Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy imienia W. Stefanyka

NAUKOWY DZIAŁ CZASOPISM IM. MARJANA I IWANNY KOCIW

Sfczas. 286

CHWILA :

dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych

1922 nr 1326-1369

Lwów

Nr. 1326 Lwów, czwartek 16. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztową opłaca ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.251.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. - zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 00 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485 000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Polityka prawdy.

Wybory skończone. Brak jeszcze cyfr ostatecznych i wynik wyborów w tej chwili nie może być jeszcze z całą ścisłością stwierdzony. Jedna rzecz jednak jest już całkiem pewna. Atmosfera w dzielnicy żydowskiej jest już gruntownie oczyszczona z wszystkich miazmatów korupcyi, powiew świeżego powietrza wniknął już we wszystkie szczeliny życia żydowskiego i będzie ono już odtąd rozwijać się inaczej niż dotychczas, lepiej, zdrowiej. Polityka żydowska będzie już odtąd harmonizowała z treścią dążeń, potrzeb i ideałów żydowskich, będzie ich wypływem i logiczną i naturalą konsekwencyą, a nie ich zaprzeczeniem. Pokażemy się światu tacy, jakimi jesteśmy w rzeczywistości, prawdiwi, szczerzy, otwarci, nie mający niczego do ukrywania, z szyldem, wykazującym rzetelnie całą treść żydostwa.

Do ukrywania i przedtem Żydzi nie mieli niczego. Przeznaczenie ich chciało tylko, iż ster polityki żydowskiej ujęli w swe ręce ludzie, dla których żydostwo było tylko złem koniecznem, złem, które musieli znosić, lecz na które wedle sił swoich zawsze starali się narzucać zasłonę. Jedyną wytyczną ich polityki była zasada mimicry, jedynem ich dążeniem było tuszowanie różnic naturalnych bez względu na to, że przez to tuszowanie wyrzekali się równocześnie bezprawnie imieniem żydostwa wszystkiego, co mu do życia i rozwoju było potrzebne.

Dziś to należy już do przeszłości. Żydzi złożyli dowód, iż nie życzą sobie dalszego pływania pod obcą flagą, iż wstrętną jest im taktyka hipokryzyi i maskowania się i że pragną fundament swego przyszłego losu budować na solidnych zasadach prawdy.

Zła wola tylko dopatrywać się może w tem stanowisku Żydów ostrza przeciw komukolwiek skierowanego. Polityka żydowska była i będzie zawsze pokojową i dążyć będzie niestrudzenie do znalezienia dróg i stworzenia możności zgodnego współżycia z ludnością, wśród której Zydzi żyją. Celem jej będzie jednak stworzenie możności takiego zgodnego współżycia między całem żydostwem a tą ludnością, a nie tylko dla kilku wybranych jednostek kosztem całego społeczeństwa żydowskiego.

Nie ulega wątpliwości, że osiągnięcie tego celu jest możliwe. Zaistnieć jednak musi ku temu dobra wola nie tylko po stronie Zydów. Po wyniku wyborów sądząc — zachodzi obawa, iż ten moment psychologiczny jeszcze nie nadszedł. Z tym faktem o ile istnieć będzie dalej liczyć się muszą zastępcy ludu żydowskiego. Wbrew swej woli i wbrew nawskróś pokojowemu usposobieniu ludności żydowskiej przygotować się muszą do toczenia ciężkiej walki nietylko o prawa narodu żydowskiego jako takiego, ale w pierwszym rzędzie o prymitywne prawa Zydów jako obywateli.

Walka ta może okazać się bardzo ciężką. Ale sił do wytrwania na zdobytym posterunku doda zastępcom żydowskim świadomość, że nie są osamotnieni, lecz że za nimi stoi zwartą masą cały lud żydowski, który niemal jednogłośnie dał imponujący wyraz swej niezłomnej woli wytrwania przy sztandarze narodowym i wzniesienia tego sztandaru wysoko ponad wszystkie oszczerstwa i potwarze, ponad zalewające go jeszcze zewsząd fale lekceważenia i pogardy, aby był widomy dla świata jako znak zbudzonej z długiego letargu woli ludu żydowskiego do własnego życia.

Walka ta będzie zawsze tylko obronną. I gdy się tylko wyłoni jakaś możliwość jej zakończenia, Żydzi z pewnością gotowi będą z niej skorzystać. O jednem tylko pamiętać należy. Cześć ludu żydowskiego i zasadnicze warunki jego normalnego, godnego bytu nigdy nie będą stanowiły dla jego zastępców przedmiotu targów i frymarczenia.

Dr. Juliusz Wurzel.

—o—

Przed otwarciem nowego Sejmu.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta h. k).

Warszawa 14. listopada. Osoba przyszłego marszałka Sejmu budzi już teraz żywe zainteresowanie w tutejszych kołach politycznych. O ile dojdzie do utworzenia bloku lewicowego, wówczas wejdą w grę kandydatury pp.: Osieckiego lub Rataja z ramienia Piastowców, oraz p. Moraczewskiego P.P.S.

Dotąd uważano za prawdopodobne że przewodnictwo senatu obsadzi prawica która miała już kandydata gotowego w osobie marszałka Trąmpczyńskiego. Tymczasem prowizoryczne już obliczenia wyników wyborów senatowych nie pozostawiają wątpliwości, że prawica pozostanie i w izbie drugiej w mniejszości. W tych warunkach kandydatura p. Trąmpczyńskkiego jest mało aktualną.

Wśród lewicy również brak dotąd jakichkolwiek opinii co do obsadzenia przewodnictwa senatu. Jest prawie pewne, że marszałkowstwo Sejmu, prezydentura Senatu i prezydentura Rzeczypospolitej będą przedmiotem rozmaitych rokowań natychmiast po zebraniu się Sejmu.

Dotąd trudno przepowiedzieć jaka kombinacya jest realna: czy blok lewicy oparty o mniejszości narodowe, albo też o niektóre grupy mniejszości narodowych — albo też blok prawicowo piastowy.

Prawica obawiając się tej ewentualności pierwszej nie szczędzi obecnie argumentów. które mają przekonać chwiejne jednostki z Piasta, do jakiej „roboty“ antypolskiej dałyby się ewentualnie zaprzęgnąć.

„Gazeta Warszawska“ w artykule wstępnym pt. „Jasna sytuacya“ pisze: Dyslokacya sił znana jest z obliczeń powyborczych. Na prawem skrzydle uświadomione siły narodowe, na lewem socyaliści, komuniści i blok mniejszości narodowych (wszystkie te trzy ugrupowania przepojone żywiołem organizacyjnym żydowskim) a pośrodku ugrupowania ludowe chłop polski ze swymi przywódcami ze sfer oświeconych. Jeżeli tamto lewica tych nie wolno nazywać tem samem mianem. Na to nie pozwala duma narodowa“.

Po tym ukłonie koteryjnym w stronę Piastowców „Gazeta Warszawska“ konkluduje na zakończenie: „Przeznaczenie Polski nie da się zahaczyć arytmetyką klubów sejmowych“. „Makabeusze i trembacze jerychońscy tak sobie poczynają jakby nie było w Polsce opinii publicznej. Nie dała się ona uśpić, ona czuwa. Nie ujdzie nikt kto się jej przeciwstawi“.

Artykuł „Gazety Warszawskiej“ nie pozostawia wątpliwości, że prawica nie pozwoli rządzić w Sejmie bez siebie. Jeżeli nie uda się jej dojść do rządu drogą kokietowania Piastowców, wówczas pozostaje teror, — środek tak często w Sejmie używany

—o—

Austrya a rząd Petruszewicza.

Warszawa 14. listopada (tel. wł. — hk.) „Gazeta Warszawska“ zamieszcza wiadomość, że zachodnio-ukraiński rząd Petruszewicza we Wiedniu został przez rząd wiedeński pozbawiony eksterytoryalności i wszelkich praw dyplomatycznych. Poseł polski we Wiedniu odbył konferencyę z kanclerzem Seiplem, któremu przedstawił sprawę propagandy uprawianej przez dra Petruszewicza. Kanclerz Seipel oświadczył że Austrya pragnie przyjaznych stosunków z Polską.

Z wyborów do Senatu.

Wedle otrzymanych telefonicznie wiadomości uzyskały listy senackie Zjednoczonych Stronnictw narodowo-żydowskich nr. 23 i nr. 24 t. j. w województwie tarnopolskiem i stanisławowskiem znaczną ilość głosów, zapewniających im zwycięstwo.

Czołowym kandydatem obu tych list jest dr. Michał Ringel, wybrany posłem sejmowym w okręgu Stryj-Drohobycz.

Z wielu miejscowości województwa stanisławowskiego, które bezpośrednio przed wyborami odwiedził dr. Ringel dochodzą nas korespondencye donoszące o gorącem przyjęciu, jakie czołowemu kandydatowi listy senackiej zgotowała ludność żydowska i o wielkiem wrażeniu jakie wywarły jego przemówienia.

Sprostowanie. We wczorajszych depeszach nocnych w sprawozdaniu ze Lwowa podającem nieoficyalny wynik wyborów do senatu z województwa lwowskiego wkradło się kilka cyfrowych pomyłek. Mianowicie: W Jaworowie lista Nr. 1 uzyskała głosów 1.767, a nie 17.672. W Mościskach lista nr. 1 uzyskała 4.883 głosy a nie 48.083. W Żółkwi lista nr. 24 uzyskała głosów 1.958, a nie 19.058. (Pat.)

Województwo lwowskie.

Ludowcy cztery, Endecy trzy, Żydzi dwa mandaty.

Lwów. 14 XI. Pat. Nieoficyalny wynik wyborów do Senatu z pięciu końcowych powiatów województwa lwowskiego (wczoraj podano wynik z 23 powiatów). Bóbrka: Lista Nr. 1—1 662, 2—447, 8—5.232, 24—1.603. Kolbuszowa: Lista Nr. 1 7.779, 2—5, 8—2.837, 24—1.320. Łańcut: Lista Nr. 1—12.874, 2—601, 8—2.812, 24—1.704. Strzyżów: Lista Nr. 1—7.215, 2—145, 8—2.585, 24—966. Tarnobrzeg: Lista Nr. 1 5.449, 2—738, 8—2.204, 24—1.284.

Lwów. Pat. Nieoficyalny ogólny wynik wyborów do Senatu z województwa lwowskiego. Lista Nr. 1—165.372, 2 34.285, 3—9.197, 5—2.282, 7—281, 8—131.665, 12—1.363, 13—17.411, 14—951, 15—3.606, 23—802, 24—72.636, 25—124. Wobec tego wyniku głosowania prawdopodobny jest wybór czterech senatorów z listy Nr. 1, trzech z listy 8. dwóch z listy 24.

Posiedzenie państwowej komisyi wyborczej.

Warszawa. (Pat.) Dziś o godzinie 9.30 rano odbyło się posiedzenie państwowej komisyi wyborczej pod przewodnictwem generalnego komisarza p. Bresiewicza. Komisya ustaliła wynik wyborów w 32 okręgach, które nadesłały protokolarne sprawozdanie co do wyników wyborów. Do godziny 12-tej brak jeszcze było sprawozdań z 21 okręgów. Pan komisarz Bresiewicz przedstawił zebranym przedstawicielom list wyborczych do rozważenia pytanie jak przy obliczaniu mandatów przypadających na poszczególne partye na liście państwowej postąpić należy jeżeli dzielnik będzie wynosił poniżej 5-ciu a powyżej 4-ch.

Komisya zgodnie wyraziła zapatrywanie, że należy uwzględnić wyższy ułamek dzielnika.

Przedstawiciel listy 5 p. Ostrowski postawił wniosek, aby państwowa komisya wyborcza wobec faktu zaaresztowania wybranego posła w Zagłębiu wyraziła opinię, że list uwierzytelniający wydany przez komisyę na zasadzie art. 93 punkt 5 ordynacyi wyborczej do sejmu zastępuje legitymacyę poselską i że wobec tego poseł nie może być aresztowany. Komisya postanowiła jednomyślnie wniosku tego nie rozpatrywać wychodząc z założenia, że nie jest powołana do rozstrzygania powyższej kwestyi a należy to zakresu sądu właściwego w toku instancyjnym. Na tem posiedzenie zakończono następne odbędzie się w piątek dnia 17. bm. o godzinie 10 tej ran.

Tarnopolskie województwo.

Ludowcy uzyskali dwa mandaty, endecy — dwa, Żydzi — jeden.

Tarnopol. (Pat.) Brak jeszcze sprawozdań z 16 gmin co do wyniku wyborów do senatu w województwie tarnopolskiem. Wedle dotychczasowych zestawień oddano głosów 146.025, z tego padło na listę Nr. 1 — 56 605 Nr. 8 — 55.140, Nr. 23 — (żydowska) 33.686. Województwo tarnopolskie wybiera 5-cie senatorów. Z powyższych danych, które przypuszczalnie ulegną niewielkim zmianom wynika, że lista Nr. 1 uzyskała dwa mandaty, Nr. 8 — dwa mandaty a lista Nr. 23 jeden mandat.

Pełnomocnictwo gen. Hallera.

Warszawa. (AW) Inspektor armii gen. Stanisław Haller otrzymał od Rady ministrów pełnomocnictwo wojskowe częściowo administracyjnej dla zabezpieczenia spokoju w województwach lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem.

—o—

Co będzie z konferencyą w Lozannie.

Paryż. (AW.) Według wiadomości z Konstantynopola doniesienie o mającej się rozpocząć w terminie późniejszym konferencyi pokojowej w Lozannie wywołało tam zaniepokojenie. Wysocy komisarze sprzymierzonych zażądali telegraficznie od swych rządów przyspieszenie obrad, co jest jedynym warunkiem uniknięcia jeszcze groźniejszych zawikłań na wschodzie. Komisarze domagają się definitywnego ustalenia terminu obrad.

Wiedeń. (AW). „N. Fr. Presse“ donosi z Londynu: między Paryżem a Londynem trwa spór o miejsce, w którem mają się odbyć wspólne narady przed konferencyą Lozańską. Poincare kazał oświadczyć w Londynie, że sam nie może przybyć do stolicy Anglii, pragnąłby jednak pokonferować z Curzonem z końcem tego tygodnia. W odpowiedzi Curzon zaproponował, aby jeden z delegatów francuskich przybył jutro lub pojutrze do Londynu, dla odbycia ważnych narad.

Wiedeń. (AW). Paryski korespondent „N. Fr. Presse“ donosi, że Poincare chwilowo nie może opuścić Paryża. Prócz tego Włochy przywiązują wielką wagę do tego, aby wziąć udział w naradach, które mają poprzedzić konferencyę lozańską. Francya i Włochy proponują, by konferencya odbyła się w Paryżu, Nicei lub Lozannie.

Londyn. Pat. Biuro Reutera dowiaduje się, że jeżeli rokowania pokojowe między aljantami nie dadzą zadowalniających wyników to w takim razie Anglia nie będzie reprezentowana na konferencyi w Lozannie. Panuje pogląd, że koniecznością jest aby aljanci wystąpili wobec Turcyi ze stanowczym programem, któryby świadczył o istnieniu jednolitego frontu w kwestyi wschodniej.

Nadzieje Turków wobec konferencyi.

Wiedeń. (Pat.) „N. Wr. Abendblatt“ z Lozanny. Ismed pasza przyjął dziennikarzy zagranicznych i udzielił im bliższych wyjaśnień o sytuacyi w Turcyi oraz o nadziejach, jakie łączy Turcya z konferencyą lozańską. Oświadczył on, że Turcya pokłada całą nadzieję w propozycyach francusko-włoskich. W obecnych warunkach naród turecki jest jedynym, który dotychczas lojalniej niż inne narody postępuje. Rokowania w Mudanii miały na celu zatrzymanie Turków przed linią neutralną, i Turcy nie postąpili też naprzód ani kroku dalej. Turkom przyrzeczono zwrot Tracyi i wprawdzie tego dotrzymano, ale oddano im kraj zupełnie splądrowany. Pragnieniem Turków jest, by obrady w Lozannie zaraz się rozpoczęły.

Paryż. (AW.) Toczące się ostatnio rokowania między Paryżem a Londynem w sprawie przedwstępnej konferencyi posunęły się znacznie naprzód. Poincare oświadczył wczoraj, że osiągnięto już zgodę w sprawie większej części wysuwanych zagadnień, zwłaszcza w sprawie ewentualnego ogłoszenia stanu oblężenia w Konstantynopolu.

Paryż. (AW) Według doniesienia z Rzymu Mussolini zgodził się, by ministrowie spraw zagranicznych francuski, angielski włoski odbyli wspólną konferencyę w celu omówienia spraw, będących substratem narad lozańskich.

Rzym. (AW.) Zaproszenie Nussoliniego na ministerjalną konferencyę do Londynu wywołało tu pewną niespodziankę. W odpowiedzi swej premier włoski zawiadomił zapraszające państwa, że nie może przybyć osobiście na wspomnianą konferencyę lecz da się na niej zastąpić przez mark za Della Toretta.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse“ z Rzymu: Mussolini zamierza wziąć udział w konferencyi lozańskiej, ale uda się tam prawdopodobnie dopiero w drugiej fazie rokowań. Liczy on na to, że będzie mógł tam omówić z delegatami koalicyi ogólną sytuacyę Europy i stanowisko Włoch w łonie ententy.

Paryż. (Pat.) „Petit Parisien“ donosi, że Hiszpania, Szwecya i Dania wyraziły życzenie uczestniczenia w konferencyi w Lozannie. Rząd francuski zgodził się na to, by delegaci tych państw byli dopuszczeni do konferencyi pod tymi warunkami, co delegaci belgijscy tj. by mogli zabrać głos, gdy pod obrady wejdą sprawy dotyczące interesów gospodarczych i finansowych ich krajów.

—o—

Rządy Mussoliniego.

Rzym. (Pat.) Król przyjął projekt rządowy, według którego udziela się rządowi nieograniczonego pełnomocnictwa do końca r. 1923, celem przeprowadzenia reformy administracyjnej i podatków. Ustawa głosi w dalszym ciągu, że rząd zobowiązany jest złożyć Izbie sprawozdanie do końca marca 1924.

Rzym. (Pat.) Rada Ministrów ukończyła dziś swe obrady nad oświadczeniem rządowem. „Trybuna“ donosi, że tendencya oświadczenia rządowego ze względu na politykę zagraniczną jest ta, że Włochy nie chcą nic uczynić nadaremnie. Co się tyczy polityki wewnętrznej, to Izba może istnieć dwa dni, a tak samo dobrze dwa lata. Rząd jest zdecydowany pod każdym warunkiem przeprowadzić reformę.

Rzym. (Pat.) Tutejszemu reprezentantowi paryskiego „Journal“ oświadczył Mussolini, że dąży do odebrania parlamentowi jego kompetencyi technicznej i chce je przekazać organizacyom stanów. Mussolini przyznał że jest przeciwny prawu wyborczemu Kobiet i monopolowi państwowemu. Dalej oświadczył on, że urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni nie mają prawa do strajku.

Rzym. (Pat.) „Trybuna“ sądzi, że podróż Mussoliniego do Londynu niema na

celu wzięcia udziału Włoch w konferencyi wschodniej, lecz w konferencyi wszystkich prezydentów ministrów ententy w kwestyi stosunków wewnętrznych ententy, a w szczególności w kwestyi terytoryalnej, reparacyjnej i dostaw surowca.

—ooo—

O stabilizacyę waluty.

Paryż. (Pat.) Mówiąc w Izbie deputowanych o stabilizacyi waluty, minister Delasterie powiedział, że uzyskać stabilizacyę można drogą nieustannych wysiłków. Co się tyczy pokrycia w złocie, to jest to uzależnione od uzyskania kredytu, który uzyskać można przez zaufanie u państw — wierzycieli. Dotyczy to również Niemcy, które mogą otrzymać pożyczkę, o ile pozyskają sobie zaufanie, uporządkują sprawy finansowe i dotrzymają zobowiązań. Co się tyczy spadku waluty, to powodują go inflacya i bilans handlowy.

Francya będzie ściśle przestrzegać wykonania układu zawartego z Bankiem francuskim co do stałych spłat. Co się tyczy bilansu. to poczyniono już wielkie postępy na drodze do przywrócenia równowagi. Minister wyraził nadzieję, że doprowadzi budżet francuski do równowagi. Nie może żądać od obywateli nowych ofiar w formie podatku, bo kraj nie zrozumiałby, dlaczego nakłada się nowe ciężary, nie wyczerpawszy innych źródeł. Być może, że Niemcy z r. 1922 nie mogą płacić, ale Niemcy z r. 1925 lub 1930 będą mogły płacić. Byłoby niezrozumiałem, gdyby Niemcy były wolne od długów zewnętrznych, gdy Francya uginałaby się pod ich ciężarem.

Berlin. (Pat.) Jak donoszą dzienniki, wczorajsze postanowienie gabinetu w sprawie wysłania noty do komisyi reparacyjnej powzięto dopiero wtedy, gdy prezydent Banku Rzeszy zawiadomił, że bank jest gotów subskrybować większą sumę na pożyczkę dla stabiliizacyi marki. Nota wskazuje na ten fakt, a dalej zaznacza, że dłuższe moratoryum przyznane Niemcom dla wypłat w gotówce, byłoby korzystne dla stabilizacyi marki. W czasie trwania moratoryum rząd niemiecki byłby gotów do świadczeń rzeczowych.

Reparacye a sytuacya handlowa Europy.

Londyn. (Pat.) Wolff. Kanclerz skarbu oświadczył w przemówieniu, że nie można spodziewać się polepszenia sytuacyi handlowej w Europie, dopóki kwestya reparacyi nie będzie załatwiona. Nie jest to jednak możliwe bez porozumienia się z Francyą. Sytuacya we Francyi różni się od sytuacyi w Anglii. Gdyby Anglia przyznała się do tego otwarcie, to lepiej zrozumiałaby Francyę.

—o—

Drożyzna w Wiedniu się zmniejsza.

Wiedeń. (Pat.) Urzędowo ogłaszają, że komisya cennikowa na posiedzeniu 14 bm. wydała orzeczenie, iż koszta utrzymania w Austryi w czasie od 15 października do 14. listopada zmniejszyły się o 5 proc. Jak donosi „N. Wr. Abendblatt“ skutkiem tego orzeczenia zmniejszą się wydatki państwa na pensye urzędnicze w miesiącu grudniu o 27—28 miliardów

Wielka koalicya w Niemczech.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse“ z Berlina. Niespodzianką wczorajszych rokowań frakcyjnych było, że socyalni demokraci nie sprzeciwiali się stanowczo utworzeniu wielkiej koaliqyi, to jest przystąpieniu niemieckiej partyi ludowej do gabinetu.

Rokowania frakcyjne nie zostały zatem przerwane i dziś toczyć się będą dalej.

—ooo—

Podwójna gra Sowietów.

Ryga. (Pat.) Estońska Ag. Telegr. Rząd sowietów proponując z jednej strony konferencyę w sprawie rozbrojenia, z drugiej strony postanowił w tym samym czasie zbudować 12 topedowców, 2 krążowniki i 2 traulery. Trocki opracował program powiększenia rosyjskich sił morskich a mianowicie flota bałtycka ma być powiększona o 5 torpedowców i 7 łodzi podwodnych, zaś flota czarnomorska o 6 torpedowców i 10 łodzi podwodnych

—o—

Alianci zgodni.

Manchester. (AW) Lord Derby, który przemawiał w zastępstwie Bonar Lawa zaznaczył, że obecnie w stosunkach między Francyą a Anglią panuje zupełna zgoda oraz oświadczył, że życzeniem Anglii jest by ta zgoda objawiła się także w kwestyi reparacyjnej. Zadaniem polityków jest usunięcie w przyszłości wszelkich nieporozumień między obu państwami, gdyż tylko w ten sposób zagwarantować można pokój świata.

—o—

Emir Abdullah konferuje z Curzonem

Londyn. (Pat) Według »Timesa« Emir Abdullah miał wczoraj w ministerstwie spraw zagranicznych dłuższą konferencyę z Curzonem. Jak słychać nie powzięto jeszcze żadnej decyzyi w sprawie transjordańskiej. Rząd angielski gotów jest uznać ten kraj jako niezależne państwo konstytucyjne, jeżeli Liga Narodów da na to swe zezwolenie.

—o—

Konferencya brukselska.

Paryż. (Pat.) „Matin“ donosi, że Poincare prieił poprosić Theunisa, który z końcem tego tygodnia miał przybyć do Paryża, na narady w sprawie konferencyi brukselskiej, aby przyjazd swój odroczył o kilka dni.

Paryż. (Pat.) „Petit Parisien“ donosi, że Francya na konferencyi brukselskiej będzie obstawała przy ustaleniu długu niemieckiego w wysokości odpowiadającej siłom finansowym Niemiec, oraz przy powzięciu takich zarządzeń finansowych i terytoryalnych, któreby zmuszały Niemcy do respektowania ich zobowiązań.

Wadomości bieżące.

Paryż. (AW.) Rząd francuski zamierza w najbliższym czasie przeprowadzić ważne zmiany w obsadzie swych placówek zagranicznych Między innemi ambasadę francuską w Waszyngtonie otrzymać ma Hannoteaux.

*

Londyn. (Pat.) Definitywny wynik wyborów do parlamentu będzie znany dnia 16 bm. Akt wyborczy odbędzie się w całej Anglii jutro, ale wieczorem będą znane tylko wyniki z 250 okręgów miejskich. W innych okręgach obliczenie głosów zacznie się dnia 16 bm.

*

Walparaiso. (Pat.) O trzęsieniu ziemi w Chile donoszą, że również i w Walparaiso dało się ono odczuć, nie wyrządziło jednak większych szkód. Trzęsienie było tektoniczne, o kierunku wschodnim, od Oceanu Spokojnego ku wybrzeżu na północ od Coquimbo. Wiadomości o zniszczeniu Santiago de Chile nie potwierdzają się

*

Rzym. (AW) Francusko-włoski układ handlowy został w poniedziałek podpisany.

*

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

Sławny „Moskiewski Teatr Artystyczny“, znany w świecie pod imieniem jednego z lego twórców i kierowników Konstantego Stanisławskiego bawi obecnie na gościnnych występach w stolicach europejskich. Mimo burzliwych przejść wojny i rewolucyi najzn komitsza ta scena naturalistyczna świata ani na chwilę nie przerwała podwójnej pracy, jako wychowawca nowych pokoleń aktorskich, jako teatr i szkoła. Właśnie na czas wojny i rewolucyi przypada ożywiona działalność pedagogiczna, tworzenie nowych komórek artystycznych, t. zw. studio. Stanisławski wraz z drugim kierownikiem teatru Niemirowiczem-Danczenką nie zasklepiali się w samej pracy nad sztuką rosyjską. Każde usiłowanie licznych bawiących wówczas w niewoli lub na emigracyi w Rosyi grup narodowych znajdowało w idealistach sztuki gorących orędowników. Powstawały studya i teatrzyki polskie, czeskie, hebrajskie, żydowskie, węgierskie, perskie i inne, a zarówno Stanisławski i Niemirowicz-Danczenko, jak najznakomitsi artyści ich zespołu z zaparciem oddawali sie szerzeniu posłannictwa sztuki wśród narodowości, których języka często nie znali, a zawsze przepajali otoczenie poważną atmosferą, religijnem wprost odnoszeniem się do sztuki i wywierali ogromny ideologiczny wpływ na każdego, z kim się zetknęli. Wpływ ten bije wyraźnie z warszawskiej „Reduty“, podobnie opisuje go Gorkij, pisząc o moskiewskiej „Habimie“. W teatrze Stanisławskiego wyczuwa widz dwa prądy, ogromnego estetycznego ukochania, wprost zespolenia się osobistego życia z problemami teatru i drugi prąd niezwykle etycznego stosunku do świata i sceny. Z tych źródeł bije doniosłość Moskiewskiego Teatru Artystycznego w dziedzinach kultury. Podczas niedawnego pobytu za granicą nadarzyła mi się sposobność przyglądnięcia się podczas prób i przedstawień pracy teatru Stanisławskiego oraz zasięgnięcia u niezwykle uczynnych kierowników i artystów zespołu informacyi o rozwoju i celach ich teatru. Wrażeniami i doświadczeniami temi dzielimy się niniejszem z naszymi czytelnikami.

W jakim momencie historyi teatru pojawia sie teatr Stanisławskiego? Upadek dawnego teatru klasycznego objawił się w epigonistycznym klasycyzmie, pełnego fałszywej koturnowości, w „teatralności“. Upadek ten dotyczy zarówno dramatu jak jego odtwórcy. Na miejsce klasycznego bohatera wstąpiła postać, która miała jego gest, tok jego patosu, ale siły, samego patosu nie posiadała. Gest nie odpowiadał wewnętrznej prawdzie, potężnej woli. Odbiło się to w epigonistycznej twórczości W. Hugo, Gutzkowa, Sardou i pomniejszych. Podobną ewolucyę przechodził kult jednostki aktorskiej. Kto dziś przypomni sobie wrażenia odniesione przed 25—30 laty, pamięta solistę aktorskiego, nie pamięta sztuki. I przypomina sobie również sztuczność, kryjącą się w teatralnym gescie nawet największych sław aktorskich. Teatr ten przeżył się, a wiecznie tkwiąca w twórczości dążność do znalezienia stylu właściwego epoce skierowała scenę na drogę nowych, we Francyi głównie wybijających się na plan pierwszy kierunków literackich, do realizmu i naturalizmu.

(C. d. n.)

Wiedeń. (AW) Z Kolonii donoszą, że 13 bm. powtórzyły się tu rozruchy i demonstracye przeciw drożyźniane. Demonstranci usiłowali demolować sklepy. Przyszło kilkakrotnie do gwałtownego starcia z policą. Jest wielu rannych.

•

Medyolan. (AW) 13. bm. podjął swoje wydawnictwo »Avantia«, zawieszony od czasu przewrotu faszystycznego.

•

Warszawa. (AW.) Najbliższe posiedzenie Rady ministrów odbędzie się we czwartek 16 bm.

•

Moskwa. (AW.) Według ostatnich danych statystyka ludności w całej federacyi sowieckiej łącznie z republiką dalekiego wschodu liczy 131 milionów ludzi. Ludność Moskwy wynosi 1,700.000 nie licząc dzieci do lat 14.

•

Moskwa. (Pat.) Po zakończeniu mowy Zinowjewa przyjął wczoraj kongres komunistów jednogłośnie rezolucyę, w której uznaje czynności W.C.I.K. Rezolucya oświadcza, że postanowienia W.C.I.K-u są bezwarunkowo wiążące dla wszystkich partyi komunistycznych. Lenin wygłosił następnie krótkie przemówienie w sprawie polityki gospodarczej. Postanowiono zwołać na dzień 20 grudnia X wszechrosyjski Kongres sowietów.

•

Paryż .(AW.) Wiadomość, że Hugo Stinnes miał zażądać od Lubersaca oddania Nadrenii wywołała tu żywe poruszenie. „Intransigeant" pisze, że Stinnes domagał się opuszczenia obszarów okupowanych przez Francuzów, żądanie to jednak zostało przezz Lubersaca odrzucone, Poincare zaś powiadomiony o tem stanowisku Stinnesa.

•

Paryż. (AW.) Poincare przyjął na audyencyi przewodniczącego Komisyi reparacyjnej Barthou oraz posła niemieckiego w Paryżu, dra Meyera, który niedawno wrócił z Berlina. Barthou złożył sprawozdanie z podróży berlińskiej.

•

Berlin. (AW.) Sytuacya w dalszym ciągu zupełnie niewyjaśniona. Jedni twierdzą, że socyaliści, ostatecznie zgodz ąsię na utworzenie tak zwanej dużej koalicyi z udziałem zastępców stronnictwa ludowego. Inni liczą się z możliwoścta rozwiązania parlamentu.

•

Kowno .(Pat.)Dziś odbyło się pierwsze posiedzenie nowego sejmu.

Bordeaux. (Pat.) Hr. Sforza przybył do Paryża.

——o——

Z życia żydowskiego.

Austrya zgadza się wypełnić zobowiązanie o opcyi.

Mniejszości narodowe we Wiedniu rozpoczęły silną akcyę, protestującą przeciwko masowym odmowom w sprawie akcyi na rzecz państwa austryackiego. Akcya prowadzona jest przez Żydów bukowińskich zamieszkałych we Wiedniu i ma poparcie austryackiej „Union Israelite". „Union Israeliite" wręczyła w tej sprawie memorandum państwom, które podpisały traktat pokojowy z Austryą a także Lidze Narodów. Akcya ta dała pomyślne wyniki. Podczas pertraktacyi kredytowych rządu austryackiego z Ligą Narodów w Genewie, Austrya zobowiązała si ędo uznania za obywateli austryackich wszystkich poprzednich obywateli wielkiej monarchii austryackiej, mieszkających we Wiedniu w ciągu ostatnich lat dziesięciu. Również i uchodźcy wojenni z roku 1914 zostaną w roku 1924 uznani bez wszelkich przeszkód za obywateli austryackich. (Ż.B.K.)

Izby Gmin o kwestyi palestyńskiej.

Londyński „Daily Express" publikuje dalsze odpowiedzi kandydatów do Izby Gmin w sprawie palestyńskiej. P. Frank Smiths (Labour Party), sir Wiliam (konserwatysta), pułk. Buchanan (konserwatysta), sir Wartington i inni wypowiedzieli się częściowo zdecydowanie przeciwko opuszczeniu Palestyny przez Anglię, częściowo zaś za opuszczeniem Palestyny wtedy dopiero, gdy Anglia wywiąże się całkowicie ze swych zobowiązań. Dwóch ministrów nowego gabinetu wstrzymało się od udzieleni aodpowiedzi w tej sprawie aż do zajęcia przez cały gabinet urzędowego stanowiska odnośnie do Palestyny. (Ż.B.K.)

Delegacya żydowska u prof. Nansena

Bawiącego w Konstantynopolu prof. Nansena odwiedziła delegacya żydowska, która zwróciła mu uwagę na okropną sytuacyę bezdomnych Żydów w Konstantynopolu. Delegacya wskazała na stały wzrost liczby bezdomnych i wyraziła opinię o konieczności zniesienia ograniczeń emigracyjnych zwłaszcza do Palestyny. (Ż.B.K.)

Mniejszości narodowe w Rumunii

Bratianu oświadczył, że mniejszości narodowe w Rumunii otrzymają równe prawa z Rumunami ale nie większe (?!)

Spełnione będą wszystkie żądania o ile nie będą one zgodne z interesem państwa. (ŻB.K.)

20 letni jubileusz towarzystwa wiedzy Judaistycznej.

Berlińskie Tow. Wiedzy judaistycznej obchodziło 20 letni jubileusz. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele wielu organizacyi żydowskich (Ż.B.K.)

Antysemici przeciw Schnitzlerowi

Artur Sznitzler zaproszony został do Moraw dla odczytania swych dzieł. W czasie jednego odczytu wtargnęła na salę grupa Niemców, która zmusiła znakomitego pisarza do przerwania prelekcyi i opuszczenia miasta. (Ż.B.K.)

Z sali koncertowej.

Ignacy Friedmann.

Po dwuletniej przerwie zawitał znowu do nas Ignacy Friedman, jeden z najlepszych żyjących pianistów o światowej sławie a stojący obecnie u szczytu powodzenia. Powodzenie to, towarzyszące niezmiennie Friedmanowi wszędzie, gdziekolwek się tylko pojawi, ma swoje głębokie uzasadnienie w sztuce jego, która doszła do największej perfekcyi i najwyższego artyzmu. W słowniku recenzenckim brak wprost słów, by opisać niebywałą biegłość, niedoścignioną technikę pasażową, siłę uderzenia i szlachetność tonu, które Friedmanowi stoją do dyspozycyi i któremi hojnie szafuje, nie zapominając jednak przytem o duchowej stronie wykonywanych kompozycyi. Poczucie stylu, to kryteryum zupełnej dojrzałości artystycznej pozwala mu z jednaką doskonałością zagrać tak dyametralnie przeciwne utwory jak np. Mozarta „Rondo" i Godowskiego transkrypcyę „Nietoperza", lub utwory Chopina i Liszta-Schuberta „Serenadę".

Wszystkie te rzeczy i jeszcze cały szereg innych grał Friedman na onegdajszym koncercie z tak olbrzymiem powodzeniem, że rozentuzyazmowana publiczność nie chciała ustąpić ze sali a dopiero zamknięcie fortepianu i pogaszenie świateł na sali położyły kres burzliwym owacyom.

Alfred Plohn.

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Echa zamordowania prof. Twerdochliba.

„Swoboda" donosi: Jak nas informują przeprowadzono z aresztów przy ul. Jachowicza do więzienia przy ul. Batorego dziewięciu Ukraińców, między innymi naczelnego redaktora „Diła", p. Fedorowa pod zarzutem współudziału w zamachu na prof. S. Twerdochliba. Prócz tego odstawiono do aresztu śledczego 20 innych więźniów, przeciw którym prowadzi się śledztwo. W aresztach policyjnych we Lwowie i na prowincyi przebywa tysiące ukraińskich obywateli, o których losie nic nie wiadomo. Między aresztantami odstawionymi do więzienia przy ul. Batorego znajduje się też redaktor Strutyński.

Czy to możliwe?

„Swoboda" donosi: W naszych aresztach przy ul. Sapiehy w tak zw. „defenzywie" policya obchodzi się z więźniami niezwykle brutalnie. Uwolnieni więźniowie informują nas, że aresztowani umieszczeni są w piwnicach, żywności z domu dostarczać nie wolno, zaś przy przesłuchaniu komendant wymusza zeznania rewolwerem, szablą i pobiciem. Szczególnie włościan i robotników w ten sposób się bije, że głowy wkłada się do pieca, by nie słyszeć krzyków. Kończąc swe rewelacye o stosunkach w tych aresztach pyta się „Swoboda": A co na to dyrekcya policyi.

Z sali sądowej.

Sąd doraźny w Czortkowie.

W dniach od 9 do 11 listopada odbywał się sąd doraźny w Czortkowie przeciw St. Melniczukowi, P. Szeremecie, J. Panasiukowi, I. I. Łucakowi, M. Benikowi, księdzu M. Dmyterce, T. Zahorodnemu, A. Pańkowi i M. Sergieowi. Osk. Melniczuk i Szeremeta byli podporucznikami armii ukraińskiej, zaś Benik, Panasiuk i Pańków służyli w armii ukraińskiej. W 1919 roku przeszli oni Zbrucz a dnia 22 października br. przeszli pod Kurdyńcami Zbrucz w liczbie 12 ludzi pod przewodnictwem oficera U.S.S. Cepka. Ten ostatni zginął 28 października w Golibrodach od kuli towarzysza broni Szeremety, który mierząc do policyanta Jerzychowskiego przypadkowo ugodził swego komendanta. Dwu z oddziału tego zbiegło, zaś pozostali stanęli przed sądem doraźnym.

Prokuratura zarzucała oskarzonym zbrodnię morderstwa dokonaną przez zamordowanie w Myszkowie kandydata do sejmu nauczycieila Berezowskiego. Ks. Dmyterko oskarzony był o współudział w tej zbrodni przez namawianie do mordu. Ponadto osk Szeremeta oskarzony był o usiłowane zamordowanie policyanta Jerzychowskiego, którego zastrzelił Cepko.

Po przeprowadzonej rozprawie sąd uwolnił ks. Dmyterka od zarzutu współudziału w zabójstwie śp. Berezowskiego i postanowił go wypuścić na wolność, zaś wszystkich innych uznano winnymi zbrodni morderstwa i

zasądzono Melnyczuka i Szeremetę na karę śmierci przez rozstrzelanie

Sebyka, Pańkowa i Sergija na 6 lat, a Panasiuka, Łucaka i Zahorodnego na 5 lat.

Melnyczuka rozstrzelano o godz. 3.15 pop., Szeremetę o godz. 3.20. Szeremeta bezpośrednio przed egzekucyą wzniósł okrzyk: „Niech żyje rewolucya! Niech żyje naród! Niech żyje Ukraina! Strzelaj!"

Rozprawie przewodniczył r. Rek, votowali rr. Radziechowski i Gaylhofer, bronili adwokaci: Pordes, Starosolski, Granicki, Kommelmann, Mosler, Horbaczewski, Wydrak, Bandel, Jurczyński i Baran. („Swoboda").

•

Echa wojny polsko-ukraińskiej.

W piątym dniu rozprawy przeciw pułk. Bedorowiczowi kontynuowano postępowanie dowodowe. Po wyczerpaniu

listy świadków dowodowych i odwodowych z których jednak wielu przed sądem nie stanęło, obrońca oskarżonego dr. Hankiewicz wystąpił z szeregiem nowych wniosków I tak zażądał m. i. powołania na świadków gen. Hallera, gen. Roji iż oskarżony Fedorowicz był porządnym człowiekiem, oraz dwu wyższych oficerów polskich na okoliczność, że fakta stanowiące substrat obecnej rozprawy były przez władze wojskowe rozpatrywane lecz nie dopatrzyły się w nich niczego złego ani karygodnego. Obrońca sprzeciwił się odczytywaniu zeznań świadków którzy do rozprawy nie jawili się, żądając odroczenia rozprawy.

Po dłuższej naradzie trybunał odmówił wszystkim wnioskom obrony a następnie odczytano zeznania hr. Reyowej właśc. Mikuliec. Z zeznań tych wynika, że osk. Fedorowicz zarządził internowanie hr. Reyowej i jej córki, twierdząc, że pragnęły one zagłady Ukraińców.

Krok ten tłumaczył następnie tem, że pragnął je ochronić przed terrorem tłuszczy.

Fedak przed sądem.

W dniu wczorajszym zakończył swe wywody prokurator Gürtler poczem zabrał głos obrońca Stefana Fedaka dr. Guskiewicz i w kilkugodzinnem przemówieniu zbijał oskarżenie.

NADESŁANE.

Do Gimnazyum Żydowskiego

(z prawami) poszukiwani nauczyciele z kwalifikacyą i praktyką.

1) Matematyki i fizyki; 2) jęz. hebrajskiego i historyi Żyd. (historya Żyd. wykładana w jęz. polskim). Oferty do do Dra GOLDLUSTA w ŁOMŻY.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr. Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 9733

Konkurs

na nauczyciela rysunków

w Zakładach Ż. T. S. L. Śr. do dnia 30. listopada br. Kandydaci — nauczyciele rysunków lub artyści-malarze (kwalifikacya — ukończona Akademia Sztuk Pięknych lub Technika) zechcą przesłać podania do Zarządu Towarzystwa Zygmuntowska 17 I. p. Kandydaci ze znajomością języka hebrajskiego i Sztuki żydowskiej mają pierwszeństwo. — Przyjęcie narazie próbne (pewną ilość płatnych godzin) po adowalających wynikach może nastąpić stabilizacya. 11036

Koło Amatorskie »Sztuka«

DZIŚ o godz. 7·30 wiecz. w sali teatru przy ul. SZASZKIEWICZA,
dramat w 5 aktach Czarikowa p. t.
»ŻYDZI«.
BILETY przy kasie od godziny 6-tej wieczorem.
POŁOWA DOCHODU NA KUCHNIĘ ŻYD.
» TOW. AKAD. »OGNISKO«. «

Adwokat Dr. Kornel Alter

otworzył kancelaryę w Wojniłowie.

JUŻ OPUŚCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM OD- - POWIEDNIA RABAT. -
DO NABYCIA W ADMINISTRACJI „CHWILI."
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3,

W NIEDZIELĘ dnia 19 bm. o godz. 3-ej popoł. odbędzie się w sali Ż. D. A. św. Tomasza 26a zwyczajne doroczne WALNE ZGROMADZENIE Towarzystwa Rygoroznych na które Wydział Towarzystwa zaprasza niniejszem wszystkich swoich członków. Za Wydział:
Dr. M. Morelki przew. H. Bomse sekr.

Druki i Stampilie

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa »Cavalerya« debiut Majerskiej I Pajace«.
Czwartek »Gobelin«, krotochwila,
Piątek »Gobelin«.
Sobota pop. »Barbara Radziwiłłówna«.
Sobota wiecz. »Carmen«.

——o——

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Japonka«, operetka.
Czwartek »Japonka«, operetka.
Piątek »Japonka«.
Sobota »Bajadera«.

——o——

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Sublokator«, krotochwila«.
Czwartek »Sublokator«, krotochwila.
Piątek »Sublokatorka«.

——o——

Teatr lit. art. Bagatela

(ul. Rejtana 3.)

Część I: Ordonka, Aleksiejew, Godlewscy.
Część II. Wielka rewia aktualna Miriana pt.: Marsz do urny«.

TEATR ART. LIT. „UL"

OSSOLIŃSKICH 10.

Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. „Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.
2) Sketch w 1 odsłonie J. Horsta »Departament Nr. 14« Sprawy dekatne).
3 Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głosić«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z góry.

——o——

— **„Gobelin" Zalewskiego** którego premiera odbędzie się w Teatrze Wielkim we czwartek jest dokładnym obrazem dnia dzisiejszego ze wszystkimi kopotami naszymi, orgią paskarstwa i tem całem „towarzystwem" nowobogackich, które rozpiera się w salonach. Świeży typ takiego paskarza pana Kulbasa tworzy Rasiński. Swoją drogą, że w interpretacyi Rasińskiego będzie to tak dobroduszny, miły paskarz, iż może po raz pierwszy nie będzie odnosiła się do niego z niechęcią. Sztuka na nerw sceniczny i życie

— **Debiut p. Majerskiej.** W dzisiejszem t. j. środowem przedstawieniu „Cavalerji" odbędzie się debiut p. Majerskiej.

— **„Sublokatorką" Siedleckiego,** której premiera dziś w środę w Teatrze Małym spotkała się na wszystkich scenach, na których dotąd była grana z gorącem przyjęciem. Reżyseruje Dyr. Czarnowski. Autor ma być na przedstawieniu.

— **„Barbara Radziwiłłówna"** grana będzie w sobotę popołudniu dla młodzieży szkolnej. Bilety sprzedaje wcześniej Kuratoryum szkolne.

— **Posiedzenia Rady miejskiej.** odbędzie się we czwartek 6 listopada 1922 o godz. 6 wiecz. w sali posiedzeń Rady miejskiej.

— **Repertuar Biura Koncertowego M. Turka.** Piątek 17 listopada: Kazimiera Rychterówna. Niedziela 19 stopada I. Koncert symfoniczny Pol. Towarzystwa Muzycznego z udziałem pianisty Alfreda Hoehna. Poniedziałek 20 listopada Alfred Hoehn Recital fortepianowy. 11033

— **Odczyt J. Jedlicza.** „Teatr a kino" odbędzie się w sali kasyna we czwartek 16 bm. wpół do 8 wiecz. Reszta biletów wcześniej w Księgarni Naukowej.

— **Konfiskaty.** Skonfiskowany został № 255 czasopisma „Dzienni Ludowy" za artykuł „Jak wojewoda Jurystowski robił wybory". — Skonfiskowan, został № 14 czasopisma „Swoboda" z dnia 15 listopada br.

— **O mieszkanie dla posłów i senatorów.** W piątek odbyło się w ministerstwie sprawwewn. posiedzenie celem wyszukania w Warszawie mieszkań dla nowych posłów i senatorów z prowincyi. Stwierdzono, że w Warszawie brak zupełnie wolnych mieszkań i że nie pomoże tu nawet zastosowanie ustawy o obowiązku miasta dostarczenia mieszkań dla potrzeb państwa.

Postanowiono, że pomoc ministerstwa w wyszukaniu mieszkań może polegać jedynie na wydaniu odezwy do mieszkańców, iż kto chce odnająć pokój posłowi lub senatorowi winien zameldować o tem w kancelaryi sejmowej.

— **Śmiertelne pobicie agitatora żydowskiego.** W środę 1 bm. jechał do Kwist członek zarządu gm. żydowskiej w Przytku, p. Dawid Lange, lat 42, celem agitowania wśród ludności żydowskiej na rzecz wyborów do Sejmu. Po drodze napadła nań banda chuliganów narodowości polskiej, którzy obrzucili go kamieniami, zadając mu kilka ciężkich ran. Langego przywieziono w stanie ciężkim do Warszawy do lecznicy przy ul. Złotej 3, gdzie wczoraj zmarł. Cała sprawa została przesłana do 10-go komisaryatu, skąd akta przesłano do prokuratora sądu okręgowego w Warszawie. Pogrzebem zajęła się „Ostatnia Posługa"

— **Wyjaśnienie urzędu emigracyjnego.** Wzwiązku z pogłoskami, jakie się ukazały w prasie żydowskiej, jakoby Rząd Polski czynił różnicę w traktowaniu emigrantów ze względu na wyznanie, popierając emigracyę żydowską do Stanów Zjednoczonych, utrudniając zaś emigracyę ludności chrześcijańskiej, które te pogłoski miały rzekomo spowodować złożenie wniosku w Kongresie Amerykańskim o ograniczeniu emigracyi z Polski, Urząd emigracyi wyjaśnia, iż emigranci traktowani są wszyscy jednakowo, udział zaś ludności chrześcijańskiej w emigracyi jest obecnie znacznie większy niż w roku ubiegłym, dochodzą do 40 proc. (Czterdziestu procent).

— **Aresztowanie nowowybranego posła komunistycznego.** Warszawska policya aresztowała posła Szczepana Rybackiego, wybranego w Zagłębiu Dąbrowskiem. Policya już dawno szukała Rybackiego, nie mogła go jednak odnaleść. W tych dniach Rybacki powrócił do Warszawy. Agenci wyśledzili go, gdy wychodził z lokalu związków zawodowych przy ul. Siennej i aresztowali.

— **Książę Lubomirski** złożył prezydentowi Hardingowi swoje listy odwołujące i w tym tygodniu wyrusza w drogę powrotną do Polski.

— **Wet za wet.** Do Londynu pod datą 13 bm. nadeszły wiadomości, że rząd rosyjski w odwet za postępowanie faszystów wobec kolonii rosyjskiej w Rzymie skonfiskował 20 okrętów włoskich na morzu Czarnem.

— **Obrał sobie interesujący zawód.** Wczoraj przytrzymał na pl. Solskich post. policyjny poszukiwanego kieszonkowca Barucha Fleischera, zam. przy ul. Pod Dębem 18. Fleischer porzucił swój zawód malarza pokojowego i żyje od dłuższego czasu z tego co uda mu się złowić w cudzych kieszeniach. Właśnie wczoraj uwijał się raźno po pl. Solskich trzymając w ręku stare, podarte spodnie. Towar swój oferował każdemu przy równoczesnem wciskaniu się w skupione grupki, gdzieby się można było obłowić. Fleischerowi manewr się nie udał i powędrował do aresztów policyjnych.

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH
OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILA"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

— **Wielka obława na spekulantów i karciarzy.** Wczoraj przaprowadziły organa policyjne obławę w kawiarni „City", gdzie liczni niepowołani osobnicy przeprowadzali zakazane transakcye Zakwestyonowano u wielu osób drobne sumy w obcej walucie i biżuteryę, ponadto kilkaset rachunków nieostemplowanych giełdy zbożowej.

W tej samej kawiarni przytrzymano przedwczoraj na grze hazardowej znaczną szajkę hazardowców, a to Grubera, Jędrzejowskiego, Konecznego, Maliczaka, Winnickiego i innych.

— **Z stałej rubryki.** Do warsztatów maszynowych przy ul. Grodeckiej własności Antoniego Puchala, dostali się przez wyjęcie szyby niewykryci dotąd sprawcy i skradli 1 dynamo-maszynę, motor elektryczny i bezpieczniki na sumę 3 milionów mk. — Do mieszkania Zdzisławy Nowostiuk, przy ul. Tarnowskiego 18, dostał się nieznany sprawca i skradł garderobę na sumę 800.000 mk.

— **Ograbienie magazynu bławatnego.** W nocy z 8 na 9 bm. niewykryci dotąd sprawcy włamali się do składów sukna firmy J. Wiesel w Łodzi, skąd skradli olbrzymią ilość sukna i jedwabiu na sumę 10 milionów mk.

— **Z kroniki bandytyzmu.** Dnia 26 ub. m. w nocy włamali się Ząbek Józef i Bobala Michał z Frysztaku przez dach do komory gospodarza Szymona Juwasza w Pułankach (pow. Frysztak), skąd wynieśli kufer wypełniony bielizną i garderobą w pole. Tu rozbili kłódkę u kufra i zabrali wszystko co się w nim mieściło, poczem rzeczy skradzione sprzedali w Frysztaku.

Ci sami sprawcy włamali się w nocy dnia 8 bm. do sklepu Szajndli Teitelbaum w Frysztaku, skąd skradli 17 skór boksowych na sumę 300 tysięcy mk. Obu bandytów ujęto i oddano sądowi w Frysztaku.

— **Conrad-Hoetzendorf wierzy w restytucyę monarchii.** B austr. marszałek polny Hoetzendorf z okazyi 70-letniej rocznicy urodzin oświadczył osobistościom, składającym mu życzenia w imieniu austr. partyi państwowej, że jest wiernym stronnikiem monarchii pod egidą Habsburgów. W obecnych jednak warunkach nie można się spodziewać restytutucyi monarchii.

— **Onegdaj odbyły się zaręczyny** p. Rozalii Kwamówny z p. Lieblingiem Wilhelmem kand. med. wet. 11037

—o—

— **4-miesięczny kurs handlowy dla dorosłych** — buchhalteryа, nauka o weksle, rachunki kupieckie, korespondencya handlowa — rozpoczyna się dnia 18 listopada pod kierownictwem fachowych sił nauczycielskich. **Jeszcze tylko ograniczona ilość wolnych miejsc!** Zgłoszenia przyjmuje **A. Halpern, Grodecka 23, parter od 12—7 wiecz.** 11030

—o—

PREMIERA 15. b. m. w **MARYSIENCE i KOPERNIKU**

jedno seryowego arcydzieła filmowego p. t.

SKAZANIEC z WYSPY TIVA

Wielki dramat egzotyczny w 6 aktach.

Wyższa szkoła dla Handlu Zagranicznego we Lwowie.

Reskryptem z dnia 14. października 1922 Nr. 9560/IV. udzieliło Ministerstwo W. R. i O. P. swej aprobaty projektowi założenia przez Prezydyum Izby handlowej i przemysłowej Wyższej Szkoły dla Handlu Zagranicznego we Lwowie oraz zatwierdziło projekt statutu i plan nauki. Ministerstwo W. R. i O. P. jak również Ministerstwo Przemysłu i Handlu zgodziły się na umieszczenie w statucie tych postanowień, które tyczą się specyalnego stosunku nowej uczelni do obu Ministerstw i nadają jej wskutek tego uprzywilejowane stanowisko. Należą tu postanowienia o sprawowaniu nadzoru przez Ministerstwo W. R. i O. P., o delegatach obu Ministerstw do Kuratoryi Szkoły, o zatwierdzaniu profesorów oraz wniosków na zmianę statutu, planu naukowego tudzież przepisów egzaminacyjnych i dyscyplinarnych. Celem przyznania słuchaczom Szkoły ulg kolejowych i w służbie wojskowej jakoteż uprawnień w służbie państwowej, władze szkolne będą mogły przedstawić Ministerstwu umotywowane wnioski we właściwym czasie. Ministerstwo W. R. i O. P. przyjęło również do wiadomości, że czynności organizacyjne poruczone zostały p. Antoniemu Pawłowskiemu, wizytatorowi Szkół handlowych jako desygnowanemu pierwszemu przełożonemu szkoły i wyraziło zgodę na bezzwłoczne rozpoczęcie działalności szkoły.

Według zatwierdzonego statutu głównem zadaniem szkoły jest wykształcić zdolne siły fachowe dla handlu zagranicznego, jakoteż dla służby konsularnej. Szkoła, która obejmuje jednoroczny kurs przygotowawczy (kurs abituryentów) i dwa lata nauki zawodowej, została otwarta z d. 16. października br. w lokalnościach Instytutu technologicznego, gdzie szkoła znalazła tymczasowe pomieszczenie. W bieżącym roku utworzono trzy oddziały kursu abituryentów i pierwszy rok kursu zawodowego. Liczba słuchaczów wynosi ogółem 257.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Wystawa wyrobów przemysłu polskiego na Górnym Śląsku.

Na Górnym Śląsku, po objęciu go przez Polskę, powstał — jak wiadomo — ogromny brak towarów, który był wynikiem nowych stosunków politycznych. Kupcy górnośląscy utracili bowiem z jednej strony kontakt ze sferami przemysłowo-handlowemi niemieckiemi, a z drugiej strony nie zdołali jeszcze nawiązać stosunków handlowych z przemysłem i handlem polskim, tak że chwilowo ustał niemal zupełnie dowóz towarów na Górny Śląsk. Fakt ten wykazał, że sfery handlowe na Górnym Śląsku niei były zupełnie obeznane z wytwórczością na ziemiach polskich i nie znały tutejszych źródeł zakupu. Sprawa ta była omawiana na posiedzeniu Rady przemysłowo-handlowej w dniu 10. września br., która wyraziła życzenie, aby w terminie możliwie najszybszym została zorganizowana na Górnym Śląsku wystawa wzorów przemysłu polskiego, a to w celu zapoznania sfer gospodarczych i ludności Śląskiej ze źródłami zakupu w Polsce. — Ministerstwo Przemysłu i Handlu, uznając konieczność urządzenia takiej wystawy, porozumiało się w tym celu z Tow. „Polskie Wystawy Ruchome", które podjęło się zorganizowania Wystawy Polskiej w Katowicach w czasie od 28. stycznia do 11. lutego 1923. Wystawa ta ze względu na swój propagandowy charakter będzie miała niewątpliwie bardzo doniosłe znaczenie, toteż w interesie zjednoczenia gospodarczego Górnego Śląska z Polską zachodzi konieczność, aby jak największa ilość polskich zakładów przemysłowych wzięła udział w Wystawie.

Warunki udziału w wystawie są m. in. następujące:

a) udział w Wystawie mogą brać wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe (wyłącznie jednak wytwórnie), mające siedzibę prawną w granicach Państwa Polskiego oraz w. m. Gdańska;

b) wystawiane mogą być wszelkie artykuły, pod warunkiem, że są produkowane w Polsce;

c) przedmioty, przeznaczone na Wystawę ,jak również wszelkiego rodzaju katalogi, prospekty, reklamy itp., powinny być nadsyłane do Katowic pod adresem Towarzystwa Ekspedycyjnego C. Hartwig. Przesyłki winny być zaopatrzone w dokładną specyfikacyę przesyłanych eksponatów, oraz w napis „Na wystawę na Górnym Śląsku"; przesyłki z tym napisem będą przez Ministerstwo Kolei polecone szczególnej uwadze funkcyonaryuszów kolejowych;

d) wystawcy sami ubezpieczają swoje eksponaty od wszelkich wypadków; opłata od wystawców jest pobierana w stosunku do zamówionej przestrzeni i wynosi za 1 m. kw.:

w gmachu wystawowym 50.000 mkp.
na podwórzu (pod przykryciem) 20.000 mk. pol.

Zasadnicze urządzenia kiosku: przepierzenia, stół, krzesła — mogą być na żądanie dostarczone przez kierownictwo Wystawy — za dodatkową opłatą, która będzie obliczona po koszcie własnym;

e) gotówka jest wpłacana przy podpisaniu deklaracyi;

f) termin składania deklaracyi — do d. 31 grudnia 1922 r.

Bliższe informacye jakoteż deklaracye otrzymać można w biurach Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Podwyższenie agia celnego.

Dz. U. Rz. P. Nr. 94 ogłasza rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 26. października br. mocą którego dotychczasowe agio celne z 79.000 proc. (mnożnik 800) zostało podwyższone do 148.000 proc. (mnożnik 1500)od dnia 11. listopada br. począwszy. Rozporządzenie to dotyczy towarów wyszczególnionych w § 1. rozporządzenia z dnia 26. lipca 1922 (Dz. U. Rz. P. Nr. 67 poz. 612) oj opłacających cło normalne.

Ulgi celne.

Monitor Polski Nr. 255 z dnia 9. listopada br. ogłasza rozporządzeniie z dnia 21. października br. o ulgach celnych, które weszło w życie z dniem 11. listopada. br. Nowe to rozporządzenie zachowuje tak jak dotychczas mnożniki ulgowe 10, 50 i 150 z pewnemi zmianami. Do ważniejszych zmian zaliczyć należy dopuszczenie do korzystania z ulg celnych maszyn do obróbki drzewa niewyrabianych w kraju, przenie sienie superfosfatów mineralnych z listy o płacającej mnożnik 10 na listę z mnożnikiem 50, ograniczenie ulg celnych dla motorów elektrycznych wagi powyżej 1500 kg. (podczas gdy dotychczas korzystały z ulg celnych motory wagi powyżej 300 kg.)

—o—

Wiadomości handlowe.

Lwów, 14 listopada 1922

Na skutek większych zleceń zamiejscowych kurs akcyi chodorowskich

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA SWITKI ANGIELSK E FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

dalszym ciągu podniósł się raptownie z 19000 na 28000.

I w innych papierach przeważał popyt nad podażą, wobec czego kursa prawie wszystkich akcyj znacznie się poprawiły. Za Gafotę efektywną płacono 2700, 3200 i 3400. za pisaną 255), za Cmielów 9300, za pisany 6500, za Parowozy 4100 i 4300, za Pezet 2900 i 3000 za Naftę 3350, 3300, 3375 i 4360, za P. T. H. 1300 i 1250, za Oikos 18000 i 1690 , za Bank hipoteczny 900, 950, 975, 1000 i 1100, za Pocisk 3000 i 2800, za Sierszę el. 1500 i 1700, za Karpalit 3700 i 3800, za Zieleniewskiego 14000 i 16000, za Rakszawę 10500, za Z. B. K. 900

Kursa dewiz prawie niezmienione. Transakcye w Paryżu po 1025, 1030 i 1032·50, w Berlinie po 21½, 210, 220, 217½ i 217, w Londynie po 72300, 72000 i 71800, w Brukseli po 925, w koronach czeskich po 505, we Wiedniu po 22·75, 23 i 22·75, w Nowym Jorku po 16000, w Belgii po 925. i 935, w Zurychu 2975, we frankach francuskich po 1032½.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 14 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15800—15900, kanad 15700—15800, marniem. 2·20—2·85, leje 94·00—100·00, fr. franc. 1000—1020, fr. szwajc. 2900—2950 kor. czeskie 500.00—505·00, funty szterl. 71000—71500, liry włoskie 650—670 Wiedeń 21·—22·00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3100—3200, guldeny holenderskie 6100—6250, fr. belg. 910—920, Berlin 3·10—3·25, Praga 500·00—510·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00 00.

Złoto i sebro: 10-rb. 7900—8000, 20-kor. 62000—63000, 20-fr. 61000—32000 dolar złoty 15200 - 1550, kor. srebr. 1300.

Tendencya chwiejna.

Kursa Giełdy Krakowskiej.

Kraków 14. listopada 1922.

PTH. I—III. 1000 1200, Impex 000 000, Polski Glob 350—450, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 14000 17000, Parowozy 4000—5000, Trzebinia fabryka maszyn 3200 - 3500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 2700—4600, Siersza el. I-III. 1050—1150. Oikos 0000—0000, Pezet 2700 3200, Trzebinia tł. 7000— 8000, Krakus 3000—3400, Ćmielów 8500—9500, Górka 18000—22000, Siersza 17000—18000 T. P. G. 11000—14000, Chodorów 20000 28000, Pocisk 2100—2400

Dolary ameryk. 15200—16200, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 950 1050 franki szwajcarskie 0000—0000 franki belgijskie 000—000 funty szterlingi 00000—0000, marki niem. 2·00— 2·50, kor. austr. 21·00 23·50 korony czechosł. 500·00-520·00, liry włoskie 000—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 6350·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 14 listopada 1922.

Dolary ameryk. 16000.00 - 15900·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 1010·00 000·00 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 000·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·25— 0·00, korony czeskie 000·00—000, kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 942·50 940·00. Berlin 2·10— 2·17½ — Gdańsk 217½, 2·17— Londyn 70900—71600·00—71400·00, Paryż 1025·00 1021.50, N. Jork 15975·00 15850, Szwajcaryę 2950·00 0000·00 Wiedeń 0·22,00—0·21,75 Włochy 730.00, Holandya 6375, Praga 510·00—520·00

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½.

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 14 bm. Berlin 0·07½. Praga 17·95— Nowy Jork 547·25 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22½, Bukareszt 3·50, Wiedeń 0·0073 Medyolan 26·05, Zagrzeb 2·25, Warszawa 0·03½ Paryż 35·65 Londyn 24·40, Holandya 214·20, Sofia 3·85.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 14. bm. Berlin 0·07⅝, Holandya 214·25 Nowy Jork 545·50, Londyn 24·40, Paryż 36·70, Medyolan 25·80, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·40, Budapeszt 0·22½, Zagrzeb 2·25, Bukareszt, 350 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·74. kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·85.

—ooo—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 14. bm.:

Renta majowa 1500·00, austr. renta koronowa 1400, węgierska renta koronowa 15,500, Losy tureckie 620.000—, Renta lutowa 2200·00 Anglobank 101.000 Bankverein 28·400 Bodenkreditanstalt 61,500, Kreditanstalt 33,600, Bank depozytowy 14300 Laenderbank 88000, Merkury 23000 Unionbank 75000·—, Żiwnosteńska banka 877.000 Kolej półn. 13 500·000 Kolej południowa 220000 Alpiny 477·000, Berg- und Huetten 2 680.000 Krupp 510.000 Poldihütte 751 0.0, Prager Eisen 1,320.000, Rima 380 000, Skoda 870·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 590.000 Fanto 7,830.000·— Galicia 1,220.000 Schodnica 1,100000·, Gal. Karpaty 7,650·000—, Koleje austryackie 0,870.000 Losy węgierskie 000·—, Priorietety kolei półn. 585000·— Kolej Lwów-Czern. 398·000, Bank obrotowy 22000

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn kolegi Jehudy Schapiry z p. Rózią Lieber zasyła serdeczne życzenia szczęścia i jasnej przyszłości Herman Pundyk

Z okazyi zaślubin naszego kochanego druha Jakóba Planera członka założyciela Ż. K. S. Jehuda życzy dużo szczęścia i jasnej przyszłości Wydział.

Swemu gorliwemu reżysorowi p. M. Hassowi życzy dużo szczęścia w stanie małżeńskim Żydowskie kółko dramatyczne w Brzeżanach. 11075

ברכת מזל טוב מברכים אנו את ח' ישראל אלקסינצר להתארסו עם מרת כ"ץ ה"התאחדות" בטרנופול. 11047

אני מברך את חברי זיגי פערלמוטטער לאיתארסו עם מרת קלארא שניטטליך בברכת מזל טוב ברוך שפאצירער. 1104)

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

Zdolny sprzedawca z działu obuwia obejmie posady. Zgłoszenia Littman, Szpitalna 20, I. p.

Panna z lepszego domu izr. intelig ntna z ukończonym trzecim rokiem seminaryum poszukuje posady na prowincyi do dzieci. Poste restante B czacz 15. 110 1

Koncypient z praktyką prowincyonalną poszukuje posady. Zgłoszenia »Dr. I« Adm

Kutyrowany buchalter i korespondent przyjmie zajęcia godzinowe. Zgłoszenia do Administracyi po »Strikte«. 10121

Zdolny sprzedawca z działu manufaktury poszukuje posady. Zgłoszenia »Zdolny« do Administracyi. 110·4

MAŁZENSTWA.

Kawaler lat 35 były nauczyciel, ożeni się z panną lub bezdzietną wdową posiadającą kapitał dla przedsięwzięcia interesu. Zgłoszenia do Administracyi pod »Internacyonal«. 11059

NAUKA i WYCHOWANIE

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna każdego 1, i 15-go Raab, Sykstuska 23. Wpisy codziennie. 11074

ROZNE.

Przyjmę na utrzymanie (osobny pokó) dwie studyujące panny. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« nod »Gródecka«. 110·4

KUPNO — SPRZEDAZ.

Fortepian marki »Dörr« czarny krótki krzyżowy nowy z angielską mechaniką sprzedam zamożnym Łyczakowska 57 oficyny, I piętro Hazylewicz.

Fachy, szafy oszklone, lady, piec gazowy oraz różne inne przedmioty są okazyjnie do sprzedania. Zgłoszenia od 10—12 i od 4—6 w sklepie przy ul. Kutowskiego 7 Lisowski & Leskowicz.

Kupię kasę Wertheimowską i wagę decymalną Pl. Halicki 12/I. 11025

Apteka w małem mieście jakoteż apteka realna Wschodnia Małopolska do sprzedania. Safrin, Zielona 56. 10116

WOLNE POSADY.

NA WIEŚ poszukiwana natychmiast starsza, inteligentna osoba z ukończ. szk. średnią (o ile możn. z hebrajskiem) do 10-letniej dziewczynki. Zgłoszenia Turteltaub. Sarniki, p. Bóbrka. 10882

Doktor biegły KORESPONDENT władający językami polskim, niemieckim, francuskim posiadający praktykę szuka POSADY korespondenta lub SEKRETARZA w przedsiębiorstwie lub ad personam. Oferty do Admin. »Chwili« pod »Arak« 11045

Potrzebny zdolny pomocnik księgarski albo z działu papierowego i praktykant Lwów, Gródecka 83. 11032

Poszukuje [illegible] Wolloch, Gliniańska 1[illegible]. 11[illegible]

Kwiarnia Teatralna poszukuje panny do książki kasowej za wiktem i płacą. Zgłoszenia między 10 11 przedpołudniem. 1 031

Starszy praktykant działu papierowego lub galanteryjnego, zostanie natychmiast przyjęty ul. Ruska 18. 11038

Buchalter(ka) obznajomiony podwójną buchalteryą piszący biegle na maszynie poszukiwany. Zgłoszenia »Kantor wymiany« do Administracyi. 11048

Mundantkę piszącą biegle na maszynie »Underwood« poszukuje Dr. Engel, Batorego 6/I. p. Zgłoszenia między 5—6 1105·

Poszukuje się praktykanta z lepszej rodziny do składu obuwia. Z. Münzera Lwów, Sykstuska 2·

Potrzebny natychmiast rysownik zdolny w kreśleniu planów kolejek leśnych. Zajęcie na 6 tygodni zapewnione. Płaca wed ug umowy. Pomieszkanie, światło i opał bezpłatnie. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. Zgłoszenia pod adresem Glesinger. Krechowice. 10970

Po wyborach
Pasaż Hausmana 5.

zaopatruj się każdy we **FUTRA** u A. PEITZERA, Lwów,

1126 ZA SOLIDNE I TANIE NAJWYŻSZE CENY.

INTERESA HANDLOWE.

Spólnika z kapitałem od 6 mil Mp. poszukuję. posiadam skl p w śr mieściu z 4 ubikacyi wielkie wystawy. Wiadomość u Gospodarza ul. Janowska 14. 11050

Poszukuję handlowcó z branży galanteryjnej i konfekcyjnej. Wiadomość Tawel Janowska 14. 11049

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Stary mężczyzna, żonaty, kierownik wielkiej zagranicznej firmy przemysłowej, szuka kompletnie urządzonego pokoju dla dwu osób przy inteligentnej, żydowskiej rodzinie. Cena obojętna. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Kierownik«. 10119

Przyjmę na mieszkanie zamożnego, starszego pana, najchętniej kupca. Bliższa wiadomość w Administracyi. 10107

Pomieszkanie dwa pokoje z kuchnią i nadto lokal fabryczny do wynajęcia. Wiadomość »Centrum« Biuro dzienników Pasaż Hausmana. 11006

POMOC LEKARSKA.

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL** ordynuje od godz. 12—1 i od 5—6 popołud. 10002 PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych **Dr. N. GOLDSTEIN** były ordyn. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692 ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5. w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych **Dr. J. Mund** b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych **Dr SCHWARZ** b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie lampą kwarcową. 11024

Ogłoszenia.

BUCHALTER W MŁODSZYM WIEKU

ze znajomością korespondencyi polsko-niemieckiej poszukiwany. Szczegółowe oferty w języku polskim i niemieckim do biura ogłoszeń Brücka Lwów, Kościuszki 2.

Przemysł sukienny!

TABAK i REIZER

LWÓW

ul. Kazimierzowska 10.

Dom towarowy.

Poleca: Towary sukienne po cenach najniższych.

DO NASZYCH P. T. KLIENTÓW!

Podpisana spółka spedycyjna zawiadamia o wystąpieniu jej dotychczasowego spólnika

p. Mosesa Sameta

za którego dalsze w imieniu spółki przeprowadzane tranzakcye nie bierze żadnej odpowiedzialności.

Adler i Distenfeld

spółka spedycyjna

Lwów, ul. Stanisława 4.

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów ul. Pełczyńska 14

Zdolnej sprzedawczyni

tylko z pierwszorzędną praktyką poszukuje firma 11055

ACKER i BANK, Lwów, pl. Maryacki 1 B

Zabawki dziecinne Ozdoby na drzewka

w wielkim wyborze poleca 11053

Michał Hackel, Lwów, ul. Kazimierzowska 4.

BATERYE z prawem wymiany do 6 tygodni oraz lampy kieszonkowe poleca

Malwina Immergluck Lwów Jagiellońska 17.

KSIĘGARNIA POLSKA w BUKOWSKU

poleca następujące Nowości:

Hebbel Dzienniki	30 Mkp.
Cztery głosy o poecie	3000 „
Helo Studya i Szkice	3000 „
Kirkgaard Wybór Pism	3000 „
Landor. Dyalogi fikcyjne	3000 „
Champfort Maksymy i Myśli	3000 „
Mrozow. Objawienia wśród gromów i burzy	800 „
Płażek. Święta wiosna	650 „
Zarzewska Oblężenie Przemyśla	600 „
Adamowicz. Wesoły Marzałek	550 „
Brzozowski. Płomienie w 2 tom.	3600 „
Mrozowicka. Dzwony	1200 „
„ Po zwycięstwie	1350 „

Przesyłka i opakowanie na koszt zamawiającego. Ofiarowaną należytość wysłanie z góry, przesyłka i opakowanie na nasz achunek W-syła się tylko za pobraniem pocztowem lub za poprzedniem nadesłaniem należytośc.

PIECE oryginalne „METEOR“
F. Rentschner

LWÓW, UL. LEGIONÓW L. 37.

PALMA

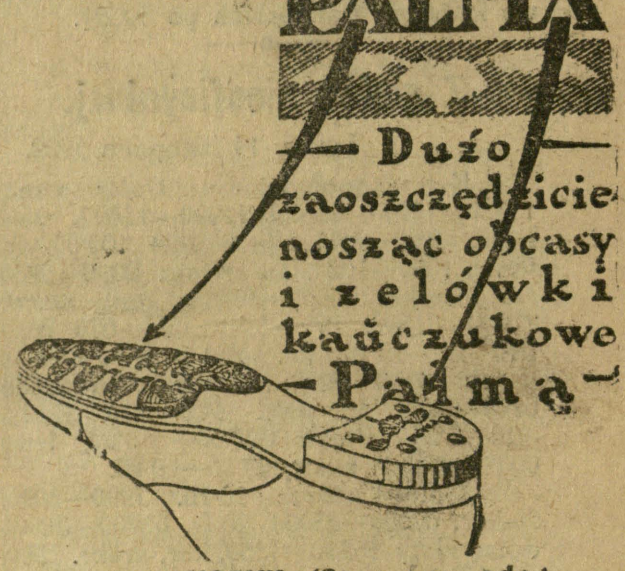

PALMA—KAUCZUK (Sp. z ogr. odp.) skład fabryczny: Lwów, Żółkiewska 30 TELEFON 483.

PRZYBORY SZEWSKIE

kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

BATERYJKI do latarek i ogniwa galwaniczne pierwszej jakości po cenach fabrycznych na prowincyę wysyła odwrotnie **EKES, Lwów, ul. Saphiehy 6**

OKNO ODAŹ

Zdolna sprzedawczyni władająca dobrze językiem polskim i niemieckim zostanie przyjęta do Magazynu Leona Propsta, pl. Maryacki 3. Zgłoszenia plac Halicki 12/I. 11022

KRAJOWY ZAKŁAD DLA PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO

„ROLINDUSTRJA“ S. A.

LWÓW, ul. FREDRY 9 — telef. 653

własna Fabryka Maszyn młyńskich oraz wyłączne zastępstwo światowej sławy Fabryki Maszyn młyńskich

BRACI SECK w Dreźnie.

Pierwszorzędna Kawiarnia i Restauracya

„RENESANS“ we Lwowie 3. Maja 12, parter

Rendezvous świata kupieckiego i naftowego. Codziennie Koncert zespołu muzycznego pod batutą słynnego cygana FERENCZA ARPADA Bänymla. — Po teatrach »» poleca się gorącą kuchnię. — Lokal otwarty do 3-ciej po północy. 11052 ««

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock, »Drukarnia Lwowska« Lwów. Kopernika 11.

Nr. 1327 Lwów, piątek 17. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Przesyłkę pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed k. 800 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . . 300 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 160.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Kosmarin.

Co dalej będzie?

Okres wyborczy należy szczęśliwie do przeszłości. Nieujęta i nieobliczalna co do swoich nastrojów wola ludności wyraziła się w liczebnym stosunku przedstawicieli stronnictw w Sejmie i Senacie. Lecz przeglądając ten nowy stosunek, z zainteresowaniem czeka ludność dalszego toku dzieła ustawodawczego, dalszego rozwoju życia politycznego w Polsce. Zatroskany o władzę reakcyi zapytuje Stanisław Stroński poseł i polityk „Rzeczpospolitej": Co dalej będzie? W jaki sposób dokona się przejście od rządów obecnych do gabinetu parlamentarnego, opartego na pewnej większości sejmowej, rząd, który będąc wyrazem większości społeczeństwa, wyciśnie charakter swój na wewnętrznej i zagranicznej polityce państwa.

Narodowej demokracyi chodzi o władzę i dla tego trudności natury programowej i ideowej dla niej nie istnieją. Niedawno temu a własna prasa partyjna endecyi, upojona wówczas przesadnie zapowiadanem zwycięstwem, wystąpiła z wnioskami, że teraz, skoro dopięła już swego celu, będzie mogła poddać rewizyi taktykę swą i swe metody. Dla endeckiego cynizmu wszystkie używane przez reakcyę środki były konieczne historycznie. Konieczne historycznie było zniszczenie autorytetu najważniejszych władz państwowych, konieczne było zasianie w duszy ludu zarazków najskrajniejszego antysemityzmu. Obecnie — o ile nie stanie jej nic w drodze — do samowładczego opanowania rządów, narodowa demokracya przyrzeka, jak przyrzeka kandydat wyborcom, że zrewiduje program. zmieni może taktykę i metody.

Endecka racya stanu widzi dwie drogi wyjścia z obecnej sytuacyi dla stworzenia większości parlamentarnej. Albo anormalny stosunek reakcyi z ludowcami, obszarnictwa z... programem reformy rolnej, albo — przestrzega przed koalicyą wszystkich szczerze demokratycznych żywiołów przeciw — polskości. Narodowa demokracya nie grozi jeszcze. Zakreśla tylko możliwości zaistnienia warunków, które znów ją mogą skłonić na powrotną drogę do dawnych metod, do jątrzenia, bruździenia i ohydnej propagandy.

Tego rodzaju walka, grożenie takiemi perspektywami dziś już powinna należeć do przeszłości. Jestto taktyka wymuszania i w taktyce są pp. Głąbińscy i Lutosławscy mistrzami. Żydzi i inne mniejszości narodowe są równouprawnionymi częściami składowemi państwa i za takie muszą być przez ogół uznane. Wszelka agitacya, zmierzająca do poddania tego faktu wątpliwości jest niesumiennością propagandystyczną. Jakkolwiek ukształtuje się rola Żydów w Sejmie i w Senacie, warszawski blok mniejszości kategorycznie się zastrzegł przeciw imputowaniu mu choćby cienia jakiejkolwiek antypaństwowej tendencyi. I żąda, by ten dogmat był brany w rachubę polityczną każdego poważnego publicysty, zainteresowanego w tem, co będzie.

Kuloary sejmowe ożywiają się.

Dr. Trąmpczyński — prezydentem Senatu. I-sze posiedzenie Sejmu i Senatu 28. bm.

Warszawa. 15. XI. (tel. wł. hk.) Kuloary sejmowe ożywiły się dzisiaj aczkolwiek prace nad ukończeniem remontu gmachu przy ul. Wiejskiej jeszcze nie zostały ukończone i wciąż baczną zwracać się musi uwagę, by ujść farbie malarskiej i wapnu.

Ożywienie to spowodowali Tugutowcy, którzy na dzisiaj zwołali posiedzenie zarządu stronnictwa przy współudziale starych i nowych posłów w sprawie podziału odpowiedniego mandatów oraz omawiania ogólnej linii, której się trzymać ma „Wyzwolenie" w przyszłym Sejmie. W pierwszym rzędzie idzie tu o zblokowanie z lewicą PSL. (Dr. Putek i Sanojca) nadto ewentualnie z Hipolitem Śliwińskim i Siejbą. Na przewodniczącego klubu posłów przewidziany jest poseł Tugut, klubu senatorów p. Woźnicki.

Warszawa. 15. XI. (tel. wł. hk.) Podobno zgadzają się Tugutowcy na p. Trąmpczyńskiego jako prezydenta Senatu Wiadomość ta, o ile ma realną podstawę, przesądziłaby wybór prezydenta senatu.

Pewne koła lansują pogłoskę, że klub posłów PPS. nie pozwoli swoim członkom na przyjęcie godności marszałka Sejmu. Jak wiadomo, wchodził w rachubę poseł Moraczewski, dotychczasowy II-wicemarszałek Sejmu. Pogłoska ta wydaje się jednak mało prawdopodobna.

Warszawa. 15. XI. (tel. wł hk.) Pierwsze posiedzenie Sejmu odbędzie się 28 bm. w godzinach południowych, Senatu w godzinach wieczornych. W obu posiedzeniach weźmie osobiście udział Naczelnik Państwa. Wieczorem odbędzie się w salach Sejmu raut, w którym wezmą udział starzy i nowi posłowie, ministrowie, korpus dyplomatyczny, przedstawiciele prasy i inni.

Warszawa 15 listopada (tel. wł. — hk.) Pan prezydent Nowak przedstawił dziś Naczelnikowi Państwa do podpisu dekret o zwołaniu Sejmu i Senatu na 28 bm.

Warszawa. (AW.) W myśl postanowień ustawy przejściowej zagajenie sejmu i senatu dokona Naczelnik Państwa. Pierwsze posiedzenie nowego sejmu otworzy prawdopodobnie jako najstarszy wiekiem poseł Krempa (z grupy Stapińskiego), pierwsze posiedzenie Senatu senator Limanowski.

——o——

Dymisya gabinetu Wirtha.

Berlin. 15 godz. 22. (PAT.) Wobec tego że socyaliści nie zgodzili się na przyjęcie niemieckiej partyi ludowej do koalicyi rządowej, Wirth zgłosił dymisyę gabinetu

Berlin. (Pat.) Zgłoszona wczoraj późnym wieczorem przez kanclerza Wirtha dymisya całego gabinetu, została przyjęta.

Berlin. (Pat.) Według „Voss. Ztg." na wczorajszem popołudniowem posiedzeniu partyi reprezentowanych w bloku koalicyjnym, odbytem przy współudziale przedstawicieli socyalnych demokratów, kanclerz Rzeszy miał oświadczyć, że obecnie nie mógłby kierować dalej polityką państwa, albowiem socyalni demokraci obstają za odrzuceniem współpracy z niemiecką partyą ludową. W tym wypadku powinienby być utworzony rząd z pośród zespołu partyi, koalicyjnych, i to w ciągu 24 godzin. Wreszcie zażądał kanclerz od socyalnych demokratów, aby wypowiedzieli się jasno za lub przeciw rozszerzeniu koalicyi rządowej przez powołanie niemieckiej partyi ludowej do gabinetu.

——o——

Prasa czeska a Galicya Wschodnia.

Warszawa. 15. XI. (tel. wł. h. k.) Prasa czeska różnych kierunków w czasie akcyi wyborczej w Polsce otworzyła swoje łamy dla propagandy niepodległościowego ruchu ukraińskiego. W jednem z pism czeskich znajdujemy wiadomość o rzekomem powstaniu Ukraińców w Galicyi Wschodniej. Powstanie to miało być protestem przeciw przeprowadzeniu wyborów w Galicyi Wschodniej do ciał parlamentarnych Polski.

Z wyborów do Sejmu i Senatu.

Stanisławów.

(Tel. wł.) Półoficyalnie: Chjena 62 tysięcy głosów, ludowcy 24.000. my 32.000 jeden mandat. — bejot.

Potok-Złoty.

Wynik wyboru do Senatu w Złotym Potoku (pow. Buczacz): 1—101, 2—1, 8 — 137, 23 — 153 (stopięćdziesiąt trzy) H-n.

Burszt n.

Nr. 1—48, Nr. 2—1, Nr. a— 126, nasza 492.

Udział Żydów przy wyborach 8% (przy wyborach do Sejmu 94%). Z głosów żydowskich 2 padły na listę 1, 2 padły na listę 8, reszta na naszą. Podczas gdy przy wyborach sejmowych wyborcy żydowscy nie napotykali na trudności, to ich obecnie szykanował prezes Kahału Selig Hammer. Nadmienić należy, że jakich 15% głosów żydowskich »przeoczono« wciągnąć do listy wyborczej. Jeśli mimo to osiąg ięto taki sukces, to zawdzięczyć to należy sprawnej organizacyi z jednej, a poświęceniu młodzieży z drugiej strony.

Kamionka - Strumiłowa.

W przeciwieństwie do nieporządku w jakim odbyły się u nas wybory poprzedniej nie zieli do Sejmu, wybory do Senatu prz prowadzone zostały w naszem mieście we wzorowym wprost porządku. Zawdzięczać to należy lojalnym zarządzeniom, wydanym przez tutejsze Starostwo i przewodniczącego komisyi obwodu śródmiejskiego. Usunięci zostali przedewszystkiem pachołkowie miejscy, którzy w czasie wyborów do Sejmu pod płaszczykiem utrzymywania porządku, teroryzowali ludność żydowską i zajmywali się agitacyą na rzecz kandydata popieranego przez magistrat.

Zapał ludności i jej podniosły nastrój utrzymał się w zupełności na wyżynie poprzedniej, toteż uzyskaliśmy przy wyborach do Senatu znaczniejszą ilość głosów aniżeli obie inne listy razem wziąwszy. Uzyskaliśmy przy wyborach do Senatu z miasta 874 głosów, podczas gdy przy wyborach do Sejmu, wskutek niedojścia około 500 wyborców do głosowania, mieliśmy tylko 858 głosów. Wogólności głosowało około 86 procent uprawnionych do głosowania Żydów.

Dotąd brak wiadomości z 7 okręgów wyborczych.

Warszawa. (Pat.) Od Generalnego komisarza wyborczego p. Bresiewicza dowiadujemy się, że do dnia 15 bm. godz. 14, nie nadesłano wiadomości o wynikach głosowania do Sejmu z następujących okręgów wyborczych: 1) Krastostaw, 2) Gniezno, 3) Przemyśl, 4) Sambor, 5) Kowel, 6) Nowogródek, 7) Święciany.

Wynik głosowania do Sejmu w okręgu Samborskim.

Sambor, 15 listopada (tel. wł. m.) Zatwierdzono wynik wyborów do Sejmu. Wynik przedstawia się: 1 — 32351, 26 — 19625, 8 — 11624, 17 — 14381, lu . 3, man. Chj. 1, 17 — 1, 26 — 1 mandat.

Jak ogłoszą wynik wyborów w Anglii

Leafield. (Pat.) Prace nad przygotowaniem urządzeń, które będą miały na celu ułatwienie ogłoszenia wyników wyborów w całym kkraju, zostały już ukończone. Przed redakcyami w Londynie i na prowincyi urządzono wzniesienia, na których reflektorami będą ogłaszane wyniki głosowania. Wyświetlane one będą również nad kinematografami i restauracyami. Główne komisye wyborcze urządziły się w ten sposób, że wyniki głosowania będą wystawiane na zewnątrz. W przerwach będzie przygrywała orkiestra. Pociągi, tramwaje i omnibusy będą kursowały do 2. godziny w nocy.

Przeciw bezprawiu taryby.

Kowno. (Pat.) Kowieńska żydowska Rada narodowa na Litwie Kowieńskiej uchwaliła rezolucyę, w której stwierdza, że interpretacya 76-go paragrafu ustawy wyborczej przez główną komisyę wyborczą co do rozdziału mandatów, jest niesprawiedliwą. Rezolucya wzywa posłów żydowskich aby zażądali w sejmie zmiany decyzyi komisyi wyborczej, a w razie niespełnienia ich życzenia, aby wstrzymali się od współpracy w sejmie.

Lord Curzon - Mussolini - Poincare.

Rzym. (Pat.) Polradio. We włoskich kołach miarodajnych zwracają uwagę na okoliczność, że z chwilą objęcia władzy przez Mussoliniego, lord Curzon już kilkakrotnie dał wyraz życzeniu porozumienia się z nowym premierem włoskim jeszcze przed konferencyą lozańską. Trudność zadośćuczynienia temu życzeniu wynika z jednej strony z niemożności Mussoliniego opuszczenia Rzymu w chwili obecnej, a z drugiej strony również z niemożności i dla lorda Curzona opuszczenia Londynu. W tychże miarodajnych kołach włoskich zaprzeczają stanowczo, jakoby lord Curzon dążył do widzenia się z Poincarem z pominięciem premiera włoskiego. Przeciwnie, rząd angielski chcąc właśnie skorzystać z osobistej interwencyi Mussoliniego, wystąpił z propozycyą aby konferencya ministrów koalicyjnych odbyła się w Paryżu w najbliższą niedzielę, spodziewając się, że w tym czasie sytuacya parlamentarna we Włoszech pozwoli już Mussoliniemu na opuszczenie Włoch. Według doniesień z Londynu, lord Curzon przygotowuje bardzo serdeczne przyjęcie dla nowego ambasadora włoskiego w Londynie Della Toretty.

Problem konstantynopolski.

Paryż. (AW.) „Petit Parisien" donosi, że główną przyczyną zwlekania ze strony wysokich komisarzy alianckich z ogłoszeniem stanu oblężenia w Konstantynopolu jest ich przekonanie o niedostatecznej sile wojsk, któremi rozporządzają, oraz o ciężkiem położeniu w jakiem znajdują się obecnie oddziały alianckie z powodu przejścia na stronę Kemalistów przybocznej straży sułtana. Wysocy komisarze uznają również za konieczne przed ogłoszenie stanu oblężenia usunięcie całej europejskiej ludności cywilnej, a w szczególności wszystkich chrześcijan — co jest obecnie nie do przeprowadzenia.

Paryż. (AW.) „Matin" zamieszcza wywiad swego korespondenta z Ismidem Paszą, kierownikiem delegacyi angorskiej na konferencyę pokojową. Zdaniem Ismida, Turcy życzą sobie jaknajrychlej zawarcia pokoju, którego odraczanie powiększa jeszcze niebezpieczeństwo przejściowego stanu zawieszenia broni. Ismid zwrócił uwagę na poważne położenie w Konstantynopolu. Turcy, zdaniem jego pragną utrzymać dobre i przyjazne stosunki z aliantami, ci jednakowoż muszą ze swej strony zrozumieć, iż mają do czynienia z wolnym narodem i nie traktować Turcyi jak swej kolonii.

Rosya nie zgadza się na aneksyę Bessarabii.

Ryga. (Pat). Z Moskwy donoszą: Na notę rumuńską oświadczającą, że za ostateczną granicę Rumunii z Rosyą musi być uznany Dniestr, odpowiedział Cziczerin, że Rosya nigdy nie zgodzi się na aneksyę Bessarabii i że nie przywiązuje żadnej wagi do tego, jakie stanowisko w tej sprawie zajmują inne państwa. Cziczerin żąda, aby Rumunia zgodnie z umową z roku 1918 ewakuowała Bessarabię. Granicą między Rumunią a Rosyą winna być zdaniem rządu rosyjskiego rzeka Prut.

Sprawa Kłajpedy.

Warszawa. (AW.) Korespondent paryski „Gazety Warszawskiej" przynosi następujące szczegóły o konferencyi ambasadorów w sprawie Kłajpedy: Niemcy. kłajpedzcy domagali się utworzenia z terytoryum Kłajpedy niezależnego, wolnego miasta. oraz protestowali przeciw oderwaniu Kłajpedy od Niemiec. Na to ze strony komisyi Rady ambasadorów odpowiedziano im, że zadecydował o tem nieodwołalnie traktat wersalski. Delegaci Litwy Kowieńskiej żądali włączenia Kłajpedy do Litwy, nie uwzględniając ekonomicznych interesów jakie łączą Kłajpedę z Polską. Delegaci polscy w tem sprawozdaniu położyli nacisk na motywy gospodarcze, które łączą Kłajpedę z Polską. Z obliczeń polskich wynika, że trzy czwarte eksportu Kłajpedy pochodzi z Polski, a tylko jedna czwarta z Litwy kowieńskiej. W tych więc warunkach niemożliwa jest unia celna między Litwą a Kłajpedą, a możliwa byłaby jedynie wtenczas, gdyby podobna unia istniała już między Polską a Litwą kowieńską. Delegacya polska przedstawiła plan tymczasowego ustroju Kłajpedy na lat 10, na zasadzie którego terytoryum Kłajpedy pozostawałoby jednostką autonomiczną pod zarządem wysokiego komisarza francuskiego, który będzie równocześnie mandataryuszem wielkich mocarstw. Portem zarządzać będzie Rada portowa pod przewodnictwem wymienionego komisarza, z udziałem przedstawicieli Kłajpedy, Polski i Litwy. Plan Polski ma naiwiększe szanse powodzenia.

Polityczny proces w Grecyi.

Ateny. (Pat.) W procesie o zdradę stanu rozpoczęło się wczoraj przesłuchanie świadków. Jako pierwszego przesłuchano byłego głównodowodzącego Pąpulasa, który oświadczył, że rząd ateński nie uwzględnił jego żądania w sprawie zwolnienia oficerów niezdolnych i zastąpienia ich oficerami wyszkolonymi. Rozkaz do podjęcia ofenzywy uchwalony został przez rząd, między innymi marsz na Angorę postanowiony został przez Radę wojenną pod przewodnictwem b. króla Konstantyna, pomimo że główne dowództwo i sztab generalny ze względu na trudności w połączeniach, odradzały podjęcia tego kroku. Papulas oświadczył dalej, że nie był poinformowany o żadnych notach państw sprzy-

Dnia 17. grudnia b. r. odbędzie się w Warszawie I. Zjazd żyd. młodzieży akad. Zorganizowanej w Żyd. akad. instytucyach Zawodowych i samopomocowych na Wyższych Uczelniach polskich. — Uprawnieni do czynnego i biernego prawa wyborczego są czynni członkowie powyższych Towarzystw. — Wpisy przyjmuje się tylko do dnia 21. XI. b. r w Sekretaryatach poszczególnych Towarzystw. — Obowiązkiem każdego akademika Żyda jest skorzystać ze swego czynnego względnie biernego prawa wyborczego.

Za Komitet Wykonawczy: GLÜCKER zast. przew., TEITELBAUM sekret.

mierzonych nadsyłanych od listopada 1920 r., w których to notach przestrzegano Grecyę przed niebezpieczeństwem powrotu na tron króla Konstantyna. Generał zaznaczył, że gdyby był wiedział o tych notach, nie byłby przyjął stanowiska głównodowodzącego armią.

—o—

Ukonstytuowanie nowej Rady Cieszyna.

Cieszyn. (AW.) 14 bm. odbyło się tu ukonstytuowanie nowej Rady gminnej i wybór przełożeństwa gminnego. Burmistrzem wybrano 32 głosami przy 3 białych kartkach dra Jana Michejdę, wiceburmistrzem Niemca Gabryska i profesora Hajduka. Wszystkie stronnictwa złożyły deklaracyę. Niemcy zaprotestowali przeciw rozstrzygnięciu komisyi ambasadorów, dzielącem Cieszyn w ten sposób, że nie jest on zdolny do życia. Niemcy zapowiedzieli chęć współpracy z Polakami, celem gospodarczego podniesienia miasta. Polacy odczytali deklaracyę, stwierdzającą, iż podstawą współżycia musi być sprawiedliwość i usunięcie tych wszystkich krzywd, jakich Polacy w Cieszynie dotąd doznawali. Przedstawiciel polskich Żydów dr. Glanz i przedstawiciel socyalistów Reger oświadczyli również gotowość współpracy dla dobra miasta.

—o—

Demonstracye w Judenburgu.

Wiedeń. (Pat.) Dzienniki donoszą z Judenburga w Styryi, że doszło tam do poważnego konfliktu między robotnikami socyalistycznymi a chłopami. Zbrojne oddziały straży robotniczej przedsięwzięły u chłopów w Judenburgu rewizye i skonfiskowały im broń. Z tego powodu władze zarządziły aresztowanie 7 mężów zaufania robotników. Na wiadomość o aresztowaniu robotnicy z Judenburga zarządzili mobilizacyę straży robotniczej a nadto wysłali delegacyę do Grazu z żądaniem uwolnienia aresztowanych. Rząd wysłał do Judenburga żandarmeryę i wojsko, do których przyłączyła się straż chłopska. Na pomoc robotnikom w Judenburgu pospieszyły straże robotnicze z okolicznych miejscowości. Na posiedzeniu wiedeńskiej Rady narodowej z okazyi omawiania zajść w Judenburgu doszło do gwałtownych starć między soc. demokratami a partyą chrześcijańsko-socyalną.

Wadomości bieżące.

Ryga. (Pat.) W Rosyi sowieckiej mają być wkrótce wypuszczone nowe pieniądze od 1 rb. do 5 kop. Pieniądze będą miały wygląd marek pocztowych i będą kursowały całymi arkuszami.

Paryż. (Pat.) „Chicago Tribune“ z Konstantynopola: Wielki wezyr Teffik pasza oraz wiele wybitnych osobistości odnoszących się wrogo do kemalistów, opuściło Konstantynopol, chroniąc się na okręty angielskie.

•

Berlin. (Pat.) Londyński sprawozdawca Wolffa dowiaduje się z kół miarodajnych, że zmiana poglądu angielskiej opinii publicznej na sprawę odszkodowań jest następstwem wpływu, jaki na nią wywarły sprawozdania neutralnych rzeczoznawców, a zwłaszcza faktu, że Niemcy nie przyczyniły się ze swej strony w dostatecznej mierze do rozwiązania kwestyi odszkodowań.

•

Berlin. (Pat.) W sprawie zaburzeń głodowych w Nadrenii, „Rote Fahne“ donosi z Düsseldorfu, że Rady zawodowe i kartel Związków zawodowych, jako odpowiedź na zachowanie się policyi niemieckiej, zarządziły strajk generalny w Düsseldorfie i okolicy. Zażądały one nadto zwołania kongresu Rad zawodowych z całej Rzeszy niemieckiej

•

Kowno. (Pat.) Przedstawiciel Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej przy rządzie litewskim Joung, opuścił z powodu choroby swoje stanowisko

•

Bernoszwajc. (Pat.) Były wicekanclerz Bonson, zamianowany został pełnomocnikiem Ligi Narodów dla przygotowania plebiscytu w obwodzie Saary. Bonson wyjechał w poniedziałek na teren plebiscytowy.

•

Londyn. Pat. Paryski sprawozdawca „Times'a“ pisze, że Bradbury przyjedzie jutro do Londynu, celem przedłożenia rządowi raportu w sprawie wyników konferencyi w Berlinie. Bradbury oświadczył sprawozdawcy „Times'a“, że podczas debat zawsze był w pełnem porozumieniu z Barthou.

Kronika palestyńska.

Zawieszenie „Haarec“.

Jerozolima, ŻBK. Tutejsze codzienne pismo hebrajskie »Haarec« zostało zawieszone.

2-gi listopada w Jerozolimie.

Jerozolima. Dorocznym zwyczajem, jako w rocznicę ogłoszenia deklaracyi Balfoura, dzień drugi listopada Żydzi w Palestynie obchodzili ogromnie uroczyście. Arabowie i w tym roku zapomocą strajku demonstracyjnego zaprotestowali przeciwko deklaracyi Balfoura. Porządek nie był jednak nigdzie zakłócony.

—o—

Z życia żydowskiego.

Spostrzeżenia S, Rosenbluma o Palestynie.

Skarbnik amer. grupy syonist. Brandeisa S. Rosenblum znany filantrop z Pittsburga, który z ramienia swej grupy przez 5 miesięcy bawił w Palestynie, udzielił berlińskiemu współpracownikowi Żydowskiej Centrali Prasowej w przejeździe przez Niemcy po powrocie z swej podróży naukowej

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy).

Z filozofii, przez zwrot ku pozytywizmowi, z literatury powieściowej i z teoryi naturalistycznej przeniknął naturalizm na scenę. Przełomową w tym kierunku była działalność Meiningenczyków i Ottona Brahms, dyrektora teatru Lessinga w Berlinie. W Niemczech, zwłaszcza w Berlinie skupiała się podówczas około r. 1890 elita twórczości dramatycznej Europy. Żyli tam i działali obok Niemców Ibsen, Strindberg, Przybyszewski, przybywali młodzi entuzyaści nowych kierunków w sztuce z Rosyi, Francyi i innych krajów. Brahms pierwszy z kierowników wielkich scen wystawia Ibsena, odkrywa talent G. Hauptmana i zdobywa dla sceny realistycznej publiczność. Następuje zmiana charakteru twórczości dramatycznej a wraz z nią zmiana stylu gry. Wówczas to pojawia się do dziś dnia aktualny dylemat: zespół czy wielki aktor.

Przemiana ta, jakkolwiek organizacyjnie wystąpiła najwyraziściej w Niemczech, leżała jednak w atmosferze kulturalnej Europy; równocześnie bowiem pojawiają się we Francyi, Polsce i Rosyi fenomenalne talenty kierownicze Antoina, Pawlikowskiego, Stanisławskiego i Nemirowicza-Danczenki. Nowy styl nie skostniał dotąd ale odbywać począł ustawiczną ewolucyę. W Niemczech dramat i aktorsko-reżyserska ewolucya przybrała charakter aktywny; jest to jedyny kraj, gdzie ekspresyonizm wyraził się w właściwej swej dziedzinie w dramacie. Naturalizm teatru rosyjskiego miał raczej passywny charakter. Twórczość Czechowa i Gorkiego dokonywała opisowej, biernej analizy życia. W Niemczech i gdzieindziej reżyserya do cna przeorała środki i warunki sceny. Budzi się eksperymentatorstwo sceniczne Reinharda, Craiga i Jessnera, które podważa stopniowo teatr dotychczasowy i w dążeniu do syntetycznego teatru wchodzi na tory supremacyi inscenizacyjnej, do odmiennych i niedających się dziś jeszcze ogarnąć rezultatów.

Ferment kulturalny, któremu teatr ostatniego trzydziestolecia zawdzięcza owo ożywienie, znacznie silniej niż w reszcie Europy wystąpił w Rosyi, gdzie nurt rewolucyjny płynął wezbranem korytem i gdzie entuzyazm młodzieży i społeczeństwa wyżywał się znacznie pełniej w bieżącej utrudnionej pracy kulturalnej, niż w demokratycznych krajach zachodnich. Każdy zamysł artystyczny podobnie jak socyalny przybierał tu formę sekciarstwa. W centrum kultury rosyjskiej w Moskwie kwitł wśród młodzieży ożywiony ruch samokształceniowy żywe zainteresowanie teoryą sztuki i teatru. Teatr rosyjski znajdował się również w stanie rozkładu. Inicyatywa do zrewolucyonizowania go wyszła nie z łona samego teatru, lecz z zewnątrz. Tworzyły się podówczas w Moskwie liczne grona amatorów i szkoły dramatyczne. Niektóre przedstawienia amatorskie doprowadzały do tak wielkiej doskonałości i rozgłosu, iż stanowiły poważne współzawodnictwo dla teatru. Szczególniej dobrą sławą cieszyło się kółko amatorskie, założone przy moskiewskiem Towarzystwie literacko-artystycznem, którego duszą był Stanisławski. Między owem kółkiem a Szkołą dramatyczną towarzystwa filharmonicznego, prowadzoną przez wybitnego literata i dramaturga Wł. Niemirowicza-Danczenkę przyszło do zbliżenia. Zapaleni młodzi amatorzy wymusili wprost od kupiectwa oddanie do dyspozycyi budynku na przedmieściu Moskwy i subsydya, obie grupy zespoliły się, zgromadziły dookoła siebie młodych malarzy, poetów i muzyków i dnia 14 października 1898, a więc równo ćwierć wieku temu otwarto premierą „Cara Fiodora Iwanowicza“ Alkseego Tołstoja — Moskiewski Teatr Artystyczny (C. d. n.)

—o—

następujących informacyj o swych wrażeniach:

Zgodnie z naczelną dewizą mej grupy, że Palestyna nie może być terenem polityki a tylko krajem, który koncentruje wszystkie nasze wysiłki w kierunku jego gospodarczej odbudowy a ponadto w myśl zasady, że w Palestynie nie powinne być dopuszczone jakiekolwiek gospodarczo-społeczne eksperymenty a tylko przeprowadzona ma być odbudowa na podstawie utrwalonych metod gospodarczych — założyłem w Palestynie dwa banki:

1) Bank spółdzielczy i

2) Bank hipoteczny dla kredytu miejskiego.

O utworzeniu dalszych instytucyj gospod. odbudowy kraju zadecyduje grupa nasza po swem sprawozdaniu z sytuacyi w Palestynie.

Pobyt mój w Palestynie wykorzystałem także w tym celu by zapoznać się z nowym materyałem ludzkim, w którego ręku spoczywa odbudowa Palestyny. Byłoby niewdzięcznością gdybym w tem miejscu nie wyraził głębokiej czci i podziwu dla naszych chaluców, którzy wnieśli w kraj wysoki entuzyazm i mrówczą pilność. Mimoto muszę też podkreślić że ich ogólna umysłowość — mojem zdaniem — pozostaje w dziwnym kontraście z ich umiłowaniem kraju. Nie sądzę by umysłowość była dla odbudowy gospodarczej kraju obojętna. Młodzieńczy entuzyazm sam dla siebie nie stanowi jeszcze siły, któraby sprostała trudnościom. Tylko ten święty zapał, który dotyczy nietylko samego kraju i odrodzenia narodowego narodu na jego ziemi lecz stale bywa zasilany wiecznie młodemi źródłami naszej świętej literatury będzie panem sytuacyi. Wydaje mi się kwestyą życia dla Palestyny, czy młodzi imigranci przeżywają ten proces który Herzl nazwał „Rückkehr zum Judentum vor der Rückkehr ins Judenland". Powstała głęboka przepaść między starszą generacyą a młodą, między nowoczesnem wychowaniem a religijną tradycyą. Przeciwstawność wiary i wiedzy, ten światowo-historyczny dualizm kultury ma swe miejsce w zewnętrznym świecie żydowskim, w „namiotach Jakóba" nie może mieć miejsca. W naszej religii i filozofii panuje jedność, nie dualizm. I tego dualizmu nie chcemy też importować do Palestyny (Ż.C.P.)

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Czy dr. Petruszewicz jeździł do Londynu?

„Swoboda" donosi: Na tydzień przed wyborami cała polska prasa przyniosła senzacyjne wiadomości o podróży dra Petruszewicza do Londynu jakoteż o niepowodzeniu jego zabiegów. Wiadomość ta była zredagowaną dość zręcznie w formie telegramu z Londynu informującym, że dr. Petruszewicz przyjechał do Londynu, by osobiście interweniować w sprawach Wsch. Galicyi w związku z polskimi wyborami i ostatnimi wypadkami w kraju, lecz ani w ministerstwie spraw zagranicznych nie przyjęto go ani nikt z odpowiedzialnych polityków nie życzył sobie prowadzić z nim dłuższej rozmowy. Telegram donosił też że dr. Petruszewicz czem prędzej z niczem powrócił do Wiednia.

Stwierdzamy, że dr. Petruszewicz w ostatnim czasie z Wiednia nigdy nie wyjeżdżał, tak że wiadomość o jego podróży do Londynu była tendencyjnem kłamstwem. „Podróż dra Petruszewicza do Londynu" i „afront" jaki go tam spotkał należy do tego samego rodzaju fabrykatów polskich polityków, którzy „robili wyborczą atmosferę" podobnie jak i nakazy dra Petruszewicza i dra Wł. Baczyńskiego, wzywające ukraińskich wyborców do głosowania na listę ks. Ilkowa.

Nietakt.

Ogólne obniżenie poziomu kulturalnego, będące wynikiem ostatnich wypadków dziejowych, wpłynęło bezwątpienia także na zachowanie znacznej części publiczności, która zapełnia sale koncertowe. Znikła bezpowrotnie zda się dyskusya duchowa, równowaga psychiczna, ułożenie zewnętrzne świadczące o wewnętrznem skupieniu i prawdziwem przeżywaniu tego, co się w zasłyszanych objawia dźwiękach. Zamiast tych istotnych elementów, wytwarzających odpowiedni nastrój ogólny i umożliwiających to, co oznaczamy mianem rozkoszy artystycznej, wkradły się do wieczorów koncertowych pierwiastki nie tylko nie mające nic wspólnego z sztuką i jej przeżywaniem, ale wskazujące na panowanie „ulicy" tam, gdzie wymagany jest ton „salonu". Prawdziwa arystokracya ducha ustąpiła miejsca ochlokracyi bezmyślności i naśladownictwa, świadcząc smutnie o upadku wszelkiej kultury artystycznej.

Prawda, że zmieniło się obecnie oblicze publiczności koncertowej, gros jej bowiem nie tworzą właściwi melomani lecz przeważają elementy, które, wzbogaciwszy się dzięki odpowiedniej konjunkturze, uczęszczają tylko dla mody na występy wszystkich sławnych ludzi bez różnicy fachu. Do nich też pretensyi zbytnich mieć nie można ani mieć nie należy. Wszak są od tego inni, prawdziwi przedstawiciele duchowości, kultury, piękna, którzy powinni działać wychowawczo na ową szarzyznę, owo pospólstwo w dziedzinie Muz. Należy do nich oczywiście i młodzież kształcąca się, która zwyczajnie tłumnie wypełnia sale koncertowe i bądźcobądź jako z racyi swego wieku i usposobienia bardziej impulsywna, uczuciowa a temsamem i wrażliwa nadaje ton wszelkim hołdom dla koncertantów. Tymczasem niestety właśnie młodzież stała się od pewnego czasu rozsadnikiem niekultury, szablonowości, płytkości i czczej formy w traktowaniu artystów. Z pewnością nikt nie ma nic przeciw temu, jeżeli prawdziwy artyzm porywa i zmusza do burzliwego uznania, wyładowywującego się w długotrwałych oklaskach. Ale trudno uznać za takowe barbarzyński zwyczaj wymuszania — wprost fizycznego — naddatków bez względu na ich wartość (zwyczajnie 90 proc. publiczności nie wie, co się gra), sposób wykonania, często odczepny, a co najważniejsza bez względu na fizyczne wyczerpanie koncertanta. Ktokolwiek słyszał te dzikie wrzaski rozjuszone publiki młodocianych, spędzających nierzadko czas podczas koncertu na flircie lub rozmowie, kto widział najnowszy zwyczaj gonitwy piskliwych panienek do sali rekreacyjnej artysty, — jako oznaki wrzekomego dlań hołdu, ten pojmie i zrozumie całą jego próżnię, nicość i fałsz. Niestety z przykrością i smutkiem stwierdzić należy, że wybitną rolę w tej hałaśliwej niekulturze gra i nasza młodzież. Boli to tembardziej, ile że większość publiczności koncertowej stanowią zwyczajnie Żydzi, wskutek czego naturalnie całe odium za powyższy nietakt spada wyłącznie na nich, względnie pozory przeciw nim wykorzystane być mogą. Spodziewać się należy, że odpowiednie czynniki wpłyną na niedojrzałych słuchaczy, aby poskromili swe zapędy hołdownicze, zechcieli raczej pogłębić je wewnętrznie a nie wyrażać ich w formach, które rażą surowością, brakiem obyczajów i brutalną bezwzględnością.

M. Bienenstock.

Z Teatru Nowości.

„Japonka" N. Benatzky'ego.

Historya Madame Butterfly z nietragicznem zakończeniem oto główna treść „Japonki", operetki Ralfa Benatzky'ego, którą świeżo wystawił Teatr Nowości.

Z zasadą małżeństwa zawieranego między Japonką a cudzoziemcem zaznajomił nas już Puccini, a ten sam motyw posłużył autorom libretta wspomnianej operetki pp. L. Jacobsonowi i R. Bodansky'emu za tło, na którem rozgrywa się sentymentalna akcya.

Puccini posłużył także i kompozytorowi za wzór a reminiscencye z „Butterfly" i także innych niekoniecznie Pucciniowskich dzieł są dość liczne. Pomimo to jednak muzyka Benatzky'ego, który należy dziś do najlepszych wiedeńskich piosenkarzy (w lekkim stylu) uważana być może za dobrą i znajdzie z pewnością licznych zwolenników. Efektowna instrumentacya i kilka sympatycznych melodyi podnosza bezprzecznie wartość dzieła.

„Japonkę" wystawiono bardzo starannie, dając jej bardzo dobrą obsadą i piękną oprawę sceniczną. W partyi tytułowej wystąpiła — zdaje się po raz pierwszy — pna Zofia Fedyczkowska, która wywarła jak najlepsze wrażenie. Główną jej zaletą jest to, z czem się w operetce lwowskiej tylko wyjątkowo spotkać można: posiada głos! i to głos piękny i silny. Przytem była też pna Fedyczkowska w grze zupełnie odpowiednią i wyglądała bardzo dobrze. Partnerem jej był artysta opery p. Tadeusz Łowczyński, który złożył dowody swego wielostronnego talentu, wywiązując się z zadania swego pomimo niezwykłych dlań warunków dobrze. Pani Marya Szczęsna jako miss Elza Brettford może śmiało partyę tę zaliczyć do swoich najlepszych. Niezrównany jej temperament, świetna aparycya i wspaniałe suknie łączą się w całość godną podziwu. Salwy śmiechu i mnóstwo oklasków przy otwartej scenie towarzyszyły każdemu niemal pojawieniu się Michała Tatrzańskiego na scenie, który także jako reżyser odniósł zupełny sukces. Słowa gorącego uznania należy również skierować pod adresem pani Amelii Kasprowiczowej, artystki tak świetnej, że wszelkie pochwały stają się tylko frazesem. Z eszty obsady wymienimy tylko jako rzeczywiście dobrych pp. Alfreda Kowalskiego, Maryana Kopczyńskiego i i.

Zwolennicy baletu znaleźli w pierwszym akcie aż zadużo zadowolenia, gdyż oprócz całego zespołu baletowego zaprodukowali się jeszcze Kirsanowa, Fortunato, Walicka i Ciesielski.

Zupełnie nowe dekoracye pędzla Z. Balka wykonane bardzo starannie i z dużym smakiem podobały się ogólnie.

Cały szereg numerów zwłaszcza tanecznych musiano powtórzyć, co było też po części powodem, że przedstawienie przeciągło się do późna, w przyszłości wskazanem byłoby jednak wprowadzeniem kilku skrótów zwłaszcza w akcie drugim, który jest za długi i wskutek tego nużący.

Całość była bardzo dobrze wyreżyserowana i sumiennie wystudyowana.

Alfred Plohn.

Z sali sądowej.

Fedak przed sądem.

Dzień wczorajszy zajął dalsze wywody końcowe obrońców. Przemawiali dr. Szuchewicz obrońca osk. Sztyka, dr. Oleśnicki obrońca osk. Jaremijczuka, dr. Ewyn obrońca osk. Kuczabskiego i dr. Bandel obrońca osk. Horobijowskiego.

Echa wojny polsko-ukraińskiej.

Wczoraj w południe zapadł wyrok zasądzający pułk. wojsk ukraińskich Fedorowicza. Sędziowie przysięgli z sześciu py-

! ELMO w niebezpieczeństwie !

tań zaprzeczyli dwa a to oba w kierunku współudziału w zbrodni morderstwa. Pytania te były następujące: Czy osk. Wł. Fedorowicz winien jest, że przez wydanie rozkazu nieznani żołnierze ukraińscy przebili bagnetem oficera N. Haleta. 1 głos tak 11 nie. Na podobne pytanie odnośnie do zamordowania por. Mielżyńskiego odpowiedzieli przysięgli 7 tak 5 nie.

Czy osk. Wł. Fedorowicz winien jest, że jako komendant wojsk ukraińskich rozbrajając pod Mikulińcami, zaniechał zakazać żołnierzom ukraińskim strzelania do bezbronnych żołnierzy polskich, czem dopuścił się złośliwości i wśród szczególnie niebezpiecznych okoliczności opuszczenia skutkiem czego padła większa ilość żołnierzy polskich: 11 tak, jeden nie.

Czy osk. Fedorowicz winien jest że przez rozkaz wywołał, że nieznani żołnierze zabrali dla własnej korzyści bez zezwolenia w posiadanie ks. Weissa, ks. Dorożyńskiego, Teleżyńskiego, Józefy hr. Reyową cudze rzeczy ruchome: 12 głosów tak.

Czy osk. Fedorowicz winien jest, że ks. Weissa, ks. Dorożyńskiego, Teleżyńskiego, Józefa i Maryę hr. Reyów, nad którymi żadna władza mu nie przysługiwała samowładnie trzymał w zamknięciu: 12 głosów tak.

Na podstawie werdyktu ławy przysięgłych trybunał zasądził osk. Fedorowicza na karę śmierci przy zastosowaniu ustawy amnestyjnej zamienił karę śmierci na 15 lat ciężkiego więzienia. Dr. Hankiewicz zgłosił zażalenie nieważności.

Echa zamordowania do ożkarza b. p Tennenbauma.

W lecie bieżącego roku zamordowano, jak swego czasu donieśliśmy, we Lwowie przy ul. Snopkowskiej dorożkarza Tennenbauma. Jako podejrzanych o powyższe morderstwo aresztowano niejakiego Kaufa i Macha. Kauf został natychmiast wypuszczony na wolność, zaś Macha, który w śledztwie policyjnym przyznał się do morderstwa, oddano do sądu, gdzie miał stanąć przed sądem doraźnym. W międzyczasie Mach cofnął swe zeznanie, stwierdzając, że przyznanie się do morderstwa, którego nie popełnił, zostało na nim wymuszone. Wczoraj stanął Mach przed sadem obwiniony jedynie w myśl paragrafu 335 u. k. Po przeprowadzonej rozprawie sąd uwolnił obwinionego.

Sensacyjna rozprawa adwokatów przeciw krakowskiej Spółce tramwajowej.

Wczoraj przed sędzią Redykiem w sądzie cywilnym w Krakowie toczyła się sensacyjna rozprawa sześciu adwokatów podgórskich przeciw krakowskiej Spółce tramwajowej o uznanie, że podwyżka cen biletów tramwajowych nie działa wstecz, czyli, że kupione bloki tramwajowe, mogą być dalej używane bez żadnej dopłaty. Syndyk krakowskiej Spółki tramwajowej adw. dr. Lachs udowadniał na rozprawie, że tramwaj jest koleją mniejszego typu do której mają zastosowanie przepisy regulaminu kolejowego, co ma także wynikać z charakteru tramwaju, jako instytucyi użyteczności publicznej. Adwokaci w swoich wywodach zarzucili, że mają tu zastosowanie wyłącznie przepisy ustawy cywilnej, o dotrzymywaniu zawartych umów, których jednostronnie nikt zmieniać nie może.

Sędzia Redyk wydał wyrok uznający skargę za słuszną i ustalił, że umowa jest ważna bez dopłaty.

Na razie jest to wyrok tzw. ustalający gdyby zaś Spółka tramwajowa po jego prawomocności nie zastosowała się do tego orzeczenia i zażądała dopłaty, przysługuje oskarżonym prawo wniesienia po dniu 17 bm. skargi o odszkodowanie.

Dzień 17 bm. dlatego oznaczono gdyż do tego dnia obowiązek podwyżki biletów tramwajowych nie obowiązuje, co do dawniej zakupionych. Dlatego więc sędzia ograniczył się w wyroku tylko do ustalenia ważności dawnej umowy.

Sędzia zapowiedział przy tem, że o ile chodzi o nabywanie biletów w drodze paska (niektóre osoby zakupiły w celach spekulacyjnych za setki tysięcy bilety tramwajowe), to będzie stosował inne zasady, gdyż takie postępowanie jest przeciw dobrym obyczajom i nie zasługuje na ochronę sądu.

Ze świata.

Koniec giejsz japońskich.

Urocze giejsze, te na poły artystki, a na poły kurtyzany, uwieczniane przez tylu poetów, powieściopisarzów i artystów śród domków papierowych, ogródków maleńkich i drzew karłowatych, na tle potężnego, ośnieżonego szczytu Fudżi-Jamy — przestają istnieć, jako instytucya.

Dziewczynka japońska, przeznaczona na gejszę, oddawana była już w siódmym roku życia, za pewnem wynagrodzeniem, przez rodziców przedsiębiorcy, który podejmował się wyuczenia dziewczęcia czytania, pisania, zwyczajów towarzyskich, tańców i śpiewu, ale za to otrzymywał prawo do jej zarobków. Słowem, dziewczę stawało się niewolnicą przedsiębiorcy i rzadko kiedy udawało mu się wykupić z tej niewoli.

Otóż trybunał apelacyjny w Osace, przejęty już ideami humanitarnemi Europy, wydał właśnie orzeczenie, zakazujące kontraktów podpisanych tylko przez rodziców, a rozporządzających losem ich dzieci. Na przyszłość kontrakty muszą być podpisywane także przez dziewczęta dorosłe, świadome treści kontraktu. Wkrótce więc zapewne, wobec posuwającej się bardzo szybko emancypacyi kobiet japońskich, miejsce uroczych gejsz zajmą w herbaciarniach japońskich szansonistki i tancerki — europejskie.

Szkoła międzysojusznicza wyższych studjów społecznych

W Paryżu powstała szkoła międzysojusznicza wyższych studyów społecznych. Na czele administracyi szkoły stoją pp. Artur Fontaine (prezes rady biura międzynarodowego pracy), G. Leygues, b. prezydent ministrów i prof. Karol Richet. W komitecie znajdujemy sporo imion wybitnych uczonych i polityków francuskich.

Szkoła ogłasza szereg ciekawych kursów z dziedziny filozofii, historyi, pedagogii, polityki, nauk społecznych i ekonomicznych finansów, a nawet literatury i sztuki.

W dziale polityki znajdujemy bardzo znamienne wykłady, poświęcone między innemi, światu muzułmańskiemu i syonizmowi.

O syoniźmie mówić będą :p. Nahum Sokołow „Historya syonizmu od początku do ratyfikacyi mandatu palestyńskiego przez Ligę Narodów; dr. Ch. Weitzmann przez Ligę Narodów; dr. Ch. Weitzmann prezes wszechświatowej Federacyi syonistycznej, „Odpowiedź przeciwnikom syonizmu: Arabom, katolikom, Żydom, ekonomistom i finansistom"; Ch. Gide „Kolonizacya syonistyczna z punktu widzenia ekonomicznego"; A. Pelliere „Syonizm i mistyka żydowska"; W. Basch „Syonizm i świat. O znaczeniu, pod względem ekonomicznym i intelektualnym utworzenia ogniska kultury nowożytnej między Zachodem i Wschodem Uniwersytet w Jerozolimie"; senator de Monzie „Syonizm i Francya".

Przy „Szkole wyższych studyów" znajduje się również „Szkoła dziennikarska i przygotowania do życia publicznego".

Technicy-Żydzi!

Wydział Związku żyd. stud. politechniki lwowskiej zwołuje na dziś w czwartek 16 bm. o godz. 7 wiecz. w sali Żyd. Domu akadem. ul. Teresy 26 a.

Zebranie informacyjne.

Sprawa bardzo ważna!

Stawcie się wszyscy!

NADESŁANE.

Do Gimnazyum Żydowskiego

(z prawami) poszukiwani nauczyciele z kwalifikacyą i praktyką.

1) Matematyki i fizyki; 2) jęz. hebrajskiego i historyi Żyd. (historya Żyd. wykładana w jęż. polskim). Oferty do do Dra GOLDFUSTA w ŁOMŻY.

Konkurs

na nauczyciela rysunków

w Zakładach Ż. T. S. L. Śr. do dnia 30. listopada br. Kandydaci — nauczyciele rysunków lub artyści-malarze (kwalifikacya — ukończona Akademia Sztuk Pięknych lub Technika) zechcą przesłać podania do Zarządu Towarzystwa Zygmuntowska 17 I. p. Kandydaci ze znajomością języka hebrajskiego i Sztuki żydowskiej mają pierwszeństwo. — Przyjęcie narazie próbne (pewną ilość płatnych godzin) po zadowalających wynikach może nastąpić stabilizacya. 11086

JUŻ OPUSCIŁA PRASĘ

MONOGRAFIA

PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA

p. t.

Dr. GERSZON ZIPPER

CENA EGZEMPLARZA 500 MK.

ODSPRZEDAWCOM ODPOWIEDNI RABAT.

DO NABYCIA W ADMINISTRACJI „CHWILI."

LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Czwartek »Gobelin«, krotochwila.
Piątek »Opowieści Hoffmana«.
Sobota pop. »Barbara Radziwiłłówna«.
Sobota wiecz. »Carmen«.
Niedziela godz. 5 »Ksiądz Hioba«.
Niedziela wiecz. »Gobelin«.

Repertuar Teatru Nowości.

Czwartek »Japonka«, operetka.
Piątek »Japonka«.
Sobota »Bajadera«.
Niedziela »Bajadera«.

—ooo—

Repertuar Teatru Małego.

Czwartek »Sublokator«, krotochwila
Piątek »Sublokatorka«.
Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela »Sublokatorka«

——o——

Teatr lit. art. Bagatela

(ul. Rejtana 3.)

Część I: Ordonka, Aleksiewscy, Godlewscy.
Część II: Wielka rewia aktualna Milana pt.: Marsz do urny«.

TEATR ART. LIT. „UL

OSSOLIŃSKICH 10.

Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. Z. Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.

2) Sketch w 1 odsłon. J. Horsta »Departament Nr. 14« (Sprawy delikatne).

3 Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głos!«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki.

——o——

— **»Gobelin Zalewskiego«** którego premiera idzie dziś t. j. we czwartek w Teatrze Wielkim zainteresuje niewątpliwie szerokie rzesze naszej inteligencyi, która będzie miała przed oczyma obraz naszych dzisiejszych stosunków wojennych. Autor bardzo zgrabnie i dowcipnie ujął treść swej sztuki w ramy ciekawego widowiska. Reżyser p. Rasiński oraz artyści dokładają wszelkich starań, by całość wypadła jak najlepiej.

— **Lachowska w „Carmen".** W sobotę w Teatrze Wielkim odbędzie się pierwszy występ najgłośniejszej dziś w Polsce reprezentantki Carmeny p. Lachowskiej. Niezrównana artystka wystąpi u nas tylko dwa razy. Każdorazowy występ Lachowskiej w „Carmen" spotyka się wszędzie z entuzyastycznem przyjęciem.

— **Wieczór satyry i humoru.** Na rzecz. Żyd. Funduszu Narod. odczyta w czwartek 23. bm. w sali »Koła kobiet żyd.« (ulica Strzelecki 4) pan Zygmunt Schor własne satyry i humoreski w języku żydowskim. Początek punktualnie ½8 wiecz. Pozostałe bilety do nabycia w biurze Fund. Narod. (ul. Bernsteina 9 II. p.) 11082

— **Hiszpański delegat królewski** przyznaje Naczelnikowi Państwa Piłsudskiemu wielki wojenny Krzyż zasługi.

— **Prezydent ministrów Nowak** powrócił wczoraj do Warszawy i objął urzędowanie.

— **Poseł rumuński Florescu** przyjęty był przez ministra spraw zagranicznych Narutowicza, z którym odbył dłuższą konferencyę. Konferencya dotyczyła spraw Bliskiego Wschodu.

— **P. Kwiatkowski** powołany został na stanowisko kierownika konsularnego w Tryjeście.

— **Konfiskata.** Skonfiskowany został № 15 czasopisma „Swoboda" z dnia 16 listopada br.

— **Zgon uczonego.** Wczoraj wieczorem zmarł w Warszawie prof. Uniwersytetu Erazm Majewski jeden z wybitnych uczonych Polski.

— **Z żałobnej karty.** Wczoraj zmarł we Lwowie Efroim Vogelfängel znany, ceniony pracownik na niwie narodowej. Pogrzeb odbędzie się dnia 16 bm. o godzinie 1 w południe z domu żałoby przy ul. Gazowej 8.

— **Zwinięcie agencyi pocztowej Starzyska.** Z dniem 30 listopada br. zwija się agencyę pocztową Starzyska, powiat Jaworów. Z tego powodu przydziela się gminy: Starzyska i Starzycka Wola do zamiejscowego okręgu doręczeń urzędu pocztowego Szkło.

— **Ruch pociągów pomiędzy Podwołoczyskami a Wołoczyskami a Ukrainą sow.** Poczawszy od 1. listopada 1922 podjęto ruch pociągów osobowych nr. 3 i nr. 4 pomiędzy Podwołoczyskami a Wołoczyskami z Ukrainą sowiecką.

Pociągi te będą miały połączenia do pociągów pospiesznych nr. 201 i 202.

Podczas jazdy na tym szlaku wagony mają być zamknięte, zaś okien otwierać nie wolno.

Pociąg nr. 4 (Podwołoczyska odjazd 17·21 Wołoczyska przyjazd 17·41) będzie kursował w każdy czwartek i poniedziałek, pociąg nr 3 (Wołoczyska odjazd 10·10 Podwołoczyska przyjazd 10·23) w każdą środę i niedzielę.

— **Sprawa sprzedaży przymiarów.** Na podstawie art. 10 statutu Urzędów miar (Dz. ustaw 1919 № 74 pos. 429) wzywam właścicieli zakładów wyrobu reperacyi i sprzedaży przymiarów (miar długości) pojemników (miar objętości) odważników (ciężarków) wag oraz wszelkich innych narzędzi mierniczych, aby zgodnie z art. 1 Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 maja 1919 roku, o koncesyonowaniu wyrobu i sprzedaży narzędzi mierniczych i o nadzorze nad niemi (Dz. Praw 1919 r. № 57 poz. 346) wnieśli przez najbliższy miejscowy Urząd Miar we Lwowie, ul. Lenartowicza l. 2 do Głównego Urzędu Miar w Warszawie podanie o udzielenie koncesyi na sprzedaż, reperacyę lub wyrób narzędzi mierniczych.

Po upływie sześciu tygodni od daty niniejszego obwieszczenia będą na przekraczających powyżej wymienione Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o koncesyonowaniu, nałożone surowe kary. Lwów, 10 listopada 1922.

— **Fałszywe przekazy.** Warszawska Dyrekcya Poczt i Telegrafów zawiadamia urzędy pocztowo-telegraficzne, że ujawniono sfałszowanie kilku przekazów pieniężnych z datownikami Dubna, Równa i Rypina na imię kilku osób. Przekazy sfaszowano w Wilnie.

— **Spoliczkowanie obrońcy Fedaka.** Jedno z wczorajszych pism porannych podało pod tym tytułem zaprawioną „senzacyjnym sosem" wiadomość, że w Kawiarni Centralnej spoliczkował słuchacz medycyny p. Jurczakiewicz głównego obrońcę Fedaka adw. dra Głuszkiewicza.

W tej sprawie proszą nas o umieszczenie następującej notatki:

Szanowna Redakcyo! Z powodu artykułu w № 6539 w „Gazecie Porannej" z 16 listopada br. co do zajścia w kawiarni „Centralnej" między mną, Wp. prof. dr. Jaworskim i Wp. adwokatem dr. Głuszkiewiczem, mam zaszczyt zakomunikować, że nieprawdą jest bym ja dra Głuszkiewicza czynnie znieważył, a także nieprawdą jest, by Wp. dr. Jaworski rzucił pod adresem Wp. dra Głuszkiewicza jakąś obelgę słowną, natomiast prawdą jest, że Wp. dra Głuszkiewicza zawsze głęboko poważałem i poważam, zamiaru znieważyć Go czynnie lub słownie nigdy nie miałem.

Z powodu nieprawdziwej notatki w „Gazecie Porannej" przeciw redakcyi tejże została wniesioną skarga do sądu. Lwów, dnia 16 listopada 1922. — Jurczakiewicz Julian, stud. med.

— **Złodzieje chwycili się „nowego sposobu".** Do sklepu ubrań męskich Feuertaga Jakóba, przy ul. Jagiellońskiej 11 wszedł o godz. 2giej pop., w której to godzinie właściciel zwykł sam przebywać, nieznany jakiś mężczyzna wraz z kobietą pod pozorem chęci kupna pary spodni. Właściciel pospieszył by usłużyć klientom, wyszukując zewsząd doborowy towar. Po chwili kobieta wyszła zostawiając męża przy dalszem oglądaniu towaru. Niedługo później i ów osobnik, nie zakupiwszy żądanych spodni oddalił się. Stracić klienta, nie należy to do przyjemności, ale ujrzeć się nagle okradzionym, to już chyba żadna przyjemność. Tak około 10 minut po odejściu owej tajemniczej pary małżonków zauważył właściciel brak dwóch zwojów sukna wartości 100.000 mk.

Drugi analogiczny wypadek wydarzył się handlarzowi skór Jakóbowi Seidenwurmowi zam. przy ul. Sobieskiego 27. Do sklepu jego wszedł pewien jegomość i mimo, iż już miał pod ramieniem zwinięte dwie boksowe skóry, zażądał od kupca wskazanie mu innych dwóch skór boksowych najlepszej marki. Po dłuższem targowaniu się, osobnik ten skór nie kupił i wyszedł ze sklepu. Po wyjściu skąpego „klienta" zauważył właściciel, że padł ofiarą wyrafinowanego złodzieja, który w swoje już przyniesione skóry ukrył dwie jego własnością będące skóry, wartości 60.000 mk.

— **I taki bywa uprawiany sport.** Wczoraj o godz. 2 w nocy wywołali awanturę na ulicy Kętrzyńskiego, Antoni i Ludwik Góreccy, obaj betoniarze, zamieszkali przy ul. Kętrzyńskiego l. 17. Z zaczepki przyszło do pogróżek a potem do bójki, podczas której obaj wymienieni poraczyli pilnikami Stanisława Lantschnego, majstra ślusarskiego zam. przy ul. Króla Leszczyńskiego 31 i tego żonę Sabinę.

— **Milionowa kradzież biżuteryi.** Do mieszkania Henryka Kocurkowa, zam. przy ul. Śnieżnej l. 5, dostali się dobranym kluczem nieznani sprawcy, którzy z szafki, stojący w sypialni skradli 8 pierścionków, 2 zegarki, trzy branzoletki i inne precyoza, których wartość przekracza sumę 1 miliona.

— **Na karę śmierci i półtora roku więzienia.** Sąd okręgowy karny w Bydgoszczy skazał 23-letniego robotnika Marcina Ignasiaka za morderstwo, które popełnił w dniu 19 grudnia z. r., zabijając na drodze polnej, w odległej do Witosławia, listowego Stromalę w celu rabunku. Oskarżony przyznał się do zbrodni i do kilku kradzieży. Sąd skazał go na karę śmierci i półtora roku więzienia oraz utratę praw obywatelskich. Ignasiak wyrok śmierci przyjął obojętnie i w milczeniu. Jak z zeznań jego wynika, mordował on i rabował już od 10 roku począwszy.

— **Dalsze obławy po kawiarniach.** W kawiarni „Muzeum" przytrzymano na grze hazardowej 3 osoby, którym zakwestyonowano 125.000 mkp.

— **Z kroniki bandytyzmu.** Dnia 14 bm. napadło na gościńcu dwóch osobników, uzbrojonych w karabiny na Jakóba Berga z Lackiej Woli i zrabowali mu 460.000 Mp.

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, I UNDY tylko w znanej firmie
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

Dnia 4 bm. został rozbity wóz meblowy z rzeczami F. Liebermana. Prawdopodobnie miało to miejsce na dworcu we Lwowie. Z wozu skradziono kufer z rzeczami, łącznej wartości 10 milionów marek.

Dnia 13. bm. popełniono morderstwo rabunkowe na osobie Birnbauma Haskla z Staromiejsca w pow. Rzeszowskim.

— **Pijaństwo żony powodem tragedyi małżeńskiej.** Pani P. należała swego czasu do zwolenniczek i czynnych propagatorek abstynencyi. Pracowała nawet w wielu towarzystwach antyalkoholicznych Gdy przyszły zaręczyny a potem ślub, pani P. »zmuszona« była skosztować tego »wyklętego« alkoholu. I tu rozpoczęło się nieporozumienie. Zaczęło się od tego, że pani P. nakłaniała swego męża do sprawiania jej podarunków w formie flaszek Baczewskiego czy też inn. Jak można się było spodziewać, rozpoczął się okres — długów. Skończyło się wreszcie na wymówieniu posady. Zrozpaczony p. P. wrócił pełen złości do domu Zastał żonę melancholijnie wpatrzoną błędnemi oczyma w kieliszek. Porwał się ze złością i po raz pierwszy począł ją łajać od ostatnich słów, gdy do tego podniósł na nią rękę ta w ostatniej pasyi i zniechęcona do życia — podbiegła z bluskawiczną szybkością na balkon i w jednej chwili wyskoczyła z I. piętra na podwórze. Przerażony mąż, zawezwał Pogotowie, które na szczęście skonstatowało tylko ogólne potłuczenie, tak, że desperatka pozostawiona została opiece domowej. Tragiczne to małżeństwo żyje od 3 lat w Warszawie.

— **Liczba ofiar trzęsienia ziemi** w Chile przekracza 1000 osób. Pod gruzami znajduje się wiele trupów.

Ze Santiago de Chili donoszą, że gwałtowna burza i nowe trzęsienie sejsmiczne uniemożliwiają udzielenia pomocy ofiarom klęski.

— **Nowe wstrząśnienie ziemi.** „Dailly News“ dowiaduje się z Valpaiso, że ofiarą katastrofy trzęsienia ziemi padło z górą 2.000 osób i że zanotowano nowe wstrząśnienia podziemne.

— **Aresztowanie gen Pellisa.** Generał Pellis, były szef sztabu generalnego armii operującej w Azyi mniejszej został aresztowany.

— **Paryż—Konstantynopol.** Uroczystość otwarcia odcinka Wiedeń-Konstantynopol na lini powietrznej Paryż-Konstantynopol odbyło się tu w poniedziałek w obecności posła francuskiego.

— **Alfred Capus** zmarł w Paryżu. Jest to jedna z najciekawszych postaci Francyi współczesnej. Dość późno począł pisać do teatru, będąc z początku dziennikarzem. Pisał przytem powieści („Qui perd gagne“, i t. d.). W końcu wreszcie, jak wszyscy pisarze jego pokolenia począł pisać komedye i odrazu stanął wśród komedyopisarzy francuskich na pierwszym planie. Komedya „La Veine“ rozpoczyna długi szereg znakomitych utworów, lekkich a głębokich zarazem, którym być może zawcześnie jest wyznaczać właściwe miejsce w teatrze współczesnym. Zapewne lepiej niż inne quasi poważne dzieła, przejdą one do historyi obyczajów współczesnych.

Capus był członkiem Akademii Francuskiej.

—o—

— **Osobiste.** Onegdaj odbyły się zaręczyny p-ny Rozalii Kramówny z p Liblingiem Wilhelmem kand. med wet. 11.37

FRENCH-LINE 10973
Compagnie Generale Transatlantique
WARSZAWA, Królewska 27.
Lwów, ulica Gródecka l 83.
Największe Towarzystwo okrętowe w świecie; 120 własnych okrętów o ogólnym tonażu 1,038.458 ton.
Warszawa • Havre • New • Jork
Warszawa-St. Nazaire-Kuba, Meksyk
Najwskróś nowoczesne urządzenie. Zupełne bezpieczeństwo. Komfort. Całkowita podróż od Havre'u (3½ godziny od Paryża do New-Yorku naszym luksusowcem »Paris« — — — trwa tylko 6 dni. — — —

—o—

Żydzi! Naszemu wielkiemu wodzowi, niestrudzonemu bojownikowi o prawa i wolność narodu Żydowskiego, budujmy wieczysty pomnik w kraju naszych ojców. Wielki las Zippera (Jaar Zipper) założony w łączności z pierwszą kolonią wschodnio-galicyjską »Kfar Stand« świadczyć będzie po wsze czasu o naszej wdzięczności i poczuciu powinności. Żydzi! Ofiarujcie w pierwszą rocznicę śmierci b. p. Dra Gerszona Zippera przynajmniej po jednem drzewku (Mp. 2000) na Jaar Zipper.

Keren Kajemet L'jisrael
10956 Składnica dla Gal. wschodniej.

Z życia gospodarczêgo.

Baki na G. Śląsku.

Warszawa. (AW.) „Przegląd Wieczorny“ dowiaduje się, że minist. przemysłu i handlu otrzymało niepokojące wieści z G. Śląska o brakach jakie się dają we znaki tamtejszemu przemysłowi hutniczemu. Huty górnośląskie z powodu braku surowca i koksu zmuszone będą w najbliższych dniach ograniczyć swą produkcyę.

NADESŁANE.

Hermina Freibrun Ire Fächter
Halicz Stanisławów
zaręczeni w październiku 1922

Zasłużonemu Towarzyszowi Izaakowi Gelximerowi z okazyi zaręczyn z panną Betti Katz z Jezierna serdecznie gratulują 11064
Współpracownicy Komisyi Funduszu Nar. w Tarnopolu.

Wiadomości handlowa.

Lwów, 15 listopada 1922.

Usposobienie targu papierów przemysłowych z początku było bardzo silne, a przy końcu z powodu niewielkiej podaży kursa znacznie się obniżyły.

Chodorów 30.000 do 20.000, Ojkos 20.000 do 19.000, Bank Hipoteczny 1100 do 1200, Cmielów nieef. 7300 do 8300, Cmielów ef. 11000 do 12000, Gafota 5000, 6200 i 5000, Gafota nieef. 4300, Polska Nafta 5500, 5300 i 5800, Zieleniewski 19000, 22000 i 196000, Pezet 3100 i 4000, Z. B. K. 900, Siersza 1700 i 1300, P. T. E. 1700, 2700 i 1900, Parowozy 4600, 4500, 4600 i 4200, Karpalit 4600, Pow. Bank Kred. 450 i 475.

Kursa dewiz i walut był prawie bez zmiany.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 15 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15700—15900, kanad 15600—15800, marniem. 2·20—2·30, leje 00·00—000·00, fr. franc. 1010—1035, fr. szwajc. 2900—2950 kor. czeskie 500.00—505·00, funty szterl. 71000—71500, liry włoskie 640—660 Wiedeń 20·—21·00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3200—3250, guldeny holenderskie 6100—6200, fr. belg. 910—930, Berlin 2·10—2·30, Praga 500·00—510·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00·00.

Złoto i sebro: bez zmiany.

Tendencya chwiejna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 15. listopada 1922.

PTH. I—III. 750-800, Impex 000 000, Polski Glob 350—450, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 17000 20000, Parowozy 4000—5000, Trzebinia fabryka maszyn 4000—5000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 4400—5500. Siersza el. I III. 1100—1300. Ojkos 0000—0000, Pezet 2000 2500, Trzebinia tł. 7000—8000, Krakus 3500—4000. Cmielów 8500—9500. Górka 20000—30000, Siersza 19000—20000 T. P. G. 14000—19000, Chodorów 25000 30000, Pocisk 2500—2800

Dolary ameryk. 15200—16200, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 950 1050 franki szwajcarskie 0000—0000 franki belgijskie 000—000 funty szterlingi 00000—0000. marki niem. 2·00—2·50, kor. austr. 21·00 23·50 korony czechosł. 500·00-520·00, liry włoskie 775—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 00·0·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 15 listopada 1922.

Dolary ameryk. 16000.00 - 15800·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 0·00·00 000·00 franki szwajcarskie 2880·00 franki belgijskie 000·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·22—2·20, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 970·00 950·00, Berlin 2·20— 2·05 — Gdańsk 2·10, 0·00— Londyn 71700—71200·00—71400·00, Paryż 1055·00 1045.00, N. Jork 15975·00 15800, Szwajcaryę 2950·00 2930·00 Wiedeń 0·22,00—0·21,75 Włochy 740.00, Holandya 0000, Praga 515·00—000·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½.

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 15 bm. Berlin 0·07⅝, Praga 17·35— Nowy Jork 544·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22, Bukareszt 3·55, Wiedeń 0·0073 Medyolan 25·20, Zagrzeb 2·22½, Warszawa 0·03½ Paryż 36·25 Londyn 24·35, Holandya 213·60, Sofia 3·90.

—o—

DROBNE OGŁOSZENIA

ZGUBIONO.

Zgubiono zegarek, branzoletkę marki »Eterna« znalazca otrzyma 50 000 Mk. Zgłoszenia Korkesowie. Rzeźbiarska 1 A parter 11097

Nigdzie taniej nie dostaniecie **FUTRA** jak u **A. Peitzera, Lwów, Pasaż Hausmana 5.**
RAGLANY FUTRZANE PO CENACH REKLAMOWYCH 11033
ZA SUROWCE PŁACĘ NAJWYŻSZE CENY.

POSAD POSZUKUJĄ.

Zdolny sprzedawca z działu manufaktury poszukuje posady. Zgłoszenia »Zdolny« do Administracyi. 110 4

Doktor biegły KORESPONDENT w adający językami polskim, niemieckim, francuskim posiadający praktykę szuka POSADY korespondenta lub SEKRETARZA w przedsiębiorstwie lub ad personam. Oferty do Admin. »Chwili« pod »Arata«. 11045

Rutynowany buchalter i korespondent przyjmie zajęcia godzinowe. Zgłoszenia do Administracyi po »Strikte«. 10121

WOLNE POSADY.

Buchalter(ka) obznajomiony podwójną buchalteryą piszący biegle na maszynie poszukiwany. Zgłoszenia »Kantor wymiany« do Administracyi. 11048

Potrzebny zdolny pomocnik księgarski albo z działu papierowego i praktykant Lwów, Gródecka 85 11032

Poszukuje [illegible] Zgłoszenia Wolloch, Gliniańska 18. 11929

Kawiarnia Teatralna poszukuje panny do książki kasowej za wiktem i płacą. Zgłoszenia między 10 11 przedpołudniem. 1 031

Praktykant do składnicy mater. elektr. zostanie przyjęty Herman Panzer, Sienkiewicza l. 2

Lepsza niania do niemowlęcia zaraz zostanie przyjęta. Zgłosić się Schnee, Słoneczna 5/II.

Zdolny pomocnik handlowy z działu galanteryi zostanie natychmiast przyjęty do galanteryi Sykstuska 31 11071

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Szachy, szafy oszklone, lady, piec gazowy oraz różne inne przedmioty są okazyjnie do sprzedania. Zgłoszenia od 10—12 i od 4—6 w sklepie przy ul. Rutowskiego 7 Lisowski & Leskowicz.

Kupię kasę Werheimowską i wagę decymalną Pl. Halicki 12/I. 11023

Fortepian marki »Dörr« czarny krótki krzyżowy nowy z angielską mechaniką sprzedam zamożnym Łyczakowska 57 oficyna, I piętro Bizy'ewicz

„GLEITA" zagraniczna, mielona i w łuskach nadeszła do firmy» TECHEBU« — Kraków, ul. Floryańska 5 i 7. 10974

Meble, kasy różnej wielkości, wózek dla chorego, krzesła giete Pops — gmach Skarbka naprzeciw teatru w podwórzu. 10408

WAŻNE DLA GARBARNI. Nowa nie używana, w oryginalnem opakowaniu, tzw. Union-Spalt-Maschine wyrobu Gläsera loco skład we Lwowie do sprzedania. Bliższa wiadomość listownie Administracya »Chwili« pod »Union« 1107

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Przyjmę na mieszkanie zamożnego, starszego pana, najchętniej kupca. Bliższa wiadomość w Administracyi. 1 027

Przyjmę na utrzymanie (osobny pokój) dwie studyujące panny. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Gródecka«. 11094

Odstąp piwnice urządzone z komfortem wraz z urządzeniem i wyrobioną klientelą w centrum miasta nadające się na wina lub inne artykuły. Zgłoszenia pisemne pod „Piwnice" do Administracyi. 11076

Lokal na I piętrze nadający się na skład hurtowny lub biuro przy ul. Legionów. Poszukuje spólnika lub udział w zysku. Wiadomość pod »M. S.« Biuro Scherera, pasaż Hausmana. 11075

Pannom reflektującym na prowadzenie wspólnie warstatu krawieckiego oddam pokój przy ul. Słonecznej. Wiadomość Bernsteina 5. [illegible]

Dla przejezdnego dobrze sytuowanego [illegible] urządzony salon do wynajęcia. Wiad. Wersa Krasickich 7. 11070

ROŻNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 10296

Pannę inteligentną do 3-letniego chłopczyka do Stanisławowa przyjmę natychmiast na dobrych warunkach. Zgłoszenia Jaeger, Koralnicka 2, godz. 2—4 —op. 110[illegible]

NAUKA i WYCHOWANIE

ENGLISH from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3. J. Vida, Rynek 12, I. floor 11069

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna każdego 1. i 15-go Raab, Sykstuska 28. Wpisy codziennie. 11054

Wypożyczalnia książek księgarni »Beth Israel« ul. Jagiellońska 1 otwarta codziennie od —1 przed i od 3—7 popołudniu. W soboty od 4—8 popoł. 1993

Profesor rosyjskiego gimnazyum, niedawno powrócił z Rosyi, udziela lekcyj matematyki z średnich szkół w języku polskim i rosyjskim. Zgłoszenia do Adm. pod »Rosyanin«. 11081

POMOC LEKARSKA.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej
KORALNICKA 8 (od pl. Akademickiego)

Dr. LEON FEIL
choroby wewnętrzne 11086
STANISŁAWÓW, UL. KAZIMIERZOWSKA 5

MAŁŻENSTWA.

Słuchacze Uniwersytetu blondyn i brunet zawrą znajomość z ładnemi pannami do lat 21. Administracya pod »Temperament« 11068

Ogłoszenia.

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.

Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne dołączyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer trasse 109/14. 10788

SZAMPAN marki światowej sławy LOUIS »Meunier« Sec i demi sec »TRIANON« »du BARRY« »ROYAL« poleca Jeneralna Reprezentacya na Polskę.
MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE
„EMTEKA"
LWÓW, UL. KOPERNIKA 42 b.
CENY KONKURENCYJNE. 11062

Modele zagraniczne
nadeszły do magazynu
Münzer i Frisch
ul. Kilińskiego 1
(naprzeciw Kawiarni wiedeńskiej). 11077

ZIEMNIAKI
jadalne wybierane po cenach konkurencyjnych sprzedaje Małopolskie Towarzystwo Handlowe
„EMTEKA", Lwów, ul. Kopernika 42 b.

PIECE oryginalne **„METEOR"**
F. Rentschner
LWÓW, UL. LEGIONÓW L. 37.

Zabawki dziecinne
Ozdoby na drzewka
w wielkim wyborze poleca 11053
Michał Hackel, Lwów, ul. Kazimierzowska 4.

MOTORY ropne i benzynowe 6, 18, 30 HP.
PRZEWOŹNA RĘBARKA-CYRKULARKA z motorem 12 H. P. GATER w drewnianych ramach, CYRKULARKI stołowe — TOKARNIE do metali i drzewa — ze składu poleca
I. Ż. Jan A. Schumann, LWÓW — Pańska 2/6 0[illegible]7

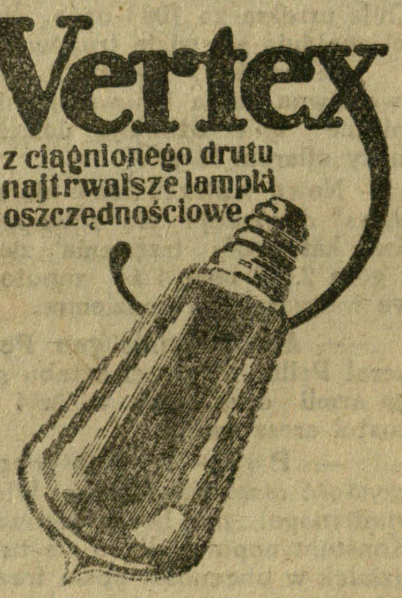

ZAKŁADY ELEKTRYCZNE
„VERTEX"
Warszawa, Marszałkowska 98.

OFERUJĄ POSADY

Zdolna sprzedawczyni władająca dobrze językiem polskim i niemieckim zostanie przyjęta do Magazynu Leona Propsta, pl. Maryacki 3. Zgłoszenia plac Halicki 12/I. 11082

LOKOMOBILE WOLFA
poleca »ROLINDUSTRJA« S. A.
KRAJOWY ZAKŁAD DLA PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO
Lwów, Fredry 9, telef. 6.53.
Wyłączne zastępstwo fabryki R. WOLFA w Magdeburgu. 1[illegible]639

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów. Kopernika [illegible].

Nr. 1328 Lwów, sobota 18. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 6. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.456

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3780 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4800 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim. 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed tekstem 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 850 M., gratulacye i powiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim. 350 Mk., najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 85 Mk., matrymonialne prywatne korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., gruby drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mk.
Pół stronicy . . . 100 000 „
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 „

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Obłęd.

Publicystyka stronnictw polskich nie zasypia gruszek w popiele. Nie zebrał się jeszcze na inauguracyjne posiedzenie nowoobrany Sejm i Senat, brak jeszcze ostatecznego, przejrzystego wyniku wyborów, a już prasa wszystkich obozów współzawodniczy w wysnuwaniu konkluzyj wyborczych i nowych horoskopów wewnętrzno-politycznych. W ośrodku moralów i perspekt w stoją naturalnie Żydzi, a probież, jaki wobec mniejszości narodowych stosuje publicystyka polska, przypomina metodę Hamleta, udającego obłąkańca wobec szpiegujących go dworzan.

Horyzont polityczny Polski obiekły chmury (czytaj mniejszości narodowe). Hamlet-endecya wskazuje na kontury chmur w przenajróżnorodniejsze układające się kształty i mówi do towarzyszących mu dworzan: „Prawda że to wieloryb" (czytaj! wróg Polski) A dworzanie patrzą badawczo po sobie i potakują: „Tak Panie, to jest wróg Polski". Tego wroga wetrzyła reakcya wszędzie. Z poza bolszewizmu i socyalizmu, z poza centrum mieszczańskiego i radykalizmu ludowcowego wychylało się wedle oszczerczego elementarza endecyi oblicze żydowskie. Nic to, że w wyborach żydostwo usunęło się od współdziałania w łonie polskich stronnictw, nic to, że przeciągnęło ostrą linię demarkacyjną pomiędzy sobą a grupami, które łudziły się co do siły asymilatorów wśród społeczeństwa żydowskiego, endecya nakreślając „jasną sytuacyę" obecnej polityki w państwie twierdzi że „Żydzi nie zadawalając się metodą rozkładu naszego organizmu moralnego, nie żadawalając się sukursem socyalistów (jawne skrytobójstwo) i masonerya (centrum) rzucili się na zuchwałe przedsięwzięcie zorganizowania z obcych w kraju narodowości regularnej przeciw narodowi polskiemu armii."

Nie można się dziwić reakcyi, która stale dla utrwalenia czujności udaje obłąkanie, ale jak może prasa demokratyczna wzorem helsingforskich dworzan, wskazywać na dziwne kształty chmur i potwierdzać szaleńcze pomysły. A czyni to p. Ehrenberg, zgorzkniały po klęsce ugrupowań centrowych publicysta popularnego w Warszawie „Kurjera Porannego". Publicysta ten stwierdza nasamprzód:

„Wszyscy w Polsce patrzymy z niepokojem na liczny zastęp członków nowego Sejmu, którzy stanowią reprezentacyę t. zw. „mniejszości narodowych". Niepokój ten jednak nie nie stąd płynie, że posłowie ci mówią obcym językiem czy wyznają obcą religię. Płynie on z obaw, niestety, aż nadto uzasadnionych, że nie wszyscy ci prawodawcy uznają się obywatelami naszego państwa, i że nie wszyscy żywią dla niego uczucia przyjazne, a choćby tylko lojalne. Płynie on stąd właśnie, że w tych niższych z nami sferach także rozlega się hasło, że jeśli państwo polskie nie będzie takiem, jakie oni je chcą mieć, to lepiej niech to państwo zginie.

Instynkt samozachowawczy polskiego rozumu stanu nie może tolerować takich rozumowań ani im pobłażać. Państwo polskie zbudowane zostało przez Polaków dla potrzeb polskiego narodu i dla jego interesów politycznych".

Po tych stwierdzeniach szuka pan Ehrenberg winowajców i atakuje sofistycznie endecyę — za co? Wydaje się nieprawdopodobne a jednak jest prawdą. „Czemu pyta p. Ehrenberg — ani ks. Lutosławski ani Teodorowicz, Głąbiński i inni nie wystąpili przy obradach nad konstytucyą przeciwko równouprawnieniu i nie postawili wniosku że czynne i bierne prawo wyborcze może mieć tylko obywatel państwa o udowodnionej narodowości polskiej". Pojmujemy, że wielkim katastrofom towarzyszą często objawy masowego obłędu, wiemy również, że klęska utrii państwowej i cent tm były dla niektórych największą katastrofą obecnych wyborów, ale żeby skutkiem jego miała być publiczna demonstracya obłędu — tego w rachubę nie braliśmy. Rozżalona wykreśleniem z politycznego życia demokracya polska woła o odebranie prawa wyborczego obywatelom mniejszości narodowych o „nieudowodnionej narodowości polskiej.(?!)"

Takie morały wysnuwa publicystyka polska z wyborów i z tem idzie w nowy okres parlamentaryzmu, w życie. Smutne i dziwne.

—o—

Dylemat godności sejmowych.

Warszawa 16. XI. (tel. wł. — hk.) Krąży tu pogłoska, że przewodnictwo klubu „Piastowców" w Sejmie obejmie poseł Jan Dąbski, przewodnictwo zaś „Piastowców" w Senacie obejmie obecny premier dr. Julian Nowak, wybrany senatorem w województwie lwowskiem.

Co dotyczy urzędu marszałka sejmu, w dalszym ciągu wymieniają nazwiska pp. prof. dr. Stanisława Głąbińskiego, Wincentego Witosa, inż. Andrzeja Moraczewskiego, prof. Rataja, Osieckiego, zależnie od danej kombinacyi względnie wyłonionej sytuacyi. Jeżeli marszałkiem Sejmu nie zostanie Piastowiec, to w senacie przeciwstawią Piastowcy kandydaturze dra Trąmpczyńskiego na prez. senatu, prof. dra Buzka.

Wysuwany jest również projekt uzależnienia osoby marszałka od każdoczesnej większości sejmowej, innemi słowy, każdoczesna nowa konfiguracya większości sejmowej spowodowałaby zmianę prezydyum. Idzie mianowicie o to, by marszałek Sejmu szedł na rękę rządowi, co jednak jest niemożliwem, jeśli przez 5 lat piastuje godność marszałka jedna i ta sama osoba.

Z tego samego powodu przewidziane jest wykluczenie przewodnictwa komisyi spr. zagranicznych, administracyjnej i skarbowo-budżetowej zpod klucza klubowego a ustalenie przewodniczących uzależnić również od każdoczesnej większości rządowej.

Obliczono tu, że z dawnych posłów wejdzie do Sejmu ordynacyjnego około 120 kilku posłów czyli przeszło 70 proc. posłów Sejmu ordynacyjnego stanowią nowi posłowie.

*

Warszawa 16. XI. (tel. wł. — hk.) Na 24. bm. zwołali tu Skulszczycy Radę główną N.Z.L. — Na 26. bm. zwołała Chjena zjazd wszystkich posłów i senatorów.

P. Skulski mimo swej klęski nie zamierza rezygnować z życia politycznego lecz chce się poświęcić reorganizacyi swojego stronnictwa.

—r—

Stinnes o sanacyi gospodarczej Niemiec.

Wiedeń. (AW.) „N. Fr. Presse" donosi z Berlina: Mimo że stronnictwo niemieckie ludowe zgadza się na program naszkicowany w nocie rządu niemieckiego do Komisyi reparacyjnej Stinnes, który jest także członkiem tego stronnictwa program ten stanowczo zwalcza. I tak ostatnio ogłosił w „Deut. Alg. Zeitung." artykuł, w którem oświadcza się przeciw stabilizacyi marki niemieckiej, uważając że jedyną drogą do sanacyi gospodarczej jest podniesienie produkcyi niemieckiej. Także w rządzie pruskim grozi przesilenie. Niemieckie stronnictwo ludowe oświadczyło pruskiemu prezydentowi ministrów, że stronnictwo to w wypadku gdyby nie przyszło do utworzenia wielkiej koalicyi, musiałoby wyciągnąć z tego konsekwencye i wystąpić z rządu. W Prusiech istnieje tak zwana wielka koalicya, obejmująca wszystkie stronnictwa.

—o—

Z wyborów do Sejmu i Senatu.

Warszawa. (Pat). Dziś 17 bm. o godz. 9'30 rano odbędzie się w gmachu sejmu posiedzenie państwowej komisyi wyborczej pod przewodnictwem generalnego komisarza p. Bresiewicza.

Wede nadeszłych wczoraj na ręce generalnego komisarza wyborczego protokolarnych wiadomości wybrani zostali w okręgu przemyskim posłami na sejm: Z listy № 1 — Walenty Toczek i Jakób Pawłowski, z listy № 2 — Dr. Herman Lieberman, z listy № 8 Stanisław Rymer, z listy № 18 — Izydor Wiewiórski, z listy № 17 — Dr. Leon Reich.

Warszawa. (Pat). Na ręce gen. komisarza p. Bresiewicza wpływają w dalszym ciągu wyniki wyborów do Sejmt. W okręgu 56 Kowno. Głosowało 109174 z tego otrzymała lista 16 — 97184 głosów. Wybrani zostali wszyscy kandydaci listy 16, a to Potworski Samuel, prawnik, Prot Srul, rabin, Progow Mikołaj, lekarz, Łuczkiewicz Marek, rolnik, Kanarewicz Wasyl, nauczyciel.

Warszawa. (AW.) Według „Kurjera“ z pomiędzy więcej znanych działaczy PSL. wejdą do Senatu p. Makowski minister sprawiedliwości, dr Buzek obecny poseł sejmowy Wojciechowski, b. minister spraw wewnętrznych oraz Wysłouch b. redaktor „Kurjera Lwowskiego“.

—o—

Wynik wyborów w Anglii.

Londyn. (Pat). 16 godz. 5 rano. Wedle wiadomości jakie nadeszły dotychczas wybrano 159 konserwatystów, 66 z partyi pracy, 25 liberałów niezależnych, 22 narodowych liberałów, 8 z grupy Dodwera. Jak donoszą z Glasgova Bonar Law został ponownie wybrany większością 2514 głosów, Asquith większością 318 głosów. Dotychczasowe znane dotyczą głównie okręgów miejskich oraz przemysłowych. W Londynie nie zanotowano przy wyborach żadnego wypadku. Do późnego wieczoru widoczne było w całem mieście nadzwyczajne ożywienie.

Londyn. (Pat). Wedle „Daily News“ konserwatyści utracili dotąd 27 mandatów a liberali niezależni 10 mandatów.

Londyn. (AW.) Według dotychczasowego wyniku wyborów największe widoki ma obecnie Bonar Law, gdyż dysponuje większością 35 głosów w stosunku do wszystkich innych stronnictw. Wobec tego można przypuszczać, że Izba posiadać będzie większość zdolną do pracy.

Charakterystyczną cechą obecnych wyborów jest olbrzymi wzrost głosów oddanych na stronnictwo robotnicze, które zyskuje nawet 35 mandatów i stanie się po konserwatystach najsilniejszem w Izbie.

Partya L. Georgea nie odniosła spodziewanych sukcesów, będzie jednak dość silną, by odgrywać rolę języczka u wagi. Wielką niespodzianką jest również zwycięstwo liberalnej grupy Asquita. W Jarmouth i mieście uniwersyteckim Oxfordzie, gdzie przez 42 lat zawsze wybierany był Toryso wybrano obecnie Asquita bardzo małą większością. Z kandydatek przeszła dotychczas jedna tylko lady Astor. Wielkie wrażenia wywarł wybór na przedmieściu Battersaca, gdzie wybrany został większością 2.000 głosów najradykalniejszy ze wszystkich komunistów angielskich hindus Saklathala.

Leafield. (Pat.) Według wczorajszych i dziś rano nadeszłych wiadomości z różnych miast i miasteczek prasa stwierdza, że partya pracy i liberali nie otrzymali więcej, niż jedną trzecią ilość mandatów w nowym parlamencie. Dotychczas na 286 wybranych posłów do parlamentu jest 161 konserwatystów, 72 członków partyi pracy, 24 liberałów Asquita, 22 zwolenników L. Georgea i 4 bezpartyjnych. Konserwatyści mają znaczną liczbną przewagę nad innymi partyami, ostateczne jednak wyniki głosowania mogą jeszcze zmienić sytuacyę.

—ooo—

Morawska Ostrawa. (Pat.) Wczoraj został podpisany nowy układ zbiorowy układ w przemyśle górniczym, który wprowadza znaczną redukcyę płac górników i znosi cały szereg dodatków. **Umowa ważna do końca br.**

Z Bliskiego Wschodu.

Bordeaux. (Pat.) Ag. Stefaniego dowiaduje się, że sytuacya w Konstantynopolu budzi jeszcze ciągle pewną obawę ale groźną. Gen. Harrington powiadomił generałów międzysojuszniczych, że otrzymał od swego rządu polecenie działania w zupełnem porozumieniu z sojusznikami.

Paryż. (AW.) Poincare oświadczył francuskim zastępcom prasy, że rychłe porozumienie rządu francuskiego z Anglią w sprawie wschodniej jest prawie pewne. Oba rządy w najważniejszych kwestyach już się porozumiały. Poincare sądzi, że Curzon w sobotę przybędzie do Paryża, zaś w niedzielę obaj razem wyjadą do Lozanny.

Wiedeń. (AW.) Korespondent „N. Fr. Presse“ donosi z Paryża: Konferencya Poincarego z Ismidem Paszą była bardzo serdeczną, nie omawiano jednak na niej żadnej ze spraw aktualnych mających być tematem konferencyi lozańskiej. Ismid Pasza oświadczył dziennikarzom, że przedstawiciele Turcyi przybywają do Lozanny ze stanowczym zamiarem zawarcia pokoju, żądać będą tylko odszkodowania za zniszczenia wyrządzone przez Greków w Anatolii. Turcya, która będzie prowadzić rokowania w Lozannie jest Turcyą zupełnie nową a polityka jej polega na ścisłem poszanowaniu traktatu i konwencyi. Opinia publiczna Europy myli się sądząc, że cudzoziemcy po zniesieniu okupacyi w Turcyi nie będą zupełnie bezpieczni. W państwie tureckim obowiązywać będą ustawy oparte na kodeksie napoleońskim. Oddzielenie sułtanatu od kalifatu spowoduje, że sądy kościelne nie będą miały żadnej ingerencyi na jurysdykcyę cywilną.

Paryż. (Pat.) Donoszą tu z Konstantynopola, że nastąpiło tu porozumienie w sprawie policyi tureckiej a policyą państw sprzymierzonych. W myśl tego porozumienia Turcy nie będą się mieszali do spraw obcokrajowców, zaś policya państw sprzymierzonych nie będzie się mieszała do spraw tubylców.

Paryż. (Pat.) Generałowie państw sprzymierzonych odbyli wczoraj popołudniu konferencyę z Riffet paszą w sprawie szczegółów obsadzenia ostatecznych okręgów Tracyi zachodniej.

—o—

Z sowieckiej Rosyi.

Ryga. (Pat.) Donoszą z Moskwy, że zgromadzenie narodowe republiki Dalekiego Wschodu zlikwidowało się i wyłoniło komitet rewolucyjny, którego delegacya przybędzie na X. Zjazd sowietów.

Ryga. (Pat.) W związku z aresztowaniem w Rosyi sowieckiej tysiąca tzw. kursantów, tj. wychowanków szkoły wojskowej, dzienniki donoszą, że planowali oni jakoby olbrzymi zamach na władzę sowiecką, w rocznic ęobjęcia władzy, tj. w dniu 7. listopada. Spiskowcy mieli zaaresztować w Petersburgu Lenina cały zjazd i komitet wykonawczy partyi komunistycznej w pełnym składzie. Spisek wykryto przypadkowo podczas zgromadzenia, które sprzyśiężeni odbywali w jednej restauracyi. 500 ludzi ma stanąć przed wojennym trybunałem rewolucyjnym.

Moskwa. (Pat.) WBK.) Bela Kuhn został wybrany prezydentem węgierskiej sekcyi III. Międzynarodówki. Postanowiono założyć w Władywostoku komitet dla propagandy komunistycznej w Japonii, Chinach i w Indochinach.

—o—

Przesilenie gabinetowe w Niemczech

Berlin. (Pat.) Cuno otrzymał misyę utworzenia nowego gabinetu.

Berlin. (Pat.) Ambasador niemiecki w Paryżu dr. Mayer został telegraficznie wezwany do Berlina.

Berlin. (Pat.) Prezydent Rzeszy przyjął przywódców wszystkich stronnictw z wyjątkiem komunistów i nacyonalistów. Sądzą, że jeszcze dziś ogłoszony będzie dekret powołujący nowy gabinet.

Berlin. (AW.) Sytuacya nie uległa dotychczas żadnej zmianie. Prezydent Ebert kontynuuje nadal narady z przywódcami stronnictw. Istnieje zamiar utworzenia gabinetu stojącego ponad stronnictwami, w skład którego wszedłby cały szereg powag gospodarczych. Oprócz Wirtha, cieszącego się poparciem centrum, wymieniani są jako najpoważniejsi kandydaci na urząd kanclerza: Niemiecki ambasador w Paryżu Dr. Meyer, wice-kanclerz Bauer i b. bawarski premier hr. Lerchenfeld.

—o—

Pod rządami Mussoliniego.

Rzym. (Pat.) Dzienniki sądzą, że rząd uzyska w parlamencie znaczną większość. Opozycya nie będzie zbyt gwałtownie atakowała Mussoliniego, który wydał szereg zarządzeń, celem przywrócenia swobody działania organizacyom socyalistycznym.

Rzym. (Pat.) Dziennik „Avanti“ począł ponownie wychodzić w Medyolanie.

—o—

Na jednej linii „jadowej“...

Adepci czarnosecińśtwa huiaią.

Wiedeń. (AW) »N. Fr. Presse« donosi z Pragi: Niemieccy narodowi studenci uniwersytetu niemieckiego w Pradze ogłosili 15 bm. strejk nie dopuszczając do wykładów. Miał to być protest przeciw wyborowi profesora Steinherza na rektora, ponieważ jest on Żydem. Studenci obsadzili rektorat i wysłali deputacyę do rektora z żądaniem, aby podał się do dymisyi. Dr. Steinherz oświadczył, że nie może uczynić zadość temu życzeniu i pozostawia decyzyę senatowi uniwersyteckiemu, przytem zawiesił na kilka dni wykłady.

Wiedeń (AW) »N. Fr. Presse« donosi z Budapesztu, że wczoraj na uniwersytecie bratislawskim, mieszczącym się obecnie w szkole weterynar i w Budapeszcie przyszło do wykroczeń antyżydowskich. Słuchaczy żydowskich obito i obrzucono kamieniami w ogrodzie zakładu.

Dodatek dla urzędników będzie bez zwłoczie wypłacony.

Warszawa. (AW.) Min. skarbu wydał polecenie natychmiastowego wypłacenia 16 proc. dodatku dla urzędników i funkcyonaryus y państwowych, uchwalonego na ostatniem posiedzeniu Rady ministrów.

—o—

Odezwa, która trafić musi do serc żydowskich.

Dyrektoryum Funduszu Odbudowy Palestyny (Keren Hajesod) dla Polski wydało następującą odezwę:

ŻYDZI!

Dzięki temu, że w ciągu ostatnich tygodni wielu towarzyszy naszych i współpracowników zajętych było akcją przedwyborczą, nastąpił na wielu punktach pewien zastój pracy dla Keren Hajesod.

ŻYDZI! Jeszcze raz dokazaliśmy jak wielkie mogą być nasze rezultaty, gdy wszystkie nasze siły społeczne skupią się około osiągnięcia jakiegoś narodowego celu — Z tem większą więc odwagą i ufnością w rezultat pomyślny możemy zabrać się teraz do dalszej pracy nad odbudową Palestyny, a gdy roznamiętnienie spowodowane walką wyborczą, wdarło się tu i ówdzie w nasze szeregi, to zniknąć powinny jego ślady, a zjednoczony front wspólnej intenzywnej pracy dla odbudowy Palestyny musi się tem silniej i konsekwentniej zaznaczyć.

ŻYDZI I ŻYDÓWKI! Ze zdwojoną energią, z najwyższym entuzyazmem i niezłomną wiarą i siłą zabierzmy się teraz do pracy. Naród żydowski powinien i może dokazać, że jest zdolnym do osiągnięcia swoich ideałów; niechaj ponownie zaroi się we wszystkich miastach i miasteczkach żydowskich od gorączkowej niezmordowanej pracy około inkasa dotychczasowej zaległości, oraz zbiórki świeżych deklaracyi dla Keren Hajesod, a skoro dumni jesteśmy z naszych sukcesów politycznych w tym wielostronnym życiu narodowym i politycznym golusu, to ukoronowaniem ich będzie: osiągnięcie najwyższego ideału narodu: odbudowa Żydowskiej Palestyny.

W imieniu dyrektoryum Keren Hajesod dla Polski

A. Podliszewski, Prezes
Dr. J. Morgenstern, Sekr. gen.

—«»—

Obrady Rady Partyjnej Organ. Syon. Wsch. Galicyi

Dnia 15. listopada br. odbyło się we Lwowie plenarne posiedzenie Rady Partyjnej Organizacyi syonistycznej przy udziale 67 (z pośród 70) członków tejże Rady oraz członków Egzekutywy syonistycznej dla Wsch. Galicyi celem omówienia sytuacyi powyborczej i załatwienia spraw z nią związanych a w szczególności celem przeprowadzenia odpowiedniej reorganizacyi zarządu stronnictwa.

Zebranie zagaił prezes stronnictwa poseł dr. Leon Reich, który poświęciwszy wspomnienie pośmiertne zmarłym w ostatnim czasie znanym syonistom: członkowi Rady Partyjnej Chaimowi Frischowi z Chorostkowa i tow. Amsterowi ze Stanisławowa — przeszedł do pierwszego punktu porządku dziennego.

„Parę zaledwie tygodni — wywodzi mowca — minęło od czasu gdy ostatnia Rada Partyjna po rozważnych i wyczerpujących naradach uchwaliła brać udział w wyborach sejmowych, a dziś już stajemy z bilansem w ręku — zwycięscy na całej linii. Wraz ze zwycięstwem jednak spada na nas ciężka odpowiedzialność, tem większa, ileże lud żydowski okazał, iż odnosi się do nas i tylko do nas z nieograniczonem zaufaniem, a obecnie zadaniem naszem jest wykorzystać dla ludu naszego owoce zwycięstwa, co jest niemniej trudnem do samego zwycięstwa".

Mowca przedstawia następnie wyniki akcyi wyborczej wyrażającej się w 15 mandatach sejmowych i 4 mandatach senatowych a w końcu omawia sytuacyę wytworzoną przez te wyniki tak chlubnie przeprowadzonej kampanii wyborczej.

Po wyborze prezydyum dnia, w skład którego weszli pp. Dr. F. Rotenstreich jako przewodniczący i inż. Awner Badian jako zastępca, rozpoczęła się dyskusya, w której zabierali głos liczni mowcy z różnych okręgów wyborczych, przedstawiając sytuacyę w swoich okręgach i życzenia odnośnych wyborców, poczem wybrano komisyę dla szczegółowego zbadania sytuacyi i warunków wytworzonych wynikami wyborów i celem przedstawienia wniosków pełnej Radzie Partyjnej.

Popołudniu posiedzenie rozpoczęło się referatem tow. Dra Lesera gen. sekr. org. o zadaniach, jakie ma spełnić Organizacya w kierunku pracy kulturalnej, palestyńskiej, ekonomicznej i politycznej, o możliwościach i perspektywach, jakie dla prac tych stworzyło obecne zwycięstwo wyborcze, o konieczności pobudzenia organizacyi do większej intenzywności w pracy przez dobry przykład organów i członków kierujących a w końcu o zmianach, jakie należy poczynić w kierownictwie organizacyi ze względu na wybór kilku członków Egzekutywy do ciał reprezentacyjnych.

Następnie wywiązała się nad tym referatem dłuższa dyskusya w której poruszono różne sprawy i potrzeby organizacyjne i proponowano rozmaite środki w kierunku reorganizacyi zarządu stronnictwa celem umożliwienia mu wydatnej pracy.

Po zakończeniu tej dyskusyi i powzięciu uchwał w tej sprawie przedłożono plenum Rady Partyjnej sprawozdanie z obrad komisyi i wnioski tejże, które Rada Partyjna w całości przyjęła, postanawiając m. in. na wniosek posła Dra Rosmarina zwołać do 6 tygodni nową Radę partyjną w celu ostatecznego przeprowadzenia reorganizacyi Zarządów stronnictwa. O godzinie 2 w nocy przewodniczący Dr. Rotenstreich zamknął posiedzenie Rady Partyjnej krótkiem przemówieniem.

—o—

Uczczenie posłów i senatorów żydowskich.

Wczoraj wieczorem odbył się staraniem Związku młodzieży syon. „Emunah" w hotelu „Bristol" komers ku uczczeniu posłów i senatorów żydowskich na którym zebrało się zwyż 100 osób.

Po zagajeniu senio a Taubera i prezesa związku A. H. dra Rothfelda który w dłuższem przemówieniu wskazywał na współpracę młodzieży w akcyi wyborczej

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy).

Już jako amator, starali się Stanisławski i Dańczenko, na kursach dramatycznych zwalczać wszelkiemi siłami rutynę, która zakorzeniła się na scenie. W oficyalnych teatrach szkoła wybitnych artystów wytworzyła pewną ograniczoną sumę konwencyi, znaków, sposobów dla odmalowania stanów uczuciowych postaci scenicznych. Dziś jeszcze spostrzegamy często wśród aktorów starej daty nawet bardzo wybitnych jak ograniczoną jest skala ich gestów, jak niewielkim repertuarem znaków, mimiki, natężenia, zabarwienia głosu rozporządza ich skala odtwórcza, jak gra ich ściśle zespolona jest ze świadomością, jak każdy odruch odrazu markuje swą przypadkowość lub naodwrót celowość, tak, iż wpada natychmiast w oko i niweczy złudzenie, jakoby proces sceniczny stwarzał się dopiero w aktorze. A zasadniczą podstawą realizmu na scenie jest owa organiczna ciągłość, którą gra przejmuje z życia, a która polega na stwarzaniu procesów scenicznych.

Zawartość psychiczna przedstawianych na scenie postaci, postaci zarówno z sfer realnych, jak historycznych i fantastycznych przy przejściu przez pryzmat aktora teatru pseudo-klasycznego na scenę kostniały w pewne wyrazy odtwórcze. Scena występowała z dziełami najprzeróżniejszych autorów. W dziełach tych oddane było życie najprzeróżniejszych sfer towarzyskich. Występowali ludzie o jak najbardziej zróżnicowanych przekrojach duchowych, o tak rozmaitych charakterach jak rozmaita była indywidualność ich twórców. Po przejściu przez sito scenicznego szablonu zatracała się na scenie oryginalność, zatracał się żywy stosunek ludzi dramatu do rzeczywistości, a zostawało tylko podobne do innych widowisko, dalszy dokument obumierającego epigonistycznego stylu. Z tym stanem rzeczy rozpoczął walkę teatr Stanisławskiego i Danczenki. Pierwszem i zasadniczem zadaniem jego było wykorzenienie z młodych aktorów naśladownictwa efektownej rutyny i szablonu i wprowadzenie na ich miejsce jedynego, wedle niego, motoru oddziaływania artystycznego mianowicie przeżycia, przesunięcia przedewszystkiem indywidualności autora, zrozumienie nie tyle zdań i słów, ile zasadniczego nastroju, w którym zrodziło się i które oddawało dzieło.

Metoda Stanisławskiego zwracała często uczniom uwagę, że — jak pięknie wypowiedział to Mickiewicz: „Język kłamie głosowi, a głos myślom kłamie". W dziele twórczem istnieje przeważnie pewien nienależycie wyrazisty stosunek rozbudowy jego, dyalogów i sytuacyi do tonu nastrojowego całości, do treści natchnienia autora, że nie uwydatniają one wskutek tego głębszej intencyi uczuciowej lub myślowej dramatopisarza. Uczeń i aktor miał i powinien był przedewszystkiem do gruntu przeniknąć ową intencyę, z konturów postaci dramatycznych często niewyraźnych i zamazanych ukształtować sobie pełną postać, która jak by żyła i przedtem nim weszła w akcyę dramatu i która poza sceną posiada swój świat, swoje głęboko rozgałęzione odnoszenia społeczne i życie uczuciowe. Jakkolwiek akcya sztuki toczy się przez słowa, przez monologi, dyalogi, sytuacye, jest ona jednak czemś drugorzędnem wobec realności postaci, wysnutej z całości dzieła. Podczas gdy w omawianiu utworów w kole swych uczni, z współpracownikami teatralnymi Stanisławski nie spoczywał tak długo, aż najmniejsza wątpliwość co do całości dzieła, co do myśli i nastroju dramatu, co do charakteru działających osób i kolei wpływających losów nie zostały rozprószone, to w samym wykonaniu, w wyborze środków aktorskich pozostawiał im najzupełniejszą wolność, a w szczególności baczył, aż by raczej postać sceniczna ulegała pewnej modyfikacyi na rzecz indywidualności aktora, niż aktor miałby przez ustępstwo z swej indywidualności wnieść w stworzoną kreacyę jakiś fałszywy, nieszczery ton.

(C. d. n.)

jej zadania, zabierali kolejno głos posłowie.

Pierwszy przemówił po żydowsku p. red. M. Frostig, zaznaczając w mowie swej program sięgający znacznie dalej niż do Sejmu lub Senatu.

Następnie mówił p. dr. Rosmarin podnosząc wielkość sukcesu i olbrzymie poparcie tych zdało się ciemnych mas żydowskich.

Mówił dalej prezes Egzekutywy dr. Reich, wspominając łączące go z dawna z „Emuną" nici i przechodząc kolejno do sprawy akcyi wyborczej. „Nie to, że ulica żydowska za nami się oświadczyła, ale to jak się oświadczyła, jest naszem zwycięstwem" mówił dr. L. Reich. „Przez wybór 15 posłów względnie 19 zastępców stwarza się akumulator siły życiowej w kraju, lecz masom młodzież przewodzić musi, a nadzieja tego że za sobą i masy i młodzież mieć będziemy nam przyświeca. Jeżeli pójdziemy w ślad tego, co jaźń naszą pobudza do czynu, w udziale przyjaciół nam zwycięstwo. Kończy dr. Reich cytując myśl Dantego że cierpi na myśl, że piękność Beatryczy poruszoną zostanie. Sztandar idei musi pozostać niepoplamionym i kończy okrzykiem: „Niech żyje sztandar i niech żyje młodzież".

Następnie przemówił w języku żydowskim dr. Al. Hausman przedstawiając w mowie swej kolejne, które przeszła „Emunah" nawiązując do wyborów, kończy apelem do młodzieży by dała z siebie dla sprawy co ma najlepszego.

Z życia żydowskiego.

Losy Syryi.

W dniach najbliższych zajść mogą wielkie zmiany w Syryi. Wojska francuskie, które nie są w stanie utrzymać Syryi, będą wycofane w kierunku Libanu. Ze źródeł wiarogodnych wiadomo również że oficerowie tureccy opracowują plan przeprowadzenia nowej granicy turecko-syryjskiej. W ten sposób Turcya stanie się sąsiadem Palestyny. (Ż. B. K.)

Sokołów udaje się do Lozanny.

Nahum Sokołów wyjeżdża do Lozanny, gdzie odbędzie się konferencya w sprawie Bliskiego Wschodu. Zadaniem Sokołowa będzie bronić interesów syonistycznych, o ileby sprawa palestyńska została poruszona na konferencyi.

Jak wiadomo, wyjechał do Lozanny również delegat kongresu arabsko palestyńskiego celem osiągnięcia zupełnego sanulowania deklaracyi Balfoura oraz uznania niepodległości Palestyny. (ZBK).

Z Litwy kowieńskiej.

Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na Litwie zaprosił dziennikarzy żydowskich na dłuższą konferencyę, podczas której poruszone zostały sprawy agitacyi pogromowej, ekscesów antyżydowskich i stanowiska prasy żydowskiej wobec tych spraw. Dyrektor oświadczył, że prowadzi się dochodzenie przeciwko „tajnemu komitetowi odżydzenia Litwy".

O pogromie na Litwie wogóle nie może być mowy. Mówiąc o prasie żydowskiej dyrektor zaznaczył, że nerwowy jej ton jest nader szkodliwy. Dziennikarze żydowscy odparli, że winna jest w tym wypadku głównie prasa litewska, która prowadzi systematyczną naganke przeciwko Żydom.

Dyrektor obiecał dziennikarzom że rozpatrzy tę sprawę. (Ż. B. K.

Żydzi amerykańscy do Palestyny.

Ostatnio wzmogła się imigracya Żydów amerykańskich do Palestyny. Głównie imigrują tu przedsiębiorcy, którzy chcą założyć instytucye handlowe i przemysłowe. (ZBK.)

Wyniki wyborów w Anglii.

Między 57 wybranymi kandydatami znajduje się poseł sir Filip Sassoon (Żyd. były sekretarz Lloyd George'a), oraz przywódca ruchu antysyonistycznego, sir Johnson Hicks, obecny sekretarz Departamentu dla handlu z państwami transatlantyckiemi. (Ż. B. K).

—o—

Z posiedzenia Tymcz. Rady miejskiej.

Lwów, 16 listopada.

mieniem komisyi matki zaproponował r. Wereszczyński na wstępie dzisiejszego posiedzenia wybór delegata i zastępców Rady m. do komisyi dla spraw poborowych i reklamacyjnych przy D. O. K. we Lwowie. Delegatem wybrano r. Muszyńskiego zastępcami r. Mareckiego Andrzejowskiego, Elstera, Höllingera, Eliasza, dr. Poratyńskiego i Sonpere.

Z kolei uchwalono następujący wniosek nagły r. Löwenherza.

Rada m. Lwowa uznając naglącą potrzebę natychmiastowego wprowadzenia w życie ustawy z d. 26 września 1922 w przedmiocie rozbudowy miast:

1) uprasza Rząd o niezwłoczne wydanie rozporządzenia wykonawczego. 2) uchwala wybór Komitetu rozbudowy miasta Lwowa i uprasza Komisyę matkę, aby na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej przedłożyła wnioski w sprawie składu Komitetu, poczem po ożywionej dyskusyi uchwalono

uregulowanie godzin otwierania i zamykania sklepów.

w następujący sposób:

I) Sklepy spożywcze, wędliniarnie i składy mięsne (jatki) mają być przez cały rok otwarte od 7·30 do 12·30 w południe i od 2 do 7 wieczorem.

II) Sklepy towarów kolonialnych i inne mają być otwarte

a) w lecie t. j. od 1 kwietnia do 31 sierpnia od 8 rano do 6 wiecz. bez przerwy obiadowej,

b) w zimie t. j. od 1 września do 31 marca od godz. 9 rano do 7 wiecz. bez przerwy obiadowej,

III) fryzyernie przez cały rok od 7·30 rano do 12·30 popoł. i od godz. 2 do 7 wieczorem.

Podwyżka cen prądu elektr. i biletów tramwajowych

uchwalona następnie przez radę m. podnosi ceny biletów tramwajowych i cenę prądu elektrycznego do oświetlenia i motorów z dn. 17 listopada (piątek) o 50 procent.

Podwyżka cen gazu.

podnosi cenę gazu do oświetlenia i opału na 300 mk., do motorów na 260 mk za metr. sześcienny.

W końcu po powzięciu kilku drugich uchwał przyznano Towarzystwu ochrony chłopców im. św. Antoniego i Towarzystwu Bratniej pomocy słuch. uniwersytetu po 300.000 mk. subwencyi.

Na tem posiedzenie zakończono.

—o—

Szlakiem sztuki żydowskiej w Palestynie.

Jeden z dzienników wiedeńskich podaje następujące szczegóły o rozwoju sztuki żydowskiej i życiu artystów w Palestynie.

Ku chwale prastarej Jerozolimy i ten znamienny podkreślić należy objaw, że mimo niedomagań na polu potrzeb najkonieczniejszych od których po dziś dzień cierpi to miasto — rozkwitają w niem na nowo sztuki piękne i nauka. Trzeba też Sir Herbertowi Samuelowi i gubernatorowi miasta poczytać to za zasługę, że sztuce tej udzielają swego poparcia. Jerozolimę, w szczególności zaś jej malowniczą starą część miasta z jej wąskiemi uliczkami, pochylonemi od starości uliczkami i ruinami, ponadto zaś ludnością malowniczą — odwiedza cały szereg malarzy. W szczególności grawitują ku Jerozolimie malarze żydowscy, którzy tu chętnie się osiedlają. Marzenie prof. Schatza, założyciela Becalelu, by stworzyć sztukę żydowską w własnym kraju, tak oczarowuje wielu malarzy, że lekceważą sobie trudności, piętrzące się przed nim. A trudności te są poważne. tembardziej, że Palestyna znajduje się dopiero w stadyum początkowem rozwoju a poważna ilościowo ludność muzułmańska ma mało zainteresowania dla sztuki. Anglicy, którzy natomiast mają dla niej zrozumienie są urzędnikami i nie mają finansowej możliwości popierania wysiłków twórczych artystów. To samo można powiedzieć o przeważnej części ludności żydowskiej. Walka o byt jest tedy bardzo wytężona.

Musi się podziwiać tych artystów, którzy jedynie z idealizmu próbują przebić się przez życie i na stałe osiąść. Najwybitniejszym z pośród malarzy w Jerozolimie jest Abel Pann, który wśród niezwykle ciężkich warunków zdobył sobie imię wielkiego artysty. Urodzony we wiosce litewskiej, jako syn rabina uczęszczał jak wszystkie dzieci żydowskie Wschodu do chederu. Miał zostać rabinem, lecz jako dwunastoletni chłopak okazywał wielki talent artystyczny, wskutek czego pozwolił mu ojciec przesiedlić się do Wilna, gdzie pracował w Zakładzie litograficznym. Urzędnik tego przedsiębiorstwa zajął się młodym chłopcem. Już wtedy tworzył młody Abel karykatury. W końcu otrzymał od ojca pieniądze, przeznaczone dla kontynuowania studjów we Wiedniu. Fundusze były za szczupłe, by wyżyć z nich we Wiedniu w pokojowych czasach. Został też przez wiedeńskie organa policyjne, jako nieposiadający dachu nad głową ujęty i wyszupasowany do Rosyi.

Pann wyjechał na południe, gdzie spodziewał się zdobyć tyle pieniędzy, by móc uczęszczać na akademię malarską w Odessie. Już w krótkim czasie wybija się jego talent i zyskuje nagrody i odznaczenia. W międzyczasie rodzice jego przesiedlili się do Petersburga. W stolicy carów jako Żyd nie posiadający prawa pobytu musiał się ukrywać. Zaopiekował się nim baron Ginzburg, za którego staraniem wyjechał do Paryża, gdzie był frekwentantem tamtejszej akademii. Tam uzyskał nagrodę, a z nią niezawisłość materyalną. Urządził sobie atelier i rozpoczął samodzielnie pracować. Rząd francuski zakupił jeden z jego obrazów dla galeryi luksemburgskiej. Również w późniejszym czasie dzieła jego znalazły uznanie rządu francuskiego. W czasie wojny zakupił rząd francuski kilka jego szkiców z i wazyi niemieckiej w Belgii oraz dwa dzieła, przedstawiające okropne prześladowania Żydów w Rosyi. Ambasador ros. Izwolski czynił nawet zabiegi u rządu francuskiego, by zabronił reprodukcyi tych szkiców. Obrazy te są pełne potwornego realizmu. Jeden z nich przedstawia Kozaków, którzy wypędzają żydowskich mieszkańców jakiejś wioski. Bestyalski wyraz twarzy szalonych, nielitościwych kozaków, oraz rozpacz katowanych Żydów są po mistrzowsku oddane. Karykatury Panna i 150 obrazów z czasów wojny należą do najlepszych tworów jego pędzla. Jego żydowskie a przedewszystkiem jemeńskie typy są pełne piękności i prostoty. Po krótkim pobycie w Ameryce wyemigrował Pann do Palestyny. Objął posadę w szkole Bezalelu, o której twierdzi, że 50% jej

JEDNO SERYOWY DRAMAT EROTYCZNY w 6 AKT. P. T.:

SKAZANIEC z WYSPY TIVA

MARYSIEŃKA KOPERNIK

uczniów jest utalentowanych, podczas gdy w europejskich szkołach artystycznych maximum utalentowanych uczniów wynoszą tylko 8 i roc. Teraz pracuje nad ilustracyami biblii, dzieł m którego nie dokonał jeszcze żaden z żydowskich ma arzy. Dotychczas jest stworzonych 125 obrazów w przepięknych kolorach Edycya tego dzieła nastąpi wtedy, gdy znajdą się b gaci miłośnicy sztuki, którzy pomogą Panowi przy tej olbrzymiej pracy.

Drugim artystą malarzem o wybitnych zdolnościach, który osadł przed kilku miesiącami w Jerozolimie jest Tepper. Obrazy jego są obecnie wystawione w Jerozolimie. Tepper jest rodem z Moskwy, studyował w Paryżu, a jego życz niem jest stworzyć s bie egzystencyę w Palestynie. Należy on do malarzy modernistycznych; laik z trudem potrafi ocen ć prawdziwą wartość jego fantastycznych obrazów. Jego studya charakterystyczne i portrety są ujmu ące. Jeden z jego obrazów przed tawia ratyfikacyę mandatu palestyńskiego. Artysta, jego żona i kilku przyjaciół obchodzą uroczyście noc po podpisaniu mandatu jeden z gości gra na skrzypcach inni podnoszą szklanki. Na twarzach maluje się radość z powodu w ekopomnej uchwały. Niezwykle piękne są portre y wybitnych osobistości, a przedewszystkim gubernatora palestyńskiego.

Bezprawie.

Z Rohatyna donoszą: Dnia wczorajszego plutonowy III. baonu 60 p. p. pobił bez żadnego powodu Józefa Kleinwachsa, rzucił go do błota i tarzał go tam; ten sam plutonowy w towarzystwie kilku żołnierzy pobił również Leibę Schleichera, a na jego zapytanie dlaczego go bije przyaresztował go. Tego samego dnia wieczorem o godzinie 6 kapral dzienny w służbie będący wraz z drugim żołnierzem spotkawszy Szamę Goldschlag na ulicy potargali go za brodę, a gdy tenże im z drogi ustąpił, pobiegł żołnierz za nim i tak silnie pobił go kolbą w plecy, że leży obłożnie chory.

Zwracamy w tej drodze uwagę władz kompetentnych na te nadużycia tusząc, że wydane będą bezzwłocznie odpowiednie zarządzenia.

Teatr Mały.

„Sublokatorka", krotochwila w 3 aktach Adama Grzymały Siedleckiego.

Samokrytycyzm autorski Siedleckiego musiał wyrazić się w słowach, włożonych w usta lekarzowi: „cham nie cham, albo się chce żyć, albo się umiera. Kto chce w dzisiejszych czasach żyć, a żyje z pióra, musi — brzmi ukryty moral — pisać sztuki w guście „Sublokatorki". K otochwila Siedlecki go obmyślona jest na poruszenie aktualnej ciekawość i tłumu. Jest to sketch bezpretensyonalny, który w czasach anarchii repertuarowej awansował na deski pierwszych scen. Inteligencya autora sprawia, że akcya płynie celowo, dość organicznie, nie odsłania achilesowych pięt, styl jest lekki, dowcip w miarę niewybredny, typy łatwe, a całość tak zajmująca jak sprawa mieszkaniowa. Streszczenie jest zbyteczne, siła bowiem krotochwili tkwi w sytuacyach nie w treści.

Reżyseryą „Sublokatorki" była nierówna. Po doskonałem tempie pierwszego aktu i po pełnym werwy akcie dru im, ostatni akt autorsko i reżysersko był rozwlekły i nużył. Artyści działali, zwłaszcza w pierwszych dwu aktach z rzadkiem ożywieniem. Świetnie rubaszny i wyrachowanie zaniedbany był Okornicki. P. Orzechowski werwą swoją nadawał rytm i dyrygował jakby grą zespołu. Panna Romanówna dała postać „sublakorki" tyle scenicznego życia, ile go mogła pożądać wyobraźnia autora. Świetny epizod pielęgniarki rzuciła p. Rowińska. Drobnomieszczańską uwodzicielką była p. Michnowska. P. dyrektor Czarnowski stworzył typ lekarza ba dzo efektowny, okraszony dozą przesady, obliczonej na doraźny aplauz, który nie zawiódł. Należy podkreślić doskonale udatną sylwetkę kandydata na lokatora pana Lewickiego. Dostrajali się do dobrze zgranego zespołu pp. Sarnowski i Nawrocki. Krotochwila Siedleckiego przyjęta była bardzo ciepło.

H. H.

—o—

Z muzyki.

I. Koncert symfoniczny Polskiego Towarzystwa Muzycznego pod dyrekcyą Dr. Adama Sołtysa odbędzie się w niedzielę 19 b. m. W pro ramie Berlicza Karnawał rzymski. Brucknera sy fonia romantyczna oraz nieśmiertelny Koncert fortepianowy Beetovena E-dur, który wykona Alfred Hoehn Solista produkcyi Hoehn, laureat konkursu Rubinsteina w Peterburgu należy do najwybitniejszych pianistów nowoczesnych i odtwórców Beethovena i Chopina. Ostatnie jego występy w Warszawie były dla świata muzycznego nie wykłą rewelacyą. Znany krytyk Prof. Niewiadomski pisze m. i. o artyście: „Pianistę w tym stopniu interesującego spotyka się niezmiernie rzadko. Tak zagranego Chopina nie słyszało się dawno, jeszcze chyba za czasów Paderewskiego. Można śmiało powiedzieć, że jest wykonawcą Chopina w duchu naszym i że należy do zjawisk najrzadszych, fenomenalnych". W równie entuzyastyczny sposób piszą o młodym artyście wszystkie pisma warszawskie.

Z sali sądowej.

Fedak przed sądem.

Lwów, 16. listopada.

Dziś kontynuowała obrona swe wywody. Po kolei przemawiali: dr. Wołoszyn obrońca Bileckiego, dr. Jankiewicz obrońca Hołubowicza, dr. Prystasz obrońca Tofana, dr. Lewicki obrońca Kobierskiego, dr. Dawydiak obrońca Zyblikiewicza i dr. Starosolski obrońca Paljewa i Ihnatowicza.

—o—

JUŻ OPUŚCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM ODPOWIEDNI RABAT.
DO NABYCIA W ADMINISTRACJI „CHWILI"
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

NADESŁANE.

Do Gimnazyum Żydowskiego
(z prawami) poszukiwani nauczyciele z kwalifikacyą i praktyką.
1) Matematyki i fizyki; 2) jęz. hebrajskiego i historyi Żyd. (historya Żyd. wykładana w jęz. polskim). Oferty do do Dra GOLDLUSTA w ŁOMŻY.

Adwokat Dr. Kornel Alter
otworzył kancelaryę w Wojniłowie.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9— i 3—6. 9738

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Doroczne Walne Zgromadzenie Żyd. Tow. Oświatowego »Towarzystwo« we Lwowie odbędzie się w niedzielę 19 XI. br. o g. 4 pop. w lokalu Zw. akad. »Emunah« ul. Kościuszki 14 z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie ustępującego Wydziału
2. Wybór nowego Wydziału
3. Wnios i i ewentualia.

W razie braku kom letu Walne Zgromadzenie odbędzie się o g. 4·30 popoł. bez względu na komplet.

Za Wydział:
Maurycy Kram sekretarz. Dr. Henryk Graf przewodniczący.

Staraniem Stow. Kandydatów adwokatury we Lwowie odbędzie się we wtorek dnia 21 listopada 1922 o g. 7 wieczór w lokalu Izby Adwokatów wykład p. adw. Dra Józefa Miesera p. t.: „ZAGADNIENIA Z DZIEDZINY POSIADANIA". Goście mile widziani. 11 75

Dr. FELIKS HAHN
ul. Grodecka l. 46.
leczy za pomocą lampy kwarcowej, działającej jak światło górskie, skrofuły, niedokrwewność, choroby płucne, żołądka i t. d.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Piątek »Opowieści Hoffmana«.
Sobota pop. »Barbara Radziwiłłówna«.
Sobota wiecz. »Carmen«.
Niedziela godz. 3 »Księga Hioba«.
Niedziela wiecz. »Gobelin«.

Repertuar Teatru Nowości.

Piątek »Japonka«.
Sobota »Bajadera«.
Niedziela »Bajadera«.

Repertuar Teatru Małego.

Piątek »Sublokatorka«.
Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 8.)

Część I: Ordonka, Aleksiejew. Godlewscy.
Część II: Wielka rewia aktualna Milana pt.: Marsz do uruys.

TEATR ART. LIT. „UL"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. »Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.
2) Sketch w 1 odsłon J. Horsta »Departament Nr. 14« Sprawy dekatne«.
3 Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głosić«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki.

—o—

— **Jadwiga Lachowska w „Carmen"** tylko dwa razy wystąpi u nas najświetniejsza w Polsce przedstawicielka „Carmeny" J. Lachowska, a mianowicie w sobotę i w poniedziałek. Lachowska partyę tę śpiewała na wielkich scenach europejskich i wszędzie zbierała owacye

FUTRA wszelkiego rodzaju poleca po cenach konkurencyjnych firma **Baczes i Grüss,** **Legionów l. 19** (dom Dependance Bristol).

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

żona laury. Przepyszna gra, świetny głos i idealne warunki zewnętrzne składają się istotnie na całość nieporównaną. Przedstawienie będzie więc pierwszorzędne. Tańce wykonają prócz naszego baletu znakomici Nina Kirsanowa i A. Fortunato.

— **Na dzisiejsze opowieści „Hoffmanna"** kasa teatralna sprzedaje bilety z 50 proc. zniżką.

— **Repertuar Biura Koncertowego M. Tuerk.** Piątek 17 listopada: Kazimiera Rychterówna. Niedziela 19 listopada I. Koncert symfoniczny Pol. Towarzystwa Muzycznego z udziałem pianisty Alfreda Hoehna. Poniedziałek 20 listopada Alfred Hoehn Recital fortepianowy. 11033

— **Minister robót publicznych przyjeżdża do Lwowa** dnia 18 listopada br. w sprawach urzędowych i tego dnia będzie udzielał posłuchań w gmachu województwa w czasie od g. 1—3 popoł.

— **Konfiskaty.** Skonfiskowany został № 253 gazety żydowskiej „Tugblatt" z dnia 16 bm. Skreślono na stronie 4-ej łam 1-szy, tytuł artykułu i ustęp od początku do słów „żyje w obawie i przygnębiającym strachu". — Skonfiskowany został № 16 czasopisma ruskiego „Swoboda" z dnia 17 listopada br.

— **Z Kopyczyniec donoszą nam:** Wybory do senatu miały przebieg spokojny. Ludność żydowska wzięła tłumny udział w akcie wyborczym. Zachowanie władz politycznych podczas wyborów sejmowych i senackich nie pozostawiało nic do życzenia, zaznaczyć jednak należy, że poszczególni członkowie komisyi dopuszczali się szykan.

— **Podatek przemysłowy.** Ekonomat Izby Skarbowej (pl. Cłowy l. 1 I. p) ma na składzie „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu № 9" zawierający ustawę o państwowym podatku przemysłowym wraz z rozporządzeniem wykonawczem i Instrukcyą Ministerstwa Skarbu. Dziennik ten sprzedaje się po 380 Mk. za egzemplarz.

— **Ostatni wieczór Dra Ridwana i Dra Tho-Ram,** których senzacyjne produkcye wywołały we Lwowie tak wielkie zainteresowanie, odbędzie się w niedzielę dnia 19 bm. o godz. 8 wieczorem w sali kasyna i Koła lit. art. Będzie to wieczór w zamkniętem kole zaproszonej publiczności za wstępami imiennymi, wobec czego obaj prelegenci będą mogli przedstawić szereg zupełnie nowych a niezwykle zajmujących eksperymentów, nie nadających się do pokazów publicznych, między innymi eksperymenty nie nadające się do pokazów publicznych, między innymi eksperymenty Yoga-sugestya myślowa. Produkcye będą się odbywały pod najściślejszą kontrolą uczonych i lekarzy, zajmujących się tą tajemniczą a tak mało jeszcze zbadaną dziedziną wiedzy ludzkiej. Część dochodu przeznaczyli prelegenci na fundusz wdów i sierót po dziennikarzach polskich. Zaproszenia względnie imienne bilety można już od dziś otrzymać w sekretarjacie Kasyna i Koła lit. art. ul. Akademicka.

— **Komunikacya lotnicza.** Ministerstwo poczty komunikuje, że ze względów atmosferycznych z dniem 14. bm. została przerwana komunikacya lotnicza na linii Warszawa—Praga — Strassburg—Paryż i Warszawa—Wiedeń—Budapeszt—Bukareszt—Konstantynopol. Komunikacya wznowiona będzie z dniem 16. lutego 1923. Komunikacya na liniach Gdańsk—Warszawa i Warszawa—Lwów oraz na odwrót odbywa się nadal regularnie.

— **W sprawie frankowania listów** komunikuje ministerstwo poczt i telegraf w. Dwukrotnie w ostatnich czasach podniesiona opłata pocztowa sprawiła, że pewna ilość znaczków pocztowych o małej wartości straciła swe zastosowanie. Ponieważ jednak zniszczenie tych znaczków jako makulatury spowodowałoby znaczne straty dla funduszu państwowego, ministerstwo poleciło sprzedaż tych znaczków nadal do frankowania listów i przesyłek. Ministerstwo apeluje do publiczności, aby ze względu na interes państwowy nie narzekała na niewygodę, jaką powoduje naklejanie większej ilości znaczków.

— **Energiczne zwalczenie hazardu.** Już od kilku dni organa policyjne przetrzebiają lokale publiczne w poszukiwaniu za hazardowcami i rozmaitemi ciemnemi indywiduami. Wczoraj znowu przytrzymano na grze hazardowej kilkunastu osobników w kawiarniach „Rewiera", „Edison" i „Teatralnej".

— **Z kroniki kradzieży.** Do sklepu Maksa Steina, przy ul. Rutowskiego 28, weszła pewna kobieta celem zakupna wyprawy. Długo oglądała towar i namyślała się, a wreszcie nie kupiwszy niczego wyszła. Po jej wyjściu zauważył właściciel brak 4 koszul damskich wart. 20.000 mp.

Na wezwanie Ignacego Singera, zam. przy ul. Grodeckiej 34, przyaresztowano 15-letniego Józefa Bratera, zam. przy ul. Lwiej 14. Brater, ujrzawszy pewną dziewczynkę trzymającą w ręce 4000 mp., przystąpił do niej i uderzył ją silnie w głowę a następnie wyrwał jej z ręki pieniądze i począł uciekać. Na krzyk dziewczynki przychwycił Singer sprawcę, którego później oddał posterunku. Wołoszowi. Brater jest notowanym złodziejem.

Mendlowi Birnerowi, z Jezierzan, skradziono podczas jazdy w wozie tramwaj. »KD« z kieszeni kamizelki złoty zegarek wartości 5 000 000 mp.

Hoffmanowej Maryi, zam. przy ul. Głowińskiego 14, skradł nieznany sprawca z przedpokoju futro damskie wart 1½ miliona.

Z sieni otwartej przy ul. Skarbkowskiej 4, skradziono na szkodę kupca Juliusza Podberezca bal sukna wart. 700 tysięcy mp.

— **Przez pomyłkę.** Kasyer Banku Ziemiańskiego wypłacił wczoraj przez pomyłkę nieznanej osobie milion marek.

— **Okradzenie ambulatoryum lekarskiego** Dnia 15 bm. skradł nieznany sprawca z zamkniętego lokalu urzędowego w Powiatowej Kasie Chorych w Stryju wielką ilość narzędzi lekarskich, wartości 1 i pół miliona marek.

— **Amerykański komitet pomocy inteligencyi.** Jak się dowiadujemy, amerykański komitet niesienia pomocy inteligencyi, który miał zawiesić swą działalność, będzie w dalszym ciągu czynny w Polsce i Austryi aż do końca czerwca 1923.

— **Przygody delegacyi włoskiej.** Telegr. Comp. donosi z Moskwy, że delegacya włoska w czasie podróży z Moskwy do Odessy została dnia 13 bm. opadnięta przez bandę rabusiów. Kiedy banda wdarła się do przedziału wagonu, którym jechała delegacya towarzyszący delegacyi włoskiej komisarz ludowy wystrzelił z pistoletu i wyskoczył oknem. Członkowie delegacyi włoskiej zostali pobici i obrabowani z zegarków złotych i czeków opiewających na liry włoskie.

— **Katastrofalne trzęsienie ziemi.** Z Walparaiso donoszą, że wczoraj dało się znowu odczuć ponowne trzęsienie ziemi. W Cooquimba, Constatenzian i Cararisai zostały wyrządzone wielkie szkody. Cararisai jest centrem kopalń miedzi. Osada górnicza wybudowana pod ziemią licząca 550 osób zniknęła zupełnie. Zabitych zostało ogółem do 2000 osób a rannych również około 200. W pięciu powiatach połowa budynków uległa zdemolowaniu.

Z życia gospodarczego

Podwyższenie kapitału zakładowego Akcyjnego Banku Hipot.

Lwów 16 listopada.

Dziś odbyło się czwarte nadzw. Walne Zgromadzenie akcyonaryuszy Akc. Banku Hipotecznego.

Po zagajeniu prez. hr. Mycielskiego odczytał i zreferował prof. Till wnioski Rady Nadzorczej: 1) na podwyższenie kapitału zakładowego banku z 210 milionów mk na 420 milionów przez emisyę nowych 50 tysięcy akcyi na łączną kwotę 210 milionów mk. 2) na zmianę przepisów statutu bankowego dotyczących wypłaty dywidendy i superdywidendy.

W dyskusyi, jaka się nad wnioskami rozwinęła, zabrali głos: dr. J. Parnas, dr. Roński, dr. Strzemieński i dr. Löwenstein

Po wyjaśnieniach dyr. Boziewicza przedłożone zgromadzeniu wnioski jednogłośnie uchwalono.

Obrady komitetu celnego.

Warszawa. (AW.) 16. bm. przedpołudniem odbyły się w ministerstwie przemysłu i handlu obrady komitetu celnego, na których uchwalono podniesienie obecnego mnożnika celnego z 800 na 1.500. Omawiano również sprawę ulg celnych dla towarzystw, które, obecnie z ulg nie korzystają. 17. bm. pod przewodnictwem ministra Strasburgera odbędzie się posiedzenie Rady przemysłowej i handlowej, na którem omawiane będą sprawy dotyczące polityki wywozowej, kredytu dla przemysłu oraz wydatków przemysłowych. W wykonaniu umowy polsko-włoskiej ministerstwo przemysłu i handlu upoważniło polsko-włoską Izbę handlową w Warszawie do wydawania świadectw pochodzenia dla towarów polskich wywożonych do Włoch, mających korzystać z ulg celnych. W najbliższym czasie po porozumieniu się z rządem włoskim zostaną upoważnione również inne organizacye społeczne i gospodarcze do wydawania takich świadectw.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 16 listopada 1922.

Z powodu silnego zaofiarowania kursa wszystkich prawie akcyi znacznie się obniżyły: wyjątek stanowiły parowo-

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

zy, które były poszukiwane, na skutek pogłoski o nowej emisyi.

Transakcye w Chodorowie po 19000, 17500 i 18500, w Cmielowie po 10500, 10700 i 10000, w Oikosach po 16000, 17000, 155000 i 17500, w Gafocie po 4000, 3500 i 3600, w Zieleniewskim po 17000 i 16000, w Parowozach po 4700, 5700 i 5500, w Banku Hipotecznym po 1050, 1100 i 1200, w Powszechnym Banku Kredytowym po 450, w Banku przemysłowym po 1200 i 1300, w P. T H. po 2200, 1800 i 1750, w Pezetach po 3500, 3100, 3200 i 3500, w Rakszawie po 18000, 14000 i 17000, w Akcyjnym Banku Związkowym po 1000, w Karpalitach po 4600, 4400 i 4500, w Browarach po 23000, w Sierszyel. 1900, 2100 i 1500.

Na targu dewiz płacono za Pragę 495, 507 i 505, za Gul. hol. 6250, za Amsterdam 6150, za Paryż 1040 i 1042 50, za Zurych 2500, za N. Jork 10000, 15950 i 15975, za Berlin 220, 225 i 2220, za Wiedeń 22·25 i 22·75, za Londyn 71000 i 61500. za marki 230, za korony czeskie 505 i 506.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 16 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15800—15850, kanad 15650—15750, marniem. 2·40—2·50, leje 95·00—96·00, fr. franc. 1030—0000, fr. szwajc. 2800—0000 kor. czeskie 500.00—505·00, funty szterl. 70500—00000, liry włoskie 650—660 Wiedeń 21—22 00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3100—3125, guldeny holenderskie 6100—6125, fr. belg. 900—910, Berlin 2·30—0 00, Praga 507·50—000·00, lewy 000—00, kor. austr 20·00—21 00.

Tendencya spokojna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 16. listopada 1922.

PTH. I—III. 1500—2200, Impex 275 325, Polski Glob 500—800, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 19000, Parowozy 4000—5000, Trzebinia fabryka maszyn 4500—5050, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 4400—5500, Siersza el. I III. 100-1300 Oikos 16000—20000, Pezet 2000 2500, Trzebinia tł. 9500—10500, Krakus 4000—5000, Ćmielów 8500—9500, Górka 20500—29000, Siersza 19000—20000 T. P. G. 15000—18000, Chodorów 21000 24000, Pocisk 2500—2800

Dolary ameryk. 15000—16000, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 950 1050 franki szwajcarskie 2900—5000 franki belgijskie 000—000 funty szterlingi 00000—0000 marki niem. 200—250, kor. austr. 20·00 23·00 korony czechosł. 500·00-515·00, liry włoskie 700—570, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 000—0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 00.0·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 16 listopada 1922.

Dolary ameryk. 15975.00 15900·00 dolary kanadyjskie 15850—00000 fr. francuskie 0 00·00 000·00 franki szwajcarskie 2880·00 franki belgijskie 000·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 000—0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 995·00 960·00, Berlin 2·07½, 215 — Gdańsk 212½. 2·07¼ Londyn 71750—71400·00—71550·00. Paryż 106250 1053.50, N. Jork 16000·00 15875 Szwajcaryę 296000 291400 Wiedeń 0·21⅝—0 00,00 Włochy 747.50, Holandya 6335, Praga 512 50—000·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½.

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 16 bm. Berlin 0·06⅞, Praga 17·50— Nowy Jork 545·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22½, Bukareszt 3 50, Wiedeń 0·0072 Medyolan 24·60, Zagrzeb 2·22½, Warszawa 0·03½ Paryż 36 05 Londyn 24 31, Holandya 213 50, Sofia 3 85.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 16. bm. Berlin 0·07¼, Holandya 213 75 Nowy Jork 545·85, Londyn 24·31, Paryż 36 35, Medyolan 24·95, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·35, Budapeszt 0·21⅛, Zagrzeb 2·23, Bukareszt, 350 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·72 kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·85.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 16. bm.:

Renta majowa 1450 00, austr. renta koronowa 125), węgierska renta koronowa 13.500, Losy tureckie 581 000—, Renta lutowa 258·00 Anglobank 104 800 Bankverein 00·000 Bodenkreditanstalt 62 500, Kreditanstalt 35.000, Bank depozytowy 16300 Laenderbank 94500 Merkury 21000 Unionbank 76000·—, Ziwnosteńska banka 90 .000 Kolej półn. 13 500·000 Kolej południowa 218000 Alpiny 46 ·000, Berg- und Huetten 2 650.000 Krupp 580.000 Poldihütte 000 000, Prager Eisen 1,300.000, Rima 000 000, Skoda 926·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 615.000 Fanto 1.150.000·— Galicia 7,600.000 Schodnica 1,095000·, Gal. Karpaty 2,330·000—, Koleje austryackie 0 870 000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 609000·— Kolej Lwów-Czern. 383·000, Bank obrotowy 22000.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 16 bm. Amsterdam 28950·00. Zurych 13305·00, Berlin 945, Kopenhaga 14835·00, Bruksela 4491·00, Chryst 13485·00 Sztokholm 19785, Zagrzeb 0 000, Budapeszt 30·35 Bukareszt 00·00 Londyn 325000, Praga 2347 00, Medyolan 3341·00, N. Jork 73.675·00 Paryż 4894 00, Sofia 531·50, Warszawa 4·55—4·65.

Marki niem. 9·35, marki polskie 4·85—4 65, fr. franc. 4835·00, szwajc. 13410·00, fr. belgijskie 4335·00, lewy bułgarskie 520·00 lei rumuńskie 469·00, liry włoskie 3307 50, funty szterl. 328000 dolary amer. 73.250·00 noty holenderskie 28800·00 noty duńskie 14670·00, noty norweskie 13340·00, czeskie 52·5

NADESŁANE.

Dużo szczęścia i pomyślności do zaręczyn p. Józefowi Teichmanowi z p. Lolą Gartenberg życzą Jakóbowie Teichmanowie i Aronowie Bassowie.

DROBNE OGŁOSZENIA

NAUKA i WYCHOWANIE

ENGLISH from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3. J. Vida, Rynek 12, I. floor. 11069

Profesor rosyjskiego gimnazyum, niedawno powrócił z Rosyi, udziela lekcyj matematyki z średnich szkół w języku polskim i rosyjskim. Zgłoszenia do Adm. pod »Rosyanin«. 11081

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna każdego 1, i 15-go Raab, Sykstuska 28. Wpisy codziennie. 11054

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Pannom reflektującym na prowadzenie wspólnie warstatu krawieckiego oddam pokój przy ul. Słonecznej. Wiadomość Bernstein 3. Pr. dinner.

Pomieszkanie dwa pokoje z kuchnią nadaje się na fabryczny do wynajęcia. Wiadomość »Centrum« Biuro dziennikarskie Hausmana, 11056

POSZUKUJĘ dwóch pokoi z kuchnią, komfort. z urządzeniem lub bez, takie w dalszych dzielnicach miasta. Pośrednictwo wynagradza się Rappaport, Jachowicza 6, II. p. 11090

POSAD POSZUKUJĄ.

Doktor biegły KORESPONDENT władający językami polskim, niemieckim, francuskim posiadający praktykę szuka POSADY korespondenta lub SEKRETARZA w przedsiębiorstwie lub ad personam. Oferty do Admin. »Chwili« pod »Arat«. 11045

KONCYPIENT z praktyką prowincyonalną poszukuje posady. Zgłoszenia »Dr. I« Adm

Koncypient z wilkumiesięczną praktyką prowincyonalną poszukuje posady na prowincyi od 15. grudnia. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Administracyi »Chwili« pod »Prawnik«.

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Fichy, szafy oszklone, lady, piec gazowy oraz różne inne przedmioty są okazyjnie do sprzedania. Zgłoszenia od 9—12 i od 4—6 w sklepie przy ul. Rutowskiego 7 Lisowski & Leskowicz.

Kasę „National" do bokowania kupię najwyżej Feldman, Kazimierzowska 3. 11093

POMOC LEKARSKA.

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych Dr. A. NADEL ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 10002 PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych Dr. N. GOLDSTEIN były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692 ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5. w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych Dr. W. Lauterstein b. elew. kliniki dermatolog. w Berlinie. Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampą kwarcową 86 0

WOLNE POSADY.

Zdolna sprzedawczyni władająca dobrze językiem polskim i niemieckim zostanie przyjęta do Magazynu Leona Popsta, pl. Maryacki 3. Zgłoszenia plac Halicki 12/I. 11022

Panna do kasy zostanie przyjęta. Zgłoszenia Feldman, Kazimierzowska 3. 11095

Panna do udzielania nauki szkół średnich poszukiwana Burstin, Kącik 20. 11 01

Inteligentnej panny do przyjmowania gości, prowadzenia kasy, władającej językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, poszukuje Atelier »Sztukas, Lwów, Legionów 1 Kaucya pożądana.

Nauczycielki-wychowawczynię przyjmie natychmiast Zakład sierót żyd Lwów, Janowska 34. Tamże znajdzie również posadę krawczyni-bieliźniarka.

Adwokat Gerichtsbezirk Gwoździec poszukuje zaraz nauczycielki do uczenicy II., V. klasy gimn warunki korzystne. 11097

Starszy praktykant działu papierowego i galanteryjnego, zostanie natychmiast przyjęty ul. Ruska 18. 11038

RYNEK 35 **RYNEK 35**

Specyalny skład wyr. bów trykotowych i pończoszniczych sp zedajepo cenach sol.dnych:

„OLKA“

SWEATERY, JUMPERY, SZA E, ONCZ E CHY JEDWABNE, BIELIZNĘ TRYKOTOWĄ i RĘKAWICZKI we w zystkich ga.u.ach

RYNEK 35 **RYNEK 35**

ROŻNE

Pannę z religemi do 3-letniego chłopczyka do Stanisławowa przyjmę natychmiast na dobrych warunkach. Zgłoszenia Jaeger, Koralnicka 2, godz. 2 + pop. 11075

Zakład robót ręcznych Teresy, Wilier i Wandy Fall, Żyblikiewicza 27 wykonuje wszelkie roboty ręczne. 1 116

Ogłoszenia.

PIECE oryginalne **„METEOR“** F. Rentschner

LWÓW, UL. LEGIONÓW L. 37.

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej A. KnOL. Lwow ul. Pilchows a 14.

Zdolnej sprzedawczyni

tylko z pierwszorzędną praktyką poszukuje firma 11055

ACKER i S ANK. Lwów, pl. Marjacki 1 0.

Sprzedam willę cośe mieszkanie z pokoi i kuchni zaraz oddaję. Pierwszorzędna ulica, CENA 40 MILIONÓW Mkp. Wiadomości pisemne reflektantów pod „Zar.“ 11092

Co daje patentowane słodowe **piwo żelaziste?**

Przeciwdziała niedokrewności, poprawia krew i utrzymuje **rzecz wiście** organizm w zdrowym stanie — **Jak to ma zalety? — Jest przewyborne w smaku** przy tem naturze pokojowej, jest tak preparowane, że **nie ulega zepsuciu.** Nadaje się przeto szczególnie dla lokali o małej konsumcyi a nadto dla dworów, domów prywatnych, miasteczek, wsi, gdzie brak z zasady dobrego piwa. Najlepszym dowodem dla krotochwilnego piwa jest fakt, że zwyż 200 firm w samym Lwowie pobiera stale to piwo. Firmy te wyszczególnione były w »Gazecie Poradnej« z dnia 5. listopada 1922 11099

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE

Fabryka DRZEWICKIEGO

LWÓW, UL. JABŁONOWSKICH L. 2.

I GENERALNY ZASTĘPCA

A. Rosenthal, Lwów, Sienkiewicza 11

który na poszczególne miasta przyjmie zastępców.

Łóżka składane z matracami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz z Mebli wszelkiej jak ść i poleca Magazyn Mebli STEIL i SIÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

„TOMOR“

„TOMOR“ jest to koszerne holenderskie masło roślinne świetnej sławy i może być używane tak do mięsnych jakoteż do mlecznych potraw.

„TOMOR“ używany do wszelkiego pieczywa lub nasmarowany na bułce lub chlebie zastępuje w zupełności masło dobre. oszczędza w użytku połowę wydatków gospodyni a zatem nie da się zastąpić zwykłym tłuszczem kokosowym.

„TOMOR“

Fabryka »Tomora« holenderskiej firmy Vandn Bergh pozostaje pod stałym nadzorem rabinatu warszawskiego.

Generalne Zastępstwo na Małopolskę i Śląsk Cieszyński:

EINIASZ NEICH

Wiedeń, XVIII, Bastiengasse 50

Zlecenia odsprzedawców wykonuje:

we Lwowie:

Max Freilich, Kotlarska 3

w Krakowie:

Salo Zimmet, Dietlowska 31.

„Hallo“ ŻĄDAJCIE „Hallo“

TYLKO

1/100 szt Proszku drożdżowego 3500 Mk i 1/100 sztuk Cukru waniliowego 5000 Mk.

»HALLO« 11021

oraz 1/100 Cynamonu, pieprzu i papryki 2000 Mk — miel. we woreczkach.

„HALLO“ wyrabia Piotra Wandzlicza „HALLO“ w Stanisławowie, (ul. Piotra Skargi 19).

Wysyła franko-franko. Hurtownikom 10% rabatu.

NOWY TRANSPORT

najmodniejszych płaszczów damskich i dziecinnych po bardzo umiarkowanych cenach poleca firma

KLARA WERK

Lwów ulica Skarbkowska l. 7.

OBWIESZCZENIE.

Walne zebranie Tow. Akc. Lloyd Wielkopolski Schobert i Ska. w Poznaniu uchwaliło dnia 27 IX r. b. rozwiązanie Tow. i likwidacyę przez niżej podpisanego Likwidatora. Po zatwierdzeniu sądowem oraz w myśl §. §. 297 i 301 k. h. wzywam niniejszem wszystkich wierzycieli Tow. do PISEMNEGO zgłoszenia swych pretensyj najpóźniej do 25 bm. bez względu na dotychczasowe doniesienia.

Równocześnie wzywam dłużników, dla których leżą na składnicy jakiekolwiek przedmioty, do odebrania wszelkich rzeczy po zaspokojeniu należytości najpóźniej do 25. bm. Po upływie tego terminu nastąpi publiczna licytacya nieodebranych rzeczy i złożenie ewentualnej pozostałości na sądzie.

Dla wyjaśnienia zaznaczam, że Tow. nie utrzymuje żadnych oddziałów i że nikt nie ma prawa do jakiejkolwiek działalności dla Tow. bo ile nie posiada wyraźnego i nowego upoważnienia od likwidatora.

Wszelkie korespondencye, przekazy, wpłaty i t. p. upraszam wprost pod adresem **Lloyd Wielkopolski Tow. Akc. w likw. Poznań, skrytka pocztowa 445.** Równocześnie zaznaczam, iż Tow. nie ma NIC wspólnego z firmą spedycyjną Otto Schobert i Ska, T. z O. P. w Poznaniu i innych miastach w Polsce, oraz Otto Schobert & Co. w Berlinie i innych miastach w Niemczech. Nie uznaję żadnych z firm mian. »Schobert« zaciągniętych transakcyj, nie ponoszę za firmy te żadnej odpowiedzialności. 11100

Poznań, dnia 2 listopada 1922.

St. LATANOWICZ, zapisany rewizyjny biegły, likwidator Tow. Akc. Lloyd Wielkopolski Schobert i Ska.

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 11

Po wyborach zaopatrzy się każdy we **FUTRA** u A. PEITZERA, Lwów, **Pasaż Hausmana 5.**

11125 A. UROCZE CENY. NAIWYŻSZE CENY.

Wielki wybór

Kołder Białystockich

Ceny fabryczne. Ceny fabryczne.

POLECA FIRMA 10025

S. DAWIDOWSKI

Warszawa, Gęsia 1. Tel. 278-62.

Najtańszym tłuszczem JADALNYM zawierającym 100% tłuszczu jest **KUNEROL**

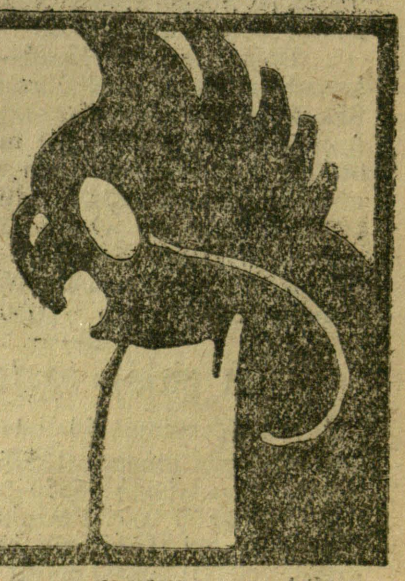

Przedstawiciel: HENRYKA J. SCHIFMANA SYNOWIEC, LWÓW.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock. »Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1329 Lwów, niedziela 19. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3780 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4600 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenie za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 00 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż 65 — Mk., Rustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Kosmarn.

Chroniczna bolączka.

Wśród podnieconych nastrojów wyborczych osłabiła się w społeczeństwie nieco wrażliwość na zdarzenia niestojące w bezpośrednim związku ze sprawą wyborów. Nie oznacza to bynajmniej, by społeczeństwo ich nie dostrzegało. Przeciwnie, niektóre z nich, a w szczególności wzrastająca z każdym dniem drożyzna, o której właśnie w tej chwili mówić chcemy, wrzynały się tak głęboko w tryb codziennego życia, iż nietylko nie można było ich nie dostrzedz, ale przeciwnie odczuwało się je na każdym kroku i wszystkimi nerwami. Nie mówiono tylko o tem, bo wzrok wszystkich skierowany był uporczywie w inną stronę. Teraz czas naprawić to zaniedbanie i wrócić znowu do tego od 4-ch lat peryodycznie powtarzającego się tematu, o którym wprawdzie znowu nic nowego powiedzieć nie można, ale który mimo to tak długo wymagać będzie ciągłego omawiania, jak długo wreszcie nie zajdzie stanowczy zwrot w istniejących stosunkach.

Drożyzna zwiększa się. Od kilku miesięcy toczymy się znowu bezustannie po równi pochyłej w przepaść, która zdaje się dna nie posiadać, i dziś wydaje się nam już nawet ów opłakany stan, w jakim znajdywaliśmy się w lecie br. niedoścignionym ideałem dobrobytu i równowagi gospodarczej. Od czerwca do dzisiaj cena wszystkich towarów czterokrotnie się zwiększyła, a temsamem w tymże stosunku zmniejszyła się dla wszystkich możność zaspokojenia najprymitywniejszych potrzeb życiowych. Wielu wprawdzie umie sobie radzić i w miarę zwiększającej si ędrożyzny podnosi w mechaniczny sposób wysokość swoich dochodów. Tych „wielu“ stanowi jednak mimo wszystko znikomą mniejszość wśród szarego tłumu innych, nieposiadających tak elastycznego dochodu i zmuszonych z każdym dniem coraz bardziej obniżać poziom swoich wymagań. Krzywda tych ostatnich która rozpoczęła się z chwilą, kiedyto poraz pierwszy pieniądz utracił sw realną podstawę i stał się wartością metafizyczną, zwiększa się przeto jeszcze ciągle coraz bardziej, a wszystkie środki zaradcze, mające służyć ku jej naprawie jakoto podwyżka cen za pracę, podwyżka stałych poborów itd. są tylko słabym hamulcem, zwalniającym na krótką chwilę pęd w dół i niemogącym ani na dzień jeden wywołać rzeczywistego polepszenia.

Stwierdzenie tego stanu rzeczy nie jest niczem nowem ani też sytuacyi nie poprawia. Trzeba usunąć przyczyny złego, jeśli się chce zło zwalczać. Aby te przyczyny usunąć, trzeba si ęwreszcie zdobyć na odwagę, by spojrzeć prawdzie prosto w oczy i nie starać się zapomocą różnych półśrodków i paljatywów łudzić siebie i drugich.

Kto zagai pierwsze posiedzenie Sejmu.

Chjena zawdzięcza swoje zwycięstwo niejakiemu Zagórskiemu.

Posłowie i Senatorowie jadą koleją bezpłatnie.

Co mówią pp. Tugut i Barlicki o mniejszościach narodowych.

Warszawa. 17. XI. (tel. wł. hk) Początkowe obliczenia, według których 168 mandatów sejmowych Chjeny miały między sobą podzielić na równi Z. L. N., Ch. D. i Dubadecy, okazują się nieścisłe. W rzeczywistości otrzyma Z L. N. 107 mandatów, chadecy 41 a Dubadecy 15 mandatów.

Warszawa. 17. XI. (tel. wł. hk.) Poseł Krempa (Stapińczyk) upatrzony na prezydenta inauguracyjnego posiedzenia Sejmu ordynaryjnego z tytułu starszeństwa będzie musiał ustąpić tego zaszczytu posłowi Adolfowi Suligowskiemu, (grupa Dubanowicza), który liczy około 70 lat i uchodzi za najstarszego.

Warszawa 17. XI. (tel. wł. hk.) Niejaki Kazimierz Zagórski zamieszkały w Warszawie przy ul. Langnowskie l. 17, I. piętro wystosował do Sejmu podanie zaopatrzone 500 markowym stemplem następującej treści:

»Niżej podpisany uprasza o przyznanie mu ekwiwalentu za agitacyę wyborczą od 10—12 bm. Dowodem pracy jest ilość uzyskanych głosów dla partyi ósemki. Wysokość ekwiwalentu uzależniam od uznania Wysokiego Sejmu«. Następuje podpis, data i adres. Pismo to wywołało w kołach poselskich zrozumiałą wesołość.

Warszawa. 17. XI. (tel. wł. hk) Ministerstwo kolei wystosowało do wszystkich dyrekcyi kolei okólnik cyrkularny, który z uwagi na bliskie otwarcie Sejmu i Senatu zwraca uwagę, że takie same prawo do bezpłatnej jazdy koleją mają posłowie jak i senatorowie. Zamiast legitymacyi poselskiej wystarczy na razie list uwierzytelniający danej okręgowej komisyi wyborczej.

Warszawa. 17. XI (tel. wł. hk) Zwraca się uwagę nowowybranych posłów, że powinni ze sobą zabrać dwie fotografie celem otrzymania legitymacyi poselskiej.

Warszawa. 17. XI. (tel. wł. hk.) Z powodu konieczności poczynienia pewnych zmian w redakcyi dekretu o otwarciu Sejmu i Senatu Naczelnik Państwa dekret ten dopiero dzisiaj podpisał.

Pierwsze posiedzenie Sejmu 28. bm. wypełni narada nad prowizorycznym regulaminem, na drugiem natomiast posiedzeniu uskuteczni się dopiero wybór marszałka.

Warszawa. 17 XI. (tel. wł. hk.) Z wynurzeń prezesa »Wyzwolenia« barona Tuguta wynika, że Tugutowcy wystąpią przeciw kandydaturze Witosa na marszałka Sejmu. Jakżeż bowiem inaczej należy rozumieć zdanie, że »Wyzwolenie« kandydaturę na marszałka traktuje pod kątem widzenia intellektualnym a nie partyjnym.

Mówiąc o współpracy z Piastowcami p. Tugut oświadczył, że »Wyzwolenie« i »Piastowcy« mogą się stać istotnymi regulatorami zaciekłych walk prawicy z mniejszościami narodowemi, których widownią stanie się niezawodnie przyszły Sejm. P. Tugut jest jednak przeświadczony, że Piastowcy zdobędą się na dość stałą linię odbiegającą dyametralnie od endeckiego kąta widzenia na sprawę mniejszości narodowych. »Wyzwolenie« stoi na stanowisku przyznania mniejszościom narodowym szerokiej autonomii kulturalno-narodowej przy równoczesnem zachowaniu polskiego charakteru Sejmu i Państwa.

Przywódca P. P. S Barlicki nie uważa by większa liczba posłów bloku mniejszości narodowych wytworzyła niebezpieczeństwo dla partyi polskich w Sejmie. Poseł B. jest zdania, że blok w łonie Sejmu nie utrzyma się, gdyż interesa klasowe i społeczne Niemców, Białorusinów, Żydów i Rosyan rozbiegają się w dyametralnie przeciwnych kierunkach. To też spowoduje rozłam w bloku. Zresztą uważa p. B. że polityka rządu wobec słowiańskich (broń Boże wobec Żydów; przyp. red) mniejszości narodowych winna uledz radykalnej zmianie. Polityka rządu winna iść w tym kierunku, by drogą przyznania szerokiej autonomii terytoryalnej pozyskać mniejszości dla idei państwowości polskiej, inna droga czyni z nich jawnych wrogów, którzy nigdy nie zostaną lojalnymi obywatelami. Autonomii terytoryalnej, któraby zaspokoiła potrzeby narodowe, kulturalne i gospodarcze danego narodu należy przyznać Białej Rusi, Wołyniowi i Galicyi Wschodniej. Samorząd uchwalony dla Galicyi Wschodniej nie może i nie mógł nikogo zadowolnić.

Prawdą jest, że przez wstrzymanie wywozu artykułów pierwszej potrzeby, w szczególności żywności dałaby się cena tych artykułów w kraju nieco obniżyć. Środek ten winno się bezwarunkowo zastosować, gdyż nie wolno zaniedbywać niczego, co w najmniejszym choćby stopniu ulżyć może uginającej się pod ciężarem stosunków pracującei wartwy ludności. Ale równocześnie jasno sobie należy raz wreszcie uzmysłowić że istotną i właściwą przyczyną drożyzny jest przecież tylko owa ustawiczna zniżka kursu marki polskiej, która bez przerwy niemal od lat czterech ciągle robi postępy i że przyczyną tej zniżki jest stale zwiększający się deficyt w gospodarce państwowej, pokrywany coraz to nowemi emisyami bank notów. Tylko przez wprowadzenie równowagi do budżetu państwowego da się to zło usunąć i trzeba będzie raz wreszcie zdobyć się na odwagę zastosowania najradykalniejszego choćby środka, byleby tę równowagę w budżecie uzyskać.

Dwie drogi prowadzą do tego celu: zmniejszenie wydatków i zwiększenie dochodów. Zastosować się musi tak jeden jak i drugi środek, ale nie połowicznie, nieśmiało i bezplanowo, lecz w sposób, któryby pozwolił z ołówkiem w ręku obliczyć rezultaty i zapewnić sukces. Każdy dzień zwłoki utrudnia sytuacyę. Już teraz okazuje się, że gdyby się przed rokiem zdobyto na radykalną operacyę, kosztowałoby to o wiele mniej niż kosztować musi obecnie. Jeśli czekać będziemy, możemy być pewni, iż nadejdzie chwila, w której żal nas ogarnie, że byliśmy dziś tak małoduszni i nie zdobyliśmy się na odwagę radykalnej operacyi. Suchotnicze, anemiczne wegetowanie wiecznie trwać nie może. A w takim właśnie dziś znajdujemy się położeniu. Trzeba raz wreszcie z tem skończyć i przeciąć korzenie, z których drożyzna czerpie swe soki. Wszystkie dotychczasowe środki były conajwyżej tylko narkotykiem, służącym dla uśpienia sumienia tych, którzy mieli obowiązek działania.

—o—

Exposé „Czarnej Koszuli".

Rzym. (Pat.) Na wczorajszem posiedzeniu Izby prezydent ministrów Mussolini złożył oświadczenie rządu, w którem powiedział.

To co się dziś dzieje w Rzymie, jest tylko aktem formalnej uprzejmości wobec was i za to nie żądam szczególnego podziękowania. W ciągu trzech lat Izba rozwiązywała często kryzysy przy pomocy manewrów i działań zakulisowych. Dziś po raz drugi (pierwszy raz było w maju 1916) naród włoski obalił gabinet tworząc nowy rząd po za parlamentem i nie biorąc pod uwagę osób desygnowanych przez parlament. Dyskusyę lub skargi na ten temat pozostawiam melancholikom i tym którzy ubóstwiają superkonstytucyonalizm. Co do mnie stwierdzam tylko, że rewolucya ma swoje prawa. Chcę aby wiedział o tem cały świat że jestem tu po to aby bronić i udokumentować istotę rewolucyi „Czarnej Koszuli" i wprowadzić ją jako siłą działającą dla rozwoju postępu i jako czynnik równowagi historyi narodu. Zaznaczyłem sobie sam granice i uważam że najlepszą mądrością jest ta, która nie pozwala na rezygnowanie po odniesionem zwycięstwie.

Mussolini podniósł następnie, że oparte na sile tysięcy ludzi, którzy byli zdecydowani na wszystko i byli do wypełnienia wszystkich jego rozkazów mógł ukarać tych którzy byli przeciw faszystom. Mógł był powołać rząd złożony z samych faszystów ale nie chciał tego uczynić i utworzył rząd koalicyjny, nie, aby otrzymać większość, której nie potrzebuję, ale by poza partyami połączyć tych wszystkich, którzy uratowali naród od niebezpieczeństwa. Z kolei Mussolini podziękował klasie robotniczej, która poparła ruch faszystów. Następnie podkreślił lojalne zachowanie si ękróla, który w ostatniej chwili zapobiegł próbie reakcyi i w ten sposób usunął niebezpieczeństwo wojny domowej. Żąda się od nas — mówił Mussolini — programu a jednak nie programu brak Włochom lecz ludzi o silnej woli do ich przeprowadzenia. Rząd obecny posiada właśnie tę silną i zdecydowaną wolę.

Przechodząc do omówienia sytuacyi zagranicznej Mussolini oświadczył: to co powiem przyczyni się do usunięcia wszystkich obaw jakie ujawniły się co do naszej polityki zagranicznej. Polityka nasza opierać się będzie na następujących podstawach.

Układy pokojowe bez względu na to, czy są dobre czy złe musz ąbyć dochowane ponieważ zostały podpisane i ratyfikowane. Państwo które ma poczucie swej godności nie może wyznawać innej zasady. Układy nie są trwałe, nie stanowią one rozdziału historyi a tylko jej epilog. Wprowadzenie ich w życie równoznaczne jest z ich uznaniem. Jeżeli w czasie zastosowania ich ukaże się że nie są wykonalne można wziąć pod uwagę ewentualną ich zmianę. Układ podpisany w St. Margarita z Jugosławią został przedstawiony parlamentowi. Co się tyczy problemu gospodarczego odbudowy Europy Mussolini twierdzi, że stosowane dotychczas metody nie są słuszne. Lepiej jest, żeby dwa państwa zawierały między sobą układy handlowe zamiast odbywać niepotrzebnie wielkie konferencye. Co się tyczy Włoch pragniemy — powiedział premier — uprawiać politykę opartą na poczuciu godności i zmierzającą do zdobycia korzyści dla narodu.

Zagranica poczyna uznawać tę potęgę Włoch, której nie należy przeceniać ani też niedoceniać. Zasada na to jest prosta: Nic za nic. Kto chce uzyskać od nas praktyczny dowód przyjaźni, musi ze swej strony również dać tego dowody. Włochy faszystów tak jak nie chcą łamać zawartych traktatów, tak samo też, z wielu powodow natury politycznej, gospodarczej i moralnej nie chcą opuścić swoich sprzymierzeńców z okresu wojny światowej. Włochy żądają jednak od tych sprzymierzeńców rachuku sumienia, czego nie uczynili od czasu zawieszenia broni. Zadaję sobie pytanie czy ententa istnieje jeszcze we właściwym tego słowa znaczeniu, jaki jest stosunek do Niemiec i Rosyi, oraz do sojuszu niemiecko-rosyjskiego wreszcie jakie jest w łonie ententy stanowisko wobec Włoch — tych Włoch, które straciły swoją silną pozycyę na morzu Adryatyckiem i śródziemnem o ile się zakwestyonuje pewne podstawowe ich prawa — tych Włoch, które nie otrzymały żadnej kolonii ani nie uzyskały źródeł nabywania surowca i które załamały się prawie pod ciężarem długów zaciągniętych w celu odniesienia zwycięstwa. Postanowiłem w czasie konferencyi, jaką od będę z ministrami Francyi i Anglii poruszyć z całą jasnością skomplikowane problemy Ententy a następnie również i sprawę stanowiska Włoch w łonie Ententy. Z badań przeprowadzonych nad powyższymi problemami wyniknąć mogą dwie możliwości: albo uzdrowiona Ententa stanie się blokiem jednolitym, w którym wszystkie państwa będą jednakowo silnie reprezentowane i będą miały te same prawa i te same obowiązki, albo wybije dla nie ostatnia godzina a Włochy odzyskają swobodę działania i zajmą się lojalnie obroną swoich interesów opartą na polityce różnej od dotychczasowej.

Pragną aby pierwsza ewentualność stała się rzeczywistością wobec wstrząśnień na wschodzie i wobec wzrastającego zaciśnienia się stosunków rosyjsko-turecko-niemieckich. Należy jednak przejść do faktów historycznych.

Polityka jaką prowadzi naród włoski to jest polityka korzyści narodowych poszanowania traktatów i jasności i nie może być uważana za awanturniczą lub imperyalistyczną.

Pragniemy prowadzić politykę pokojową lecz nie politykę samobójstwa.

Z kolei przypomina poprawne stosunki z Jugosławią i Grecyą, dobre stosunki z Hiszpanią, Czechosłowacyą i Polską, Rumunią oraz państwami bałkańskimi których najwyższą sympatyą cieszą się Włochy i z którymi są w toku rokowania handlowe. Premier zaznacza że Włochy pozostają w dobrych stosunkach i z wszystkimi innymi krajami. Włochy dotrzymują swych zobowiązań wobec Austryi i wyjaśnia ekonomiczną działalność w stosunku do Węgier i Bułgaryi.

Co do Turcyi zaznacza premier, że należy tam zostawić wszystko to co już dokonano wraz z koniecznymi gwarancyami w odniesieniu do cieśnin, interesów europejczyków i mniejszości chrześcijańskich. Należy zwrócić baczną uwagę na sytuacyę na Bałkanie i wśród tych narodów wyznających Islam. Skoro tylko Turcya uzyska to co się jej należy, nie powinna żądać więcej. Trzeba mieć odwagę powiedzieć Turcyi: Ani kroku dalej. Jest to bezwzględnie potrzebne. Tylko takie oświadczenie idące w parze z lojalnem stanowiskiem sojuszników może uchylić niebezpieczeństwo komplikacyi na Bałkanie a tem samem i w Europie.

Nie trzeba zapominać że 44.000 Muzułmanów żyje w Rumunii, 600.000 w Bułgaryi. 400.000 w Albanii i 1 i pół miliona w Jugosławii a więc olbrzymi świat który został głęboko poruszony zwycięstwem półksiężyca.

Co do Rosyi stoją Włochy na stanowisku, że nadchodzi moment, w którym trzeba zdać sobie sprawę z faktów realnych dotyczących naszych stosunków z tem państwem bez względu na warunki wewnętrzne w jakich żyje a o których jako rząd nie chcemy się mieszać. Tak samo jednak nie dopuścimy do żadnego zamieszania się w nasze sprawy wewnętrzne.

Co do udziału Rosyi w konferencyi w Lozannie podkreśla premier, że Włochy podtrzymują tezę bardziej liberalną i mają nadzieję, że teza ta odniesie zwycięstwo. Stosunki ze Stanami Zjednoczonymi są doskonałe — mówił Mussolini. Celem moim będzie polepszyć je jeszcze bardziej zwłaszcza na polu uprawnionej ścisłej współpracy ekonomicznej. Co do Kanady jesteśmy w trakcie zawarcia z nią traktatu handlowego. Serdeczne są nasze stosunki ze środkową i południową Ameryką a zwłaszcza z Brazylią i Argentyną gdzie mieszka miliony Włochów, którym nie powinno się odmawiać możności brania udziału w życiu kraju, w którym zamieszkują, ponieważ to nie oddali ich od ojczyzny lecz przeciwnie połączy z nią jeszcze bardziej.

W czasie najbliższej konferencyi w Brukseli Włochy będą stały na stanowisku, że długi i odszkodowania tworzą nie rozdzielną całość. Przechodząc do omawiania polityki wewnętrznej zaznacza premier

że wytyczne tej polityki dadz ąsię streścić w trzech wyrazach: Oszczędność, praca i dyscyplina.

Proletaryat nie ma powodu do żadnych obaw. Na wszystko można znaleźć radę, wszystko można zdobyć dzięki polityce finansowej, która uratuje budżet państwa i nie dopuści do bankructwa. Sytuacya wewnętrzna polepszyła się ale nie do tego stopnia jakieśmy sobie tego życzyli. Sporadyczne wypadki gwałtów muszą ustąpić. Wszyscy obywatele bez względu na to do jakiej partyi należą będą mieli swobodę ruchu. Zapowiadając poszanowanie przekonań religijnych stwierdza Mussolini, że specyalną opieką otoczy katolicyzm. Prawo musi być uznawane za wszelką senę. Państwo jest silne i wykaże swą siłę w stosunku do wszystkich, którzy nie przestrzegają prawa, chociażby to byli faszyści. Każdy ktokolwiek wystąpi przeciw państwu, będzie ukarany. Wezwanie to odnosi się do wszystkich obywateli i będzie mile przyjęte przez faszystów, którzy walczyli zwycięsko dla zdobycia państwa mocnego, które nakłada na wszystkich z niewzruszoną energią obowiązki.

Niech Bóg mnie wspiera w doprowadzeniu do zwycięskiego końca trudnego mego dzieła.

Zasada 8 godzinnego czasu pracy we Włoszech zniesiona.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse" z Rzymu. Zasada ośmiogodzinnego dnia pracy została we Włoszech zniesiona dla wszystkich robotników, łącznie z kolejarzami.

—o—

„Galicyanie".

Lwów. (AW) Ostatnio przybyła do Kamieńca nowa grupa „pracowników zakonowych", rekrutujących się z „Galicyan". Członkowie tej grupy po otrzymaniu odpowiedniej instrukcyi władz sowieckich i po wymianie monet złotych na marki polskie, udali się na wozach w kierunku polskiej granicy, celem przedostania się w ten lub inny sposób na teren Polski.

—o—

Wynik wyborów w Anglii.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse" z Londynu. Zwycięstwo konserwatystów przeszło wszelkie oczekiwania. Poza zwycięstwem konserwatystów znamiennym jest sukces partyi robotniczej. Obydwa te fakty dowodzą, że wyborcy głosowali zgodnie przeciw polityce Lloyda Georgea. Wyniki wyborów oznaczają, że naród angielski pragnie pokoju. Szczególnie znamienną jest klęska Churchila, który był uważany za podporę partyi wojennej.

Londyn. (Pat.) Wolff. Między innymi wybrani zostali: pacyfista Morell, socyalistyczny publicysta Sydney Webbs. Filip Snogden i były wydawca Heralda Lansbury. Pięciu członków rządu, między nimi Griffith i Bockven, przepadło.

Wiedeń. Pat. donoszą z Londynu. Dotychczas znane są wszystkie wyniki z wyjątkiem 12 okręgów. Konserwatyści uzyskali 346 mandatów, stronnictwo robotnicze 136, liberali 62, narodowi liberali 42. Inne pomniejsze stronnictwa 15. W ten sposób konserwatyści rozporządzają ogromną większością 82 głosów. Okazuje się, że większość wyborców angielskich potępiła awanturniczą politykę L. Georgea, która o mało co nie wywołała nowej wojny. Znamienna jest również klęska Churchilla, uchodzącego za zwolennika polityki wojennej. Drugiem z rzędu stronnictwem w nowej Izbie będzie stronnictwo robotnicze, które zdobyło wiele nowych mandatów. Wielkie wrażenie wywarł fakt, że przywódca robotników Handerson przepadł przy wyborach. Na listę robotniczą wybrany został również znany pisarz Bernard Shaw.

—o—

Ameryka nie podpisze układu w Lozannie.

Londyn. Pat. Reuter. „Morning Post" z Waszyngtonu. Prezydent Harding postanowił, aby Stany Zjednoczone nie podpisywały układu, który będzie wynikiem obrad w Lozannie, lecz aby interesy Stanów Zjednoczonych były zabezpieczone przez osobną umowę z Turcyą i aliantami.

—o—

Sprawa układu polsko-austrjackiego

Wiedeń. „W. Morgenzeitung" zamieszcza dłuższy artykuł w sprawie układu handlowego austro-polskiego, stwierdzając, że układ ten nie został dotychczas przedłożony do załatwienia parlamentowi austrjackiemu, mimo że sejm polski załatwił go już 25 września r. b. Zwłoka ta zwróciła uwagę rządu polskiego, który za pośrednictwem swego poselstwa w Wiedniu dał Austrji do zrozumienia, iż dalsze odraczanie ratyfikacyi musiałaby Polska traktować jako akt nieprzyjazny. Wobec tego sprawa ratyfikacyi tego układu znajduje się na porządku dziennym parlamentu austrjackiego. Przyczyną tej zwłoki jest niedbalstwo biurokratyczne odnośnego referenta ministerstwa handlu. Zwłoka naraziła przemysł austrjacki mogący korzystać w Polsce z klauzuli największego uprzywilejowania na poważne szkody.

Poincare o machinacyach Niemiec.

Paryż. (Pat.) Izba kontynuowała dziś obrady w sprawie interpelacyi w przedmiocie polityki rządu. Poincare wskazał na bliskie spotkanie z Curzonem i Mussolinim i oświadczył, że między Anglią, Francyą i Włochami przywrócone zostanie porozumienie przed otwarciem konferencyi w Lozannie. Poincare wyraził również przekonanie, że przyjdzie do takiego samego porozumienia na konferencyi w Brukseli (żywe oklaski). Następnie Poincare wśród wielkiego napięcia Izby poruszył kwestyę reparacyj, przypomniał stosunki przed konferencyą w Cannes i omawiał w szerokich zarysach opracowane tamże projekty, jakoteż obrady genueńskie. Następnie przemawiał Poincare w sprawie obrad komitetu bankierów i przypomniał, jak sprzeciwiał się tenże przyznaniu Niemcom moratoryum z tego powodu, że sytuacyę swą zawinili tylko same Niemcy. Poincare wskazał na machinacye państwa niemieckiego, które systematycznie działało w kierunku zdeprecyonowania marki swej i które uczyniło wszystko w celu ponownego zdobycia rynków światowych, pozwalając przemysłowcom swoim sprzedawać towary obcym po

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy).

Teatr Stanisławskiego, sposób gry uczony przez niego, jak wogóle ten typ teatru — zwykła krytyka załatwiać nie mówiącem nic określeniem teatru naturalistycznego, co zupełnie nie wyczerpuje wielu jego możliwości, wielkiego jego dla sztuki aktorskiej znaczenia. Widziałem cztery sztuki wystawione przez Moskiewski Teatr Artystyczny, Aleksego Tołstoja: „Cara Fiodora", Czechowa: „Wiśniowy sad" i „Trzy siostry" oraz Gorkiego: „Na dnie". Wszystkie te sztuki należą do żelaznego repertuaru teatru Stanisławskiego i Danczenki od lat dwudziestu pięciu. I mimo, że wystawiono je w tych samych szatach, co przed przeszło 20 laty — zdumiewać się można było, jak niewyzyskane pozostały jeszcze głębokie walory teatru Stanisławskiego.

Oto „Na dnie" Gorkiego. W spelunce, w asylu, gdzie na nocleg schodzą się wszystkie szumowiny wielkiego miasta, przybywa kilkanaście osób. Wspólna im jest wszystkim świadomość upadku, nędzy materyalnej i moralnej, świadomość znajdowania się na dnie i wspólna im jest tęsknota za jakiemś innem, lepszem życiem, za życiem, w które jedni warę już stracili, inni ją tracą, a u ratę tę każdy ukryć się stara pod inną indywidualną maskę. Jeden cynizmem, drugi brutalnością, trzeci apatyą, inni znów dobrocią.

Jest tam podupadły baron, który po zdefraudowaniu w urzędzie pewnej sumy dostał się do więzienia i stoczył się na dno. Jest robotnik pełen ochoty do pracy, pracy tej jednakowoż nie może znaleść, inny pełen siły i żywotności mógłby ją mieć, odczuwa jednak bezcelowość pracy w obecnym ustroju wyzysku kapitalistycznego. Prowadzi więc życie filozofa w łachmanach i szulera. Przebywa na dnie kochowana przez męża suchotnica, oczekująca i obawiająca się śmierci i aktor, któremu marzyła się wielkość, nędzny człowiek, cierpiący na brak pamięci, pełen poczucia wielkiego gestu, powodzenia, oklasków, a skruszony przez niemoc. Jest prostytutka, którą tęsknota gna ku urojonym romansom, która wyżywa się i utożsamia z każdą powieściową postacią księżniczki, dziewicy czystej i pięknej i w ma zeniu choćby opiera się tragicznej rzeczywistości swej hańby i poniżenia. Jest wreszcie pątnik rosyjski, żebrak jałmużny, a siewca dobrego słowa w duszach tych straceńców i jest kilka postaci, które żyją, które nie są jeszcze runięmi swego losu, ale go dopiero na tle dna w krwawej walce rozgrywają.

Jak wygląda ten dramat w przedstawieniu Stanisławskiego?

Postaram się w krótkości dać szkic przedstawienia, tę dziwną symfoniczną strukturę inscenizacyi i reżyseryi sztuki Gorkiego przez moskiewski teatr Stanisławskiego.

Dekoracye skrajnie realistyczne. W trzech aktach szara plugawa nora, urządzona tak, że sam obraz jej, bez artystów maluje dosadnie wspólne tło losu zamieszkujących ją wyrzutków społeczeństwa. W trzecim akcie kąt podwórza z krawędzią odartego muru bez widoku na niebo i tylko w odbiciach rzuca wiosenne słońce blask na podwórze, na które z nor swych wylęga ludzkie robactwo. Również kostyumy przestrzegają skrajnie naturalistyczny charakter obrazu. Każda z postaci ma pewien indywidualny zarys, widz czuje, że ile osób, tyle rozmaitych kolei życia, tyle odmiennych przypadkowo na chwilę zbiegających się dróg, tyle rozlicznych środowisk, ujętych artystycznym przekrojem dramatu. Każdy z tych ludzi z inną walczył zmorą i coś innego przywiodło go na dno bytu.

Tę odrębność i odmienność zaznacza malarskie konstruowanie i charakteryzacya postaci tak pewnie i indywidualnie, że widzowi zdaje się, iż jest świadkiem tylu dramatów, ile osób porusza się po scenie. Żyje w nim jakieś przeczucie, że wraz z zejściem aktora ze sceny zaraz opodal za kulisą to zy się w dalszym ciągu epizod życia dna, następują dalsze koleje beznadziejnej ludzkiej niedoli.

(C. d. n.)

cenach czyniących każdą konkurencyę niemożliwą. Niemcy zrujnowały państwo niemieckie, wzbogacając równocześnie kilku niemieckich obywateli (oklaski). Poincare przypomniał dalej angielski protest przeciwko planowi francuskiemu, i dodał: Powróciłem z rękami próżnemi, lecz wolnemi".

Gabinet Dra Cuna.

Berlin. (Pat.) Dr. Cuno odbył wczoraj popołudniu i wieczorem szereg konferencyi z przewódcami narodowego bloku pracy i socyalistami, przyczem oświadczył że zamierza gabinet, który nie będąc wyraźnie koalicyjnym, opierałby się na wszystkich partyach. Za najważniejsze zadanie tego gabinetu będzie uwolnienie Niemiec od finansowych i gospodarczych trudności. Wśród partyi bloku pracy, kandydatura Cuna spotkała się z przychylnem przyjęciem, socyaliści zaś postanowili nie czynić żadnych zastrzeżeń względem usiłowań dra Cuna utworzenia nowego gabinetu. „Vorwärts" zaznacza, że socyaliści nie odrzucają z góry kandydatury Cuna, ostatecznę jednak swe stanowisko określą zależnie od rzeczywistego składu i programu nowego gabinetu. Co się tyczy składu nowego gabinetu, to zdaniem „Voss. Ztg." Cuno zamierza powołać prócz ministrów parlamentarnych, także ministrów fachowych.

Amerykańska Liga Narodów.

Londyn. Pat. „Times" donoszą z Waszyngtonu, że odbyło się tam posiedzenie w sprawie ustalenia porządku dziennego kongresu wszechamerykańskiego który ma się odbyć w przyszłym roku w Santjago de Chile. Jednym z punktów porządku dziennego ma być utworzenie amerykańskiej Ligi Narodów.

Wadomości bieżące.

Moskwa. Pat. Niemiecki konsul generalny w Petersburgu Kessler przybył do Moskwy, gdzie odbył konferencyę z niemieckim ambasadorem hr. Rantzau który zamierza w najbliższych dniach zwiedzić centralną Rosyę oraz wszystkie republiki federacyjne.

—o—

Prof. Szymon Aszkenazy o Palestynie.

„Nowiny Codzienne" w swej ankiecie na temat „Polska a Palestyna" zwróciły się m. in. do prof. Aszkenazego z prośbą o wypowiedzenie swojej opinii na powyższy temat.

— Jak pan profesor zapatruje się na sprawę utworzenia żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie?

— Sprawa palestyńska przedstawia problem nadzwyczaj interesujący, który mnie zaciekawia jako człowieka, jako Europejczyka, jako Polaka i jako Żyda. Wymaga ona specyalnego zrozumienia kwestyi, dokładnych znajomości: warunków etnograficznych, możności współżycia Arabów z Żydami; rezultatów poważnej działalności ze strony żydowskiej w tej sprawie oraz dokładnego zaznajomienia się ze zdaniem zwolenników i przeciwników tej sprawy, aby módz konkretnie wypowiedzieć swoje zapatrywanie.

Sprawa utworzenia żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie ma niezliczoną ilość zwolenników nietylko wśród Żydów. Sam byłem świadkiem jak Balfour w Lidze Narodów gorąco popierał tę sprawę, ale to wszystko nie daje mi jeszcze żadnej możności do wypowiedzenia swego zdania. Bo przecież nie idzie tu Panu chyba o to, czy rzecz ta jest dla mnie sympatyczną, czy też antypatyczną, przecież takie abstrakcyjne powiedzenie jest każdemu obojętne. Chodzi tu o stwierdzenie, czy Żydzi mają szanse urzeczywistnienia swych pragnień, czy potrafią się przystosować do tamtejszego klimatu i t. d.

Uważam Palestynę za niesłychanie ważną sprawę dla Żydów w Polsce, i dlatego jako Żyd, który jest wierny swej religii, mógłbym się tylko wypowiedzieć, będąc dokładnie ze sprawą tą obznajomiony. Niestety, przy mojej dzisiejszej pracy jest dla mnie rzeczą fizycznie niemożliwą poświęcenie czasu, i tak u mnie bardzo ograniczonego, na studyowanie wspomnianych wyżej kwestyi. Jakkolwiekbądź, mogę zaznaczyć, że Anglia może i chce urzeczywistnić swoje obietnice. Ale zależy to również od rezultatów, jakie wyda praca Żydów w tej dziedzinie. Mogę tylko zaznaczyć, że sposobu traktowania tej sprawy przez p. Sokołowa nie uważam za dość gruntowny.

Tyle oświadczył p. Aszkenazy, który, jak wiadomo, w imieniu Rządu Polskiego głosował na sesyi Ligi Narodów za udzieleniem Anglii mandatu nad Palestyną.

Co będzie z Pryłuckim w sejmie.

Na powyższy temat umieszcza w „N. Hajnt" z 15 bm. szereg rozważań pos. Hartglas, który wywodzi, że Klub Posłów Żydowskich nie będzie mógł przyjąć Pryłuckiego na członka, gdyż tenże w czasie akcyi wyborczej występował jak gdyby był wrogiem narodu żydowskiego i dla swej ambicyi utracił 6—8 mandatów żydowskich. Przyjęcie Pryłuckiego do Klubu Posłów Żydowskich byłoby równoznaczne z wynierzeniem policzka narodowi żydowskiemu. To też Pryłucki będzie się po sejmie błąkał samotny, wskutek czego, mandat jego straci dla Żydów wszelką wartość. W ten sposób ludność żydowska pozbawiona zostanie jeszcze jednego przedstawiciela.

Z tej sytuacyi jest jednakj wyjście, a polega ono na tym, aby Pryłucki zrzekł się mandatu aby zrezygnowali z listy folkistycznej pp Hirszhorn i dr. Dawidson i aby do Sejmu wszedł na ich miejsce dr. Szabad, z którym posłowie żydowscy chętnie będą współpracowali. Tą drogą przedstawicielstwo żydowskie zyska na sile, zaś Pryłucki może zrehabilituje się, gdyż taki krok jego będzie można uważać za dowód, że nie chciał on stolca wyłącznie dla siebie, lecz że walczył o swoją partyę. Prócz tego. możnaby ten krok uważać również za skruchę Pryłuckiego z powodu wszystkich jego przedwyborczych grzechów.

Szczyt perfidyi endeckie.

Jak mi argumentami przechowywała „Chyena" wyborców ukraińskich.

W toku kampanii wyborczej „Chyna" — jak to zgodnie podkreśliła prasa wszystkich kierunków — używałe wszelkich możliwych środków, byleby dla swej ósemki skaptować jak największą ilość głosów. A więc po miastach szczuto w najordynarniejszy sposób przeciw Żydom, by na prowincyi w odezwach żydowskich umizgań się do żydów, by tedy głosowali na „Chyenę". Żydzi nie poszli jednak na lep panów chyenistów, więc „Chyena" chwyciła się innego jeszcze bardziej perfidnego sposobu, mianowicie w okręgach ukraińskich rozrzuciła odezwę w języku ukraińskim już nie do „rusinów" lecz odezwę następującej treści:

„Wyborcy Ukraińcy"

Żydzi zabronili wam głosować a sami ławą pos li do głosowania i dobyli mimo tego, że stanowią miejszość, trzy mandaty.

Teraz Żydzi będą Was zastępować w Sejmie.

Teraz widzicie, poco Was tak tumanowali.

Dosyć tego panowania żydowskiego dosyć tych pijawek.

(A teraz szczyt perfidyi, przyp. red.) Wyborcy Ukraińscy! Nasza przyszłość w ósemce. Wszyscy 12 listopada do wyborów.

Wszyscy jak jeden mąż — wtedy pokonamy Żydów, którzy stawiają swoich kandydatów do Senatu.

Z drukarni Dambiewicza w Stanisławowie.

Co sądzić o stronnictwie, które w taki sposób walczy?.

Sprawie podatku przemysłowego.

Dnia 15. listopada 1922 rozpoczęto rozsyłać wymiary podatku procentowego od zysku na rok 1923 od przedsiębiorstw położonych w obrębie III. dzielnicy m. Lwowa, co ogłoszono w dzienniku urzędowym ministerstwa skarbu. Wobec tego mija termin do wniesienia reklamacyi przeciwko powyższym wymiarom 15. grudnia b. r. bez względu na dzień doręczenia wymiaru poszczególnym podatnikom. Kto do 1. grudnia b. r. nie otrzyma wymiaru na ten podatek mimo, iż wykupił patent na przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe położone w III. dzielnicy musi się osobiście zgłosić po odbiór tego wymiaru w administracyi podatków, celem umożliwienia sobie ewentualnego wniesienia reklamacyi w terminie. Dr. L. M

Z sali odczytowej.

Józef Jedlicz: Teatr i Kino.

W szczelnie zapełnionej sali Kasyna i Koła lit. wygłosił wybitny poeta i krytyk teatralny p. Józef Jedlicz bardzo interesujący odczyt na temat: „Teatr i kino". Po scharakteryzowaniu w przekonującej statystyce rozmiarów społecznego oddziaływania kina na ludność, — w kinach lwowskich gromadzi się codziennie wedle tej statystyki 10 tysięcy ludzi, — omówił p. Jedlicz wynikający z tej popularności wpływ ekranu na kształtowanie się wyobraźni i rozwój etyczno-kulturalny ogółu. W powszechności kina tkwią korzyści ale i niebezpieczeństwa kinoteatru. Kierowane odpowiedzialną ręką, mogą stać się pierwszorzędnym konstruktywnym czynnikiem, w przeciwnym razie siać mogą destrukcyę. Po scharakteryzowaniu produkcyi obrazów świetlnych w Niemczech, Francyi i Ameryce przedstawił stosunek kinoteatru do teatru, stosunek nie przeciwstawny ale raczej uzupełniający się wzajemnie. Odczyt p. Jedlicza był bardzo zajmujący, a zainteresowanie, jakie obudził, świadczy o tem, że apatya publiczności — w sprawach teatru i kultury powoli ustępuje. (h)

Zapraszam niniejszem wszystkich towarzyszy z mojego okręgu wyborczego, w szczególności z Tarnopola, Buczacza, Czortkowa i Jagielnicy, którzy oświadczyli gotowość brania udziału w założeniu kolonii w Palestynie — na konferencyę, która się odbędzie we Lwowie dnia 22 listopada br. o godzinie 4 popoł. w lokalu Tow. „Tikwath Zion" przy ul. Bernsteina 14, celem umówienia bliższych szczegółów.

1113) Dr. Bernard Hausner.

—o—

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Nota Petruszewicza w sprawie Galicji wschodniej.

„Swoboda“ donosi: Prezydent Ukr. Nacyonalnej Rady Wsch. Galicyi dr. Petruszewi z wystosował 28 października br. notę do głównych mocarstw ententy w sprawie ostatnich wypadków w Wsch. Galicyi w związku z wyborami. Treść noty „Swoboda“ ze względów cenzuralnych podać nie może.

Głodówka więźniów ukraińskich.

„Swoboda“ donosi z Kołomyi: Dnia 14 listopada wszyscy więźniowie polityczni w liczbie dwustu rozpoczęli w więzieniu kołomyjskiem głodówkę. Również więźniowie ukraińscy przebywajacy w więzieniu brzeżańskim w liczbie 191 rozpoczęli dnia 14 listopada głodówkę, domagając się uwolnienia względnie przyśpieszenia przesłuchań.

Samobójstwo księdza w więzieniu.

Ten sam dziennik podaje: Dnia 13 listopada rozeszła się w Samborze straszna wiadomość, że ksiądz Ortyński z Topolnicy poderżnął sobie gardło nożem w celi więiennej w zamiarze sam bójczym. Ciężko ranionego księdza Ortyńskiego z więzienia odstawiono do szpitala. Należy zaznaczyć pisze „Swoboda“, że ks. Ortyńskiego aresztowano na podstawie zwykłej denuncyacyi prowokatora, który go podejrzywał o agitacyę antypaństwową w czasie wyborów. Mimo starań dziedziczki Polki i mimo braku dostatecznych dowodów winy ks. Ortyńskiego trzymano w więzieniu wśród strasznych warunków, który doprowadziły do tego, że chory i zdenerwowany ksiądz targnął na swoje życie.

Zgładzenie agitatora.

„Swoboda“ donosi: Dnia 11 listopada w wsi Wołcze powiat Turka nie iadomi sprawcy udusili Ilka Kasziwia, który agitował za wyborami do Sejmu polskiego.

Z sali sądowej.

Przed wyrokiem na Fedaka i towarzyszy.

W piątek minął dwudziesty dzień wielkiego procesu politycznego. Rozprawa zbliża się już w szybkiem tempie ku końcowi Również i dzień wczorajszy poświęcony był mowom obrony Lista obrońców została już w całości wyczerpana. Przemawiali adwokaci Hankiewicz Głuszkiewicz po raz wtóry. Jak wiadomo pierwsza mowa dra Głuszkiewicza poświęcona była jedynie obronie osk. Fedaka odnośnie do zamachu na Naczelnika Państwa i wojewodę Grabowskiego, w drugiej mowie zajął się obrońca zarzutem zdrady głównej skierowanym przez prokuraturę przeciw osk. Fedakowi.

Po przemowach obrońców nastąpiła dłuższa przerwa poczem re likował prokurator Gürtler. Prokura orowi odpowiedzieli imieniem ławy obrońców adwokaci Starosolski i Głuszkiewicz. W dniu wczorajszym rozprawa przeciągnęła się do godz. 3·30 popołudniu W sobotę nastąpi reasume przewodniczącego, po zem sędziowie przysięgli udadzą się na naradę, która ze wzlędu na ogrom pytań (przeszło 90 pytań głównych i ewentualnych) zajmie przynajmniej pięć godzin czasu.

JUŻ OPUSCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM OD-
- POWIEDNI RA AT. -
DO NABYCIA W ADMINISTRACJI
„CHWILI.“
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3,

NADESŁANE.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY
Dra I. URICHA i FR. URICHA
Kopernika 12. ord. od godz. 9—1 i 3—6

Doroczne Walne Zgromadzenie

Żyd. Tow. Oświatowego »Toynbehalle« we Lwowie odbędzie się w niedzielę 19 X. br. o g. 4-tej pop. w lokalu Zw. akad. »Emunah« Kościuszki 14. W razie braku kompletu Walne Zgromadzenie odbędzie się o g. 4·30 popoł. bez względu na komplet.

Za Wydział:
Maurycy Kram, sekretarz. Dr. Henryk Graf, przewodniczący.

»Makabea«, Zygmuntowska 9

DziŚ W SOBOTĘ 18. b. m. o godz. 7·30 referuje red. wiedeńskiej »Morgenzeitung« Dr. GELBER na temat:

„Z historyi Żydów w Galicyi w latach 1848—1849“.

Goście mile widziani. 11120

Towarzystwo „Melecies Gianoch“

zawiadamia P. T. Publiczność, że w niedzielę 19. bm. o godz. 11-tej przedp ł. odbędzi się przy ul. BERKA 8 ur cz sość poświęcenia kamienia budować się mają ej bóżnicy, na którą zapraszamy

Przew. Mühlwurm — sekr. Wang.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Sobota pop. »Barbara Radziwiłłówna«
Sobota wiecz. »Carmen«.
Niedziela godz. 3 »Księga Hioba«.
Niedziela wiecz. »Gobelin«.

Repertuar Teatru Nowości.

Sobotą »Bajadera«.
Niedziela »Bajadera«.

Repertuar Teatru Małego.

Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela »Sub okatorka«.

Teatr lit. art. Bagatela

(ul. Bojtana 3.)

Część I: Ordonka, Aleksiejew, Godlewscy.
Część II. Wielka rewja aktualna Milana pt.: Marsz do unyi«.

TEATR ART. LIT. „UL“

OSSOLIŃSKICH 10.

Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. „Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.
2) Sketch w 1 odsłon. J. Horsta »Departament Nr. 14« Sprawy dewizkatnel.
3 Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głosić«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki.

—o—

— **Dzisiejszy występ Lachowskiej** w „Carmen“ wzbudził łatwo zrozumiałe zainteresowanie ze względu na świetną przedstawicielkę partyi tytułowej. Lachowska wystąpi bezwarunkowo tylko dwa razy.

— **„Sublokatorka“ Siedleckiego** spotkała się w Teatrze Małym z dawno niewidzianem ogromnem powodzeniem dzięki pogodnemu humorowi jaki roztacza w swej sztuce znakomity autor. Sukces swój zawdzięcza również „Sublokatorka“ świetnej grze Orzechowskiego, Czarnowskiego, Okornickiego, Rowińskiej, Michnowskiej i innych.

— **„Gobelin“** Zeleńskiego powtórzony będzie w niedzielę wieczorem w Teatrze Wielkim.

— **Drugi poranek** z cyklu fortepianowego prof. W. Łabuńskiego odbędzie się w niedzielę 19. bm. o godz. 12-tej w sali Koła lit. w południe. W programie Schumann. Bilety w składzie nut B. Połonieckiego.

— **Repertuar Biura Koncertowego M. Tuerka.** Niedziela dnia 19 listopada I. Koncert symfoniczny Pol. Towarzystwa Muzycznego z udziałem pianisty Alfreda Hoehna. Poniedziałek 20 listopada Alfred Hoehn Recital fortepianowy. 11033

—o—

— **Biuro palestyńskie** we Lwowie komunikuje: dla następujących osób nadeszły certyfikaty (driszoth z Palestyny do konsulatu angielskiego w Warszawie: 1) Cipe Feldman Lwów Bernsteina 14. 2) Chawa Feldsztajn Lwów Kopernika 24 (Hirsa). 3) Józef Tarnopoler Lwów Urząd Palestyński. 4) Chaim Eigin Brzeżany. Wszystkie wyżej wymienione osoby zechcą się zwrócić ustnie lub pisemnie do biura palestyńskiego (św. Anny 9) w sprawie ich wyjazdu.

— **Związek kupców zbożem,** przetworami i produktami rolnymi odbędzie w sobotę 18 listopada br. 7 wiecz. w sali Instytutu Technologicznego, ul. Boularda (boczna Batorego) zgromadzenie konstytuujące z następującym porządkiem dziennym: I. Odczytanie zatwierdzonego przez władze statutu. II. Wybór zarządu, sądu rolbownego i komisyi rewizyjnej. III. Wnioski i interpelacye.

— **Nowa taryfa tramwajowa i światła elektrycznego.** Uchwalona w listopadzie 1922 r. 50 proc. podwyżka cen biletów tramwajowych przedstawia się następująco:

Cena biletu wprost		Mp. 120
„ „ do przesiadania		„ 150
„ „ dworcowego		„ 220
„ „ wojskow. i porannego		„ 100
„ „ pakunkowego wprost		„ 120
„ „ „ z przesiad.		„ 220
„ „ kontrolnego		„ 300
Abonament.		
Karta mies. do dowolnej jazdy		Mp 12000
„ „ „ 2-krotnej	„	„ 5250
„ „ szkolna wprost		„ 1500
„ „ „ z przesiad.		„ 1800
Kupon 10 jazd bez przesiad.		„ 1100
„ 10 „ z przesiadaniem		„ 1350

Uchwalona w listopadzie 1922 r. 50 proc. podwyżka cen prądu elektrycznego:

Cena prądu dostarczonego do mieszkań prywatnych za 1 KWg wynosi		Mp. 330
Cena prądu dostarczonego do lokali zarobkowych za 1 KWg wynosi		„ 660
Cena prądu dostarczonego do motorów za 1 KWg wynosi		„ 260
Cena prądu dostarczone o do kinoteatrów za 1 KWg wynosi		„ 1200

Czynsz mierników zostaje podwyższony również o 50 proc,

— **Smutne, a jednak prawdziwe.** Na dworcu głównym we Lwowie w poczekalni siedzi czworo dzieci, z których jedno liczy lat 3, inne w wieku 4 do 6 lat, w asystencyi żołnierza policyjnego. Po bliższych dochodzeniach okazuje się, że są to dzieci wdowy po uchodźcy Grossmanie, których matka została w Brodach przy dogorywającej babce. Sieroty te zostały w siedlone z Brodów bezwzględnie. Trzeba naprawdę być niemiłosiernym, by wykonać wysiedlenie w powyższy sposób; przecież z wysiedleniem, jeśli ono było konieczne, można było przeczekać, aż do możności wysiedlenia i matki. Ani przepis ustawy, ani obowiązek służbowy nie mógł w żaden sposób podyktować Policyi Państwowej w Brodach takiego „rodzaju“ służbowości.

Tą sprawą zajął się Żyd. Komitet Ratunkowy.

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH
OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że sierotki te zostały w asystencyi żołnierza policyjnego odstawione do Równa. Nie chce się wprost wierzyć, że coś podobnego się stać mogło. Dowódcy ekspozytury na dworcu w żaden sposób znaleść nie można było a podwładni funkcyonaryusze policyjni cynicznie odprawili interweniujących.

— **Szlakiem ideologii „rozwojowej".** W jednym z ostatnich numerów pewnego lwowskiego dziennika czytamy następującą notatkę:

„Eliukim Byk, dorobkiewicz wojenny, właśc. sklepu galanteryjnego przy ul. Zółkiewskiej 17, który tak gwałtownie fałszował głosowanie ostatniej niedzieli na korzyść nacyonalizmu żydowskiego, swój majątek obecny zawdzięcza przeważnie klienteli robotniczej, która swój ciężko zapracowany grosz mu znosiła, aby wzbogacać swego zaciekłego wroga Spodziewamy się, że po jego występach wyborczych noga robotnicza w tym sklepie więcej nie stanie".

Na pierwszy rzut oka łudzimy się, że leży przed nami „Słowo Polskie" albo jaki inny organ czarnosecinny.

Nie! Notatkę tę zamieszcza organ socyalizmu polskiego we Lwowie: „Dziennik Ludowy"!

Znaleźli się tedy na jednej linii deowej „Dziennik Ludowej" z panem Bogdanem Krzysztofowiczem.

Przypatrzmy się bowiem notatce:

Eliukim Byk „Gwałtownie fałszował głosowanie ostatniej niedzieli". Możnaby przypuszczać, że p. Byk zasiadał w jakiejś komisyi w charakterze jej przewodniczącego i mając z pośród wszystkich członków najrozleglejsze kompetencye terroryzował wszystkich: męża zaufania P. P. S., męża zaufania endecyi i samych wyborców. Ale tak nie jest. P. Byk zresztą wcale nie dorobkiewicz wojenny, ale oddawna właściciel skromnego sklepu galanteryjnego — był zaledwie jednym z członków komisyi i w tej samej skali uprawnień i w tych samych rozmiarach co inni rozmaite kierunki polityczne reprezentujący jej członkowie w sposób nienaganny i kontroli tylu osób podlegający — sprawował swe funkcye. Tak więc argumenty „ludowego" dziennika są wyssane z palca.

Natomiast!... przemilczał „Dziennik Ludowy", że przewodniczący tej komisyi ideowy pobratymiec „Dziennika" szykanował w niesłychany sposób głosujących Żydów, podobnie jak to zresztą w 2 komisyach w szkole św. Anny czynili dwaj inni lwowscy żyd. menerzy PPS., znajdując wątpliwości co do identyczności głosującego tam, gdzie ich zupełnie nie było i utrudniając wyborcom spełnienie ich obywatelskiego obowiązku na każdym kroku.

Czy nie wstydzi się organ PPS. posługiwać się nieprawdziwymi, niczem nie udowodnionymi a bardzo tanimi argumentami, w rodzaju użytych w powyżej cytowanej notatce: „swój majątek zawdzięcza przeważnie klienteli robotniczej, która swój grosz mu znosiła(!) aby wzbogacić swego zaciekłego wroga(!)"

Finis coronat opus!

„Spodziewamy się, że noga robotnika w tym sklepie więcej nie stanie".

Geneza tego ostatniego passusu jest zupełnie jasna. Organ „Rozwoju" sławetnej pamięci „Kuryer Powszechny" został złożony na wieczny spoczynek Może w tajnym jakimś pakcie przelał na „Dziennik Ludowy" funkcye przestrzegania przed żydowskimi sklepami.

— **Z muzyki.** Staraniem Lwowskiego Instytutu muzycznego rozpocznie się cykl prelekcyi z zakresu historyi muzyki. Prelegentami będą Prof. uniw. Jagiellońskiego Dr. Józef Reiss, który wygłosi szereg prelekcyi pt. Wybrane problemy z zakresu historyi muzyki i Prof. Lesław Jaworski, dyr. Instytutu muzycznego, który zajmie się w prelekcyach swoich: „Analizą estetyczną oper i dramatów muzycznych Ryszarda Wagnera". Wpisy na oba cykle przyjmuje kancelarya Lwowskiego Instytutu muzycznego (Sobieskiego 4 II p.) codziennie od 5—7 wieczorem.

—o—

— **Odczyt Dyr. Kolkera.** Staraniem lokalnego Komitetu Opieki nad Chalucami i Emigr, Palest.

W poniedziałek 20 bm. o godz. 7·30 w sali „Jad Charuzim" (Bernsteina 11) Dyr. Sz. Kolker odczyt na temat: „Hechaluc jako ruch światowy».

—o—

— **Czy możliwe są eksperymenty dra Mabuze.** Senzacyjny film kinowy, który ostatnimi czasy także i u nas obudził tak wielkie zajęcie, znajdzie częściowe wytłumaczenie i objaśnienie na niedzielnem wieczorze dra Radwana i dra To-Rhamy w Kasynie i Kole lit. art. (początek o godz. 8 wieczorem). Mianowicie dr. To-Rhama podjął się wykazać na tym wieczorze w drodze doświadczeń, że zbrodnicze czyny dra Mabuze nie są jedynie pomysłem wybujałej fantazyi autora. Wobec tego, że wieczór odbędzie się w kole zamkniętem, wstęp bowiem jest jedynie za zaproszeniami, będzie mógł dr. To-Rhama czynić doświadczenia także z osobami z pośród publiczności. Zaproszenia względnie imienne bilet wstępu można już obecnie otrzymać w Sekretaryacie Kasyna i Koła lit. art. Niedzielny wieczór doświadczalny dra Radwana i dra To-Rhamy będzie ostatnim.

—o—

FRENCH-LINE 10973

Compagnie Generale Transatlantique
WARSZAWA, Królewska 27.
Lwów, ulica Gródecka l 83.
Największe Towarzystwo okrętowe w świecie; 120 własnych okrętów o ogólnym tonażu 1,038.458 ton.

Warszawa • Havre • New • Jork
Warszawa-St. Nazaire-Kuba, Meksyk

Najwskróś nowoczesne urządzenie. Zupełne bezpieczeństwo. Komfort. Całkowita podróż od Havre'u (3½ godziny od Paryża do New-Yorku naszym luksusowcem »Paris« — — — trwa tylko 6 dni. — — —

Wiadomości handlowe.

Lwów, 17 listopada 1922.

Z powodu wielkiej podaży kursa akcyi na ogół się obniżyły, z wyjątkiem Chodorowa, za który płacono dziś 18500, 19000 i 18500 Transakcye w Naftce po 5000, 6500 i 4650, w Cmielowie po 9500, 9250, 9000 i 8750, w Oikosie po 17000, 15000 i 14000, w Gafocie po 3000, w Karpalitach 4000, 3800 i 3900, w Parowozach po 5700, 5400, 5300, 5700, 5600, 5500, 5450, 5400, w Banku Przemysłowym 1350 i 1300, Pezet 3000, P. T. H. 1400 i 1500, w Sierszy po 1900, w Z. B. K. po 850, 900, 950, w Pow. Banku Kred. po 500, w Banku Hipotecznym po 1100 i 1200, w Pociskach po 2600 i 2700.

Na rynku pieniężnym kursa walut zachodnich słabsze, Berlin wyższy. Za Berlin płacono 240, 235, 237½ i 235, za Londyn 70300, 70200, 70310 i 70300, Franki 1055, Wiedeń 22½ i 22·75, Pragę 500, 495, 500, 490, 497, 508, Dinary 230, Belgię 985, 940 i 970.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 17 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15600—00000, kanad 00000—00000, marniem. 2·60—0·00, leje 00·00—00·00, fr. franc. 1030—0000, fr. szwajc. 2990—0000 kor. czeskie 490.00—000·00, funty szterl. 70000—00000, liry włoskie 600—000 Wiedeń 20·—00·00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 6000—0000, fr. belg. 000—000, Berlin 2·40—0 00, Praga 490·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr. 00·00—00 00.

Tendencya słaba.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 17. listopada 1922.

PTH. I—III. 1400 - 1700, Impex 250 325, Polski Glob 500—700, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 15000 19000, Parowozy 4900—6000, Trzebinia fabryka maszyn 4800—6000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 4300—4500, Siersza el. I-III. 1100-1300, Oikos 00000-00000, Pezet 0000 0000, Trzebinia tł. 9500—10500, Krakus 4500—5500, Ćmielów 8500—9500, Górka 20000—25000, Siersza 19000—20500 T. P. G. 15000—17000, Chodorów 20000 22000, Pocisk 2000—2500

Dolary amerykańskie 14750—15750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1000 1100 franki szwajcarskie 2850—2950 franki belgijskie 000—000 funty szterlingi 69500—71500, marki niem. 2·00—2·50, kor. austr. 20·00 23·00 korony czechosł. 480·00-510·00, liry włoskie 700—570, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 0000·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 17 listopada 1922.

Dolary amerykańskie 15550.00 - 15700·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 0 00·00 000·00 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 000·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·60—2·50, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 000·00

Czeki na Belgię: 970·00 1020·00, Berlin 2·35 2·50 — Gdańsk 2·40, 2·47½ Londyn 70200—69900 00—79000 00, Paryż 1070 00 1100.00, N. Jork 15550 00 15700, Szwajcaryę 2895·00 2920·00 Wiedeń 0·21¾—0 00,00 Włochy 740.00, Holandya 0000, Praga 505·00—510·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—3¼

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 17 bm. Berlin 0·08½, Praga 17·40— Nowy Jork 544·25 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22½, Bukareszt 3·45, Wiedeń 0·0073 Medyolan 25·65, Zagrzeb 2·15, Warszawa 0·03½ Paryż 37 70 Londyn 24·32, Holandya 213·50, Sofia 3·85.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 17. bm. Berlin 0·08½, Holandya 213·75 Nowy Jork 543·75, Londyn 24·31, Paryż 37·90, Medyolan 25·30, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

Buenos Aires 0·0000, Praga 17·35, Budapeszt 0·22, Zagrzeb 2·16, Bukareszt, 350 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·73. kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·87.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 17. bm.:

Renta majowa 1200·00, austr. renta koronowa 125), węgierska renta koronowa 14.·00, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 260·00 Anglobank 102. 00 Bankverein 30 300 Bodenkreditanstalt 62 500, Kreditanstalt 34.400, Bank depozytowy 16500 Laenderbank 85000, Merkury 21000 Unionbank 69500·—, Ziwnosteńska banka 906.000 Kolej półn. 13 400·000 Kolej południowa 200000 Alpiny 432·000, Berg- und Huetten 2 700.000 Krupp 490.000 Poldihütte 759 000, Prager Eisen 4,285.000, Rima 361 000, Skoda 970·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 609.000 Fanto 0,000.000·— Galicia 7,600.000 Schodnica 1,000000·, Gal. Karpaty 2,240·000—, Koleje austryackie 0,830 000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 609000·— Kolej Lwów-Czern. 584·000, Bank obrotowy 22000.

Wiedeń. 17. XI. (P t.) Bank austro-węgierski ogłasza, że parytet złota na czas od 20 listopada do 26 listopada ustalony został na 14.940 koron.

Wykaz datków

na rzecz ociemniałych 30-cioro dzieci żydowskich pochodzących z wschodniej Galicyi i żyjących w wiedeńskim żydowskim instytucie dla ciemnych.

Zbiórka Związku wytwórców i kupców szlachetnych metali we Lwowie 1,000.000 K. austr. (1 mili n kor. austr.) p. M. Czysz Wiedeń 50.000 kor. austr., p. Gustaw Lemport Wiedeń 20.00 kor. austr.

Zbiórka Administracyi „Chwili": pp. Dora Safirowa, Irena Wassermanówna, Klara Lebermanowna Rożniatów, (zbiórka) 5.000 Mp. Rózia Glitzowa (ul. Kopernika 10 10.000 Mp. Dr. Z. Finkelstein Wiedeń za pamięć Juli sza Flohra 10.000 Mp. Erna Herman Stanisławów 5.000 Mp., Henrykowie Parnasowie 5.000 Mp Inż. Kutin Lwów, 5 000 Mp. L. K. Tłuste 5 000 Mp. Uczennicy I. i II. gimn, zebrały na przedstawieniu Lederówna, Schapirówna, Achtówna, Haberówna i Seiferówna 3.500 Mp., Sasso Tadanier, Bronia Tenen, haus, Abraham Rapp Mielnica (zbiórka) 3.000 Mp Speisrowie (ul. Kraszewskiego 9) 2.000 Mp., adw. Dr. Teofil Chajes Drohobycz 2.000 Mp., R. L. w rocznicy śmierci syna 2. 00 Mp, G. S. 2 00 Mp., R. G. 1.000 Mp., Oskarowie Soblowie 1.000 Mp., Herman Keller 1000 Mp., Karol Peczenik Stryj 1.000 Mp, K. S. 500 Mp, **razem 84.200 Mp.**

Zbiórka p. Franciszki Urichowej: po 10.000 Mp. pp. Isak i Erna Schwarzowie z okazyi (Barmycwa) syna Henryka, i p. Sternberg. po 8.600 Mp. Jakób Rubisch, po 5.000 Mp. Blaustein, Leon Schreier Drohobycz, Prof. D. Bretthólz Wiedeń, Rapaport Drohobycz, Lapajówker, Maurycy Mirisz Kraków, Zelma Vinokur Warszawa, po 2.00 Mp. Koffler, Berta Griffel po 1 00 Mp. Torten, Henryk Reichkes po 500 Mp Gotteles, Bernstein **razem 70.600 Mp.**

Zbiórka p, Maryi Lichtówny: po dziesięć tysięcy Mp. (10.000) pp. Henryk Suchestow i Oskar Wohl, po 6.000 Mp. Dr. Józef Atlas, po 5.000 Mp. Joachim Thorn, M. Finkelstein, po 3.000 Mp. N. Rapaport, po 2.000 Mp. W Altschüler, M. Turteltaub, po 1.000 Mp. Dyr. Ankraut i A. Herz, **razem 45.000 Mp.**

Zbiórka p. Helen Stappówny: po 10.000 Mp. pp. Dyrektor A. F. Stapp, po 6.00 p. Leon, po 5.000 Mp Maurycy Berlstein, po 2.000 Mp S. Polak, po 1. 00 Mp, Henryk Raschkes, Henryk Stipp. Liebe, A. G., Z. Z., D. E. R., drobne datki 2.500 **razem 31.520 Mp.**

Zbiórka p. Loli Atlasówny w Tow. Ubezpieczeń ORZEŁ we Lwowie **11.200 Mp.**

Zbiórka adw. Dra. J. Schaudera we Lwowie: po 2000 Mp pp. Schaja Hecht Czortków, po 1.000 Mp. Włodek Heimann Łódź, Dr. Edmund Kühenberg Tarnów, Leon Fried Radziechów, Dr Kutten adw. Busk, mniejsze datki 1.400 Mp. **razem . 7.400 Mp.**

Dnia 15. października wykazano: 283.294 Mp.
Wedle dzisiejszego wykazu: 649.920 „
Razem: 933.214 Mp.

W imieniu tych nieszczęśliwych istot prosimy litościwych ludzi o dalsze łaskawe datki, które przyjmują: Administracya „Chwili" Union-Bank we Wiedniu, Filia Lwów, ul. Hetmanska i Komitet. 11131

NADESŁANE.

Do zaręczyn p. Rózi Wildmannówny z p. Józefem Frostigiem gratuluje serdecznie Pepcia Ferberówna.

Samuel Langerman Andzia Linder
Borysław Stryj
zaręczeni w listopadzie 1922.

Ślub p. Rózi Spitmann z p. Filipem Garfunklem odbędzie się dnia 21. bm. o 2ej pop. w Drohobyczu w templum przy ul Mickiewicza. 11112

DROBNE OGŁOSZENIA

NAUKA i WYCHOWANIE

ENGLISH from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3. J. Vida, Rynek 12. I. floor 11069

ZGUBIONO — ZNALEZIONO.

Zgubiłem dokumenta amerykańskie na nazwisko Mószko Froim Fischer. Łaskawy znalazca raczy za wynagrodzeniem 10,000 Mk. zwrócić na adres Żółkiewska 35. 1113?

POSAD POSZUKUJĄ.

Dyator biegły KORESPONDENT władający językami polskim, niemieckim, francuskim posiadający praktykę szuka POSADY korespondenta lub SEKRETARZA w przedsiębiorstwie lub ad personam. Oferty do Admin. »Chwili« pod »Arat«. 11045

Buchalter, z uniwersyt. wykształceniem, z praktyką, zna języki: polski, rosyiski, ukraińsk., niemiecki, poszukuje posady we Lwowie lub na prowincyi. Zgłoszenia do Administr. »Chwili« pod »buchalter«. 11118

Praktykant buchalteryjny ze świadectwem Akademii handlowej, poszukuje posady w pierwszorzędnej firmie tylko dla praktyki. Płaca obojętna. Wiadomość w Administracyi »Chwili«. 11108

Zdolny pomocnik handlowy, z działu galant. poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi pod »1152«. 11116

WOLNE POSADY.

Nauczycielkę wychowawczynię przyjmie natychmiast Zakład sierót żyd Lwów, Janowska 34. Tamże znajdzie również posadę krawczyni-bieliźniarka.

Adwokat Geiürz, Gwoździec poszukuje zaraz nauczycielki do uczenicy II., V. klasy gimn. warunki korzystne. 11097

Poszukuje się zdolnej, samodzielnej kierowniczki do prowadzenia przedsiębiorstwa elektrotechnicznego. Zgłoszenia Lindego 2, Zeikert 8—5. 11121

Panna do kasy zostanie przyjęta. Zgłoszenia Feldman, Kazimierzowska 3. 11095

Pilnę inteligentną do 3-letniego chłopczyka do Stanisławowa, przyjmę natychmiast na dobrych warunkach. Zgłoszenia osobiste Jager, Lwów, Koralnicka 2, II. p. godz 2—4 pop. 11125

POMOCNIKA zdolnego przyjmie Fried, Sapiehy 45. 11133

Buchalterka potrzebna Skład natry, Rutowskiego 22. 11114

KUPNO — SPRZEDAŻ.

„GELITA" zagraniczna, mocna i w łuskach nadeszła do firmy» TECHEBU« — Kraków, ul. Florvańska 5 i 7. 10974

Meble, kasy różnej wielkości, wózek dla chorego, krzesła giete Pops — gmach Skarbka naprzeciw teatru w podwórzu. 10408

Roccoco, Jadalnia Wiedeńska do sprzedania, Herman Licht, Drohobycz, Szpitalna 19. 11129

MAŁŻENSTWA.

Bogata nader wykształcona panna z urządzonem mieszkaniem wyjdzie odpowiednio za mąż za poważnego Żyda. Administracya »Chwili« »Poważny«. 11126

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

POSZUKUJĘ dwóch pokoi z kuchnią, komfort. z urządzeniem lub bez, takie w dalszych dzielnicach miasta. Pośrednictwo wynagradza się Rappaport, Jachowicza 6, II. p. 11090

Pannom reflektującym na prowadzenie wspólnego warstatu krawieckiego oddam pokój przy ul. Słonecznej. Wiadomość Bernsteina 3. Drohobycz

Dwaj panowie, urzędnik na wyższem stanowisku jednej z najpoważniejszych firm przemysłowych i słuchacz eksportowej poszukują pokoju umeblowanego przy lepszej rodzinie w śródmieściu z osobnem wejściem lub bez, za opał dla całej rodziny z ewentualną dopłatą pieniężną. Wiadomość: Skład przyborów do palenia Jagiellońska 7. 11119

Plac półmorgowy, zabudowanie, w śródmieściu przy ramwaju, nadający się na większe przedsiębiorstwa do wynajęcia. Wiadomość: Szpitalna 30, Restauracya. 11117

Koncypient adwokacki poszukuje pokoju do nauki przy rodzinie z utrzymaniem. Wiadomość Hotel City u portyera od 2 4. 11140

Poszukuję mieszkania składającego się z 2 lub 3 pokoi z kuchnią i komfortem w śródmieściu lub przy przystanku tramwajowym położonym, na świetnych warunkach. — Zgłoszenia z grzeczności przyjmuje magazyn mebli A. Hermelina ul. Reitana 6. 11109

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. W. Lauterstein b. elew. kliniki dermatolog. w Berlinie.
Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampą kwarcową 86 0

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam, brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8-9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

W Chorobach SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Lola Füllenbaum, LWÓW ŻÓŁKIEWSKA 33
od 8—6 sekundaryusz szpit. powszechnego. 625

Dr. Maksymilian Roller
ord. **W CHOROBACH DZIECI** od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10 71

Dr. Zofia Wepper, Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów elektrolizą brodawek, znamion. 10706

Sekundariusz szpitala państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Regina Reichenstein — Nadlwa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8-9 i od 2—4 pl. **Halicki 7** (nad kawiar. Centr.

ZAWIADOMIENIE.

Towarzystwo okrętowe HOLLAND-AMERICA LINE

podaje niniejszym do wiadomości, że dla wygody swoich miejscowych pasażerów, otworzyło również biuro

przy ul. SYKSTUSKIEJ 24 — gdzie sprzedaje karty okrętowe (szyfkarty) do Ameryki, Kanady, Kuby i Meksyka.

Wszelkich informacyi udziela się BEZPŁATNIE. Towarzystwo Okrętowe

HOLLAND AMERICA LINE, Lwów, Sykstuska 24. 11138

ROZNE.

Bandażysta Polaczek, Sampon. Illustrowane cenniki darmo. 10296

Dentysta technik z kompletnym narzędziami poszukuje lekarza z urządzeniem na prowincyi. Zgłoszenia Szeremeta, Lwów, Janowska 39. 11113

Kapelusze ręczne, wyprawy ślubne, filety wykonuje Chmielewska Chorążczyzny 2, parter. 11123

INTERESA HANDLOWE.

Do dobrze rentownego 20 lat istniejącego handlu hurtownego i drobnowarzywnego towarami bławatnymi w centrum miasta poszukuje się wspólnika z wkładem kilku milionów marek obeznanego z prowadzeniem tego rodzaju handlu. Bliższej wiadomości udzieli S. Schneider, Lwów, plac Strzelecki 2, II. p. 10003

Ogłoszenia.

ZIEMNIAKI

jadalne wybierane po cenach konkurencyjnych sprzedaje Małopolskie Towarzystwo Handlowe

„EMTEKA", Lwów, ul. Kopernika 42 b.

Baczność Tarnopolanie!

Pierścienie brylantowe, złote zegarki męskie i damskie, jakoteż podarki ślubne poleca najtaniej 10962

S. Tichman — Tarnopol, Mickiewicza l. 18.

WAZELINA marki „Columbia"
W BECZKACH
WAZELINA marki „Columbia"
w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —
FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY
„COLUMBIA"
L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

NOWY TRANSPORT

najmodniejszych płaszczy damskich i dziecinnych po bajecznie niskich cenach poleca hurtownie i detalicznie znana stara firma

KLARA WERK

Lwów ulica Skarbkowska l. 7.

Z obszernym lokalem

kompletnie urządzonym, o kilku wielkich ubikacyach z telefonem W PRYNCYPALNEM MIEJSCU i współpracą, przystąpię do spółki hurtowni manufaktury, obuwia, skóry lub tp. Reflektanci podadzą adresy do biura Szkołowskiego pod «OKAZYA». 11107

PLUSZE, JEDWABIE, SZYFONY, ADAMASZKI we wszystkich szerokościach, **DYMKI, KAPY, FIRANKI,** materyały na **UBRANIA, PŁASZCZE, KOSTYUMY, KLOTY,** oraz satyny maslowane trykotyny flanele, barchany poleca tanio

T. FUHRMAN, Skarbkowska 23 I. p

Baczność! Baczność!

Sklep ul. Chorążczyzny 9

obok kina „Apollo"

POLECA

pudełka na cukry, kasetki na pomadki, podstawki pod torty i tacki, koszyczki na pomadki, pudła na kapelusze, papiery introligatorskie do wyrobu pudełek i wycinanek w szkołach. 10108

Piece oryginalne **„METEOR"** Inż. J. A Schuman

Lwów, Pańska 23/47

OGŁOSZENIE.

Dyrekcya Zakładu gazowego miejskiego we Lwowie podaje do wiadomości, że w myśl uchwały Rady miejskiej z dnia 16. listopada 1922 r. zostały ustanowione następujące ceny gazu:

1) za gaz do oświetlenia i opału Mp. 300·— za 1 m³
2) za gaz wyłącznie do motorów Mp. 260— za 1 m³

Równocześnie najem gazomierzy został podwyższony i będzie wynosić miesięcznie:

a gazomierz od 3 płom. do 5 płom. Mp. 100·—
„ „ „ 10 „ „ 20 „ Mp. 200·—
„ „ „ 30 „ „200 „ Mp. 250·—

Należytości przypadające do zapłaty z tytułu rachunków za miesiąc listopad 1922 r. bez względu na termin odczytania stanu gazomierzy, jak i nadal, mają być płacone według podwyższonej taryfy.

Lwów w listopadzie 1922.

Dyrekcya Zakładu gazowego miejskiego.

MOTOR GAZOWO-SSĄCY

na koks, marki Benza, 50 H. P. kompletny, zupełnie nowy, zaraz okazyjnie do sprzedania.

Wiadomość „GAZ" pl Dąbrowskiego 7 parter.

Spólnik poszukiwany

do Biura Techniczno. Kapitalista lub zdolna siła techniczna. — Zgłoszenia pod »Przedsiębiorczość« do biura ogłoszeń Brücka Lwów, ul. Kościuszki l. 2.

Kopyta lwowskiej fabryki „Model" zawsze na składzie

u firmy **Schnapek Thiman, Becia Eichman** ulica Żółkiewska 16

Nigdzie taniej nie dostaniecie **FUTRA**

jak u A. Peitzera, Lwów, **Pasaż Hausmana 5.**

RAGLANY FUTRZANE PO CENACH REKLAMOWYCH — ZA SUROWCE PŁACĘ NAJWYŻSZE CENY. 11033

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

OTOMANY

Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materyace blowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca **E. KOHLBLAT, Lwów, Krakowska 4** hurtow. i detajl.

Pierwszorzędna Kawiarnia i Restauracya „RENESANS" we Lwowie 3. Maja 12, parter

Rendezvous świata kupieckiego i naftowego. Codziennie Koncert zespołu muzycznego pod batutą słynnego cygana FE ENCZA ARPADA Bäymla. — Po teatrach »» poleca się gorącą kuchnię. — Lokal otwarty do 3-ciej po północy. 11052 ««

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1332 Lwów, środa 22. listopada 1922. Rok (no-d) nr. 7.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 3. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Przesyłka pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.[illegible]

PRENUMERATA: [illegible] 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. [illegible] 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: [illegible] ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz uwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 00 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i [illegible] zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mk.
1/2 stronicy . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Kosmarin.

Problem wschodni a Palestyna.

(i) Wśród zgiełku przed- i powyborczego uszły prawie uwadze żyd. opinii publicznej w kraju doniosłe zdarzenia polit, czne, rozgrywające się wprawdzie zdala od nas, ale dotykające najżywotniejszych naszych interesów i aspiracyi. Sytuacya, wytworzona zwycięstwem wojsk kemalistycznych i rządu Angory nad Grecyą, przewaga, jaką chwilowo przez to uzyskała na bliskim Wschodzie nad Anglią — Francya, rozwinęła na nowo problem wschodni i postawiła mocarstwa europejskie wobec konieczności uregulowania tego problemu pod kątem widzenia stworzonego „fait accompli", co jest identyczne z rewizyą traktatu sewrskiego.

Przy ścisłem powiązaniu interesów różnych mocarstw, konkurujących ze sobą o sferę wpływów w różnych częściach świata, oznacza postawienie do dyskusyi jednego problemu, otwarcie dyskusyi nad szeregiem innych. Rozpoczyna się targ o wzajemne koncesye..

Uregulowaniu sprawy wschodniej poświęcona będzie konferencya w Lozannie. Targi, — że się tak wyrazimy preju'ycalne — odbywają się już od dłuższego czasu a Anglia wprost zapowiedziała, że delegaci jej wezmą na razie udział w obradach przedwstępnych konferencyi tylko dla wyjaśnienia sytuacyi. Na samej konferencyi nie pozwoli Anglia na zaskoczenie jej niespodzianiami, sprzecznemi z linią jej polityki i uświęconymi w tradycyi polityki angielskiej interesami. Ewentualnie zatem, nie w źmie wogóle udziału w konferencyi, której wyniki w tym wypadku by yby illuzoryczne. Czy, w jakim charakterze i z jakim skutkiem sprawa Palestyny jako część problemu wschodniego znajdzie się na porządku dziennym konferencyi? Oto pytanie interesujące żydowską opinię publiczną. Wiadomości pod tym względem są ze sobą sprzeczne. Z jednej strony doniosły ajencye telegraficzne, że rząd Angory zażąda plebiscytu w Palestynie po powrocie uchodźców, z drugiej natomiast komunikują, że ten sam rząd Angory oświadczył swe desinteresment w sprawie Palestyny. Do Lozanny przybyły arabskie delegacye antysyonistyczne i delegacya syonistyczna z Sokołowem na czele.

Dotąd nie jest jeszcze pewnem, czy sprawa Palestyny względnie żyd. siedziby narodowej znajdzie się wogóle na porządku dziennym konferencyi. Gdyby jednak z jakiejkolwiek strony została oficy lnie poruszoną czy grozi nam nieprzychylna d cyzya?

Oświadczamy wręcz — uważamy to za wykluczone!

Sojusz Chjeny z Piastem?

Warszawa. 29 listopada. (tel. wł. hk.) Wtorkowy „Monitor Polski" przyniesie dekret zwołujący Sejm i Senat na dzień 28 listopada. W związku z tem zaznaczyć należy, że gmach senatu został już w całości odnowiony, koszta wynosza 25 milionów mk.

Co do prezesury Senatu i marszałkostwa Sejmu brak jakichkolwiek konkretnych wiadomości. Wydaje się prawdopodobne, że obok kwestyi marszałkowskiej wyłoni się kwestya prezydentury gdyż podobno Piłsudski nie chce przyjąć tego stanowiska. Mówią, że piastowcy wysuwają ze swej strony na to stanowisko trzy kandydatury a to Witosa, b. ministra Wojciechowskiego, obecnego prezydenta ministrów Nowaka. Prawica wskazuje na Trąmpczyńskiego i Ponikowskiego jako na ewentualnych kandydatów kompromisowych.

Zaznaczyć wypada, że pogłoski podają, iż rozmowy między Piastowcami a Chjeną są prowadzone bardzo intenzywnie. Są nawet informacye, które przynieść należy z zastrzeżeniem jakoby najbliższe dni miały przynieść definitywne porozumienie endecko-piastowskie.

Otwarcie konferencyi w Lozannie.

Lozanna. 20 XI. (PAT.) Szwajc. Ag. Tel. Dziś popołudniu odbyło się w Lozannie pod przewodnictwem szwajcarskiego prez. związkowego pierwsze posiedzenie konferencyi wschodniej. Licznie zebrana publiczność oczekiwała przed gmachem przybycia delegatów. O godz. 4 pop. otworzył prez. związk. dr. Haab pierwsze zebranie konferencyi przemówieniem. Następnie zabrał głos angielski min spraw zagr. Lord Curzon, który przypomniał, że w ostatnich 4 latach odbyły się w stolicach mocarstw liczne konferencye, których celem było przynieść światu zakończenie wojny. Teren żadnego państwa nie nadaje się tak bardzo, jak Szwajcarya do tego, aby osiągnąć konieczne porozumienie. Szwajcarya jest dla wszystkich żywym przykładem ładu, pokoju i poszanowania praw innych państw. Lord Curzon dziękuje Szwajcaryi za gościnę w urządzeniu konferencyi.

Po Lordzie Curzonie zabrał głos Ismed pasza, który wskazał na wielkie cierpienia, jakie przybyła Turcya w ciągu 4 lat. Turcya — powiedział on — walczyła sobie swoją niezależność, a celem zgromadzenia narodowego w Angorze nie jest nic innego, jak tylko ugruntowanie tej niezależności. Prawdziwy pokój przyniesie wzajemne poszanowanie praw i niezawisłości narodów. Turecey delegaci pokojowi mają silną wolę dojścia do nowego porozumienia z innemi delegacyami.

Prezydent Związkowy dr. Haab podziękował Ismedowi paszy i lordowi Curzonowi za przyjazne słowa: zwrócone pod adresem Szwajcaryi, poczem oznajmił, że najbliższe posiedzenie konferencyi odbędzie się we wtorek o godz. 11 przedpoł. w zamku Ouchy.

Paryż. (Pat.) „Petit Parisien" z Lozanny. Poincare oświadczył, że będzie uczestniczył w pierwszem posiedzeniu konferencyi tylko jako zwykły obserwator. Przewiduje on, że prace konferencyi zakończą się w ciągu miesiąca. Mussolini oświadczył w rozmowie z dziennikarzami, że wytyczna linia politycznej aliantów jest konieczna nietylko ze względu na samych aliantów, ale i ze względu na Turcyę a także w stosunku do Małej Ententy należy dojść do porozumienia. Jest bowiem konieczne, aby alianci zajęli wspólnie stanowisko i przestali uprawiać trzy różne polityki. Mussolini zaznaczył że na konferencyę lozańską przybędzie także przedstawiciel Watykanu.

Londyn. (Pat.) Wolf »Times« donoszą z Waszyngtonu, że wedle informacyi z Białego Domu przedstawiciel St. Zjednoczonych na konferencyi lozańskiej oświadczy się za utrzymaniem kapitulacyi, za ochroną urządzeń religijnych i wychowawczych, za odpowiedniemi przyrzeczeniami w sprawie ochrony handlu, w sprawie ochrony mniejszości, w sprawie swobody cieśnin i za odszkodowaniami za straty, które St. Zjednocz ne poniosły w Turcyi z powodu wykroczeń.

Wynurzenia Mussoliniego.

Territet. (Pat.) Szwajc. Ag. Podróż Mussoliniego przez Włochy na konferencyę lozańską była równa pochodowi tryumfalnemu. We wszystkich miejscowościach przez które przejeżdżał był owacyjnie witany. W Territet przyjął Mussolini przedstawicieli prasy i udzielił wyjaśnień. Na pytanie jaki program przywozi na konferencyę, czy program dotyczący tylko spraw Lewantu, czy też wszystkich spraw dotyczących ententy, odpowiedział Mussolini, iż możliwe jest, że na konferencyi będzie po-

Po cenach konkurencyjnych sprzedaje wszelkie wyroby
CUKIERNICZE
najlepsze niezrównane w jakości firma
M. KANNER i SKA
wyrób cukierków Kraków, Podgórze, Lwowska 12.
»MARKA OCHRONNA »JELEŃ«. « 11812

Aspiracye żydowskie kryte są zobowiązaniami międzynarodowemi. Poruszenie tej kwestyi w obecnej fazie byłoby identycznem ze zmianą polityki wszystkich mocarstw, które kontrasygnowały w Londynie mandat nad Palestyną. Nastroje w poszczególnych państwach, liczących się przytem z siłą ideału 14-milionowego narodu, ale też z potrzebą ewolucyjnego rozwoju świata, dla którego częste rewolucyjne wstrząśnienia ustalonego porządku rzeczy połączone są z niebezpieczeństwem wiecznych niepokojów — nie przemawiają za tem. Zaś nastroje w samej Anglii nie dają również powodu do niepokoju. Wynik wyborów w Anglii przyniósł wprawdzie klęskę grupie Lloyda George'a, zdecydowanego przyjaciela syonizmu a sama walka wyborcza odzywała się pod hasłem oszczędności w Palestynie i Mezopotamii, ale jasną jest rzeczą, że sprężyną walki o wpływy w Anglii nie będzie sprawa Palestyny i hasło to wysunięto w agitacyi tylko jako środek oportunistyczny. Przy niataja- a większość nowego parlamentu angielskiego — stanie na gruncie formalnych zobowiązań a zwycięstwo sprzyjającej sprawie żydowskiej Palestyny Labour Party jest nadto gwarancyą, że linia polityki angielskiej w tym względzie nie ulegnie zmianie.

Nie chcemy przez to twierdzić, że horyzont jest zgoła wolny od chmur. Niebezpieczeństwo zagraża z innej strony. Nie zasadzie deklaracyi Balfoura ale jej treści. Wysuwa się znowu zagadnienie interpretacyi żydowskiej siedziby narodowej. Na tem polu spoczywa punkt ciężkości, i stanowi jedyne źródło niepokoju, to wymaga czujności świata żydowskiego. Kierownictwo światowej organizacyi syonistycznej stoi znowu przed koniecznością rozważnej i zdecydowanej inicyatywy politycznej. W oparciu o silną wolę 14-milionowego narodu znajdzie właściwą drogę do sprawiedliwego celu.

Z Rady ministrów.

Warszawa. Pat. Rada ministrów na posiedzeniu 20 bm. zatwierdziła układ z Austryą co do zwrotu wywiezionych przedmiotów przemysłowych, dalej zatwierdziła statut towarzystwa kolonii letnich i uzdrowisk, pracowników poczt, telegrafów i telefonów, dalej zatwierdziła wniosek ministra kolei żelaznych w sprawie przystąpienia polskich kolei żelaznych do międzynarodowego związku kolejowego, dalej wniosek ministra zdrowia publ. w sprawie powołania do życia przy ministerstwie zdrowia państwowej rady zdrowia, pozatem Rada ministrów załatwiła szereg spraw bieżących wniesionych przez poszczególne ministerstwa.

—o—

Oszczędności na pracownikach kolejowych.

Warszawa. 20 listopada (tel. włk.) Minsterstwo kolei projektuje skasowanie ulg kolejowych dla urzędników a wynoszących dotąd 50 procent. Tak samo pracownicy kolejowi mają otrzymać zamiast dotychczasowych biletów ulgowych (wynoszących dotąd 1/10) część biletów bezpłatnych rocznie.

—o—

ruszony cały kompleks spraw, w każdym razie będzie omówiona sprawa ententy. Musimy wiedzieć — powiedział Mussolini — jakie stanowisko zajmują Włochy w łonie ententy. Co się tyczy samego problemu ententy, to w tym względzie niema jeszcze żadnej jasności. Na pytanie jakie znaczenie mają paryskie narady Poincarego, Curzona i bar. Avezzano, odpowiedział Mussolini: Nie mają one żadnego znaczenia. Na pytanie czy Mussolini zgodził się na memoryał angielski, odparł on, że w żadnym kierunku nie wyraził swej zgody na ten memoryał. Co do porozumienia na punkty tego memoryału odpowiedział Mussolini, że nie wie czy interesa angielskie dadzą się zawsze pogodzić z interesami włoskimi, przyczem zauważył, że ententa może być zrekonstruowana tylko na podstawie układu. Co się tyczy Rosyi zauważył premier, że jego zdaniem powinna ona wziąć udział we wszystkich pracach konferencyi lozańskiej. Wreszcie oświadczył, że narady w Lozannie będą miały dla ententy najważniejsze znaczenie, będzie to można bowiem po raz pierwszy mówić wyraźnie o entencie. Włochy w każdym razie będą żądały dotrzymania układu w Mundanii. On sam (Mussolini) nie wejdzie w bezpośredni kontakt z delegatami tureckimi, ponieważ jest zdania, że jest to zadaniem delegacyi.

Narady trzech premierów.

Ouchy. (Pat) Konferencya Poincarego, Lorda Curzona i Mussoliniego była dziś kontynuowana i trwała od godz. 10 do godz 18 Po ukończeniu posiedzenia wydano następu ący komunikat urzędowy: Ministrowie Potncare, Curzon i Mussolini zakończyli w poniedziałek przedpołudniem prowadzoną w tym samym serdecznym duchu porozumienia wymianę zdań, którą rozpoczęli w niedzielę. Zajmowali się oni także kwestyami dotyczącymi organizacyi konferencyi i regulaminem jej obrad.

Lozanna. (Pat) Ag. Havasa dowiaduje się, że narady trzech ministrów w Territet wywarły dokładne wrażenie na delegacyach, pozwalając przewidywać ogólną zgodę sprzymierzonych. Ministrowie zapoznali się z memoryałem angielskiem, mającym posłużyć za podstawę propozycyi, które będą przedstawione Turcyi przez państwa sprzymierzone. Pozatem jest prawdopodobne, że ministrowie rozpatrywali ewentualne postanowienia, jakie miałyby żałoby powziąć w razie pogwałcenia przez Turków układu mudańskiego dla chęci wywarcia przez nich nacisku na rokowanie lozańskie. Zamiary Anglii i Francyi w tym względzie mogą jedynie doznać poparcia ze strony Włoch.

Zjazd dyplomatów.

Sofia. (Pat.) Bułg. Ag. Wczoraj odjechał do Lozanny bułgarski minister pełnomocny w Białogrodzie K. Stadjeodorow w towarzystwie rzeczoznawców oraz doradców technicznych. Przewodniczący delegacyi prez. min. Stambulijski bawi już w Lozannie.

Ouchy (Pat) Prezydent Związkowy dr. Haab przyjął dziś przedpołudniem francuskiego prez. min. Poincare'go. Rozmowa między obu mężami stanu trwała kwadrans i miała przebieg bardzo serdeczny. Popołudniu Lord Curzon złożył wizytę prez związkowemu wieczorem zaś odwiedził go Mussolini. Prezydent związk. dr. Haab rewizytował ministrów.

—o—

Nacisk na Turcyę.

Paryż (AW. „Petit Parisien« donosi, że na ostatniej naradzie z Czurzonem Poincare omawiał sprawę wspólnego wystąpienia dla wywarcia pewnego nacisku na Turcyę. W naradach wziął udział gen. Foch, jako rzeczoznawca wojskowy. Curzon zaproponował obsadzenie cieśniny Dardanelskiej przez wojska sprzymierzone na wzór okupacyi obszarów Nadreńskich, co ma zmusić Turków do wypełnienia przyjętych zobowiązań.

—o—

Po ucieczce sułtana.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse" donosi z kół tureckich we Wiedniu, że wybór ks. Abdula Medżida na kalifa przyjęty będzie w Turcyi z zadowoleniem. Nowy Kalif liczy obecnie 46 lat i otrzymał staranne wychowanie we Francyi i w Niemczech. Zdaniem tych kół nie nastąpi obecnie wybór nowego sułtana, ani też nie nastąpi połączenie sułtanatu z kalifatem. Sądzą, że zgromadzenie narodowe w odpowiedniej formie powierzy funkcye Naczelnika Państwa ew. każdorazowemu pezydentow Zgromadzenia Narodowego Przypuszczają też, że Zgromadzenie Narodowe przeniesie się wkrótce do Konstantynopola. Co się tyczy agitacyi angielskiej za stworzeniem rozłamu w świecie mahometańskim i porożnieniem Mahometan w Turcyi z Mahometanami w Indyach i innych częściach Azyi, koła tureckie we Wiedniu są zdania, że cel ten nie będzie osiągnięty, ponieważ Zgromadzenie Narodowe w Angorze, które rozdzieliło sułtanat i kalifat jest poinformowane o nastrojach w Indyach i innych częściach Azyi. Przyuszczają, że Mahometanie indyjscy oraz w innych krajach azyatyckich uznają nowego kalifa. Zresztą nominacya kalifa nie jest zależna od zgody całego świata muzułmańskiego.

Konstantynopol. (Pat). W kołach muzułmańskich panuje pogląd, że sułtan przez sam fakt swej ucieczki może być uważany za zdetronizowanego, ponieważ przepisy Koranu opiewają, że gdyby kalif opuścił swoje stanowisko i schronił się na terytorjum chrześcijańskie pod opiekę obcą uważany będzie za zdetronizowago.

Konstantynopol. (Pat). Sobotnia konferencya generałów koalicyjnych z Riffetem paszą nie doprowadziła do żadnego rezultatu. Riffet jest w dalszym ciągu nieprzejednany w sprawie policyi i sądownictwa Odrzucił on wszelkie mięszanie się czynników obcych do tureckich spraw wewnętrznych. Zgadza się jedynie na sprawowanie w Konstantynopolu kontroli czysto wojskowej. Następna konferencya odbędzie się w poniedziałek.

Apel do Austryi.

Wiedeń. (Pat.) Prezydent delegacyi Ligi Narodów Jansen wystosował pismo do austryackiego kanclerza Seipla, w którem zwraca uwagę na zagrożenie akcyi finansowej na rzecz Austryi, na wypadek gdyby dyskusya w parlamencie austryackim, która miała być ukończona 4. listopada nadal się przeciągała. W tym tygodniu odbędzie się konferencya przedstawicieli państw sygnatarnych protokołu genewskiego, celem ustalenia jednobrzmiącej formy gwarancyjnej, która ma być przedłożona różnym parlamentom. Dalsza zwłoka spowodowała by odroczenie na czas nie dający się narazie oznaczyć, uchwał tychże parlamentu. W szczególności projekt ustawy powinien być przedłożony angielskiej Izbie Gmin przed 27 listopada. Prezes Jansen prosi tedy Seipla, aby poczynił odpowiednie starania i sprawił, aby interesowane rządy otrzymały uchwałę parlamentu austryackiego przed 26. listopada.

—o—

Berlin. (AW). „Berl. Tagblatt" donosi, że Morgan przybywa 21 b. m. z Londynu do Berlina, celem zwołania tam konferencyi bankierów.

—o—

Rozdział mandatów z listy państwowej.

Warszawa. (Pat.) Pod przewodnictwem głównego komisarza wyborczego p. Bresiewicza odbyło się posiedzenie głównej komisyi wyborczej, na którem ustalono listy mandatów poszczególnych stronnictw z listy państwowej.

Z państwowych list wyborczych zostali wybrani do Sejmu:

Z listy nr. 1: Witos, Rataj, Dąbski, Dębski, Kiernik, Boreś, Kowalczuk, Kiełak, Bogusławski, Nedbalski, Pluta, Wyrzykowski.

Z listy nr. 2: Daszyński Porl, Barlicki, Zemięcki, Damand, Moraczewski, Żuławski.

Z listy nr. 3: Thugut, Stolarski, Nocnicki, Tabor, Poniatowski

Z listy nr. 7 Chądzyński, dr. Wachowiak, dr. Fichna.

Z listy nr. 8: Korfanty, Grabski, Dubanowicz, Chaciński, Kalicka, Kucharski, Michalski Pluciński, Szebeko, Kowalewski, Wierzbicki, Seyda, Dąbrowski, Gerlicz, Gasiorowski, Z łuska, Gościński, Rudnicki. Sykała, Wierczak, Fudakowski Fojcik, Kubik, Kalenkiewicz, Kozłowski.

Z listy państwowej nr. 16: Grunbaum, Klinke Wasyńczuk, Tarszkiewicz, Kirszbaum, Żerbe, Farbstein, Serebrenikow, Wojtiuk Thon, Bertold.

Z listy państwowej nr. 17 Dr. Reich Leon, dr. Rosmarin Henryk.

Jeżeli jedna i ta sama osoba została wybrana równocześnie z kilku lisu oi kręgowych, albo z listy państwowej i z listy okręgowej, winna oświadczyć na ręce generalnego komisarza wyborczego (Warszawa, Gmach sejmowy) najpóźniej w ciągu tygodnia a po dniu 21 listopada br. który mandat przyjmuje. W braku takiego oświadczenia będzie się ją uważało za wybraną z listy okręgowej, a jeżeli była wybrana z kilku list ogręgowych, z tej listy okręgowej na którą oddano więcej głosów (Podpisy)

Warszawa Generalny komisarz wyborczy rozpoczyna wydawanie listów wierzytelnych posłom wybranym z list państwowych.

Londyn. 20. (Pat). W stanie zdrowia Bonara Lawa nastąpiło znaczne polepszenie.

Bitwa w parlamencie.

Belgrad. (AW.) Tajne posiedzenie na którem uchwalono kredyty wojskowe zmieniło się w formalną bitwę, przyczem strzelano z rewolweru i rzucano rozmaitemi ciężkkimi przedmiotami. W czasie tej strzelaniny raniono kilku posłów, między innymi posła muzułmańskiego Mitkowicza i radykalnego posła Kastica.

—o—

Przesilenie rządowe w Niemczech

Berlin „Berliner Ztg. am Mittag" podaje, że nowa sytuacya w przesileniu idzie w tym kierunku, iż Cuno pracuje nad utworzeniem gabinetu politycznego, składającego się z członków mieszczańskiej wspólnoty pracy. Z nową listą gabinetu przedstawi się Cuno w czwartek w Reichstagu, aby przez głosowanie stwierdzić, czy znajdzie poparcie.

Berlin. (Pat.) W kołach parlamentarnych słychać, że w skład nowego gabinetu wejdą prawdopodobnie następujący ministrowie z dawnego gabinetu: Min. pracy Braun, min, obrony kr j. Geßler i min. skarbu Hermes. Jako przyszłego sekretarza stanu w urzędzie kanclerskim wymieniają b. bawarskiego ministra handlu Amma. Jako kandydatów na ministrów spraw zagranicznych wymieniają ambasadora niem. w Londynie Sthammera, ambasadora w Rzymie Nauratha, i posła w Sztokholmie Nadolny'ego. Centrum na dzisiejszem posiedzeniu frakcyi wypowiedziało się w tym kierunku, że skoro obecnie nie idzie o utworzenie koalicyi, centrum nie jest w sprawie gabinetu niczem związane i zachowuje sobie wolną rękę

Berlin. (Pat.) WBK. Po odmowie socyalnych demokratów współpracowania z niemiecką partyą ludową, zamierza obecnie dr. Cuno utworzyć gabinet pracy, albotéż t. zw. ministerstwo dla załatwiania spraw bieżących. Bez socyalnych demokratów nowy gabinet składałby się z posłów Reichstagu a częścią z osobistości z poza parlamentu. Rząd ten przedstawi Cuno parlamentowi. Dzienniki spodziewają się, że zjednoczona partya socyalistyczna nie będzie Cunowi robiła zbyt wielkich trudności. „Vossische Zeitung" sądzi, że gabinet ten będzie prowizoryczny i będzie fungował do czasu, kiedy w parlamencie utworzy się lepsza garancya do utworzenia koalicyi.

Berlin. (Pat.) Wolff. Socyalno-demokratyczna frakcya Reichstagu po 3 godzinnej dyskusyi akceptowała stanowisko delegatów frakcyi, którzy prowadzili rokowania w sprawie utworzenia gabinetu. Stosunek głosów dotychczas trzymany w tajemnicy,

—o—

Urząd dla spraw mniejszości narodowych.

Warszawa (AW) Z dniem 17. bm. weszło w życie rozporządzenie Rady ministrów w sprawie utworzenia na G. Śląsku urzędu dla spraw mniejszości narodowych. Działalność urzędu rozciąga się wyłącznie na G. Śląską część województwa śląskiego.

—o—

Przed dymisyą.

Warszawa. (AW.) „Przegląd Wieczorny" donosi: Tydzień bieżący uważać można za początek ożywienia się zmarłego przed paru miesiącami życia parlamentarnego. Odbędą się w tygodniu tym zjazdy stronnictw, celem zreasumowania wyników wyborczych, oraz ustalenia mandatów poselskich. Rozpoczęte w tygodniu ubiegłym pewne posunięcia polityczne między ugrupowaniami nabierają większej wyrazistości i będzie można mówić o kombinacyach blokowych. Największą uwagę zwraca wiadomooość o zamiarze zbliżenia się posła Rataja wraz z pewną częścią grupy „Piasta" do Ch. Z. J. N. i o możliwości utrzymania nadal w Sejmie bloku mniejszości narodowych. W tym tygodniu uwydatnią się również nazwiska kandydatów na marszałków Sejmu i Senatu.

Wadomości bieżące.

Warszawa. (Pat). Baron von Retzenstein wybrany na G. Śląsku w 3 okręgach zrzekł się zupełnie mandatu do Sejmu.

Londyn. 20. (Pat). Jak donoszą „Times" z Cobe prof. Einstein przybył do Szanghaju, skąd uda się do Tokio.

Sofia. 25. (Pat). Bułg. Ag. W wyniku referendum, które się odbyło wczoraj 75 proc. głosujących wypowiedziało się za pociągnięciem do odpowiedzialności b. ministrów Grekowa, Danewa, Malinowa i Kasturkowa.

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy.)

Antoni Czechow jest najchlubniejszym autorem zespołu Stanisławskiego „Dymiąca przez słowa" kontemplacya bytu rosyjskiego drgająca w utworach scenicznych wspaniałego nowelisty, oddech stepu, bezmiaru, smutku i tęsknoty zamknięty w dramatach, które są niedopowiedzeniem, przyciszeniem dawały ogromne pole inwencyi reżysera i artysty. Bohaterami sztuk Czechowa byli nie ludzie lecz atmosfera a pasyą reżyseryi Stanisławskiego i Danczenki było stwarzanie atmosfery, nastroju przez subtelne unaoczniania zatajeń, owej najbardziej przejmującej mowy życia. Pierwszy wielki sukces odniósł Teatr Artystyczny „Mewą" Czechowa. „Wiśniowy sad" i „Trzy siostry" grane były w przeciągu ćwierćwieku niezliczną ilość razy przeważnie w niezmiennej obsadzie. Ciągle jednak przeistaczał się, pogłębiał się nastrój i w obecnej inscenizacyi, kiedy znikła zupełnie z rzeczywistości rosyjskiej ta sfera życia, której sztuki Czechowa były odzwierciedleniem, żyje Czechow w inscenizacyi Stanisławskiego niezmiernie subtelnem skupieniem, niby legenda osnuta z wspomnień, głębokiem, właśnem życiem. Zatraca się banalny poszlak o naturalizm, o martwą fotografię. Uczucia znalazły w grze i w inscenizacyi harmonię przestworzy i poza prawdą czy prawdopodobnością małomieszczańskiego środowiska widzimy wieczny obraz falowania bytu, beznadziejnego mijania, słonecznych cichych rozświetleń i ciemnych zachmurzeń. Znów genialne zestrojenie zespołu z inscenizacyą i grą światła. Ma się w „Trzech siostrach" i „Sadzie wiśniowym" wrażenie, że gdyby ludzie nie rozgrywali w słowach akcyi sztuk Czechowa — jest ona zresztą zupełnie nie dramatyczna — sam zresztą samo poruszanie się, sama stworzona obraz samo mówiły aby nam niewątpliwie atmosfera o wszystkiem, co utrwalić chciał w sztuce Czechow. W grze artystów moskiewskich i w całości wystawionej sztuki czuć na każdym kroku walkę z efektem i powierzchowną efektywnością. Oryginalne i głęboko przemyślane operowanie tem, co nazywa się powszechnie tempem gry. Nie ma w przedstawieniach Stanisławskiego lekkości, nie ma powabnego mijania, przepływania z dyalogu w dyalog, z sceny w scenę. Stanisławski gardzi tym sposobem ułatwiania widzowi estetycznego trawienia. Jest trwanie jak w życiu, które ma być malowane, jak w naturze, jak w rzeczywistości, jest życie ludzkie oddane w tej harmonii lub dysharmonii z życiem przyrody, jakie ma miejsce w rzeczywistości, sępiejące gdy niebo się zachmurzy i drżące kapryśną lekkomyślnością, jak blask słoneczny kapryśny i niestały.

Nastrój owłada widzem dopiero przy końcu, gdy wszystkie motywy, w symfonii dobiegną do harmonijnego finału, gdy z ostatniego przebrzmiewającego akordu przed duszą widza otworzy się z tego naturalistycznego niewolniczego odtwoorzenia życia perspektywa w nieskończoność. Podobnie w „Carze Fiodorze" hr. Tołstoja znów zespół poruszających się objawów historycznych, pełnych uduchowienia postaci, wykonywany tak że każdy epizod utrwalony malarsko byłby arcydziełem.

Nie bohaterstwo, nie walka, lecz indywidualne, na podstawie wgłębienia się w psychikę postaci, jej przeżycie są treścią aktorskiej i reżyserskiej pracy.

Przedstawienia Stanisławskiego trwają zwykle długo. Każdy akt obliczony jest na blizko godzinne trwanie a umiejętnie rozłożone pauzy starają się o to, aby widz nie pozostawał w sztucznem napięciu, które bardzo często fałszuje jego wrażliwość.

Nie brutalny efekt ale wprowadzanie stopień po stopniu w atmosferę sztuki — jest dydaktycznym celem Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy nast.)

Gdańsk. 20. (Pat). Dziś rano przybył z Warszawy dyrektor d p. Tannenbaum oraz naczelnik wydziału w ministerstwie przemysłu i handlu Siebennüsschen. Po ich przybyciu odbyła się konferencya, w której ze strony Gdańska brali udział prez. sejmu 9ahm, wiceprez. Z.ehm, senator Jewelowski, zaś ze strony polskiej Tannenbaum, Siebennüsschen, Kowalewski i Lelowski.

Wiedeń. (AW). Zmarł tu w 75 r. życia sławny neurolog dr. Obenstein.

Paryż. Pat Pod przewodnictwem ministra hygieny i opieki społecznej Straussa odbyło się w instytucie Pasteura pierwsze posiedzenie konferencyi międzynarodowej zwołanej przez sekcyę hygieny Ligi Narodow, Konferencya zająć się ma sprawą technicznych udoskonaleń w stosowaniu surowicy.

Gdańsk. Pat. Komisya osadnicza sejmu gdańskiego przyjęła przedłożony przez senat projekt ustawy, ograniczającej nabywanie nieruchomości w Gdańsku. W najbliższych dniach projekt ten wejdzie na porządek dzienny plenum Sejmu.

—o—

Rabin Rubinstein wybrany do senatu.

Warszawa. „Moment" donosi że po zakończeniu skrutynium w okręgowej komisyi wyb. w Białymstoku zostało ustalone że rabin Rubinstein uzyskał mandat do senatu.

—o—

Przegląd prasy.

W »Nowinach Codziennych« zamieszcza poseł Grünbaum artykuł p. t. Zagadnienia większości« poświęcony sprawie mniejszości narodowej. W artykule tym czytamy m. i:

»Polska jest demokracyą, a więc rządzić w niej winna większość. Jaka większość? Oczywiście większość obywateli kraju obywateli Państwa, których konstytucya zrównała w obliczu prawa. Ale Polska jest krajem, w którym ta odpowiedź wydaje się wszystkim niemal stronnictwom herezya. W Polsce, powiadają prawie wszyscy przywódcy stronnictw, włodarze dusz, rządzić może tylko większość obywateli Polaków, Polaków z narodowości, nie zaś większość obywateli wogóle. Ci zaś którzy tego głośno nie mówią (pamiętając jeszcze czasy, nie tak znowu odległe, kiedy sami a z nimi razem całe społeczeństwo zwalczało podobne poglądy) nie chcą stanąć do walki z krzewicielami tych zasad, z budujący mi na ich fundamencie byt i przyszłość Polski.

Lewica robotnicza boi się tworzyć większość razem z grupami narodowościowemi, bo ogląda się na stronnictwa chłopskie. Te zaś przepojone antysemityzmem, jeszcze bardziej się boją zerwać z nacyonalizmem endeckim, z »istinno-polską« polityka, która na kresach właszcza staje się tłomaczoną na język polski polityką Stołypina. Czyż nie przypominają obecne biadania z powodu wyniku wyborów na Wołyniu i wogóle na kresach tego wszystkiego co mówiono w prawicowej prasie rosyjskiej po rozpędzeniu drugiej Dumy, przed zamachem stanu Stołypina i zmianą ordynacyi wyborczej? Czyż nie głowią się obecnie przedstawiciele »myśli narodowej«, nad tem jak »poprawić« dzieło prof Buzka i ks. Lutosławskiego i tak szczelnie zamknąć wrota parlamentu przed mniejszościami narodowemi, jak to uczynił w swoim czasie — Stołypin w stosunku do b. Królestwa i kresów ówcześnie zachodnich? Chłopskie stronnictwa, zwłaszcza Witos i jego adherenci jeszcze tkwią po gardło w tej polityce. Narodowa demokracya nie chce stronnictwa Piast zaliczyć do stronnictw lewicowych, nie chce piastowców obrazić zarzutem, że zechcą oprzeć się na mniejszościowych ugrupowaniach. W ten sposób pragnie endecya, przykuć kmiotków piastowych do swego rydwanu, wziąć ich pod swoją komendę. I w tym Sejmie, jak w poprzednim p. Witos rozstrzygać będzie, czy kraj cały będzie oddany pod dyktaturę klerykalną, endecką, czy też pójdzie nową drogą. Albo pchnie politykę polską na nowe tory, albo pójdzie w niewolę endecką. A jaka jest ta niewola, miał możność przekonania się w Sejmie Ustawodawczym.

Innego wyjścia z sytuacyi obecnej nie ma i być nie może. Co więcej sytuacya obecna nie jest wcale przypadkową. Ustali się ona i utrwali, o ile, oczywista, nie pójdą stronnictwa większości w ślady Stołypina i nie wrócą na kresach czasy na wpółwojskowej okupacyi i nie będą wprowadzone ograniczenia prawne »inorodców«. Albowiem żadne najmądrzejsze »kawały« i »fortele« nie zmienią faktu, iż w Polsce mamy około 40 proc. niepolskich narodowości, a więc jest państwo polskie państwem narodowościowem, nie zaś państwem narodowem, jak tego chcą endecy

Problem większości jest zagadnieniem głębszem, niż się komuś wydać może. Jest to zagadnienie o charakterze Państwa Polskiego Przeistoczenie Państwa Polskiego w Państwo narodowe może się odbyć tylko w drodze gwałtownego polszczenia kresów, ograniczenia praw »inorodców«, zwłaszcza Żydów, w drodze rozpętania walk narodowych i wyznaniowych. Na to jednak młode państwo, borykające się z wielkiemi trudnościami wewnętrznemi i zewnętrznemi, ekonomicznemi, finansowemi i politycznemi — nie stać!

Artykuł ten spotkał się z odpowiedzią posła Niedziałkowskiego w »Robotniku« wskazującą, że leaderzy PPS dotąd jeszcze ciągle nie umieją wznieść się na wyżyny, z których zdołali na istniejący stan rzeczy patrzeć z perspektywy a nie wyłącznie przez mgłę swego partyjnego zacietrzewienia. W oczach p. Niedziałkowskiego blok, który zdołał przynajmniej w części naprawić krzywdy jaką Żydom i innym mniejszościom narodowym wyrządziła uchwalona także głosami PPS, ordynacya wyborcza nazywa się jeszcze ciągle »czarnym blokiem«. Nie rozumiejąc jak silną wśród danych okoliczności siłą spajającą może mieć wspólna krzywda każdy p. Niedziałkowski swój artykuł słowami: »Trzeba wiedzieć z kim się ma do czynienia. Blok jako całość nie stanowi bynajmniej lewicy. I śmiesznem jest, kiedy p Grünbaum wraz ze swoimi rekinami i protegowanymi junkrami oraz czarnosecińcami daje lekcye demokracyi polskiej I w interesie zarówno demokracyi polskiej, jak i demokracyi mniejszości narodowych leży, aby sztuczny zlepek, jakim jest Blok zniknął, ustępując miejsca naturalnemu podziałowi na demokracyę i reakcyę«.

JUŻ OPUŚCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM OD-
- POWIEDNI RABAT. -
DO NABYCIA W ADMINISTRACJI
„CHWILI"
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3,

Prezydent ministrów Południowej Afryki generał Smuts o polityce palestyńskiej.

Berlin. (Ziko) Dnia 9 bm. odbył się w Johannesburgu wielki bankiet żydowski, w którym brał także udział premier gen. Smuts. Smuts wyzyskał tę okoliczność celem zakomunikowania zebranym stanowisko rządu południowo-afrykańskiego wobec polityki angielskiej w Palestynie. Gen. Smuts uważa formułę „Żydowska siedziba narodowa" jako integralną część prawa publicznego. Wypadki na Bliskim Wschodzie, których oddziaływanie w Europie i w świecie mahometańskim nie pozostanie bez skutku, spowodowały przedewszystkiem nowe zawikłania w Małej Azyi. Smuts oświadczył dalej, że jest przekonanym, że Wielka Brytania wytrwa przy swej polityce mandatowej. Następcy Lloyd Georga muszą w interesie pokoju europejskiego i w zrozumieniu sprawiedliwego rozwiązania problemu żydowskiego pójść śladami swego poprzednika. Premier jest także przekonany, że Palestyna z czasem stanie się prawdziwą żydowską siedzibą narodową.

Gen. Smuts uważa obecną katastrofę Rosyi za zasłużoną karę historyczną za upośledzenie Żydów. Wkońcu wezwał premier rząd brytyjski i naród angielski, by wierni pozostali swej polityce przychylnej wobec żydowskiej siedziby narodowej.

Przesyłki pocztowe do Ameryki!

Bałtycko-Amerykańska Linia,
Warszawa, Marszałkowska 116
zawarła umowę z Ministerstwem Poczt i Telegrafów na przesyłkę paczek pocztowych z Polski do Ameryki, począwszy od dnia 1-go grudnia r. b.

Przesyłki gwiazdkowe dla krewnych w Ameryce, o ile będą nadane w którymkolwiek z urzędów pocztowych dnia 1-go lub 2-go grudnia r. b. włącznie, wysłane zostaną z Gdańska okrętem Bałtycko-Amerykańskiej Linii »ESTONIA«, odchodzącym wprost do New-York'u dnia 8-go grudnia r. b. i przybędą do Ameryki przed Bożem Narodzeniem. Wszystkie filie Bałtycko-Amerykańskiej Linii udzielają bezpłatnie informacyi, o rodzaju towarów i rzeczy, które bez żadnych formalności mogą być do Ameryki wysłane.

Komers Stowarzyszenia kupieckiego.

Lwów, d. 20 listopada.

Urządzony wczoraj komers dla uczczenia posła Eisensteina wykraczał stanowczo poza ramy zwykłego szablonu tego rodzaju uroczystości. W szczególności przyczyniły się do tego przemówienia najpoważniejszych przedstawicieli żyd. świata kupieckiego, którzy dali wyraz gorącemu przywiązaniu kupiectwa do żydowskiej myśli narodowej. Żydowskie kupiectwo, które w czasie ostatnich wyborów zajęło zwarcie ważny i wielki odcinek jednolitego frontu żydowskiego, zdeklarowało wczoraj przez usta swej reprezentacyi, że w walce o prawa i lepszą przyszłość ulicy żydowskiej, jaką stoczyć wypadnie żydowskiej reprezentacyi w Sejmie i Senacie — stanowić ono będzie silną kadrę, o którą z całem zaufaniem oprzeć się będzie można.

Na te serdeczne przemówienia, tętnem szczerości ożywiające przebieg całego komersu, które wygłosili pp.: prez. M. Finkelstein, dr. O. Thau, N. Blumenkranz, S. Bilbel, dr. Wasser, Rappaport i Altstock odpowiedzieli z kolei senatorowie i posłowie żydowscy. Gorąco oklaskiwani przez uczestników wieczoru, przemawiali kolejno pp.: K. Eisenstein, R. Pomeranz-Melzerowa, dr. J. Wurzel,

dr. E. Sommerstein, dr. M. Ringel i dr. L. Reich, stwierdzając, że wszystkie siły poświęcą obronie interesów żydowstwa.

Komers, którego charakter formalny był nader wykwintny, odznaczał się nastrojem prawdziwej serdeczności.

Jak mordowano Żydów na Węgrzech.

Przed sądem garnizonowym w Budapeszcie toczy się od kilku dni proces przeciw tym mordercom bl. p. Landaua, którzy jako osoby wojskowe podlegają sądownictwu wojskowemu. Pozostali oskarżeni zostali przez sąd cywilny. Również rozprawa przed trybunałem wojskowym ujawniła w całej pełni okropne szczegóły o potwornych stosunkach panujących w więzieniach węgierskich. Oskarżeni zaś podobnie jak ich towarzysze odpowiadający przed sądem cywilnym zachowują się cynicznie.

Pierwszy oskarżony sierżant Lieszkowsky do winy nie poczuwa się, twierdząc, że działał z wyższego rozkazu. Nienawiść jego przeciw Żydom i czyn jego na tem tle dokonany został jak utrzymywał Lieszkowsky przez wyższe instancye skwalifikowane jako rzecz patryotyczna. Zresztą nie zdawał sobie sprawy że czyn jego nosi znamiona zbrodni.

Przewodniczący zwraca uwagę oskarżonemu, że nienawiść przeciw komuś nikogo jeszcze nie uprawnia by był samowolnym sędzią i upomina oskarżonego by zaniechał używania w sali sądowej sądowej słów skierowanych na wytworzenie nastroju, wreszcie by uwzględnił powagę sądu i moralność publiczną.

W dalszym ciągu swych zeznań opowiada Liszkowsky: Gdy dnia 21 listopada 1920 roku z kilku towarzyszami przebywałem w oddziale prezydyalnym „C“ ministerstwa honwedów zjawił się pewien osobnik z zawiadomieniem, że sprowadzono trzech Żydów. Osobnik ten zwrócił się do mnie z propozycyą, bym nabawił strachu Żydów i zrobił im injekcję. Wezwałem wtedy Gondę i poleciłem mu zrobienie injekcyj. W międzyczasie przyszedł do biura Dobe. Poinformowano mnie, że Dobe nie jest Żydem lecz porządnym człowiekiem a wtedy rozkazałem Gondzie by przyniósł dwie flaszki wody. Gdy Żydzi wypili jedną flaszkę, zapytałem: Czy smakowało wino? Żydzi musieli śpiewać piosnkę antysemicką: „Erger, Berger, Schlossberger“. Na stole leżała wielka szczotka do zamatania i stary Landau musiał na mój rozkaz użyć tej szczotki do wąsów. Potem odszedłem Co się dalej z Landauem stało nie wiem.

Przewodniczący: Co to były za injekcye?

Osk.: Smarowano więźniów wodą solona. Jest to ciężki żart praktykowany we wszystkich więzieniach. U nas wprowadził to pewien porucznik.

Prokurator: To nie była niewinna woda solona, tylko chodziło o silny roztwór kwasu solnego. Oskarżony potwierdza.

Prok.: Wywiadowcy przydzieleni do policyi państwowej zaprowadzili to w ministerstwie honwedów a w oddziele prezydyalnym „C“ zawsze stała przygotowana flaszka z roztworem kwasu solnego. I tą okoliczność potwierdza oskarżony.

Prok.: Nie tylko Landau musiał śpiewać tą piosnkę antysemicką, lecz wszyscy śpiewali społem.

Osk.: Ja nie śpiewałem bo jestem niemuzykalny.

Przew.: (do osk.) Niech pan tego nie mówi, przecież do śpiewania „Erger, Berger“ nie potrzeba słuchu.

Następnie przesłuchano osk. por. Danszky'ego. Poczuwa się jedynie do czynnego znieważenia Landaua. Wchodząc do celi ogarnęło go oburzenie i wyprowadził Landaua, apostrofując słowami: „Powiedz stary Żydzie jak śmiałeś mnie oskarżyć przed ministrem“. Starzec zaprzeczył jakoby uprawiał szpiegostwo. Danszky nie dał rozkazu by Landaua znieważano. Uczynione to na własną rękę. Znieważenie Landaua przez Siposa nie trwało dłużej jak dziesięć sekund. Od dnia aresztowania począwszy stary Landau w dzień i w nocy wyprawiał krzyki prawdopodobnie z powodu tortur stosowanych wobec niego przez Siposa.

Por. Danszky zaprzecza jakoby znieważył młodszego Landaua. Powołani do rozprawy świadkowie potwierdzą sadystyczne skłonności Siposa. Motywem znieważenia Landaua zeznaje Danszky była nienawiść rasowa oraz oskarżenie przed ministrem. Starego Landaua bili Sipos i Toth; Danszky słyszał tylko uderzenia w twarz i nie mógł temu zapobiedz, gdyż wszystko to trwało bardzo krótko.

Prok.: Znieważenie Landaua w celi miało trwać 10 sekund?

Osk.: Nie, blisko 20—25 sekund.

Prok.: Tortorowanie i krzyki Landauów przerywały ciszę nocną w kasarni, tak że oficerowie żalili się, iż kasarnia cieszy się złą opinią.

Oskarżony zaprze za temu.

Prok.: Jak długo bawił pan z swoimi ludźmi w celi Landaua?

Osk.: 1—2 minuty.

Prok.: Czy można go było w tak krótkim czasie przesłuchać?

Danszky: Tak. Stawiałem pytania, on odpowiadał „nie“ i na tem skończyło się przesłuchanie.

Prok.: Przesłuchanie młodego Landaua trwało także 1—2 minuty.

Osk.: Tak. Padło jedno czy dwa pytania a potem zaczęło się bicie.

W dalszym ciągu swego przesłuchania odmawia por Danszky odpowiedzi odnośnie do innych wypadków znieważania aresztantów, gdyż depozycye te może składać jedynie na tajnej rozprawie, po zem oświadcza: Nikogo w mem życiu nie biłem. Jedyny którego znieważyłem był stary Landau. Przypominam, że gdy Sipos darł za brodę aresztowanego w swoim czasie starszego rabina Lebowicza, ja byłem tym, który starca wyswobodziłem z pazurów Siposa. Starzec ze łzami w oczach dziękował mi, Mimo chrześcijańskiego kursu nie miałem serca przypatrywać się, jak staremu Żydowi wydziera się siwe włosy.

Przewodn.; Dlaczego nie uczynił pan tego w wypadku Landaua?

Osk.: Gdyż cześć moja została naruszona.

Przew.: Czyż przez to, że znieważano Landaua, honor pański zrehabilitowano?

Osk.: Moja wściekłość została zadowolona.

Na pytanie dlaczego nie zastosował się do rozkazu ministra, by przyspieszyć dochodzenia w sprawie Landauów, odpowiada Danszky, że najwyższe interesa państwowe zabraniają mu powiedzieć dlaczego tak postąpił.

Z kolei przesłuchano w charakterze dra Siposa odsiadującego karę 5-letniego więzienia za pobicie obu Landauów. Pierwsze słowa tego świadka były następujące: „Gdyby jeszcze raz jakiś Żyd ostał się w moje ręce i popełniłby samobójstwo, to zgodziłbym się na dalszych pięć lat więzienia!“ Za to oświadczenie skarcił przewodniczący świadka. Poczem wobec wahania się składać zeznania i dopiero na prośby osk. Danszky'ego zeznaje. Podaje, że rozkaz do znieważania Landaua otrzymał od por. Danszky'ego. Kto bił Landauów tego nie może podać, gdyż równocześnie podniosło się na nich czternaście rąk. Wkońcu oświadcza że napisze książkę, w której będzie dokładnie przedstawione ile Żydów po upadku dyktatury proletaryatu zgładzono i kto był sprawcą.

Świadek Dobe, zasądzony podobnie jak dr. Sipos przedstawia, że cała afera przedstawiała mu się jako żart. Oficerowie podczas gdy Landauów bito żartowali, obaj zaś Landauowie śpiewali. Jeden z oficerów trzymał w ręku flaszkę zawierającą jakiś żółty płyn Gdy młody Landau którego w międzyczasie wyprowadzono wrócił do pokoju wił się z bolu.

Bardzo dramatyczny przebieg miała scena konfrontacyi dwu braci zamordowanego Landaua z osk. Danszky'm. Świadkowie oświadczają Danszky'emu że razem z Siposem zamordował Landaua. Przewodniczący nie pozwala na określenie afery Landaua mianem morderstwa. Pomimo to obaj świadkowie pozostają przy swem twierdzeniu, że Danszky i Sipos są mordercami (Akt oskarżenia zarzuca podsądnym zbrodnię ciężkiego uszkodzenia ciała i nadużycie władzy urzędowej a nie zbrodnię morderstwa).

NADESŁANE.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 9735

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Dr. FELIKS HAHN
ul. Grodecka l. 46.
leczy za pomocą lampy kwarcowej, działającej jak światło górskie, skrofuły, niedokrewność, choroby płucne, żołądka i t. d.

Ostrzeżenie.

Oświadczamy niniejszem, że nikogo nie upoważniliśmy do zawierania jakichkolwiek transakcyi w naszem imieniu — i że za zobowiązania, których osobiście nie zaciągnęliśmy, nie odpowiadamy.

Mosze i Róża Klarfeldowie 11196

Pan B. Czysz złożył w dniu rocznicy śmierci matki swojej 25.000 Mp. na rzecz zakładu sierót im. Rubenzahla przy ul. Janowskiej 78. Za piękny dar składa kuratorya zakładu »Boże zapłać«. 11186

WPani Drowej Münzerowej i WPani Karpowej

za bezinteresowną współpracę, oraz właścicielom KAWIARNI »WARSZAWA« za bezpłatne udzielenie lokalu na urządzenie herbatki na rzecz emigrantów rosyjskich, składa tą drogą serdeczne podziękowanie KOMITET.

Komunikat.

Lwowskie Stowarzyszenie Kupców wzywa wszystkich kupców, którzy dłużni są w koronach czeskich za zakupione towary w Czechach, by zechcieli złożyć pisemne zgłoszenia w Sekretaryacie Stowarzyszenia:

1) dzień zakupna towarów
2) kurs korony czeskiej w tymże dniu, oraz
3) dłużną kwotę.

We własnym zatem interesie winni kupcy w jaknajrychlejszym czasie powyższe pisma przesłać.

Lwowskie Stowarzyszenie Kupców
HETMAŃSKA 6.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Wtorek »Goboliny«.
Środa godz. 7. Uroczystość ku uczczeniu rocznicy oswobodzenia Lwowa ok. 6 i spiew pp. Polowej Manna deklamacya p. Ryc-Horównej. Część II.: »Warszawianka« opera w 3 ak. Alfred Stadler według dramatu St. Wyspiańskiego.
Czwartek »Goboliny«.
Piątek »Oswobodzenie« Hoffmanna.

RAGLANY FUTRZANE **Baczes i Grüss** po cenach konkurencyjnych polca firma **Legionów l. 19** (dom Dependance Bristol).

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW. PASAŻ HAUSMANA L. 3.

Repertuar Teatru Nowości.

Wtorek »Japonka«.
Środa »Ósma żona Sinobrodego«.
Czwartek »Japonka«.
Piątek »Japonka«.

Rerertuar Teatru Małego.

Wtorek »Sublokatorka«.
Środa »Sublokatorka«
Czwartek »Sublokatorka«.
Piątek »Sublokatorka«.

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 8.)

Część I: Ordonka, Aleksjew. Godlewscy.
Część II: Wielka rewja aktualna Miiana pt.: Marsz do urny«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. ?. Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.
2) Sketch w 1 odsłon. J. Horsta »Departament Nr. 14« Sprawy dekatne).
3 Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głos!«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z ulgi.

Biuro Koncertowe M. Tuerka.

Czwartek 23. listopada: Feliks Fyle, skrzypek.

— **„Gobelin" Zalewskiego**, na którym ostatnim razem liczniezebrana publiczność bawiła się doskonale, grany będzie dziś t. j. we wtorek w Teatrze Wielkim. Jak wiadomo Rasiński ma w nim kapitalną rolę paskarza Kulbasa, którego gra niezrównanie.

— **„Sublokatorka"** ściąga ustawicznie w Teatrze Małym ogromne rzesze publiczności, która od początku do końca sztuki wybucha niepowstrzymanym śmiechem z sytuacyi i świetnej gry pp. Orzechoskiego. Czarnowskiego, Okornickiego i innych.

— **Wieczór liryki francuskiej.** Staraniem Z. Z. Lit. Pol odbędzie się w sali Kasyna Koła lit. art. dnia 23 b. m. we czwartek o godz. wpół do 8 wiecz poświęcony liryce francuskiej w przekładzie Jana Gelli i Kazim. Rychłowskiego. Prelekcyę wygłosi p. Rychłowski, recytacye art. dram. p. H Swierczewska i p. Gella.

— **Żydowskie czasopismo sanitarno-medyczne** Redaktor Abraham Kotik, o którego przybyciu donieśliśmy przed paru dniami odbył z gronem osób i przedstawicielami instytucyi szereg konferencyi w sprawie wydawnictwa i współpracy czasopisma, (miesięcznik) w języku żydowskim któreby w popularny sposób uprzystępniało szerokim warstwom ludu wiadomości sanitarno-hygieniczne.

I tak konferował z przewodniczącym Centralnego Komitetu Sanitarnego J. D. C. p. Dr. Parnasem, z kierownikiem Oddziału propagandy hygieny przy J. D. C, p. Dr. Bikelesem, z p. Dr. Marcinem Selzerem, generalnym sekretarzem Towarzystwa szerzenia hygieny wśród Żydów z Dr. Miselsam, dyrektorem szpitala żydowskiego i z Wydziałem Tow. Med. Żyd. Wsystkie te osoby i instytucye przyrzekły poparcie materyalne i moralne.

— **Zwiastuny Karnawału.** Jak donoszą wkrótce urządzaja ZKS. Amatorzy raut w salach „Jad Charuzim". 11186

— **Jak wygląda bezpieczeństwo na kolei c.** Żyjemy znów w okresie wzmożonej fali bandytyzmu. Nie mija dzień by raporty policyjne nie notowały napadów bandyckich i rabunkowych, których ofiarą pada przeważnie Żydzi. Do tego doszło, że obecnie bandyci nie ograniczają się do napadów na drogach lecz zabierają się do pociągów kolejowych,

Dnia 16 listopada o godzinie 8-mej wieczorem został zatrzymany przez bandytów koło stacyi Podhorce pociąg kolejowy, zdążający ze Lwowa do Brodów. Bandyci uzbrojeni w noże rozpoczęli hulać, bijąc i raniąc wśród wrogich okrzyków pod adresem przerażonych pasażerów żydowskich. Pomiędzy innymi został ciężko raniony dwukrotnie nożem w rękę pomocnik handlowy R. Kiwitz. Na krzyk napadniętych zjawił się żołnierz policyjny pełniący służbę w pociągu, wskutek czego napastnicy korzystając z ciemności nocy zbiegli. Przy tej sposobności podnieść należy, że ofiara napadu przez trzy godziny pozbawiona była wszelkiej pomocy lekarskiej gdyż żaden z lekarzy nie raczył pośpieszyć z pomocą rannemu.

— **Napad rabunkowy.** Dnia 9 bm w nocy weszli do sklepu towarów mięszanych Chaima Leiby Sterna i Jetty Wilf w Mizuniu Starym trzej robotnicy, pracujący przy budowie kolejki leśnej przy firmie „Polska ludowa spółka drzewna" w Wygodzie. Robotnicy owi zażądali chleba i masła celem spożycia go na miejscu. Jeden z nich zażądał następnie od Sterna, by mu sprzedał kilka kilogramów kartofli. W chwili gdy Stern schylił się na ziemię, aby nabrać kartofli, robotnik uderzył go trzykrotnie nożem, zadając mu rany w okolicę prawego oka. Podczas gdy pierwszy z napastników ubezwładnił właściciela, pozostali dwaj rzucili się na struchlałą obok Jentę Wilf. Jeden z nich chwycił ją za gardło, krzycząc do drugiego: „bij w puls", „zabij ją", drugi zaś kamieniem zadał ofierze kilkanaście ciężkich ran w głowę, twarz i plecy. Zbiwszy ofiary swoje do utraty przytomności, zrabowali ubranie, sukno, gotówkę, poczem z łupem swym zbiegli do pobliskiego lasu „Łysiniec". Przeprowadzone natychmiast dochodzenia przez posterunek P. P. nie wydały na razie pozytywnych rezultatów, a sprawców nie zdołano schwytać. O opuszczeniu się powyższego napadu rabunkowego są silnie podejrzani robotnicy P. L. S. ki Drzewnej w Wygodzie: Polawka Jakób, żekomo poster. z Podhajec, Rulek Mikołaj z Kołomyii, Wańko Michał ze Starej Soli (pow. Sambor), którzy dnia 27 ub. m. porzucili swoją pracę i włóczyli się bezczynnie po okolicy. Śledztwo w toku.

— **Zamach dyamitowy na starostę.** Na starostę w Sołpcach hr. Czapskiego wykonano onegdaj zamach rzucając do jego mieszkania 3 bomby. Szkód poważniejszych nie wyrządzono. Śledztwo w toku. Autorami zamachu są prawdopodobnie bolszewicy.

— **Walka o wolność nauki.** Studenci medycyny uniwersytetu w Jenie rozlepili w salach wykładowych plakaty następującej treści: W salach klinicznych na wykłady zarezerwować pierwsze cztery ławki wyłącznie dla studentów ściśle germańskiego pochodzenia«.

Następnego dnia ukazał się na czarnej tablicy uniwersytetu okólnik rektora uniwersytetu Baucha tej treści: »Do dziekana wydziału medycznego. Proszę pana ogłosić we wszystkich instytutach medycznych, że obcokrajowcy mogą na równi z obywatelami państwa korzystać z nauki oraz że miejsca nie mogą być rozdzielane z punktu widzenia rasowego. Uchwała frekwentantów kliniki oznacza naruszenie prawa, mogące przynieść uniwersytetowi ujemne następstwa«.

— **Monarchiści austryaccy.** W Wiedniu odbyło się 19 bm. staraniem monarchistów austryackich z powodu 10-ej rocznicy urodzin b. następcy tronu Ottona uroczyste nabożeństwo. Po mszy monarchiści pod wodzą osławionego pułkownika Wolfa, usiłowali urządzić przed pałacem demonstracyę. 22 demonstrantów wśród nich Wolfa aresztowano.

— **Trzęsienie ziemi na Semmeringu.** W wiedeńskim centralnym instytucie meteorologicznym stwierdzono 19 bm. o godz. 12 min. 8 sek. 2 pop. słabe trzęsienie ziemi o bliskiem ognisku, prawdopodobnie na obszarze Semmeringu.

— **Na wypoczynek.** Z Belgradu: Brat króla ks. Jerzy udaje się na wypoczynek do Szwajcaryi, a następnie do Ameryki, gdzie będzie zwiedzał słowackie kolonie emigrantów.

—o—

— **Walne Zgromadzenie** Tow. Akad. Zjed. „Ognisko" odbędzie się w niedzielę 26 bm. o godz. 3 pop. w sali Czytelni Akademickiej ul. św, Teresy 25 a.

W razie braku kompletu W. Zgrom. odbędzie odbędzie się tego samego dnia o godz. 4 pop bez względu na ilość obecnych. Za Wydział: Glücker przewodn. Zirler sekretarz. 11185

Z życia gospodarczego.

Wiadomości Giełdy zbożowej.

Lwów, 20 listopada 1922.

Na giełdzie przy licznym udziale transakcye w owsie dworskim po 33000. Komarno i Kaszy jęczmiennej po 65500. Lwów. Silniejsza podaż w zbożu twardem przy braku pszenicy dobrej jakości. Popyt za dobremi sortami jęczmienia i owsa. Ziemniaki bez obrotu. Podaż silna w ziemniakach przemysłowych.

Tendencya chwiejna, usposobienie wyczekujące.

Następne zebranie Giełdy zbożowej i towarowej we środę dnia 22 listopada b. o godz. 5 wieczorem w sali Giełdy przy ul. Akademickiej l. 17.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 20 listopada 1922.

Ruch w akcyach bardzo ożywiony, kursa z powodu wielkiego popytu wyższe.

Transakcye w Chodorowie od 22.000 do 28 000, przy końcu osłabione na 21500. w Cmielowie po 10000 do 14.000, w Nafcie po 5750 i 5600, w Oikosach po 20000, 21000 i 19000, w Parowozach po 8000, 8900 i 8600, w P. T. H. po 1900, 2000, 1800 i 1900, w Karpalitach po 4200, 4100, w Pociskach po 2550 w Raksz wie po 16000, w Z. B. K. 1050, Bank Bank Małopolski 1700, 1750, 1800 i 1900, Bank Przemysłowy od 2000 do 3400, Bank Hipot 1150, 1100, 1175, 1200, A. B. Z. 1200, Pokredbank 525.

Na targu pieniężnym obroty niewielkie po kursach niezmienionych, za Paryż płacono: 1105, 1100 i 1105, za Berlin, 230, 227½, 230, 232½. za Pragę 510, 505 i 500, za Londyn 71600, 71750 i 71400. Korony węg. 7, Czerniowce 98

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

100 za Marki niemieckie 245 i 230, za Wiedeń 22½, za dolary 15850, za Zurych 2975 za Budapeszt 7·20 i 7, Nowy Jork 15850 i 15950.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 20 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15750—15850, kanad 15650—15750, marniem. 2·30—2·50, leje 90·00—95·00, fr. franc. 1040—1050, fr. szwajc. 2900—2950 kor. czeskie 490.00—500·00, funty szterl. 70000—71000, liry włoskie 680—700 Wiedeń 00·—00·00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3200—3250, guldeny holenderskie 6200—6250, fr. belg. 0930—970, Berlin 2·20—2·35, Praga 500·00—500·10, lewy 000—00, kor. austr 20·00—20·50.

Złoto i srebro: 10-rb. 78000, 20-kor. 58000—59000, 20-fr. 57000 58000, korona srebrna 1200.

Tendencya ustalona

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 20. listopada 1922.

PTH. I—III. 1700 2000, Impex 000 000, Polski Glob 500—700, Żegluga Polska 500—600, Zieleniewski 14000 18000, Parowozy 6500—9000, Trzebinia fabryka maszyn 4500—6000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 5000—5500, Siersza el. I-III. 1200-1700 Oikos 00000-00000, Pezet 2000 2500, Trzebinia tł. 9500—10500, Krakus 4500—5500, Ćmielów 8500—12500, Górka 20000—25000, Siersza 17000—19000 T. P. G. 14000—16000, Chodorów 20000 25000, Pocisk 2500—3500

Dolary amerykańskie 14750—15750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1050 1150 franki szwajcarskie 2900—3000 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 70000—72000, marki niem. 200—260 kor. austr. 21·00 23·00 korony czechosł. 480·00-510·00, liry włoskie 000—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 00·0·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 20 listopada 1922.

Dolary amerykańskie 15900.00 15975·00 dolary kanadyjskie 15850—15900 fr. francuskie 1105·00 1110·0 franki szwajcarskie 2000·00 franki belgijskie 1030·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·40—2·37, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 -000·00

Czeki na Belgię: 1·40·00 1055·00, Berlin 2·30 2·35 — Gdańsk 2·30, 2·35 Londyn 7·30—71600·00—71500·00 Paryż 1105·00 1130·00, N. Jork 15900·00 15975 Szwajcaryą 2960·00 2990·00 Wiedeń 0·22½ —0·00,00 Włochy 735.00, Holandya 6335, Praga 515·00—510·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 20 bm. Berlin 0·07½, Praga 17·20— Nowy Jork 539·25 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22½, Bukareszt 3·45, Wiedeń 0·0073 Medyolan 24·70, Zagrzeb 2·15, Warszawa 0·03½ Paryż 37·70 Londyn 24·16, Holandya 212·25, Sofia 3·85.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 20. bm. Berlin 0·07¾, Holandya 212·25 Nowy Jork 539·50, Londyn 24·17, Paryż 37·90, Medyolan 24·65, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·20, Budapeszt 0·22½, Zagrzeb 2·15, Bukareszt, 3·45 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·00, kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·85.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 20 bm. Amsterdam 28600·00 Zurych 13505·00, Berlin 1060, Kopenhaga 14785·00, Bruksela 4724·00, Chrystyania 13360·00 Sztokholm 19700, Zagrzeb 2845, Budapeszt 30·70 Bukareszt 00·00 Londyn 3263·0, Praga 2322·00, Medyolan 3321·00. N. Jork 72.975·00 Paryż 5124·00, Sofia 539·50, Warszawa 4·55—4·65.

Marki niem. 10·75, marki polskie 4·35—4·65, fr. franc. 5065·00, szwajc. 13420·00, fr. belgijskie 4665·00, lewy bułgarskie 518·00 lei rumuńskie 462·00, liry włoskie 3287·50, funty szterl. 325850 dolary amer. 72.560·00 noty holenderskie 28450·00 noty duńskie 1462·00, noty norweskie 13195·00, czeskie 2305.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 20. bm.:

Renta majowa 1220·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 14·00 Losy tureckie 530.000—, Renta lutowa 200·00 Anglobank 93. 00 Bankverein 27 800 Bodenkreditanstalt 60 000, Kreditanstalt 31.200, Bank depozytowy 17·00 Laenderbank 82100 Merkury 20500 Unionbank 62·00·—, Ziwnosteńska banka 860 000 Kolej półn. 12 600·00 Kolej południowa 190000 Alpina 391·00, Berg- und Huetten 2 450 000 Krupp 440.000 Poldihütte 725 000, Prager Eisen 1 250.000, Rima 326 000, Skoda 920·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 560.000 Fanto 1,001.000·— Galicia 7,300.000 Schodnica 915.00·, Gal. Karpaty 1,300·000—, Koleje austryackie 0 750 000 Losy węgierskie 000·—, Priorietety kolei półn. 525000·— Kolej Lwów-Czern. 840·000. Bank obrotowy 21000

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn p. Malwiny Grünfeldówny z Podhajec z p. Leonem Steinfinkem z Brzeżan zasyła najserdeczniejsze gratulacye
Hessing Munio. 11172

Wilhelm Stark — Hela Simpel
zaręczeni
Lwów, w październiku 1922. 11189

DROBNE OGŁOSZENIA

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Mam lokal w Tarnopolu na pryncypalnej ulicy i poszukuję spólnika z kapitałem. Wiadomość: Kors. Skarbkowska 7/II. 11171

Lokal sklepowy z urządzeniem w śródmieściu dla energicznej jest do odstąpienia za udział w zysku. Oferty z podaniem branży pod »K 3« do Administracyi. 11177

Pannom reflektującym na prowadzenie wspólne warstatu krawieckiego oddam pokój przy ul. Słonecznej. Wiadomość Bernsteina 3, Budinger.

WOLNE POSADY.

Poszukuję panny z dobrego domu dla chłopczyka drugiej klasy normalnej na popołudnie 2 godziny z hebrajskiem. Pierwszeństwo mają grający na skrzypcach. Adres: Reja 9, I. p. drzwi 4.

Stowarzyszenie kupców poszukuje pannę, biegłej piszącą na maszynie. Zgłoszenia osobiste w Sekretaryacie Stowarzyszenia, Hetmańska 6, I piętro między 5—7 popoł. 11178

POSAD POSZUKUJĄ.

Magister farmacyi rutynowany, dobrze polecony poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia pod »Magister« do Administracyi »Chwili« za okazaniem kwitu inseratowego. 11157

Buchalterka i stenotypistka polsko-niemiecka poszukuje posady — wolna sobota. Zgłoszenia do Admin. »Chwili« pod »stenotypistka«. 11 84

Dr. praw z praktyką sądową poszukuje posady koncypienta. Z łoszenia na adres Leon Schraga, [illegible] Sobieskiego. 11167

Panna ze szkołą handlową, pisząca i biegle na maszynie po polsku i niemiecku poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Kilkuletnia praktyka« do Administracyi 11171

ZGUBIONO — ZNALEZIONO.

Przechodząc ul. Sobieskiego i Halicz 4 zgubiono 1 damski bucik prawy rus. lak. za oddanie 5000 Mp. Skład obuwia Gerstenfelda, pasaż Hausmana. 11194

NAUKA i WYCHOWANIE

Języka polskiego, niemieckiego, literatury, historyi, korespondencyi, udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, I. p 11175

Słuchacz filozofii przyjmie lekcye w zakresie gimnazyum. Specyalista w matematyce, fizyce i niemieckiem. Zgłoszenia pod »Matematyka« do Biura ogłoszeń Scherera, pasaż Hausmana. 1 195

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Kilimy, chodniki, dywaniki przed łóżka do sprzedania ulica Nemi 4/I. p. 11176

Duży pianiny żelazny w dobrym tanie okazyjnie do sprzedania. Wiadomość Legionów 5, II. piętro, krawiec męski. 11166

Nut nowych wielka wysprzedaż 120—150 Mk Chorążczyzna 24. 11168

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5. w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Regina Reichenstein-Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 9—1 i od 2—4 pl. Halicki 7 nad kawiar. Centr.).

Asystent państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów elektrolizą brodawek, znamion. 10706

Dr. Maksymilian Roller
ord. **W CHOROBACH DZIECI** od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10 71

Wzmocnione naświetlanie
lampą kwarcową i apar. Sollux
Dr. Berger — ZYBLIKIEWICZA 3.

Ogłoszenia.

Żydowski Dom Sierót w Drohobyczu
poszukuje nauczycielki-wychowawczyni
do oddziału dziewcząt. Znająca gospodarstwo i roboty ręczne pierwszeństwo, może też być początkująca. Warunki według umowy. Posada natychmiast do objęcia. Zgłoszenia do końca b. m. 11149

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT OBUWIA

MĘSKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO ORYGINALN. „GOODYEAR-WELT" DO FIRMY **Schweitzer i Falbel** LEGIONOW 33. — 10736

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

„Hallo" ŻĄDAJCIE „Hallo"
TYLKO
1/100 szt Proszku drożdżowego 3500 Mk
i 1/100 sztuk Cukru wanilowego 5000 Mk.
»HALLO« 11091
oraz 1/100 Cynamonu, pieprzu i papryki 2000 Mk — miel. we woreczkach.
„HALLO" wyrób i Piotra Wandowicza „HALLO"
w Stanisławowie, (ul. Piotra Skargi 19).
Wysyła franko-franko. Hurtownikom 10% rabat

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW
granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej A. KROH, Lwów ul. Pierackiego 14.

SZAMPAN marki światowej sławy LOUIS »Meunier« Sec i demi sec »TRIANON« »du BARRY« »ROYAL« poleca Jeneralna Reprezentacya na Polskę.
MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE
„EMTEKA"
LWÓW, UL. KOPERNIKA 42 b.
CENY KONKURENCYJNE 11062

Technika dentystycznego
b. zdolnego, samodzielnego z własnem instrumentaryum, każde żądane honorarynm. — Zgłoszenia tylko listowne do Dr. KICZAŁESA W STRYJU. 10854
— Podać dot chczasową praktykę —

„DOBROBYT"
SP. Z OGR. POR.
Lwów, ul. Sykstuska 28.
poleca wielki wybór: Figur, wazonów i flakonów, Tac gospodarczych, Kasetek i puzderek,

Kobiety
które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400 — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer trasse 109/14. 10788

WAZELINA marki „Columbia"
W BECZKACH
WAZELINA marki „Columbia"
w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —
FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY
„COLUMBIA"
L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Modele zagraniczne
nadeszły do magazynu
Künzera i Frischa
ul. Kilińskiego 1
(naprzeciw Kawiarni wiedeńskiej.

Warszawa Nalewki 2 **„IWA"** Telef. Nr. 3012-1 Adres telegraf.: „Iwaw-Warszawa
jest jeneralnem przedstawicielstwem na POLSKĘ
pasów wielbląd ich i bawełnianych
Fabryki HEROLD KESTERHAUSEN
pasów skórzanych i balastowych
Fabryki TUCK & Co ALTONA n/Elbą
Ofiaruje w dziale technicznym;
LOKOMOTYWY, OKOMOBILE, WAGONY TOWAROWE, SILNIKI GAZOWE, BLACHY I ŻELAZNE OCYNKOWANE Z DWÓCH STRON I INNE ARTYKUŁY TECHNICZNE
w dziale chemicznym:
artykuły dla przemysłu, kwasy mineralne, preparaty chemiczne i t. p.

OTOMANY Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe. Łóżka składane, Materyjalowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mosiężne po cenach fabr. poleca E. KOHLBLAT, Lwów, Brzozowskiego 4 hurtow. i detajl.

Zanim kupujesz futra przekonaj się, że najtaniej i najsumienniej zostaniesz usłużony u
A. Peitzera, Lwów, Pasaż Hausmana 5.
ZA SUROWCE PŁACĘ NAJWYŻSZE CENY.

KOBIETY
Kiedy zachodzi wstrzymanie albo zupełny zanik miesięczności, bądźcie bez obawy. Ja pomagam i ochraniam wasze zdrowie przynoszę nową nadzieję do życia. Urzędowo zbadane i uznane za dobre. Zwracajcie się natychmiast do K. FEY, Hamburg, Papenstr. 95
A. 025 1 17

WOLNE POSADY.

Pomocnika z olnego przyjmie Fried. Sapiehy 45. 111 5

Poszukuję dziewczyny do zajęcia się wyłącznie jednorocznem dzieckiem. Zgłoszenia 2—3 Mises, Sykstuska 60, I. p.

PUSZE, JEDWABIE, SZYFONY, ADAMASZ we wszystkich szerokościach, **DYMKI, KAPY, FIRANKI**, materyały na **UBRANIA, PŁASZCZE, KOSTYUMY, KLOTY**, oraz satyny malowane trykotyny flanele, barchany poleca tanio
T. FUHRMAN, Skarbkowska 23 I. p.

ZIEMNIAKI
sadalne wybierane po cenach konkurencyjnych sprzedaje Małopolskie Towarzystwo Handlowe
„EMTEKA", Lwów, ul. Kopernika 42 b.

Mieszkanie 4 pokoje z kuchnią
z komfortem we Wiedniu
3 minuty z Schotte ringu zamienię na takie same lub podobne **we Lwowie**. Zgłoszenia pisemne pod »M. F. 693« do biura ogłoszeń Rudolf Mosse, Wiedeń, Seilerstätte 2. Pośrednictwo pożądane.

WAPNO
pierwszej jakości, gwarancja 12 proc. kamieni
dostarcza natychmiast
po cenach umiarkowanych
„PLUTO"
Fabryka Wapna
Glinna Nawarya
Biuro:
Lwów, Sykstuska l. 43a.

Tłuszcz roślinny KUNEROL
jest czysty, smaczny, łatwo strawny i tani.

Przedstawiciele: HENRYKA J. SCHIFFMANA SYNOWIE, LWÓW.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1333 Lwów, czwartek 23. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon l. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.251.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3760 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. - zagr. 4600 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości o kronice 400 w tekście i przed kr. 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Uwaga! Leona Sapiehy 17.
ZOSTAŁ OTWORZONY
chlej i sumiennie wyłączna sprzedaż wyrobów czekolady fabryki »ZORZA« Lwów J. B. RAUCH

Uwaga! Leona Sapiehy 17.
Hurtowny skład cukrów i czekolad przy ul. Leona Sapiehy l. 17
który poleca towary najlepszej jakości pierwszorzędnych firm po cenach konkurencyjnych zlecenia listowne z prowincyi uskuteczna się najry

»Ładna zabawa«.

(i) Dzień po wyborach do Sejmu, pod wrażeniem imponującego wystąpienia uświadomionych mas żydowskich pisało „Słowo Polskie", reprezentujące demagogię afiszów chjenowskich: „W Polsce niema zoologicznego antysemityzmu. Nikt Żydom przy spełnieniu równych obowiązków nie odmawia równych praw".

Czy cud się stał? — pytano wokół. Czy ślepi wreszcie przejrzeli? I nie wierzący w cuda prawie uwierzyli, że nadszedł krytyczny moment załamania się ideologii szczucia i judzenia, że wprawna ręka, która rozkołysała celowo falę najniższych namiętności, — pod wpływem gwałtownego prądu świeżego powietrza, jaki uderzył siłą setek tysięcy głosów żydowskich obuchem w rozum i racyę stanu polityków endeckich — cofać sie poczyna i nową wskazuje drogę.

Tak nie jest. Kto dziś czyta prasę endecką przekonać się musi, że do rozumu tam jeszcze daleko, że odpowiedzialni politycy tego obozu nie chcą pozwolić swym masom przejrzeć, aby nie być zmuszonymi — do wyciągnięcia konsekwencyi. I tak możemy się spodziewać w dalszym ciągu szlachetnych owoców takiej roboty, jakie agitacya chjenowska już zrodziła i rodzi codziennie.

Dokąd to prowadzi?

Nie chcemy w tem miejscu politycznej strony kwestyi omawiać, ale uwag parę poświęcić dewastacyjnym skutkom działania stronnictwa, wypierającego się zoologicznego antysemityzmu, skutkom już widocznym na polu ogólnoludzkiej etyki, zhańbionej, zniekształconej przez hecę antysemicką, usiłującą zdeprawować duszę polskiego społeczeństwa, co gorsza — duszę młodego pokolenia polskiego.

W czasie, kiedy na Zachodzie szerzy się wśród młodzieży ruch, mający na celu wychowanie młodzieży w duchu zgody, pojednania i miłości, w duchu wyzwolenia młodych dusz z więzów politycznego zacietrzewienia i nienawiści, kiedy sędziwy prof. Foerster już w czasie wojny znalazł odwagę w Niemczech, przeciwstawić się fali zdziczenia, deprawującego przyszłych obywateli państwa i stanął na czele ideowego ruchu, który wpływem swym ogarnia coraz szersze kręgi, — donosi prasa o następującem zdarzeniu w Lidzie, o którem onegdaj również pisaliśmy. Po wykładzie, w którym profesor, bez związku z przedmiotem, najbardziej niestworzone rzeczy opowiadał dzieciom z III. kl. gimn. o Żydach, koledzy nieżydowscy w czasie przerwy przystąpili do praktycznego działania, do wykonania aktu zemsty na znienawidzonym narodzie przez systematyczne sprzątanie Żydów ze świata i zaczęli od — powieszenia w klasie kolegi-Żyda. Dosłownie: Uczniowie z 3 kl. gimn. powiesili w klasie kolegę żydowskiego, którego tylko dzięki szczęśliwemu przypadkowi, zdołano w ostatniej chwili uratować.

Prasa polska pominęła na ogół całe zdarzenie, jako nic nie znaczący sporadyczny żart, albo w kronice nazwała go... ładną zabawą. Tak samo ładną zabawę urządzali sobie w swoim czasie „uzbrojeni", co nie wywołało oburzenia tej prasy, której piana wściekłości rozlewała się natomiast po szpaltach dzienników z powodu — krzyku podniesionego przez Żydów dla takiej „drobnostki".

A jednak takie „drobnostki" są wyrazem kultury i miernikiem etycznego poziomu. To drugie w wyższym stopniu. Był czas, kiedy we Francyi niesumienna agitacya rozbudziła niskie instynkty tłumu, przeciągającego ulicami z okrzykiem „A bas les Juifs". Było to w okresie procesu Dreyfusa. Wówczas jednak znaleźli się w francuskiem społeczeństwie i w francuskiej prasie mężowie dla których te objawy zwyrodnienia nie były „ładną zabawą", ale strasznem memento, że społeczeństwu grozi stoczenie się w przepaść moralnej nicości i — jeden z tych mężów późnieszy premier Clemenceau wśród zgiełku ulicy stanął nieustraszony i uratował honor Francyi. Wtedy wykazał tę siłę moralną która pozwoliła mu później po raz drugi uratować byt i pozycyę polityczną Francyi.

Żydzi czekają na ten głos odważnego protestu z polskiej strony. A są w Polsce ludzie dorośli moralnie do takiego protestu, brak tylko — odwagi.

W tych oczywiście warunkach wypadek w Lidzie zamiast wstrząsnąć całem społeczeństwem polskiem, obudzić sumienie wszystkich, już nie z troski o życie uczniów żydowskich, ale z obawy o duszę własnej młodzieży, staje się tylko „brzydką zabawą", która się niejednemu jednak spodobać gotowa... I tego zdają się chcieć aranżerowie hecy antysemickiej, hodujący teoryą nienawiści — praktycznych działaczy. Jak długo cicho będzie wokoło i donośny głos protestu

Rozłam wśród Piastowców?

Warszawa 21. listopada (tel. własn.) O rokowaniach Piastowców z prawicą w kierunku utworzenia większości mówią, że w stronnictwie PSL. Piast gotuje się rozłam. Wymieniają posłów Jana Dąbskiego i Anusza jako kierowników opozycyi.

Warszawa AW „Przegląd Wieczorny" donosi, że przewidywania w sprawie utworzenia większości w Sejmie jako też wszystkie wiadomości o spisaniu szczegółowej umowy między stronnictwami są przedwczesne, gdyż dotychczas nie doszło do bezpośredniej rozmowy między przywódcami obu grup (tj Piasta i NPR z jednej zaś Ch. Z. J. N z drugiej strony) Narazie rzecz ogranicza się do badania terenu. Nie ulega wątpliwości, że w łonie PSL. i to właśnie wśród czynników najbliższych Witosowi istnieje skłonność do utworzenia większości z prawicą, jednocześnie jednak ujawnieją się przeciwne tendencye w kołach zbliżonych do posła Dąbskiego.

Blok polsko-żydowski na Litwie protestuje przeciw niesprawiedliwości.

Gdańsk. Pat. „Dziennik Gdański" donosi z Kowna, że na posiedzeniu Sejmu litewskiego frakcya polska złożyła oświadczenie protestujące przeciwko niesprawiedliwemu podziałowi mandatów. Podobne oświadczenie złożyła frakcya żydowska, poczem obie frakcye opuściły salę obrad. Manifestacya ta, jak donosi powyższe pismo, wywarła na obcych dyplomatach w Kownie silne wrażenie,

Po cenach konkurencyjnych sprzedaje wszelkie wyroby
CUKIERNICZE
najlepsze niezrównane w jakości firma
M. KANNER i SKA
wyrób cukierków Kraków, Podgórze, Lwowska 12.
»MARKA OCHRONNA »JELEŃ«. «« 11812

sumienia narodowego nie przygłuszy wstrętnego ryku rozjuszonego zwierzęcia, nie stłumi potwornych instynktów, groźnych nie tylko dla Żydów, ale przynajmniej w niemniejszym stopniu dla honoru, dobrego imienia i przyszłości narodu polskiego?

Republika Dalekiego Wschodu.

Ryga. (Pat.) Z Moskwy donoszą, że wszechrosyjski komitet wykonawczy uznał republiki Dalekiego Wschodu wraz z Władywostokiem, które odtąd stanowić będą niepodzielną część Rosyi sowieckiej.

—o—

Dymisya gabinetu chińskiego.

Paryż. (Patt.) Według doniesień z Pekinu, prezydent parlamentu zarządził aresztowanie ministra skarbu i w tym celu złożył przeciwko niemu zarzuty przed prezydentem republiki. Ponieważ aresztowanie ministra nastąpiło jedynie na podstawie nakazu policyi, gabinet podał się do dymisyi.

—o—

Radiczewcy w Belgradzie.

Wiedeń. (AW). Posłowie bloku chorwackiego, a w szczególności członkowie stronnictwa Radicza przybyli po 2 latach po raz pierwszy do Belgradu, aby wziąć udział w naradach Skupczyny. Wzmocni to opozycyę o 61 głosów, wobec czego okaże się konieczność rekonstrukcyi gabinetu Pasicza. Chorwaci zajechali nie do Belgradu, lecz do Zemunia i stąd prowadzić będą rokowania z parlamentem serbskim.

—o—

Rosya - Chiny.

Ryga. (Pat.) Z Moskwy donoszą: Poseł rosyjski w Pekinie Joffe oświadczył rządowi chińskiemu, że Rosya sowiecka gotowa jest zwrócić Chinom wszystko, co zostało im zagrabione przez rząd carski, żąda jednak w zamian wydalenia z Chin wszystkich konsulów rosyjskich. Rząd sowiecki anulował zarazem wszystkie przywileje, z których korzystały firmy rosyjskie w Chinach.

—o—

Klęska komunistów.

Ryga. (Pat.) Podczas wyborów do sowieckich Rad wiejskich w gub. moskiewskiej, na ogólną ilość 2.392 wybranych, komuniści zyskali 60 miejsc.

—o—

Z życia żydowskiego.

Sobota w Palestynie.

Jerozolima (ŻBK) Do Herberta Samuela zgłosiła się delegacya Żydów ortodoksyjnych i wręczyła mu memoryał w sprawie ochrony soboty. Ortodoksi żądają, aby rząd zakazał ustawowo wykroczenia przeciwko świętu sobotniemu.

Antysemityzm w Wirtembergii.

Frankfurt n. M. (ŻBK.) Narodowi socyaliści w Stutgarcie prowadz ąobecnie gwałtowną agitacyę przeciw Żydom. Na zebraniach ludowych uchwalili rezolucye, domagające się wydania specyalnych ustaw dla Żydów niemieckich, oraz nawołujące do pogromów.

Otwarcie konferencyi w Lozannie.

Pierwsze ściśle poufne posiedzenie.

Lozanna. (Pat.) Szwajc. Ag. telegr. O godz. 11 przed południem odbyło się dziś na zamku Ouchy pierwsze posiedzenie konferencyi pokojowej, które było ściśle poufne. Nie wydano żadnego komunikatu.

Kto przewodniczy konferencyi.

Lozanna. (Pat.) Szwajc. Ag. telegr. Na plenarnem posiedzeniu konferencyi wschodniej postanowiono utworzyć trzy komisye. Pierwsza komisya ma się zająć kwestyami. terytoryalnemi, wojskowemi oraz problemem cieśnin, druga komisya rozpatrywać będzie kwestye regime'u, któremu w przyszłości podlegać będą cudzoziemcy, trzecia komisya rozważać będzie kwestye finansowe, gospodarcze, hygieniczne i kolejowe. Wszystkie komisye utworzą subkomisye. Przewodnictwo pierwszej komisyi objął Curzon, drugiej Garroni, trzeciej Barrere. Przewidywana jest mała ilość posiedzeń plenarnych. Jako trzy języki urzędowe na konferencyi uznano języki francuski, angielski i włoski. Trzej przewodniczący komisyj przewodniczą zarazem konferencyi.

Delegaci palestyńscy na konferencyi.

Lozanna. (Pat.) Szwajc. Ag. telegr. Wczoraj wieczorem przybyła tu oficyalna delegacya grecka, złożona z 10 osób. Dziś przybyło 6 delegatów belgijskich, 4 delegatów syryjskich i 3 delegatów z Palestyny.

Mussolini poprze Turków.

Wiedeń. (AW) Mussolini miał się wobec swych przyjaciół tureckich w Rzymie zobowiązać do popierania żądań tureckich, Między innymi do popierania rzekomo także takich żądań, które przekraczają program określony przez ententę dla konferencyi lozańskiej, jak np. kwestyę dotyczącą bezpośredniego konfliktu grecko-tureckiego. W Lozannie bawią obecnie 4 delegacye egipskie i 1 syryjska.

Delegacya Izby hand. u prezydenta Bugny w sprawie podatku przemysłowego.

W poniedziałek przyjął prezydent Bugno w asystencyi nacz. Dra Gottfrieda delegacyę Izby handlowej składającej się z szefa biura Izby b. ministra dra Stesłowicza, radnych posła Eisensteina, Jakóba Munda, Maksymowicza, Thoma, Winklera oraz konsulenta izby Dra Ludwika Munda Dr. Stesłowicz przedstawił w imieniu delegacyi żale kupców i przemysłowców w sprawie wymiaru podatku przemysłowego zaznaczając, iż kupcy i przemysłowcy chcą podatki płacić, domagają się jednak, by te podatki wymierzono sprawiedliwie i równomiernie. Następnie wręczył on prezesowi Bugnie „Pro memoria“ o następującej treści:

„Kupcy i przemysłowcy tak ze Lwowa jakoteż z prowincyi żalą się na zbyt wygórowane wymiary procentowe podatku od zysku na rok 1922 które nie pozostają w żadnym stosunku do ich faktycznych dochodów. W szczególności żalą się oni na to, iż komisye podatkowe nie są należycie obsadzone. I tak np. reprezentuje kupców w komisyi dla dzielnicy II m. Lwowa tylko jeden kupiec, a jest nim aptekarz. Działy najważniejsze jak żelazo, towary tekstylne i drzewo wogóle nie są w tej komisyi reprezentowane. Wobec tego nienależytego składu komisyi muszą one oczywiście zupełnie mylnie ustalać tak obroty, jakoteż zyski poszczególnych kupców i przemysłowców. Ponadto przesłała Izba skarbowa władzom podatkowym I. instancyi projekt zyskowności poszczególnych zajęć zarobkowych, który pozostaje w rażącej sprzeczności z rzeczywistością. Przewodniczący zaś poszczególnych komisyi podatkowych zniewalają komisye do stosowania tej taryfy przy wymiarze podatku. Wymiary te zagrażają poważnie bytowi naszych kupców i przemysłowców. Wobec tego uprasza Izba handlowa i przemysłowa we Lwowie o zarządzenie:

1) by reklamacye przeciwko wymiarom procentowego podatku od zysku załatwiono jeszcze w tym roku,

2) by władza skarbowa aż do załatwienia reklamacyi, egzekucyę tegoż podatku odpowiednio do indywidualnych stosunków podatników ograniczyła,

3) by sprzecznie z ustawą ukonstytuowane komisye podatkowe rozwiązała i na nowo je zorganizowała,

4) by przy załatwieniu reklamacyi przesłuchano w charakterze rzeczoznawców podatników zaproponowanych przez miejscowe organizacye zawodowe,

5) by Izba skarbowa zmodyfikowała swój dotychczasowy projekt zyskowności poszczególnych przedsiębiorstw,

6) by komisye podatkowe przy załatwianiu reklamacyj brały pod rozwagę również projekt zyskowności przedsiębiorstw, który Izba handlowa i przemysłowa przedłoży Izbie skarbowej“.

Następnie uzupełnili wywody p. dra Stesłowicza poszczególni członkowie z delegacyi odźwierciedlając oburzenie jakie zapanowało wśród kupców i przemysłowców wskutek ostatnich wymiarów procentowego podatku od zysku. Tego rodzaju przeholowanie przy wymiarze podatków musi się przyczynić do spadku a nie podniesienia naszej waluty. Między innemi podniesiono, iż w wielu wypadkach naczelnicy władz podatkowych pierwszej instancyi przedkładali instytucyom samorządnym spis członków, których powinni wybierać do komisyi podatkowych. Z tej tedy przyczyny komisye podatkowe są we wielu wypadkach z winy władzy podatkowej nienależycie obsadzone. Szczególnie w małych miasteczkach obawiali się bowiem podatnicy powołani do wyboru członków do komisyi podatkowych działać wbrew woli inspektora podatkowego. Na konkretnych wypadkach z odnośnymi nakazami płatniczymi w ręku wykazali członkowie delegacyi jak dalece władza podatkowa przeholowała przy ostatnich wymiarach podatku przemysłowego. Następnie podniesiono i wykazano dokumentami, iż władze podatkowe odmawiają prawa rekursu w tych wypadkach gdy podatnik nie przedłożył władzy podatkowej ksiąg chociażby on żadnych ksiąg nie prowadził. Wreszcie prosiła delegacya ażeby do obrad komisyi powołano nietylko członków komisyi lecz także zastępców tych członków. Bardzo często bowiem są ci zastępcy lepiej poinformowani o stosunkach panujących w kupiectwie i przemy-

śle aniżeli sami członkowie. Następnie udzielili wyjaśnień delegacyi prezydent dr. Bugno i dr. Gottfried. Pan Prezes przyrzekł uwzględnić wszelkie życzenia przedstawione przez Izbę handlową w pro memoria, prosił Izbę handlową o przedłożenie własnego projektu zyskowności przedsiębiorstw zarobkowych aby Izba skarbowa mogła następnie wydać odpowiednie pouczenie dla władz podatkowych I-szej instancyi. Następnie p. Prezes zaznaczył, iż prawo do reklamacyi tracą tylko ci, którzy prowadzą księgi handlowe i mimo wezwania władzy tych ksiąg okazać nie chcieli. Nie tracą zaś prawa reklamacyi ci którzy ksiąg nie posiadają i z tego powodu ich tez przedłożyć nie mogą. Pan prezes przyrzekł wydać odpowiednie pouczenie dla władz podatkowych I-szej instancyi.

Następnie apelował p. prezes do członków delegacyi by oni wpłynęli na kupców i przemysłowców w tym kierunku, aby oni prowadzili prawidłowe księgi handlowe i je okazywali władzy podatkowej. W ten sposób ułatwi się bowiem władzy podatkowej równomierne i sprawiedliwe wymiary podatku. Następnie prosił prezes o podanie mu do wiadomości konkretnych faktów o nieprawidłowościach przy zorganizowaniu komisyi podatkowych w szczególności o podanie mu, czy w skład tych komisyi nie wchodzą ludzie nieopłacający procentowego podatku od zysku. O ile się te nieprawidłowości okażą prawdziwe, wówczas nie omieszka on rozwiązać tego rodzaju komisye i nowe powołać do życia.

Posiedzenie bloku mniejszości nar.

Warszawa (Pat.) W gmachu sejmowym odbyło się pierwsze posiedzenie bloku mniejszości narodowych pod przewodnictwem posła Grynbauma.

—o—

Prof. Głąbiński zatrzymuje mandat lwowski.

Warszawa. 21. XI. (tel. wł hk.) Poseł Głąbiński oświadczył generalnemu komisarzowi wyborczemu, iż zrzeka się mandatu z Warszawy miasta a zatrzymuje mandat lwowski. W ten sposób w miejsce Głąbińskiego wejdzie z Warszawy dr. Rabski red. Kuryera Warszawskiego.

Sprawa Jaworzyny.

Paryż. Pat, W wywiadzie z przedstawicielem „Echo Nationale" czeski minister spraw zagranicznych przechodząc do zagadnień europejskich, oświadczył co następuje: Nasze stosunki z Polską są dobre, możemy jednak mieć nadzieję że będą one jeszcze lepsze, skoro sprawa Jaworzyny zostanie załatwiona

—o—

Poseł ks. Ilków u premiera Nowaka.

Warszawa. (Pat). Poseł ze wschodniej Małopolski ks. Ilków był przyjęty na audyencyi przez prezydenta Nowaka. W wyniku audyencyi pan prezydent przyrekł poczynić kroki w kierunku ulżenia osu niektórych aresztowanych w związku z ostatnimi wypadkami we wschodniej Małopolsce. Wyraził również nadzieję, że sądowe dochodzenia będą przeprowadzone w szybkiem tempie. Poseł ks. Ilków przedstawił nadto prezydentowi ministrów postulaty ludności ruskiej. Pan prezydent ministrów obiecał rozpatrzeć je i poddać jak najżywszej ocenie.

—o—

Akademicy u Naczelnika Państwa.

Warszawa. (Patt.) Pan Naczelnik Państwa przyjął dziś delegacyę młodzieży akademickiej i informował się szczegółowo o akcyi w związku z Tygodniem Akademickim, oraz zapowiedział swą obecność na uroczystem przedstawieniu „Goplany" w Teatrze Wielkim we czwartek 23 bm.

—o—

Sprawa wywozu i przywozu Gdańsk-Polska.

Gdańsk. (Pat.) W sprawie gdańskich kontyngentów na wywóz zakazanych przedmiotów z Polski, odbyła się dwudniowa konferencya. Po dwudniowych naradach uzgodniono ilość zgłoszonego przez Gdańsk kontyngentu. Polska uzna na swoich granicach gdańskie pozwolenia przywozu i wywozu, w rozmiarach uznanych przez siebie kontyngentów.

—ooo—

Skazanie komunisty.

Poznań. (Patt.) Przed czwartą Izbą karną stawał dziś Stanisław Kaczmar z Düsseldorfu. obecny mieszkaniec Poznania, oskarzony o zdrad stanu przez rozszerzania broszur komunistycznych. Sad skazał go na 1 rok fortecy.

—o—

„Wesele Figara" w Teatrze Polskim w Warszawie.

Lwów, 20 listopada.

Dyrekcya Teatru Polskiego w Warszawie (Teatr Polski jak wiadomo pozostaje pod kierownictwem znakomitego teatrologa A. Szyfmana i jest najlepszym teatrem Warszawy) uprasza nas odnośnie do „Listu z Warszawy" („Chwila" z 13 bm. że stwierdzenie przez korespondenta naszego „sali ziejącej pustką" na „Weselu Figara" opiera się na pomyłce. „Wesele Figara" grane było w Warszawie 32 razy z rzędu z ogromną frekwencyą publiczności i dnia 14 bm. zeszło tylko chwilowo z afisza przy wysprzedanej sali, aby ustąpić miejsca nowej, wielkiej premierze. (Zmartwych wstanie).

—o—

Ze sportu.

Walne Zgromadzenie Ż. K. S. Hasmonea.

Ż. K. S. „Hasmonea" zawiadamia P. T. członków, iż doroczne Walne Zgromadzenie klubu odbędzia się dnia 3. grudnia, o godz. 9-tej rano (w razie braku kompletu o godz. później) w sali „Zirej Jehuda" (pssaż Hausma l. 5, I. p.) z następującym porządkiem dziennym: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia, 2. Sprawozdania, 3. Zmiana statutu, 4. Wybór nowego Wydziału, 5. Wnioski i interpelacye.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Lwowskiego Okręgowego Związku lekkoatletycznego

odbędzie się w niedzielę dnia 26 listopada o godz. 5. pop. w lokalu Poliklinik Lindego 5. Porządek dzienny. 1) Sprawozdanie z czynności tymczasowego zarządu. 2) Sprawozdanie kasowe. 3) Uchwalenie Regulaminu L. O. Z. L. A. 4) Wybór władz L. O. Z. L. A. 5) Uchwalenie wkładek i wpisowego. 6) Przyjęcie Trennera Finlandzkiego we Lwowie i w miastach okręgu Lwowskiego. 7) Wnioski i interpelacye.

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Ciąg dalszy).

Sam Stanisławski, który w moskiewskim teatrze reprezentuje ten system przemyślania i przeżywania akcyi z indywidualności autora z istoty stworzonej postaci, z pobłażliwym uśmiechem wyraża się o doktrynerstwie krytyki literackiej, która ukuwa termin i teoryę tej gry jako naturalistycznej, jako niewolniczego odtworzenia życia i po tem doktrynerskiem ujęciu problemu nieodwołalnie z naturalizmem się załatwia. Tu w Europie, jak i w Rosyi popularne jest obecnie zdanie o końcu teatru, o upadku teatru, co ma być podobno koniecznością epoki. Powiada Stanisławski i jego artyści: pracujemy od lat 25-ciu i pracujemy z powodzeniem. Czyż to choćby nie jest dowodem mylności sztucznie skonstruowanych hipotez. Zbliżenie aktora do natury miało na celu wytępienie szablonowej monotonii, rutyny, nie niewolnicze naśladownictwo. Miało wytworzyć naturalność, swobodę odruchów, gestów, które klasyczny i poklasyczny okres w kilka może pięknych, ale niewystarczających typów ujął. Miało wyzwolić indywidualne właściwości każdego artysty i przepuścić przez nie jak przez pryzmat żywy życie świata, życie twórczej wizyi poety. Nie na prokrustowem łożu szablonu ma aktor twór dramatopisarza kurczyć, aby go wedle wymogów dawnej estetyki udostępnić widzom, lecz ma przeniknąć indywidualność autora, jedyność stworzonego dzieła i dać mu prawdziwe, rzetelne, naturalne, współczujące i współtworzące lico po za tradycyjnemi choćby najpiękniejszemi formami wyrażania, poza skostnieniem i choćby najbardziej dla widowni efektowną banalną formą. Stanisławski powołuje się w pracy na popularne bardzo doświadczenie: słuchacz pospolity znacznie chętniej słucha melodyi. którą zna, którą potrafi powtórzyć, którą dla częstości lubi, niż pieśń nową, której melodyi nie potrafi ogarnąć. Twórczy teatr jednak musi mimo wszystko nałóg rutynizmu zwalczać. Może dokonać tego przez przeżywanie tych twórczych wstrząśnień, którym ulegał sam autor przez współczucie z światem duszy i z myślą autora i z duszą ludzkości.

Stąd to wynika odrębne stanowisko teatru Stanisławskiego i Niemirowicza-Danczenki w historyi sceny. Wyszedł on z założeń naturalistycznych na wzór Meiniñgenczyków i Brahmsa i hołdował im w pierwszym okresie swej pracy. Po przejściu etapu szukania form znalazł swoisty styl, polegający na koncentracyi gry i reżyseryi dla wydobycia wewnętrznej psychologicznej prawdy utworu i odzwierciadlonej przezeń epoki, na szczerem i prawdziwem przeżyciu treści przez pracowników teatru i najwnikliwszym doborze scenicznego wyrazu dla oddania treści sztuki, która jest treścią bytu.

W pracy tej pomocny był obu znakomitym kierownikom cały sztab pracowników kulturalnych, a dobór i wyszukanie wśród społeczeństwa ludzi odnoszących się z twórczą sympatyą do teatru jest nienajmniejszym konstrukcyjnym czynem artystycznym Stanisławskiego i Niemirowicza. Podział pracy pomiędzy nimi oboma jest następujący: Stanisławski jako reżyser zajmuje się obrazem scenicznym, inscenizacyą, wyznaczaniem pozycyi artysty i efektu w fenomenie widowiska. W głąb wewnętrznego przeżywania wprowadza artystów Niemirowicz-Danczenko. On uświadamia aktorom ich indywidualne właściwości i podsuwa im projekty w jaki sposób najdoskonalej da się zasadniczo nuta literackiego utworu, jego psychologiczną zawartość przez indywidualność odtwórców przepuścić.

(Dokończenie nastąpi).

—o—

DZIS i JUTRO 23. B. M. PO RAZ OSTATN
MARYSIENKA **KOBIETA ZE SKAZĄ** KOP. NIK
francuski romans w 6 aktach ze świata salonowych aferzystów, którym rze szłość pięknej kobiety służy za przedmiot wymuszeń.

39 komunistów na ławie oskarżonych.

Dziś w środę 22. bm. rozpoczyna się przed trybunałem sądu przysięgłych znowu wielki proces polityczny. Tym razem odpowiadają przed sądem komuniści w liczbie 39, oskarżeni o zbrodnię zdrady głównej (§ 59). Proces ten podobnie jak przed miesiącami proces Rodzenia i tow. budzi wielkie zainteresowanie. Wstęp na salę rozpraw dozwolony jedynie za biletami.

Oskarżeni:

Stefan Królikowski false Paweł Szczypowski, znany „Cypryan" vel Krowoderski ur. 1881 w Warszawie, rzym. kat. samouk, komunistyczny poseł m. Warszawy, 2) Czesława z Jachimowiczów Dr. Grosserowa false Olga Lewicka false Wanda Sadowska ur. 1883 w Jaroszycach, przynależna do Warszawy, rzym. kat. wdowa-lekarka, 3) Kazimierz Cichowski false Kazimierz Łukasiewicz ur. 1887 w Klimkiewiczowie pow. Opatów rzym. kat., syn Henryka i Teresy z hr. Lubieńskich absolwent techniki, 4) Józef Krilyk vel „Wasylków" ur. 1898 w Krakowcu, grecko-kat. słuchacz praw. 5. Izydor Seny pseodo „Syrel vel „Romko" ur. 1893 w Tarnopolu, gr. kat. stud. polit. 6. Nestor Chomyn ur. 1891 w Łanach polskich, absolwent filozofii bez wyznaniowy 7. Adolf Samet recte Jung false Szranin vel Dnistrun ur. 1894 w Czerniowcach. stud. fil. bezwyznaniowy. 8. A. Langer ur. 1892 w Buczaczu, abs. fil. bezwyznaniowy 9. F. Łęczycki false M. Zochowski ur. 1884 w Radomiu, rzym-kat technik. 10. Marya Giżowska ur. 1895 w Drohobyczu, rzym-kat. stud. med. 11. M. Malinowski ur. 1893 gr. kat. stud. uniw. 18. W. Korbutia ur. 1883 gr-kat. rolnik w Kalińcach 13. Wł. Popiel ur. 1893 w Przemyślu, gr. kat. murarz. 14 Izajasz Schneider vel Rottenberg ur. 1903 w Stanisławowie wyz. mojż. absol. gim. 15 W. Meszaros ur. 1898 w Potoku Krośnieńskim, kalwin, stud. polit. 16. Mojżesz Raeder recte Rappaport ur. w Hutarzu krawiecki czelad. wyzn. mojż. 17. Hersch Raeder recte Rappaport, ur. 1899 absol. gim. wyz, mojż. 18. Jan Wańtuch ur. 1900 gr-kat. absolw. gim. 19. Aleksander Czura false W. Sokołeńko ur. 1901 gr. kat. abs. 6 gim. 20. Jurko Matwijów ur. 1892 gr kat. bez zajęcia, absolwent szkoły ludowej. 21. Dmytro Mojsa ur. 1882 rolnik, właściciel realności w Hińcach. 22. Iwan Dicis ur. 1885 gr.-kat. rolnik w Leninie Wielkim ad Sambor. 23. Eustachy Cybruch ur. 1896 gr. kat. ślusarz kolejowy. 24. Ilko Semea ur. 1890 gr.-kat. rolnik w Szumiaczu. 25. Onufry Semec ur. 1893 rolnik-analfabeta z Szumiacza. 26. Abraham Bergman ur. 1899 w Suczawie, wyzn. mojż. stud. iuris. 27. Józef Helo ur. 1894 gr. kat. szewc w Dobromilu. 28. Antoni Kujawiński ur. 1887 w Puławach, rzym.-kat., ślusarz, 29. Tomasz Barszowski ur. 1899, gr.-kat., bez zajęcia. 30. Aleksander Piszkiewicz r. Jaworski ur. 1892 gr'-kat. nauczyciel ludowy. 31. Michał Teśluk ur. 1899 w Kamionce str. gr.-kat. stud. filozofii. 32. Adolf Ursaki ur. 1890 w Ottynii rzym.-kat., czelcdnik kominiarski, absolw. 4 klasy gimn. b. red. „Sprawy Sobotniczej". 33 Anna Bulkot ur. 1870 w Skale, gr.-kat. analfabetka. 34. Mikołaj Dyrkawiec ur. 1884 w Skolem, gr.-kat. cieśla. 35. Olga Kocko ur. 1899 w Młynkach, bezwyznaniowa, absolw. szkoły średniej. 36. Samuel Jozefsberg ur. 1886 w Drohobyczu wyzn. mojż. fryzyer. 37. Frieda Leitner ur. 1903 w Synowódzku, wyzn. mojż. krawczyni. 38. Chaim Chil lat 19 wyzn. mojż. pomocnik handlowy. 39. Abraham Schwarzman, wyznania mojż. lat 20 cukiernik.

JUŻ OPUSCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM OD-
- POWIEDNI RABAT. -
DO NABYCIA W ADMINISTRACJI
„CHWILI."
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3,

NADESŁANE.

Z powodu zupełnego wyleczenia mojej żony z choroby isiasch składam p. Drowi FELBEROWI w Stryju tą drogą najserdeczniejsze Bóg zapłać. 11201
Leon Fruchtman.

Komunikat.

Lwowskie Stowarzyszenie Kupców wzywa wszystkich kupców, którzy dłużni są w koronach czeskich za zakupione towary w Czechach, by zechcieli złożyć pisemne zgłoszenia w Sekretaryacie Stowarzyszenia:

1) dzień zakupna towarów
2) kurs korony czeskiej w tymże dniu, oraz
3) dłużną kwotę.

We własnym zatem interesie winni kupcy w jaknajrychlejszym czasie powyższe pisma przesłać.

Lwowskie Stowarzyszenie Kupców
HETMAŃSKA 6.

KUPCY

sprzedający napoje alkoholiczne w zamkniętych naczyniach
zechcą się jawić na
Zebraniu branżowem
które odbędzie się
we CZWARTEK 23. XI 1922 o godz. 7-mej wieczór w lokalu Stow. Kupców, Hetmańska l. 6.

Jawić winni się wszyscy bez względu na wyznanie gdyż chodzi o odebranie prawa sprzedaży napojów alkoholicznych

SEKCYA WÓDCZANNA
przy Lwowskiem Stow. Kupców.

Kupuj u źródła.
Na ubrania i kostyumy, kamgary, szewioty, kowerkoty, gabardyny, materyały płaszczowe jako to: welury, dewentyny oraz kompletne wyprawy ślubne poleca tania firma
A. BRAUN
ul. RUTOWSKIEGO 1.

Wzmocnione naświetlanie
lampą kwarcową i apar. Sollux
Dr. B[illegible] ŻYBLIKIEWICZA 3.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa godz. 7. Uroczystość ku uczczeniu rocznicy oswobodzenia Lwowa część I śpiew pp. Płatównej i Manna, deklamacya p. Rychterównej. Część II.: »Warszawianka«. opera w 3 akt Alfreda Stadlera według dramatu St Wyspiańskiego.
Czwartek »Gobelin«.
Piątek »Opowieści Hoffmana«.

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Ósma żona Sinobrodego«.
Czwartek »Japonka«.
Piątek »Japonka«.

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Sublokatorka«.
Czwartek »Sublokatorka«.
Piątek »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Aleksiejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program IX.
Od 13 do 20 listopada r. b.

1) Część koncertowa pt. Z. Orlan, A. Stańska, K. Chrzanowski, L. Stański i inn.
2) Sketch w 1 odsłon J. Horsta »Departament Nr. 14« (Sprawy delikatne).
3) Wesoła farsa w 1 odsłonie »Pan prezydent ma głos!«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki.

—o—

Biuro Koncertowe M. Tuerka.

Czwartek 23. listopada: Feliks Eyle, skrzypek.

— Nadzwyczajne posiedzenie Rady Partyjnej Organizacyi syonistycznej odbędzie się we środę 22 bm, o godz. 3-ciej popołudniu w lokalu Egzekutywy przy ul. Św. Anny 9.

Porządek dzienny: 1) ostateczne zlikwidowanie spraw związanych z akcyą wyborczą, 2) Ważne sprawy bieżące.

— **Koncert skrzypka Feliksa Eylego** ucznia mistrzów Hubaya i Rosego odbędzie się we czwartek 23 bm. Młody artysta, który pierwszym swoim występem w ubiegłym sezonie ogólne zdobył uznanie i któremu w sferach muzycznych świetną przepowiadają karyerę, wykona wielki, o wysokich walorach artystycznych program obejmujący dzieła Tartiniego, Mendelsohna i Choussona i Rimski-Korsakowa.

— **Po raz ostatni „Ósma żona Sinobrodego"** świetna farsa grana doskonale przez naszych artystów z pp. Rasińską i Justianem na czele pójdzie w środę w Teatrze Nowości.

— **Lwowskie Stowarzyszenie Kupców** (sekcya obuwiowa) zawiadamia, że dziś dnia 22. odbędzie się nadzwyczajne zgromadzenie wszystkich kupców gałęzi obuwiowej w lokalu Stowarzyszenia, Hetmańska 6 w sprawie fachowej i reorganizacyi.

— **„Wieczór taneczny** urządza w sobotę dnia 25. listopada b. r. w salach Izby rękodzielniczej Lwowska Ochotnicza Straż Pożarna „Sokół"! Początek o godz. 9-tej wieczór. — Kapela wojskowa 26 p.p.

— **Sędziowie przysięgli.** Wylosowano następującą ławę sędziów przysięgłych dla kadencyi grudniowej: Dr. Błażejowski, urzędnik; Drzewicki, kupiec; Dziędzielewicz, urzędnik; Fleszar, urzędnik; dr. Fraenkler, adwokat; dr. Geist, adwokat; Gembarzewski, urzędnik; dr. Hlavaty) adwokat; Janeczek, wł. realn.; Jaworski, inżynier; Kaczmar, przemysło-

wiec; Klimkiewicz, kupiec; Kremer, urzędnik; Krokowski, inżynier; Krupiński. kupiec; Kühl, restaurator; Kwaśnicki, inżynier; Maiblum Abr,, kupiec; Melbechowski, właśc. dóbr; Muszyński, kupiec; Olszewski, rękawicznik; Pisarski, urzędnik; Radykiewicz, urzędnik; Schrenzel. urzędnik; Schubert, właśc. realn.; Schuhart. maister ślusarski; Skulski, restaurator; dr. Srokowski, adwokat; Starck, kupiec; Tomaszewski, prokurzysta banku; Tomczak, wł. realn.; Turteltaub, restaurator; Tyński, majster rzeźnicki; Uhma, urzędn.; Uścieński, kupiec; Zarzycki, prokurzysta banku. Jako przysięgli zastępcy: dr. Aszkenazy, adwokat; Blasberg, restaurator; Dostal, ajent handlowy; Pawłowski, kupiec; dr. Rabner, adwokat; dr. Swistel, kand. adw.; Zając, restaurator; Żywczak kupiec; Moszkowicz, właśc. kawiarni.

— **Grudniowa kadencya sędziów przysięgłych.** W dniu 4 grudnia rozpoczyna się ostatnia w bieżącym roku kadencya posiedzeń sądu przysięgłych. W kadencyi tej będą sądzeni; dnia 4 grudnia Michał Stążka o skrytobójcze morderstwo, dnia 5 i 6 Piotr Oczerkiewicz o gwałt publiczny i rabunek, dnia 7 Bronisław Butryn o rabunek, dnia 9 Mikołaj Mazurek o rabunek, dnia 11 i 12 Wasyl Krawczuk i tow. o morderstwo, dnia 13 Stefan Kowal o rabunek, dnia 14 Onyśko Pohoryski o rabunek, dnia 15 Iwan Muranicz i tow. o rabunek, dnia 16 Piotr Panas i tow. o morderstwo, dnia 18 Andrzej Hutnik o zabójstwo, dnia 20 Wojciech Mamczur o morderstwo, dnia 21 Kaśka Buśko o dzieciobójstwo.

— **Podrożenie cen węgla.** Miejski Zakład opału komunikuje: Z powodu podwyższenia cen węgla w kopalniach krajowych o 60 procent wprowadzenia podatku węglowego oraz podwyższenia przewozu kol. i kosztów zwózki ustanawia się na podstawie uchwały subkomitetu opałowego rady miejskiej z dnia 18. listopada 1922 r. dla węgla z Jaworzna sprzedawanego we Lwowie następujące ceny: 100 kg. węgla jaworznickiego loco Dworzec główny 5.900 mk., 100 kg. węgla jaworznickiego loco Gabryelówka 6.100 mk., 100 kg. wędla jaworznickiego loco skład w mieście w sprzedaży drobiazgowej w ilościach nie ponad 3 cetn. metr. 6.200 mk., 100 kg. węgla jaworznickiego z dostawą przed dom wprost z dworca kolejowego 6.400 marek.

— **Otwarcie państwowego Zakładu wychowawczo poprawczego dla nieletnich w Przedzielnicy.** Proszą nas o zamieszczenie następującego pisma:

Sprawa przymusowego wychowania zaniedbanej młodzieży w Małopolski, została obecnie załatwiona.

Ponieważ na podstawie ustawy z r. 1920 majątek krajowy b. Galicyi przeszedł na Państwo polskie Rząd polski przejął także na swój rachuuek majętność Przedzielnicę z zabudowaniami zakładowymi i oddał ją dnia 1. maja 1922. Zarządowi Sprawiedliwości na cele zakładu poprawczego dla nieletnich przeznaczając na jego remont i uruchomienie znaczne kredyta. Imieniem Ministerstwa Sprawiedliwości objęło Przedzielnicę w zarząd Prezydyum lwowskiego Sądu apelacyjnego, który przy energicznej pomocy T. O. M. zdołało kredytami rządowymi, T. O. M. itp. ogółem kosztem około 20,000.000 Mp. w przyśpieszonym tempie zakład zremontować, wewnętrznie go urządzić zorganizować i z dniem 18. listopada 1922 oddać do użytku publicznego.

Zakład przedzielnicki do końca roku 1922 może przyjąć 60 wychowanków w tem 1/5 część dziewcząt. W roku 1923 liczba dzieci będzie podniesioną do 150 a później może być doprowadzoną do 300. Zakład ma zaspokoić potrzeby Małopolski t. j. województw lwowskiego krakowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Uroczyste poświęcenie i otwarcie zakładu odbyło się w ubiegłą sobotę 18 bm. przy udziale duchowieństwa obu (?!) obrządków, reprezentantów władz i kół obywatelskich.

Zakład jest położony o 3 klm. od stacyi kolejowej Nowemiasto, w pięknej i zdrowej okolicy i jest połączony doskonałą szosą z dworcem kolejowym.

Personal na razie został skompletowany w zastosowaniu do liczby 60 wychowanków i jeszcze w dalszym ciągu się kompletuje.

—o—

PREMIERA w BAGATELI d. 22 bm. (środa. Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce: Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Aleksiejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b stosunków wojskowych austryackich p. n »Capstrzyk«

—o—

FRENCH-LINE 1097 3

Compagnie Generale Transatlantique
WARSZAWA, Królewska 27.
Lwów, ulica Gródecka l. 83.
Największe Towarzystwo okrętowe w świecie; 120 własnych okrętów o ogólnym tonażu 1,038.458 ton.

Warszawa - Havre - New - Jork
Warszawa-St. Nazaire-Kuba, Meksyk

Nawskróś nowoczesne urządzenie. Zupełne bezpieczeństwo. Komfort. Całkowita podróż od Havre'u (3½ godziny od Paryża do New-Yorku naszym luksusowcem »Paris« — — — trwa tylko 6 dni. — — —

Z życia gospodarczêgo.

Wywóz walut i dewiz zagranicę.

Z dniem 20 listopada obowiązuje nowe rozporządzenie ministerstwa skarbu w sprawie wywozu walut i dewiz zagranicę:

Rozporządzenie to opiewa:

a) na koszta podróży do wysokości 1000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach jednorazowo na osobę za specyalną adnotacyą na paszporcie zagranicznym, względnie w razie wyjazdu na obszar Wolnego Miasta Gdańska na dowodzie osobistym, w tym ostatnim wypadku jednakże nie częściej, jak raz na miesiąc:

b) na wszystkie inne cele gospodarczo uzasadnione o ile zachodzi konieczność dokonania zapłaty zagranicą i suma nie przewyższa 1000 fr. szw., lub równowartości w innych walutach. Dla sum wyższych wymagane jest uzyskanie uprzedniego zezwolenia ministeryum skarbu lub organów przez nie oznaczonych;

c) wywóz walut i dewiz, nie pochodzących z kupna w bankach dewizowych dozwolony jest bez uzyskiwania specyalnego pozwolenia do wysokości 1000 fr., szw, lub równowartości w innych walutach zagranicznych. Dla wywozu sum do wysokości 3000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach, wymagane jest zezwolenie Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, lub jednego z jej oddziałów. Zezwolenia takie udzielane będą za okazaniem paszportu zagranicznego;

d) wywóz marek polskich w gotowiźnie, przekazach lub zobowiązaniach kupieckich, dozwolony jest bez specyalnego pozwolenia do wysokości 100.000 marek polskich jednorazowo dla jednej osoby, z tem jednakże, iż ogólna suma wywiezionych przez jedną osobę marek polskich, nie może przekroczyć w ciągu jednego miesiąca 300.000 mk. Pozwoleń na wywóz marek polskich na wysokości 300.000 mk. udziela Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i jej oddziały.

Pozwoleń na wywóz sum powyższych udziela ministeryum skarbu lub wyznaczone przez nie organy.

Eksport do Włoch.

Na mocy umowy polsko-włoskiej ministerstwo przemysłu i handlu upoważniło polsko-włoską Izbę handlową do wydawania zaświadczeń na towary pochodzenia polskiego wywożone do Włoch które zgodnie z umową korzystać mają z ulg celnych. W najbliższym czasie podobne upoważnienie otrzymają także inne organizacye społeczno gospodarcze

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Eksport wikliny.

Jak wiadomo wywóz wikliny przez granice państwa jest zasadniczo zakazany i może mieć miejsce jedynie na zasadzie osobnego pozwolenia Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu. Ministerstwo Przemysłu i Handlu, pragnąc spowodować wzrost produkcyi wikliny, poleciło Głównemu Urzędowi Przywozu i Wywozu, aby pozwoleń na wywóz wikliny udzielano w pierwszym rzędzie właścicielom i dzierżawcom kęp wiklinowych. Ministerstwo Przemysłu i Handlu pragnie bowiem w ten sposób wziąć w opiekę właściwych plantatorów wikliny, uchronić ich od spekulacyi, a tem samem zachęcić do intenzywniejszej produkcyi. W przyszłości zatem plantatorowie wikliny będą mieli pierwszeństwo w uzyskaniu pozwolenia na wywóz, o ile wykażą się stosownem poświadczeniem właściwego Wydziału przemysłowego Urzadu wojewódzkego, które to poświadczenie będzie musiało być dołączone do podania do Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

W celu otrzymania poświadczenia do uzyskania pozwolenia na eksport wikliny winni petenci wnieść do Wydziału Przemysłowego Województwa należycie ostemplowane podanie z dołączeniem uwierzytelnionych dokumentów odnośnie do posiadania względnie dzierżawienia obszarów, użytych pod plantacyę wikliny (arkusz księgi gruntowej, kontrakt dzierżawy), z dokładnem wyszczególnieniem w podaniu ilości i wielkości kęp, oraz wielkości produkcyi korowanego surowca.

Sposób wnoszenia podań o przyznanie ulg celnych.

Przy wnoszeniu podań o przyznanie ulg celnych na podstawie już obowiązujących przepisów muszą być zachowane następujace formalności:

1) Podania wykonane być powinny w 2 jednobrzmiących egzemplarzach z wysurowców i ich wagi oraz z wskazaniem surowców i ich wagi oraz z wsazaniem Urzędu Celnego, który uskuteczni odprawę celna. Podania adresowane być powinny do „Ministerstwa Skarbu, Departament Celny przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Departament III“ i składane w obydwu egzemplarzach do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

2) Do podań załączone być powinny zawsze rachunki zagraniczne lub ich odpisy, w wyjątkowych wypadkach dopuszczalne są szczegółowe oferty zagraniczne.

3) Przy podaniach o ulgi celne dla maszyn dołączone być muszą zawsze rysunki lub fotografie maszyn.

4) Przy surowcach — próbki o ile posiadają znaczenie przy rozpatrywaniu podania i zawsze zaświadczenia władz przemysłowych, stwierdzające, że: 1) zakład jest czynny, 2) może przerobić tyle i tyle (w przybliżeniu), danego surowca w pewnym okresie czasu (dzień, tydzień, miesiąc itp.), zależnie od ilości uruchomionych w zakładzie maszyn i 3) w danej chwili sprowadzana ilość surowca jest niezbędną.

RAGLANY FUTRZANE **Baczes i Grüss** po cenach konkurencyjnych po-1 ca firma **Legionów l. 19** (dom Dependance Bristol).

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH
OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

5) W wypadkach o ile zachodzi przypuszczenie, że dane maszyny, półfabrykaty itp. mogłyby być dostarczone przez fabryki krajowe, również dołączone być powinny odmowy dostaw wchodzących w grę zakładów lub opinie odpowiednich związków zrzeszających zakłady produkujące sprowadzane urządzenia lub surowce.

6) Podania o zastosowanie uwagi przy pozycyi 202 taryfy celnej dla sprowadzanych do użytku przemysłowego tkanin (filców itp.) oprócz formalności objętych punktami 1 i 2 zaopatrzone być powinny w próbki tkanin i zaświadczenia władz przemysłowych o potrzebie sprowadzenia tkaniny. To samo dotyczy podań o zastosowanie pozycyi taryfy celnej 155 punkt 3. (pewne gatunki drutu dla celów fabrycznych).

7) Opłata stemplowa od podań wynosi 200 marek od pierwszego egzemplarza podania i po 50 marek od arkuszą względnie sztuki załącznika, oraz drugiego egzemplarza podania.

8) Podania nie złożone w myśl wyżej przytoczonych przepisów (Monitor Nr. 116) zwracane będą interesentom bez rozpatrywania.

9) Firmy Handlowe z ulg celnych udzielanych na podstawie pozwoleń Ministerstwa Skarbu — nie korzystają, o ile zaś działają w imieniu Zakładów przemysłowych — muszą się wykazać odpowiedniemi upoważnieniami.

Umowa handlowa polsko-austryacka.

W biurach Izby handlowej i przemysłowej jest do przejrzenia umowa handlowa polsko-austryacka i dodatkowa umowa w sprawie przeniesienia siedziby spółek austryackich posiadających przedsiębiorstwa wytwórcze i przewozowe w Polsce z Austryi do Polski.

Transporty zbiorowe między Polską a Austryą.

Ministerstwo Komunikacyi we Wiedniu zwraca uwagę, że na podstawie porozumienia między rządami polskim, austryackim i czechosłowackim zostały z d. 1 września br. wprowadzone zbiorowe transporty w ruchu towarowym między Polską a Austryą. Dotychczas jednakże transporty te nie zostały należycie wykorzystane. Izba handlowa i przemysłowa zwraca więc uwagę firm zainteresowanych w handlu z Austryą na możność korzystania z tego udogodnienia.

Obwieszczenie Izby skarbowej.

Podaje się do wiadomości następujące obwieszczenie Izby Skarbowej: „W myśl art. III ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 17 stycznia 1922 podaje się do publicznej wiadomości, że nakazy płatnicze na podatek procentowy od zysku za rok 1922 z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych nie obowiązanych do publicznego składania rachunków — jakoteż osobistych zajęć przemysłowych i samodzielnych wolnych zajęć zawodowych w obrębie III dzielnicy miasta Lwowa wykonywanych zostały dnia 15 listopada 1922 rozesłane — celem doręczenia tychże płatnikom.

Reklamacye przeciw wymiarowi tego podatku można wnieść do miejscowej Komisyi przemysłowej dla III dzielnicy miasta Lwowa (plac Cłowy 1) w nieprzekraczalnym terminie włącznie do dnia 15 grudnia 1922.

W tym samym terminie mają być zapłacone kwoty wymierzonego procentowego podatku od zysku, gdyż wniesienie reklamacyi nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku. Podatek niezapłacony w tym terminie będzie przymusowo ściągnięty z doliczeniem ustawowych odsetek za zwłokę.

Nie otrzymanie lub opóźnienie w doręczeniu nakazu zapłaty nie może być podstawą do przedłużenia terminu do wniesienia reklamacyj.

Adresy firm zagranicznych pragnących nawiązać stosun i handlowe z Polską.

„Vefa" Wildenbahn, Romkopf i Hahn Berlin-Neutempelhof, Kaiser-Korso 69 oferuje maszyny rolnicze. Oswald i Rucker Freiburg (Niemcy) import-eksport

——o——

Wiadomości handlowe.

Lwów, 21 listopada 1922.

W dziale akcyi największym popytem cieszyły się Parowozy i Ćmielów. — Za pierwsze płacono 9200 do 10200, za Ćmielów efekt. 16.500 do 17250, (pisany 8250, 9000 i 8500. — Pozatem płacono za Chodorów 27000, 28000 i 27750, za Naftę 5500, 6000 i 5700, za Oikos 20000 i 19000, za Gafotę 3500, 4000 i 4300, za Zieleniewskiego 18000, 17,500 18000 i 18500, za Sierszę elektr. 1900, za Karpalit 4200, 4100, 4300 i 4275, za Pocisk 3100, 3300 i 3000, za Pezet 3800, 3500, 3300 i 4000, za Rakszawę 17500, 16000 i 16500, za PTH 2000, 2200 i 2050, za Bank Przemysłowy 3200, za Akc. Bank Związkowy 1000, za Bank Hipoteczny 1100 i 1400, za Ziemski Bank Kredytowy 1150 i 1200.

Na rynku dewiz transakcye w Paryżu po 1150, 1147.50, 1150, 1148, 1150, 1140 i 1145 we Wiedniu po 22.50, 22 00 w Zurychu po 2980, w Berlinie po 242·50 241; 240, 245 i 235 w Pradze po 500, 495 i 490, w Londynie po 70750, 71300 i 71400, w Belgii po 1045, w Nowym Jorku po 15925, w Frankach franc po 1125.

——o——

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 21 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15725—00000, kanad 15525—00000, marniem. 2·70—0·00, leje 96·00—00·00, fr. franc. 1100—0000, fr. szwajc. 2900—0000 kor. czeskie 000.00—000·00, funty szterl. 70700—00000, liry włoskie 650—000 Wiedeń 22·50—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3130—0000, guldeny holenderskie 6100—0000, fr. belg. 0930—970, Berlin 2·40—0·00, Praga 490·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 22·00—00 00.

Złoto i srebro: 10-rb. 77000, 20-kor. 00000—00000, 20-fr. 00000 00000, korona srebrna 0000.

Tendencya spokojna.

——o——

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 21. listopada 1922.

PTH. I—III. 2000—2500, Impex 3.5 450, Polski Glob 750—850, Żegluga Polska 500—600, Zieleniewski 14000 18000, Parowozy 8500—10000, Trzebinia fabryka maszyn 5000—6000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1000—1200 Polska Nafta 5000—6500, Siersza el. I-III. 1500-2000, Oikos 15000—17000, Pezet 2000 2500, Trzebinia tł. 9500—10500, Krakus 4500—5500, Ćmielów 11000—13500, Górka 22000—27000, Siersza 20000—23000 T. P. G. 14000—16000, Chodorów 25000 30000, Pocisk 3000—4000

Dolary ameryk. 15000—16000, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1075 1175 franki szwajcarskie 2900—3000 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 70000—7200). marki niem. 225 275, kor. austr. 21·00 23·00 korony czechosł. 470·00-505·00, liry włoskie 000—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 00 0·—

——o——

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 21 listopada 1922.

Dolary ameryk. 15800.00—15950·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·000 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·45—0·00, korony czeskie 000·00—000. kor austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1040·00 1085·00, Berlin 2·45 2·40 — Gdańsk 2·45, 2·42½ Londyn 71400—71600 00—71350 00, Paryż 1145·00 1165.00, N. Jork 15900·00 15725, Szwajcaryę 2980·00 2985·00 Wiedeń 0·22½ —0·00,00 Włochy 760.00, Holandya 6350, Praga 502·50—504·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 21 bm. Berlin 0·08¼, Praga 16 85— Nowy Jork 533·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22¾ Bukareszt 3.45, Wiedeń 0·0073 Medyolan 25·40, Zagrzeb 2·12½, Warszawa 0·03½ Paryż 39 50 Londyn 23·99, Holandya 210·00, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 21. bm. Berlin 0·08⅛, Holandya 210·40 Nowy Jork 533·00, Londyn 23·97, Paryż 39·70, Medyolan 25·15, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 16·75, Budapeszt 0·22¼, Zagrzeb 2·10, Bukareszt, 345 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·73, kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·90.

——o——

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 21. bm.:

Renta majowa 1220·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 12.000, Losy tureckie 500.000—, Renta lutowa 1950·00 Anglobank 95.100 Bankverein 29·600 Bodenkreditanstalt 58.000, Kreditanstalt 28.000, Bank depozytowy 15000 Laenderbank 81750, Merkury 20100 Unionbank 63000·—, Ziwnosteńska banka 862.000 Kolej półn. 11,050·000 Kolej południowa 174000 Alpiny 362·000, Berg- und Huetten 2 305.000 Krupp 418.000 Poldihütte 690 000, Prager Eisen 1,200.000, Rima 315 000, Skoda 89·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 510.000 Fanto 0,000.000·— Galicia 0,000.000 Schodnica 900.000·, Gal. Karpaty 1,350·000—, Koleje austryackie 0,701.000 Losy węgierskie 000·—, Priorytety kolei półn. 493000·— Kolej Lwów-Czern. 305·000, Bank obrotowy 20000.

——o——

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

P. Mikulecki we Wiedniu.

Wiedeń. Pat Polski wiceminister skarbu Dr. Mikulecki przybył do Wiednia, aby imieniem rządu polskiego pertraktować z austryackiem ministerstwem skarbu.

——o——

Berlin. (Pat.) Jak donosi Voss. Ztg. do Sejmu Rzeszy wpłynął projekt ustawy mającej przeciwdziałać ucieczce kapitałów z kraju i uzależniającej wywóz kapitałów za granicę od zezwolenia ministra finansów.

NADESŁANE.

M. Kleinerówna — Skałat
Hermann Bleich — Jezierna
zaręczeni w listopadzie 1922. 11201

Z okazyi zaręczyn naszego brata Zygmunta Borgmana z Giną Grossfeld serdecznie gratulują Siostry. 11200

Z okazyi zaślubin p. Toni Susmann z p. Zygmuntem Jussem zasyłają serdeczne gratulacye Rauchfleischowie.

Z okazyi zaręczyn M. Kleinerówny ze Skałatu z p. Hermanem Bleichem z Jezierna zasyła najserdeczniejsze gratulacye Jakób Samojre. 11207

William Gelbard — Lwów
Betka Fränkel — Czortków
zaręczeni w listopadzie.

DROBNE OGŁOSZENIA

WOLNE POSADY.

Stowarzyszenie kupców poszukuje panny, biegle piszącej na maszynie. Zgłoszenia osobiste w Sekretaryacie Stowarzyszenia, Hetmańska 6, I piętro między 5—7 popoł. 11178

Poszukuję panny z lepszego domu dla chłopczyka drugiej klasy normalnej na popołudnie 2 godziny z hebrajskiem. Pierwszeństwo mają grający na skrzypcach. Adres: Reja 9, I. p. drzwi 4.

Chłopaka z porządnego domu przyjmie do praktyki firma Jakób Kahane i Ska, skład elektr. przyb. Kopernika 2. 11203

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Meble, kasy różnej wielkości, wózek dla chorego, krzesła giete Pops — gmach Skarbka naprzeciw teatru w podwórzu. 10408

„GUMITA" zagraniczna, mielona i w łuskach nadeszła do firmy» TECHEBU« — Kraków, ul. Floryańska 5 i 7. 97401

PALMA—KAUCZUK (Sp. z ogr. odp).
skład fabryczny: Lwów, Żółkiewska 30
TELEFON 488.

POSAD POSZUKUJĄ.

Dr. praw z praktyką sądową poszukuje posady koncypienta. Zgłoszenia na adres Leon Schraga, Złoczów, Sobieskiego. 11167

Młody mężczyzna z akad. i kupieckiem wykształceniem, władający jęz. polskim, niemieckim, francuskim i angielskim z wieloletnią praktyką zagranicą poszukuje posady. Pod »Samodzielna siła« do Admin. 11205

Samodzielny korespondent niemiecko-polski z branży drzewnej poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Samodzielny« do Administracyi. 11208

ROZNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 10296

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Mam lokal w Tarnopolu na pryncypalnej ulicy i poszukuję spólnika z kapitałem. Wiadomość: Korn, Skarbkowska 7/II. 11171

Lokal sklepowy z urządzeniem w śródmieściu dla engrosisty jest do odstąpienia za udział w zysku. Oferty z podaniem branży pod »K 3« do Administracyi. 11177

Plac półmorgowy, zabudowanie, w śródmieściu przy tramwaju, nadający się na większe przedsiębiorstwa do wynajęcia. Wiadomość: Szpitalna 30, Restauracya. 11117

Wynajmę pokój osobny 1—2 osobom z utrzymaniem — przyjmę chłopca do wspólnego pokoju na utrzymanie. Wiadomość — sklep spożywczy Piekarska 11. 11216

Poszukuję mieszkania 2 pokoi z kuchnią, ewentualnie pokoju z kuchnią. Światło elektryczne pożądane. Zgłoszenia Winter, Żółkiewska 5. 11214

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. Lwów, Słowackiego 4, naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej
KORALNICKA 8. (od pl. Akademickiego)

W Chorobach SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Lola Füllenbaum, LWÓW ŻÓŁKIEWSKA 33
od 3—6 sekundaryusz szpit. powszechnego. 8625

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych Dr. A. NADEL
ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 10002
PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)
Specyalista chorób skórnych i wenerycznych

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 17, ordyn. od 8—9 i od 12—6.

INTERESA HANDLOWE.

Przedsiębiorstwo naftowo-eksportowe z filią zagranjczną poszukuje wspólnika i współpracownika ze znaczniejszym kapitałem na warunkach b. korzystnych. Zgłoszenia pod »Mineralia« do Administracyi »Chwili«. 11202

MAŁŻENSTWA.

„FALA ŻYCIA" odbierze list w Chwili »Mieszkanie«. 11204

Wdowa bogata przystojna, inteligentna poślubi dobrze sytuowanego mężczyznę do lat 50. Anonimy nieuwzględnione »Czteropokojowe mieszkanie« do Administracyi »Chwili«. 11198

Ogłoszenia.

FARBY
suche. lakiery zagraniczne, aniliny, bajce, szelak, minję, glejtę B. B. U., litophon zagraniczny, sól glauberską, gips alabastrowy dla celów technicznych i inne chemikalia natychmiast do nabycia u firmy
Fr. Ulrich, Lwów, ul. Ruska 18 II. p.
(przedtem Krakowska 8). 11791

Baczność! Baczność!
Sklep ul. Chorążczyzny 9
obok kina „Apollo"
POLECA
pudełka na cukry, kasetki na pomadki, podstawki pod torty i tacki, koszyczki na pomadki, pudła na kapelusze, papiery introligatorskie do wyrobu pudełek i wycinanek w szkołach. 10108

Zabawki dziecinne
Ozdoby na drzewka
w wielkim wyborze po'eca 11221
Michał Haskel, Lwów, ul. Kazimierzowska 4.

Żadajcie wszędzie wyrobów
Dr. Oetkera
zastępstwo i skład główny
FL. KRAUSE Lwów
ul. Skarbkowska 35.

KRAJOWY ZAKŁAD DLA PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO
„ROLINDUSTRJA" S. A.
LWÓW, ul. FREDRY 9 — telef. 653
własna Fabryka Maszyn młyńskich
oraz wyłączne zastępstwo światowej
sławy Fabryki Maszyn młyńskich
BRACI SECK w Dreźnie.

WOLNE POSADY.

Pomocnika zdolnego przyjmie Fried, Sapiehy 45. 11195

Lekarza-dentysty poszukuje urządzony zakład dentystyczny we Lwowie pod dobrymi warunkami. Zgłoszenia pod »Dentysta« do biura ogłoszeń Scherera, pasaż Hausmana. 11219

Lwów Sykstuska 29

Tarnopol Mickiewicza Nr. 31.

Baczność emigranci i reemigranci !!!

Ilość emigrantów i reemigrantów, urodzonych w Małopolsce, mających być wpuszczonymi do Ameryki jeszcze w roku bieżącym jest bardzo ograniczona.

Wszyscy emigranci i reemigranci urodzeni w Małopolsce, o ile zamierzają wkrótce wyjechać do Ameryki, winni natychmiast się zgłosić do biur Towarzystwa okrętowego

„RED STAR LINE“

we Lwowię, ul. Sykstuska 29

w Tarnopolu, ul. Mickiewicza 31.

Kto natychmiast nie zarejestruje się, nie będzie mógł wyjechać przed lipcem 1923 r.

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

Skóry pasy transmisyjne, lakier chewreau, antylopy, (dla konfekcyi) rymarskie, tapicerskie oraz wszelkie gatunki SKÓR ZAGRANICZNYCH NAJTANIEJ u firmy **Salomon Winter** Lwów ulica Żółkiewska 5.

Towarzystwo żydowskich słuchaczów (czek) prawnicy J. Kazimierza we Lwowie.

Na Walnem Zgromadzeniu odbytem dnia 15. XI. br. został wybrany Wydział w następującym składzie Acht Szymon przewodniczący, Steiger Stanisław zast. przew. Janowszczyński Grzegorz sekretarz, Ziser Maurycy bibliotekarz, Fisch Józef skarbnik Hahn, Nacht, Kann r, Weitzner, Fried. Sekretaryat czynny w niedzielę, wtorek i czwartek 6–7 Biblioteka we wtorek 6–7, w lokalu Towarzystwa Krasickich 8.

Janowszczyński sekr. Acht przewodn.

Papiery rysunkowe WATT z metra i w arkuszach, jakościowo przewyższające wszelkie dotychczasowe gatunki już nadeszły i są do nabycia we wszystkich pierwszorzędnych handlach papieru. Wyłączna sprzedaż hurt. GLIMER i Sk. Lwów Legionów 41

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock. »Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1334 Lwów, piątek 24. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

Cena egzemplarza 150 Mk.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. — zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milm 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . .	200 000 Mkp.
Pół stronicy	100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Rozprawa przeciw komunistom.

W poważnej chwili.

W prasie omawia się obecnie nader obszernie sytuacyę polityczną, wytworzoną przez nowe wybory. Powstała nawet bardzo ognista polemika między organami rozmaitych obozów, ale prawie nigdzie nie podkreślono najważniejszego zagadnienia nowego Sejmu. Wszyscy gubią się w daleko idących dociekaniach politycznych, a zupełnie nie wspominają o sytuacyi finansowej państwa. Zaryzykujemy twierdzenie, że gdyby zeszło się kilku a nawet kilkunastu obywateli, najrozmaitszych przekonań politycznych, przynależnych do najróżnorodniejszych warstw społeczeństwa, zaliczających się do większości lub mniejszości narodowych, wszyscy byliby zgodni w twierdzeniu, że sytuacya finansowa Państwa jest rozpaczliwa, że wzrastająca drożyzna grozi ubezwładnieniem całego życia ekonomicznego i że najważniejszem zadaniem jest dołożenie wszelkich starań i obmyślenie wszelkich możliwych środków, aby finanse Państwa wprowadzić na drogę sanacji.

Poprzedni Sejm nie miał szczęśliwej ręki do reform finansowych. Miał zresztą tyle zadań natury zasadniczej, że ostatecznie już z historycznej perspektywy można mu jego błędy finansowe przebaczyć. Ale właśnie zadaniem nowego Sejmu jest w ramach Państwa stworzyć zdrową gospodarkę, usunąć wszelkie niedomagania finansowe i wprowadzić życie ekonomiczne młodego państwa na moralne tory rozwoju. Zadanie to jest bardzo wielkie i trudne, ale nie beznadziejne, jeżeli nowy Sejm pojmie wagę sytuacyi, zrozumie doniosłość chwili i całą swą uwagę i pracę poświęci tej decydującej dziedzinie życia społecznego. W dzisiejszej chwili powinna ta kwestya przyświecać nowemu Sejmowi jako gwiazda przewodnia i z tego punktu widzenia powinny być nowa większość i nowy rząd tworzone.

Skuteczność jakichkolwiek starań na tem polu zależy jednak bezwarunkowo od tego by równocześnie prowadzoną była przez państwo odpowiednia polityka zagraniczna i wewnętrzna.

Najlepsze reformy finansowe i najlepiej obmyślane zamierzenia polityki zagranicznej nie odniosą skutku, jeżeli polityka wewnętrzna państwa nie będzie ugruntowana na ogólnej harmonii i zgodzie.

Dla osiągnięcia rezultatów w polityce finansowej koniecznem jest pozyska-

Konferencya w Lozannie.

Mandaty w Mezopotamii, Syryi, Palestynie będą ufrzymane.

Warunki pokojowe państw sojuszniczych.

Berlin. (Pat.) „United Telegraph" donosi z Lozanny, że warunki pokojowe państw sojuszniczych są następujące: 1) Bezwzględne zabezpieczenie neutralności cieśnin. Dardanele muszą być również w czasie wojny dostępne dla obcych okrętów wojennych. Fortyfikacye w Dardanelach mają być zniesione. 2) Kapitulacya będzie formalnie zniesiona, jednak przywileje przyznane europejczykom na podstawie kapitulacyi, pozostaną w mocy. 3) Mandaty w Mezopotamii, Syryi i Palestynie będą utrzymane. 4) Wszystkie koncesye, które Turcya przyznała obcym obywatelom przed wojną, pozostaną w mocy, z wyjątkiem przyznanych Niemcom, które to koncesye wygasają. 5) Wyspy Dodekanezu oddane będą pod kontrolę Włoch, dopóki sojusznicy nie powezmą decyzyi co do definitywnego przyznania tej grupy wysp. 6) Armia turecka w Anatolii będzie zredukowana. W Europie Turcy utrzymywać będą tylko oddziały ochotnicze. 7) Ochrona chrześcijańskich mniejszości będzie wykonywana przez międzynarodową komisyę kontrolną. 8) Turcya wypłaci odszkodowania na straty, które obcy obywatele ponieśli w czasie wojny. 9) Turcya zrzeknie się odszkodowań ze strony Grecyi za szkody wyrządzone w Azyi Mniejszej. 10) Rozejm zawarty w Lozannie pozostanie w mocy aż do czasu ratyfikacyi pokoju. 11) Konstantynopol i strefa neutralna nad cieśninami będzie obsadzona przez sojuszników aż do chwili ratyfikacyi traktatu pokojowego przez parlamenty państw sprzymierzonych

Za tajnością obrad. -- Mussolini zażądał anulowania traktatu w Sevres. -- Mussolini przyrzekł poparcie Arabom syryjskim i palestyńskim. -- Arabowie żądają utworzenia królestwa syryjsko-palestyńskiego.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse" donosi z Lozanny pod datą 21 bm., że na dzisiejszem posiedzeniu konferencyi z ramienia Stanów Zjednoczonych uczestniczył tylko obserwator. W sprawie komunikatów z obrad konferencyi podaje dziennik, że delegacya turecka domagała się, aby komunikaty były obszerniejsze. Barrere oświadczył się za tajnością obrad. Tak samo Poincare. Wszyscy przedstawiciele oświadczyli się za tem, by był wydawany tylko wspólny komunikat wszystkich delegacyj. Ostatni drugi komunikat zredagowano dopiero po dłuższej dyskusyi. Delegacya turecka zastrzegła sobie swobodę działania i oświadczyła, że od jutra będzie ogłaszała własne komunikaty. Dziś przybyła tu delegacya syryjska pod przewodnictwem emira Szehida Arslona. Szehid Arslon w czasie pobytu swego w Rzymie mówił z Mussolinim. Oświadcza on, że Mussolini przyrzekł mu poparcie co do żądań Arabów syryjskich i palestyńskich, by utworzono królestwo syryjsko-palestyńskie z obecnych obszarów mandatowych francusko-angielskich. Na uwagę Arslona, że byłoby to trudne do osiągnięcia, oświadczył Mussolini, że uważa konferencyę lozańską tylko za etap, który nie przyniesie definitywnego rozstrzygnięcia.

Londyn. (Pat.) Reuter donosi z Lozanny, że wśród dziennikarzy obecnych na konferencyi panuje wielkie niezadowolenie z powodu ograniczeń dotyczących publicznych sprawozdań o przebiegu obrad.

Warszawa, 22. listopada (tel. wł. hk.) Nadeszła tu wiadomość, że Mussolini zażądał w Lozannie anulowania traktatu z Sevres.

Zatarg między Mussolinim a Stambulińskim.

Warszawa, 22. listopada (tel. wł. hk.) Według otrzymanych z Lozanny wiadomości w tamtejszych kołach francuskich jak również wśród niezależnej opinii szwajcarskiej panuje oburzenie z powodu incydentu jaki zaszedł między Mussolinim a Stambulińskim. Ten ostatni zachęcony tonem przyjaźni z jakim niejednokrotnie Mussolini wysuwał aspi-

nie zaufania zagranicy. Bezprzecznie w pierwszym rzędzie potrzebna jest intenzywna praca i zdrowa, rozumna, oszczędna gospodarka, której warunkiem jest również zupełny pokój wewnętrzny. Ale do zupełnej równowagi dojść można jedynie wówczas, jeżeli wszyscy sąsiedzi odnoszą się do Państwa z zaufaniem i wiarą w jego wewnętrzne siły. A zaufanie to można pozyskać jedynie tą drogą, jeżeli się wskaże na to, że wszyscy obywatele państwa żyją zadowoleni i wspólnie, zgodnie natężają swe wszystkie siły, by państwo podźwignąć na wyższy szczebel rozwoju.

Powaga chwili, katastrofalność stosunków finansowych, zagrażająca zupełna ruina, powinny otrzeźwić roznamiętnionych polityków i wprowadzić ich na drogę rzetelnej, sumiennej pracy. O ileby takie hasła wzięto za podstawę, nie ulega wątpliwości, że znalazłaby się platforma dla współpracy wszystkich zdrowo myślących elementów w państwie.

Łatwo tajnymi konszachtami, zakulisowemi intrygami usunąć elementa takie poza nawias pracy państwowej, ale niechaj ci, którzy do tego dążą, pamiętają o tem, że na nich spadnie cała odpowiedzialność, jeżeli zawiedzione zostaną nadzieje całego społeczeństwa, które z utęsknieniem w pierwszym rzędzie oczekuje uzdrowienia stosunków finansowych.

Zefir.

Pogłoski o przygotowaniach do pogromów w Bawaryi.

Panika wśród Żydów.

Warszawa 22. XI. (tel. wł. hk.) Relacye otrzymane z Monachium, podają, że w kołach żydowskich w Bawaryi wybuchła panika z powodu pogłosek o przygotowaniu pogromu żydowskiego Setki rodzin żydowskich opuściły podobno Monachium albo też ukrywają się u znajomych — chrześcijan. Postąpili taksamo i Żydzi zajmujący wybitne stanowiska jak na przykład profesorowie uniwersytetu. Wiele kupców żyd. przystąpiło do pospiesznej wysprzedaży swych zapasów towarowych albo do przeniesienia ich w bezpieczne miejsce. Na czele ruchu stoi tak zwana organizacya: Nationalsoziale pod przewodnictwem Filtera.

Skład gabinetu niemieckiego.

Berlin. (Pat.) Prezydent Rzeszy podpisał wczoraj wieczorem pismo, powołujące Dra. Cuno na stanawisko kanclerza Rzeszy. Skład gabinetu jest następujący: minister sprawiedliwości Heinze, członek sejmu Rzeszy, gospodarki państwowej Kecker, członek sejmu Rzeszy, pracy Brauns, członek sejmu Rzeszy, rolnictwa i aprowizacyi dr. Müller, finansów Dr. Hermes, skarbu Dr. Albert, obrony państwowej Dr. Gessler, komunikacyi Gröner, poczta Stiegl. W sprawie obsadzenia teki ministra spraw wewnętrznych decyzya jeszcze nie zapadła

Berlin. (Pat.) Jak słychać Cuno wygłosi swoje expose prawdopodobnie dopiero na piątkowem posiedzeniu parlamentu.

Berlin. (Pat.) Wied. B. K W kołach parlamentarnych uważają za pewne, że tekę ministra spraw zagranicznych objemie niemiecki poseł w Kopenhadze von Rosenberg. Nominacya ta dotychczas jeszcze nie nastąpiła.

Delegacya polska na konferencyę rozbroj. w Moskwie.

Warszawa, 22. listopada (tel wł. hk) Premier Nowak odbył dziś konferencyę z prezesem delegacyi polskiej na konferencyę rozbrojeniową w Moskwie Januszem Radziwiłłem. W skład delegacyi wchodzą: charge d' affaires w Rewlu Neuman, naczelnik wydziału wschod. MSZ. Łukaszewicz, oraz przedstawiciele wojskowości: gen. Pizkor i pułk. Jędrzejewicz.

racye Bułgaryi, zwrócił się do Mussoliniego z pytaniem czy może liczyć na poparcie Włoch w sprawie przyznanie Bułgaryi dostępu do Morza Egejskiego.

Mussolini na to odparł sucho: Włochy udzielają swego poparcia tylko w zamian za określone z góry kompenzaty. Bułgarya nie ma nic do ofiarowania wobec czego nie wyobraża sobie w jaki sposób Włochy mogłyby gwarantować swoje poparcie w tak trudnej sprawie. Ta odpowiedź wywołała powszechne oburzenie maskowane jedynie względami międzynarodowego taktu.

Paryż. (Pat.) Lozański korespondent „Petit Parisien" dowiaduje się, że gdyby sprzymierzeni byli zmuszeni z powodu ponownego konfliktu chwycić się środków wojskowych na bliskim Wschodzie, to w takim razie w akcyi tej wzięłaby udział również Rumunia.

*

Londyn. (Pat.) Biuro Reutera donosi z Lozanny: z kół londyńskich donoszą, że rokowania przybierają pomyślny obrót. Turcy gotowi są przyjąć przedłożone im warunki. które są zadowalające również z punktu widzenia interesów europejskich. Mussolini nie zawiódł pokładanych w nim nadziei i okazuje szczere pragnienie uregulowania problemów konferencyi na podstawie ścisłego porozumienia sprzymierzonych

Z obrad komisyi dla spraw terytoryalnych i wojskowych. Turcya żąda plebiscytu w Tracyi.

Lozanna. (Pat.) Komisya dla spraw terytoryalnych i wojskowych rozpoczęła studya granic tureckich na obszarze europejskim. Ismed pasza uzasadniał żądanie Turcyi, aby ustalić dla niej granicę r. 1913 i żądał przeprowadzenia plebiscytu w Tracyi zachodniej. Venizelos podał imieniem delegacyi greckiej do wiadomości konferencyi przyczyny, dla których Grecya mogłaby zgodzić się tylko na granice z r. 1915, i dla jakich grecka delegacya jest zdania że problem Tracyi zachodniej nie powinien być poruszany na konferencyi. Delegat jugosłowiański Nincic wyraził życzenie aby granice zostały ustalone wzdłuż linii Maricy. Odpowiednio do noty mocarstw alianckich z 23 września br. należałoby jeszcze utworzyć strefę demilitaryzacyjną po obu brzegach Maricy, od Morza Czarnego do Morza Egejskiego. Nincic zwalczał plan przeprowadzenia plebiscytu w Tracyi zachodniej i wprowadzenie jakichkolwiek zmian układu w Neuilly. Duca przyłączył się do oświadczenia Nincica.

Lozanna. (Pat.) Prezes jugosłowiańskiej delegacyi Nincic zaprosił do siebie reprezentantów państw bałkańskich na wspólną konferencyę. Odbyła się tam wymiana zdań w sprawie utworzenia jednolitego frontu odnośnie do kwestyi Tracyi zachodniej oraz w kwestyi dopuszczenia Bułgaryi do morza. W konferencyi wzięli udział oprócz Nincica, Dusa, Stambuliński i Venizelos.

Lozanna. (Pat.) Komisya pierwsza kontynuowała dziś popołudniu swe obrady. Delegat bułgarski wygłosił expose w sprawie dopuszczenia Bułgaryi do morza. Curzon, Barrere i Garroni przedstawili następnie stanowisko swych rządów. Turcy wyłuszczą swe stanowisko w tej sprawie dopiero jutro.

—o—

Konstantynopol. (Pat.) Reuter. W dniu otwarcia konferencyi lozańskiej, nad Konstantynopolem krążyło 50 samolotów angielskich. Demonstracya ta wywarła na ludności wielkie wrażenie.

*

Lozanna. (Pat.) Mussolini w wywiadzie z reprezentantem „Timesa" oświadczył, że nie można oczekiwać w najbliższym czasie upadku rządu sowieckiego. Uważa on, że w interesie całej Europy zachodniej nie należałoby zbytnio lekceważyć Rosyi, gdyż mogłoby to doprowadzić do ściślejszego zbliżenia się Rosyi do Niemiec. Co się tyczy traktatu włosko-jugosłowiańskiego, to Mussolini sądzi, że według gwszelkiego prawdopodobieństwa będzie on niebawem ratyfikowany. Z chwilą ratyfikacyi tego traktatu wojska włoskie zostałyby wycofane z trzeciej strefy dalmatyńskiej.

Burzliwe posiedzenie parlamentu czeskiego.

Praga. (Pat.) Wedle doniesienia „Prager Tageblattu", wczorajsze posiedzenie parlamentu miało przebieg burzliwy. Komunistyczny poseł Warnbrunn oświadczył między innymi, że rząd przypatruje się obojętnie ekscesom reakcyjnym akademików na uniiwersytecie niemieckim w Pradze. Poseł niemiecki Zierhut domagał się w swej mowie pełnej autonomii dla Niemców w republice czechosłowackiej i oświadczył, że jest nakazem sprawiedliwości przyznać Słowaczyźnie i Rusi przykarpackiej dawno obiecywaną autonomię. Mowca oświadcza kategorycznie, że Niemcy w Czechosłowacyi nie ustaną walczyć o pełną autonomię.

Posiedzenie Izby Handlowej.

Lwów, 22 listopada.

Na wstępie posiedzenia zreferował dyr. Dr. Trasiński sprawozdanie z czynności prezydyum i biura Izby za czas ostatni.

Na szczególne uwzględnienie zasługują sprawy następujące:

Prezydyum Izby przedłożyło ministerstwu Sprawiedliwości projekt ustawy o utworzeniu sądów rozjemczych dla sporów i umów o dostawę towarów lub o dzieło.

Na zwołanej przez krajowe Towarzystwo Naftowe konferencyi w sprawie reaktywowania we Lwowie Giełdy naftowej większość oświadczyła się za reaktywowaniem na razie tylko giełdy ropnej.

Na przedstawienie Prezydyum Izby w sprawie zaliczenia Borysławia do II. klasy miejscowości dla wymiaru podatku przemysłowego, Ministerstwo Skarbu odpowiedziało, że nie może przychylić się do tej prośby.

W sprawie krawców.

Ponieważ organa tutejszej władzy podatkowej domagają się od krawców którzy konfekcyonują ubrania z własnej materyi na zamówienie klienteli, wykupna prócz świadectwa przemysłowego od krawiectwa także świadectwa przemysłowego od handlu ubraniami, Prezydyum Izby odniosło się do Izby Skarbowej z odpowiedniem przedstawieniem powołując się na przepis ustawy, wedle którego rzemieślnicy nie mają obowiązku wykupna drugiego świadectwa przemysłowego od handlu nawet wtedy, gdy sprzedają własne gotowe wyroby bezpo

średnio w warsztacie bez urządzenia przy nim oddzielnego magazynu względnie sklepu do detalicznej sprzedaży.

Nowy projekt ustawy o podatku przemysłowym.

Na zaproszenie Izby Skarbowej odbyło się 21 października b. r. posiedzenie, w którem wzięli udział dyr. Departamentu Ministerstwa Skarbu p. Wiesenberg, Prezes Izby Skarbowej p. Bugno, a z ramienia Izby sprawozdawca i konsulent podatkowy Dr. Mund, P. Dyr. Wiesenberg uwiadomił, że sprawę Biura informacyjnego, co do którego Izba handlowa wniosła w swoim czasie przedstawienie, załatwiono w ten sposób, że zadaniem tego Biura będzie nadal śledzenie wyłącznie tych osób, które nie mając żadnych na zewnątrz widocznych lokalów zarobkowych, oddają się różnym zarobkowaniom, uchylając się zarazem od obowiązków podatkowych. Równocześnie zawiadomił p. dyr. Dep. Wiesenberg, że Ministerstwo Skarbu poleciło władzom podatkowym, aby nie śledziły za subskrybentami krajowych Towarzystw akcyjnych, a to celem ułatwienia tymże uzyskania kapitału od publiczności. Następnie p. Wiesenberg omówił jeszcze zamiar Ministerstwa Skarbu zastąpienia dotychczasowego podatku przemysłowego nowym podatkiem przemysłowym. Wedle obecnego stanu prac przygotowawczych podatek ten będzie wynosił 2% od targu względnie przychodu brutto. Forma świadectw przemysłowych będzie zachowana jednak nie jako samoistny podatek, lecz jako zaliczka na poczet podatku przemysłowego. Projekt ustawy o nowym podatku przemysłowym przyrzekł p. Wiesenberg przedłożyć Izbie do zaopiniowania.

W dyskusyi nad sprawozdaniem zabrał jako pierwszy głos poseł Eisenstein, który zwrócił uwagę na konieczność ponowienia starań w sprawie zaliczenia Borysławia do II klasy wymiarowej podatku przemysłowego.

Następnie podniósł interpelant, że fiskalizm, jaki rozpanoszył się w ostatnich czasach w obrębie Lwowskiej Izby Skarbowej grozi ruiną kupiectwu. Prezydyum Izby musi stać na straży sprawiedliwego i równomiernego podatkowego obciążenia obywateli.

W tym samym duchu przemawiali rr. Maksymowicz, Zachariewicz i Wixel, natomiast r. Sulimirski usprawiedliwiał konieczność podwyższenia podatków ze względu na zwiększone wydatki państwowe. W odpowiedzi na te wywody zabrał głos powtórnie p. Eisenstein, który zaznaczył, że odzew pokrzywdzonego kupiectwa niema wcale na celu jakiekolwiek uchylania się od obowiązków, a tylko uchronienie kupiectwa przed niesprawiedliwym i jego bytowi zagrażającym wymiarom.

R. Gruft stwierdził w związku z interwencyą delegacyi u prez. Izby Skarbowej p. Bugny, że prezydyum Izby handlowej powinno również stanąć w obronie ajentów handlowych, których Izba Skarb. obciąża 40-procentowym, a w stosunku do ich przychodów paradoksalnie wysokim podatkiem od obrotów, mimo, ze z obrotami w pojęciu handlowem ta grupa ludzi ciężko o byt walczących nic nie ma wspólnego.

Prez. Winiarz przyrzekł zająć się tą sprawą.

Z kolei złożył sprawozdanie z czynności dyr. Tenner.

Do najważniejszych spraw należą:

Prezydyum Izby odniosło się do Ministerstwa Przem. i Handlu w sprawie zaniechania wywozu artykułów żywności zagranicę oraz przeciw udzielaniu pozwoleń na wywóz skór surowych..

Prezydyum Izby zwróciło się do tutejszej Dyrekcyi Polskiej akc. Spółki telefonicznej w sprawie nierównomiernych i zbyt wygórowanych obliczeń należytości za telefony miejscowe.

Przedmiotem obrad państwowej Rady handlowo-przemysłowej w Warszawie dnia 17 b. m. stanowiła polityka przywozowo-wywozowa, tudzież sprawa kredytu dla przemysłu. W toku dyskusyi nad sprawą kredytu dla przemysłu, przedstawione zostały Rządowi postulaty ustalone na posiedzeniu Rady Centralnego Związku. Do postulatów tych należą: 1) rewizya wysokości kredytów udzielanych przedsiębiorstwom, 2) kredyty przyznane przez Komitet eskontowy nie powinne obarczać kredytów odnośnego banku. 4) ponieważ kredytów pod zastaw towaru udziela się tylko do wysokości 30% ceny szacunkowej, która wynosi również tylko 50% istotnej wartości, należałoby udzielać tych kredytów do wysokości ceny szacunkowej, 5) peryodyczne oznaczanie procentowej wysokości kredytu na papiery wartościowe, 6) przedłużenie kredytu akcyzowego do 6 miesięcy i udzielanie tego kredytu na podstawie weksli bez żyra bankowepo, 7) brak przedstawicieli organizacyi gospodarczej w Komitecie dyrekcyjnym PKO.; aż do zmiany odnośnej ustawy należałoby stworzyć odpowiednie ciało doradcze, 8) rozszerzenie kredytu dla banków w PKO. wynoszącego obecnie tylko 10 miliardów.

Po dyskusyi w której wziął udział rr. Ulam, Eisenstein i Gruft posiedzenie zostało odroczone.

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Demonstracye więźniów politycznych.

„Swoboda" donosi: Dnia 18 listopada o godz. 6-tej wieczorem 1500 więźniów w Brygidkach urządziło demonstracyę żądając śledztwa i wolności. Punktualnie o godz. 6-tej we wszystkich celach więźniowie równocześnie podnieśli krzyk, śpiewali stukając o podłogi i ściany. Temu wszystkiemu wtórowała pieśń „Ne pora". Rozległ się taki krzyk, że ściany więzienne zadrżały a krzyk rozpaczy dał się słyszeć w całej dzielnicy miasta.

Dyrektor więzienia udał się w nocy do apelacyi gdzie przyrzeczono mu, że w najbliższych dniach odbędzie się śledztwo i wszyscy niewinni zostaną zwolnieni. Demonstracya więźniów trwała kilka godzin, tak że dyrekcya zamierzała zawezwać pomocy wojska. Więźniowie otrzymawszy odpowiedź apelacyi, oświadczyli, że skoro w najbliższych dniach nie nastąpi śledztwo to wszyscy rozpoczną głodówkę.

Interwencya w sprawie uwięzionych.

»Swoboda« donosi: Dr. Włodz. i dr. Lew Baczyńscy jawili się u nadprokuratora przy sądzie apelacyjnym Maliny, by interweniować w sprawie masowych aresztowań i domagać się przyśpieszenia wypuszczenia na wolność uwięzionych. Delegaci przedstawili szczegółowo warunki, wśród których kilka tysięcy Ukraińców ze wszystkich warstw społeczeństwa ślęczy w więzieniach sądowych Wsch. Galicyi. Żalili się przedewszystkiem na to, że prokuratorzy przy sądach okręgowych zgłaszają we wszystkich wypadkach zażalenia przeciw korzystnym dla aresztowanych uchwał izby radnych. Dalej żalono się na sposób aresztowań i masowość, tak że pod zarzutem sabotażu siedzi 80 kilkuletni starzec (ks. Szuchewicz) albo b. parlamentarzyści powszechni znani z swego taktu jak dr. Okuniewski.

Nadprokurator Malina oświadczył, że prokuratorowie nie będą w przyszło-

---

HENRYK HESCHELES.

O teatrze Stanisławskiego.

(Dokończenie).

Odpowiednio do poważnych celów, jakie teatr moskiewski sobie wytknął, praca zespołu jest mozolna i długa a umożliwia ją niezawodzące nigdy powodzenie. Moskiewski Teatr Artystyczny wystawia 3—4 sztuki w roku. Repertuar opiera się na szczerej twórczości. Senzacya i kalkulacya na powodzenie nie wchodzi w rachubę. Obok rosyjskich autorów A. i Lwa Tołstoja, Puszkina, Gogola, Dostojewskiego, Turgenjewa, Ostrowskiego, Czechowa, Gorkija i Andrejewa — grano i odnoszono tryumfy w arcydziełach Sofoklesa (Antygona), Byrona (Kain), Szekspira (m. i. głośne przedstawienie Hamleta w roku 1910 reżyserowane zrazu przez Czaiga potem Bolesławskiego) Moliera, Ibsena, Hauptmana, Maeterlinca i Hamsuna. Najznakomitszymi artystami zespołu są Kaczałow, Moskwin, Aleksandrow, Bakszejew, Wiszniewski Luszski, Sulerrzycki, Tarasowa, Germanowa, Knipper-Czechowa, — choć trudno przy doskonałości zespołu wyróżniać poszczególnych artystów.

Troska o zgrany, doskonały zespół jest zasadniczym celem artystycznym kierowników. Cel ten realizują oni też w pracy wychowawczej, w „studiach", które są równocześnie szkołą aktorską i samodzielnym eksperymentalnym teatrzykiem. Każde z kilku utworzonych „studiów" posiada odrębny, zamknięty zespół, w każdym wytwarza się między członkami owa etyczna i na oddaniu się sztuce oparta forma współżycia. Pierwsze „Studio" rozpoczęło pracę w r. 1912. Kierowali niem bardzo utalentowani uczniowie i współpracownicy Stanisławskiego Polak Ryszard Bolesławski (który, rzecz dziwna w Warszawie pola do pracy nie znalazł) i Suszkiewicz. Studio owo rozporządzało od kilku lat własnym teatrem a opracowane przez Bolesławskiego przedstawienia „Bal adyny" Słowackiego i „Nadziei" Hejermansa wyrobiły mu w życiu artystycznem Rosyi i poza Rosyą rozgłos i uznanie. W innych „studiach" wystawiane bywają dzieła młodych pisarzy, w których dynamika współczesnych zagadnień silniejszem bije tętnem. Stanisławski a zwłaszcza Niemirowicz-Danczenko pracują obecnie nad eksperymentem syntetycznym, przedstawieniami które wszystkie rodzaje sztuki scenicznej w harmonijną, doskonałą złączyłyby całość.

Kiedy po ostatnim akcie „Cara Fiodora" w teatrze Lessinga zapadła kurtyna, wstrzymywany wedle rosyjskiego obyczaju podczas antraktów aplauz, wybuchł z niebywałą mocą. Publiczność powstała z miejsc, mimo bardzo spóźnionej pory nikt nie spieszył się ku wyjściu. Na skromną, starą scenę, na której przed chwilą miękki głos Moskwina—Cara Fiodora zastygł w żałosnej skardze; „Boże za czto ty menia cariem stworił" posypał się nieustający deszcz kwiatów, wieńców, bukietów, wiązek. Przeszło godzinę widownia szalała! A wśród kwiatów, w żarze entuzyazmu, który bił z widowni, zebrali się na scenie artyści moskiewscy jedna wielka patrjarchalna rodzina sztuki z wysokim, czerstwym, srebrnowłosym patrjarchą Stanisławskim pośrodku. Oblicze promieniujące dobroć, optymizm, wiarę w niezniszczalność prometejskiego ognia miłości do sztuki i piękna płonie radością, dziecięco naiwne oczy patrzą — i widzą wieczny nawrót, nierozerwalny związek pomiędzy szczerą wielką sztuką a duszą ludzkości.

—ozog—

W sali »Jad Charuzim« ul. Bersteina 11. Niedziela 26 listopada br. o godz. 7·30. wiecz.

Wielki Koncert żydowskich pieśni ludowych

znanego śpiewaka (barytona)

Jakóba LERMANA

W skład programu wchodzą najpiękniejsze żyd. pieśni ludowe, chasydzkie motywy oraz humor ludowy. »—« Bilety już do nabycia w »BETH ISRAEL« ul. Jagiellońska 15., Księgarni p. M. SIEGLA (pasaż Hausmana 8) i »Ceirej-Jehuda« (pasaż Hausmana 5). — 12144

ści wiązani i będą mieli możność w wypadkach bezpodstawnych decydowania o wypuszczeniu na wolność samodzielnie. Odnośnie do stosunków w aresztach i nadużyć policyi oświadczył, że sprawy te nie podlegają jego kompetencyi.

Rozprawa przeciw komunistom.

Lwów, d. 22. listopada.

Wczoraj rozpoczął się przed Trybunałem sądu przysięgłych proces przeciw 39 komunistom oskarzonym o zbrodnię zdrady głównej. Rozprawa toczy się w wielkiej sali rozpraw sądu karnego. Oskarzeni usadowili się na czterech długich ławkach zajmując miejsca w kolejności przez akt oskarzenia wskazanej. Niektórzy z oskarzonych mają w butonierkach ubrań czerwone goździki. Wchodzącego na salę rozpraw nowowybranego posła komunistycznego Królikowskiego obrzuciła jakaś pani kwiatami.

Jako sędziów przysięgłych wylosowano: J. Suchystawa, J. Langera, A. Löbla, dra Derenia, T. Pikora, B. Ziffa, L. Szafrańskiego, S. Erlicha, Wład. Bohnera, dra Agopsowicza, E. Gerlacha i N. Gergowicza oraz dwu zastępców. Rozprawie przewodniczy s. Laidler, wotują r. Narolski i r. Dworzak. Jako oskarzyciel publiczny występuje znany z procesów politycznych prok Gürtler. Listę obrońców wymieniliśmy onegdaj. Następują formalności: składanie generaliów i zaprzysiężenie przysięgłych poczem przewodniczący zaczyna odczytywać akt oskarzenia, obejmujący 180 stron bitego pisma.

Co mówi akt oskarżenia.

Z końcem kwietnia 1920 r. odbyła się pierwsza konferencya komunistycznej partyi robotników polskich (K.P.R.P.). Najważniejsze kwestye które konferencya ta miała omówić były następujące: a) Wykazywanie masom ludowym niebezpieczeństwa dalszego istnienia rządów obecnych b)odsłanianie przed masami kontrrewolucyjnej roli P.P.S. w Sejmie i poza Sejmem c) wyjaśnienie masom, że zarówno w interesie ludu pracującego jak Polski i całej ludzkości leży jak najenergiczniejsza obrona Rosyi i Ukrainy sowieckiej przed zamachami polskiego imperyalizmu d) wzywanie mas robotniczych i żołnierskich, by drogą rewolucyi przerwały wojnę imperyalistyczną i na gruzach państwa, kapitału i barbarzyństwa — zbudowały przy pomocy dyktatury klasy robotniczej polską republikę rad.

Konferencya powyższa odbyta w czasie wojny polsko-sowieckiej stwierdza ponad wątpliwość, że w pierwszej mierze miała ona na celu interesa państwa ościennego. W tym duchu idzie też dalsza praca partyjna menerów komunizmu a kierunek ten ujawnił się także na konferencyi komunistycznej odbytej w zabudowaniach św. Jura, będącej przedmiotem obecnej rozprawy karnej. Akt oskarzenia wspomina w dalszym ciągu o trzecim kongresie III. międzynarodówki w Moskwie, na którym imieniem K.P.R.P. przemawiał p. Michałek, którego identyczność z jednym z oskarzonych nie jest stwierdzona. Ow delegat polskich robotników w swoim referacie po skreśleniu sytuacyi polskiego proletaryatu stwierdził m. i., że „rosyjska sowiecka władza jest naszą władzą, już teraz mogę powiedzieć, że w zupełności i bezwzględnie solidaryzujemy się z działalnością Centr. Komitetu Wyk.“ (sc. III międzynarodówki). Z referatu tego jest widoczne, że organizacya komunistyczna w Polsce istniała i że celem jej było dążenie do dyktatury proletaryatu drogą rewolucyi orężnej a cała ta działalność miała źródło poza granicami państwa polskiego.

Historyę galicyjskiej partyi komunistycznej przedstawia oskarzony Nestor Chomyn w artykule ogłoszonym przez komunistyczny organ wychodzący w Wiedniu: „Nasza Prawda“. Z artykułu tego wynika, że pierwsza organizacya galicyjskich komunistów powstała w Turkestanie w drugiej połowie 1918 r. Wydano tam program komunistycznej partyi w języku ukraińskim a nadto kierownicy ruchu między nimi osk. N Chomyn wydali szereg broszur agitacyjnych które miały wielki wpływ na masy ukraińskie. Tenże Chomyn wydał broszurę pt.: „Szewczenko i komunistyczna rewolucya“. Nądto drogą meetingów, koncertów itd. wychowywano masy w duchu komunistycznym. To wszystko działo się wśród emigrantów ukr. w Turkestanie. Pracując tam marzyli działacze ukr. o powrocie do Galicyi celem wywołania rewolucyi socyalnej o wyzwoleniu tejże drogą galicyjskich mas pracujących, które zubożały wśród wojny i jęczą pod ciężkiem jarzmem polskiej szlachty.

Walki na Turkestanie i brak łączności z centrem Rosyi nie pozwoliły owym działaczom na przedostanie się na Ukrainę by stamtąd wstąpić do walki za sowiecką Galicyę. Dopiero zwycięstwo nad Kołczakiem i białymi orenburskimi Kozakami otworzyły drzwi do sow. Rosyi.

Chomyn z towarzyszami wybrali się więc z wiosną 1920 w drogę na Ukrainę, by razem z ukr. i ros. towarzyszami pójść w stanowczy bój za sowiecką Galicyę. Daleko jednak nie zaszli. — Polacy bowiem zajęli byli Kijów. Trzy czwarte części galicyjskiej armii słabo wyrobione pod względem rewolucyjnym i politycznym, pod wpływem Petlury i oficerów polskich przeszły na stronę polską. Komunistom galicyjskim pozostało zaledwie 2500 Galicyan. Organizowaniem i socyalnem uświadamianiem tych ludzi zajął się m.i.Chomyn a ze szkoły tej wyszło 90 nowych pracowników partyjnych, którzy po rewolucyjnej praktyce stać się mieli kiedyś przywódcami socyalnej rewolucyi „Wsch.“ Galicyi. Akt oskarzenia stwierdza, że agitacya prowadzoną była nie tyle w ramach ogólnego komunizmu ile z tendencyą utrwalania rządów ościennego państwa i wprowadzenia rządów „sowieckich“ w Wsch. Małopolsce. Agitacyę te spowodowały głównie względy nacyonalistyczne. Akt oskarzenia na zasadzie stanu faktycznego stwierdza, że obwinieni byli płatnymi agitatorami obcego państwa.

Artykuł powyższy N. Chomyna może dać podstawę do rozpoznania dlaczego konferencya będąca przedmiotem obecnej rozprawy odbyła się właśnie w zabudowaniach św. Jura i dlaczego wzięły w nich udział przeważnie jednostki narodowości ukr. C. K. Komunist. partyi Galicyi Wsch. zdecydował odbycie krajowej Konferencyi w dniu 30. X. 21 w zabudowaniach św. Jura we Lwowie, o czem rozesłał zawiadomienie do organizacyj powiatowych przez specyalnych posłańców, zwanych „technikami“.

Wyszukaniem i najmem lokali zajęli się osk. Czura vel Sokołenko i Giżowska pseudo Berezowska. Umowę o najm lokalu zawarto z dozorczynią pryw. ukr. szkoły im. Hrenczenki, Skibową. Ta ostatnia wynajęła ten lokal jako że dobrze znała Sokołenkę, którego znali wszyscy księża z cerkwi św. Jura. Mieszkał on u ks. Jackowskiego tuż obok sali konferencyjnej. O zaprowiantowanie konferencyi dbała Giżowska ;ona to w towarzystwie nieznanego Żyda 29. X. przyniosła rozmaite artykuły spożywcze. Wedle wyników śledztwa delegaci nie mieli się zgłaszać wprost na sali obrad lecz w prywatnych mieszkaniach kilku wtajemniczonych, poczem przez specyalnych łączników wprowadzano ich do zabudowań świętojurskich. Inicyatorowie konferencyi przedsięwzięli cały szereg środków ostrożności.

Konferencyi przedstawił C. K. materyał p. t. „Tezy o sytuacyi politycznej w Galicyi Wsch., zadaniach i hasłach K.P.S.W.“ Autorem tego referatu był osk. Cichowski. Referent krytykując działalność polityczną stronnictw socyalistycznych w Polsce przyznaie stronnictwom ukr. i żyd. skromność do zgody z programem komunistycznym, zarzucając im jednakże brak aktywności w rewolucyi proletaryatu. Kwintesencyą referatu było wezwanie organizacyi i mas pracujących do walki o polską republikę sow. w ścisłym sojuszu z republiką sow. Rosyi i Ukrainy. Wspomnianą konferencyę zagaił Chomyn, przewodniczył jej osk. Adolf Langer false Jak. Ramęk, funkcye zast. przew. pełnił osk. Korbutiak, sekretarzowali Izajasz Schneider i Giżowska. Pierwszy przemówił Królikowski poczem osk. Cichowski zaproponował porządek dzienny obejmujący m.i: Sprawozdanie z III. kongresu III międzynarodówki oraz sytuacya polit. w Galicyi Wsch. oraz zadanie i hasła K. P. S. W. W dyskusyi zabrał głos osk. Jung. W toku sprawozdania C.K.K.P.S.W. składanego przez osk. dr. Grosserową wkroczyła policya. Z referatu jej wynika, że w styczniu 1921 doszło w komun. partyi Galicyi Wsch. do rozłamu i utworzenie się dwu C. K., z których jeden reprezentował kierunek podporządkowujący się rozkazom C. K. Komunist. partyi w Polsce.

Z zakwestyonowanych pism i notatek wyraźnie wynika, że wszyscy aresztowani w liczbie 26 tworzyli konferencyę krajową delegatów komunistycznych.

Omawiając plan sytuacyjny gmachu św. Jura akt oskarzenia podnosi, że jakkolwiek nie da się uzasadnić podejrzenie, które osoby w sposób karygodny ułatwiały obwinionym organizowanie i zbieranie się to jednak na podstawie sytuacyi miejsca przyjęć należy, że oskarzeni w lokalach zabudowania św. Jura cieszyli się życzliwą neutralnością.

Stefan Królikowski.

W czasach carskiej Rosyi odbył karę

JUŻ OPUSCIŁA PRASĘ

MONOGRAFIA

PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA

p. t.

Dr. GERSZON ZIPPER

CENA EGZEMPLARZA 500 MK.

ODSPRZEDAWCOM ODPOWIEDNI RABAT.

DO NABYCIA W ADMINISTRACJI „CHWILI.“

LWÓW, PASAŻ HAUSMANA l. 3.

Jeszcze tylko krótki czas wyświetla »FATAMORGANA«

SKAZANIEC z CAYENNE

awant. dramat sens. w 5 aktach. — Główną rolę kreuje głośna artystka LYA MARA

Film zupełnie nowy.

PL. MARYACKI 10

KINOTEATRY

„WANDA" i „WARSZAWA"

NOWOŚĆ! Po raz pierwszy NOWOŚĆ! WE LWOWIE

PREMIERA

Na śmierć i życie

senzacyjny dramat ameryk. w 6 akt. W głównej roli odtwórca »TARZANA «« i CZŁOWIEK BEZ TRWOGI«. ««

Elmo Lincoln.

ośmioletniego więzienia za propagandę rewolucyjną, a od czasu wskrzeszenia Polski całą swoją energię zużytkował w szeregach najwybitniejszych prowodyrów K. P. . RP. Z tego też powodu w grudniu 1918 r. internowano K. w więzieniu mokotowskiem. W partyi nazywano Królikowskiego polskim Leninem. Policya państwowa ma konfidencyonalne wiadomości, że Królikowski był delegatem K.P.R.P. na III kongresie III międzynarodówki i nie jest wykluczonem, że wyżej wymieniony Michałek identyczny jest z Królikowskim. Tak w dochodzeniach policyjnych, jakoteż w toku śledztwa odmówił Królikowski obrony na zarzuty czynionę mu z powodu czynu, na którym przychwycony został.

Dr. Grosserowa.

Akt oskarzenia o niej mówi: Działa pracowicie, wytrwale manifestując tę działalność, często bardzo odważnie. Nie pracuje zawodowo, a żyje dostatnio. Pracuje z kobiecym fanatyzmem. Jest znaną działaczką w partyi komunistycznej, u której zbiegały się wszystkie nici ruchu komunistycznego w państwie. Z Warszawy przybyła do Lwowa, gdzie czuwała nad akcyą partyi komunistycznej. Stale konferowała i porozumiewała się z oskarzonymi :Królikowskim, Cichowskim, Giżowską i i. Nadto opiekowała się odsiadującymi kary komunistami m. i.: odsiadującym karę 6-letniego więzienia Juliuszem Rydygierem.

Cichowski vel Kazimierz Łukasiewicz.

Jest znanym działaczem komunistycznym na terenie Polski. Był wysokim urzędnikiem i władcą bolszewickim na terenie Państwa Polskiego w roku 1920, chwilowo przez sowiety okupowanego. Wówczas dał wyraz swej nienawiści ku wszystkim, którzy dla celów komuniizmu nie mogli się wyzbyć uczuć narodowościowych i patryotycznych. Dłuższy czas służył w bolszewickiej Rosyi. W dochodzenia policyjnych przyznał, iż jest komunistą, odmówił jednak zeznań co do swej pracy w partyi komunistycznej i co do osób z nim aresztowanych.

Fotograf z Wiilna Siemaszko stwierdza, że podczas pobytu bolszewików tamże, Cichowski zajmywał jedno z najwybitniejszych stanowisk i jemu przypisują winę za wszystkie aresztowania w Wilnie a nawet skazania licznych ofiar teroru bolszewickiego. O Cichowskim wyraził się współwięzień Siemaszki Rudził (Łotysz) jako o zbrodniarzu dżentelmenie, dla którego życie ludzkie nie ma żadnego znaczenia. Cichowski i w tej sprawie trzyma się metody milczenia.

Józef Kryjłyk, stud. uniw. jakkolwiek komunista przyznaje się do narodowości ukraińskiej i religii grecko-katolickjej. Pracował pod pseudonimem „Wasylkow" albo „Maksymowycz" i reprezentował w partyi komunistycznej kierunek niezawisłości Galicyi Wschodniej. Wszystkich opozycyonistów, którzy reprezentowali ten sam kierunek nazywano przeto Wasylkowcami. Kryjłyk organizował kolportaż bibuły i do tego celu używał tzw. techników m. i. osk. Leitnerównę, Semeców i i.

Oskarzony Kryjłyk znany był w kołach ukraińskiej młodzieży jako komunista i z tego też powodu został na zjeździe tajnym narodowo-ukraińskiej młodzieży zakrzyczany. Zajmował siię również organizowaniem kółek komunistycznych dla młodzieży szkół średnich i wyższych. Z czego żył dostatnio, nie może się wytłómaczyć. Oskarzona Giżowska, jak przyznał jest jego narzeczoną i jest tych samych przekonań politycznych. W jaki sposób dostał się na wspomnianą konferencyę tłómaczy się naiwnie i wypiera się znajomości o obwinionymi.

Izydor Senyk jest członkiem grupy „Wasylkowców" i stoi na stanowisku że burżuazya czuje, że w religijnej ideologii, wrodzonej włościaństwu znajdzie się środek zjednoczenia wszystkich drobnych burżuazyjnych elementów dla idei bolszewizmu. Opracował on plan agitacyi wśród włościaństwa.

Nestor Chomyn przyznaje, że w Rosyi pracował z wielką korzyścią dla sprawy rewolucyi i mówi o sobie, że był członkiem delegacyi sow. Ukrainy dla pokojowych pertraktacyi w Rydze. W 1920 r. w czasie najazdu bolszewickiego zjawił się w kraju wraz z tak zwanym „Gałrewkomem". W partyi zajmuje stanowisko wrogie „Wasylkowcom". Tłómaczy się, że żył z pieniędzy prywatnych, czemu przeciwstawia akt oskarzenia, że żył z pieniędzy partyi; stamtąd czerpał znaczne fundusze na życie ale i na przyjemności, bo grywał wysoko w karty, przegrywając niejednokrotnie bardzo znaczne kwoty. Obecność swoją na konferencyi usprawiedliwia przypadkiem.

Adolf Samet, recte Jung, bezwyznaniowy, Żyd, rzekomo stud. fil. Przed wojną pracował w Krakowie i we Wiedniu w redakcyach gazet socyalistycznych. Na wojnie był recenzentem gazeciarskim przy armii Planzer-Baltina. Tu dostał się do niewoli rosyjskiej. Udział swoj w konferencyi tłumaczy również przypadkiem. W marcu 1921 r. wysłał C. K. K. P. G. W. Junga do Moskwy celem pertraktowania co do norm pracy komunistycznej w Galicyi Wschodniej. Po przewrocie rozpoczął żywą działalność na terenie Lwowa, Drohobycza, Stryja, Stanisławowa i i. Jego zdaniem delegacya sowiecka w Rydze postawi Polsce ultimatum we formie: „albo Wschodnia Galicya i pokój, albo wojna" Jung przyznał, że jest komunistą, zresztą odmówił wyjaśnień.

Langer Adolf, false Jakób Ramek, pseudo „Dłuski" vel „Smoleńko" uważa się za bezwyznaniowego, wedle podania nauczyciel gimnazyalny. Osoba wybitnie znana w kołach komunistów. Działalność jego w kraju rozpoczęła się w połowie września 1921 r. Przedtem przebywał we Wiedniu, gdzie zajmował się wydawnictwem „Świtu". Przyznaje że jest komunistą, zresztą odmawia wszelkich wyjaśnień.

Michał Malinowski, redagował w języku ukraińskim ty odnik „Robitnycza gazeta" w Przemyślu. Wypiera się poglądów komunistycznych i szczyci się zapatrywaniami nacyonalistycznemi i znajomością z Petlurą.

Giżowska Marya, rzutka, obrotna, energiczna, obowiązkowa, mimo to nie zdołała się wybić do rzędu przewodniczek. Mimo przyznania, że jest gorącą komunistką przyznaje się do religii i obrządku rzymsko-katolickiego, a do narodowości ukraińskiej.

Stanowisko reszty oskarżonych, o których akt oskarzenia wspomina, a którzy mniejszą lub większą rolę odegrali w tej imprezie będziemy mieli sposobność skreślić w toku rozprawy. W toku śledztwa do winy się nie przyznali, a nadto tłumaczenie ich nie daje nic ciekawego. Akt oskarżenia stoi na stanowisku, że jakkolwiek w ruchu odegrali mniejszą rolę, jako płatni agitatorowie ościennego państwa, również dopuścili się zbrodni zdrady głównej, wspomnieć chcielibyśmy tylko jeszcze o osk. Meszarosie Władysławie, synu bogatego dyr. kopalni naftowej, o którym jedynym akt oskarżenia każe się domniemywać, że zajmując się propagandą komunistyczną czynił to wyjątkowo bezinteresownie.

Z sceny i estrady.

„Carmen" z Lachowską. — I. Koncert symf. Pol. Tow. Muzycznego. — Alfred Hoehn.

Z obecności Jadwigi Lachowskiej we Lwowie skorzystała bardzo skwapliwie dyrekcya teatru, angażując znakomitą artystkę na dwa gościnne występy, które widocznie z powodu niedomagań repertuaru musiały się odbyć w jednej i tej samej operze. Operą tą była „Carmen", w której Lachowska ma — jak wiadomo — popisową partyę, w której jednak podziwialiśmy ją podczas zeszłorocznych występów, tak, że właściwie nic nowego powiedzieć się nie da ponad to, że i w tym roku artystka była doskonałą i spotkała się z ogólnem uznaniem.

W partyi Don Josego wystąpił p. Tadeusz Łowczyński, jako Escamillo zaś zaprezentował się lwowskiej publiczności po raz pierwszy p. Dolnicki, śpiewak dobry, umiejący się poruszać na scenie i posiadający ładny, w górnych rejestrach nieco za słaby głos. Obsada innych partyi była bez zmiany, a w czwartym akcie wystąpiła obok naszego baletu świetna para taneczna Kirsanowa i Fortunato.

W niedzielę odbył się I doroczny koncert Pol. Tow. Muzycznego pod dyrekcyą Dr. Adama Sołtysa i ze współudziałem pianisty Alfreda Hoehna. Na programie umieszczono obok Koncertu fortepianowego Es-dur Beethovena, jeszcze Brucknera Symfonię Romantyczną Nr. IV i Berlioza „Ouverture du Carneval Romain". Orkiestra trzymała się pod kierownictwem swego młodego dyrygenta dość dobrze, w przyszłości należałoby jednak stanowczo wzmocnić obsadę pierwszych skrzypiec. Uwerturę Berlioza wykonano dobrze, w symfonii Brucknera zaś zbyt powolne tempa, zwłaszcza w dwóch środkowych częściach raziły.

Solista p. Alfred Hoehn należy dzisiaj do najlepszych pianistów-romantyków, umiejących odczuć i odtwarzać przepełnione poezyą dzieła największych kompozytorów. Idealnie piękne uderzenie, posunięte do ostatnich granic a pomimo tego brzmiące piana, technika doskonała a przedewszystkiem wydobycie piękna, zawartego w odtwarzanych kompozycyach cechują grę tego artysty, który po wspomnianym koncercie Tow. Muzycznego wystąpił z własnym recitalem. Program tego koncertu, może cośkolwiek za długi, ujawnił wszystkie zalety Hoehna, który z rzadko spotykaną doskonałością odegrał m. i. Sonatę D-moll

WKRÓTCE
w kinie LEW **Biała Pustynia**
Niedźwiedzie białe i brunatne, wilki, renifery, foki, lisy etc.

Beethovena, Schumanna „Fantazyę“ C-dur i cały szereg kompozycyi Chopina. Sukces, jaki Hoehn odniósł na obu koncertach, był zupełny i daje rękojmię, że artysta ten stanie się stałym i częstym gościem naszym.

Alfred Plohn.

Konferencya krajowa „Hitachduthu“ w Galicyi Wschodniej.

Waad poeil syonistycznej partyi pracy „Hitachduth“ w Galicyi Wschodniej zwołuje definitywnie konferencyę krajową „Hitachduthu“ do Lwowa na 24, 25 i 26 grudnia 1922. Porządek dzienny i nazwiska referentów będą później ogłoszone. W konferencyi weźmie udział delegat Centrali berlińskiej dr. N. Ch. Arlosorof. Podstawą aktywnego i pasywnego prawa wyborczego na konferencyę są „Kartisej Hitachduth“

Celem omówienia programu berlińskiego i spraw, które będą przedmiotem obrad konferencyi krajowej zwołuje Waad Poejl następujące konferencye okręgowe, w których weźmie udział delegat ze Lwowa: Stanisławów na 26 listopada, Złoczów, Tarnopol, Stryj i Lwów na 3 grudnia br.

Wszystkie grupy miejscowe mają najdalej do 10 grudnia br. przeprowadzić akcyę „Kartisim“ i nadesłać pieniądze wraz z odnośnymi spisami, celem umożliwienia Waad poejl ustalenia ilości delegatów na konferencyę krajową z każdej miejscowości.

NADESŁANE.

KUPCY
sprzedający napoje alkoholiczne w zamkniętych naczyniach
zechcą się jawić na
Zebraniu branżowem
które odbędzie się
we CZWARTEK 23. XI 1922 o godz. 7-mej wieczór w lokalu Stow. Kupców, Hetmańska l. 6.
Jawić winni się wszyscy bez względu na wyznanie gdyż chodzi o odebranie prawa sprzedaży napojów alkoholicznych
SEKCYA WÓDCZANNA
przy Lwowskiem Stow. Kupców.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr. Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 9783

Kupuj u źródła.
Na ubrania i kostyumy, kamgary, szewioty, kowerkoty, gabardyny, materyały płaszczowe jako to: welury, dewentyny oraz kompletne wyprawy ślubne
poleca tania firma
A. BRAUN
ul. RUTOWSKIEGO 1.

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI“

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI“ LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

Z okazyi urodzin WP. GLASERMANNA MAKSA złożyli nast. datki na rzecz bursy rzemieślniczej dla sierót żyd. przy ul. Janowskiej 54. Stow. »Jad Charuzim« Mp. 50.000, WP. Jäger 50.000 Mp., Silber 10 000 Mp. Seinfeld 10.000 Mp., Friedmann 10 000 Mp., Mund 10.000 Mp., Glaermann 5.000 Mp., Streicher 5.000 Mp., Reiss arch. 5.000 Mp., zebrane przez WP. Haglera 26.600 Mp. Razem 181 600

Za datki te składa Wydział Tow. Kolonii i Ochronek Ogrodniczych P. T. Ofiarodawcom serdeczne podziękowanie.

Kancelaryę adwokacką
albo lokal na kancelaryę nabędę we Lwowie albo na prowincyi.
Zgłoszenia do »Małopolskiej Reklamy“ Lwów Kopernika 16. pod „Kancelarya«. 11262

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Czwartek »Gobelin«.
Piątek »Opowieści Hoffmana«.
Sobota 25 listopada »Żydówka«
Niedziela 26 listopada »Ta która przeszła bez śladu«
Niedziela 26 o godz. 7 »Zamarłe oczy«

Repertuar Teatru Nowości.

Czwartek »Japonka«.
Piątek »Japonka«.
Sobota 25 bm. »Japonka«.
Niedziela 26 bm. »Bajaderan.

Repertuar Teatru Małego.

Czwartek »Sublokatorka«.
Piątek »Sublokatorka«.
Sobota 25 bm. »Sublokatorka«
Niedziela 26 bm. »Sublokatorka«.

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Bejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«

TEATR ART. LIT. „U L“
OSSOLIŃSKICH 10.
Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.

1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z ulgi

—ooo—

REPERTUAR ukraińskiego narodowego teatru — ul Szaszkiewicza 5.

W sobotę 25 bm. »Mira Efros« obraz w 5 aktach I. Gordina.

W niedzielę 26 bm popoł. o godz. 3 ciej »Zaporożec za Dunajem« w 3 aktach. wieczorem o g. 7-mej »Baron Cygański« Straussa. Bilety w Narodnej Torhowli

Biuro Koncertowe M. Auerka.

Czwartek 23. listopada: Feliks Eyle, skrzypek.

—o—

— „Japonka“, operetka, która zdobyła sobie we Lwowie ogromne powodzenie, gromadzi co wieczora tłumy publiczności podziwiającej przepych dekoracyi, wspaniałe ewolucye taneczne i pyszną grę artystów z nieocenionym Tatrzańskim na czele.

— „Mira Efros“ odegrana będzie w ukraińskim teatrze (ul. Szaszkiewicza) w sobotę 25 bm. Tytułową rolę gra pni Morska, a p. Zaharow, który sztukę tę wystawia, interpretuje rolę Nuchima. Początek przedstawienia o godz. 7 wiecz. Bilety wcześniej do nabycia w „Narodnej Torhowli“ Rynek 38.

— Z powodu ogromnego powodzenia „Sublokatorki“ doskonała ta krotochwila Siedleckiego grana będzie w Teatrze Małym przez cały tydzień. Werwa, pogodny, słoneczny humor, doskonałe postacie i znakomita gra naszych artystów— wszystko to składa się na niezmiernie interesującą całość.

— 50 proc. zniżki do Teatru Wielkiego. Z powodu gościnnego występu Lechowskiej publiczność nie mogła korzystać ze zniżki poniedziałkowej, Dyrekcya Teatrów czwartkowe t. j. dzisiejsze przedstawienie komedyi Zalewskiego „Gobelin“ daje po cenach do połowy zniżonych. „Gobelin“ zejdzie już niebawem z afisza, należy więc korzystać z okazyi ujrzenia go w bardzo dobrej interpretacyi naszych artystów.

— Koncert żydowskich pieśni ludowych. Po występach na Litwie i w Kongresówce przybył do Lwowa znany już tut. publiczności baryton p, Jakób Lerman na jednorazowy koncert poświęcony żydowskiej pieśni ludowej. Koncert ten odbędzie się w niedzielę dnia 26 listopada w sali „Jad Charuzim“. Należy się spodziewać, że koncert wzbudzi u publiczności żyd. znaczne zainteresowanie.

— Wieczór liryki francuskiej odbędzie się we czwartek 23 bm. o godz. wpół do 8 w sali kasyna. Prelekcyę wygłosi K. Rychłowski, recytują: pp. H. Świerczewska i Jan Gella. Bilety dla uniknięcia ścisku przy kasie nabyć można w Księgarni Naukowej.

— Posiedzenie Tymcz. Rady miejskiej odbędzie się dziś o godz. 6 wiecz. w sali posiedzeń Rady. Prócz sprawy podwyższenia podatku i opłat wodociągowych rozpatrzonych będzie kilka spraw drobniejszej wagi.

— Położenie kamienia węgielnego pod bożnicę stowarzyszenia „Mleches Chanoch“. Onegdaj odbyła się przy ul. Berka l. 8 uroczystość położenia kamienia węgielnego pod budowę bożnicy stowarzyszenia „Mleches Chanoch“. Po dokonaniu aktu poświęcenia wygłosił rabin Ziff mowę okolicznościową, która wywarła wielkie wrażenie na zebranych uczestnikach uroczystego aktu.

— Nową katedrę dla historyi wojny światowej utworzono w Sorbonie. Inicyatywa wyszła z towarzystwa dla historyi wojny światowej, na docenta powołano Pierre Renouvine'a inwalidę wojennego i prywatnego docenta historyi.

— Biuro palestyńskie we Lwowie, zawiadamia niniejszem tych wszystkich, którym definitywnie przyznano certyfikaty z obecnego kontyngentu, a którzy o tem zostali zawiadomieni listownie, albo ustanie, że kontrola konsularna odbędzie się dla nich nieodwołalnie dnia 30 listopada br.

Do kontroli muszą wszyscy stanąć osobiście, przy rodzinach wystarczy obecność głowy rodziny, zaś przy grupach (Krystynopol) obecność dwóch reprezentantów grupy.

Do kontroli konsularnej w Warszawie, zostaną dopuszczeni tylko ci, którzy najdalej do 27 listopada b. r. do godz. 12 w południe,

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

złożą w wyżej podanem biurze paszporty zagraniczne, wraz z potrzebnymi załącznikami, oraz zadatek na wizy i wszelkie inne opłaty.

— **Zakaz rozpowszechniania czasopism:** Na mocy zarządzenia władz zakazano przywozu do Rzplitej i rozpowszechniania w kraju i przewozu zagranicznych czasopism: »N. Preussische Zeitung« (Kreuzzeitung) wydawanego w Berlinie, oraz »Vorwärts« pisma codziennego wydawanego w Czerniowcach.

— **Przytrzymanie szpiegów niemieckich.** W hotelu „Wiedeńskim" w Lublinie policya zatrzymała 2 podejrzanych lotników niemieckich nazwiskiem Neuenhoff i Miscander. Lotnicy oświadczyli, że są w drodze do Lwowa, nie umieli jednak podać bliższych szczegółów po o i przez kogo zostali wysłani. Stwierdzono, że lotnicy ci nie mieli prawa zatrzymania się na terytoryum polskiem, Nie mogąc stwierdzić, czy aresztowani są szpiegami, czy turystami odesłano ich do wydziału policyi politycznej. (AW).

—o—

Z muzyki. Dr. Józef Reiss profesor muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosi dnia 26 bm. w niedzielę o 11 godzinie punktualnie w lokalu Lw. Instytutu muzycznego odczyt „Przełom w muzyce współczesnej". Wpisy tak na wykłady jak i odczyty Dra Reissa przyjmuje się codziennie między 5—7 popoł w kancelaryi Instytutu — Sobieskiego 4, II. p. 11243

—o—

— **Wydział Tow. Kolonii i Ochronek ogrodniczych** zawiadamia niniejszem, że w rocznicę śmierci błp. Dra Abrahama Korkisa odbędzie się w zakładzie sierót woj. przy ul. Zborowskiej 8 żałobne nabożeństwo w sobotę dnia 25 bm. o godz. 6 wiecz. 11247

—o—

— **Dziś** w czwartek 23 bm. o godz. 7·30 w sali „Koła kobiet żyd." (plac Strzelecki 4) Wieczór humoru i satyry p. Zygmunta Schorra (własne utwory). Reszta biletów przy kasie. 11253

—o—

— **Zapraszamy** wszystkich kolegów lekarzy z dyplomami zagranicznymi, by bez względu na swój stosunek do nostryfikacy (przed, po lub w trakcie), zjawili się w ich własnym interesie na zebraniu, które odbędzie się dziś, 23 listopada o godz. 3 popoł. w Szpitalu żydowskim. Komitet 11235

—o—

„ARS"
Magazyn mebli
LWÓW, plac Bernadyński 7
(hotel KRAKOWSKI)
poleca:
SYPIALNIE — JADALNIE — POKOJE MĘSKIE — SALONIKI — MEBLE NOWE I ANTYCZNE.
Ceny konkurencyjne.

Z życia gospodarczego.

Niemcy przeciw »taniemu importowi«.

Praga. (Pat). Czeskie biuro prasowe. Dnia 21 bm. odbyło się w ministerstwie spraw wewnętrznych w obecności reprezentantów ministerstw spraw zagranicznych, finansów i handlu konferencya, która obradowała nad sprawą zapobieżenia szmuglowaniu towarów z krajów o niskiej walucie.

Nowe metalowe korony czeskie.

Praga. (Pat). Według projektu ministra finansów, zostaną w najbliższym czasie puszczone w obieg nowe metalowe korony czeskie. W najbliższym czasie również mennica państwowa w Kromieryżu rozpocznie bicie dukatów złotych, na razie na rachunek prywatny, ze złota dostarczonego przez klientów.

Wymiana paczek pocztowych między Polską a Niemcami.

Warszawa. (AW) Ministerstwo poczt wydało rozporządzenie, w myśl którego od 1 grudnia rb. wprowadzona będzie wzajemna wymiana paczek pocztowych między Polską a Niemcami. W obrocie wzajemnym dopuszczone będą paczki bez podania wartości i zawartości zadeklarowane do 1000 marek ważące do 10 kg. Wykluczone są „Pilne" oraz za pobraniem opłat celnych i pocztowych. Do każdej paczki należy dołączyć 1 adres pomocniczy i deklaracyę celną. Opłaca się z góry przy nadaniu. W razie uszkodzenia lub zaginięcia paczki odszkodowanie wypłacone będzie według artykułu 16 konwencyi madryckiej. Wymiana ta obowiązuje na obszarze całej Polski z wyjątkiem polskiego Górnego Śląska.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 22 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15700—15750, kanad 15650—00000, marniem. 2·60—2·70, leje 100·00—00·00, fr. franc. 1140—1150, fr. szwajc. 2900—0000 kor. czeskie 490.00—495·00, funty szterl. 70000—71000, liry włoskie 600—675 Wiedeń 22·00—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3100—0000, guldeny holenderskie 6150—0000, fr. belg. 1030—1040, Berlin 2·50—2·60, Praga 490·00—500·00, lewy 000—00, kor. austr. 22·00—00·00.

Obroty małe, tendencya jednostajna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 22. listopada 1922.

PTH. I—III. 2400—2800, Impex 400 450, Polski Glob 750—850, Żegluga Polska 500—600, Zieleniewski 14000 19000, Parowozy 9000—10000, Trzebinia fabryka maszyn 5800—11500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1300—1600 Polska Nafta 5500—6500, Siersza el. I-III. 1500-2000, Oikos 15000-17000, Pezet 2000 2500, Trzebinia tt. 9500—10500, Krakus 5000—5600, Ćmielów 11000—16·00, Górka 26000—31000, Siersza 19000—23000 T. P. G. 15000—17000, Chodorów 28000 32000, Pocisk 4500—5500

Dolary ameryk. 15000—16000, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1075 1175 franki szwajcarskie 2900—3000 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 70000—72000. marki niem. 2·25—2·75 kor. austr. 20·00 23·00 korony czechosł. 470·00-505·00, liry włoskie 000—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 6·50—7·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 0000·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 22 listopada 1922.

Dolary ameryk. 15800.00—15650·00 dolary kanadyjskie 15600-00000 fr. franc. 1155·00 1145·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 1057·50 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 000—0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1070·00 1075·00, Berlin 2·60 2·52½ — Gdańsk 0·00, 0·00 Londyn 71850—70850 00—70900·00. Paryż 1165·00 1150.00, N. Jork 15800·00 15650, Szwajcaryę 2980 00 0000·00 Wiedeń 0·23 —0·00,00 Włochy 000.00. Holandya 0000, Praga 500·00—490·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 22 bm. Berlin 0·08½. Praga 17·00— Nowy Jork 534·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22¾ Bukareszt 3·45, Wiedeń 0·0073 Medyolan 24·80, Zagrzeb 2·15, Warszawa 0·03½ Paryż 38 25 Londyn 24·04, Holandya 210·50, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej. z 22. bm. Berlin 0·08⅝, Holandya 210·75 Nowy Jork 534·75, Londyn 24·07, Paryż 38·70, Medyolan 24·80, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·00, Budapeszt 0·22¾, Zagrzeb 2·05, Bukareszt, 345 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·73, kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·95.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 22 bm. Amsterdam 28450·00, Zurych 13505·00, Berlin 11·75, Kopenhaga 14660·00, Bruksela 4844·00, Chryst. 13110·00 Sztokholm 19320, Zagrzeb 271·75, Budapeszt 30·55 Bukareszt 00·00 Londyn 325200, Praga 2277·00, Medyolan 3336·00, N. Jork 72.425·00 Paryż 5204·00, Sofia 541·50, Warszawa 4·55—4·65.

Marki niem. 11·90, marki polskie 4·35—4·65, fr. franc. 5145·00, szwajc. 13420·00, fr. belgijskie 4785·00, lewy bułgarskie 520·00, lei rumuńskie 467·00, liry włoskie 3302.50, funty szterl. 324700 dolary amer. 72.000·00 noty holenderskie 28300·00 noty duńskie 14490·00, noty norweskie 12940·00, czeskie 2260.

NADESŁANE.

Bernard Lindenbaum Róża Wilder
zaręczeni
Lwów, w listopadzie 1922.

Ślub p. S. Wassermann z p. I. Merdingerem właścicielem dóbr z Worwoliniec odbył się dnia 15 bm. w Jezierzanach. 11264

DROBNE OGŁOSZENIA

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 17, ordyn. od 8—9 i od 12—6.

Wzmocnione naświetlanie
lampą kwarcową i apar. Sollux
Berger ZYBLIKIEWICZA 3.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

BIELIZNA MĘSKA w wielkim wyborze po cenach najtańszych u firmy **The Gentleman pl. Halicki 12** (róg Batorego). 11256

RÓŻNE.

Panna z lepszego domu znajdzie umieszczenie przy inteligentnej pani. Wiadomość Hoffmana 22, II. pietro. 11278

MAŁŻENSTWA.

Zamożnego pana (wdowca) pozna w celu matrymonialnym bardzo przystojna młoda brunetka. Administracya »Chwili« »Czarnobrewa«. 11245

Starsza panna z dobrego domu, inteligentna, muzykalna, gospodarna posiadająca urządzone mieszkanie, wyprawę, gotówkę poszukuje poważnego mężczyznę na dobrem stanowisku, w celach matrymonialnych, ewentualnie wdowca bezdzietnego. Tylko poważne nieanonimowe zgłoszenia pisemne pod »Felicitas« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11242

Emerytowany, wyższy urzędnik państwowy z bardzo ładnymi dochodami, szuka towarzyszkę w średnim wieku. Miły wygląd, oglada towarzyska, pomieszkanie i mały majątek lub dochody umożliwiające wspólnemi siłami, na prowadzenie gospodarstwa, bez codziennych trosk. Pod »Jesień« do Administracyi. 11246

WOLNE POSADY.

Poszukuję panny izr. do 2 dzieci 6 i 2 lat znajomość krawieczyzny wymagana. Adres Eliasowa — Przemyśl. Mickiewicza 23. 11231

Inteligentną pannę do przyjmywania gości i prowadzenia kasy przyjmie Atelier „Sztuka", Legionów 1. 11229

Ukwalifikowana rutynowana nauczycielka władająca biegle językiem francuskim poszukuje odpowiedniego zajęcia w miejscu. Bliższa wiadomość Singer, zegarmistrz Ruska 1. 11241

Rutynowany samodzielny buchalter bilansista i korespondent polsko-niem. z branży drzewnej zostanie natychmiast przyjęty. Zgłoszenia osobiste Mörsel, Kazimierzowska 4. 11263

NAUKA i WYCHOWANIE

Języka polskiego, niemieckiego, literatury, historyi, korespondencyi, udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, II. p. 11175

Wypożyczalna książek księgarni »Beth Izrael« ul. Jagiellońska 15 otwartą codziennie od 8—1 przed i od 3—7 popołudniu. W soboty od 4—8 popoł. 11993

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Dom z wolnem mieszkaniem 3 lub 4 pokojowem kupię we Lwowie. Zgłoszenia pod »Nowoczesny komfort« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7 11139

Poszukuję na lokal biurowy w śródmieściu 2 do 3 pokoi, przedpokój na dobrych warunkach. Zgłoszenia pisemne pod »L. W. Nr. 100« do Administracyi. 11286

Dwie studentki Politechniki poszukują 1 pokoju z całem utrzymaniem przy lepszej rodzinie tradycyjno-żydowskiej. Cena obojętna. Listy pod »Estera« biuro ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21.

INTERESA HANDLOWE.

Przedsiębiorstwo naftowo-eksportowe z filią zagranjczną poszukuje wspólnika i współpracownika ze znaczniejszym kapitałem na warunkach b. korzystnych. Zgłoszenia pod »Mineralia« do Administracyi »Chwili«. 11202

Dzierżawca spólnik poszukiwany do majątku koło Lwowa. Wkład 40 milionów. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Dzierżawa«. 11232

Młody adwokat poszukuje kancelaryi adwokackiej do objęcia lub prowadzenia na wspólny rachunek. Zgłoszenia pod »Sumienny« do »Małopolskiej Reklamy«, Kopernika 16. 11261

Przystąpię do spółki z wkładem 10 milionów. Zgłoszenia listowne pod »Spółka« do biura dzienników, Scherera, pasaż Hausmana. 11257

Sklep dobrze prosperujący w śródmieściu na najlepszym miejscu poszukuje wspólnika lub pożyczkę. Zgłoszenia pod »Pewny« do Administracyi.

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

KALOSZE męskie, damskie, dziecinne dostarcza po cenach fabrycznych 11230 »« »» **Majer, Krisler — Lwów, Rynek l. 12.**

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Kilimy, chodniki, dywaniki przed łóżka do sprzedania ulica Bema 4/I. p. 11176

Podwójny stolec walcowy nowy Secka do sprzedania natychmiast do odebrania u Kimelmana, Lwów, Trzeciego Maja 12. 11234

Skórki z królików zimowe w każdej ilości kupuje. Farbiarnia, pl. Bernardyński 15. 11236

Do sprzedania beczki dębowe różnej wielkości, i kadzie różnej wielkości, jakoteż 8 beczek piwnych po około 15 Hkl. Wiadomość u Ch. L. Berela w Tarnowie. 11228

POSAD POSZUKUJĄ.

Młody mężczyzna z akad. i kupieckiem wykształceniem, władający jęz. polskim, niemieckim, francuskim i angielskim z wieloletnią praktyką zagranicą poszukuje posady. Pod »Samodzielna siła« do Admin. 11205

Samodzielny korespondent niemiecko-polski z branży drzewnej poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Samodzielny« do Administracyi. 11208

MAGISTER FARMACYI z dyplomem uniwersytetu w Pradze (r. 1922), z 5-letnią praktyką, poszukuje posady, ewent. samoistnego zarządu apteki. Listowne zgłoszenia z podaniem warunków pod adresem: J. Martyniec, sklep, Lwów, plac Unii Brzeskiej 5. 11233

Zdolny chłopiec z wiadomością buchalteryi korespondencyi polskiej i niemieckiej poszukuje posady, chętnie w przemyśle skórnym. Świadectwa pierwszorzędne. Zgłoszenia pod »Świeżo« do Admin. 11255

Koncypient z praktyką szuka posady na prowincyi. Wiadomość u Dra Bociurkowa, adwokata w Buczaczu. 11227

Zdolna nauczycielka poszukuje posady bony w lepszym domu Rosenberg, Bema 12 a. 11254

Ogłoszenia.

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej **A. KRÓL, Lwów ul. Pilichowska 14.**

ZIEMNIAKI jadalne wybierane po cenach konkurencyjnych sprzedaje Małopolskie Towarzystwo Handlowe **„EMTEKA", Lwów, ul. Kopernika 42 b.**

„Hallo" ŻĄDAJCIE „Hallo" TYLKO 1/100 szt. Proszku drożdżowego 3500 Mk i 1/100 sztuk Cukru waniliowego 5000 Mk. **»HALLO«** 11091 oraz 1/100 Cynamonu, pieprzu i papryki 2000 Mk. — miel. we woreczkach. **„HALLO" wyrobu Piotra Wandowicza „HALLO" w Stanisławowie, (ul. Piotra Skargi 19).** Wysyła franko-franko. Hurtownikom 10% rabat.

WOLNE POSADY.

Pomocnika zdolnego przyjmie Fried, Sapiehy 46. 11195

Zabawki dziecinne **Ozdoby na drzewka** w wielkim wyborze poleca 11221 **Michał Hackel, Lwów, ul. Kazimierzowska 4.**

SZAMPAN marki światowej sławy LOUIS »Meunier« Sec i demi sec »TRIANON« »du BARRY« »ROYAL« poleca Jeneralna Reprezentacya na Polskę. MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE **„EMTEKA"** **LWÓW, UL. KOPERNIKA 42 b.** CENY KONKURENCYJNE. 11062

Kobiety które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego. Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez **El. BOCK Wiedeń, VI.,** Gumpendorferstrasse 109/14. 10788

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28.

Różne parcele i magazyny przy ul. KAZIMIERZOWSKIEJ 14. zaraz do wynajęcia. Wiadomość ul. Halicka 1/III. u gospodyni codziennie do godz. 10-tej rano. 11251

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **S. GOLDBERGA — Słoneczna 1** poszukuje praktykanta z lepszego domu.

PIERWSZORZĘDNA **stenotypistka** z znajomością niemieckiej stenografii poszukiwana. Łaskawe oferty podać do »POLWERT«, ul. SYKSTUSKA 8, I. p.

Lokal sklepowy nadający się na skład mebli w śródmieściu poszukiwany. Zgłoszenia pod »Urządzenia« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7.

Grunt około 2 morgowy z zabudowaniami nadającemi się na fabrykę zakupi lub wynajmie zakład przemysłowy we Lwowie. Bliskość toru i tramwaju pożądane. Zgłoszenia pod »Przemysł fabryczny« do biura ogłoszeń SOKOŁOWSKIEGO, JAGIELLOŃSKA 7.

LOKOMOBILE WOLFA poleca **»ROLINDUSTRJA« S. A.** KRAJOWY ZAKŁAD DLA PRZEMYSŁU FABRYCZNEGO **Lwów, Fredry 9, telef. 653.** Wyłączne zastępstwo fabryki R. WOLFA w Magdeburgu. 10639

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręka. Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock. »Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1335 Lwów, sobota 25. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3280 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. - zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim. 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

U progu.

„Nie izolacya mniejszości narodowych, nie wydarcie ich przedstawicielom głosu, nie epchnięcie ich na poziom obywateli i posłów drugiego rzędu, lecz rozbicie (wywołanego błędną ordynacyą wyborczą) przymierza zasadniczych naszych wrogów z tymi, którzy w ramach państwa polskiego pragną urzeczywistnienia poręczonych im przez konstytucyę praw — jest naszem pierwszem zadaniem“ pisze o stosunku polskości do żydostwa w nowym okresie parlamentarnym były poseł ludowy z Wilna p. Adam Uziębło.

Zaś warszawski „Kuryer Polski“ omawiając to samo zagadnienie pisze: „Biorąc rzecz ściśle politycznie nie wolno stawiać teoryi zasadniczego wykluczenia wszystkich niepolskich narodowości od udziału w rządzie, albowiem jest to równoznaczne z programem stałej przeciw wszystkim tym narodowościom walki“.

W wielkim dyalogu politycznym, jaki na temat stosunku do mniejszości narodowych w Polsce w prasie polskiej obecnie się toczy oba przytoczone, a bynajmniej nie odosobnione głosy reprezentują antytezę rozszerzanych przez reakcyę poglądów o „zdecydowanie antypaństwowych żywiołach“ którym konceduje się przywilej podlegania „upaństwowieniu tylko na drodze kulturalnego izolowania ich od narodu polskiego, tj. na drodze zaspokojenia ich separatystycznych potrzeb kulturalnych, aby w ten sposób zabezpieczyć im i nam swoistość i indywidualność kulturalną“. Nie trzeba dodawać, że ta nagle obudzona troska o zabezpieczenie swoistości kulturalnej Żydom jest parawanem dla konkretnego celu — nie tyle kulturalnej ile politycznej izolacyi żydostwa i ich sejmowych i senatorskich reprezentacyj, dla dążności usunięcia niewygodnych sobie posłów i senatorów poza nawias tej walki parlamentarnej, w której endecya pragnie zdobyć nareszcie władzę. Jestto dalsze rozwinięcie tej isolacyjnej taktyki, jaką endecya — twór bezprogramowy a reakcyjny zwalcza inne stronnictwa polskie, jako klasowe więc nienarodowe, zapominając, że nawet w najbardziej jednolitych narodowo państwach, klasowość jest konieczną funkcyą demokratycznego porządku.

Nacyonalistyczna metafizyka narodowej demokracyi jest organem sztucznym, za pomocą którego chce to stronnictwo wyeliminować od równouprawnionej współpracy państwowej poszczególne warstwy i poszczególne narodowości. Cel ten urzeczywistnić się nie da. Wybory do Sejmu i Senatu dały naogół wierne odbicie układu sił społecznych i narodowych w Polsce. Siły te mają zagwarantowane w konstytucyi równouprawnienie i żadna kazuistyka nie ma prawa równouprawnienia tego czynić im spornem. Każde wybory dokonane na podstawie obecnej ordynacyi wyborczej przyniosłyby ten sam rezultat. Wielce jest znamienne że już u początku nowej pracy parlamentarnej usiłuje się podważać suwerenny autorytet ludności, która tym a nie innym składem obu Izb wyraziła swą wolę.

Wewnętrzne życie polityczne państwa i promieniowanie jego na zewnątrz wyraża się w konkretnych zagadnieniach, w bieżących zadaniach, których objektem są gospodarcze i kulturalne interesy ogółu ludności. Tylko ciasna i złośliwa kazuistyka może dojść do wniosku, że w ciele powołanem do rozwiązania tych zadań istnieje jakiś podział uprawnień. Wskutek gospodarczego chaosu panującego w państwie, wskutek błędów wewnętrznej i zewnętrznej polityki ludność żydowska cierpi nie mniej, niż ludność polska. Spora doza błędów popełnionych w dotychczasowem ustawodawstwie Polski i smutne ich rezultaty polegają właśnie na tem, iż dzięki działalności

Rektor Morawski kandydatem na Prezydenta Rzeczypospolitej?

P. J. Dąbski albo p. Anusz obejmą buławę marszałkowską.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta h. k.)

Warszawa 23. listopada. Wbrew zapowiedziom, dzisiejsze posiedzenie Zarządu Głównego Piastowców, poświęcone było wyłącznie sprawie podziału mandatów z listy państwowej. Zadanie okazało się bardziej trudne, aniżeli początkowo przypuszczano, gdyż wielu posłów, wybranych w okręgach, a zamieszczonych na liście państwowej odmówiło kategorycznie wycofania swego nazwiska z listy państwowej, motywując to zobowiązaniami wobec kandydatów lokalnych. Stąd konieczność długich targów, które trwały około 7 godzin. Po długich i wielkich wysiłkach udało się ustalić 12 kandydatów, zamieszczonych na liście państwowej, którym przyznano mandaty. Do uwzględnionych należą m. i.: pp. Bobek, Bogusławski, Niedbalski, red. Maryan Dąbrowski, Szydłowski, Slizak, Wilkoński, b. prezes G.U.Z. Rusinek, Krężel, Michałowicz, Anusz. Na tem musiano urwać, gdyż wielką burzę na posiedzeniu głównego zarządu wywołało przeskoczenie do nr. 40, na którym znajduje się p. Kuncewicz warszawski korespondent „Kuryera Lwowskiego“, którego popiera grupa Dąbskiego. Między tak zw. „spławionymi“ znajdują się pp. pułk. Miedziński, podsekr. Byrka, wyższy urzędnik min. spraw wewn. Brzeziński. Rączkowski. Trudność jest wielka z byłym posłem Grzędzielskim, z którym muszą być prowadzone dopiero pertraktacye w sprawie wydostania aktu zrzeczenia się. Późna pora zmusiła do przerwania obrad; dalszy ciąg ich w piątek.

Linię polityczną P.S.L. ma ustalić dopiero klub Sejmowy, którego ukonstytuowanie nastąpi przypuszczalnie w niedzielę 26 bm. Na razie prowadzone są rozmowy prywatne, które jednak pozwalają w pewnej mierze zoryentować się w sytuacyi. Dziś można bez wątpienia stwierdzić, że istnieją pewne czynniki wśród Piastowców, któreby pragnęły porozumienia z prawicą. Na czoło wysuwał się tu p. Rataj, powiadamy: wysuwał się. Ostatnie pogłoski utrzymują, że p. Rataj miał się zbliżyć do p. Dąbskiego, co oznaczałoby, że porzucił już tę koncepcyę.

Poważną rolę odegra w klubie P.S.L. p. Bryl; stoi on na czele grupy, złożonej z 21 Piastowców, wybranych w Galicyi Wschodniej. Podobno dzięki zabiegom p. Bryla, wstępują również do P.S.L. chliborobi ukraińscy. Grupa posła Bryla jak również zwolennicy p. Dąbskiego, sprzeciwiają się kategorycznie jakiemukolwiekbądź porozumieniu z prawicą i niema o temi mowy, aby stanowisko to uległo zmianie w najbliższym czasie. Z tem musi się liczyć p. Witos, który zresztą jako polityk zręczny nie zechce dopuścić do dyssonansu, a może i rozłamu w klubie.

Wypada zaznaczyć, że w stosunku do Belwederu daje się zauważyć wśród Piastowców pewne oziębienie. Jednym widomym tego znakiem było „spławienie“ płk. Miedzińskiego z listy państwowej, który też wskutek tego do Sejmu nie wejdzie. Oziębienie to powoduje raczej otoczenie Piłsudskiego aniżeli samego Naczelnika Państwa. Przyczyną jest m. i. forytowanie Wyzwolenia podczas wyborów nie tylko na kresach wschodnich ale też w Galicyi Wsch. gdzie nikt przedtem o tem stronnictwie nie słyszał. W tym kierunku mieli podobno angażować się bardzo intenzywnie ludzie znajdujący się w blizkim kontakcie z oddziałem II-gim.

Jednak kandydatura p. Piłsudskiego na prezydenta Rzeczypospolitej uzyska zupełne poparcie ze strony Piastowców. Gdyby jednak, z czem się liczą, Naczelnik Państwa odmówił przyjęcia prezydentury wówczas poza p. Wojciechowskim brany jest podobno też pod uwagę rektor krakowskiej Akademii Umiejętności Morawski.

Wśród kandydatów do laski marszałkowskiej wysunęli się ostatnio na czoło p.p. Anusz i Dąbski i liczyć się należy z tem że jeden z nich niewątpliwie godność tą obejmie.

przeważającej większości Sejmu Konstytucyjnego uchwalano ustawy sub specie zaszkodzenia mniejszościom narodowym. Dla tego też u progu nowego okresu parlamentaryzmu w Polsce statuowana przez przytoczone na wstępie głosy publicystyczne zasada, zerwania z teoryą wykluczania niepolskich narodowości od udziału w rządach jest nietylko podstawowym wymogiem demokracyi, ale powinna też jak najrychlej z sfery teorytycznych zasad przejść w sferę politycznego życia państwa. Ona bowiem jest pierwszym warunkiem uzdrowienia chorego organizmu społecznego.

Konferencya w Lozannie.

Przy zamkniętych drzwiach. — Narady komisyjne. — Przeciw plebiscytowi w Tracyi. — Mussolini o Niemczech i Rosyi. — Układ bałkański rozszerzeniem Małej Ententy.

Wiedeń. (AW). „N. fr. Presse" donosi z Lozanny, że wczoraj obostrzono zarządzenia dotyczące tajności obrad. Dziennikarzom wzbroniono wtępu do hotelu, gdzie odbywa się konferencya, a poszczególni członkowie konferencyi zobowiązali się do zachowania najściślejszej tajemnicy. Wywołało wśród zastępców prasy wielkie niezadowolenie.

Rzym. (AW.) „11 Monate" donosi z Lozanny: Jeżeli rokowania z Turkami potrwają dłuższy czas, jak się to zapowiada, Mussolini wyjedzie z Lozanny, lecz nie pozostawi zastępcom Włoch żadnego upoważnienia i zastrzeże sobie ostateczną decyzyę. Mussolini dość wyraźnie oświadczył sojusznikom, że tylko wtedy podpisze pokój, jeśli uzna się jego żądania kompenzacyine. Na wypadek, gdyby rząd Angory miał otrzymać nieograniczoną władzę w Małej Azyi, gdzie przewidziana była strefa wpływów włoskich, Włosi zażądają, za to odszkodowania na południu lub gdzieindziej, ewentualnie w koloniach afrykańskich. Mussolini podkreślił, że dotychczas interesy włoskie stale lekceważono.

Lozanna. (Pat.) Komisya dla spraw terytoryalnych i wojskowych zabrała się dziś przedpołudniem na posiedzenie. Ismed pasza udzielił szczegółowych odpowiedzi na oświadczenia i projekty, które zostały poczynione na poprzednich posiedzeniach przez rozmaitych delegatów. Komisya postanowiła wyłonić subkomisyę i polecić jej zbadanie projektów dotyczących ustalenia zdemilitaryzowania strefy wzdłuż Maricy. Równocześnie subkomisya zbadać ma kwestye ewentualnej administracyi kolejowej i portowej w Dedeagaczu, aby zapewnić Bułgaryi dostęp do morza Egiejskiego. Komisya podejmie swe prace dopiero po skończeniu prac subkomisyi.

Lozanna. (Pat.) Havas. Wczorajsze poranne narady miały przebieg spokojny i utrzymane były w tonie pełnym kurtuazyi. Venizelos zręcznie przedstawił warunki, w jakich Grecya przystąpiła do wojny, oświadczając, że popełniono wielki błąd, wzywając Konstantyna na front. Za błąd ten Grecya musiała ciężko odpokutować. Curzon zwrócił się do Ismeda paszy prosząc o poparcie argumentami żądań Turcyi. Ismed czyniąc temu zadość wysunął argumenty techniczne, historyczne i strategiczne, przemawiające za utrzymaniem zachodniej Tracyi przy Turcyi. Po złożeniu oświadczenia przez Nincica, Curzon zwrócił się ponownie do Ismeda paszy o wyjaśnienie. Ismed zastrzegł sobie jednak udzielenie odpowiedzi w terminie późniejszym.

Lozanna. (Pat.) Na posiedzeniu pierwszej komisyi Curzon, Barrere i Garroni, wypowiedzieli się jednomyślnie przeciw zarządzeniu plebiscytu w Tracyi zachodniej.

Lozanna. (Pat.) W kołach zbliżonych do konferencyi utrzymują, że omawiane obecnie porozumienie bałkańskie jest skierowane przeciw roszczeniom Turcyi.

Paryż. Pat. Lozańscy korespondenci dzienników paryskich przypisują szczególną wagę wczorajszej wieczornej naradzie przedstawicieli państw bałkańskich. „Petit Parisien" zaznacza, iż zdaniem Nincica, układ bałkański winien mieć charakter konkretny i być niejako rozszerzeniem Małej Ententy. Benesz, który traktuje powyższy projekt przychylnie odbędzie w tej sprawie naradę z Nincicem.

Lozanna. (Pat.) W pierwszej części swej odpowiedzi zwalczał Ismed pasza historycznymi argumentami wywody Venizelosa w sprawie przydziału Tracyi zachodniej, zaś w drugiej części wyłuszczył Ismed pasza motywy, które przemawiają za przyznaniem Turcyi Tracyi zachodniej.

Londyn. (AW) Mussolini oświadczył w Lozannie sprawozdawcy „Morningpost" że Niemcy mogą płacić i będą musiały uiścić swe długi, jeżeli tylko mocarstwa ententy zdołaja się porozumieć. Mussolini zaznaczył również, że weźmie osobiście udział w konferencyi brukselskiej.

Paryż. Pat. „Echo de Paris" z Lozanny: Mussolini wypowiedział się za uznaniem rządu sowieckiego de iure.

Lozanna. Pat. Mussolini opuścił we środę Lozannę. Na dworcu pożegnał się z członkami kolonii włoskiej oraz ambasadorem Barrere. Mussolini rozmawiał także z Curzonem, któremu oświadczył że nie będzie mógł prędzej przybyć do Anglii, zanim nie nauczy się języka angielskiego.

Londyn. (Pat) Król otworzył dziś posiedzenie parlamentu mową tronową, którą zakończył życzeniem aby czynione obecnie w Lozannie starania, doprowadziły do pokoju na Bliskim Wschodzie.

—o—

Finanse Polski.

Wynurzenia wicem. Mikuleckiego.

Wiedeń. (Pat.) W wywiadzie udzielonym „N. Fr. Presse" wicemin. dr. Mikulecki wyraził się o stanie finansów Polski jak następuje: „Rząd polski oczekuje konsolidacyi stosunków politycznych w Polsce z powodu ukonstytuowania się nowego sejmu i żywi nadzieję, że będzie mógł rozwiązać kwestye finansowe w sposób zadowalający i konsekwentnie przeprowadzić swą politykę finansową. Wszystkie przedsiębiorstwa państwowe, z wyjątkiem kolei wykazały znaczną nadwyżkę dochodów. Położenie finansowe Polski polepsza się stale, z powodu dobrych żniw — w ostatnich dwu latach, które spowodowały niezależność Polski od zagranicy w dziedzinie gospodarki. Rozwija się ciągle przemysł polski a poszczególne jego gałęzie osiągnęły po części wyżyny produkcyi przedwojennej. Produkcya cukru i spirytusu, czyni zadowalające postępy.

Niski stan marki polskiej ze względu na powyższe fakty, jak też ze względu na to, że Polska jest państwem samowystarczalnem i dzięki swoim skarbom naturalnym, nie jest skazaną na import — za zupełnie nieuzasadniony. Niski ten stan tłumaczyć należy przyczynami natury zewnętrznej. Najważniejszą troską jest doprowadzenie do równowagi budżetowej. Rząd będzie się starał osiągnąć ten cel przez odpowiednią restrynkcyę wydatków i przez powiększenie dochodów. Co się tyczy podatków pośrednich to pozostaną one jeszcze na wysokości przedwojennej. Co się tyczy podatków bezpośrednich, ministerstwo skarbu zamierza przedłożyć nowemu sejmowi cały szereg projektów podatkowych.

—ooo—

Polityka przywozowa i wywozowa.

Warszawa. (AW) Dnia 23 bm. o 11. rano w ministerstwie przemysłu i handlu odbyła się konferencya prasowa, na której minister Strassburger wygłosił obszerne ekspose, przedstawiające całokształt polityki przywozowej i wywozowej rządu. Ograniczenie przywozu dotyczy tylko niewielkiej ilości artykułów luksusowych i te ograniczenia znoszone będą stopniowo w stosunku do państw, z któremi zawarte zostały traktaty handlowe. Natomiast stosuje się ścisłe ograniczenia wywozu niektórych surowców potrzebnych naszemu przemysłowi, oraz artykułów żywności. W sprawie wywozu artykułów żywności podkreślić trzeba naczelną zasadę, że wywożone mogą być tylko te artykuły, których w kraju jest nadmiar w stosunku do zapotrzebowania ludności. Minister poruszył również sprawę handlu zagranicznego Polski, przyczem stwierdził, że handel ten, jakoteż wogóle produkcya nasza stale się rozwijają i polepszają. W roku ubiegłym wartość wywozu w stosunku do przywozu stanowiła niewielki ułamek, obecnie wynosi prawie 80%. Zdaniem ministra zrównoważenie naszego bilansu handlowego możliwe jest w niedalekiej przyszłości. Wpłynęłoby to niewątpliwie dodatnio na stabilizacyę waluty polskiej.

—o—

Sanacya Austryi.

Wiedeń. (Pat) Zgromadzenie Narodowe uchwaliło ustawę o poparciu program reform i sanacyi, ustawę o utworzeniu niezwłocznem Rady gabinetowej, która ma zbadać wszystkie pełnomocnictwa udzielone rządowi,

—o—

O ratyfikacyę traktatu waszyngtońskiego.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse" donosi z Paryża: Przewodniczący komisyi Izby dla spraw zagranicznych Leygues oświadczył w rozmowie z zastępcą „Chicago Tribune", że komisya dla ratyfikacyi układu waszyngtońskiego przedłoży sprawozdanie nieprzychylne dla ratyfikacyi. Oświadczył on, że jeżeli układ waszyngtoński będzie kiedykolwiek ratyfikowany przez Izbę francuską, to chyba z tylu zastrzeżeniami, że ukształtowanie się stosunków na morzach określone w Waszyngtonie będzie zupełnie zmienione.

Nie godzimy się powiedział on, by nas traktowano na równi z Włochami, gdyż Francya ma wielkie kolonie, których wybrzeża są odległe od Marsylii o 18 godzin i musi swoich połączeń sama bronić. Protestujemy przeciw sposobowi w jaki ustalono tonaż. Francya w czasie wojny zajmowała się tylko zbrojeniami na lądzie i zaniedbała budowę okrętów. Obecne położenie Francyi na morzu jest anormalne. Duma Francyi jest tem dotknięta.

Z życia żydowskiego.

Zgon antysemity.

Jerozolima. (ŻBK) Zmarł ny malaryę gubernator Tebrii, wielki antysemita.

Wybory sejmowe w świetle cyfr.

Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego pos. prof. Buzek zaprosił do siebie przedstawicieli prasy warszawskiej i udzielił następujących informacyi statystycznych wyborów do Sejmu:

I. Liczba wyborców.

W całej Rzeczypospolitej Polskiej liczba wyborców wynosiła 12,99 .00).

Najwięcej wyborców w stosunku do liczby udności mają wielkie miasta Warszawa, Łódź, Poznań, Kraków i Lwów, gdzie na 1000 ludności przypada 605 wyborców. W okręgach wiejskich przypada na 1000 mieszkańców w Królestwie i Małopolsce zwykle od 460 do 475 wyborców, w województwie Poznańskiem 460.

II. Liczba głosujących.

Liczba głosujących wynosiła w całem państwie okrągło 8,821.000 t. zn. na tysiąc wyborców uprawnionych do wyborów stanęło do urny wyborczej 679. Udział w głosowaniu zmniejsza się w kierunku z zachodu na wschód, najwyższy jest w województwach zachodnich, zaś najniższy na wschodzie. W województwie poznańskiem stanęło do urny wyborczej z tysiąca wyborców 881, w województwach łódzkiem, warszawskiem i kieleckiem 859, 833 i 820, zaś na kresach wschodnich 541—592.

Ogółem liczba wyborców w Małopolsce wschodniej wynosiła 2.054.000. Gdyby wybory odbyły się normalnie nie brałoby udziału w głosowaniu okrągło 40 proc. tj. 821.600 wyborców. Ponieważ liczka głosujących wynosiła w Małopolsce wschodniej 763.900 okazuje się, iż liczba wyborców, bojkotujących wybory czy to ze strachu czy to z innych powodów wynosiła 468.500, czyli na tysiąc wyborców 228, a więc nie wiele więcej, aniżeli jedną piątą ogółu wyborców.

III. Liczba głosów poszczególnych stronnictw.

Z wykazanej powyżej cyfry oddanych głosów 8.821.000 było głosów niewążnych 58.000, głosów ważnych oddano w całej Rzeczypospolitej 8.763.000. Według stronnictw podzieliły się na głosy te w sposób następujący:

Chrześcijański Związek Jedności Narod. (Nr. 8) 2,551.000, Polskie Centrum (12) 260.000, Unia Narod. Państwowa (10) 38.000, Centrum Mieszczańskie (14) 30.000, Polskie Stronnictwo Ludowe-Lewica (6) 59.000, Chłopskie Stronnictwo Radykalne (Okoń) (15) 116 000, Polska Partya Socyalistyczna (2) 906.000, Narodowa Partya Robotnicza (7) 474.000, Komuniści (5) 121.000, Rady Ludowe 47.000, Lista Kresowa (22) 48.000, Blok Mniejsz. Narodowej (16) 1,401.000, Ludowcy Żydowscy (20) 54.000, Bund (4) 81.000, Żydowski Robotniczy Komitet (Poalej-Syon) (11) 14.000, Syoniści Wschodnio-Galicyjscy (17) 177.000, Syoniści Zachodnio-Galicyjscy (24) 81.000, Wszystkie inne listy 180.000.

Bardzo ciekawem jest porównanie cyfry głosów oddanych na listy niepolskie z liczbą ludności narodowości niepolskiej. W całej Rzeczypospolitej z wyjątkiem Małopolski Wschodniej liczba ludności narodowości niepolskiej wynosiła 5,700.000 (spis z r. 1921), co stanowi 25·3 prc. ogółu ludności. Na całym tym obszarze oddano głosów razem 8 milionów 7000 ważnych. Z tych głosów przypada na listy niepolskie 1.637 000 głosów, co stanowi 20·4 prc. wszystkich oddanych na tym obszarze głosów ważnych.

—oOo—

Nasi posłowie do Sejmu.

Karol Eisenstein.
Dr. Szymon Federbusch.
Red. Mojżesz Frostig.
Dr. Bernard Hausner.
Zwi Heller.
Dr. Abraham Insler.
Dr. Rubin Jonas.
Rabin Aron Lewin.
Róża Melzerowa.
Dr. Leon Reich.
Henryk Reizes.
Dr. Henryk Rosmarin.
Dr. Dawid Schreiber.
Dr. Adolf Silberschein.
Dr. Emil Sommerstein.

—o—

Nasi senatorowie.

Dr. Max Bienenstock.
Dr. Michał Ringel.
Dr. Fischel Rottenstreich.
Dr. Juliusz Wurzel.

Rozprawa przeciw komunistom.

(Drugi dzień).

W dniu wczorajszym zakończono odczytywanie aktu oskarżenia, poczem obrońca Duracz wniósł o zwolnienie z aresztu śledczego osk. Królikowskiego, który został wybrany posłem na Sejm, któremu tem samem przysługuje przywilej nietykalności poselskiej. Obrońca wnosi równocześnie na wyłączenie sprawy osk. Królikowskiego z obecnej rozprawy. Wnioskom tym sprzeciwił się prokurator, powołując się na fakt, że czynu, objętego oskarżeniem dopuścił się Królikowski przed wyborem na posła sejmowego, wobec czego nie mogą być zastosowane doń postanowienia konstytucyi, traktujące o nietykalności poselskiej. Jedynie kompetentną instancyą do zwolnienia osk. Królikowskiego jest Sejm. Trybunał po naradzie postanowił odmówić wnioskowi obrońcy Duracza.

Zastrzeżenie osk. Królikowskiego.

Po wyprowadzeniu 38 oskarżonych przystąpiono do przesłuchania Królikowskiego. Na wstępie swych obszernych zeznań, które stanowią credo polityczne oskarżonego, oświadcza on co następuje: Sąd, przed którym staję, jest sądem klasowym. Panowie sędziowie otrzymują mandat od władzy państwowej i wykonują go. Prawa, na podstawie których mam być sądzony, są przestarzałe i antydemokratyczne. Klasa powołana do sądzenia mnie, twierdzi, że jest przedstawicielem demokracyi, a ja stwierdzam, że ustawy są wybitnie reakcyjne i ustalone przez okupantów i najeźdźców. Staję przed sądem w kraju, gdzie większość stanowi naród ukraiński. Przemawiam w języku polskim lecz niech mi wybaczy ten naród, że nie znam języka ukraińskiego i nie mogę zademonstrować praw tego narodu.

Przew.: Pan staje przed sądem polskim.

Osk.: Stwierdzam, że kraj ten został włączony do państwa siłą zbrojną. Mówię to wszystko nie, by chcieć kogoś urazić, lecz tylko dlatego, byście sędziowie mieli całokształt sprawy. Z woli robotników Warszawy zostałem wybrany posłem a nie prawa moje lecz moich wyborców zostały zdeptane. A odpowiadam dziś przed tym sądem dlatego tylko, gdyż przez długie lata robotnicy Warszawy i innych miast nie znali mnie, i ponieważ ze względów konspiracyjnych, prowadząc robotę w obronie mas, zmuszony byłem nazwisko swe i pochodzenie ukrywać; obecnie więc mówiąc do sędziów, jednocześnie mówię do tych wszystkich, którzy mnie zaufaniem zaszczycili.

W tem miejscu przerywa oskarżonemu przewodniczący i zwraca uwagę, że nie może na sali rozpraw wygłaszać mowy. Na pytanie przewodniczącego podaje, że szkół żadnych nie ma i pochodzi z rodziny robotniczej.

Dwanaście razy uwięziony.

Opisując dzieje swej młodości, opowiada oskarżony: Ojciec mój zawsze mi mówił, że narodowi memu wyrządzono krzywdę, bym zawsze o tem pamiętał i prowadził mnie do pomników przeszłości. Poglądów politycznych do 19 roku życia nie miałem żadnych. W roku 1900 wstąpiłem do P. P. S., jako najbardziej odpowiadającej moim przekonaniom. Po raz pierwszy uwięziony zostałem na pogrzebie towarzysza partyjnego wraz z 14 towarzyszami podczas demonstracyi przeciw policyi rosyjskiej Na podstawie rozkazu ministra spraw wewnętrznych zostałem na dwa lata wygnany z dwu gubernii: warszawskiej i piotrkowskiej. Dwanaście razy zostałem uwięziony za należenie do organizacyi robotniczych. W roku 1907 stanąłem przed sądem wojennym carskich generałów za przechowywanie broni. Był to okres porewolucyjny, okres terroru. Skazany zostałem na pięć lat więzienia, którą to karę w całości odbyłem. Po wypuszczeniu z więzienia wyjechałem do Lwowa, gdzie pracowałem jako magazynier. Po roku powróciłem do Warszawy i ponownie stanąłem do pracy konspiracyjnej. Na wiosnę 1915 roku zostałem uwięziony przez Rosyan, znów pod zarzutem, że szerzyłem socyalizm i t. d. Wówczas zostałem zesłany na cały czas wojny na Wsch. Sybir, gdzie w r. 1917 zastała mnie rewolucya rosyjska. Nie mogłem powrócić do Warszawy z powodu stosunków wojennych. W kwietniu 1918 po przewrocie bolszewickim powróciłem do Warszawy, nie mając jeszcze przekonań komunistycznych aczkolwiek byłem im bardzo bliski. Gdy się jednak rozejrzałem w tem, co się dzieje w kraju i poza krajem, wówczas zmieniłem ostatecznie przekonania i zostałem komunistą. Olbrzymią część mego życia poświęciłem szerzeniu idei socyalistycznych.

W tem wiejscu wyjaśnia oskarżony w obszernym i bardzo szczegółowym wywodzie stosunek ideologiczny i taktyczny polskiej partyi komunistycznej do państwa komunistycznego w Rosyi i trzeciej międzynarodówki wogóle i jej egzekutywy w Moskwie w szczególności.

W trakcie tych wywodów porusza jednak także sprawę osobistych stosunków w partyi.

„W roku 1918 zostałem wybrany do C. K. partyi komunistycznej. Nieprawdą natomiast jest, co twierdzi akt oskarżenia, że byłem przewodniczącym tego komitetu.

Partya komunistyczna Polski jest sekcyą międzynarodówki komunistycznej (III), której czwarty kongres obradował ostatnio w Moskwie. Wszystkie partye komunistyczne stanowią jedną całość, podporządkowaną uchwałom zjazdu, któ-

W SALI »Jad Charuzim« ul. Bernsteina 11. NIEDZIELA 26. listopada br. o g 7 30 wiecz.

Wielki Koncert żydowsk. pieśni ludowych
znanego śpiewaka barytona **Jakóba LERMANA**
ze współudziałem **Bronisława GIMPLA** (Skrzypce) **i N. KRAMERA.** (Fortepian).
11287

W skład programu wchodzą najpiękniejsze żyd. pieśni ludowe, chasydzkie motywy oraz humor ludowy. »—« Bilety już do nabycia w »BETH ISRAEL« ul. Jagiellońska 15, Księgarni p. N. SIEGLA (pasaż Hausmana 8) i Ceirej-Jehuda pas. Hausmana 5 W sobotę i niedzielę od godz. 10 rano przy Kasie »Jad Charuzim«. —

re są obowiązujące, choćby poszczególne partye stanowiska zjazdu nie podzielały.

Partye komunistyczne są jawne tam, gdzie to jest możliwe, a tajne tam, gdzie to jest konieczne. I to nie dlatego, byśmy coś mieli przed światem do ukrywania, lecz dlatego, że zmusza nas do tego w niektórych krajach burżuazya.

Nie dążymy do żadnych przewrotów, a tylko do oddania władzy w ręce tych, którzy na to zasługują. Źródłem praw je t bowiem praca. Tymczasem w państwach burżuazyjnych u steru stoją ci, którzy nie pracują, lecz wyzyskują pracę drugich. Dążymy do utworzenia rządu robotniczego nie dlatego, by kogoś krzywdzić, ale by nie dopuścić do rządów burżuazyę, której rządy są jednem pasmem krzywd. Tak jak w walce przeciw wielkiej rewolucyi francuskiej zjednoczyły się sfery zacofane, chcąc ją stłumić przy pomocy obcych wojsk i utopić w morzu krwi, tak też w walce burżuazyi światowej przeciw republice robotniczej rosyjskiej najechały ziemię rosyjską obce, m. i. także polskie wojska. My zaś nie działamy — jak to określa akt oskarżenia — na korzyść obcego państwa, albowiem na linii naszej ideologii nie leży zupełnie umniejszanie obszaru państwa polskiego, ale dla zupełnie innych celów, o których już mówiłem. Nie jest naszym celem lub zamiarem rozlew krwi. Gdziekolwiek to się dzieje, jest to winą burżuazyi, której dziejopisarstwo zwala na nas ten zarzut. Tak też było w wielkiej rewolucyi francuskiej, której winę ponosiła szlachta".

O stosunku komunizmu do zagadnień narodowościowych oświadcza oskarżony:

„Jakkolwiek w łonie każdej narodowości, a więc i narodowości uciśnionych toczy się walka klasowa, jesteśmy przeciwni niewoli narodowościowej, jak protestujemy przeciw uciskowi klasowemu. Uważamy, że w Polsce istnieją narody ujarzmione. Z natury rzeczy jesteśmy rzecznikami ich wolności, ponieważ wobec każdej krzywdy społecznej zająć musimy stanowisko.

Akt oskarżenia przedstawia działalność komitetów, jako ruch wywołany w celach zysku przez zapłaconych agitatorów. Muszę kategorycznie zastrzec się przeciw podobnemu twierdzeniu. Tak mogą sądzić o ruchu ideowym, za którym stoją miliony, ludzie, którzy dziejów ruchów robotniczych i społecznych nie znają. W szczególności chyba nie można podobnego zarzutu robić człowiekowi, który dziesięć lat przesiedział w więzieniach za swe przekonania. Nie uczynił tego chyba w celach zysku.

Zaprzeczam również, jakoby partya nasza była terrorystyczną i godziła w całość państwa. Ma jedynie obalić rządy jednej klasy, a wprowadzić rządy innej".

Na tem zakończył oskarżony swe wywody, poczem rozprawę odroczono.

Ukraińska reprezentacya parlamentarna w Warszawie

Dnia 22. b. m. odbył się w Kowlu zjazd ukraińskich posłów i senatorów Wołynia, Chełmszczyzny, Podlasia i Polesia. W zjeździe uczestniczyło 20 posłów i 6 senatorów. Poseł Marko Łuckiewicz nie uczestniczył w zjeździe, ponieważ znajduje się w więzieniu aresztowany pod zarzutem zdrady głównej. Zjazdowi przewodniczyli senatorowie: Hersztański, (były poseł do II-giej ros. Dumy) i Karpiński.

Zebrani posłowie i senatorowie uchwalili utworzyć w warszawskim Sejmie jednolitą polityczną organizacyę pod nazwą: Ukraińska reprezentacya parlamentarna, w skład której wejdzie: „Ukraiński Klub sejmowy" (21 członków) i „Ukraiński klub senacki" (6 członków). Wszystkich posłów i senatorów obowiązuje jednolity program i taktyka oraz absolutna solidarność we wszystkich kwestyach politycznej natury.

Do prezydyum sejmowego klubu wybrano posła A. Wasylczuka, jako przewodniczącego, p. p. Samuela Podgórskiego i N. Pyrokowa jako zastępców przewodniczącego. Prezydyum klubu senackiego stanowią pp. Karpiński i Czerkawski.

Zjazd omówił szeroko sprawę taktyki Ukraińskiej Reprezentacyi Parlamentarnej na terenie Sejmu i Senatu w Warszawie przyczem dano jej specyalne dyrektywy we wszystkich omawianych kwestyach.

W końcu jednomyślnie uchwalono nie wchodzić w żaden kontakt z t. zw. chliborobami z Galicyi Wschodniej jakoteż nie udzielać im żadnego moralnego ani taktycznego poparcia ani na terenie parlamentarnym ani poza nimi.

Zjazd manifestacyjnie przyjął przywitanie ukraińskiej Rady Narodowej w Galicyi Wschodniej, przyczem dał wyraz, że będzie bronił interesów nietylko swoich wyborców lecz także całego narodu ukraińskiego.

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Czy to możliwe?

W „Swobodzie" czytamy: Więźniowie, którzy wyszli na wolność opowiadają, że pobito tak ciężko studenta Iw. Poliochę, że ten leży śmiertelnie chory. Poliohę przyduszono kolanami i bito do nieprzytomności, wskutek czego odwieziono go do szpitala.

Zwolnieni więźniowie polityczni opowiadają szczegóły o strasznych stosunkach w lwowskich więzieniach. Specyalnie w więzieniu przy ul. Leona Sapiehy pewien komisarz daje się więźniom dobrze we znaki. Podczas przesłuchania stud. W. Dudy policyanci przykładali mu rewolwer do czoła a komisarz wymuszał zeznania. Kiedy więzień nie mógł niczego podać, wówczas komisarz obrzucał go wyzwiskami: „kabanie, świnio!" Następnie komisarz bił po twarzy studenta Zdana. Dalej donosi „Swoboda". że więźniów politycznych lokuje się pomiędzy bandytami.

Sąd doraźny.

„Swoboda" donosi: Aresztowanych Jacurę, Jarosiewicza i Kobryna z powiatu Dolina, obwinionych o podpalanie polskich dworów odstawiono do Stryja, gdzie odbędzie się nad nimi sąd doraźny.

Echa zamordowania kandydata na posła.

Ten sam dziennik ukraiński podaje Jak wiadomo w Ispawie zastrzelono kandydata na posła do Sejmu Pihuliaka W związku z tem aresztowano siedmiu gimnazyastów oraz ks. Androchowicza, za to że nie chciał asystować przy pogrzebie zamordowanego. Osławiony Ławnik zrobił doniesienie, że aresztowany ksiądz mówił po zamordowaniu Pihuliaka: „Jeszcze nie jednego to czeka". Ponieważ okazało się, że doniesienie to nie odpowiada prawdzie, ks. Androchowicza wypuszczono na wolną stopę.

List ze Stanisławowa.

Gorączkę wyborczą i zrozumiałe chwilowe odwrócenie uwagi ogółu od wszelkich innych spraw zamierzali wykorzystać domorośli „politycy" (!) naszego zaścianka w celu poczynienia zakulisowych zmian w kierownictwie tut. Zarządu Miasta — na szczęście jednak bezskutecznie, W szczególności starali się oni utrącić, nie wiedzieć czemu niewygodnego im kierownika tegoż Zarządu p. Radcę Theodorowicza, który powołany na to stanowisko z Wydziału Samorządowego ze Lwowa przez przeszło rok swej żmudnej pracy, może właśnie dlatego, że jest obcym zdala stał od osobistych ambicyjek i politycznych kaprysów włodarzy miasta a jako sumienny urzędnik sprawował swój urząd bezstronnie pracując skutecznie i gorliwie jedynie dla dobra miasta, jako takiego przenosząc również cichą pracę ponad krzykliwe wiecowanie. Nie jesteśmy stanowczo zwolennikami systemu od 4 lat „tymczasowych" Zarządów Miast, i nie chcemy bynajmniej tego stanu apoteozować, ale pokłon prawdzie!: p. Radca Theodorowicz wiele dla dobra miasta zdziałał i nie uchodzi przejść nad tem do porządku.

W ciągu roku, objąwszy po Drze Feremsiewiczu Zarząd Miasta wprowadził p. Theodorowicz szereg gruntownych zmian w dziedzinie gospodarki miejskiej a pożałowania godną kasę miejską doprowadził do tego, że ostatni jej bilans wykazuje znaczną podwyżkę dochodów w stosunku do jej wydatków. Nazwać to należy chyba cudem, skoro się zważy, że dochody gminy są szczupłe a ulepszona obecnie admistracya budynków miejskich, dzień w dzień rosnące wskutek drożyzny pensye urzędników (obecnie 15 milionów) umundurowanie zupełnie przedtem zaniedbanej straży pożarnej, naprawienie zniszczonych wojną ulic, oświetlenie miasta pogrążonego przedtem w ciemnościach i szereg dalszych nieodzownych wydatków pochłonęły bajońskie wprost sumy.

Najważniejszą zaś zasługą p. Radcy Theodorowicza jest jednak bezsprzecznie restauracya zniszczonej w czasie wojny i zupełnie dotychczas zaniedbanej rzeźni miejskiej, przed wojną wybudowanej i bardzo dobrze ongiś prosperującej. Sprawie tej poświęcił p. Th. wiele czasu i pracy i dzięki temu, jakoteż jego inicyatywie odnowienie względnie odbudowa i przeróbka rzeźni jest na ukończeniu i w najbliższych tygodniach oddaną będzie do użytku. Koszta tej nowobudowy mimo preliminowanych na nie 30 milionów wynosą wraz z światłem zaledwie 7, mimo znacznego podskoczenia cen

Zamordowanie cesażowej Elżbiety wyświetla obecnie Kino 11271 „Sfinks", Żółkiewska 11

SEFAR MŚCICIEL (TANIEC ŚMIERCI)
DRAMAT W 5 AKTACH.
Wspaniała wystawa. — Śliczne zdjęcia. Dziś Kino CHIMERA.

materyału i robocizny, gdyż p. Th. odrzucił wszelkie oferty przedsiębiorców i oddał odbudowę rzeźni Gminie w własnym zarządzie. Dochody z niej dadzą w br. 80 milionów rocznie a po odciągnięciu kosztów administracyi w kwocie około 25 milj. rzeźnia stanie się poważnym czynnikiem zasilającym fundusze miasta. Zaciągnięta na koszta adaptacyi pożyczki w Kr. Biurze Odbudowy pod bardzo dogodnymi warunkami w kwocie 15 milj. będzie mogła też natychmiast zostać umorzoną. Z inicyatywy p. Radcy Th. ulepszono też stan oświetlenia miasta (700 latarń na 90 przedtem!) i zbudowano nowy piec i kocioł w gazowni, przedstawiający wprost nieocenioną wartość, a to z samych funduszów gazowni, bez obciążenia majątku gminy. Również 18 morgowy ogród warzywny miasta bardzo dobrze presperował, a nawet przyczynił się do obniżenia cen targowych jarzyn konkurując zwycięsko z handlarzami.

Obecnie nosi się p. Th. z planami odnowienia i wewn. reorganizacyi domu starców i kalek, wybudowanie nowej szkoły (im. Matejki) nowobudową w czasie wojny zrównanego z ziemią t. zw. „bazaru miejskiego" umorzenia przedwojennych długów Gminy i z całym szeregiem dalszych.

Wszystko to razem reasumując, dojść musimy do wniosku, że wszelkie źródła dochodów Gminy nie obciążając wcale zbytnio mieszkańców zostały należycie wykorzystane. że praca jest planową, gospodarka miejska zakrojona na dalszą metę i prawidłowa i że Zarząd miasta spoczywa w ręku człowieka najbardziej pod względem fachowym i intellektualnym odpowiedniego na stanowisko jego kierownika, który jako sumienny urzędnik a zarazem wzorowy obywatel wyprowadził Gminę, jąwszy się zdawało się syzyfowych trudów, ze stadyum zaniedbania i upadku a otworzył przed nią wrota pomyślnego rozwoju.

W tym stanie rzeczy plotki o zamierzonej „rewolucyi pałacowej" i forsowaniu przez osoby pragnące zagarnąć ster rządów w mieście kandydatury osoby w żadnym kierunku na ten urząd niekwalifikowanej po utrąceniu powszechnie szanowanego p. radcy Theodorowicza spotkały się w mieście naszem z żywem oburzeniem, a ludność naszego miasta trwa usilnie przy tem, by o ile sama nie ma prawa wyboru swego Zarządu miejsk. kierował nim przynajmniej człowiek ku temu kwalifikowany, sprawiedliwy i bezstronny, jeśli nawet nie chce on pójść pod jarzmo miejscowych kacyków.

Bejot.

—o—

Z posiedzenia Tymcz. Rady miejskiej.

Za rozpisaniem wyborów do Rady miejskiej. Protest żydowskiej Gminy wyznaniowej.

Lwów, 23 listopada 1922.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego interpelował r. Thulie prezydyum z powodu nieumieszczenia na porządku dziennym regulaminu obrad jakoteż poruszył sprawę rozpisania wyborów do nowej Rady miejskiej, której 10-cio letnie trwanie jest anomalią.

W odpowiedzi oświadczył prez. Neuman, że sprawa pierwsza nie przyszła pod porządek obrad wskutek przeoczenia, a druga będzie w najbliższym czasie rozważaną.

Rada miejska przyjęła następnie wniosek r. dra Loewenherza w sprawie rozbudowy miast, mający na celu, by gmina popierała inicyatywę prywatną w zakresie wznoszenia budowli. Sama zaś by wszczęła akcyę budowlaną, oraz popierała inicyatywę prywatną w tym kierunku. Akcya będzie dalej polegała na nabywaniu terenów, wywłaszczeniu gruntów i domów niedokończonych i zniszczonych.

W celu popierania powyższej akcyi ukonstytuował się specyalny komitet.

Obrady nad wnioskami w sprawie podwyższenia podatku od lokali na rok 1923 i podwyższenia podatku i opłat wodociągowych odroczono.

Nader żywą dyskusyę i rozgoryczenie wśród radnych Żydów wywołał wniosek r. Bogdanowicza, domagający się podwyższenia opłat gminnych od biletów wstępu na widowiska z 50% na 100% z tem. że dochody, które wpływały dotąd z tego tytułu a wyłącznie przeznaczone na cele dobroczynne, odtądby szły na cele ogólne gminy. W dyskusyi zabierali głos r. Sokal i r. Loewenherz, wskazując na nielojalność tego wniosku wobec Żyd. Gminy wyznaniowej. Ta instytucya w ten sposób pozbawioną zostałaby i tej kategoryi szczupłych dochodów, jaka płynie z wymienionych funduszów dobroczynnych. Gmina żydowska, walcząca z niedoborem, utrzymuje liczne instytucye dobroczynne, szpitale, szkoły i inne. Na podstawie § 99 statutu gminnego ma Gmina żyd. prawo zaprotestować przeciw wszelkim zakusom, usiłującym pod pretekstem uporządkowania dochodów gminnych uczynić jej uszczerbek. Protest Żyd. Gminy wyznaniowej został następnie odczytany, a na wniosek r. dr. Loewenherza uchwalono odesłać sprawę do komisyi prawniczej. Po uchwaleniu kilku drobnych spraw zamknięto jawne posiedzenie.

JUŻ OPUSCIŁA PRASĘ
MONOGRAFIA
PIÓRA DRA ABRAHAMA INSLERA
p. t.
Dr. GERSZON ZIPPER
CENA EGZEMPLARZA 500 MK.
ODSPRZEDAWCOM ODPOWIEDNI RABAT.
O NABYCIA W ADMINISTRACJI „CHWILI."
LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

NADESŁANE.

Walne zgromadzenie
stowarzyszenia **TIKWAT - ZION** we Lwowie odbędzie się dnia 2 grudnia 1922 o godzinie 6 wieczorem w lokalu Stowarzyszenia Bernsteina 14, na którem szan. członków niniejszem zapraszamy.
ZA WYDZIAŁ:
Nache Veintraub sekretarz. Sz. Z. Jawitz przewodnicz.

»TOYNBEEHALA«, plac Strzelecki 4
Sobota dnia 25. listopada 1922 o godz. 7. wiecz.
INAUGURACYJNY ODCZYT
wed. Dr. ANZELM KLEINMAN:
„Prawdziwe oblicze Ameryki" (z własnych przeżyć). Wstęp WOLNY!

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Piątek »Opowieści Hoffmana«.
Sobota 25 listopada »Żydówka«.
Niedziela 26 listopada pop. »Ta która przeszła bez śladu«.
Niedziela 26 o godz. 7 »Zamarłe oczy«.

—ooo—

Repertuar Teatru Nowości.

Piątek »Japonka«.
Sobota 25 bm. »Japonka«.
Niedziela 26 bm. »Bajaderan.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Piątek »Sublokatorka«.
Sobota 25 bm. »Sublokatorka«
Niedziela 26 bm. »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.

I) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki.

—ooo—

REPERTUAR ukraińskiego narodowego teatru — ul. Szaszkiewicza 5.

W sobotę 25 bm. »Mira Efros« obraz w 5 aktach I. Gordina.

W niedzielę 26 bm popoł. o godz. 3 ciej »Zaporożec za Dunajem«, w 3 aktach. wieczorem o g. 7-mej »Baron Cygański« Straussa. Bilety w Narodnej Torhowli.

— **»Żydówka«**, którą Teatr Wielki daje w sobotę wieczorem w tym sezoniz nie będzie już dłuższy czas grana, gdy opera nasza przygotowuje się do wystawienia szeregu nowości. Partyę Eleazar śpiewa p. Mann, który jak wiadomo jest w roli tej doskonały córkę jego p. Platówna, kardynała p. Martini

— **„Ta która przeszła bez śladu"** Ciekawa ta oparta o wypadki ostatnich czasów w Rosyi sztuka Kistemeckersa grana będzie w niedzielę popołudniu w Teatrze Wielkim z pp. Bilińską—Czarnowską, Świerczewską i Żyteckim w głównych rolach, Sztuka wywiera duże wrażenie i powinna zainteresować szerokie rzesze publiczności żądnej silnych emocyi.

— **»Zamarłe oczy«** prześliczna opera D'Alberta ukaże się raz jeszcze w Teatrze Wielkim w niedzielę wieczorem w doskonałej obsadzie z pp. Platówną, Green, Prawdzicem, Cyganikiem, Łowczyńskim i innemi w głównych rolach.

— **Do wiadomości województwa stanisławowskiego.** Skarży nam się p. I. H. Weissman f. Litwak Hersz z Obertyna, mąż zaufania listy Zjednoczonych stronnictw narodowo-żydowskich, iż spotyka się na każdym kroku z szykanami ze strony policyi państwowej w Obertynie, jakoteż ze strony funkcyonaryuszy starostwa w Horodence, któremu Obertyn podlega. I tak, kilka dni po wyborach przeprowadzono u niego rewizyę, rzekomo za bronią (stara metoda!), pozatem funkcyonaryusze starostwa horodeńskiego pp. Sobolewski i Dernes niewłaściwie się zachowali wobec Litwaka proszącego o paszport, przyczem zaznaczyć należy, że p. Dernes na własną rękę ukarał Litwaka dwudniowym aresztem i na jego też polecenie przeprowadzono u wspomianego rewizyę osobistą. Tylko dzięki posterunkowemu policyi, który Litwakowi poradził, by ofiarował 20000 mk. na cele „Sokoła", kara po ofiarowaniu p. Sobolewskiemu powyższej kwoty na powyższy cel została cofnięta. P. Litwak zaznacza, że przyczyną tych szykan jest m. i. rzekome anonimowe doniesienie, o którem mu zakomunikował p. Sobolewski.

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI“

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI“ LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

— **Niesłychane nadużycie funkcyonaryusza kolejowego.** Eisig Drimmer z Doliny donosi nam, że dnia 15 listopada br. jechał ze Lwowa do Stryja pociągiem № 1715 odchodzącym ze Lwowa o godzinie 11·30 w nocy i wsiadł do przedziału № 23637. Ledwie usiadł, wszedł konduktor z krzykiem, że Drimmer złamał zamek, jakkolwiek świadkowie Dr. Perez Fuhrman ze Lwowa ul. Sieniawska i Maurycy Kitschales ze Lwowa Pod Dębem 20 stwierdzili, że drzwi przydziału były otwarte, a Drimmer zamku nie tknął. Drimmera ściągnięto z pociągu, odstawiono do urzędu ruchu i tam zasądzono na natychmiastowe zapłacenie 22000 Mk.

Co na to dyrekcya kolei?

— **Pod adresem D. O. K.** Dochodzą nas w dalszym ciągu wiadomości o nadużyciach, jakich dopuszcza się stacyonowany w Horodence i okolicy III. baon 29 pp. na ludności żydowskiej. Wiadomości te są bardzo przykre. Spodziewać się należy, że D. O K. Lwów zajmie się wreszcie tą sprawą i pociągnie winnych do najsurowszej odpowiedzialności. Zydzi tamtejsi opowiadają nam rzeczy, które wydają się wprost nieprawdopodobne. A przecież cały szereg świadków potwierdza ich prawdziwość. Czas nagli! Żądamy wdrożenia dochodzenia i ukarania winnych.

— **Podwody.** Z Delatyna donoszą nam, że stacyonowani tam żołnierze od czasu do czasu dopuszczają się nadużyć na ludności żydowskiej. żądając podwodów dla własnej wygody. I tak, pobili onegdaj dwaj żołnierze delatyńskiego dorożkarza Mojżesza Cerwassera za to, że ten odmówił im udzielenia swojego wozu. Spodziewkć się można, że burmistrz miasta, powszechnie poważany dr. Bogdański, który stale stoi na straży ładu i porządku i w tym wypadku porozumie się z dowódcą wojskowym Delatyna celem usunięcia nadużyć.

— (bj) **W Stanisławowie** odbyła się w dniu 21 bm. koferencya „ogólnych“ syonistów, na której po omówieniu obecnej sytuacyi postanowiono zwołać na najbliższy czas zgromadzenie „ogólnych“ szeklowców i założyć w Stanisławowie odrębną organizacyę ogólnych syonistów z wyłączeniem z niej członków frakcyi „Hitachdutu“.

W skład komitetu przygotowawczego weszli m. i. tow, Dr. R Jonas, Dr. Rittermann, Dr. Laufer, Dr. Magnet, Dr. Horowitz, Singer, Burstin, Gersten, Dr. Schreier i i.

Komitet ten zajmuje się też zorganizowaniem podobnych kół w innych miastach leżących na obszarze stanisławowskiego województwa.

— **Dyrekcya poczt i telegrafów** we Lwowie komunikuje, że w urzędzie pocztowym i telegraficznym Bircza pow. Dobromil zaprowadzono służbę telefoniczną.

— **»Makabea«** wzywa wszystkich członków i A. H. do punktualnego zjawienia się w lokalu związkowym dziś o godz. 7·30. Sprawa bardzo ważna! 11293

— **Lwowski Klub Sportowy „Pogoń“** urządza w sobotę 25 bm. w salach Kasyna Oficersk. ul. Fredry 4 wieczór taneczny pod protektoratem generała dywizyi Władysława Jędrzejewskiego dowódcy O. K. VI. Lwów. Wstęp wyłącznie za zaproszeniami. Początek o godzinie 9 wieczór. Strój wizytowy. Zaproszenia wydaje się w dniach 22, 23 i 24 bm., w lokalu Klubu sportowego „Pogoń“ przy ulicy Zyblikiewicza 17, I. p. od godz. 6 do 8 wiecz.

PREMIERA dramatu psychiki kobiecej w 7 akt. p. t.

„Rozdroże Namiętności“ Lya Mara i Kajser Titz kreują główne role.

Kopernik 24|XI 922 Marysieńka

— **Ruch paczkowy ze Stanami Zjednoczonemi.** Ministerstwo poczt i telegrafów komunikuje: Z dniem 1 grudnia br. Polska podejmie ruch paczkowy do wagi 10 kg. ze Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej.

— **Likwidacya obozów dla internowanych.** Ministerstwo spraw wewnętrznych po ryzpatrzeniu wszystkich materyałów zgodziło się na zlikwidowanie obozów dla internowanych b. wojskowych rosyjskich i ukraińskich. Sprawa zaopiekowania się internowanymi zostanie przekazana ministerstwu opieki społecznej i komitetom rosyjskim i ukraińskim w Polsce.

— **Kampania przeciw rektorowi-Żydowi.** Niemiecka młodzież nacyonalistyczna studyująca na uniwersytecie w Pradze prowadzi kampanię przeciw prof. Steinherzowi, który jest Żydem a obecnie jest rektorem tego uniwersytettu. Kampania ta doprowadziła do tego, że wykłady zostały przerwane a ministerstwo oświaty zagroziło skreśleniem półroczą zimowego na wypadek dalszego nieustępliwego stanowiska szowinistów niemieckich. W sprawie tej odbyło się zebranie profesorów i docentów tego uniwersytetu, na którem powzięto następującą uchwałę: „Profesorowie i docenci niemieckiego uniwersytetu potępiają jak najostrzej postępowanie pewnej części młodzieży przeciw rektorowi, wskutek czego autonomia uniwersytetu jestt bardzo zagrożona. Wyrażamy rektorowi pełne zaufanie i prosimy go, by wytrwał na swojem stanowisku, na które został powołany przez wolny wybór zastępców uniwersytetu oraz by sprawował osobiście funkcye rektorskie aż do upływu czasu urzędowania, nie zważając na trudności. Zapewniamy p. rektora o naszem czynnem poparciu.

— **Zawodowość a polityka.** W tych dniach odbyło się w Sosnowcu posiedzenie oddziału miejscowego związku lekarzy, na którem rozważano wniosek, zgłoszony przez kilku członków, o usunięciu ze związku posła dra Samuela Weinziehera za to, że przyłączył się do bloku mniejszości narodowych. W obronie własnej wystąpił dr. Weinzieher. Po długiej dyskusyi wniosek o wykluczeniu posła dra Weinziehera upadł znaczną większością głosów.

— **AUTOMOBILIZM.** Jak się dowiadujemy, ukaże się przypuszczalnie jeszcze z końcem bieżącego roku nowy typ samochodu pochodzącego z koncernu fabryk Austro - Daimler, Puch i Austryjackie Fabryki Samochodów, przedtem Austro-Fiat, a wykonanego w warsztatach fabryki Austro-Daimler w Wiener-Neustadt

Szczegóły co do konstrukcyi i budowy samochodu tegoż okryte są dotychczas tajemnicą, wiadomem nam jest jedynie, że samochód posiada motor 4-cylindrowy o pojemności cylindra 1·10 l (4½ koni podatkowych) i waży wraz z całą karoseryą paręset kg, następstwem czego jest, że zużycie benzyny przy samochodzie tym jest wprost nie do uwierzenia małe, jak to sposobność miano przekonać się o tem na wyścigach.

Samochód, który debiutował na wiosnę br. na wyścigach w Targa Florio (Sycylia), wzbudzając przed wyścigami zdziwienie fachowców, że tak poważna fabryka jak Austro-Daimler bierze udział wozem tak małego typu w klasie wozów wielkich, spełnił wszelkie pokładane w niem przez fabrykę Austro-Daimler nadzieje i pod kierownictwem hr. Kolowrata uzyskał drugą nagrodę w klasie wozów wielkich przebywając w czasie 7·49 godz. przestrzeń tylko o 8 klm. krótszą niż bezwarunkowo cztery razy silnieszy zwycięzca.

Samochód ten zwany jest popularnie typem »Sascha« od imienia sportowca hr. Kolowrat, który zdobył kilkanaście nagród na tym samochodzie, osiągając na wyścigach w Fanö (Dania) najlepszy czas ze wszystkich wozów swej klasy i największą chyżość 122 klm. na godzinę.

Minimalne zużycie benzyny, dobrze rozważone podwozie, nader silna konstrukcya, wytrzymałe resory pozwalają przypuszczać, że Austro-Daimler »Sascha« uzyska w najkrótszym czasie wielką popularność.

—o—

— **Na rzecz zakładu sierót im. Rubenzahle** przy ul. Janowskiej 78 złożył 25.000 Mk. B. L. Czysz, a nie B. Czysz. 11275

—o—

— **Komitet organizacyjny Związku gorzelników żydowskich** zwołuje na niedzielę dnia 26 bm. o godz. 10 przedpołudniem w sali „Jad Charuzim“ przy ul. Bernsteina 11 Zgromadzenie gorzelników żydowskich celem zajęcia stanowiska wobec uchwalonego nieprzyjmowania Żydów do „Ogólnej Centrali Techników gorzelnianych“. Ze względu na ważność sprawy nie ulega wątpliwości, że wszyscy interesowani zjawią się gremialnie.

—o—

— **Zw. akad. „Harmonea“.** Dziś (piątek) o godz. 7·30 dalszy ciąg seminaryum historyi syonizmu prowadzone przez A. H. dra Geyera.

O czem uczestników seminaryum zawiadamia. Seniorat, 11286

—o—

צעירי־ציון

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w sobotę 25 bm. o godz. 5 pop. Uprasza się wszystkich członków o punktualne przybycie. Wydział. 11285

—o—

FRENCH-LINE 10973

Compagnie Generale Transatlantique
WARSZAWA, Królewska 27.
Lwów, ulica Gródecka l. 83.

Największe Towarzystwo okrętowe w świecie; 120 własnych okrętów o ogólnym tonażu 1,038.458 ton.

Warszawa • Havre • New • Jork
Warszawa-St. Nazaire-Kuba, Meksyk

Nawskróś nowoczesne urządzenie. Zupełne bezpieczeństwo. Komfort. Całkowita podróż od Havre'u (3½ godziny od Paryża do New-Yorku naszym luksusowcem »Paris« trwa tylko 6 dni.

NADESŁANE.

Edzia Linczyc Betka Meisels
Horodnica p. Skałat Stryj
zaręczeni 22 listopada.

Dawid Widrich Rifka Lutwak
zaręczeni
Lwów listopad 1922.

Z okazyi zaręczyn pani Reginy Lutwakówny z panem Dawidem Widrichem ze Lwowa zasyłam serdeczne życzenia 11279

Otto Redner.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23 listopada 1922.

W akcyach wielkie obroty przy tendencyi cokolwiek chwiejnej. Transakcye

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITK ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmi I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

w Chodorowie po 28000, 29000 i 2850 , w Ojkosach po 18000, 19000 i 19600, w Gafocie po 4900, 4400 i 4500 w Zieleniewskim po 18500, 18000 i 18500, w Nafcie po 6000, 6400 i 5900, w Ćmielowie po 16900, 17000 i 17750, pisany 8800, 9000 i 8800, w Parowozach po 9500, 10000 i 9000, w Karpalicie po 4800, 4700 i 4500, w Sierszy elektr. po 1800, 1700 i 1500, w Pol. Tow. Budowl. po 3200 i 3500, w Polsocie po 2650, 2900 i 3100, w Pezecie po 4000, 3900 i 4000, w Pociskach po 3500, 4500 i 4400, w Z. B. K. po 1400, 1700 i 1800, w Bk. Hipotecznym po 1500 i 1750, w Bk. Przemysłowym po 3400 i 3550, w P. T. H. po 2800 i 2700, w Bk. Małopolskim po 2000 i 2100, w Milionówkach po 1725, w Powszechnym Banku Kredytowym po 525, w Akcyjnym Banku Związkowym po 1550 i 1500.

Na targu pieniężnym dewizy zachodnie słabsze, Berlin wyższy. Za Berlin płacono 265 i 264 za Wiedeń 22.50 i 22 25, za Brukselę 1050, za dolary 15725, za Paryż 1140 i 1145, za Zurych 2970 i 2980, za Lei 95, za York 14725, za Marki 280, za Londyn 71200.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 23 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 15600—00000, kanad 15500—00000, marniem. 2·60—0·00, leje 95·00—00·00, fr. franc. 1100—0000, fr. szwajc. 2900—0000 kor. czeskie 490.00—000·00, funty szterl. 70300—00000, liry włoskie 670—000 Wiedeń 22·25—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3100—0000, guldeny holenderskie 6000—0000, fr. belg. 930—0000, Berlin 2·50—0·00, Praga 500·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr. 20·00—00·00.

Złoto i srebro: 10 rb. 77000, 20-kor. 59000.

Tendencya chwiejna.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 23 listopada 1922.

Dolary ameryk. 15700.00—15850·00 dolary kanadyjskie 0·000–00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·80—2·67½, korony czeskie 000·00—000, kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1065·00 1070·00, Berlin 2·70 2·57½ — Gdańsk 2·70, 2·57½ Londyn 70800–71200·00—71000·00, Paryż 1150·00 11·9600, N. Jork 15825·00 15775, Szwajcaryę 2580·00 0000·00 Wiedeń 0·23 —0·22,00 Włochy 750.00, Holandya 0000, Praga 495·00—510·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 23 bm. Berlin 0·08⅝, Praga 16·95— Nowy Jork 537·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22½ Bukareszt 3.40, Wiedeń 0·0074 Medyolan 25·05, Zagrzeb 1·95, Warszawa 0·03½ Paryż 39·00 Londyn 24·15, Holandya 211·75, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 23. bm. Berlin 0·08⅝, Holandya 211·75 Nowy Jork 537·25, Londyn 24·17, Paryż 38·90, Medyolan 24·95, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000,. Praga 16·90, Budapeszt 0·22½, Zagrzeb 2·00, Bukareszt, 340 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·74, kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·90.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 23. bm.:

Renta majowa 1220·00, austr. renta koronowa 1110, węgierska renta koronowa 10.000, Losy tureckie 465.000—, Renta lutowa 2000·00 Anglobank 90.100 Bankverein 25·000 Bodenkreditanstalt 55.000, Kreditanstalt 27.000, Bank depozytowy 15000 Laenderbank 73000, Merkury 19500 Unionbank 61000·—, Ziwnosteńska banka 825.000 Kolej półn. 10,750·000 Kolej południowa 151000 Alpiny 328·000, Berg- und Huetten 2,155.000 Krupp 345.000 Poldihütte 610.000, Prager Eisen 1,050.000, Rima 277.000, Skoda 830·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 000.000 Fanto 0,000.000·— Galicia 6,350.000 Schodnica 800.000·, Gal. Karpaty 1,100·000—, Koleje austryackie 0,622.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 465000·— Kolej Lwów-Czern. 300·000, Bank obrotowy 17000

DROBNE OGŁOSZENIA

WOLNE POSADY.

Rutynowany samodzielny buchalter bilansista i korespondent polsko-niem. z branży drzewnej zostanie natychmiast przyjęty. Zgłoszenia osobiste Mörsel, Kazimierzowska 47. 11263

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Meble, kasy różnej wielkości, wózek dla chorego, krzesła gięte Pops — gmach Skarbka naprzeciw teatru w podwórzu. 10408

W BERLINIE kamienice od 3 milionów marek pol. począwszy, sprzedaje Biuro »Celeritas« Lwów, Jagiellońska 17. 11277

POSAD POSZUKUJĄ.

Koncypient z praktyką szuka posady na prowincyi. Wiadomość u Dra Bociurkowa, adwokata w Buczaczu. 11227

Dr. praw z praktyką sądową poszukuje posady koncypienta. Zgłoszenia na adres Leon Schraga, Złoczów, Sobieskiego. 11167

Koncypient z kilkumiesięczną praktyką prowincyonalną poszukuje posady na prowincyi od 15. grudnia. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Administracyi »Chwili« pod »Prawnik«.

RÓŻNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 10296

INTERESA HANDLOWE.

Sklep dobrze prosperujący w śródmieściu na najlepszym miejscu poszukuje wspólnika lub pożyczkę. Zgłoszenia pod »Pewny« do Administracyi.

Dzierżawca spólnik poszukiwany do majątku koło Lwowa. Wkład 40 milionów. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Dzierżawa«. 11232

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Dom z wolnem mieszkaniem 3 lub 4 pokojowem kupię we Lwowie. Zgłoszenia pod »Nowoczesny komfort« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11135

Dwie studentki Politechniki poszukują 1 pokoju z całem utrzymaniem przy lepszej rodzinie tradycyjno-żydowskiej. Cena obojętna. Listy pod »Estera« Biuro ogłoszeń Buchstaba. Legionów 21.

SPEKULATYWNE PRZEDSIĘBIORSTWO poszukuje 2—3 pokoi, z tego jeden mieszkalny, reszta na pracownię — za dobrą zapłatą, ewent. współudziałem w zysku. Położenie centralne konieczne. Zgłoszenia pod »Arton« Biuro dzienników, Scherera, pasaż Hausmana. 11288

Poszukuję umeblowanego pokoju w śródmieściu z osobnem wejściem. Zgłoszenia Firma Michał Glazer, Lwów, Pasaż Mikolascha między godz. 4 a 5. 11270

Słuchaczka filozofii poszukuje skromnego pokoju przy rodzinie ewentualnie za lekcye. Zgłoszenia pod »Filozofka« do Administracyi. 112·0

Zylny lokal nadający się na sklep lub małą fabryczkę w centrum miasta do wynajęcia. Wiadomość Magazyn obuwia Krach-Zimerman, ul Krakowska 26. 11285

POMOC LEKARSKA.

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL** ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 10002 PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną) Specyalista chorób skórnych i wenerycznych

Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje od 8–9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych **Dr. W. Lauterstein** b. elew. kliniki dermatolog. w Berlinie. Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampą kwarcową 86·(

Ogłoszenia.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

S. GOLDBERGA — Słoneczna 1

poszukuje praktykanta z lepszego domu.

NOWY TRANSPORT

najmodn ejszych płaszczy damskich i dziecinnych po bajeczn e niskich cenach poleca hurtownie i detalicznie znana stara firma

KLARA WERK

Lwów ulica Skarbkowska l. 7.

Walce mł ńskie 600|300 — kamienie, — Holendry patent. Kaspra, — Kompletne — czyszczalnie zboża oryginalną gazę = szwajcarską = dostarcza natychmiast ze składu firma

Riesel, Schieber i Friedländer

Lwów, Brajerowska 11 a II. piętro.

RYNEK 35 **RYNEK 35**

Specyalny skład wyrobów trykotowych i pończoszniczych sprzedajepo cenach solidnych;

„OLKA“

SWEATERY, JUMPERY, SZALE, PONCZOCHY JEDWABNE, BIELIZNĘ TRYKOTOWĄ i RĘKAWICZKI we wszystkich gatunkach

RYNEK 35 **RYNEK 35**

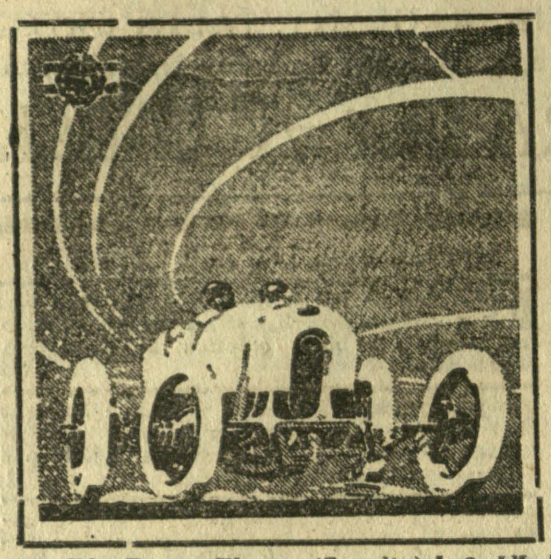

Austro-Daimler

zwycięża 16 razy w wyścigach 1922.

9. IV. Targa Florio (Sycylia)
10. V. Ries (Austrya)
19. V. Scheveningen (Niderlandy)
11. VI. Riedeberg (Austrya)
9. VI. Hortobagy-Balaton (Węgry)
17. VI. Saltburu (Anglia)
18. VI. Rabassada (Hiszpania)
26. VI. Spa (Belgia)
2. VII. Fanö (Dania)
5. VII. Southend (Anglia)
5. VII. Hombrechors (Anglia)
8. VI. Ostenda (Belgia)
20. VII. Brooklends (Anglia)
20. VIII. Pogórze Śląskie (Niemcy)
24. VIII. Semmering (Austrya)
8. IX. Pogórze Szwabskie (Węgry).

BIURA SPRZEDAŻY:

KRAKÓW, Gertrudy 2. LWÓW, Hotel George'a.

Grunt około 2 morgowy z zabudowaniami nadającemi się na fabrykę zakupi lub wynajmie zakład przemysłowy we Lwowie. Bliskość toru i tramwaju pożądane. Zgłoszenia pod »Przemysł fabryczny« do biura ogłoszeń SOKOŁOWSKIEGO, JAGIELLOŃSKA 7

Najlepsza CHAŁWA
przedwojennej jakości jakoteż IRYSY MLECZNE poleca — Wytwórnia cukrów L. Kremsdorf, Kraków, Józefa 9.

Podziękowanie.

Stowarzyszenie »Meleches Chonoch« składa tą drogą serdeczne podziękowanie Szan. Publiczności za udział w poświęceniu kamienia dla nowopoczętej bóżnicy, które odbyło się w niedzielę 19 listopada przy ul. Berka Joselowicza 8. Osobne podziękowanie dla wszystkich ofiarodawców cegiełek dla tak cennego dzieła. Stowarzyszenie uprasza uprzejmie Szan. Publiczność o dalsze datki celem możność i skończenia rozpoczętej budowy.

Datki przyjmuje P. Wolfshaut skład papieru Słoneczna 1. Wpan Mai, Berka Joselowicza 8.

Gerszon Wang sekretarz. Iycchok Wildwurm prezydent.

Świeczniki elektryczne
z prawdziwego bronzu
zagraniczne z artystycznem wykonaniem poleca firma «« 11292
„KONTAKT"
M. MAGASSY i SKA
Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

MARMOLADĘ ŚLIWKOWĄ
na białym cukrze pierwszej jakości poleca skrzynkami
POLSKIE TOW. ARZ. HANDLOWE S. A.
Lwów, ul. Kołłątaja 8 II. p.
Telefon 333. Adres telegr. »Tohan«.

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11.97

Baczność! Baczność!
Sklep ul. Chorążczyzny 9
obok kina „Apollo"
POLECA
pudełka na cukry, kasetki na pomadki, podstawki pod torty i tacki, koszyczki na pomadki, pudła na kapelusze, papiery introligatorskie do wyrobu pudełek i wycinanek w szkołach. 10108

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

Na drzewko żarówki elek.
choinkowe w wielkim wyborze poleca firma 11291
„KONTAKT" M. Magassy i Ska
Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

BERSON
Obcasy i zelówki gumowe
BERSON
są trwałe i zachowują elegancję
waszego obuwia

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

WOLNE POSADY.

Praktykant z dobrej rodziny potrzebny natychmiast do perfumeryi Chamysza, Sykstuska 2.

Poszukuję bony do dwojga dzieci 9 i 3 letniego izr., która włada językiem polskim i niemieckim. Wiadomość Zofia Scheer, ul. Cłowa 12, parter na lewo. 11284

Praktykant za wynagrodzeniem zostanie natychmiast przyjęty do salonu obrazów Trzeciego Maja 11 a. 11295

Niańię z poleceniami do 8-mio miesięcznego dziecka przyjmę. Jagidowa, Królewska 4/I. 11276

Lokal sklepowy
nadający się na skład mebli w śródmieściu poszukiwany. Zgłoszenia pod »Urządzenia« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1336 Lwów, niedziela 26. listopada 1922. Rok IV.

Cena egzemplarza 150 Mk.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologie za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milm 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. i rebne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatne korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., Rustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mk.p.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Żydzi!

Wybory do Sejmu i Senatu były wspaniałym wyrazem Waszej nieugiętej woli do samodzielnego życia. — Lecz nie wolno Wam stanąć w połowie drogi.

Wiedzcie! Tylko wtedy, gdy wybudujecie sobie swą siedzibę narodową w swej historycznej Ojczyźnie, w Palestynie, osiągniecie prawdziwą wolność i tam i gdziekolwiek indziej Wam żyć wypadnie.

A jedynym środkiem, za pomocą którego dzieła tej budowy dokonacie, jest — »Keren Hajesod«!

W Palestynie nasi bracia nie spoczywają. — Tam wre praca. — Dzień w dzień nowe powstają domy, nowych dróg pasma, nowe osiedla; od lat tysięcy ugorem leżące przestrzenie pług już przerzyna, ziarno w ziemię się rzuca, co dotąd pustynią tylko było, coraz bardziej ożywa plonem, krasi się kwieciem i drzewem.

W Palestynie niema już obecnie bezrobotnych. — I już świeże zastępy pracowników są w drodze ku niej. Niewielka narazie ich liczba. — Nie wielu narazie dosięgło tego szczęścia. O wiele więcej jest tych, którzy czekają z utęsknieniem chwili, kiedy będą mogli swą pracę poświęcić Palestynie.

Żydzi! Stwórzmy potężny »Keren Hajesod«! On nas w Palestynie skupi, on da nam do ręki lemiesz i młot, postawi nas przed motor i maszynę, da nam światło i naukę, uzdrowi nasze ciało i duszę naszą. Stwórzmy potężny »Keren Hajesod«, a on stworzy poprzez żydowską pracę wspaniałą żydowską Palestynę!

Żydzi! Nie czas Wam spoczywać! Coście winni »Funduszowi Podwalin« — oddajcie natychmiast. — Obliczcie, coście mu dotąd dali, zobaczycie jak mało. Więc w dwój i trójnasób, dziesięcio i stokrotnie się natężcie — a będzie wielki »Keren Hajesod«, a będzie żydowska Palestyna!

Więc nie zwlekać i nie ociągać się — Niechaj każdy z Was natychmiast przystąpi do dzieła — Niechaj każdy z Was daje i zbiera, sam przykładem dobrym świeci i innych do naśladownictwa pobudzi. — Niechaj wśród Was rozgorzeje walka, zacięta walka o prym w wielkości ofiary poniesionej dla odbudowy Palestyny.

Żydzi! **Drogą „Keren Hajesod“ naprzód — ku prawdziwej wolności.**

Centralny Komitet „Keren Hajesod“ dla Gal. Wsch.

Dr. Leon Reich
przewodniczący.

Dr. Jona Rosenzweig
gen. sekretarz.

Ideolodzy faszyzmu.

Jest niewątpliwie objawem romantyczno-anarchicznego charakteru ostatniego dziesięciolecia ten odzew jaki znalazł faszyzm w duszy nietylko Włoch ale szerokich warstw Europy. Niema w wielkiem mrowisku fermentów narodowych zachodniego świata kraju, w którym wielkie grupy polityczne nie solidaryzowałyby się z młodzieńczym aktywizmem włoskich rycerzy czarnej koszuli Ich sprężysta wola i żywotne zdecydowanie padły w atmosferę skorumpowanej demokracyi współczesnej, jak protest i dokonały tego, czego dokonać winien wzrost uświadomienia społecznego, zdezawuowały dzisiejszą demokracyę, która w wielu państwach jest tylko pozorem, marjonetkowym tańcem upojonego frazesem wolności i władzy tłumu na nutę graną przez umiejętnych demagogów Bennona Mussoliniego stawiają jako wzór cnót patrjotycznych — kto? Narodowa demokracya w Polsce, francuscy szowiniści i dawni hakatyści niemieccy, soldateska z pod znaku Reventlowa i Ludendorfa, którzy zawsze bronili gwałtu przed prawem, powoływ li się na instynkt przeciw rozumowi. Piękny romantyczny, przypominający dawne awanturnicze wyprawy jest ten gest przeciwstawienia się ogółowi zrazu a potem zdobycia i podbicia go terrorystyczną stanowczością.

Estetycznie a i etycznie proces ten nie różni się od podobnych zjawisk, ja-

Na marginesie dnia politycznego.

Jak brzmi ślubowanie poselskie. »Nasz Kuryer“ od dziś organem syonistycznym.

Warszawa 24 XI. (tel. wł. — h.k.) Dziś zarząd P.S.L. Piastowców kontynuował swoje obrady poświęcone wymianie poglądów w sprawach politycznych.

Opracowany został szczegółowy program pracy a od stanowiska poszczególnych frakcyi poselskich uzależniono sojusze względnie kooperacyę na terenie parlamentarnym. Debata ujawniła niebezpieczeństwo łączenia się z prawicą.

Warszawa 24 XI. (tel. wł. — h.k.) Biuro Sejmu Ustawodawczego komunikuje, że we wtorek 28 bm. odbędzie się nieodwołalnie pierwsze posiedzenie Sejmu i Senatu. Na pożegnalnem posiedzeniu Sejmu marszałek Trąmpczyński wygłosi przemówienie poczem posłowie udadzą się na raut. Jako legitymacya wstępu służyć będzie legitymacya poselska, względnie listy uwierzytelniające nowowybranych posłów.

Posiedzenie pierwszego Sejmu ordynaryjnego przywita Naczelnik Państwa, oddając przewodnictwo najstarszemu posłowi, którym jest najprawdopodbnie poseł Browensdorf, endek poznański. Funkcye sekretarzy obejmą dwaj najmłodsi posłowie, a to 25 letnia posłanka cieszyńska p. Steslicka oraz 27 letni poseł Niedbalski (ludowiec).

Pierwszy przewodniczący Sejmu złoży ślubowanie do rąk Naczelnika Państwa, poczem odbierze ślubowanie od reszty posłów. Ślubowanie to brzmi:

„Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej według najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem rzetelnie pracować dla dobra Państwa Polskiego jako całości“.

Po złożeniu ślubowania uchwalony zostanie regulamin następnego posiedzenia, którego pierwszy punkt opiewa: wybór prezydyum. W ten sam sposób odbędzie się

Zawiadomienie! **Do P. T. Złotników, Dentystów, Rytowników i pokrewnych!**

W najbliższym czasie **I. kraj. affinerja metali szlachetn ch** wyrabiać będzie wszelkie pozostałości warsztatowe **(Kretzy)**. — Wartość wypłaconą będzie na podstawie analizy **a to w gotówce lub w kruszcu.** Ewentualnie mogą materyały te po wyrobieniu pozostać do dyspozycyi klientów. — Prosząc o łaskawe przyjęcie do wiadomości pozostaję z wysokiem poważaniem

M. ACHT.
Lwów, ul. Sykstuska 7.

Uwaga! Wyrabianie odbywać się będzie w obecności PT. Klientów przy równoczesnem oddaniu kontra próbki.

kich świadkami często bywaliśmy w ostatnich czasach. Z tych samych pobudek wypłynął okres najstraszniejszego regimu czerezwyczajek, bolszewizm węgierski i terror białych Węgier, który go zluzował. Na podobnych przesłankach opierają się organizacye Orgeszowe i kluby „C" w Niemczech. Mussolini osiągnął władzę. Poza stronnictwami, poza skomplikowaną grą politycznych ideologij. Zwycięscę oklaskuje cały ten świat, który sceptycznie odnosi sie do haseł demokratycznych — ale nierównie większa moc ludzi patrzy na poczynania rządu faszystów — i czeka. Konstatuje, że aktywistyczny poryw włoskich „czarnokoszulek" tak długo był silny i piękny, jak długo piął się, jak długo trącał o strunę duszy narodu, który stworzył postacie legendy o Rinaldinim. dziś kiedy ma pole do działania, kiedy otworzyły się przed nim wrota do urzeczywistnienia swoich „celów", okazuje się, że tych celów niema. Mussolini nie wniósł żadnej nowej, żadnej ożywczej koncepcyi w rządy Włoch. Pierwszym jego czynem jako prezydenta ministrów, był apel do doświadczonych polityków włoskich, do Sforzy i innych, aby wytrwali na swoich stanowiskach i doświadczeniem swojem osłonili luki w doświadczeniu nowych władców Włoch. Dziwny jest, ten nacyonalistyczny kierunek, który tak ostro piętnował brak woli u rządu poprzedniego. teraz zwraca się do Jugosławii — z prośbą by nie przysparzała trudności rządowi aktywistów. Faszyzm walczący rozporządzał demagogicznym programem, faszyzm zwycięski upaja się frazesem i zasłania brak treści. Czekać tylko, a będzie godnym następcą tej demokracyi, którą zwalczał albo rozpadnie się sam w sobie.

To też publicystyka śledząc działalność nowego włoskiego rządu, powinna świadomie wszelkie fejletonistyczne akcesorya usunąć z swoich rozważań. Oklaskiwanie formy tam gdzie powinno się szukać treści jest dla rozwoju społecznego szkodliwe. A prawdziwą demokracyą, idealną metodą stanowienia społeczeństwa o swoim losie, o swoim bycie może być tylko ta, która wypływa z organicznej ewolucyi, z wzrostu uświadomienia obywatelskiego, z wzrostu dojrzalości społeczeństwa.

Henryk Hescheles.

Ks. Ilków przeciw rządowi dra Petruszewicza.

Warszawa. (AW.) Posłowie ukraińscy wybrani z Małopolski Wschodniej zamierzają na najbliższym posiedzeniu Sejmu wystąpić z publicznem oskarzeniem przeciw byłemu rządowi ukraińskiemu, który sprawował rządy w Małopolsce Wschodniej, o sprzeniewierzenie funduszów publicznych zabranych z kas b. rządu austryackiego i specyalnie przeznaczonych do odbudowy zagród włościańskich. Materyały do oskarzenia zbiera poseł ks. Ilków, który odbył w tej sprawie szereg konferencyi z urzędem likwidacyjnym i jest w posiadaniu obfitych materyałów uzasadniających oskarzenie.

—o—

Kary za niepłacenie podatków.

Warszawa. (AW.) Izba skarbowa zarządziła w Warszawie szereg rewizyi w biurach okrętowych, w rezultacie których nałożono na te biura znaczne kary za niepłacenie podatków stemplowych. Kary te sięgają wysokości kilkudziesięciu milonów Biura wniosły rekurs przeciw tym decyzyom.

—o—

pierwsze posiedzenie Senatu, tego samego dnia o godzinie pół do piątej.

Warszawa 24 XI. (tel. wł. — h.k.) „Nowiny Codzienne" organ syonistów warszawskich z dniem dzisiejszym przestały wychodzić. Z dniem dzisiejszym bowiem redakcya i zespół współpracowników „Nowin Codziennych" objęły redakcyę „Naszego Kuryera" z którego wystąpili pp. Hirschhorn i Wołkowicz.

Prenumeratorzy „Nowin Codziennych" otrzymają z dniem dzisiejszym „Nasz Kuryer".

—ooo—

Konferencya w Lozannie.

Postulaty Rosyi.

Z Lozanny donoszą, że delegat rosyjski Woronowskij przedłożył konferencyi kwestye, od których rozwiązania zależeć będą ewentualnie losy całej konferencyi. Postawił on oficyalny wniosek, aby, rosyjską delegacyę dopuszczono do konferencyi na tych samych prawach, co delegacye innych mocarstw. Woronowskij od tego uzależnia ewentualny współudział Rosji w obradach nad kwestyą cieśnin. Dotychczas nie udzielono Rosyi odpowiedzi. Zdaje się, że sowiety nie zadowolą się ewentualnym powołaniem się sprzymierzonych na regulamin konferencyi wykluczający współudział Rosyi w obradach dotyczących innych kwestyi niż sprawy cieśnin. (AW.)

Venizelos żądać będzie wynagrodzenia dla Grecyi.

Rzym. (AW.) „Il Mondo" donosi z Lozanny, że Venizelos zamierza wysunąć żądanie, by alianci wynagrodzili Grecyę za szkody i straty jakie poniosła wskutek prowadzenia wojny z ich polecenia. W związku z rozpatrywaniem tej drastycznej sprawy spodziewane tu jest czynne wystąpienie małej ententy, wobec poruszenia kwestyi Salonik i Macedonii, na których to przyłączenie tak bardzo liczy Jugosławia.

Cziczerin w Lozannie.

Lozanna. (AW) Zastępca Rosyi sowieckiej Worowskij, oświadczył współpracownikowi „Excelsiora", że wkrótce przybędą tu Cziczerin i Rakowskij.

Angora działa.

Londyn. (AW) Tutejsze dzienniki donoszą z Konstantynopola, że rząd turecki ogłosił oficyalnie, iż odtąd rząd Angory będzie wykonywał kontzolę nad cieśninami. Wiadomość ta wywarła wielką konsternacyę w kołach sprzymierzonych.

Konferencya prasowa u min. Narutowicza.

Warszawa. (Pat.) Minister spraw zagranicznych Narutowicz odbył dziś konferencyę prasową, na której oświadczył: Chcąc dzisiaj z panami omówić sprawy polityki zagranicznej, muszę zacząć od tej kwestyi, która w tej chwili cały świat najbardziej interesuje. Mam tu na myśli konferencyę lozańską

Zważywszy że Polska w konferencyi tej udziału nie bierze, poczyniłem wszystko, co należało, aby zabezpieczyć nasze interesy, i uważam, że posiadam w tym kierunku dostateczne gwarancye. Pragniemy usilnie dochować zawartych sojuszów i uchronić się od nowych wstrząśnień. Zaznaczam jeszcze, iż nie jest wykluczone zawezwanie nas w dalszym rozwoju wypadków do wypowiedzenia się w pewnych kwestyach zasadniczych na konferencyi lozańskiej, a dążyć będę do tego, byśmy w takim wypadku zabrać mogli głos narówni z innymi.

Z zadowoleniem mogę stwierdzić, że świeżo podpisany układ handlowy z królestwem S.H.S. spotkał się z nader życzliwem przyjęciem w tem państwie, zarówno w rządzie jak i w wyrazie opinii publicznej. Wierzę, że stosunki nasze z bliskim sąsiadem zachodnim tj. z Czechosłowacyą, ułożą się tak dobrze, jak tego wymaga interes polityczny Europy, skoro tylko dojdzie do definitywnego uregulowania i załatwienia ostatnich istniejących spraw spornych — mam tu na myśli przedewszystkiem sprawę Jaworzyny.

Pragnę przedstawić panom szczegóły odbytej ostatnio w Paryżu konferencyi w sprawie Kłajpedy. Komisya wyznaczona przez konferencyę ambasadorów dla opracowania projektu rozwiązania sprawy Kłajpedy, postanowiła przed przystąpieniem do decyzyi wysłuchać dezyderatów trzech zainteresowanych stron, przedstawicieli Kłajpedy, Polski i Litwy. Prace komisyi są poufne.

Aczkolwiek incydent protokolarny między Polską a rządem sowietów, o którym na poprzedniej konferencyi wspomniałem, nie jest jeszcze zlikwidowany, to jednak zaznaczyć pragnę, że nie zmienił on bynajmniej swego charakteru, przeciągając się tylko niestety ze względów formalnych, a stosunek bezpośredni i bieg spraw i interesów obu państw, nie został zupełnie w niczem zakłócony. Jak panom wiadomo, dnia 30 bm. rozpoczyna się w Moskwie konferencya w sprawie rozbrojeń. Wyznaczona z naszej strony delegacya wyjeżdża w najbliższy wtorek do Moskwy.

—oOo—

Paderewski pożegnał się z polityką.

Paryż. (Pat.) „Chicago Tribune" donosi z Nowego Jorku, że Paderewski rozpocznie na nowo jako pianista publiczne występy. Dziennik podaje również, że Paderewski spotkał się z Clemenceau, przyczem spotkanie miało momenty wzruszające. Obaj mężowie przypomnieli sobie chwile z okresu konferencyi w Wersalu, poczem Padereswki wykonał w obecności Clemenceau impromptu Schuberta.

Propozycye posłów wileńskich.

Warszawa. (AW.) Posłowie Wileńszczyzny wystąpili z propozycyą, aby na ostatnim posiedzeniu Sejmu konstytucyjnego uchwalono nowelę w sprawie organizacyi wyborów tej treści, iż w drodze wyjątkowej przyjęci będą w skład nowego sejmu posłowie wybrani w pasie neutralnym, leżącym między Litwą a Polską.

Gdańsk a kupiectwo polskie.

Gdańsk. Pat. Na wczorajszem posiedzeniu zjednoczonych kupców i przemysłowców polskich w Gdańsku przybył zaproszony generalny komisarz Pluciński. Ref. dr. Lagowski przedstawił trudności z jakiemi ma do czynienia kupiectwo polskie w Gdańsku oraz szykany ze strony władz gdańskich.

Zdaniem rządu polskiego obywatele polscy w Gdańsku nie mogą być traktowani jako cudzoziemcy i że stknowiska tego będzie bronił. Omawiano następnie sprawę założenia w Gdańsku polskiej Izby handlowej, a wreszcie kroki poczynione w prezydyum Rady portowej przeciwko podwyżce opłat portowych w porcie gdańskim. Referent tej sprawy stwierdził, że ciągła podwyżka opłat portowych godzi w kupiectwo polskie, które reprezentuje 85% obrotów w porcie.

Lloyd George ponownie wybrany.

Londyn. (Pat.) Lloyd George został wybrany jednogłośnie ponownie leaderem partyi liberałów narodowych.

—o—

Groźba konsolidacyi rosyjsko-turecko-niemieckiej.

Londyn. (Pat.) Reuter. W czasie debaty w Izbie reprezentantów oświadczył lord Grey, że sytuacya na bliskim Wschodzie zapowiada się bardzo groźnie, gdzie przewidywana jest konsolidacya rosyjsko-turecko-niemiecka. Przeciw tej konsolidacyi musz aalianci utworzyć jednolity front, jeśli chcą uniknąć katastrofy. Należy się spodziewać, że solidarność aliantów wytworzy pomyślną sytuacyę. Lord prezydent Rady tajnej Salisbury oświadczył, że pierwszem zadaniem obecnego rządu jest poprzeć politykę Curzona, zmierzającą do usunięcia różnic między aliantami. Musimy w Lozannie zająć silne stanowisko, by stworzyć na Wschodzie trwałe stosunki

Dalszy spadek marki niemieckiej.

Wiedeń. (AW.) „W. Alg. Zeitung" donosi z Berlina :wiadomość ogłoszona w „Chicago Tribune" o nowych instrukcyach jakie miał otrzymać Branbury, wywołała w Berlinie wielkie zaniepokojenie. Na możliwość porozumienia w kwestyi reparacyjnej i stabilizacyę marki zapatrują się chwilowo w Berlinie bardzo pesymistycznie. Kwestya, jakie stanowisko zajmą socyaliści wobec nowego rządu, jest w Berlinie żywo omawiana. Zachodzi obawa starć parlamentarnych. Wszystkie te momenty odbiły się na targu dewiz. Dolar, który 23 bm. płacono 6.100, skoczył 24 bm. na 7.000. Dewiza londyńska poszła w górę z 26.000 na 31.000 W Zurychu dewiza berlińska spadła na 7 i pół.

Przed konferencyę brukselską

Wiedeń. (AW.) Wczoraj odbyły się w Paryżu wstępne narady przed konferencyą Brukselską, w której wzięli udział ministrowie belgijscy Theunis i Jaspar, kilku urzędników min. spraw zagran., przewodniczący komitetu gwarancyjnego, oraz kilku rzeczoznawców. Stwierdzono, że przygotowania na konferencyę brukselską są na ukończeniu. Komisya reparacyjna ze względu na mającą się odbyć konferencyę zrezygnuje z espełnienia swych funkcyi w sprawie moratoryum i planu płatniczego. Rozwiązanie kwestyi reparacyjnej wspólnie z problemem długów międzysojuszniczych zastrzeżone będzie specyalnie konferencyi brukselskiej.

Rzym. (AW.) Jak twierdzą w kołach politycznych w Lozannie zapadła uchwała, by konferencya brukselska rozpoczęła się 10. XII. rb.

—o—

Włochy chcą pokoju z Jugosławią.

Wiedeń. (AW.) Mussolini oświadczył sprawozdawcy jugosłowiańskiej „Polityka" że Włochy chcą wobec Serbii uprawiać politykę przyjazną. Wszystkie kwestye, jakie w tej chwili są sporne muszą być wyjaśnione. Jugosławia winna jaknajrychlej wstąpić na własną drogę polityczną wytkniętą jej przez położenie geograficzne, t. zn. dążyć nie do Adryatyku, lecz do morza Egiejskiego. Układy zawarte przez poprzedni rząd włoski przyrzeka Mussolini przeprowadzić.

—o—

Berlin. (AW.) Dzienniki donoszą, że z dniem 1. grudnia nastąpi znaczna podwyżka taryf kolejowych: towarowej o 15 proc., osobowej o 100 proc.

Rozprawa przeciw komunistom.

(Trzeci dzień).

Na piątkowej rozprawie w dalszym ciągu zeznawał osk. Królikowski. Oskarżony przyznaje, że występował pod pseudonimami „Szczypowski", „Krowoderski" i „Cyprvan", a czynił to ze zrozumiałych powodów.

Przew. Laidler: Skąd pan czerpał fundusze i skąd czerpała je partya?

Osk.: Z wkładek, składek, przedsięwzięć partyjnych; pomagały nam nadto bratnie partye we Francyi, Niemczech, Rosyi i innych krajach. Nie uważam tego wcale za niedopuszczalne. Jest i było zwyczajem, że stronnictwa robotnicze na zasadzie swojej międzynarodowej solidarności, dążące do jednego i tego samego celu, popierają się wzajemnie. Przyznaję, że partya utrzymywała płatnych funkcyonaryuszy. Nie uważam, by godność człowieka ofiarowującego swoją pracę dla celów partyjnych, była tem obrażoną, że pobiera się za nią zapłatę. Owszem, nietylko nie należy, ale powinno się tych ludzi wynagradzać.

Przew.: Zna pan broszurę „Czego chcą komuniści" Stacha, wydaną przez nielegalne wydawnictwo K. P. G. W.?

Osk.: Nie. O ile jednak treść jej zgadza się z poglądami wczoraj przezemnie wypowiedzianymi, akceptuję ją. Komuniści dążą do utworzenia Rad Robotniczych, które w danym wypadku zmusiłyby obecne rządy do ustąpienia, a same stanęły na czele. Zresztą i w Polsce mieliśmy Rady Robotnicze od grudnia 1918 r. do marca 1919 r. Komuniści polscy nie godzą w całość państwa jako takiego i dlatego uważam zarzut zdrady głównej za nieuzasadniony.

Przew.: Czy zna pan współoskarżonych?

Osk.: Dr. Grosserową, Cichowskiego i Kriłyka; co do innych uchylam się od odpowiedzi.

Przew.: Co wie pan o konferencyi w gmachu świętojurskim?

Osk.: Miała ona mieć charakter informatywny; co do szczegółów odsyłam do inicyatorów, którzy udzielą informacyi.

Ile osób aresztowano na konferencyi.

Na konferencyi aresztowała policya 27 osób, stwierdzam, że akt oskarżenia wspomina tylko o 26 osobach. Tą 27 osobą był niejaki Leon Spiegel ze Stanisławowa. (Wedle aktu oskarżenia z zakwestyonowanych u oskarżonych listów wynika, że nie „Sosna" lecz Spiegel denuncyował oskarżonych.

Osk.: Na III zjeździe III międzynarodówki byłem. Przemawiałem tam w imieniu robotników polskich.

Przew.: Treść przemawiania znana nam z aktu oskarżenia.

Osk.: Wiadomość ta w zasadzie odpowiada naszym tendencyom i zasadom; w szczegółach jednak odbiega od rzeczywistości.

Przew.: Czy wiadomo panu, że delegat robotników polskich wyraził się „Wasza armia jest naszą armią, a armia polska jest wrogą".

Osk.: Cytatę należy rozumieć z punktu widzenia robotników, a nie państwowego. Partya robotnicza stoi na stanowisku, że armia robotnicza, a nie ta dawna armia carska jest jej sprzymierzeńcem.

Przew.: Czy partya komunistyczna uznaje narodowości?

Osk.: Nie można nie uznawać faktów. Panowie przypisujecie nam...

Przew.: My, przypisujemy zdradę główną. (Na sali i na ławie obrońców śmiechy).

Oskarżony w tem miejscu roztrząsa teoretycznie komunistyczny punkt widzenia na sprawę narodowościową, i w konsekwencyi chciałby przekonać, że jedynie komunistyczny punkt widzenia jest słuszny. Porusza cały szereg znanych komunałów, wkońcu na pytanie obrony stwierdza, że nie jest i nie było zamiarem komunistów dokonywać zamachów. Jeśli w okresie rewolucyjnym dokonano w Polsce zamachów, to uczyniła je prawica. Ona to dokonała zamachu stanu w r. 1919, a brały w nim udział takie osobistości jak późniejszy minister spr. zagr. ks. Sapieha. Oskarżony należał swego czasu do terorystów, dziś uważa akcyę terorystyczną za bezcelową i szkodliwą.

Osk. Dr. Grosserowa.

Wprowadzają na salę drugą z rzędu oskarżoną dr. Czesławę Grosserową. Jest to osoba w średnim wieku, o krótko strzyżonych włosach, poważnym wyrazie twarzy, ubrana bardzo skromnie. Mówi głosem pewnym, logicznie, operuje bardzo często kategoryami imperatywów, tak, jak gdyby się dziwiła, że dotąd nie zrozumiano idei, którą ona wyznaje.

Oskarżona: Do winy się nie przyznaję, jakkolwiek pewne fakty, naprowadzone w akcie oskarżenia odpowiadają rzeczywistości. Do komunistycznej partyi należę. Jestem komunistką od r. 1918 t. j. od czasu powstania partyi. W ruchu socyalistycznym biorę udział od r. 1904, a nie jak akt oskarżenia mówi — od r. 1914. Pracuję w partyi socyalistycznej od czasu moich studyów w Zurychu.

W toku śledztwa tak moi współoskarżeni jak i ja odmawialiśmy wyjaśnień. Śledztwa bowiem nie prowadzono tak, jak należało. Dzisiaj chcemy dawać odpowiedzi, gdyż rozprawa jest jawna i publiczna i toczy się przed forum sędziów przysięgłych.

Na ławie oskarżonych znajduję się przypadkowo. Przypadkowo również zasiadają na niej moi współoskarżeni. Na ławie tej tak samo dobrze mogłoby zasiąść tych 130 tysięcy wyborców, którzy w dniu wyborów oddali swój głos na listę komunistyczną. Sąd ten jest nie tyle sądem nademną, ile sądem nad dążeniem mas robotniczych, sądem nad ich ideologią. Sąd ten jest sądem starego świata nad nowym, sądem nad torującem sobie nowe drogi dążeniem. Zmuszeni jesteśmy siłą faktu odpowiadać przed sądem tym w myśl ustaw burżuazyjnych. Dla nas jednak jedynie miarodajnym jest sąd robotniczy, trybunał robotniczy. Sąd ten zarzuca nam zbrodnię zdrady stanu w Galic i Wschodniej. Rzecz ważna. Galicya Wschodnia nie należy do Państwa Polskiego.

Przew.: Ależ pani jest obywatelką polską.

Osk.: Tak. Zbrodni zdrady stanu nie mogłam się dopuścić w tym kraju, gdyż kraj ten wedle praw międzynarodowych, które panowie uznają, a my nie uznajemy, nie stanowi części składowej Państwa Polskiego.

Sąd ten również narusza nasze prawa konstytucyjne, które gwarantują nam wolność przekonań, swobodę zrzeszeń i t. d. Muszę stwierdzić, że przed ogłoszeniem konstytucyi działalność nasza była jawna i niczem nie krępowana. Dopiero po jej ogłoszeniu ujawniła się tendencya i duch, który dziś wszechwładnie panuje. Te i inne przyczyny spowodowały, że nasza działalność nosiła charakter nielegalny.

Na dzisiejszej rozprawie, która jest

W SALI »Jad Charuzim« ul. Bernsteina 11. NIEDZIELA 26. listopada br. o g 7.30 wiecz.

Wielki Koncert żydowsk. pieśni ludowych
znanego śpiewaka barytona **Jakóba LERMANA**
ze współudziałem **Bronisława GIMPLA** i **N. KRAMERA.**
(Skrzypce) (Fortepian).
11287

W skład programu wchodzą najpiękniejsze żyd. pieśni ludowe, chasydzkie motywy oraz humor ludowy. »—« Bilety już do nabycia w »BETH ISRAEL« ul. Jagiellońska 15., Księgarni p. N. SIEGLA (pasaż Hausmana 8) i Ceirej-Jehuda pas. Hausmana 5. W sobotę i niedzielę od godz. 10 rano przy Kasie »Jad Charuzim«. »—

publiczną, mogę wszystko powiedzieć, gdyż my komuniści nie mamy nic do ukrywania.

Dziwię się autorom aktu oskarżenia. Jestem zdumiona. Nie mogę pojąć, że autorowie aktu oskarżenia nie są w stanie wżyć się w psychiczne motywy oskarżonych a tylko zdobyli się na insynuacyę, że dla korzyści materyalnej oskarżeni pracowali na rzecz idei. Ten sposób stawiania kwestyi jest równocześnie wykładnikiem dzisiejszych poglądów na świat. Wartałoby gruntownie i głębiej zbadać, czy naprawdę pieniądze są jedyną pobudką naszego działania. Rozumiem intencyę autorów, chodziło im bowiem o zohydzenie nas. Czy słusznie, nie ja mam osądzić.

P r z e w.: Proszę do rzeczy.

O s k.: Dlaczego tak jest, postaram się przedstawić.

Oskarżona w tem miejscu szeroko i długo rozwodzi się nad aktualnemi problemami ekonomicznymi i dowodzi, że społeczeństwo dzisiejsze bez względu na różnicę klas jest fizycznie i duchowo zwyrodniałe. Na zasadzie cyfr usiłuje wykazać, że odpowiedzialność za obecny stan rzeczy ponosi burżuazya, która w interesie utrzymania stanu posiadania posługuje się wszelkimi możliwymi, godnymi i niegodnymi środkami, byleby tylko utrzymać się przy władzy. Zarzuca ona burżuazyi obłudę, zanik poczucia moralności, gangrenę. Patryotyzm dzisiejszych patryotów, zdaniem oskarżone, jest workiem najpustszych frazesówj łużącym do wzbudzenia najniższych instynktów mas, które uwodzone przez frazesowiczów, bronią jej stanu posiadania. Jedyną drogą wyjścia, jej zdaniem jest zmiana ustroju społecznego, której dokonać mogą jedynie i wyłącznie masy robotnicze. Na pytanie dlaczego tylko masy robotnicze, odpowiada ogólnikowo i imperatywami.

Czem jest partya komunistyczna?

P r z e w.: Słyszeliśmy już od oskarżonego Królikowskiego, jakoże pani jest komunistką, spodziewam się, że godzi się pani z jego poglądami.

Oskarżona nie daje za wygraną i w dalszym ciągu kontynuuje swoje wywody, na co się przewodniczący zgadza.

Słyszymy znowu słowa: burżuazya, proletaryat, ustrój kapitalistyczny, kolektywizm, słowem, że jedynie komuniści są w stanie uszczęśliwić ludzkość.

O s k.: Akt oskarżenia w całości naiwnie potraktował całą sprawę. Czemu przypisać tę naiwność.

P r z e w.: Pani nie ma krytykować lecz bronić się.

D r. D u r a c z: Proszę o głos.

P r z e w.: Głos ma oskarżona, poczem udzielę panu głosu.

O s k.: Akt oskarżenia traktuje nas, jako agentów płatnych państwa ościennego. Stwierdza, że chcieliśmy zaprzedać swoją ojczyznę. Myśmy nie działali w interesie jakiegoś państwa. My nie uznajemy granic państwowych. Dla nas istnieją tylko dwa kordony, rozciągające się wzdłuż i poprzez cały świat. Z jednej strony proletaryat całego świata, z drugiej stony światowa burżuazya. Naszym celem — to federacya republik socyalistycznych.

Akt oskarżenia mówi o intrydze bolszewicko-ukraińskiej. Wogóle w tych intrygach uwidacznia się pewien system. Gdzie nie można sobie poradzić z pewnymi skomplikowanymi problemami, wietrzy się intrygę, spisek. Tu w Galicyi Wschodniej intryga bolszewicko-ukraińska, w Kongresówce intryga żydowsko-bolszewicka. Jest to jednak bardzo prymitywne załatwienie kwestyi.

Jak to się stało, że konferencya odbyła się w gmachu św. Jura.

O s k.: Na wiosnę 1921 przybyłam do Lwowa. Występowałam pod pseudonimami Olga Lewicka i Anna Sadowska. Do Galicyi Wschodniej przyjechałam z polecenia C. K. K. P. R. P. celem zorganizowania i czuwania nad akcyą w kraju. Co do lokalu, w którym miała się odbyć konferencya, były dwa zdania. wchodził w grę lokal w jednym z związków zawodowych i lokal w zabudowaniach świętojurskich. Jak to przyszło, że wybrano ten ostatni?

O s k.: Stwierdzam, że w gmachu św. Jura aresztowano 27 osób, a akt oskarżenia wspomina tylko o 26 osobach. Tą 27-mą osobą jest wyżej wspomniany Leon Spiegel, który z nami razem został aresztowany, a po dwóch dniach wypuszczony. Jeśli sąd dysponuje odnośnym protokołem spisanym przez p. Iwachowa może to stwierdzić.

P r z e w.: P. Iwachow, jak pani wie jest świadkiem i będziemy mieli sposobność usłyszeć jego zeznania. A teraz do rzeczy.

O s k.: Intryga bolszewicko-ukraińska. — W partyi uwijał się niejaki Maj-Herzmann, który nie dawał żadnych powodów do podejrzeń i nie mieliśmy żadnego powodu, by nie żywić doń zaufania. Ten oto Maj-Herzmann w natarczywy sposób starał się nas przekonać, że najbardziej odpowiednim i stosownym lokalem będzie lokal w zabudowaniach św. Jura. Że on będzie stosowny, tłómaczył tem, że dzień konferencyi jest niedzielą, że w tym dniu ludzie idą do cerkwi i że w ten sposób konferencya będzie mogła spokojnie obradować. Mimo, że stał inny lokal do dyspozycyi, przyznaję, że niestety uległam i zgodziliśmy się na propozycyę Maja. Jak wiadomo na konferencyę w zabudowaniach św. Jura wkroczyła policya — epilog — my na ławie oskarżonych — Maja-Herzmanna niema — intryga ukraińsko-bolszewicka gotowa.

Akt oskarżenia jest w wielu wypadkach nieścisły. Oskarżona odnośnie do pytania, skąd partya czerpała fundusze, podziela stanowisko Królikowskiego, zaś co do swojej osoby stwierdza, że jest z zawodu lekarką i że zawodowo zarobkowała.

Pracowała jako lekarka w szpitalu dla chorób zakaźnych w Warszawie, była lekarzem szkolnym, fungowała jako lekarka innych instytucyi, zawsze jednak z powodu swego stanowiska partyjnego musiała z zajmowanej pozycyi ustępować. Nie przebaczano jej, że jest socyalistką. Musiała się jąć praktyki prywatnej. Tu jednak zaczęto nie tylko ją prześladować, lecz także przeprowadzano rewizyę u jej pacyentów, co z natury rzeczy zmusiło ją do zaniechania ordynowania w domu. Jako specyalistka-epidemolog obejmowała tedy dyżury u burżuazyjnych rodzin, co jak wiadomo jest bardzo dobrze płatne. I to jest źródłem dochodów, z których mogła nietylko sama żyć, lecz także i innych wspierać.

P r z e w. A tu we Lwowie też pani wykonywała praktykę?

O s k. Tak.

P r z e w. U kogo?

O s k. zwraca się w stronę publiczności i oświadcza: Na sali widzę za dużo przedstawicieli wywiadu i rozumie się, że nie mogę wymieniać nazwisk.

Przew. o czytuje listy, z których wynika, że oskarżona komunikowała się z odsiadującymi więzienie komunistami i usiłowała im udzielać moralnego i faktycznego poparcia.

Osk. do autorstwa listów się przyznaje, stwierdza jednak, że w tej komunikacyi fungował jako pośrednk powyższy Maj-Herzman, który jej listów adresatom nie doręczał, a ona odpowiedzi dostawała. To mówi oskarżonej wiele. Oskarżona prosi o niektóre oryginały listów, gdyż w wypadku, gdy ma przed sobą odpisy, nie jest w stanie potwierdzić ich autentyczności.

Osk.: Chcę zwrócić na jeszcze jeden moment uwagę. Świadczy on, że akt oskarżenia opiera się tej samej płaszczyźnie dedukcyi co oskarzenie. Akt oskarżenia m. i. wspomina, że zaofiarowałam współoskarżonemu towarzyszowi Cichowskiemu książkę „Słówka", która zdaniem aktu oskarżenia zawiera poezye i wiersze dalekie od przeciętnej etyki i moralności. Proszę panów, autorem tej książki jest Tadeusz Boy-Żeleński, wybitny literat i znawca sztuki pięknej, jedyny znakomity tłómacz Moliera na język polski, kawaler franc. Legii honorowej, prof. uniwersytetu poznańskiego, przedstawiciel rządu polskiego na uroczystości molierowskiej w Paryżu i o dziele tego wybitnego człowieka autorowie aktu oskarżenia nic innego nie mieli do powiedzenia. Jest to znamienne, bardzo znamienne.

S ę d z i a p r z y s.: Czem kierowaliście się przy przyjmowaniu członków?

O s k.: Musiał być uczciwym człowiekiem i nie być ajentem policyjnym. A z Herzmannem to był właśnie błąd.

P r z e w.: Pani, jak z listu wynika, miała doradzać więźniom-komunistom używania pewnych proszków w celu wywołania choroby.

O s k.; Całkiem to tak nie było. Niewątpliwie uwięzionym towarzyszom starałam się pomóc. Doradzałam im tylko w jaki sposób można symulować chorobę, Jestto zresztą zwyczaj w takich wypadkach często praktykowany, że tylko wspomnę o obecnym profesorze uniwersytetu warszawskiego drze Mazurkiewiczu, który swego czasu obecnemu Naczelnikowi Państwa w podobny sposób doradził symulowania choroby.

Oskarżona w dalszym ciągu oświadcza, że w śledztwie dowiedziała się o jakimś dokumencie znalezionym rzekomo w kieszeni jej płaszcza, o którym ona jednak nic nie wie. Oskarżona stwierdza też, że w kawiarni de la Paix była jeden jedyny raz, w towarzystwie jej znajdował się również ten Maj-Herzmann, a niedaleko ich stołu siedział wywiadowca policyjny zasłaniając się gazetą „Neue Freie Presse". To skłoniło ją do natychmiastowego opuszczenia lokalu.

Dr. G r e k: Czy zna pani oskarżonego Meszarosa?

O s k.: Tak. Członkiem partyi nie był, a że uczestniczył w konferencyi to ja spowodowałam. Jako chłopca bowiem inteligentnego o swobodniejszych przekonaniach, doradziłam go zaprosić. Myślałam sobie, a nuż coś z niego będzie.

Dr. G r e k: I stało się. (Na sali ogólny śmiech).

Na wniosek obrony dalsze przesłu-

PREMIERA DRAMATU PSYCHIKI. KOBIECEJ w 7 akt. p. t **PREMIERA**

„Rozdroże Namiętności“

LYA MARA i KAJSER TITZ kreują główne role.

Kopernik od 24|XI 922 **Marysieńka**

chanie osk. Grosserowej odroczono do soboty o 9-tej rano.

NADESŁANE.

»TOYNBEEHALA«, plac Strzelecki 4

Sobota dnia 25. listopada 1922 o godz. 7. wiecz.

INAUGURACYJNY ODCZYT

red. Dr. ANZELM KLEINMAN:

„Prawdziwe oblicze Ameryki“ (z własnych przeżyć). Wstęp WOLNY!

Kancelaryę adwokacką

albo lokal na kancelaryę nabędę we Lwowie albo na prowincyi.

Zgłoszenia do »Małopolskiej Reklamy“ Lwów Kopernika 16. pod „Kancelarya«. 11262

Druki i Stampilie

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**

LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.

otwarty od 9—1 i 3—6. 9733

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

Dra I. URICHA i FR. URICHA

Kopernika 12. ord. od godz. 9—1 i 3—6

Staraniem lwowskiej grupy Hitachdutu wygłosi w niedzielę 26. bm. o godz. 3-ciej popoł w lokalu »CEIREJ-JEHUDAH«, Pasaż Hausmana tow. Dr. NATAN MELZER referat na temat: **»Zadania konferencyi krajowej Hitachduthu«**. — Obecność wszystkich członków i sympatyków konieczna. 11323

W Żydowskim domu sierót wojennych w Stanisławowie

jest do objęcia posada

WYCHOWAWCZYNI.

Zgłoszenia (wraz z curriculum vitae i odpisami świadectw) przyjmuje przewodnicząca p. Sabina Halpernowa, ul. SZOPENA 9. Nieuwzględnione zgłoszenia pozostaną bez odpowiedzi.

Taniej jak we Lwowie

można kupić wszelką biżuteryę, oraz podarki z chińskieg. i prawdziwego srebra tylko u firmy

S. Teichman, Tarnopol,

UL. MICKIEWICZA 18. 11312

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Sobota 25 listopada »Żydówka«

Niedziela 26 listopada pop. »Ta która przeszła bez śladu«

Niedziela 26 o godz. 7 »Zamarłe oczy«.

—ooo—

Repertuar Teatru Nowości.

Sobota 25 bm. »Japonka«.

Niedziela 26 bm. »Bajadera«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Sobota 25 bm. »Sublokatorka«

Niedziela 26 bm. »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela

(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

—o—

TEATR ART. LIT. „U L“

OSSOLIŃSKICH 10.

Program X.

Od 20 do 30 listopada r. b.

1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki

—o—

REPERTUAR ukraińskiego narodowego teatru — ul Szaszkiewicza 5.

W sobotę 25 bm. »Mira Efros« obraz w 5 aktach I. Gordina.

W niedzielę 26 bm. popoł. o godz. 3-ciej »Zaporożec za Dunajem« w 3 aktach, wieczorem o g. 7-mej »Baron Cygański« Straussa. Bilety w Narodnej Torhowli.

Sala Towarzystwa Muzycznego.

Poniedziałek 27 listopada: Popularny koncert symfoniczny, orkiestry Namysłowskiego. 11320

— **Na dzisiejsze t. j. sobotnie** popołudniowe przedstawienie „Kościuszki pod Racławicami“ bilety, prócz Kuratoryum Szkolnego sprzedaje kasa Teatru Wielkiego.

— **„Dzieci ziemi“ Tadeusza Rittnera.** Teatr Wielki przygotowuje nieznane u nas i nie wystawiane dzieło niezapomnianej pamięci Rittnera pt. „Dzieci ziemi“. Od dłuższego czasu odbywają się próby pod reżyseryą p. Zyteckiego. Premiera „Dzieci ziemi“ we czwartek 30 bm. Problem psychologiczny i jego rozwiązanie, świetna budowa sztuki oraz temat zupełnie odmienny od dotychczasowych sztuk rittnerowskich, składają się na całość niezmiernie ciekawą. Artyści, którym powierzono role, dokładają wszelkich starań, by tylko dzieło Rittnera mogło wypaść jak najlepiej. Bliższe szczegóły podamy niebawem.

— **Orkiestra ludowa** St. Namysłowskiego wystąpi w przejeździe na turnee do Rumunii z jedynym koncertem w poniedziałek 27 b. m. Znakomity w swoim rodzaju zespół wykona program złożony przeważnie z charakterystycznych utworów ludowych, kujawiaków, mazurów i t. p. kompozycyi, w których odtwarzaniu orkiestra ta jest niezrównaną.

— **Dr. Joachim Fink** został wpisany na listę adwokatów i otworzył kancelaryę w Lisku. 11322

— **Posiedzenie posłów nar.-żydowskich.** Wszystkich posłów i senatorów Wschodniej Galicyi, wybranych na program narodowo-żydowski, zapraszam na posiedzenie, które odbędzie się w poniedziałek dnia 27 bm. o godzinie 4. popołudniu w Warszawie w gmachu sejmowym. Dr. Leon Reich.

— **Między wybranymi** przez Radę partyjną, zatwierdzonymi posłami na Sejm znajduje się także rabin Meszulem Rath z Chorostkowa, który jednak zrzekł się mandatu ze względów zawodowych.

— **Emilia Marecka—Henryk Sittner** zaręczeni, Lwów, w listopadzie 1922. 11332

— **Podwyższony podatek od zapałek.** Izba skarbowa donosi: Rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 20 listopada 1922 l. 6995, podwyższono podatek od zapałek na 6 Mk. od pudełka.

Zapasy ponad 100 pudełek zawierających do 60 zapałek, a znajdujące się w dniu 18 listopada w posiadaniu każdego należy zgłosić w 3 egzemplarzach we właściwym Oddziale kontroli skarbowej w całości, zatem nie samą tylko nadwyżkę, celem dodatkowego opodatkowania do 25 listopada. Dodatkowy podatek należy uiścić we właściwej kasie skarbowej.

Przesyłki zapałek, które były w transporcie w dniu 18 listopada 1922 należy zgłosić, celem dodatkowego opodatkowania w ciągu dni 5 po nadejściu transportu na miejsce przeznaczenia.

— **Izba skarbowa komunikuje:** Sprzedaż świadectw przemysłowych na rok 1923 przez Magistrat miasta Lwowa odbywa się od 25 listopada do włącznie 31. grudnia 1922 w lokalu parterowym Ratusza lwowskiego obok Kasy miejskiej.

W interesie stron interesowanych leży, aby celem uniknięcia natłoku w ostatnich dniach grudnia 1922 przystępowały już teraz do wykupna świadectw przemysłowych.

— **Zgromadzenie Toynbehali** 19 bm. odbyło się Doroczne Walne Zgromadzenie Zyd. T-wa oświatowego Toynbehala we Lwowie. Sprawozdanie z działalności T-wa za rok ubiegły złożył przewodniczący Dr. Graf, a po dyskusyi, w której udział wzięli pp. Dr. Bikeles, Dr. Kleinmann, inżynierowa Czaczkesowa i Siegel zgromadzenie przyjęło sprawozdanie z podziękowaniem do wiadomości i udzieliło ustępującemu Wydziałowi votum ufności, poczem wybrano wydział w następującym składzie: Dr. Henryk Graf przew., Dr. A. Kleinmann i Drowa S. Feuersteinowa j. zast. przew., M. Kram jako sekret., Hammerówna zast. sekret., inż. Czaczkiesowa skarbniczka, Rudowa bibl. Siegel ref. hebr. dyr. Schächner, Z. Schorr, Dr. Meisel, Mehrerowa, Efrusi, jako członkowie wydziału.

Wydział przystąpi już do rozpoczęcia działalności a wieczór inauguracyjny odbędzie się w sobotę 25 bm. o godz. 8 wiecz. w sali Koła kobiet żyd. pl. Strzelecki l. 4.

— **Trzęsienie ziemi na Węgrzech.** W Pięciokościołach i Kaposvar odczuto dziś o godzinie 4 rano trzęsienie ziemi, idące w kierunku zachodnim. Huk podziemny słychać było także w południowych częściach komitatu Polna i Baranya oraz w okolicy Baya.

—o—

— **Ślub** p. Adeli Fleischer-Schiffmann z p. Adolfem Goldmannem przedstawicielem towarzystwa akcyjnego Rosenblatt w Łodzi, odbył się w Warszawie w listopadzie br. 11325

—o—

— **Sekcya chóralna** Żyd. Tow. Muzycznego urządza w niedzielę 26 bm. o godz. 5 popoł. w sali Z. T. M. (ul. Janowska 26) dla członków i wprowadzonych gości I. Wieczór muzyczny z łask. współudziałem pań S. Grifflówny (śpiew), Drowej Korngutowej i Drowej Samuelowej (fortepian) oraz pp. B. Bilewicza (fortepian), i J. Finklera (śpiew) jakoteż 16-ki Z. T. M. pod Batutą prof. W. Kozaka. 11300

Cały Lwów KUPUJE FUTRA u firmy **Raczes i Grüss, Lwów, Legionów 19** dom Dependance Bristol. 11326

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH
OPUŚCI PRASĘ

KALENDARZ „CHWILI"

NA ROK 1923

CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn kochanego kuzyna Leiby Weisengrüna z p. Miną Rothman gratuluję i życzę dużo szczęścia 11309
Frimcia.

Do zaręczyn p. Leona Urama z p-ną Jollą Steinbergerówną, zasyła serdeczne gratulacye
Szymon Lichtenberg
11502 i personal sklepowy.

Z okazyi zaręczyn kochanej kuzynki Pepi Ertelównej z p. Jakóbem Hirschem z Turki n Str. gratulują serdecznie
rodzina Langinger ze Lwowa

Z okazyi zaręczyn kochanego szwagra pana Leona Urama z p. Jollą Steinbergerówną, zasyłają serdeczne życzenia 11309
Józef Silberman z żoną.

Z okazyi zaręczyn kochanego brata Leona z p-ną Jollą Sternbergerówną, zasyłają wiązankę szczerych życzeń bracia 11308
Emanuel i Pinkas Uram.

Z okazyi zaręcyn mej k. kuzynki Mali Brüll z p. Bernardem Zeislerem zasyłam serdeczne życzenia szczęścia Bunio Spiess.

Leib Weisengrün — Mina Rothman
Rudki — Gródek Jagiell.
zaręczeni w listopadzie.

Leon Uram — Jolla Steinberger
Lwów — Trzebinia
zaręczeni w listopadzie 1922.

Amalia Hahnówna — Samuel Schleicher
Seredne — Rohatyn
zaręczeni w listopadzie 1922.

Henryk Eiferman — Julia Hernisówna
Wiedeń — Kołomyja
zaręczeni, listopad 1922.

בברכת מזל טוב ובעתיד מזהיר מברכים אנו
את שארתנו שושנה ווילדער ליום בואָה בברית
האירוסין עם מר ברנרד לינדענבוים.
משפחת ווילדער, בערקא 24 11327

Z życia gospodarczego.

Wiadomości Giełdy zbożowej.

Na giełdzie transakcye w pszenicy wyborowej po 52.500 loco Lwów, za pszenicę z domieszką obcych ziarn płacono loco Lwów, od 46.000 do 47.0000, zc jęczmień dobrej jakości płacono 36.000 loco Lwów.

Silniejsza podaż w zbożu twardem przy średnim popycie i braku wyborowych odmian. Owies dobrej jakości silnie poszukiwany. Ziemniaki przemysłowe bez obrotu. Tendencya chwiejna, usposobienie ożywione. Następne zebranie Giełdy zbożowej odbędzie się w poniedziałek d. 27 listopada br. o godz. 5 popoł.

Wywóz mąki w dalszym ciągu zakazany.

Warszawa. (Pat.) Wobec tendencyjnie rozsiewanych pogłosek o zmianie wywozowej polityki rządu komisya wywozowa stwierdza, że wywóz zbóż chlebowych, mąki itd., w dalszym ciągu nie jest dozwolony i że przed wiosną roku przyszłego rewizya tego rozporządzenia nie będzie rozpatrywana.

Kupcy zbożowi.

W sobotę 18 bm. odbył Związek kupców zbożem, przetworami i produktami rolnymi we Lwowie Walne Zgromadzenie konstytuujące w wielkiej sali Instytutu technologicznego w obecności prawie wszystkich kupców i przemysłowców tej branży tak ze Lwowa jak i z prowincyi.

Po wyborze Zarządu, w skład którego weszli pp.: Leon Braunstein prezes, Władysław Zacharjasiewicz i Adolf Tauber wiceprezesi, Ozyasz Schreck i Maksymilian Łańcut sekretarze, Chaim Bomze skarbnik, Filipp Tilleman, Leon Schinagel i Juliusz Kohn wydziałowy, — uchwalono wynająć odpowiedni lokal, gdzie przez ciągłe pielęgnowanie życia towarzyskiego wśród kupców, przez urządzanie odczytów, pogadanek fachowych oraz zabaw towarzyskich podnieść poziom kulturalny oraz stan moralny kupiectwa zbożowego.

Osoby wchodzące w skład zarządu dają należytą rękojmię, że związek rozwijać się będzie ku dobru członków i ogółu społeczeństwa.

Związek nakłada przedewszystkiem na swoich członków obowiązek wstąpienia do lwowskiej giełdy zbożowo-towarowej, a wszelkie tranzakcye przeprowadzać na giełdzie lub według zwyczajów giełdowych. W ten sposób zniknie pokątny handel dla społeczeństwa tak szkodliwy, szczególnie handel zbożem lub jego przetworami, a co najważniejsze ustaną wreszcie orgie spekulacyi oraz szalony i zawrotny taniec cen które nietylko szkodliwe są dla społeczeństwa, lecz stanowią tamę w handlu i ruinę dla solidnego kupiectwa, wzbogacając jedynie niesumienne jednostki.

Wyrażono zapatrywanie, że ważnem byłoby, gdyby Izba handlowa zdecydowała się oddać biura giełdy dla przeprowadzenia tranzakcyi zbożowo-towarowych codziennie przez 3—4 godziny a nie jak dotychczas trzy razy tygodniowo po 1—2 godziny. Dlatego też frekwencya jej jest minimalną, co ujemnie wpływa na stan zdrowego handlu i wywołuje dezorjentacyę.

O. Schreck.

—o—

Wiadomości handlowe.

Lwów, 24 listopada 1922.

Na targu efektów kursa wszystkich prawie akcyi z powodu wielkiej podaży osłabione.

Transakcye w Chodorowie po 24000 do 25000, w Cmielowie ef. 7100, w Gafocie 3800, w Parowozach 8000—8100, w Nafcie 5500—5400, w Oikosie 18500 do 18000, w Rakszawie 14500, w Zieleniewskim 18000—17500—17750, w Pociskach 3200—3300—3100, w Pezetach po 3500, 3400, 3450 i 3500, w P. T. H. po 2000, 1900 i 2000, w Banku Hipotecznym po 1500, 1450, 1475 i 1500, w Powszechnym Banku Kredytowym po 520, 550 i 575, w Ziemskim Banku Kredytowym po 1700, 1300, 1250 i 1800, w Banku Przemysłowym po 3000, 2500 i 3000, w Karpalicie po 4200, w Sierszy elektr. po 1900, 2000 i 2050.

Kursa dewiz zachodnich cokolwiek wyższe, Berlin słabszy. Za Berlin płacono 242 50, 250 i 230, za Paryż 1140, 1146, za dolary 16000, za Bukareszt 101, 100 i 101, za Lei 100, za Zurych 2980, i 2987 za Pragę 500, 501, 503 i 506, za Zagrzeb 69, za Londyn 71600 i 71700, za Wiedeń 22·25, 22·50 i 22·65, za Belgię 1060, za korony czeskie 503.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 24 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 16000—00000, kanad 15700—00000, marniem. 2·35—0·00, leje 97·00—00·00, fr. franc. 1100—0000, fr. szwajc. 2900—0000 kor. czeskie 500.00—000·00, funty szterl. 70000—00000, liry włoskie 700—000 Wiedeń 22·00—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 6000—0000, fr. belg. 970—0000, Berlin 2·30—0·00, Praga 505·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr. 22·00—00·00.

Tendencya na dolary zwyżkowa, na marki niem. zniżkowa.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 24. listopada 1922.

PTH. I—III. 2300—2800, Impex 350 450, Polski Glob 850—950, Żegluga Polska 500—600, Zieleniewski 16000 20000, Parowozy 7000— 8000, Trzebinia fabryka maszyn 6000— 7200, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1500—2000 Polska Nafta 5500—6500, Siersza el. I-III. 2500-3500, Oikos 17000--20000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10000—12000, Krakus 5000—6000, Cmielów 11000—15000. Górka 25000—28000, Siersza 19000—21000 T. P. G. 15000—18000, Chodorów 26000 28000, Pocisk 4000—5000

Dolary ameryk. 15200—16200, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1075 1175 franki szwajcarskie 2900—3000 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 70000—72000. marki niem. 2·00 — 2·50, kor. austr. 22·00 23·00 korony czechosł. 480·00-515·00, liry włoskie 000—000, leje rumuńskie 00·00—00·00 korony węgierskie 6·50—7·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 000·—

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 24 listopada 1922.

Dolary ameryk. 15950.00—16100·00 dolary kanadyjskie 0 000-00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·45—2·37½, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1067·50 1072·50, Berlin 2·45 2·25 — Gdańsk 2·42½, 2·25 Londyn 71650—72400 00—72250 00, Paryż 1150·00 1145·00, N. Jork 15950·00 16100 Szwajcaryę 2950·00 2995·00 Wiedeń 22·75 —0·23,00 Włochy 755.00, Holandya 0000, Praga 515·00—505·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 24 bm. Berlin 0·08½, Praga 16·90— Nowy Jork 537·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22½ Bukareszt 3.45, Wiedeń 0·0075 Medyolan 25·10, Zagrzeb 1·95, Warszawa 0·03½ Paryż 38 30 Londyn 24·16, Holandya 211·50, Sofia 3·85.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 24. bm. Berlin 0·07½, Holandya 212·00 Nowy Jork 537·50, Londyn 24·17, Paryż 38·45, Medyolan 25·10, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 16·90, Budapeszt 0·22½, Zagrzeb 1·90, Bukareszt, 345 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·75, kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·85.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 24. bm.:

Renta majowa 1220·00, austr. renta koronowa 1180, węgierska renta koronowa 7.500, Losy tureckie 459.000—, Renta lutowa 1850·00 Anglobank 91.000 Bankverein 25·500 Bodenkreditanstalt 59.000, Kreditanstalt 30.000, Bank depozytowy 15000 Laenderbank 79000, Merkury 20000 Unionbank 67400·—, Ziwnosteńska banka

NAJTANIEJ KUPICIE

Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITK ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmi

I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

835.000 Kolej półn. 11,500·000 Kolej południowa 155100 Alpiny 351·000, Berg- und Huetten 2 250.000 Krupp 390.000 Poldihütte 650.000, Prager Eisen 1,200.000, Rima 303.000, Skoda 866·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 500.000 Fanto 0,970.000·— Galicia 5,950.000 Schodnica 825.000·, Gal. Karpaty 1,420·000—, Koleje austryackie 0,680.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 509000·— Kolej Lwów-Czern. 305·000, Bank obrotowy 17500.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 24 bm. Amsterdam 28490·00, Zurych 13460·00, Berlin 10·25, Kopenhaga 14735·00, Bruksela 4824·00, Chryst. 13235·00 Sztokholm 19360, Zagrzeb 249·25, Budapeszt 30·35 Bukareszt 00·00 Londyn 325400, Praga 2277·00, Medyolan 3366·00, N. Jork 72.425·00 Paryż 5154·00, Sofia 539·50, Warszawa 4·50—4·60.

Marki niem. 10·25, marki polskie 4·30—4·60, fr. franc. 5085·00, szwajc. 13370·00, fr. belgijskie 4765·00, lewy bułgarskie 518·00, lei rumuńskie 462·00, liry włoskie 3332.50, funty szterl. 324900 dolary amer. 72.000·00 noty holenderskie 28340·00 noty duńskie 14570·00, noty norweskie 13085·00, czeskie 2260.

DROBNE OGŁOSZENIA

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. W. Lauterstein b. elew. kliniki dermatolog. w Berlinie.
Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampą kwarcową 8620

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 17, ordyn. od 8—9 i od 12—6

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Regina Reichenstein = Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8-9 i od 2—4 pl. Halicki 7 (nad kawiar. Centr.).

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok** ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów elektrolizą, brodawek, znamion. 10706

Dr. Maksymilian Roller
ord. W CHOROBACH DZIECI od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10171

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. Lwów, Słowackiego 4, naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej
KORALNICKA 8. (op dl. Akademickiego).

W Chorobach SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Lola Föllenbaum, LWÓW ŻÓŁKIEWSKA 33
od 3—6 sekundaryusz szpit. powszechnego. 8625

WOLNE POSADY.

Rutynowany samodzielny buchalter bilansista i korespondent polsko-niem. z branży drzewnej zostanie natychmiast przyjęty. Zgłoszenia osobiste Mörsel, Kazimierzowska 47. 11263

Dom spedycyjny poszukuje inteligentnego rutynowanego ekspedyenta kawalera. Zgłoszenia pod »Natychmiast« do Chwili. 11336

Przyjmę dwóch praktykantów do obuwia i galanteryi, Achaj Leona Sapiehy 27. 11340

KUPNO — SPRZEDAŻ.

W BERLINIE kamienice od 3 milionów marek pol. począwszy, sprzedaje Biuro »Celeritas« Lwów, Jagiellońska 17. 11277

SKÓRKI z KRÓLIKÓW zimowe w każdej ilości kupuje. Farbiarnia, pl. Bernardyński 15. 11236

Dom parterowy blachą kryty w dobrym stanie za 11,000.000 Mp. sprzeda Baczes Gródecka 24, II. p. 11347

Kąt nowych wielka wysprzedaż 120—150 Mk Chorążczyzna 24. 11168

NAUKA i WYCHOWANIE

Języka polskiego, niemieckiego, literatury, historyi, korespondencyi, udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, II. p. 11175

POSAD POSZUKUJĄ.

Koncypient z praktyką szuka posady na prowincyi. Wiadomość u Dra Bociurkowa, adwokata w Buczaczu. 11227

Zdolna nauczycielka poszukuje posady bony w lepszym domu Rosenberg, Piema 12 a. 11234

KANTORZYSTKA z dwuletnią praktyką biurową dokładnie obeznana z buchalteryą biegle pisząca na maszynie i stenografująca szybko poszukuje odpowiedniej posady. Listy pod »Pilna« biuro ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11306

Fachowiec z długoletnią praktyką szuka posady w składzie towarów żelaznych. Zgłoszenia Klarfeld Rutowskiego 23. 11311

Długoletni kierownik hurtownego składu bławatnego, posiadający znajomości w Łodzi i obznajomiony z buchalteryą, poszukuje odpowiedniej posady. Łask. zgłoszenia pod »Pracowity« do Administr. »Chwili«. 11317

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Tylny lokal nadający się na sklep lub małą fabryczkę w centrum miasta do wynajęcia. Wiadomość Magazyn obuwia Krach-Zimerman, ul. Krakowska 26. 11283

Dwie studentki Politechniki poszukują 1 pokoju z całem utrzymaniem przy lepszej rodzinie tradycyjno-żydowskiej. Cena obojętna. Listy pod »Estera« biuro ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21.

Dom z wolnem mieszkaniem 3 lub 4 pokojowem kupię we Lwowie. Zgłoszenia pod »Nowoczesny komfort« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11139

Poszukuję na lokal biurowy w śródmieściu 2 do 3 pokoi, przedpokój na dobrych warunkach. Zgłoszenia pisemne pod »L. W. Nr. 100« do Administracyi. 11226

Pokój umeblowany z całem utrzymaniem przy rodzinie dla młodej panienki do wynajęcia. Zgłoszenia pod »Ognisko« w Administracyi. 11316

Obcokrajowiec poszukuje 2 lub 3 pokoi umeblowanych w śródmieściu ewent. z utrzymaniem. Łask. zgłoszenia pod »A. W.« do Admin 11314

Słuchaczka filozofii poszukuje skromnego pokoju przy rodzinie. Zgłoszenia pod »Słuchaczka« do Administracyi. 11329

RÓŻNE.

Poszukuje się objektu fabrycznego z budynkam we Lwowie koło toru kolejowego. Zgłoszenia z podaniem ceny i rozmiaru pod »Trust« do biura ogłoszeń Scherera pasaż Hausmana. 11339

INTERESA HANDLOWE.

Sklep dobrze prosperujący w śródmieściu na najlepszym miejscu poszukuje wspólnika lub pożyczki. Zgłoszenia pod »Pewny« do Administracyi.

Lekarza jako spolnika poszukuje zakład dentystyczny we Lwowie. Zgłoszenia pod »Spółka« do biura dzienników Scherera pasaż Hausmana. 11338

Ogłoszenia.

Grunt około 2 morgowy z zabudowaniami nadającemi się na fabrykę zakupi lub wynajmie zakład przemysłowy we Lwowie. Bliskość toru i tramwaju pożądane. Zgłoszenia pod »Przemysł fabryczny« do biura ogłoszeń SOKOŁOWSKIEGO, JAGIELLOŃSKA 7.

Zawiadamiamy o ponownem otworzeniu pod nowem kierownictwem
Pierwszej chem. Fabryki skór „GARBNIK"
SP. Z OGR. POR.
Lwów, ul. Łokietka 16. 11505
Wszelkie gatunki skór przyjmujemy pod gwarancyą do wyprawiania.

Lokal sklepowy
nadający się na skład mebli w śródmieściu poszukiwany. Zgłoszenia pod »Urządzenia« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7.

SZAMPAN marki światowej sławy LOUIS Meunier« Sec i demi sec »TRIANON« »du BARRY« »ROYAL« poleca Jeneralna Reprezentacya na Polskę.
MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE
„EMTEKA"
LWÓW, UL. KOPERNIKA 42 b.
CENY KONKURENCYJNE. 11062

PLUSZE, JEDWABIE, SZYFONY, ADAMASZKI we wszystkich szerokościach, DYMKI, KAPY, FIRANKI, materyały na UBRANIA, PŁASZCZE, KOSTYUMY, KLOTY, oraz satyny malowane trykotyny flanele, barchany poleca tanio
T. FUHRMAN, Skarbkowska 23 I. p.

Huta szkła w Żółkwi
poszukuje stałego dostawcy szkła zbitego. Oferty nadsyłać do Zarządu Huty — Żółkiew 11319

„Hallo" ŻĄDAJCIE „Hallo"
TYLKO
1/100 szt. Proszku drożdżowego 3500 Mk i 1/100 sztuk Cukru wanilowego 5000 Mk.
»HALLO« 11091
oraz 1/100 Cynamonu, pieprzu i papryki 2000 Mk. — miel. we woreczkach.
„HALLO" wyroba Piotra Wandowicza „HALLO"
w Stanisławowie, (ul. Piotra Skargi 19).
Wysyła franko-franko. Hurtownikom 10% rabat.

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów ul. Pilichowska 14.

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT OBUWIA MĘSKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO MARKI ORYGINALN. „GOODYEAR-WELT" DO FIRMY **Schweitzer i Falbel** LEGIONÓW 33. — 10735

Kapelusze Damskie zagraniczne

filcowe 8.000 Mp., welurowe (Hückla) 20.000 Mp., czapki sportowe od 6.000 Mp. wzwyż, czapki pikowe i skórzane we wszystkich Kolor. Wszelkie dodatki do modniarstwa krawieczyzny

ZYGMUNT GERBER, Lwów, Rynek l. 18 (w pasażu).

Równocześnie zawiadamiam moich Szan. Odbiorców że rozwiązałem spółkę z firmą »Alba« i nadal »« prowadzić będę magazyn mój jak poprzednio w lokalu dawnym RYNEK 18 (w pasażu). ««— 11324

Czekolada BAŁTYK jest najlepszą.

Wszędzie do nabycia.

KALOSZE męskie, damskie, dziecinne dostarcza po cenach fabrycznych 11230 »» Majer, Krister — Lwów, Rynek l. 12. ««

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy MORSEL i PERLSTEIN Lwów, Rzeźnicka 14

Na drzewko! Żarówki choinkowe

ELEKTR. w kształcie różnych figurek, owoców, kwiatów wyrobu fabryki J. Kremenezky Wiedeń poleca ze składów zastępca

„KONTAKT" M. Magassy i Ska Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

Samochód osobowy używany tylko marki **AUSTRO-DAIMLER** najchętniej o sile 35 HP. kupię zaraz

Zgłoszenia z podaniem ceny, roku fabrykacyi czasu przez jaki samochód był używany do

Tow. Akc. »Reklama Polska« Lwów, Romanowicza 10 pod »» »Samochód«. ««

Nowo powstały magazyn artystycznych wyrobów jubilerskich **U. GIELSKIER** kupuje i sprzedaje najsumienniej 11333 **BRYLANTY-ZŁOTO** Srebro, platynę i t. p.

MOTOR ssąco gazowy 35 HP.

fabrykat Langen i Wolf mało używany natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia do biura ogłoszeń Brücka, Kościuszki 2 pod »Okazya«. 11335

NOWY TRANSPORT

najmodniejszych płaszczy damskich i dziecinnych po bajecznie niskich cenach poleca hurtownie i detalicznie znana stara firma

KLARA WERK

Lwów ulica Skarbkowska l. 7.

Znane z dobroci mydła i mydełka toaletowe fabryki **Stanisław Rożnowski** » W KRAKOWIE » WSZĘDZIE DO NABYCIA.

BIELIZNA MĘSKA w wielkim wyborze po cenach najtańszych u firmy **The Gentleman** pl. Halicki 12 (róg Batorego). 11266

WAZELINA marki „Columbia" W BECZKACH

WAZELINA marki „Columbia" w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —

FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY **„COLUMBIA"** L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Zanim kupujesz futra przekonaj się, że najtaniej i najsumienniej zostaniesz usłużony u A. Peitzera, Lwów, **Pasaż Hausmana 5.**

::—:: ZA SUROWCE PŁACĘ NAJWYŻSZE CENY. ::—::

OTOMANY Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materye meblowe, Drelichy, Kretony, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca L. FLORE BLIT, Lwów, Brajerowska 4 hurtow. i detajl.

„TOMOR"

„TOMOR" jest to koszerne holenderskie masło roślinne światowej sławy i może być używane tak do mięsnych jakoteż do mlecznych potraw.

„TOMOR" używany do wszelkiego pieczywa lub nasmarowany na bułce lub chlebie zastępuje w zupełności masło deserowe.

„TOMOR" oszczędza w użytku połowę wydatków gospodyni a zatem nie da się zastąpić zwykłym tłuszczem kokosowym,

Fabryka »Tomor« holenderskiej firmy Van den Bergh pozostaje pod stałym nadzorem rabinatu warszawskiego.

Jeneralne Zastępstwo na Małopolskę i Śląsk Ciesz.: **ELIASZ REICH** Wiedeń, XVIII., Bastiengasse 50.

Zlecenia odsprzedawców wykonuje: we Lwowie: **Max Freilich, Kotlarska 3** w Krakowie: **Salo Zimmet, Dietlowska 31.**

Kopyta lwowskiej fabryki „Model" zawsze na składzie u firmy **Schnapek Thiman, Bcia Eichman** ulica Żółkiewska 16

WOLNE POSADY.

Praktykant z dobrej rodziny potrzebny natychmiast do perfumeryi Chamysza, Sykstuska 2.

Poszukuję bony do dwojga dzieci 9 i 3 letniego, która włada językiem polskim i niemieckim. Wiadomość Zofia Scheer, ul. Cłowa 12, parter na lewo. 11284

Pianię z poleceniami do 8-mio miesięcznego dziecka przyjmę. Jagidowa, Królewska 4/I. 11276

Tłuszcz jadalny najłatwiej strawny **KUNEROL** poleca się cierpiącym na żołądek.

Przedstawiciel: HENRYKA J. SCHIFFMANA SYNOWIE, LWÓW.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock. »Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1338 Lwów, wtorek 28. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 800 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . .	200.000 Mkp
Pół stronicy	100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

W naszej sprawie.

Przed kilku dniami poruszyliśmy na tem miejscu sprawę problemu wschodniego, która stała się aktualną z okazyi konferencyi lozańskiej a to w związku z naszem zagadnieniem palestyńskiem. Konferencya w Lozannie została w międzyczasie otwartą i cała opinia publiczna i prasa światowa zajmują się żywo tokiem obrad. Z dotychczasowego przebiegu konferencyi nie wiele wnosić można o przyszłych jej rezultatach. Oryentacyę umożliwiają raczej uwagi miarodajnych mężów stanu, wyrażone poza konferencyą z okazyi obrad.

Na wybitne miejsce wśród członków tej konferencyi wysunął się przedstawiciel Włoch, nowy premier Italii wyniesiony na ten urząd dzięki nacyonalistycznemu ruchowi, którego był inicyatorem wzgl. organizatorem — faszysta Mussolini. P. Mussolini zajmuje sobą opinię publiczną, głosi na lewo i prawo swoje poglądy, podkreśla je wobec wszystkich z naciskiem nowego w polityce człowieka, który chce się odrazu znaleść w pośrodku zdarzeń, jako czynnik respektowany.

Nas interesują głosy o stanowisku dzisiejszych władców Włoch w sprawie Palestyny. Prasa przyniosła informacye, z których wnosićby można, że nowy premier niechętnie i nieżyczliwie odnosi się do sprawy żydowskiej siedziby narodowej.

Czy tak jest w istocie, czy stanowisko to daje powód do niepokoju?

Co powiedział p Mussolini wzgl. co mówią o p. Mussolinim i jego stosunku do żydowskiej Palestyny?

Wedle doniesienia zagranicznych biur korespondencyjnych Mussolini miał imieniem Włoch przyrzec delegacyi syryjsko-palestyńskiej poparcie jej dążenia do stworzenia państwa syryjsko-palestyńskiego, samodzielnego państwa z obszarów, wchodzących dziś w skład terytoryów mandatowych Anglii i Francyi, na Wschodzie. Wiadomość ta pozostaje w sprzeczności z inną wiadomością o warunkach wielkich mocarstw, wygotowanych jako nienaruszalne zasady dyskusyi na temat bliskiego Wschodu, a mianowicie, że m. i. mandaty w Syryi, Mezopotamii i Palestynie pozostają w mocy i nie mogą być naruszone.

Nie możemy w tej chwili stwierdzić, która z obu wiadomość jest raczej autentyczną. Ale też obie nawzajem się nie wykluczają. Nie jest rzeczą wykluczoną, że Włochy niezależnie od opinii reszty mocarstw, kosztem kwestyonowania mandatów angielsko-francuskich, usiłują coś wytargować dla siebie. Taką była polityka włoska w okresie przed zatwierdzeniem mandatu i dzięki temu ratyfikacya mandatu palestyńskiego napotkała swoim czasie na trudności, które spowodowały zwłokę w jej załatwieniu. Stanowisko Włoch w swoim czasie było też podyktowane rewerencyą wobec opozycyi Watykanu przeciw aspiracyom żydowskim w Palestynie. Kąt widzenia Watykanu nie przyjął się wówczas. Prócz ustępstw w sprawie miejsc świętych, przeciw którym świat żydowski i organizacya syonistyczna nie podnosiła żadnych zastrzeżeń, zasada żydowskiej siedziby narodowej nie doznała żadnej korrektury.

W sytuacyi tej nie nastąpiła żadna zmiana i nie grozi — zdaniem naszem — żadne niebezpieczeństwo w przyszłości z powodu stanowiska Włoch. Opinia Mussoliniego w sprawie utworzenia państwa Syryjsko-palestyńskiego godzi w równym stopniu w interesy Anglii jak i Francyi, Z tego rodzi się solidarność interesów obu tych państw w kwestyi mandatowej. Gdy się z drugiej strony zważy, że stanowisko Włoch jest raczej wynikiem starego antagonizmu francusko-włoskiego niż przeciwieństwa interesów angielsko-włoskich, oraz że ewentualne kokietowanie przez Włochy delegacyi arabskich ma właściwie na celu mnożenie Francyi i Anglii trudności, od których Włochy gotowe odstąpić za cenę koncesyi — staje się jasną sytuacya polityczna i niedwuznacznie się okazuje, że w kwestyi tej, nie o Palestynę i nasze aspiracye idzie, ale o pociągnięcie na szachownicę polityki europejskiej, nie wiadomo na razie czy zręczne czy illuzoryczne, w każdym razie obchodzące nas bezpośrednio raczej pozornie niż istotnie.

W okresie przed zatwierdzeniem mandatu palestyńskiego komplikacye takie mogły może ubocznie wpłynąć na naszą niekorzyść, dziś wymagają tylko czujności — do niepokoju nie dają powodu.

—o—

Stanowisko Ameryki na konferencyi w Lozannie.

Ameryka żąda równouprawnienia gospodarczego wszystkich narodów. — O granice Turcyi europejskiej. - Delegacya ros.

Wiedeń. (Pat.) Wczoraj przedpołudniem delegacya amerykańska wzięła po raz pierwszy czynny udział w pracach konferencyi lozańskiej. Obserwator amerykański Child złożył oświadczenie, że Stany Zjednoczone nie mogą dopuścić do tego, aby uregulowano jakąkolwiek kwestyę terytoryalną w sposób mogący z góry przesądzać załatwienie wszystkich innych spraw. Polityka Ameryki została przedstawiona w memoryale wystosowanym 30. października do ministrów spraw zagranicznych trzech mocarstw. Stany Zjednoczone wcale nie mają zamiaru przeszkadzać mocarstwom w ich dążeniach do zabezpieczenia pokoju i nie życzą sobie niczego takiego, coby mogło doprowadzić do konfliktu między interesami Ameryki a innych mocarstw. Stany Zjednoczone pragną tylko uznania zasady równouprawnienia gospodarczego wszystkich narodów. Nie żądają one ani dla siebie jako dla państwa, ani dla swoich obywateli, stanowiska uprzywilejowanego, życzą sobie tylko ochrony swych praw i zagwarantowania zasady otwartych drzwi. Konferencya — mówił Child — powinna się dowiedzieć, że naród amerykański nie życzy sobie takiej polityki, która stosowana w praktyce, doprowadziłaby do sprzeczności interesów różnych państw na obszarze obcego terytoryum.

Oświadczenie przedstawiciela Stanów Zjednoczonych wywarło bardzo silne wrażenie na uczestnikach konferencyi i usunęło na drugi plan wszelkie inne sprawy nad któremi obradowano w sobotę. W kołach delegacyi angielskiej na konferencyę lozańską wypowiadana jest opinia, że Stany Zjednoczone mają wprawdzie niewątpliwie prawo bronienia swoich zasad, jednakże z drugiej strony również niewątpliwie obowiązek współdziałania z aliantami we wszystkich kwestyach europejskich. Kwestya Mossulu której poruszenia na konferencyi lozańskiej Anglia sobie nie życzyła niewątpliwie stanie się wkrótce przedmiotem obrad konferencyi. Mówią, że Child odbył wczoraj konferencyę z Ismedem paszą i innymi członkami delegacyi tureckiej. Jak wiadomo Ameryka interesuje się specyalnie kwestyą Mossulu. Mówią też, że przedstawiciel amerykańskiego Standard Oil Company jest obecnym w Lozannie i odbył konferencyę z delegacyą turecką.

Lozanna. (Pat.) W komisyi dla spraw terytoryalnych, delegat Stanów Zjednoczonych Child oświadczył, że zawarte w swoim czasie umowy między mocarstwami co do utworzenia w Turcyi specyalnych stref wpływów (jak np. umowa zawarta w St. Remo), nie dadzą się pogodzić z zasadą równouprawnienia gospodarczego.

Lozanna. (Pat.) Delegacya rosyjska zamówiła lokal składający się z 8 pokoi oraz trzy wielkie sale. Ismed pasza odbył dłuższą konferencyę z Worowskim

—o—

Skład materyałów i przyborów dentystycznych
ul HETMAŃSKA Nr. 8, pierwsze piętro!

Dla nowych posłów i senatorów.

W odnowionym gmachu sejmowym.

Sejm obecny nie składa się z jednego gmachu, widocznego od ulicy Wiejskiej lecz z całego kompleksu budynków, postawionych w głębi rozległego dziedzińca i osłonionych przed oczyma przechodniów ulicznych rozłożystymi konarami stuletnich drzew.

W jednym z tych budynków, zajętych ostatnio przez zakład bakteryologiczny, mieścić się będą biura i sale komisyjne Senatu. Gmach został gruntownie odnowiony i adoptowany do tego celu. Zaniedbany, wyboisty dziedziniec zamieniono na wygodny i elegancki podjazd, wyłożony klinkierem i obramowany trawnikami i kwietnikami, które z wiosną ożywią i upiększą tymczasową siedzibę instytucyj prawodawczych. Szerokie chodniki umożliwią sędziwym senatorom dostanie się do położenia go zdala od ulicy gmachu, do którego dostęp dotychczas był niezmiernie uciążliwy. Gmach ten nie zawrze zresztą w swych murach całego życia Senatu. Wiele urządzeń będzie wspólnych z Sejmem. Przedewszystkiem wielka sejmowa sala posiedzeń ma być w pewnych dniach, czy godzinach pozostawiona do użytku plenarnych zebrań Senatu. Wspólny też będzie bufet, biblioteka, czytelnia, a wskutek tego i obszerne kuluary sejmowe.

Lokale frakcyjne senatorzy i posłowie też mają mieć wspólne. Zostaną one skoncentrowane w dalszej części korytarza pierwszego piętra gmachu sejmowego. Przez postawienie nowych ścian powiększono ilość znajdujących się tam ubikacyj; będą też musiały niektóre kluby zadowolnić się mniejszemi lokalami. W pierwszym rzędzie dotyczy to Zw. L. N. i P. S. L. Pierwszy miał poprzednio dwie wielkie sale, teraz otrzyma jedną, ale istotnie wspaniałą; część jej odgrodzono na kancelaryę partyjną. Obok zarezerwowano dużą salę dla P. S. L. — „Wyzwolenie", Ch. D., frakcya żydoska i niemiecka — dostaną większe pomieszczenia. Średnie pokoje zajmą N.P.R., Ukraińcy, Białorusini, grupa p. Dubanowicza. małe pokoiki — „okoniowcy" i „chliboroby". Jedno i dwuosobowe frakcye: Stapińczycy, komuniści, p. Prilucki i t. d. będą musiały obejść się bez własnych pomieszczeń. Socyaliści pozostają w dotychczasowym lokalu na parterze.

Obok położone pokoje N. Z. L. zamienione będą na wygodnie urządzone poczekalnie i rozmównice, dzięki czemu uniknie się spacerów interesantów po wewnętrznych kuluarach i schodach sejmowych, co tak raziło w poprzednich latach. Zwłaszcza podczas posiedzeń plenarnych ma być ściśle przestrzegane, aby obcy ludzie nie wałęsali się po gmachu sejmowym. Tę szczęśliwą inowacyę należy powitać z radością. Przyczyni się ona bezwątpienia do utrzymania ciszy, powagi, no i czystości w rezydencyi naszego parlamentu.

W nowem rozplanowaniu pomieszczeń drugą część górnego korytarza, przylegającą do kancelaryi sejmowej, przeznaczono na sale komisyjne. Inne urządzenia i lokale pozostają na dawnem miejscu. Cały gmach sejmowy gruntownie zremontowano; ułożono nowe posadzki w korytarzach i w sali „pas perdus", odświeżono sufity i ściany, uporządkowano suterenowe pomieszczenia dla stenografistek i maszynistek. powiększono ilość miejsc na ławach ministeryalnych i podsekretarzy stanu, wreszcie jedną z lóż urzędniczych — przeznaczono dla senatorów — podczas posiedzeń seimu, a dla posłów — podczas obrad senatu.

Gmachy sejmu i senatu łączą się z sobą za pośrednictwem krytej, ogrzewanej galeryi, biegnącej od pokojów, położonych za prezydyum sejmowem i użytkowanych zwykle na konferencye członków rządu; galerya ta umożliwi senatorom dostawanie się z własnego gmachu, gdzie będą mieli sale komisyjne, ewentualnie biura senatu, do gmachu sejmu, mieszczącego ich lokale partyjne, salę posiedzeń plenarnych bufet, czytelnię, pocztę itd. — bez przechodzenia przez podwórze.

Co do powołania do życia oddzielnej kancelaryi dla senatu — dotychczas nie zapadła decyzya. Zależeć to będzie od woli przyszłego marszałka senatu. Narazie wszystkie czynności kancelaryjne, związane z senatem, spełniają biura sejmowe.

Echa wyborów w Galicyi Wschodniej.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse" ogłasza artykuł posła polskiego we Wiedniu p. Lasockiego na temat wyborów we wsch. Małopolsce, w którym zbija on inspirowane przez działaczy ukraińskich wiadomości o rzekomych nadużyciach władz polskich w czasie wyborów w Galicyi wschodniej.

—o—

Kodyfikacya prawa wekslowego.

Kraków. (Pat.) Komisya kodyfikacyjna zakończyła obrady nad prawem wekslowem, przyjmując projekt, który zostanie rozesłany bankom, sądom i Izbom adwokackim do zaopiniowania. Po zebraniu tych opinii, projekt wejdzie pod obrady plenum, a po przyjęciu go w trzeciem czytaniu przedłożony zostanie Sejmowi. Jestto pierwsza ustawa w dziedzinie prawa prywatnego ,która ogólnie obowiązywać będzie na całym obszarze Rzpltej.

—o—

W obliczu poważnych problemów politycznych.

Paryż. (Pat.) Poincare wygłosił w Bouligni wielką mowę, w której przypomniał przedewszystkiem o prawach przysługujących Francyi, który winna ona bronić, oraz o przysiędze niezłożenia broni dopóty, dopóki nie zostanie osiągnięte zwycięstwo, tak zupełne, aby zabezpieczyć stały pokój i bezpieczeństwo Francyi. Pokój ten musi być istotny, a skoro jest pewien naród, który go nie chce przyjąć dobrowolnie i szczerze, nie pozostaje nic innego, jak tylko mu go narzucić. Ale jakżesz go narzucić, skoro kraj, który winien go podyktować, jest niezdolny doprowadzić tego dzieła do końca, będąc pastwą kłótni i swarów.

Jeszcze przed końcem br. Francya i sprzymierzeńcy znajdą się w obliczu najpoważniejszych problemów polityki zagranicznej i będą musieli powziąć ważne decyzye, od których będzie zależała w wysokim stopniu nasza przyszłość. Ten to moment mielibyśmy uważać za najstosowniejszy do wzniecania nienawiści, które już były przycichły?

Czy nie możemy przynajmniej zaczekać na uznanie naszych praw? Zbyt dobrze zdaję sobie sprawę z wielkich trudności, jakie nam jeszcze pozostają do rozwiązania, abym nie miał ubolewać nad rozdarciem, jakie musi jedynie osłabić naszą akcyę na zewnątrz. Z mojej strony nie przyłożę ręki do kruszenia i rozdrabniania sił narodowych.

Poincare zakończył swe przemówienie słowami: Wzywam wszystkich dobrych obywateli do jedności, aby w ten sposób dać nam skuteczną pomoc, jakiej potrzebujemy w celu zapewnienia wreszcie Francyi po tylu cierpieniach bolesnych i tylu stratach materyalnych owoców zwycięstwa i dobrodziejstwa pokoju.

—ooo—

Z parlamentu niemieckiego.

Berlin. (Pat.) Podczas debaty nad oświadczeniem nowego kanclerza dr. Stresemann, przywódca stronnictwa ludowego, wyrażał się bardzo uprzejmie o stronnictwach lewicy oraz energicznie zaakcentował ideę wielkiej koalicyi stronnictw. W ten sposób opozycya lewicy przeciwko Stresemanowi dotyczy głównie jego żądania zmiany ustawy o ochronie republiki. Stresemann poświęcił główną część swej mowy niemieckiej polityce zagranicznej, złaszcza stosunku do Francyi. Sytuacya ekonomiczna i finansoa Francyi — mówił Stresemann — jest zagrożona, podobnie jak sytuacya Niemiec, o ileby nie miała nastąpić żadna zmiana w kierunku polityki obecnej. Wniosek komunistów o wyrażenie rządowi votum nieufności odrzucono a uchwalono votum zaufania wszystkimi głosami przeciw głosom komunistów i małej grupy nacyonalistów.

Paryż. (Pat.) W opinii francuskiej bardzo złe wrażenie wywarła mowa Stresmanna.

—ooo—

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna. (Pat.) Pierwsza komisya kontynuowała dyskusyę w sprawie granic Turcyi w Europie. Po przedstawieniu poglądów przez delegatów tureckiego, greckiego i jugosłowiańskiego, przemawiał lord Curzon, który zaznaczył, że mocarstwa sprzymierzone są najzupełniej jednomyślne co do omówionych spraw. W odpowiedzi na argumenty delegacyi tureckiej podniósł lord Curzon doniosłość tego faktu, że państwa bałkańskie przyłączyły się do bronionej przez niego tezy.

Pierwsza delegacya Stanów Zjednoczonych podała następnie do wiadomości zebranych poglądy jej rządu co do polityki otwartych drzwi w Azyi Mniejszej. Na posiedzeniu popołudniowem Ismed pasza przedstawił punkt widzenia rządu francuskiego w sprawie wysp egejskich, okupowanych przez Grecyę od r. 1912. Po dyskusyi, w której wzięli udział lord Curzon, Barrere i Venizelos, postanowiono utworzyć śpecyalną komisyę dla zbadania kwestyi demilitaryzacyi niektórych wysp.

—o—

Sanacya finansowa Austryi.

Wiedeń. (Pat.) Rada narodowa ukończyła drugie czytanie ustawy o odbudowie, jakoteż ustawy o programie finansowym reform, na podstawie konwencyi genewskiej. Przyjęto w trzeciem czytaniu ustawę upoważniającą prezydenta Rady narodowei do każdoczesnego jej zwołania na żądanie jednej czwartej części członków. W końcu przyjęła Rada narodowa głosami socyalistów ustawę ustanawiającą nadzwyczajną Radę gabinetową.

Paczki żywnościowe do Rosyi.

New-York. (ŻBK). W ciągu 12 miesięcy przesłano do Rosyi i Ukrainy za pośrednictwem Joint'u 150.000 paczek żywnościowych na sumę 1 i pół miliona dolarów. Z obliczeń wypada, że 100.000 rodzin w Rosyi otrzymało żywność od krewnych z Ameryki przez Joint, nie licząc tysięcy rodzin, które otrzymały paczki bezpośrednio za pośrednictwem innych żydowskich organizacyi pomocniczych.

Arabowie nadal bojkotują.

Jerozolima. 22. XI. (ŻBK). Rząd palestyński opublikował, że wybory do Rady Ustawodawczej odbędą się w styczniu 1923 r. Przywódcy Arabów rozpoczęli intensywną agitacyę za bojkotem wyborów do Rady.

Co począć?

Lwowskie zakłady sierót wykazują za miesiąc bieżący narazie czternaście milionów marek deficytu.

Okropna cyfra i sytuacya z której w obecnych warunkach nie widać poprostu wyiścia. Ponadto perspektywy na najbliższą przyszłość tak przykre, że każdemu kto trochę choć ma dla sieroty żydowskiej zrozumienia — ścina się z żalu serce.

Okropna sytuacya. Jak bowiem stan sprawy wygląda? Jest we Lwowie siedem zakładów wraz z ochronkami dla sierót żydowskich, które zebrali wprost z ulicy wkrótce po wypadkach wojennych i smutnych dniach listopadowych —miłosierni ludzie. Ludzie ci, przeważnie sami niezamożni i zaabsorbowani żmudną walką o byt, ofiarą ze swego czasu i mienia, z odpoczynku i zdrowia, stworzyli domy sierót i ochronki i oni nieznużenie niczem się njezrażając od czterech lat dzielą z swoimi pupilami każdą troskę, oni jako synonim, symbol i podwalina zakładów toczą rozpaczliwą wprost walkę o byt zakładów, którymi się opiekują jak rodzice rodzonem dzieckiem. A z drugiej strony społeczeństwo u którego coraz trudniej o datek. W wirze życia, w gonitwie za zarobkiem, w żądzy użycia, w zasklepieniu klasowem czy też pojęć politycznych zatraca się pojęcie opieki nad sierotą i wyciągający rękę po grosz dla nieszczęśliwego dziecka żydowskiego narażony jest na coraz większe poniżenia lub w najlepszym razie na jeszcze dlań boleśniejszą bierność i apatyę.

Nie chce się poprostu wierzyć że tym nieszczęśliwym ofiarom kataklizmu dziejowego, małym, bezbronnym wobec przemocy życia sierotom, które z całem społeczeństwem żydowskiem dzieliły smutek dni wojennych i tragedyę listopada 1918 roku kuratorye zakładów odmówić dziś muszą (czy rozumie społeczeństwo ten wyraz?) kawałka chleba, koniecznej odzieży i zamykać je muszą w nieopalanych pokojach.

Czy nie pojmuje tego społeczeństwo ile upokorzeń znoszą najszlachetniejsze jego jednostki w wiecznej skrzętnej żebraninie o kawałek chleba dla sieroty.

A drożyzna rośnie z dnia na dzień i z godziny na godzinę i problem zaopatrzenia zakładów w minimum egzystencyi staie się coraz zawilszy. Garść żywności, trochę odzieży, węgiel, który jeszcze przed kilkoma tygodniami można było kupić po jakiejś nie absurdalnej cenie dziś stają się niedostępne. A ponieważ przed kilkoma miesiącami kasa kuratoryi była tak samo pusta, jak dziś, a byt zakładu już oddawna utracił stałe jakieś i zdrowe oparcie — niemożna było wypełnić spichlerzy już przed miesiącami. Zioną też one straszliwą pustką.

Co będzie dalej? Co począć? Kuratorye zakładów sierocych ugięły się pod ciężarem deficytu i załamały ręce w obawie o jutro bezbronnej sieroty.

I pod tym znakiem, pod znakiem pytania. na które przedewszystkiem od społeczeństwa żydowskiego paść musi pozytywna odpowiedź — zwołano wczorajszą ankietę.

*

Celem zastanowienia się nad sanacyą stosunków nad zabezpieczeniem bytu zakładów sierocych zwołało Towarzystwo kolonii i ochronek ogr. jako posiadające największą ilość zakładów ankietę na dzień 23 listopada. Na ankiecie tej zjawili się przedstawiciele wszystkich zakładów sierót, posłowie żydowscy przedstawiciel egzekutywy syońskiej, lwowskiego komitetu lokalnego, opieki i Lokalnego Komitetu opieki nad sierotami. Z centralnego Komitetu obecnym był sekretarz i reprezentant.

Nie zjawili się mimo zaproszenia: przedstawiciel gminy wyznaniowej i przedstawiciele klubów mieszczańskich.

To że komisarz rządowy gminy wyznaniowej zignorował wysłane i doręczone mu zaproszenie wywołało żywe oburzenie wszystkich zebranych na sali zwłaszcza. że gmina wyznaniowa jest w pierwszym rzędzie powołana do zajęcia się sierotami żydowskiemi, a dotychczas zgoła nic w tej sprawie nie uczyniła mimo że ściąga olbrzymie podatki i mimo że ma znaczne fundacye na cele sierót.

Po zagajeniu posiedzenia przez prezesa Towarzystwa kolonii i ochronek inż. Czaczkesa przedstawił obecny stan rzeczy w obszernym referacie adw. Dr. M. Schaff.

W referacie tym wykazywał referent bezwzględny obowiązek gminy wyznaniowei do zajęcia się powyższą sprawą wskazywał dalej na gminę miejską jako dalsze źródło skąd pomoc przyjść powinna ponieważ pobierają one znaczne opłaty na rzecz ubogich, z których to opłat przynajmniej 30 proc. przypaść winno ubogim i sierotom żydowskim, wkońcu zaś na Rząd który w zupełności kwestyę sierocą zaniedbuje, nie dostarczając odpowiednich środków mimo ciążącego nań ustawowego obowiązku. Referent zaapelował do obecnych na sali osób by zechcieli się sprawą zająć i w drodze interwencyi u Rządu i innych czynników uzyskali od nich tę pomoc która się słusznie i prawnie zakładom należy. Dalszym źródłem pomocy jest samo społeczeństwo, które przynajmniej częściowo się odbudowało. Referent proponuje wspólną akcyę wszystkich zakładów celem wprowadzenia w życie systemu adoptacyi.

O genezie obecnej sytuacyi

oświadczył referent co następuje: Wojna światowa, ciągle powtarzające się inwazye wojsk nieprzyjacielskich, choroby zakaźne i życie w barakach uchodźczych spowodowały nadzwyczajny wzrost śmiertelności. Tysiące osób padały na polu bitwy, dziesiątki tysięcy ginęły skutkiem wydarzeń wojennych a Galicya stanęła począwszy od roku 1915 przed nową nieznaną dotychczas klęską: Dziesiątki tysięcy dzieci bezdomnych sierót często wogóle bez żadnych rodziców wołały o pomoc.

Samorzutnie w każdem prawie miasteczku w każdej miejscowości zakładały się komitety które tworzyły ochronki oraz zakłady dla tych sierót wojennych.

Za pośrednictwem centralnego Komitetu mającego siedzibę we Lwowie otrzymywały Komitety od rządu austryackiego prawie pełne utrzymywanie dzieci tak że przy pewnej pomocy Towarzystwa dla niesienia pomocy Żydom galicyjskim we Wiedniu zakłady miały pełne dostateczne utrzymanie. Nadchodzi listopad 1918. Ekscesy powtarzające się w różnych miejscowościach wojna polsko-ukraińska, szerzące się wówczas epidemie, następnie wojna bolszewicka spowodowały jeszcze silniejsze natę-

---

DR. N. M. GELBER.

Szkice do historyi Żydów galic.

w latach 1848—1868.

II

Żydowskie Towarzystwo Rolnicze.

W roku 1851 przedłożył rabin z Sambora Samuel Deutsch rządowi projekt reformy Żydów galicyjskich*). Proponował przymusowe zniesienie dotychczasowego ich stroju a wprowadzenie w jego miejsce odzieży europejskiej, zwołanie zebrania notablów celem omówienia i ustalenia zasad rytuału, żądał zaprowadzenia uregulowanego wychowania młodzieży w Galicyi, stłumienia „chasydów“ a w szczególności „rabinów-cudotwórców“, którzy hamują oświecenie Żydów a w końcu urządzenia instytucyj dla ubogich i założenia stowarzyszeń rolniczych. Na memoryał rabina Deutscha odpowiedziało ministerstwo wyznań, że rząd w najbliższym czasie rozpatrzy w jaki sposób należy uregulować w Galicyi sprawę wyznaniową a przy tej okazyi zajmie się też rozważeniem jego projektów reformy, ponieważ kwestyą żydowską w Galicyi traktuje rząd z „największą humanitarnością“.

Inicyatywa Deutscha, dzieląc los wielu innych projektów dotyczących kwestyi żydowskiej byłaby i tym razem utknęła w stoliku referenta bez echa i niespostrzeżona ale jego ostatnie żądanie: założenia stowarzyszeń rolniczych spotkało się z sympatyą żydowskiego społeczeństwa.

Przed wszystkimi innymi zwolennikiem myśli tej był poważany Żyd brodzki Majer Kallir, potomek starej szanowanej rodziny, której niejeden członek powołany był do odegrania poważnej roli w dziejach Żydów. On to postanowił przystąpić do realizacyi planu. Jako prezydent brodzkiej Izby handlowej miał się z początkiem r. 1851 udać na obradujący wówczas kongres cłowy, na który został powołany, by jako jeden z najlepszych znawców stosunków handlowych w Galicyi wziąć udział w uregulowaniu ówczesnej polityki celnej. W czasie pobytu we Wiedniu odbył z wieloma z sprawami żydowskimi obznajomionymi ludźmi narady, omawiając czy by nie było wskazane kilkakrotnie nieudałą coprawda próbę pozyskania Żydów dla rolnictwa podjąć na nowo. Na wielu konferencyach uznano pożyteczność i konieczność tej próby i wyrażono nadzieje, że rodzice — przy poszanowaniu przepisów wyznaniowych chętnie zgodzą się na poświęcenie się ich dzieci rolnictwu.

Bezpośrednio potem interweniował Majer Kallir w ministerstwach wchodzących w danym wypadku w rachubę. Dnia 23. lutego prosił jako członek wydziału galicyjskiego stowarzyszenia rolniczego ministerstwo spraw wewnętrznych*) o pozwolenie na założenie żydowskiego stowarzyszenia rolniczego na który to cel poświęcił już 5.000 złotych a na który nadto wiele osób w jego kraju ojczystym postawiło do dyspozycyi większe datki.

Założyć się mające stowarzyszenie w uwzględnieniu panującego wśród Żydów galicyjskich ubóstwa będzie miało za zadanie skierować ich ku rolnictwu. Dotychczas zostały już poczynione doświadczenia ale nie powiodły się, a to nie z powodu niechęci Żydów do rolnictwa, lecz z następujących przyczyn: 1) pobożni Żydzi byli uparcie przekonani, że w ten sposób niemożliwem będzie zachowanie religijnych zwyczajów, 2) chłopi-chrześcijanie krzywem okiem patrzą na Żyda początkującego jako na intruza, 3) Żyd już z góry widział się wykluczonym z możliwości zawodowej uprawy ziemi.

By wszystkie te wątpliwości już z początku usunąć dąży Kallir do pozyskania rabinackich i ortodoksyjnych autorytetów dla tej idei i przyciągnięcia ich do współpracy nadto zaś do tworzenia kolonij żydowskich, w których święta i rytuały nie kolidują z tokiem pracy ogólnej oraz stworzenia warunków któreby umożliwiły kolonistom akomodacyę do uprawianej ziemi.

Minister spraw wewn. oraz minister

---

*) Wedle aktów wiedeńskiego ministerstwa spraw wewn. Treść ogłoszona także w „Wiener Blätter“ rocznik 1851. Str. 2720.

*) Archiwum min. spr. wewn. (Wiedeń) 1010 M. I. 1851

żenie kwestyi sierocej. Stało się koniecznością nieodzowną zakładanie całego szeregu nowych zakładów. Komitety lokalne zajęły się ponadto sierotami pozostającemi poza zakładami, wprowadzając nieznany dotychczas system opieki poza zakładami. W miejsce poprzednich źródeł pomocy powstał w listopadzie 1918 Żyd. Komitet ratunkowy który ze swych funduszów utrzymywał prawie że wyłącznie wszystkie te zakłady sierót i popierał każdą akcyę zdążającą do ulżenia doli sierocej.

Do żydowskiego społeczeństwa tutejszego nie można było podówczas odnieść się z żądaniem pomocy z powodu zupełnego wycieńczenia finansowego tegoż.

Pomoc rządu i ciał autonomicznych była znikomą wprost i tak małą iż można powiedzieć że równała się zeru. Jedyna pomoc którą zakłady w rzeczywistości otrzymywały polegała na możności taniego zakupywania środków żywności w oddziałach aprowizacyi rządowej względnie aprowizacyi miejskiej. Zakłady sierót spełniały wobec tego należycie swe zadania przy pomocy Żyd. Komitetu ratunkowego do połowy roku. 1921. W tym czasie zlikwidował się Komitet ratunkowy a tem samem ustała wszelka pomoc jaką zakłady dotychczas otrzymywały. Na domiar złego zwinięto prawie że równocześnie ministerstwo aprowizacyi a także gmina przestała dostarczać chleba własnego wypieku z powodu wprowadzenia wolnego handlu.

Zakłady sierót wojennych stanęły wobec wprost rozpaczliwego położenia. Stały bez żadnej pomocy przy wzrastającej z dnia na dzień drożyźnie.

Zakładom pośpieszył wówczas w pomoc Joint który rozmieścił we wszystkich zakładach kilkoro swoich dzieci a zwracając koszta utrzymania tychże dostarcza zakładom prawie że jedną trzecią część ich rzeczywistych wydatków. Zakłady lwowskie pewną pomoc w ostatnich czasach otrzymują z założonego komitetu we Filadelfii. Z nieżydowskich instytucyi otrzymują zakłady wydatnią pomoc z PAKPD. który dostarcza proporcyonalnie do ilości dzieci umieszczonych w zakładach za tanie pieniądze środków żywności. Pozostaje więc do pokrycia co miesiąca prawie że dwie trzecie części budżetu miesięcznego a wobec wzrastającej z dnia na dzień drożyzny kwoty niepokrywane dochodzą do milionowych sum w wszystkich zaś zakładach łączny deficyt za listopad br. przedstawia imponującą kwotę 14 milionów mk.

We Lwowie istnieją następujące zakłady sierót wojennych:

Za Zbrojownią l. 3, Imieniem Róży Melzerowej przy pl. Strzeleckim (łącznie z ochronką), 2) imieniem Rubenzahla przy ul. Janowskiej 78, 3) Zakład dla dziewcząt przy ul. Piekarskiej oraz zakłady Towarzystwa kolonii i ochronek ogrodniczych a mianowicie 4) przy Zborowskiej 8, 5) przy Janowskiej 54, 6) Na Sygniówce (łącznie z farmą rolniczą), 7) oraz ochronka przy ul. Bernsteina. Pozatem istnieje szereg ochronek dla sierót wojennych. Wreszcie lwowski Komitet lokalny zajmuje się sierotami pozostającemi w opiece domowej.

Wszystkie te zakłady uginają się pod okropną walką o byt nie mając stałego oparcia. Podczas gdy w roku 1918 potrzebowały zakłady przeciętnie rocznie do 100 tysięcy Mp. lub mniej to obecnie każdy z tych zakładów do listopada wydatkować musiał po kilkanaście milionów marek a budżety na listopad przedstawiają się następująco: 1) Zakład Za Zbrojownią 2,658.950 Mp. 2) Zakład imieniem Róży Melzerowej 3,759.366 Mp. 3) Zakłady Towarzystwa kolonii i ochronek 8,000.000 Mp. itp. Wobec wzrastającej drożyzny zachodzi obawa że kwoty te w następnych miesiącach jeszcze bardziej wzrosną. Na wypadek braku rzeczywistego poparcia ze strony społeczeństwa i powołanych czynników grozi niebezpieczeństwo że zakłady nie podołają swym zadaniom i że pewnego pięknego dnia zakłady zamkną swe wrota a tysiące sierót znajdzie się bez jakiejkolwiek opieki.

Nad tym okropny stan rzeczy ujawniającym referatem rozwinęła się obszerna dyskusya w której zabierali głos posłowie: Dr. Henryk Rosmarin, Dr. Dawid Schreiber, adwokat Dr. Schorr, w końcu zaś sekretarz centrali Dr. Kohn.

Wszyscy dyskutanci bez wyjątku atakowali w ostry sposób gminę wyznaniową, niespełniającą najprymitywniejszych swych obowiązków. Wszyscy dali też wyraz zapatrywaniu że nie wierzą aby przy dzisiejszym stanie rzeczy cokolwiek można było w tej gminie uzyskać. Przed wprowadzeniem bowiem czystego świeżego powietrza do sali kahalnej bezduszność i złośliwość ciągle tam będą panować. Posłowie przyrzekli bezwzględną swą pomoc w dalszej akcyi prosząc o dostarczenie im odpowiednich dat i wykazów. Oświadczyli gotowość interweniowania również w gminie miejskiej celem poinformowania się co dzieje się z częścią funduszów dla ubogich przeznaczonych na biednych żydowskich i uzyskania rzeczywistego użycia tych funduszów na cele sieroce. Przedstawiciel Komitetu centralnego wykazuje, że jedynie z powodu braku pomocy ze strony rządu centrala nie może spełnić swych zadań tak jak je wykonywała do roku 1919.

Celem udzielenia możności przedstawicielom **kupiectwa i rzemiosła** złożenia oświadczeń w imieniu swych organizacyi odroczono ankietę na następny tydzień.

LYA MARA urocza i sympatyczna artystka dramatyczna odniosła niebywały sukces w dramacie p. t.

wyświetlanym obecnie w Marysience i Koperniku **Rozdroże namiętności**

Z życia żydowskiego.

Ministrowie angielscy w sprawie polityki palestyńskiej.

Londyn. (ŻBK.) Kanclerz skarbu w gabinecie Lloyd George'a, Chamberlaine. który, aż do powstania rządu Bonar Law'a był leaderem partyi konserwatywnej w parlamencie, zwrócił się do rabina birminghamskiego z listem, w którym pisze, że nie może sobie przedstawić aby nowy rząd wyrzekł się zobowiązania, które sformułował lord Balfour; Minister poczty, Nevil Chamberlaine pisze, że będzie protestował przeciwko

---

rolnictwa i finansów traktowali propozycye Kallira przychylnie stwarzając perspektywę pełnego poparcia rządu.

Ministerstwo spraw wewn. zawiadomiło o tem także Gołuchowskiego, który od pierwszej chwili odnosił się do projektu sympatycznie. Już 18 marca przysłał Kallirowi za pośrednictwem Urzędu okręgowego w Złoczowie pismo**) w którem przyjął do wiadomości wniosek na założenie stowarzyszenia rolniczego jednakowoż nie na zasadach rentowności a tylko celem urządzenia rolniczej praktycznej kolonii, wpojenia Żydom zamiłowania do uprawy ziemi i przekształcenia ich w ten sposób na pożytecznych obywateli państwa. Kallira wzywa się równocześnie do przedłożenia planu założyć się mającej instytucyi z którego będzie można wywnioskować, w jakim stopniu będzie mógł dostarczyć potrzebnych ku temu środków materyalnych. W każdym razie jedno jest pewne że „taka kolonia rolnicza gdyby się rozwinęła osiągnie dla Żydów galicyjskich i dla kraju wielkie znaczenie mając wpływ niezwykle korzystny nietylko na samo rolnictwo ale i na moralny poziom żydowskiej ludności". Z tej przyczyny uznaje też państwo chwalebne starania Kallira i życzyć mu wypada, by ideę swe jaknajrychlej mógł zrealizować.

W Wiedniu zainteresował się szczególnie w międzyczasie projektem Kallira sekretarz ministeryalny Karol Wolfarth. Zależało mu na zasięgnięciu informacyj, czy projekt Kallira, który wedle jego zdania przyczynić się może do zapobieżenia niezwykłej proletaryzacyi galicyjskich Żydów — znalazł także oddźwięk wśród ortodoksyi. Z tej przyczyny zwrócił się d. 8 marca 1851 osobnem pismem do żółkiewskiego rabina Lewiego Hirsza Chajesa, z którym często w sprawach żydowskich korespondował — wskazując mu na doniosłość planu Kallira. który dążył do założenia już nie osiedli poszczególnych rodzin żydowskich wśród rolników-chrześcijan ale „czysto żydowskich gmin, które mogą zachować swój rytuał bez ograniczenia a pozatem własne tworzyć szkoły, synagogi i utrzymywać swoich rabinów". By jednak zapobiec wszelkiej nieufności, jest atoli konieczne by projekt ten „nie tak bardzo zdawał się brać swój początek od tzw. inteligencyi lecz od ortodoksyi". Zwraca się więc do niego (scil. rabina Chajesa) jako „cieszącego się poważaniem i czcią zarówno w świecie naukowym jak i ortodoksyi" — z prośbą o zaznajomienie go z zajętem przez rabina wobec sprawy stanowiskiem.

Odpowiedź Chajesa do Wolfartha jest niestety nieznana, lecz z poglądami Chajesa zapoznajemy się z listu z daty 25 kwietnia wysłanego do ówczesnego redaktora „Wiener Stimmen", znanego hebrajskiego poety dra M. Letteriss a z którego wywnioskować możemy, że w odpowiedzi na list Wolfartha zajął wobec projektu Kallira stanowisko pozytywne. W liście tym występuje także Chajes przeciw zdziczeniu młodzieży z powodu chasydyzmu i widzi jedyny środek jej uzdrowienia w zachęcaniu jej do rolnictwa. List ten brzmi:

Żółkiew 25 kwietnia 1851.

WPanie Redaktorze!

Z prawdziwą radością czytałem w bieżącym tygodniu pańskie poczytne i treściowo bogate pismo.

I ja także wypowiedziałem w piśmie cyrkularnem do rabinów galicyjskich zdanie, że gdy w innych krajach koronnych rozpoczęto oświecanie Żydów przez szkoły w Galicyi jedynie i wyłącznie właściwe jest rolnictwo jako środek wciągnięcia Żydów do życia obywatelskiego. Są oni zdziczali i ociemniani przez cudotwórców a jedyny radykalny środek leczniczy musi być szukany w popieraniu ich materyalnego położenia. W kilku artykułach skreśliłeś pan dodatnie i ujemne strony chasydyzmu bardzo szczegółowo i zgodnie z prawdą — ale dotychczas nikt jeszcze nie opisał ich nieuctwa w tej pełni, w jakiej ja je u tych ludzi miałem sposobność obserwować. Nietylko wzbroniona jest wiedza świecka, ale także biblia, talmud, dzieła Rambama i tym podobne dzieła które wnikają głębiej w wiedzę rabinacką są zakazane. Nawet ta młodzież która poświęca się rabinackiemu stanowi niema najmniejszego pojęcia o prawdziwym światopoglądzie rabinizmu a jedynie z obfitego w folianty „Orach Chajim" studyuje wyłącznie Hilchot-Pesach a nawet

**) Przedruk w „Wiener Stimmen" rocznik 1851 Nr. 36.

Cały Lwów KUPUJE FUTRA u firmy Baczes i Grüss, Lwów, Legionów 19
dom Dependance Bristol. 1132

cofnięciu deklaracyi Balfour'a. Minister marynarki, Amby, również pisze d-rowi Kohnowi, że rządowi angielskiemu uda się zmniejszyć wydatki w Palestynie, jakoteż w innych krajach, nie widzi jednak powodu do cofnięcia zobowiązań, przyjętych przez Anglię formalnie i publicznie.

Antysemityzm w Budapeszcie.

W tych dniach odbyło się zebranie urządzone ku czci podczas wojny słynnego profesora medycyny uniwersytetu budapeszteńskiego, Maksa Szlechtera. Jednocześnie syn jego, który ukończył studya za granicą z powodu normy procentowej, zwrócił się do uniwersytetu w Budapeszcie z prośbą zatwierdzenia jego dyplomu lekarskiego i otrzymał odmowę pod pretekstem, że uznanie dyplomu zagranicznego Żyda stałoby się niebezpiecznym precedensem.

—o—

Georg Halpern w Palestynie.

W tych dniach przybywa do Palestyny dyrektor banku kolonialnego i członek syonistycznej Rady Gospodarczej, Georg Halpern.

—o—

Ofiary pogromów zwolnione od opłaty paszportowej.

Ryga. (ŻBK). Komisaryat Ludowy dla spraw zagranicznych zakomunikował Wydziałowi żydowskiemu, że ofiary pogromów wolne są od opłaty za paszporty zagraniczne.

Wileńscy „Chaluzim" do Palestyny.

Z Wilna odjeżdża w tym tygodniu 29 „chaluców" do Palestyny. Część kosztów (180 funtów) pokrywa „gmina żydowska w Wilnie" ze specyalnego funduszu „Hechalucu".

Bankiet ku czci „Habima".

Berlin. (ŻBK). Dn. 14 listopada berliński Bet-waad urządził bankiet ku czci bawiących tu artystów „Habima".

Z życia Żydów rosyjskich w Niemczech.

Kiedy po znanym przewrocie bolszewickim w Rosyi nastąpił okres pogromów i prześladowań na Ukrainie, schroniło się wielu Żydów rosyjskich do Niemiec, szczególnie do Berlina, gdzie powstał wkrótce silny ośrodek żydowski o charakterze kulturalno-literackim. Wkrótce potem założyła grupa poważnych i uświadomionych pracowników społecznych „Związek Żydów rosyjskich w Niemczech" na czele którego stoi znany w Rosyi J. L. Teitel (jedyny z czasów carskich Żyd, który był najpierw sędzią pokojowym, a następnie członkiem Sądu obwodowego), a jako członkowie należą do Wydziału Związku pp.: Margolin, i Schirman, z Kijowa, Chancin z Moskwy i wielu innych.

Celem związku była z początku wzajemna pomoc, wkrótce jednak zmuszony był rozszerzyć swoją działalność, albowiem ilość wschodnich Żydów coraz bardziej rosła, a nędza z dnia na dzień, coraz bardziej się zwiększała. Zadaniem Związku jest wogóle wspieranie bezdomnych Żydów, uchodźców z Rosyi, zaopatrywanie ich w żywność i odzież, oraz wynajdywanie dla nich pracy. Bezdomni otrzymują wsparcia pieniężne i pożyczki ;osobna Komisya lekarska zajmuje się bezpłatną pomocą lekarską dla uchodźców na klinice profesora Michaelisa. Przy związku stworzono Komitet Pań, który założył dla uchodźców warsztaty, gdzie kobiety uczą się haftu i innych robót ręcznych. Związek subwencyonuje ze swoich środków pieniężnych przytułek dla uchodźców i tzw. pomoc na kolejach. Szczególną uwagę zwraca także na pomoc dla kształcącej się młodzieży.

Klientela Związku jest różnorodna: o pomoc zwracają się do niego uchodźcy ze wszystkich części byłego rosyjskiego imperyum, większa część jednak (80 proc.) to bezdomni „z kresów" i z Polski. Mimo to Żydzi polscy udzielają się mało przy wspieraniu Związku funduszami pieniężnymi, tak że członkami i ofiarodawcami Związku są prawie wyłącznie uchodźcy z „kresów".

Przewodniczący Związku p. J. L. Teitel pisze w odezwie do Żydów polskich, między innemi, co następuje: „Berlin stał się centrum, do którego ściągają tysiące uchodźców ze wszystkich krajów. Szczególnie silnym jest dopływ żydowsko-rosyjskiej inteligencyi. Drożyzna wzmaga się, a ilość potrzebujących pomocy i bezrobotnych wzrasta z dnia na dzień — podczas, gdy nasze środki pieniężne się wyczerpują. Jest tedy obowiązkiem wszystkich Żydów przyjść nam z pomocą, szczególnie mają ten obowiązek Żydzi polscy, którzy tworzą naiwiększy procent z tych, którzy potrzebują naszej pomocy. Pamiętajcie, że nędza jest wielka, że utrzymujemy tutaj przytułek dla uchodźców, w którym przebywają aż do chwili otrzymania pracy, że utrzymujemy kilka kulturalnych instytucyj: Bibliotekę, kursa, czytelnię itd., które łączą Żydów z byłych rosyjskich kresów. Pamiętaicie że nędza jest wielka, a środki za szczupłe! Zwracamy się to drogą do Żydów całego świata z prośbą o pomoc dla związku, który znajduje się obecnie w stanie ciężkiego kryzysu. Każdy Żyd, żyjący w lepszych warunkach, niech sobie uprzytomni położenie uchodźców rosyjskich i niech sobie przypomni katusze i cierpienia, które przeszli ci wszyscy jego bracia, którzy znaleźli tymczasowy przytułek w Niemczech.

Adres Związku „Verband russischer Juden in Deutschland, Berlin W. 62, Kleistrasse 11"

—o—

---

i ten rozdział nie w całości, ponieważ liturgią tego święta i zwyczaje nocy sederowych znają ci ludzie tylko z praktyki. Ponadto studyują Jore Deah Hilchoth-Szitath, Trefe Busser Bchulow Taariwes i na tem polega cała ich wiedza. Jeśli ktoś z tymi poszczególnymi przedmiotami jest zgrubsza obeznany, to może nie wiedzieć np. czy król Dawid był następcą Saula i otrzyma polecenie od rabinów-cudotwórców polecenie do najważniejszych gmin jako najdzielniejszy rabin.

Wątpię bardzo, czy byłoby w tej dziedzinie owocne zwołanie zebrania rabinów na wzór zebrania w Czechach, ponieważ dziś zaledwie dwaj, a najwyżej trzej rabini głosowaliby za urządzeniem niemieckich szkół i unormowanej nauki religii. Nawet ci rabini bowiem którzy sami nie są chasydami, są całkowicie pod wpływem chasydów, tak, że nie odważyliby się tego rodzaiu wnioski poprzeć. Tak tedy jedynie zachęanie do rolnictwa, ku któremu tak bardzo skłaniać się zdaje wielu Żydów niskiego stanu, a które także przez chasydów jest mile widziane — może przynieść pożądane owoce sprawie sukcesywnego postępu galicyjskiego żydostwa. Kreślę się itd.

Hirsch Chajes, rabin okręgowy.

Z końcem 1851 r. przedłożył Kallir Gołuchowskiemu szczegółowo opracowany plan*) prosząc zarazem o udzielenie mu zezwolenia na wydanie odezw i podjęcie innych koniecznych środków. Gołuchowski skierował prośbę do ministerstwa spraw wewn. które znowuż zwróciło się do ministerstwa rolnictwa wypowiadając się za udzieleniem Kallirowi zezwolenia**) z zastrzeżeniami przez namiestnika zaproponowanemi a to aż do udzielenia definitywnego zezwolenia.

W swojem pare z 14 lutego 1852 wyłuszczył mianowicie Gołuchowski swoje stanowisko i oświadczył że projektowi Kallira nic niema do zarzucenia że przeciwnie życzyć sobie należy, by Kallirowi udało się plan jego rychło zrealizować. Należy jednak uwzględnić patent z 17 marca 1849, który omawia stosunek prywatnych stowarzyszeń do rządu. Wskutek tego, uważa za stosowne zastosowanie następujących środków ostrożności: Siedzibą zarządu stowarzyszenia powinien być Lwów. Zarząd ten ma z końcem roku przedłożyć rządowi krajowemu sprawozdanie z czynności swych i ich rezultatów, a nadto podać je do publicznej wiadomości w „Lemberger Zeitung". Zebrania i walne zgromadzenia mogą się odbywać tylko w obecności komisarza rządowego. Ściślejsza kontrola z strony rządu nie jest zdaniem Gołuchowskiego wskazana ponieważ członkom stowarzyszenia i interesowanym osobom musi być pozostawiona wolność porozumienia się w sprawie wzajemnych zobowiązań.

Ministerstwo rolnictwa nie spieszyło się z załatwieniem prośby Kallira. Dopiero 12 maja 1852 nastąpiła odpowiedź, że to stowarzyszenie nie może być uważane jako stowarzyszenie rolnicze w rodzaju stowarzyszeń mających na celu popieranie interesów rolnictwa, istniejących w większej części krajów koronnych. Nie chodzi mianowicie o popieranie rolnictwa krajowego ani też nie wchodzi tu w rachubę sprawa kolonizacyi. Przez założenie planowanego stowarzyszenia dąży się jedynie do poprawy „moralnego i politycznego stanu galicyjskich Żydów". Nic tedy nie da się zarzucić planowi utworzenia stowarzyszenia i kolonii, a to z punktu widzenia krajowej kultury rolnej, lecz przeciwnie oczekiwać należy przy niskim poziomie galicyjskiego chłopa pożytku z rolnika żydowskiego aczkolwiek do zawodu tego niezamiłowanego. Jest jednak ministerstwo tego zdania, że w obliczu wpływu który to stowarzyszenie wywierać będzie na stosunki i stanowisko żydowskiej ludności do chrześcijańskiej, a które łatwo może stać się ważnem i wpływowem — należy uzyskać zezwolenie cesarza — w tem miejscu następuje czysto biurokratyczne załatwienie — po udzieleniu zaś tegoż należy jeszcze raz przedłożyć sprawę ministerstwu do ostatecznego zatwierdzenia.

Ministerstwo spraw wewnętrznych nie przyłączyło się atoli do tego poglądu, ponieważ osobne zezwolenie cesarza nie jest potrzebne. a tylko wystarczy przedłożenie planu osiedlenia ministerstwu rolnictwa*). Kallir tymczasem poruczył osobnemu komitetowi ostateczne zredagowanie statutów Po długoletnich staraniach nadeszło też zezwolenie, ale plan nie został zrealizowany. Duch czasu nie dorósł bowiem do jego wielkości

*) W aktach ministerstwa spr. wewn. nie można go niestety znaleść

**) Min spr. wewn. 1549 (M. I. 1852).

*) Min. spr. wewn. 3391/M. I. 1852.

—o—

Ze sportu.

Austrya — Węgry 2:1 (0:1).

Budapeszt. 26. listopada. (Pat,) Dzisiejsze zawody piłki nożnej między Austryą a Węgrami zakończyły się wynikiem 2:1 (0:1) na korzyść Austryi.

Walne zgromadzenie Ż. K. S. Hasmonei.

odbędzie się dnia 3 grudnia 1922 o godz. 9 w sali „Zirej-Jehuda" pasaż Hausmana 5.

Ze względu na brak pieniędzy dla kontynuowania robót około boiska, wzywa się członków, by w dniu 3 grudnia lub najpóźniej do 15 grudnia złożyli uchwalony jednorazowy datek w kwocie 5000 Mk.

Sezon zimowy Lwowskiego Towarzystwa Łyżwiarskiego i Tennisowego.

W dniu 20 b. m. odbyło się posiedzenie organizacyjne sekcyi Łyżwiarskiej L. T. Ł. i T.

Prezesem sekcyi został wybrany jednogłośnie p. Leon Getter.

Obecnie najaktualniejszą rzeczą są ceny wstępu i sezonówek na tor L. T. Ł. i T.

Ceny jednorazowego dziennego wstępu: w dnie powszednie bez muzyki 600 mkp., dla młodzieży szkolnej i szeregowych do sierżanta włącznie 400 mkp.; w niedziele i święta oraz w dnie powszednie z muzyką 1000 mkp., dla młodzieży szkolnej i szeregowców do sierżanta włącznie 600 mkp.

Sezonówki: dla nieczłonków L. T. Ł. i T. 25.000 mkp., dla członków L. T. Ł. i T. 15.000 mkp., dla żon członków 6.000 mkp., dla dzieci 10.000 mkp., dla młodzieży szkolnej 12.000 mkp.; dla młodzieży szkolnej w grupach po 10 osób 10.000 mkp., karta opieki 6.000 mkp.

Ze zniżek dla żon i dzieci członków mogą korzystać tylko ci członkowie, którzy zakupią dla siebie sezonówki członkowskie, w przeciwnym razie żona i dzieci członka L. T. Ł. i T. opłacają sezonówki członkowskie.

Garderoba dzienna jednorazowa 100 mkp., garderoba sezonowa 3.000 mkp.

Wpisowe dla członków nowych 300 mkp., wkładka roczna 600 mkp. Niewykupione karty sezonowe do dnia 10 grudnia b. r. drożeją o 2.500 mkp. na sztuce.

Zapisywanie się na członków oraz nabywanie kart sezonowych uskutecznia się w lokalu L. T. Ł. i T. przy ul. Pełczyńskiej l. 57 od dnia 1 grudnia do 10 grudnia 1922 włącznie od godziny 9 rano do 8 wieczorem.

Sezon L. T. Ł. i T. zapowiada się bardzo dobrze, zostaną rozegrane we Lwowie mistrzostwa polskie w jeździe szybkiej i sztucznej na lodzie.

Zwycięstwa drużyny żydowskiej w Czechach.

Najlepszą z drużyn żydowskich w Czechach jest bezsprzecznie narodowo-żydowski Klub sportowy „Makabi" (Berno), który w przeciągu ostatnich miesięcy zdołał pokonać kilka pierwszorzędnych drużyn zagranicznych. Z jedenastu rozegranych zawodów było 7 wygranych, 4 dały wyniki remisowe. Między innemi warto wymienić zwycięstwo „Makabi" nad pierwszoklasową drużyną wiedeńską „Hertą" (2:0) i nad „Bratisławą" (2:1). Udało się jej pokonać kombinowaną drużynę „Spartę" czeską (3:1) Ostatnio „Makabi" zasilana została przez kilku graczy (Obitz i Schwartz) z klubów węgierskich. W zeszłym tygodniu „Makabi" zwyciężył mistrzowską drużynę „Zidenice" (3:2). Zwycięstwo to „Makabi" zawdzięcza obu wyżej wymienionym graczom.

Żydowski »Vivo-Atlet. Klub« (Budapeszt) bije »Terekwesa«.

W ostatnich walkach o mistrzowstwo Węgier żydowski „Vivo" odniósł zwycięstwo nad znakomitą drużyną węgierską „Terekwes" w stosunku (3:1). „Terekwes" w swoim turnieju letnim w Polsce zdobył sobie ogólne uznanie ,dzięki zwycięstwom nad „Polonią", mistrzem stołecznym (3:1) i nad „Reprezentacyą Warszawską" (2:1).

Międzypaństwowe zawody piłki nożnej Polski.

Najwyższa instancya sportowa w Polsce zatwierdziła na razie dwa terminy matchów międzypaństwowych, które rozegrane zostaną w roku przyszłym na boiskach polskich. I tak 20 maja gościć będzie w Krakowie reprezentatywka jugosłowiańska, zaś dnia 26 sierpnia 1923 rozegrany zostanie match międzypaństwowy Polski z Rumunią. Zabiegi o nawiązanie kontaktu z teamem austryackim nie odniosły dotychczas rezulatu. Termina dla matchów międzypaństwowych z Węgrami nie zostały jeszcze ustalone.

Surowe ukaranie gracza.

Na podstawie uchwały Wydziału gier i dyscypliny przy Krak. O.Z.P.N. został jeden z najwybitniejszych graczy Cracovii Szperling zdyskwalifikowany na czas do 1. kwietnia 1923 roku. Karę tą nałożono nań dlatego, gdyż samowolnie opuścił boisko podczas zawodów międzymiastowych Kraków-Bielsko.

Kimpton opuszcza „Polonię".

Dotychczasowy trener footbalowy K. S „Polonia" w Warszawie Anglik Kimpton opuszcza to stanowisko niebawem. Przyznać trzeba, że po pracy jego obiecywano sobie naogół więcej, niż się to w rzeczywistości okazało. Nie trzeba zapominać jednak, iż nawet najlepszy trener nie jest cudotwórcą, a na wyniki jego kierownictwa trzeba zaczekać conajmniej rok. „Polonia" stara się o pozyskanie nowego trenera z Węgier, któryby bardziej dbał o techniczne i zespołowe wyszkolenie drużyny.

Przybycie trenera Finladczyka.

W ubiegłym tygodniu przybył z Helsingforsu do Warszawy trener lekkoatletyczny, sprowadzony przez P. Z. L. A. Jest on specyalistą w rzutach i skokach i zamierza wygłosić szereg prelekcyi (z przezroczami) o sposobie ich trenowania.

NADESŁANE.

A. H. C. Emunyh odbędzie się we wtorek 28. bm. o godz. 7·30 wiecz. Jawcie się wszyscy. Sprawy ważne
Dr. Mensch sekretarz. Dr. Rothfeld, senior.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY Dr. Karola Atlasa
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 9783

Kancelaryę adwokacką albo lokal na kancelaryę nabędę we Lwowie albo na prowincyi.
Zgłoszenia do »Małopolskiej Reklamy" Lwów Kopernika 16. pod „Kancelarya«. 1 262

W NAJBLIŻSZYCH DNIACH
OPUŚCI PRASĘ
KALENDARZ „CHWILI"
NA ROK 1923
CENA EGZEMPLARZA WYNOSIĆ BĘDZIE 1500 MAREK.
ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACYA „CHWILI" LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 3.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Poniedziałek »Gobelin«.
Wtorek »Bal maskowy«.
Środa »Uroczysty wieczór ku uczczeniu Rocznicy Listopadowej«.
Czwartek »Dzieci ziemi« (premiera).

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Poniedziałek »Japonka«.
Wtorek »Japonka«.
Środa »Bajadera«
Czwartek »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Poniedziałek »Sublokatorka«
Wtorek »Sublokatorka«.
Środa »Sublokatorka«.
Czwartek »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagateia
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

—ooo—

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.

1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z łżki.

—o—

— **Legitymacye dla korespondentów dziennikarskich.** Wydział prasowy min. spraw zagr. w Warszawie wprowadza nowy typ legitymacyj prasowych dla korespondentów dziennikarskich, wobec czego unieważnia wszystkie legitymacye prasowe, wydane przed 20 września br. i prosi przedstawicieli prasy zagr. o zgłaszanie się do wydziału prasowego min. spraw zagran. (Plas Saski, l. 9. Warszawa)dla uzyskania nowych legitymacyj. Zaznaczyć przytem należy że stare legitymacye będą uznane za nieważne po 26 bm.

— **Ukraiński uniwersytet w Pradze.** Dnia 21. w Pradze otwarto w gmachu uniw. czeskiego po raz drugi już wolny uniwersytet ukraiński, którego rektorem jest obecnie prof. Dnistrjański. Obecni byli: rektor czeski Horaczek, zastępcy rządu czeskiego, delegat czeskiego minist. spraw zagranicznych, sokolstwa czeskiego itd. Prorektor Kolessa złożył sprawozdanie za rok 1922. Wolny ten uniwersytet przeniesiono z Wiednia do Pragi. Wykładało w nim 20 profesorów i docentów, złożonych przeważnie z dziennikarzy i adwokatów ukraińskich. Słuchacze uczęszczają równocześnie na wykłady un. czeskiego lub niemieckiego. Statystyka wykazuje około 500 słuchaczy, pochodzących przeważnie z Małopolski Wschodniej, w tem Żydów 22. Rząd czeski udziela subwencyi ogółem 1.060 ukraińskim studentom w Pradze i dlatego tylko mogą oni przebywać w Pradze. Rektor Dnistrjański wygłosił odczyt pt. „Nowe Państwo". Czesi otaczają ten polityczny uniwersytet specyalną opieką, który istnieć może tylko dzięki wielkim zasiłkom przez rząd czeski stale płaconym.

— **Po 16 latach.** Mojsze Baranowicz zam. w Białymstoku, otrzymał w tych dn. z Brześcia list wraz z czekiem na 170 tysięcy mk. Treść listu była następująca: „Ja Aleksander Blaszew, urodzony w Białymstoku, wyjąłem z mieszkania pańskiego w czasie pogromu (w r. 1906)srebrny zega-

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITK ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmi I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

rek z łańcuszkiem. Byłem wówczas młodym chłopcem. Gdy podrosłem sumienie zaczęło mnie dręczyć za to, żem dokonał przestępstwa i postanowiłem oczyścić się z niego.

Obecnie moje materyalne położenie pozwala mi zwrócić Panu stratę.

Mam nadzieję że wybaczy mi Pan napewno mój młodzieńczy grzech.

— **Wielka afera szpiegowska.** Sąd okręgowy karny w Warszawie będzie niebawem rozpatrywał rozgłośną sprawę exporucznika W. P. Mieczysława Skrudlika, niegdyś legionisty, potem członka wehrmachtu, a następnie pseudo-żandarma armii polskiej. nie objętego na stale żadną ewidencyą wojskową i, jak si ęostatecznie okazało, rycerza przemysłu szpiegowskiego. Obok niego na ławie oskarzonych zasiędzie ośm osób oskarzonych o tą samą zbrodnię. Rozprawa ta odbyć się miała w ubiegły czwartek, lecz z powodu niestawienia się świadków została odroczona. Rozprawa ma się toczyć przy drzwiach zamkniętych ze względu na materyał śledczy, zawierający wiele drastycznych szczegółów natury dyplomatyczno-wojskowej. Przeciwko temu wystąpiła część prasy warszawskiej.

W tych dniach oskarzony Skrudlik wniósł podanie do sądu o wyłączenie ze składu sądu jednego z sędziów: Jako polak, aryjczyk, katolik, Sodalis Marianus — mówi w tem podaniu Skrudlik — gorąco proszę sąd o wyznaczenie mi sędziów tego samego wyznania co ja. (Zaznaczyć przytem należy, że „polskość“ p. Skrudlika jest bardzo świeża: ojciec jego był Czechem a matka Niemką.)

—o—

O sądach rozjemczych dla sporów z umów o dostawę.

Ważne zagadnienia świata kupieckiego.

Z powodu ciągłego wahania się naszej waluty powstawają zbyt często tego rodzaju stosunki, wśród których ścisłe dopełnienie umowy o dostawę towarów lub dzieła po pierwotnie umówionych cenach musiałoby za sobą pociągnąć zupełną ruinę dostawcy.

Nasze obecnie obowiązujące ustawy cywilne, wydane w czasach przedwojennych, nie mogą tych kwestyi zgodnie z naszem uczuciem sprawiedliwości rozwiązać. Z tego powodu okazuje się potrzeba utworzenia na ten przejściowy czas nowej przejściowej instytucyi sądowej, któraby spory wynikające z umów o dostawę rozstrzygała nie wedle zasad pisanego prawa lecz wedle zasad naturalnej nam wrodzonej słuszności.

Z tych tedy przyczyn uchwalono na jednem z ostatnich plenarnych posiedzeń Izby handlowej we Lwowie przedłożyć rządowi projekt ustawy o sądach rozjemczych dla rozstrzygania sporów wynikających z umów o dostawę.

W myśl tej uchwały wygotowało i przesłało biuro Izby handlowej Ministerstwu sprawiedliwości poniżej przytoczony projekt ustawy:

Art. 1. Dla rozstrzygania sporów wynikających z umowy o dostawę względnie kupna i sprzedaży towarów i z umowy o wykonanie dzieła, przy których żądanie skargi opiewa na dostarczenie lub objęcie towarów względnie wykonanie lub objęcie dzieła albo też zapłatę odszkodowania bądź to za niedostarczenie bądź to za nieobjęcie towarów i dzieła, ustanawia się w każdej siedzibie okręgowego sądu cywilnego sąd rozjemczy.

Art. 2. Wszelkie inne spory wynikające z powyższych umów podlegają orzecznictwu sądów powszechnych względnie handlowych.

Art. 3. Sąd rozjemczy orzeka w trybunałach złożonych z trzech członków, a to przewodniczącego, którym jest zawodowy sędzia, i dwóch asesorów z grona kupców, przemysłowców i rękodzielników. Sędziów zawodowych mianuje prezydyum sądu apelacyjnego na wniosek sądu okręgowego a asesorów Ministerstwo przemysłu i handlu na wniosek właściwych Izb handlowych i przemysłowych, a w braku takich Izb na wniosek innych organizacyi zawodowych oznaczonych przez Ministerstwo przemysłu i handlu.

Art. 4. Każdej stronie spór wiodącej wolno, wnosząc skargę do właściwego sądu, postawić wniosek na odstąpienie swej sprawy sądowi rozjemczemu. Właściwy sędzia względnie trybunał rozstrzyga o tym wniosku na niejawnem posiedzeniu na podstawie zapodań faktycznych skargi. Każdej ze stron spór wiodących przysługuje pozatem także prawo w ciągu procesu, jednak tylko do chwili zamknięcia rozprawy w pierwszej instancyi, postawić wniosek na odstąpienie sprawy sądowi rozjemczemu. W obu wypadkach przysługuje każdej ze stron prawo wniesienia rekursu przeciw odmownej uchwale do sądu II. instancyi, a to w przeciągu dni 8 po doręczeniu uchwały.

Art. 5. Po otrzymaniu skargi przewodniczący senatu sądu rozjemczego poleca pozwanemu, przesyłając mu równocześnie jeden egzemplarz skargi, by do dni 8 wniósł odpowiedź na skargę. O ileby w dalszem stadyum procesu sąd powszechny odstąpił sprawę sądowi rozjemczemu, przewodniczący senatu rozjemczego obowiązany jest przesłać każdej stronie również inne pisma przygotowawcze dla niej przeznaczone, a wniesione jeszcze do sądu powszechnego.

Art. 6. Po otrzymaniu sprawy od sądu powszechnego przewodniczący poleca obu stronom, by w okresie ośmiodniowym wymienili po jednym asesorze i zastępcy z urzędowej listy asesorów z tem, że po bezskutecznym upływie tego terminu przewodniczący wyznaczy asesorów z urzędu.

Na wypadek niewniesienia w terminie odpowiedzi na skargę, trybunał może wydać wyrok na podstawie faktów naprowadzonych w skardze bez przeprowadzenia dowodów.

Terminy powyższe może przewodniczący trybunału przedłużyć z ważnych powodów.

Art. 7. Trybunały sądu rozjemczego rozstrzygają sprawy na podstawie swobodnej oceny dowodów przy uwzględnieniu naturalnych zasad słuszności. Trybunał może o tyle wykroczyć poza żądanie skargi, że bez wniosku strony może w miejsce żądanego dopełnienia umowy orzec obowiązek częściowego dopełnienia umowy i odszkodowania względnie tylko samego odszkodowania lub też odwrotnie.

Trybunał może drogą orzeczenia zmienić poszczególne postanowienia spornej umowy.

Art. 8. Sędziów można uchylić lub wyłączyć z tych samych przyczyn, z których wolno ich wyłączyć względnie uchylić w postępowaniu przed powszechnym sądem cywilnym lub handlowym. O wniosku na uchylenie względnie wyłączenie sędziego rozstrzyga kierownik sądu rozjemczego.

Art. 9. Asesorowie są obowiązani do pełnienia swoich obowiązków pod rygorem grzywny do 1,000.000 Mkp., które nakłada przewodniczący trybunału. Przed rozpoczęciem swoich czynności urzędowych winni asesorowie do rąk kierownika sądu złożyć przysięgę na sumienne i bezstronne wykonywanie swoich czynności oraz na zachowanie tajemnicy urzędowej.

Art. 10. Rozprawy odbywają się jawnie, o ile trybunał ze względów moralności lub bezpieczeństwa publicznego jawności nie wykluczy.

Art. 11. Trybunałom wolno przeprowadzić wszelkie dowody wedle przepisów obowiązujących w tym względzie w postępowaniu przed powszechnymi sądami cywilnymi.

Art. 12. Wszelkie uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. Obrady trybunału są tajne.

Art. 13. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał wydaje wyrok, który przewodniczący ogłasza stronom. Stronom przysługuje prawo żądania wygotowania wyroków na piśmie.

Wyroki nie wymagają żadnego uzasadnienia, stanowią bezwzględny tytuł egzekucyjny i nie mogą być zaczepione żadnym środkiem prawnym.

Również ugody zawarte przed sądem rozjemczym stanowią tytuł egzekucyjny w myśl obowiązującej ustawy o ordynacyi egzekucyjnej. Na podstawie prawomocnych orzeczeń sądu rozjemczego względnie zawartych ugód dozwalają egzekucyi powszechne sądy egzekucyjne.

Art. 14. Ustawa niniejsza ma moc obowiązującą przez lata 1923 i 1924.

Art. 15. Ustawa ta ma zastosowanie również do wszystkich sporów wiszących a jeszcze nie prawomocnych.

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie w 30 dni po ogłoszeniu.

Art. 17. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi sprawiedliwości i Ministrowi przemysłu i handlu.

Z życia gospodarczego.

Wyrównanie wierzytelności długów istniejących pomiędzy obywatelami czeskosłowackimi a obywatelami innych państw.

Ministerstwo spraw zagranicznych komunikuje, że rząd czechosłowacki ogłosił ustawę oraz rozporządzenie wykonawcze, które powołują do życia osobny zakład mający się zająć wyrównaniem wierzytelności i długów istniejących pomiędzy obywatelami innych państw, a opiewających na dawne koronyaustryackie, oraz przeprowadzeniem umów, zawartych w tej sprawie z innemi państwami. Wymieniona ustawa upoważnia prócz tego rząd czechosłowacki do zarządzenia spisu zobowiązań tego rodzaju. do przerwania procesów i egzekucyi z tego tytułu, wreszcie do wydawania w razie potrzeby, zakazu wypłat i innych czynności, mających na celu uregulowanie takich wierzytelności i długów w drodze prywatno-prawnej.

Zakład, o którym wyżej mowa, zostaje utworzony przy „Zemska Banka“ w Pradze (dawny „Bank Królestwa Czeskiego“) i ma charakter zakładu państwowego. Podlega on nadzorowi czeskosłowackiego ministerstwa finansów. Zażalenia przeciw

BIELIZNA MĘSKA w wielkim wyborze po cenach najtańszych u firmy The Gentleman pl. Halicki 12 (róg Batorego). 11266

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy MORSEL i PERLSTEIN Lwów, Rzeźnicka 14

zarządzeniom i rozstrzygnięciom tego zakładu rozstrzyga ostatecznie krajowa władza skarbowa miejsca zamieszkania żalącego się, względnie, w razie gdyby mieszkał on zagranicą — jego ostatniego miejsca zamieszkania na terytoryum czeskosłowackiem. Wymieniona ustawa oraz rozporządzenie wykonawcze zostały ogłoszone w „Zbiorze Ustaw i Rozporządzeń" państwa czeskosłowackiego (wydawanym także w języku niemieckim) z r. 1922, skąd można zaczerpnąć bliższych szczegółów. Odnośne teksty zostały również podane do wiadomości izb handlowych i przemysłowych we Lwowie i Krakowie.

Rząd czeskosłowacki a Palestyna.

Według komunikatu oficyalnego, rząd czeskosłowacki prowadzi obecnie intensywną akcyę w celu ustanowienia stosunków handlowych między Czechosłowacyą a Palestyną. Wiele firm czeskich nawiązało już stosunki handlowe z Jaffą. Towary czeskie częściowo nadeszły już do Palestyny.

Stosunki handlowe między Polską a Ukrainą sowiecką.

Radca handlowy poselstwa ukraińskiego w Warszawie a zarazem charge d'affaires Ukrainy w Polsce Churgin, który przybył do Charkowa na ukraińską konferencyę działaczy Wniesztorgu, udzielił prasie ukraińskiej wywiadu o stosunkach między Polską a Ukrainą. Churgin jest pełen nadziei, że stosunki gospodarcze między obu państwami rozwijają się jak najlepiej. Rok temu stosunki te były zaledwie w zarodku, dzisiaj zaś tranzakcye handlowe z Polską zbliżają się do typu normalnych. Kontrabanda ustępuje na rzecz regularnego handlu. Coprawda, rząd polski nie wszedł jeszcze na drogę ustawowych stosunków z Ukrainą, ale rozrost kapitału, handlu i przemysłu polskiego zwłaszcza średniego, okazuje w ostatnim czasie tak żywe zainteresowanie stosunkami z Ukrainą, że i rząd będzie musiał wreszcie przystąpić do umowy handlowej z rządem ukraińskim. Ukraina wiele towarów zakupuje teraz w Polsce. Również Polska okazuje zainteresowanie dla surowców z Ukrainy. Towary sprowadzane z Polski przybywają w ciągu 7 dni na miejsce. Droga via Gdańsk okazała się dla Ukrainy przy handlu z dalszą zagranicą bardzo dogodną.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 26 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 16200—00000, kanad 16000—00000, marniem. 2·40—0·00, leje 95·00—100·00, fr. franc. 1100—0000, fr. szwajc. 2900—0000 kor. czeskie 500.00—000·00, funty szterl. 71000—00000, liry włoskie 690—000 Wiedeń 22·00—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 6100—0000, fr. belg. 980—0000, Berlin 2·40—0·00, Praga 505·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr. 23·00—00·00.

Tendencya spokojna.

NADESŁANE.

Do zaślubin p. Izydora Wandla z p. Różą Rewiczówną zasyła serdeczne życzenia Zygmunt Kalmus.

DROBNE OGŁOSZENIA

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Tylny lokal nadający się na sklep lub małą fabryczkę w centrum miasta do wynajęcia. Wiadomość Magazyn obuwia Krach-Zimerman, ul. Krakowska 26. 11283

Poszukuję na lokal biurowy w śródmieściu 2 do 3 pokoi, przedpokój na dobrych warunkach. Zgłoszenia pisemne pod »L. W. Nr. 100« do Administracyi. 11226

KUPNO — SPRZEDAŻ.

W BERLINIE kamienice od 3 milionów marek pol. począwszy, sprzedaje Biuro »Celeritas« Lwów, Jagiellońska 17. 11277

SKÓRKI z KRÓLIKÓW z mowe w każdej ilości kupuje. Farbiarnia, pl. Bernardyński 15. 11236

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. Lwów, Słowackiego 4, naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Dr. Maksymilian Roller ord. W CHOROBACH DZIECI od 2—4 UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10071

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz. ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów elektrolizą, brodawek, znamion. 10706

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych Dr. N. GOLDSTEIN były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692 ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5. w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Regina Reichenstein = Nadlowa ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8 9 i od 2—4 pl. Halicki 7 (nad kawiar. Centr.).

Ogłoszenia.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28.

SKÓRY wierzchne i podeszwowe, krajowe i zagraniczne wszelkiego rodzaju, jakoto: antylopy (zamsze) SAFIANY, CHEVREAUX, w różnych kolorach dla celów konfekcyjnych i wyrobu obuwia, LAKIERY, BOKSY, Rlanki. Surowiec, dla wyrobów rymarskich, oraz dla wyrobów introligatorskich i tapicerskich poleca w wielkim wyborze 11372 Skład skór Józef Schleifer, Lwów, plac KRAKOWSKI 2.

„Hallo" ŻĄDAJCIE „Hallo" TYLKO 1/100 szt. Proszku drożdżowego 3500 Mk i 1/100 sztuk Cukru wanilowego 5000 Mk. »HALLO« 11091 oraz 1/100 Cynamonu, pieprzu i papryki 2000 Mk. — miel. we woreczkach. „HALLO" wyrobu Piotra Wandowicza „HALLO" w Stanisławowie, (ul. Piotra Skargi 19). Wysyła franko-franko. Hurtownikom 10% rabat.

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW granitowych. marmurowych i piaskowych poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów ul. Pilichowska 14.

SZAMPAN marki światowej sławy LOUIS Meunier« Sec i demi sec »TRIANON« »du BARRY« »ROYAL« poleca Jeneralna Reprezentacya na Polskę. MAŁOPOLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE „EMTEKA" LWÓW, UL. KOPERNIKA 42 b. CENY KONKURENCYJNE. 11062

Vertex z ciągnionego drutu najtrwalsze lampki oszczędnościowe

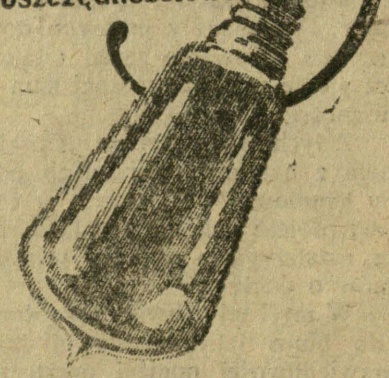

ZAKŁADY ELEKTRYCZNE „VERTEX" Warszawa, Marszałkowska 98.

Inserujcie W CHWILI.

Praktykant za wynagrodzeniem zostanie przyjęty do Salonu obrazów 3 Maja 11 a. 11373

BERSON

Obcasy i zelówki gumowe BERSON są trwałe i zachowują elegancję waszego obuwia

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką. Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock. »Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1339 Lwów, środa 29. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.151.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk., zamiejscowa 4000 Mk., zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim. 100 Mk., nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kresce 400 w tekście i przed kr. 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . .	200.000 Mkp.
Pół stronicy	100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Pracownicy umysłowi.

(w) Pisma przynoszą sprawozdanie o opłakanym stanie, w jakim znajdują się obecnie pracownicy umysłowi w Niemczech. Poważni lekarze szukają tam posad posłańców biurowych lub sprzedają gazety na dworcach, adwokaci zwijają swe biura i szukają przytułku w handlu lub przemyśle, zadowalniając się najpodrzędniejszą rolą. Trudno stłumić wzruszenie, gdy się czyta takie opisy. Co się stało z tym światem?! Czy rzeczywiście inteligencya, wykształcenie, wiedza stały się już do tego stopnia zbyteczne, że społeczeństwo może spokojnie patrzeć na to, jak giną z głodu ludzie, którzy dziesiątki lat swego życia spędzili na pracy przygotowawczej, zanim odważyli się żądać od społeczeństwa zapłaty za swe usługi?

Pytanie to nie do samych Niemiec się odnosi. Stosunki u nas panujące nie o wiele odbiegają bowiem od tamtych. Jeszcze nie osiągnęły one wprawdzie tutaj ów stopień tragicznego napięcia, jak w Niemczech, a odmienność psychiki naszego społeczeństwa pozwoliła nawet stanowi, który w Niemczech najbardziej jest upośledzony, lekarzom, utrzymać się na pewnej wyżynie, ale na ogół spadają i u nas pracownicy umysłowi z każdym dniem coraz niżej pod względem gospodarczym i rychło patrzeć, a roztoczy się także przed naszym wzrokiem obraz takiejsamej niedoli naszej inteligencyi, jaką dziś widzimy w Berlinie. Nasz stan urzędniczy już dziś mimo wszystkich dodatków, mnożników i podwyżek walczy ze skrajną nędzą. Wśród stanu adwokackiego tylko nieliczne jednostki umieją jeszcze utrzymać się na powierzchni, podczas gdy przeważająca większość mimo największych wysiłków już nawet zewnętrznych pozorów jakiej takiej równowagi gospodarczej zachować nie jest w możności. Większość ich, a obok nich urzędnicy prywatni, nauczyciele, i ta cała falanga pracowników umysłowych rozmaitych kategoryj, chodzi — powiedzmy to otwarcie, bez fałszywego wstydu i obsłonek — w wytartych surdutach i wykrzywionych trzewikach, z wyrytą na czole troską nie o jutro już, ale o dzień dzisiejszy, bo zasób środków ich nie starczy na zaspokojenie najprymitywniejszych potrzeb. Kupno książki szkolnej dla dziecka lub sprawienie kajetów zalicza się już do wydatków zbytkownych, które nieraz tylko kosztem zmniejszenia racyi chleba codziennego znajdują w budżecie swe pokrycie.

Dlaczego tak się dzieje? dlaczego właśnie ten stan, który jest mózgiem i sercem organizmu społecznego, bez którego organizm ten byłby bezdusznym, bezwolnym mechanizmem, najwięcej cierpi pod obuchem panującego przesilenia gospodarczego i o wiele prędzej stacza się w dół, niż reszta społeczeństwa?

Na pytanie to różne już dawano odpowiedzi. Jedni dopatrują się przyczyny złego w braku zmysłu klasowego wśród inteligencyi, która zróżnicowana na setki ugrupowań niezdolną jest do obrony własnych interesów. Inni tłumaczą stan ten twierdzeniem, że wobec ogólnego zubożenia popyt za wartościami pracy umysłowej z natury rzeczy musiał się zmniejszyć, co wobec niezmniejsonej podaży musiało spowodować ich deprecyacyę. Znowu inni wskazują na zdziczenie i obniżenie poziomu cywilizacyi, jako następstwa krwawej wojny, i ten fakt przytaczają jako odpowiedź na wspomniane pytania.

Gdzie tkwi prawda? Prawdopodobnie po części w każdej z powyższych odpowiedzi. Na ogół jednak poznanie przyczyny zła jest w tym wyjątkowym wypadku dosyć obojętne. Tu nie sprawdzi się bowiem z pewnością lekarskie przysłowie, że dobra dyagnoza jest połową leczenia. Ani bowiem nie uda się nikomu stworzyć z całej inteligencyi jednolitej klasy, walczącej według recept walki klasowej o swoje prawa, ani nie uda się sztucznie zwiększyć popytu na świadczenia pracowników umysłowych, gdzie pierwsza troska dotyczy chleba codziennego, ani wreszcie nie dadzą się zanulować psychiczne następstwa wojny. Punktem wyjścia dla wszelkich rozważań

Przykre następstwa odmrożenia w szczególności spuchliznę jakoteż swędzenie i zaczerwienienie skóry usuwa radykalnie jedynie Antipermin marki »Le Herax« Hurtowna sprzedaż »Le Herax« Lwów Hetmańska 8 pierwsze piętro.

Pożegnalne posiedzenie Sejmu.

Warszawa, 27. listopada (tel. wł. — h. k.). Udział posłów w ostatnim pożegnalnym posiedzeniu Sejmu Ustawodawczego był nadspodziewanie liczny. Stawili się w komplecie członkowie klubu KPK z pp. Federowiczem i Stesłowiczem na czele. Zjawił się też p. Skulski w otoczeniu swojego sztabu księżowskiego a to ks Starkiewicza i ks. Dziennickiego. Nie brakował też p. Rosset. Oprócz członków Sejmu Ustawodawczego znaleźli się na posiedzeniu również członkowie Sejmu ordynaryjnego, którzy zajęli ławy boczne.

Marszałek Trąmpczyński wygłosił krótkie przemówienie, w którem scharakteryzował działalność Sejmu Ustawodawczego. Sejm odbył 342 posiedzeń plenarnych oraz kilka tysięcy posiedzeń komisyjnych. Aczkolwiek sąd współczesny jest dla Sejmu niekorzystny, to sąd ostateczny należy pozostawić historyi. Przemówienie dr. Trąmpczyńskiego prawica przyjęła demonstracyjnie burzliwymi oklaskami, podczas gdy w lewej części Sejmu i wśród Piastowców zaobserwowano powściągliwość.

Po posiedzeniu odbył się w salach Sejmu raut połączony z wieczorem wokalno-muzycznym, w którym wzięły udział najwybitniejsze siły świata artystycznego w Warszawie. O godzinie 8.30 przybył na raut Naczelnik Państwa w otoczeniu swej świty gorąco witany przez posłów i senatorów udając się do sali położonej obok sali głównej. Tu oczekiwali Naczelnika Państwa członkowie rządu, duchowieństwo z kardynałem Kakowskim, korpus dyplomatyczny, przedstawiciele świata naukowego, generalicya z generałami Sikorskim. Osińskim, Żeligowskim, Rozwadowskim i Jacynem, grono publicystów i dziennikarzy. Gen. Haller zjawił się w ubraniu cywilnem, podkreślając w ten sposób swoją poselskość. W bardzo serdecznym nastroju raut przeciągnął się do północy. Szczególnie dużo osób ciągnęło do sali, w której znajdował się Naczelnik Państwa. Piłsudski, jak zwykle, w dobrym humorze opowiadał wspomnienia ze swego bogatego życia słuchany z wielką uwagą przez otoczenie.

Z kuloarów sejmowych.

Warszawa. (Pat.) Od samego rana panuje w Sejmie ożywienie niepowszednie. Kuloary pełne posłów i publiczności, która tłumnie przybywa po bilety wejściowe na dzisiejsze posiedzenie Sejmu. Wnętrze sejmu udekorowane kwiatami i portretami. Odświeżone sale i kuloary przybrały wygląd odświętny. O godz. 9-tej rozpoczęła obrady państwowa komisya wyborcza, pod przewodnictwem sędziego Dembińskiego. Dziś o godz. 11 rozpoczął obrady klub posłów i senatorów PPS. Postanowiono utworzyć wspólny klub, złożony z dwóch sekcyi: poselskiej i senatorskie. Do prezydyum klubu wybrano jako prezesa Barlickiego. Wiadomo, że zebranie postanowiło, aby na pierwszem posiedzeniu nowego sejmu wnieść interpelacyę w sprawie pogwałcenia konstytucyi przez zaaresztowanie kilku posłów. W tym samym czasie o godz. 12 rozpoczął obrady Klub N. P. R. Postanowiono utworzyć wspólny klub senatorsko-poselski. Dokonano wyborów do prezydyum. Prezesem został dr. Stanisław Wachowiak.

Warszawa. 27 XI. (tel. wł. h. k.). O godz. 6 zebrał się klub posłów żydowskich w celu dokonania wyboru prezesa klubu.

może tu pozostać sam fakt niesłychanej pauperyzacyi pracowników umysłowych, choćby oderwany od swych przyczyn i obliczenie jego następstw dla społeczeństwa. Zbytecznem zaś jest chyba dowodzić, że zubożenie inteligencyi fatalnie odbić się musi na całem życiu publicznem społeczeństwa i wywołać musi obniżenie ogólnego poziomu kultury.

Nie ulega wątpliwości, że wraz z unormowaniem stosunków gospodarczych poprawiać się także pocznie los pracowników umysłowych. Na razie jednak do tego jeszcze daleko. W interesie społeczeństwa zaś leży, by już obecnie powstrzymywać wedle możności dalsze postępy zubożenia tej warstwy, bez istnienia której nowoczesne państwo cywilizowane nie da się pomyśleć. W innych krajach, w szczególności w Austryi wszczęta została już na szeroką skalę zakrojona akcya dla ratowania pracowników umysłowych i umożliwienie im pożytecznej działalności na rzecz państwa. I u nas czas o tem pomyśleć, zanim jeszcze wystąpią objawy tak zatrważające jakie obecnie widzimy w Niemczech. Zastanowić się nad tem winni wszyscy, a w szczególności ci, o których chodzi: pracownicy umysłowi.

—o—

Nędza inteligencyi.

„Berl. Tageblat" donosi o zastraszających zjawiskach w świecie inteligencyi niemieckiej zwłaszcza lekarzy. Opisane poniżej stosunki nie są wprawdzie u nas analogiczne ale i tu zawody inteligentne podlegają procesowi ustawicznej deklasacyi.

W Berlinie zaszły wypadki, że członkowie Izby lekarskiej rozpoznali w kelnerach usługujących po barach, w ulicznym sprzedawcy kiełbasek przy dworcu kolejowym i podobnych wypadkach swoich zawodowych kolegów. Sprawa ich przyszła przed sąd honorowy lekarzy i mimo- iż ten sposób zarobkowania uwłacza godności stanu, musiano tych nieszczęśliwych uwolnić. Objaw ten jest wypływem skrajnej nędzy wśród lekarzy niemieckich. Z statystyki lekarzy kas chorych, w Berlinie wynika, że na 3 tysiące lekarzy Kas chorych 70 lekarzy ma miesięczne dochody w kwocie trzech tysięcy, 500 lekarzy zarabiało po 5 tys., 170 po 10 tys. Dwustu lekarzy nie nadesłało do kasy ani jednego zgłoszenia o wypłatę honoraryum. Honoraria lekarskie są w Niemczech znacznie niższe niż w Polsce, ale ludność jest tak zubożała, że nie może często korzystać z porady lekarskiej. Niedobrze wiedzie się też lekarzom nie należącym do Kas chorych. Zagraniczne towarzystwa lekarskie zwłaszcza amerykańskie wspierają, o ile możność niemieckich kolegów, ale pomoc ta nie może tej piekącej kwestyi załatwić. Nielepiej ma się rzecz z innymi zawodami inteligentnymi. Spustoszenie jakie wywołuje wśród nich nędza jest straszliwe.

—o—

Protest Niemiec.

Genewa (Pat) Tutejszy konsul niemiecki wręczył wczoraj w sekretaryacie Ligi Narodów w imieniu rządu niemieckiego notę, stanowiącą odpowiedź na ostatnią notę rządu polskiego w sprawie złego traktowania polskich mniejszości w Niemczech. Nota niemiecka odpiera zarzuty zawarte w nocie polskiej i oświadcza, że rząd polski nie dotrzymuje zobowiązań w sprawie ochrony mniejszości, które to zobowiązania nakłada umowa niemiecko-polska dnia 15 maja br.

—o—

Konferencya lozańska.

Polityka „otwartych drzwi".

Londyn. (Pat.) Reuter. Potwierdza się, że między rządem waszyngtońskim a Londyńskim doszło w ostatnim czasie do porozumienia w sprawie pól naftowych w Mossulu.

Londyn. (Pat). „Times" donoszą z Lozanny że oświadczenie Childe'a należy uważać za dobrze i starannie rozważony pogląd rządu Hardinga. Prasa angielska śledzi stanowisko obserwatora amerykańskiego z największą uwagą. „Daily Ekspress" zauważa, że nie będzie przesadzonym, jeżeli skutek oświadczenia Childe'a nazwie się senzacyjnym. Amerykańskie żądania uważają w Lozannie za bezpośrednie zaatakowanie mandatów angielskiego i francuskiego, w krajach arabskich, w szczególności zaatakowanie angielskiej okupacyi wojskowej pól naftowych w Mossulu.

„Daily Mail" w doniesieniu z Lozanny zaznacza jednak, że byłoby poważnem niezrozumieniem Childe'a, gdyby jego oświadczenie uważano za pewnego rodzaju zagrożenie interesów komercyalnych angielskich. W każdym razie amerykańskie intencye nie są w ten sposób interpretowane w Lozannie przez delegacyę angielską.

Ze strony zbliżonej do lorda Curzona dowiaduje się „Daily Mail", że niema żadnej różnicy zdań między rządem angielskim a amerykańskim w sprawie polityki „otwartych drzwi" na Bliskim Wschodzie. Child przed złożeniem swego oświadczenia podał jego tekst do wiadomości lorda Curzona, który wyraził zadowolenie z tego tekstu. Między Stanami Zjednoczonymi a Wielką Brytanją niema żadnego tajnego układu, natomiast osiągnięto definitywne zasadnicze porozumienie.

Londyn. (Pat.) Reuter. Wedle doniesień z Lozanny, oświadczenie amerykańskiego obserwatora Childa złożone w sobotę obejmuje wyłącznie podstawy tradycyjnej polityki amerykańskiej »otwartych drzwi«. Na oświadczenie, że nie wpłynęły żadnej dalej idące momenty, nie zapowiadają też one żadnej zmiany w sprawie interesów amerykańskich w Europie. Mimoto sądzą w pewnych kołach, że uwaga Childe'a była zależną od interesów naftowych w Mossulu.

Rosyjska gra zakulisowa.

Wiedeń. (Pat.) »N. Fr. Presse« donosi z Lozanny, że z przybyciem delegacyi rosyjskiej gra zakulisowa dosięgła punktu kulminacyjnego. Ismed pasza ma być zadowolony z rozmowy z Rakowskim, miał bowiem otrzymać zapewnienia pomocy ze strony Rosyi.

—o—

Austrya.

Wiedeń. (AW). Chociaż Zgromadzenie Narodowe odbywało się bez przerwy od soboty popołudniu do niedzieli nad ranem to jednak z powodu sprzeciwu socyalistów nie można było załatwić w drugiem czytaniu ustawy o odbudowie. W poniedziałek o 3 nad ranem zabrał głos poseł Freulich, wygłaszając prawie godzinną mowę. O 5·45 oświadczyli stenografowie, że nie zdolni są do dalszej pracy. Wobec tego po naradzie stronnictw odroczono posiedzenie do 3-ciej popołudniu.

Na tem popołudniowem posiedzeniu na którem przemawiali Seypel, dr. Henner i dr. Seitz przyszło do gwałtownych starć, które chwilami przemieniały się w bójkę. „W. Mon. Zeitung" podaje, że starcia te wynikły na tle zarzutów zdrady stanu postawionych socyalistom przez prawicę.

—o—

NA MARGINESIE.

„Chuligaństwo idzie"...

„Jeżeli ktokolwiek z nas ośmieli się zakwestyonować konieczność (równouprawnienia żyd. młodzieży do studyów uniwersyteckich), jeżeli broni się przeciw zdeklasowaniu narodu, jeżeli nie chce dopuścić abyśmy na własnej ziemi byli pasierbami. jeżeli utrzymuje, że wobec tego co się dzieje na uniwersytetach, równouprawnienie Żydów stało się wydziedziczeniem Polaków, to wtedy zrywa się w całem żydostwie i na całej ogłupionej przez jego oszustwo ideowe lewicy, krzyk przeraźliwy: Chuligaństwo idzie!"

Kto to pisze? Co zacz?

Pisze to wyhodowany na żydowskim chlebie pół-meches, zięć czy krewniak Hortenzyi Löwentalowej, długoletni i zasłużony w służbie pachołek plutokratycznej asymilacyi a obecnie nowowybrany poseł Rzeczpospolitej Polskiej p. Władysław Rabski. „Wiecem rozpaczy" nazywa aktualną, dla jaknajrychlejszego obalenia obecnego rządu przygotowaną i z ohydną premedytacyą prowadzoną nagonkę warszawskiej młodzieży akademickiej na premiera Nowaka i min. oświaty Kumanieckiego, za co? Oto za to, że stoją na straży prawa, że wzdragają się naruszyć konstytucyjnie zagwarantowane równouprawnienie obywatelskie i bronią się przeciw antykonstytucyjnemu procentowemu normowaniu wolności kształcenia. Nie pismak ladajaki, ale wyuzdany koryfeusz stylu „złotousty" mowca z pod którego strawionej nadużyciami fizyognomii wygląda zdeprawowanie i tandeta intelektualna. Ulica mówi. Ulica ciągnie przed gmach uniwersytecki, przed kancelarye ministeryalne, wrzeszczy „precz z Żydami" a myśli precz z ludźmi zajmującymi „nasze" endeckie fotele, a w ochrypły krzyk ulicy wtrącają jakby na umówiony znak (co za macha!) nowe posły, nowe senatory pp. Rabscy i Głąbińscy, Strońscy i Dubanowicze swoje senatorskie „dwagrosze", trzy grosze! A potem z teatralnym gestem — a poseł Rabski jest teatralnym recenzentem po fachu — zastrzega się przeciw temu, by ten ciemny szowinizm tę anarchizującą życie walkę z kulturą i z konstytucyą piętnować ,jako kroczące przez współczesność państwową chuligaństwo.

A mimo wszystko: „chuligaństwo idzie"!... he... he...

—o—

Sladami Puryszkiewicza.

Wiedeń. (AW) 27 bm. narodowi niemieccy studenci wszystkich wyższych szkół wiedeńskich uchwalili przedłożyć rektorom swym rezolucye następującej treści: Rektorem, albo dziekanem nieśmie być wybranym żaden Żyd. W gronie profesorskiem nie może być więcej niż 10 proc. Żydów. Także ilość studentów żydowskich nie śmie przekraczać 10 proc. Na 28 bm. wyznaczyli studenci narodowo-niemieccy strejk dla zamanifestowania swych sympatyi dla studentów praskich którzy domagali się ustąpienia rektora Steinherza.

—o—

Do syońskich komitetów lokalnych i mężów zaufania!

Minął okres wyborów uwieńczony wspaniałem zwycięstwem myśli i woli narodowo-żydowskiej. Otwierają się przed nami szerokie perpektywy i wielkie zadania w kierunku zorganizowania politycznej siły Żydostwa, obrony naszych praw obywatelskich i narodowych, wzmożenia naszych sił ekonomicznych.

A zarazem podjąć musimy z całym entuzyazmem normalną działalność syonistyczną: rozwinąć naszą pracę palestyńską i kulturalną, rozszerzyć i pogłębić naszą propagandę, wzmocnić naszą organizacyę.

Poczucie zbiorowej odpowiedzialności, głęboko tkwiąca w masie żydowskiej, potrzeba jedności i solidarności, które tak wspaniale zamanifestowały się w ostatniej kampanii wyborczej, winny objawić się niemniej głęboko i wydatnie w ofiarności na cele odbudowy naszej ojczyzny w Palestynie: „Keren Kajemeth" i „Keren Hajesod". Ale obok tego musimy położyć trwałe podwaliny pod hebrajskie szkolnictwo przez rozwinięcie instytutu nauczycielskiego, stworzenie inspektoratu szkolnego i ogóln aorganizacyę szkół hebrajskich, zorganizować szeroką akcyę oświatową, peryodyczne i ulotne wydawnictwa, tworzyć biblioteki wędrowne i okręgowe, ożywić pracę kulturalną i uświadamiającą wśród młodzieży. Musimy utrzymać i rozwinąć nasz Urząd Palestyński, udzielić poparcia materyalnego istniejącym już farmom i warsztatom rękodzielniczym oraz utworzyć dalsze zakłady dla należytego przygotowania zawodowego żydowskich murarzy, cieśli i innych robotników w Palestynie potrzebnych.

Musimy dalej rozpocząć starania około zorganizowania ekonomicznie silniejszych warstw celem nabywania gruntów i podjęcia inicyatywy przemysłowej i handlowej w Palestynie.

Mamy nadto przez systematyczną i intenzywną propagandę w słowie i piśmie dla pracy syonistycznej wzbudzić zainteresowanie i uzyskać współdziałanie wszystkich warstw żydowskich wszędzie, gdzie Żydzi choćby w małej liczbie mieszkają.

Celem spełnienia naszych zadań utworzyliśmy przy Egzekutywie „Fundusz pracy palestyńskiej i kulturalne".

We Lwowie rozpoczęliśmy w ostatnich dniach zbieranie deklaracyi i pieniędzy na powyższe prace organizacyi. Deklaracye opiewają na sumy od 30.000 do 100.000 Mr. od osoby, płatne w najbliższym czasie Suma zdeklarowanych przekroczyła już milion Marek polskich.

Wzywamy Was więc abyście:

1) w najbliższych tygodniach ewentualnie w Chanuka urządzili przedstawienia lub wieczorki, których dochód ma być w całości przeznaczony na powyższy Fundusz, 2) przesłali nam do 2-ch tygodni spis osób (imię, nazwisko, wiek, zawód), które mogą na ten cel złożyć jednorazowo od 2.000 Mp. wzwyż i podać zarazem ,jaką kwotę od poszczególnych osób w spisie wymienionych można żądać i uzyskać. Do osób tych zwróci się Egzekutywa bezpośrednio specyalnemi pismami wyjaśniającemi przeznaczenie tego Funduszu.

Sprawa to pilna, gdyż akcya na „Fundusz palestyński i kulturalny" musi być przeprowadzona i zakończona w ciągu 6-ciu tygodni ,ze względu na potrzeby odnośnych instytucyj, oraz ze względu na dalsze prace, jakie w najbliższym czasie nas czekają

Lwów dnia 26. listopada 1922.

Za Egzekutywę Organizacyi Syonistycznej dla Wschodniej Galicyi.

Dr. Maks Leser,
Gen. sekretarz.

Dr. Leon Reich,
prezes.

Wadomości bieżące.

Berlin. (Pat). Według doniesień pism komisyi reparacyjnej będzie doręczona nota, w której rząd niemiecki zawiadomi, że stoi na gruncie noty z dnia 13-go listopada.

*

Praga (PAT.) Dziś podjęto z powrotem wykłady na wszystkich wydziałach uniwersytetu niemieckiego.

*

Londyn. (PAT.) Prasa angielska śledzi z największą uwagą stanowisko zajęte przez ambasadora amerykańskiego w Lozannie.

Ogólno - państwowy kongres urzędników we Lwowie.

W wielkiej sali Rady miejskiej odbył się w niedzilee nadzwyczaj tłumny kongres urzędników państwowych z całej Polski. W kongresie uczestniczyli delegaci wszystkich województw. Warszawa i Poznań telegraficznie usprawiedliwiły swą nieobecność. Obrady zagaił inż Blum, poczem radca dr. Markowski w głęboko ujętym referacie, obejmującym całokształt kwestyi urzędniczej skreślił obecną sytuacyę urzędników państwowych, którzy znajdują się w skrajnej nędzy. Uposażenie ich jest tak nędzne, że się wprost wierzyć niechce, iż państwo i czynniki ustawodawcze tak mało dbają o najważniejszą arteryę życia państwowego, którą stanowi ogół urzędników. Następnie poruszył referent sprawę, która jest hańbą i plamą dla wszystkich rządów i Sejmu, a mianowicie kwestya emerytów, wdów i sierót. Referent odczytał listy od emerytów i wdów, które są jedynym wielkim bolesnym krzykiem rozpaczy i pokrzywdzenia, R. Markowski podniósł następnie, że podczas gdy postulat u urzędników znajdują pełne zrozumienie u premiera Nowaka, min Jastrzębski, w szczególności sekretarz jego Byszowski w sposób niegodny urzędnika państwowego zbył delegacyę urzędniczą. Po referacie zabrał głos r. Gelbard, poczem poseł dr. Leon Reich przywitany przez przewodniczącego przyrzekł w imieniu własnem jakoteż w imieniu swoich przyjaciół politycznych poparcie słusznych postulatów stanu urzędniczego. Mowca podreślił, że już nakaz sprawiedliwości wymaga, by urzędników dostatecznie uposażyć, jeśli państwo chce miec sztab zdrowo i czysto rozumiejących swoje powołanie urzędników. Poseł dr. Reich, którego wywody przyjęto burzliwymi oklaskami, zapewnił kongres, że stan urzędniczy znajdzie w nim gorliwego rzecznika i obrońcę i może jego. osobą w tych sprawach dysponować. Przewodniczący w ciepłych słowach podziękował drowi Reichowi za przyrzeczone poparcie. Następnie wywiązała się dyskusya, w której wzięli udział pp. proff. dr. Krajewski, Morgała, Lang i Maksamin.

„Rejestracya i stemplowanie tytułów długu przedwojennego Austryi i Węgier.

Lwów w listopadzie.

Prezes Izby skarbowej we Lwowie komunikuje:

Komisya odszkodowań w Paryżu poleciła raz jeszcze rozpatrzeć sprawę rejestrowania i ostemplowania tytułów długu przedwojennego Austryi i Węgier, co pozwala obywatelom polskim uzupełnić braki formalne, względnie naprawić inne zaniedbania w rejestracyi poprzedniej. Rewizyę przeprowadzi Izba skarbowa we Lwowie dla całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej. Ktokolwiek miałby jakie braki lub zaniedbania do uzupełnienia, powinien nadesłać bezzwłocznie posiadane, względnie przechowywane u siebie tytuły długów jak renty, obligacye, Izbie skarbowej we Lwowie, dołączając znaczki pocztowe na koszta rekomendowanego zwrotu wysłanych papierów wartościowych. W razie braku obligacyi można nadsyłać zastępujące je certyfikaty, arkusze płatnicze na odsetki, lub książeczki rentowe. Przy tytułach zaginionych należy stwierdzić starania o amortyzacyę zguby. O ile idzie o teren całej Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, będą mogli interesanci zasięgnąć przed wysłaniem papierów szczegółowych informacyi w Dyrekcyach okręgów skarbowych, Inspektoratach skarbowych, przedewszystkiem zaś w kasach skarbowych, co pozwoli im uniknąć wysyłek zbędnych.

Tytuły długów, które wejdą do Izby skarbowej po dniu 9. grudnia 1922 bezwarunkowo rozpatrywane nie będą.

Interesanci lwowscy będą mogli załatwić sprawę osobiście w Prezydyum Izby skarbowej lwowskiej codziennie między godziną 4 a 6. popołudniu.

Podwyższenie podatku gminno-czynszowego.

Magistrat miasta Lwowa podaje do wiadomości:

Ministerstwo Spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem skarbu rozporządzeniem z dnia 30 października 1922 L. Dz. S. M. 5607 zatwierdziło na zasadzie art. 1. ustawy z dnia 24 października 1919 Dz. ust. Nr. 88 poz. 479 uchwałę Rady miejskiej m. Lwowa z dnia 14 i 22 czerwca 1922 r. w sprawie podwyższenia na okres od dnia 1. lipca 1922 r. do 31. grudnia 1922r. stopy podatku gminno-czynszowego do wysokości jednolitej 25 prc. faktycznego komornego lub wartości czynszowej, zamiast pobieranego dotychczas przez gminę podatku wedle różnej stopy procentowej (4, 9, 12, 15 i 22 i pół zależnie od wysokości opłaconego czynszu najmu względnie wartości czynszowej danego mieszkania.

Co się niniejszem podaje do publicznej

wiadomości a zarazem wzywa się wszystkich właścicieli, administratorów i zarządców przymusowych realności we Lwowie aby w ten sposób podwyższony a zaległy podatek gminny czynszowy po koniec trzeciego kwartału 1922 zapłacili bezzwłocznie w Kasie miejskiej (Ratusz parter) zaś podatek należny po koniec czwartego kwartału 1922 zapłacili do dnia 14. stycznia 1923 a to pod rygorem ściągnięcia zaległości w drodze egzekucyi.

Ze sportu.

Slawia - Sparta 0:0.

Praga. Pat. Niedzielne zawody piłki nożnej między Slavią a Spartą zakończyły się wynikiem 0:0.

Rozprawa przeciw komunistom.

Piąty dzień rozprawy.

Lwów, 27. listopada.

W przeciwstawieniu do ożywionego tempa dotychczasowych rozpraw, dzisiejszy dzień rozprawy był dość monotonny i do wyjaśnienia spraw objętych aktem oskarzenia w małym tylko przyczynił się stopniu. Oskarzeni Kriłyk i Senyk nie zajmowali w partyi względnie ruchu komunistycznym — jak widać z przebiegu ich przesłuchania — stanowiska tak wysokiego, jak dotychczas przesłuchani oskarzeni. Natomiast zeznania wybitniejszego typu jaki reprezentuje osk. Chomyn zaledwie zostały rozpoczęte i będą kontynuowane w dniu jutrzejszym.

Józef Kriłyk, słuchacz praw zeznaje w języku ukraińskim: Po dłuższym wywodzie wyjaśniającym stosunek oskarzonego do teoryi komunizmu zeznaje oskarzony: „Nic innego jak tylko burżuazya i jej rządy są rozsadnikami komunizmu. Jeśli robotnik ma przed sobą alternatywę: albo znowu pójść pod nóż imperyalistycznej wojny za cudze interesy toczonej lub ginąć całe życie z głodu albo stanąć w obronie swojej przyszłości musi zdecydowawszy się na to drugie rozpocząć walkę o swoje prawa i objęcie władzy“.

Przewodniczący: A przecież w sow. Rosyi też giną z głodu?

Osk.: Tak. Sowiecka Rosya toczy ciężką walkę z zewnętrznymi wrogami. Kiedy napadły ją bandy Denikina, Wrangla, Kołczaka, Petlury, Bałachowicza, Piłsudskiego...

Prokurator przerywa w tem miejscu wywody oskarzonego: Zwracam uwagę, że oskarzony użył tu słów: „...Piłsudskiego“ i proszę o zaprotokołowanie oraz zwrócenie oskarzonemu uwagi na niewłaściwość podobnych wystąpień.

Przewodniczący przywołuje oskarzonego do porządku poczem oskarzony kontynuuje swe zeznania:

„Drugą przyczyną niezadowolenia i szerzenia się komunizmu są stosunki w Galicyi Wschodniej. W tym kraju prowadzona jest polityka eksterminacyjna. Wskutek tego systemu rządów walka narodowościowa, która już w Austryi rozogniła się do czerwoności, tu rozpalona została do białości. Ideologia „Ogniem i Mieczem“ święci tu tryumfy. Nie ruch kulturalny w wyższem tego słowa znaczeniu, ale szkolnictwo średnie i ludowe uważane bywa za antypaństwową działalność. Fakt, że aresztowano w ostatnich czasach 15 000 osób tylko za to, że są Ukraińcami.“

Przewodniczący: Nie za to, że są Ukraińcami ale za przewinienia, które rozpatrzone będą przed sądem.

Oskarzony: ...świadczy o tem, że nie tylko proletaryat ale i drobnomieszczaństwo, które jest zainteresowane w istnieniu burżuazyjnych rządów jest niezadowolone z dławienia wolności. Z drugiej strony stwierdzam, że drobnomieszczaństwo a przedewszystkiem robotnicy ukraińscy nie pójdą na lep frazesów nacyonalistycznych Petruszewicza, którego soldateska w krwi zdławiła ruch robotniczy.

Stwierdzam, że nie jest zgodne z prawdą, że partya komunistyczna wykorzystuje narodowy antagonizm przeciw państwu polskiemu a także — jak to twierdzi akt oskarzenia „nie uznaje narodowości“. Komunizm uznaje wszystkie fakty życia.

Przew.: Kiedy pan przyjechał do Galicyi?

Osk.: W 1920 r. Należałem do partyi kom. Galicyi Wschodniej pod pseudonimem Wasylkow. Pseudonimu Maksymowicz nie używałem.

W dalszym ciągu przesłuchania oświadcza oskarzony na zapytanie przewodniczącego: „Nie jest słuszne twierdzenie aktu oskarzenia, byśmy godzili w całość państwa, albowiem ta całość jest dla nas programowo bezprzedmiotową. Nie dążymy bowiem do utworzenia jakiejś republiki z kordonem, żandarmami, ochraną, ale do federatywnej międzynarodowej republiki.

Przewodn.: Czy nawiązał pan stosunek z ukraińską partyą komunistyczna w Czechosłowacyi?

Osk.: Nie, bo taka nie istnieje.

Przewodn.: Kogo pan zaprosił na zjazd? (w św. Jurze).

Osk.: Senyka i Wantucha.

Przew.: Kto zagaił zjazd?

Osk.: Langer.

Przew.: Czy miał pan przemawiać na zjeździe?

Osk.: Toby się było pokazało.

Przew.: Do kogo należały papiery znalezione przy rewizyi w lokalu przy ul. Cłowej?

Osk.: Do mnie. Prosiłem Giżowską by je tam ulokowała.

Przew.: A czy Giżowska należała do partyi?

Osk.: Nie wiem.

Przew.: Jakto? przecież to jest narzeczona pańska.

Osk.: O sprawach partyjnych nigdy z nią nie rozmawiałem.

Przew.: A jak się znalazła na sali zjazdu?

Osk.: Nie wiem.

Przew.: Za czyjem pośrednictwem wysyłał pan bibułę partyjną?

Osk.: Za pośrednictwem Friedmanna i Herzmanna.

Przew.: Czy pobierał pan płacę?

Osk.: Tak! Jako funkcyonaryusz partyi.

Przew.: Ile?

Osk.: W ostatnich czasach 30.000 mk miesięcznie. Płaca ta wynosiła przedtem mniej i wzrastała w miarę drożyzny. Zasadnicza równała się płacy średniego niekwalifikowanego robotnika. Muszę dodać, że pobierania płacy nie uważam za rzecz dyshonoru. Przecież burżuazya opłaca cały szereg swych funkcyonaryuszy, sekretarzy, redaktorów itd. U nas nie mało trzeba poświęcenia by przy tak skromnej płacy być funkcyonaryuszem partyi.

Sędzia przysięgły: Jak pan mógł wyżyć z 1000 mk dziennie, jeśli robotnik zarabia 5000 a nawet 10.000 mk dziennie i nie może wyżyć.

Osk.: Stwierdziłem już, że jest to poświęceniem wyżyć z tej płacy.

Sędzia przys.: Czy uznajecie państwo?

Osk.: Liczymy się z faktem jego istnienia.

Sędzia przys.: A czy uznajecie ustawy tego państwa, którym wszyscy muszą się podporządkować?

Osk.: Ustawy te są skonstruowane dla wyzyskiwania upośledzonego proletaryatu. Zresztą te ustawy przez samą burżuazyę ustanowione są często przez nią samą deptane kiedy jej to idzie na rękę. Mussolini opanowawszy władzę nie z woli ustaw i większości parlamentarnej wyraźnie powiedział z trybuny, że „nie z woli ustaw, ale z woli pięści czarnej koszuli stoję tu przed wami“. Burżuazya od czasu do czasu wykazuje gest demokracyi, a pod pozorem prawnorządności tworzy związki faszystów, S. S. S., Ligę Obrony Państwa w Francyi itd., które mają inne zadania.

Sędzia przys.: A czy jeśli w sow. Rosyi stanie kto przed sądem i powie że jako „burżuj“ nie uznaje waszych praw, czy to będzie uznane?

Oskarzony zaczyna długi wywód poczem zniecierpliwiony sędzia przys. modyfikuje swe pytanie: „A czy pan stanąwszy przed sądem tutejszym za kradzież odpowiadałby bez poczynionych tu zastrzeżeń że nie uznaje sądu?“.

Osk.: Odpowiadałbym.

Obr. Dr. Hankiewicz: Czy rozdzielał pan broń, obiecywał ją lub mówił pan o wystąpieniu orężnem?

Osk.: Nie.

Dr. H.: Jaka jest różnica między komunistami a P. P. S.?

Osk.: P. P. S. są zdrajcami sprawy robotniczej. Świadczy o tem cała ich działalność.

Dr. H.: Ja myślę programowo

Oskarzony wyłuszcza różnice.

Dr. H.: Czy korzysta robotnik ukraiński z przysługujących mu zasadniczych praw, a więc prawa zgromadzania się, prasy nauki i nauczania itd.?

Osk.: Nie.

Dr. H.: W toku swego zeznania oświadczył pan m. in.: „pod kierownictwem inteligencyi urządzano w Galicyi Wschodniej pogromy ludności żydowskiej“. Czy to powiedzenie było wypływem zapędu oratorskiego, czy też ma swoją wykładnię i jaką?

Przewodniczący: Uchylam to pytanie.

Obr. Dr. Hankiewicz: Proszę o uchwałę trybunału.

Trybunał po naradzie postanowił uchylić postawione pytanie.

Obrońca dr. Landau wnosi w tem miejscu na zezwolenie mu na przedłożenie listy niezwykle ważnych świadków m. i na kresach zamieszkałych, których miejsce pobytu jest nieznane a których odszukanie wymaga nakładu czasu. Aby zyskać na czasie w celu odszukania świadków zamierza obrońca obszerniej wniosek swój uzasadnić.

Trybunał odrzuca in merito wniosek obrońcy.

Następnie zeznaje Izydor Senyk:

„Nie poczuwam się do winy ponieważ sąd ten jest sądem burżuazyjnym, który sądzi wedle praw burżuazyi, stojących na straży jej interesów. Ponadto sąd ten niema wedle ustawy prawa sądzenia mnie za komunizm a za zdradę główną również nie, ponieważ Galicya Wschodnia nie należy jeszcze do Polski“.

Po krótkiem curriculum vitae, z którego wynika, że oskarzony służył w strzelcach ukraińskich a następnie jako oficer austryacki dostał się do niewoli ros. podaje oskarzony, że jest z przekonań komunistą, że jednak członkiem partyi nie był, ponieważ nie miał należytego przygotowania teoretycznego.

Na zapytanie obr. dra Hankiewicza stwierdza osk. dr. Grosserowa, że z referatu jaki miał wygłosić oskarzony na zjeździe świętojurskim okazuje się, że niema pojęcia o komunizmie.

Prokurator: Jakie obawy powstrzyma-

FUTRA najtaniej u Artura Peitzera Lwów Pasaż Hausmana 5.
Lisy, kuny, wydry i zające kupuję i płacę
najwyższe ceny.

ły pana przed wstąpieniem do partyi komunistycznej z powodu braku przygotowania. Czy zdaje się egzamin?

Osk.: Nie. Chodzi tu o obawy jakie nasuwało mi własne sumienie.

Osk. J. Chomyn zeznaje, że do winy się niepoczuwa. Należy do partyi komunistycznej Galicyi Wschodniej. Na teren galicyjski przybył 24 sierpnia 1921. W Turkiestanie zajmował stanowisko komisarza dla spraw narodowościowych. Do Galicyi wsch. wrócił z Rosyi, bo chciał wrócić do domu a także by pracować w kierunku komunistycznym; w Kamionce Strumiłowej dokąd wrócił zgłosił się z paszportem w policyi i w starostwie, poczem przybył do Lwowa. Tu przez pewien czas nie brał udziału w ruchu wchodząc dopiero w połowie września za pośrednictwem Cichockiego w kontakt z partyą.

Dnia 25 września wyjechał z Kriłykiem do Stanisławowa i Skolego.

W zebraniu w Skolem brali udział Herzmann i Spiegel.

W zebraniu świętojurskim brał udział. Na przewodniczącego zebrania zaproponował Langera, sam zaś występował pod pseudonimem Smoleńko.

Na tem rozprawę odroczono.

Dwaj uczniowie szkoły realnej przed sądem doraźnym.

Echa zamordowania śp. Łanowego

Lwów, 27. listopada.

13. listopada br. zamordowano w Lubyczy Królewskiej zwrotniczego kolejowego, członka tamtejszej komisyi wyborczej, śp. Michała Łanowego. Pod zarzutem morderstwa aresztowano dwóch uczniów szkoły realnej w Rawie Ruskiej, zamieszkałych w Lubyczy Kameralnej a to Romana Lucejkę i Wasyla Krupę. Obaj wymienieni stanęli dziś przed sądem doraźnym. Trybunałowi przewodniczy sędzia Angielski, votują rr. Mayer, dr. Huth i Szulisławski. Oskarza prokurator Paklikowski, bronią adwokaci Bandel, Ewyn, Fedak i Głuszkiewicz.

Rozprawa zaczęła się o godz. 10.15 Na ławie oskarzonych zasiedli Roman Lucejko, gr. kat. ur. w r. 1902 uczeń oraz Wasyl Krupa w tym samym wieku, gr. kat. absolwent VII. klasy szkoły realnej. Oskarzenie uzasadnił prokurator Paklikowski, który na zasadzie wyników śledztwa i przyznania obwinionych stwierdził, że obwinieni dnia 13 bm. w sposób zdradziecko-podstępny zamordowali względnie przyczynili się do zamordowania śp. Łanowego, którego jako gorącego patryotę polskiegó uważali za niebezpiecznego dla sprawy ukraińskiej. Czynu tego mieli się dopuścić na rozkaz jakieiś tajnej wojskowej organizacyi ukraińskiej mającej na celu wywołanie powstania w Galicyi Wschodniej oraz uprawianie sabotażu.

Po przemówieniu prokuratora zabrał głos dr. Ewyn ,wnosząc, by prokurator oskarzenie uzasadnił w języku ukraińskiem jakoteż aby cała rozprawę prowadzono w języku ukraińskim. Po naradzie trybunał odmówił pierwszej części wniosku, zaś rozprawe prowadzi się w języku ukraińskim.

Po przesłuchaniu Łucejki, który się wszelkiej winy wypiera, wywołuje dłuższą dyskusyę teoretyczny wniosek dra Ewyna poparty przez dra Głuszkiewicza, że § 430 u.k. wyraźnie zastrzega osobne przeprowadzenie rozprawy, o ile przed sądem doraźnym staje więcej oskarzonych. Zdania tego nie podziela ani prokurator ani trybunał, wobec czego przystąpiono do przesłuchania drugiego obwinionego Krupy, który miał oddać strzał do zamordowanego. Obaj oskarzeni jednozgodnie się wypierają wszelkiej winy, tłómacząc się tem, że na policyi przyznanie do czynu skombinowali, chcąc ujść dalszemu biciu. Przed sędzią śledczym powtórzyli zeznanie złożone w policyi w mniemaniu, że stoją przed funkcyonaryuszem policyi. Sędzia śledczy nie zwrócił ich uwagi, że jest sędzią. Na tem odroczono rozprawę do pół do 5 pópółudniu. Do rozprawy powołano około 30 świadków.

Rozprawa popołudniowa.

Po orzeczeniu znawców lekarzy prof. Sieradzkiego i dra Budzińskiego o wyniku sekcyi zwłok śp. Łanowego przystąpiono do postępowania dowodowegó. Przed trybunałem sądowym przesunęła się galerya świadków mniej lub więcej ważnych.

W toku przesłuchania świadka Antoniego Folisiewicza przychodzi do drobnej scysyi między przewodniczącym a obroną na temat czy w Lubyczy ogłoszono sądy doraźne bębnem i trąbą. Po umotywowaniu tego pytania przez dra Bandla ostatecznie przewodniczący pozwala na postawienie tego pytania do świadka. Folisiewicz podaje, że instrumentów tych w Lubyczy nie było. Gdy w tej samej sprawie zabiera głos obrońca Szuchewicz przewodniczący zwraca uwagę obronie, że w sprawie wniosków tylko dwu obrońców może przemawiać. Ostatecznie deponuje świadek, że w przysiółkach Lubyczy ogłoszenie sądów doraźnych mieli dokonać trzej radni gminni.

Świadek Anna Łanowa wdowa po śp. Łanowym zeznaje, że krytycznego wieczora o 8.30 przyniósł chłopak wiadomość, że mąż został raniony. Udała się natychmiast na miejsce wypadku. W domu pozostał śp. Ł. do wtorku 6-tej rano. Pytała się męża, kto mógł to zrobić, odpowiedział, że nie wie, gdyż nie ma żadnych wrogów. W pociągu do Lwowa, dokąd odwoziła męża, rzucił świadek podejrzenie na obu oskarzonych, gdyż widziała ich na stacyi czekających przy każdym pociągu. Była obecną przy przesłuchaniu męża przez posterunkowego policyi. Śp. Łanowy oświadczył, że oskarzonych uważa za porządnych, by mogli dokonać zamachu. Mąż był wielkim patryotą polskim. Nieraz zwracał świadek uwagę męża, by nie zajmywał się polityką a wówczas odpowiadał, że musi tego pilnować, gdyż z tego chleb je. Do postępowania karnego przyłącza się i żąda odszkodowania w wysokości 25 milionów mk.

Następują pytania prokuratora po których świadek zmienia poprzednie zeznania i podaje, iż mąż opowiadał jej, że osk. Roman Łucejko zawsze odnosił się doń z niechęcią i groził zemstą za spowodowanie aresztowania brata Jana Lucejki. Opowiadał też, że oskarzeni planowali zamach na jego osobę. Na przedstawienia obrony, że inaczej zeznawała na pytanie przewodniczącego a inaczej prokuratora, świadek tłómaczy się zdenerwowaniem.

Św. I. Onyszkiewicz podaje, że gdy dowiedział się o zamordowaniu Łanowego podejrzenie rzucił na oskarzonych. W niedzielę a więc w dzień przed zamachem widział w nocy koło kościoła dwu ludzi. Jeden mówił głosem podobnym do głosu osk. Łucejki o Łanowym. Czy to był osk. Łucejko tego pod przysięgą zeznać nie może.

Prokurator wnosi na zawezwanie do rozprawy świadków Michalego sędziego śledczego, Grzegorza Korolkę, tego ostatniego na okoliczność, że oskarzeni od 3 tygodni planowali zamach na Łanowego i w tym celu śledzili go na każdym kroku. Trybunał zgodził się na propozycyę prokuratora.

Świadek I. Huriń towarzyszył śp. Łanowemu w drodze do domu gdy padły strzały i opisuje scenę zamachu. Po przesłuchaniu kilku mniej ważnych świadków rozprawę odroczono późnym wieczorem do wtorku 9 rano.

NADESŁANE.

A. H. C. Emunyh odbędzie się we wtorek, 28. bm. o godz. 7·30 wiecz. Jawcie się wszyscy. Sprawy ważne

Dr. Meyssh, sekretarz Dr. Rothfeld, senior.

Salon kostyumów GOLLERA
znacznie powiększony, został przeniesiony na drugie piątro w tej samej kamienicy przy ulicy
Krasickich 7.
WYKONUJE wszelkie zamówienia na kostyumy, płaszcze, peleryny, narzutki teatralne i t. p. podług najnowszej mody.
Z prowincyi załatwia się szybko.

SPIESZCIE!
NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT
OZDÓB NA DRZEWKA
DO DOMU TOWAROWEGO
D. ALBRECHTA
Pl. TRYBUNALSKI 1
HURTOWNIE. DETAJLICZNIE.

PODZIĘKOWANIE.

Wielmożnemu Panu Baranowi właścicielowi firmy „ENERGIA" ul. Stanisława 6 za umiejętne i sumienne wykonanie instalacyi elektrycznych w synagodze za rogatką Gródecką, dziękuje w imieniu Towarzystwa „Ohel Jeszurim"

Wolf Stark
prezes

We środę 29. bm. o godz. 3-ciej odbędzie się we wielkiej sali Zyd. Domu Akadem. przy ul. św. Teresy 26a.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Zyd. Studentów Politechniki we Lwowie.
Sprawy bardzo ważne.

Za bezinteresowną i pełną poświęcenia i sumienności opiekę lekarską około rodzeństwa chorego na tyfus brzuszny składam tą drogą serdeczne podziękowanie koledze Dr. Rudörferowi, lekarzowi w Drohobyczu Dr. Kanarienstein, lekarz w Sołotwinie.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.
Wtorek »Bal maskowy«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.
Wtorek »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.
Wtorek »Sublokatorka«.

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEL
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki od środy 29. listopada 1922 Gościnne występy sławnej czwórki
M. Fischsohna, W. Zaslawskaja, Bracia Adolf i Herman Fenigstein 11379
w znakomitej operetce »MAŁY MILIONER«. Impr. Bernard Fenigstein.

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.

1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki.

— **„Bal maskowy"** który dziś t. j. we wtorek idzie raz jeszcze w Teatrze Wielkim będzia miał bardzo dobrą obsadę, którą tworzą pp. Man, Dolnicki, Szotarska, Lubicz, Tęczarowska i inni.

— **„Dama w gronostajach".** Na liczne żądanie publiczności powraca jedyny raz miła piękna ta operetka na afisz Teatru Nowości w środę 29 bm.

— **„Dzieci ziemi"** premiera cennego dzieła Rittnera odbędzie się we czwartek w Teatrze Wielkim.

— **Ku czci błp. dra Abrahama Korkisa** odbyło się w sobotę wieczorem w zakładzie sierót przy ul: Zborowskich uroczyste nabożeństwo, w którem wzięła udział rodzina Zmarłego, grono przyjaciół, kuratoryam zakładu i delegacya egzekutywy. Nodły żałobne odprawił kantor Euser, poczem rabin dr. Guttman w podniosłych słowach skreślił świetlaną postać emarłego. Po przemówieniu inż. Czaczkesa w imieniu zakładu, którego założycielem był błp. dr. Korkis, posel dr. Schreiber w imieniu egzekutywy podkreślił zasługi zmarłego, stwierdzając, że nigdy bardziej nie odczuwaliśmy braku tego wielkiego człowieka, niż w chwili obecnej.

Onegdaj odbyło się uroczyste posiedzenie Wydziału koła kobiet żydowskich, na którem dano wyraz radości, że przewodnicząca Koła zasłużona działaczka na polu pracy społecznej p. Róża Melzerowa została wybrana posłanką do Sejmu jako jedyna przedstawicielka kobiecego świata żydowskiego. Na uroczystości przemówiły pp. Urychowa, Feuersteinowa, Karlowa (po hebrajsku) Grossingerówna i inne. Następnie odbyło się żebranie towarzyskie, które cechował bardzo serdeczny nastrój.

— **Zw. akad. „Hasmonea".** Wzywa się A. H. i aktywnych bb. o zjawienie się dziś o godz. 8-mej wiecz na budzie! Sprawy bardzo ważne!

— **Osobiste.** Dnia 26. bm. odbył się ślub p. Wiktoryi Willerówny z p. Emanuelem Leuchterem. 11387

— **Odpowiedzi redakcyi:** bejot: Stanisławów: Nowele »Za szklaną ścianą« i »Ziemia Moja« Maryi Sztetelównej już w swoim czasie odszerniej omówiliśmy.

— **Kącik humorystyczny.**

W tramwaju pluje jakiś pan bezustannie na podłogę, aż konduktor ze złością zwraca mu uwagę: Czy pan nie umie czytać tu jest napisane: »Na podłogę pluć nie wolno"...

Tak — odpowiada pasażer spokojnie — nie można zawsze robić to co jest napisane... Tu naprzykład napisane »Używajcie wszyscy »Chlorodont« pasty do zębów.., a czy wszyscy używają? 11368

NADESŁANE.

Pazia Leimberg — Mizio Pohoryles
zaręczeni
w listopadzie 1922

Cyla Akselrad Salomon Locker
zaręczeni
Stanisławów, w listopadzie 1922

Leon Rotter — Erna Reicher
Bolechów Lwów
Zaręczeni w listopadzie 1992,

Z okazyi zaślubin p. Juli Zuckerman z p. Hermanem Achtem wiele szczęścia zasyłają Wilhelmowie Erzenkranzowie.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości Giełdy zbożowej.

Lwów, 27 listopada 1922.

Na giełdzie transakcye w pszenicy po 46.000 stac. zał. Kołomyja, 51.500 Sokal; 52.000 Jezierzany, w życie po 32.500 Lwów, i w owsie po 32500 Mikulińce po 34.000 Lwów. Popyt za zbożem twardem owsem i jęczmieniem przy utrzymanych cenach wobec nieco silniejszej podaży. Popyt za strączkowemi przy słabem zaofiarowaniu. Ziemniaki bez obrotu.

Tendencya chwiejna — usposobienie ożywione. Następne zebranie Giełdy zbożowej we środę dnia 29 bm. o godz. 5-tej wieczorem.

O zakazie wywozu ropy.

Warszawa. (AW) Ministerstwo przemysłu i handlu projektuje wniesienie do sejmu szeregu ustaw w zakresie produkcyi naftowej, między innymi o ropie bruttowej, o zakazie wywozu ropy itp.

Zaprowadzenie waluty polskiej na G. Śląsku.

Katowice. (AW) Na poniedziałkowem posiedzeniu sejmu śląskiego przyjęto wszystkiemi głosami następujący wniosek rządu: Selm wyraża zgodę na zaprowadzenie w górnośląskiej części województwa śląskiego waluty polskiej stosownie do postanowień artykułu 306 polsko-niemieckiej konwencyi zawartej w Genewie 15 maja r. b. Ogłoszenie tej uchwały walutowej nastąpi z dniem 1 grudnia roku bieżącego.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 27 listopada 1922.

Kursa akcyi naogół słabsze. Za Chodorów płacono 26.000, 26.500, za Naftę 5.700, 5.800, 5.500, za Ćmielów nieef. 8.000, za Zieleniewskiego 19 000, 18.750 18.000, za Ojkos 18.000, 18 500, 18.000, za Gafotę 4.200, 4.100, nieef. 3.300, za Parowozy 9.000, 8.300, za Pezety 3.500, 3.800 za Karpalit 4.500 i 4.600, za Sierszę el. 3300 i 4.200, za P. T. H. 2.450, 2550, 2600 2500, Ź. B. K. 1600, 2000, za Bank hipoteczny 1500 i 1550, za Bank przemysłowy 3000, za Pol. Glob 825 i 950, za Pocisk 4000, 3800 i 4000, za Browary 26 000.

Na targu pieniężnym kursa walut zachodnich wyższe. Transakcye w Paryżu po 1190, 1175 i 1195, w Berlinie po 220, 215, 217·50 w Pradze po 522·50 521 i 520, w koronach czeskich po 515, w Londynie po 74500, 75500, 75600, we Wiedniu 22½ i 24, w dolarach 1660 i 16650, w Zurychu po 3090, 3100, w Bukareszcie po 106.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 27 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 16600—16650, kanad 16500—00000, marniem. 2·30—0·00, leje 98·00—000·00, fr. franc. 1150—0000, fr. szwajc. 3100—0000 kor. czeskie 515.00—000·00, funty szterl. 74000—00000, liry włoskie 730—000 Wiedeń 23·50—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3250—0000, guldeny holenderskie 6150—0000, fr. belg. 1060—0000, Berlin 2·25—0·00, Praga 520·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 21·00—00 00.

Złoto i srebro: 10 rb. 80000, 20 kor. 65000.

Tendencya zwyżkowa z powodu haussy w Niemczech.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 27. listopada 1922.

PTH. I—III. 2300—2800, Impex 350 450, Polski Glob 800—950, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 20000, Parowozy 8000— 9000, Trzebinia fabryka maszyn 9000—10600, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—3000 Polska Nafta 5000—6000, Siersza el. I-III. 3000-4000, Oikos 17000—20000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10000—12000, Krakus 5000—6000, Ćmielów 11000—15000, Górka 27000—29000, Siersza 19000—21000 T. P. G. 17000—20000, Chodorów 25000 29000, Pocisk 4000—5000

Dolary ameryk. 15750—16750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1100 1200 franki szwajcarskie 3000—3150 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 74000—76000, marki niem. 2·00—2·50, kor. austr. 22·00 24·00 korony czechosł. 500·00-535·00, liry włoskie 000—000, leje rum. 95·00—115·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 0000·—

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 27 bm. Berlin 0·07⅜, Praga 16·95— Nowy Jork 537·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅜ Bukareszt 3.45, Wiedeń 0·0075 Medyolan 25·60, Zagrzeb 1·80, Warszawa 0·03½ Paryż 38 40 Londyn 24·16, Holandya 211·75, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 27. bm. Berlin 0·06⅞, Holandya 211·75 Nowy Jork 537·00, Londyn 24·17, Paryż 38·05, Medyolan 25·75, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·00, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·80, Bukareszt, 344 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·75, kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 27. bm.:

Renta majowa 1300·00, austr. renta koronowa 1200, węgierska renta koronowa 12.000, Losy tureckie 521.000—, Renta lutowa 190·00 Anglobank 90 200 Bankverein 26·900 Bodenkreditanstalt 63 000, Kreditanstalt 32.600, Bank depozytowy 15000 Laenderbank 95000 Merkury 20500 Unionbank 65500—, Zjwnosteńska banka 845.000 Kolej półn. 11,950·000 Kolej

NAJTANIEJ KUPICIE

Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITK ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmi

I. LAUFERA Lwów ul. Ha'c'a 8.

Południowa 194900 Alpiny 359·500, Berg und Huetten 2 270.000 Krupp 437.900 Poldihütte 688 000, Prager Eisen 1 200.000, Rima 322 000 Skoda 880·000·— Zieleniewski 00.000 Apollo 520,000 Fanto 1,080.000·— Galicia 6,700.000 Schodnica 865.000·, Gal. Karpaty 1,500·000—, Koleje austryackie 0,739.000 Losy węgierskie 000·—, Priorytety kolei półn. 550000·— Kolej Lwów · Czern. 350·000, Bank obrotowy 17500.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 27 bm. Amsterdam 28260·00, Zurych 13335·00, Berlin 9·15, Kopenhaga 14460·00, Bruksela 4689·00, Chryst. 13160·00 Sztokholm 19180, Zagrzeb 239·75, Budapeszt 30·45 Bukareszt 00·00 Londyn 322350, Praga 2257·00, Medyolan 3421·00, N. Jork 71.675·00 Paryż 5054·00, Sofia 527·50, Warszawa 4·35—4·45.

Marki niem. 9·30, marki polskie 4·15—4·45, fr. franc. 4995·00, szwajc. 13250·00, fr. belgijskie 4630·00, lewy bułgarskie 506·00, lei rumuńskie 452·00, liry włoskie 3387.50, funty szterl. 321850 dolary amer. 71.250·00 noty holenderskie 28110·00 noty duńskie 14295·00, noty norweskie 13010·00, czeskie 2240.

DROBNE OGŁOSZENIA

NAUKA i WYCHOWANIE

Wypożyczalna książek księgarni »Beth Izrael« ul. Jagiellońska 15 otwartą codziennie od 8—1 przed i od 3—7 popołudniu. W soboty od 4—8 popoł. 11939

Umiem po angielsku i hebrajsku. Szukam zajęcia. Zgłoszenia do Adm. pod »Nauka«. 11371

KURSY do MATURY gimnazyalnej wszystkich typów KURSY GIMNAZYALNE (do klas poszczególnych) pod kierownictwem wytrawnych sił pedagogicznych. Wpisy codziennie od g. 11 do 12. Łyczakowska 34, II. p. 11361

Arbituryentka gimn. z francuskiem poszukuje lekcyi z niższego gimnazyum za nocleg. Zgłoszenia Mahru, plac Akademicki 4 od 12—1. 11370

Ukwalifikowana nauczycielka władająca biegle językiem francuskim poszukuje, odpowiedniego zajęcia pod »Szkoła« do Administracyi. 11375

קורס עברי

1 grudnia rozpoczyna się kurs hebrejskiego dla dzieci od lat 7 początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11388

קורס עברי

1 grudnia rozpoczynają się wieczorne kursa hebrajskiego dla dorosłych początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11389

ZGUBIONO — ZNALEZIONO.

Jadąc tramwajem wozem H. G. w sobotę wieczorem zapomniałem walizę z celtową okładką następujące rzeczy znajdowały się w niej para męskich bucików, torba szkolna, aparat Manicure, nuty etc. Upraszam znalazcę oddać do sklepu Izydora Schalita we Lwowie, przy ul. Furmańskiej 1a za wynagrodzeniem 30.000-tu Marek. Dr. Brumer, adwokat Zborów. 11376

KUPNO — SPRZEDAŻ.

OBRAZ OLEJNY »Sam on i Dalila« w złotych ramach 280×150 FORTEPIAN krótki czarny »Dörr« koncertowy do sprzedania. Plac Bilczewskiego 3, drzwi 14. 11374

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

M. STEINHAUS, Lwów, Krasickich 18-a poleca ze składu walce i kamienie młyńskie. 11372

Z POWODU WYJAZDU fabryka wody sodowej z całem urządzeniem tanio do sprzedania. Listy pod »Woda sodowa« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11881

ZNANE Z DOBROCI
MYDŁA i MYDEŁKA TOALETOWE
FABRYKI
Stanisław Różnowski
W KRAKOWIE
WSZĘDZIE DO NABYCIA.

POMOC LEKARSKA.

W Chorobach SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Lola Füllenbaum, LWÓW ŻÓŁKIEWSKA 33
od 3—6 sekundaryusz szpit. powszechnego. 8625

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 17, ordyn. od 8—9 i od 12—6

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej
KORALNICKA 8. (op dl. Akademickiego)

POSAD POSZUKUJĄ.

Fachowiec z długoletnią praktyką szuka posady w składzie towarów żelaznych. Zgłoszenia Klarfeld Rutowskiego 23. 11393

Mężczyzna lat 24 z branży drzewnej obznajomiony z manip. tartaczną i lasową z ukończoną buchalteryą poszukuje posady. — Łask zgł. Klinger, Lwów, Działyńskich 9 11393

ROŻNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

WOLNE POSADY.

Dom spedycyjny poszukuje inteligentnego rutynowanego ekspedyenta kawalera. Zgłoszenia pod »Natychmiast« do Chwili. 11336

EXPORTOWA FIRMA DRZEWNA POSZUKUJE URZĘDNIKA biurowego fachowca drzewnego, władającego językiem polskim i niemieckim. Pierwszeństwo mają kompetenci z ukończoną szkołą handlową i dobremi referencyami. Warunki korzystne. Zgłoszenia: Sapiehy 65, III. p. na prawo między 9—10 przedp. i 3—4 pop. 11364

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Poszukuje się objektu fabrycznego z budynkami we Lwowie koło toru kolejowego. Zgłoszenia z podaniem ceny i rozmiaru pod „Trusto" do biura dzienników Scherera pasaż Hausmana. 11386

2 pokoje i kuchnia ewent. duży pokoj, kuchnia poszukiwane. Listy pod »Odstępne« do biura Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11390

Ogłoszenia.

KOBIETY

Kiedy zachodzi wstrzymanie albo zupełny zanik regularności miesięcznej, bądźcie bez obawy. Ja pomagam i ochraniam wasze zdrowie i przynoszę nową nadwagę do życia. Urzędowo zbadane i uznane za dobre. Zwracajcie się natychmiast do
K. Fesq
Hamburg Papenstr. 95
A. 220. 11174

WOLNE POSADY.

Skład maszyn ul. Krasickich 18 a przyjmie chłopca pracowitego. 11349

Potrzebny samodzielny korespondent niem. piszący na maszynie. Oferty pod »Samodzielny« do biura dzienników Buchstaba, Legionów 21. 11382

Nauczycielkę na przedpołudnie przyjmie Zakład sierót im. Rubinzahla przy ul. Janowskiej 78. Bliższą wiadomość w zakładzie od 3—5. 11394

Panna sklepowa, która umie pisać, gościa obsłużyć i pakunek zapakować. Zostanie natychmiast przyjętą. Hurtownia wódek, Moszkowicza, Kołłątaja 2. 11387

PALACZA rutynowanego do kawy poszukuje Fabryka »Columbia« Panieńska 9. 11369

Inserujcie W CHWILI.

POZNAJ SIEBIE! POZNAJ INNYCH!

Przeznaczenie, zalety, wady, zdolności. Przyślijcie swój charakter pisma lub zainteresowanej osoby, zakomunikujcie imię, rok i miesiąc urodzenia, ile osób najbliższej rodziny; na tych danych otrzymacie od uczonego psycho-grafologa Szyllera-Szkolnika (autora prac naukowych) listem poleconym naukową szczegółową analizę charakteru, określenie ważniejszych zdarzeń życiowych. Odpowiedzi na szczerze zadane pytania. Cenne wskazówki i rady. Do tego jeszcze najnowszy utwór Ch. Szyllera-Szkolnika niewielka lecz treścią bogata książeczka »Tajemnica Powodzenia«. Rady, wskazówki, uwagi, jak żyć, postępować, aby osiągnąć powodzenie, dobrobyt, niezależność, zadowolenie i zwycięsko przeciwstawić się losowi. Praca naukowa p. Szyllera-Szkolnika zaopatrzona mnóstwem odezw i podziękowań w poczytnych pismach krajowych i zagranicznych. Analizę wysyła się po otrzymaniu Mk. dwa tysiące wraz z książką. Jeżeli wziąć pod uwagę, że wykonanie analizy wymaga kilku godzin poważnej umysłowej pracy, koszty ogłoszeń, pocztowe i t. p., wyżej oznaczo a suma nie może wydawać się zbyt wysoką. Dla badań osobistych przyjmuje od godziny 12 do 7 pp. Nadzwyczajciekawej treści książki. Katalog ilustrowany darmo. Na wysyłkę dołączyć znaczek pocztowy.

Adres: **Psycho-grafolog SZYLLER-SZKOLNIK. WARSZAWA. Wydawnictwo »Świt« Piękna. 25.** 11170

Tow. akcyjne **„IWA"** ODDZIAŁ w WARSZAWIE
WARSZAWA, NIECAŁA 2
Tel. Nr. 3012-1. Adres telegraf.: „Iwawi-Warszawa
jest jeneralnem przedstawicielstwem na POLSKĘ
pasów wielbłądzich i bawełnianych
Fabryki HEROLD WESTERHAUSEN
pasów skórzanych i balastowych
Fabryki PUCK & Co' ALTONA n/Elbą
Ofiaruje w dziale technicznym;
LOKOMOTYWY, LOKOMOBILE, WAGONETKI GATRY, PIŁY GATROWE, BECZKI ŻELAZNE OCYNKOWANE Z DWÓCH STRON I INNE ARTYKUŁY TECHNICZNE
w dziale chemicznym:
artykuły dla przemysłu, kwasy mineralne, preparaty chemiczne i t. p.

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

OTOMANY Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materye meblowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca **E. KOHENBLIT. Lwów, Brajerowska 4** hurtow. i detajl.

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT OBUWIA

MĘSKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO

DO FIRMY MARKI ORYGINALN. „GOODYEAR-WELT“

Schweitzer i Falbel

LEGIONÓW 33. — 10735

„ARGENTOPOL“ Sp. o. por.

WYROBY PLATYNOWANE! CHIŃSKIE SREBRO!!!

WARSZAWA Sienna 30.

oda'e się do łaskawej wiadomości p. t. klije teli, iż z dniem dzisiejszym oddała swoje wyłączne rzedstawicielstwo na Lwów i Województwo lwowskie p **BENEDYKTOWI KREINEROWI** we **wowie, przy ul. Gródeckiej l. 69** prosząc o łaskawe dalsze zaszczycenia zleceniami swemi za poś ciętwem powyższej naszej reprezentacyi.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić pt. interesentów, iż z dniem dzisiejszym objąłem przedstawicielstwo wyłącznie na Lwów i Województwo Lwowskie znanej firmy **„Argentopol“** Sp. z o. p. Warszawa, której specjalnością są wyroby platerowane, jak: nakrycia stołowe i luksusowe. Prosząc o łaskawe zaszczycenie mnie zamówieniami, polecam się z wyrazami poważania

BENEDYKT KREINER, Lwów, Gródecka 69.

Baczność! **Baczność!**

Sklep ul. Chorążczyzny 9

obok kina „Apollo“

POLECA

pudełka na cukry, kasetki na pomadki, podstawki pod torty i tacki, koszyczki na pomadki, pudła na kapelusze, papiery introligatorskie do wyrobu pudełek i wycinanek w szkołach. 10108

WAZELINA marki „Columbia“

W BECZKACH

AZELINA marki „Columbia„

w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —

FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY

„COLUMBIA“

L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.

Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez

El. BOCK Wiedeń, VI.,

Gumpendorferstrasse 109/14. 10788

Do wyrobu

Dachówek cementowych

polecamy najbardziej udoskonaloną

maszynę rolkową pat. „Lauszera“

Dzienna produkcya do 800 sztuk, jak również wszelkie inne maszyny i formy do wyrobu cegieł, pustaków, rur kanałowych, sączków do drenowania, słupów parkanowych i t. p.

Fabryka maszyn 11401

Braci Hoffmann

w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 154.

Na żądanie wysyła się katalog Nr. 75 bezpłatnie.

Walce młyńskie 600|300 — kamienie, —

Holendry patent. Kaspra,

— Kompletne — czyszczalnie zboża

oryginalną gazę ≈ szwajcarską. ≈

dostarcza natychmiast ze składu firma

Riesel, Schieber i Friedländer

Lwów, Brajerowska 11 a II. piętro.

SZTUCZNY JEDWAB

do haftu ręcznego i maszynowego do pończoch, do Zemprów oraz tasiemki „Lasset“ 11365

sprzedaż **M. ZAJDEL,**

WARSZAWA, UL. NOWOLIPKI 6

w podwórzu na prawo — tel. 197—86.

MARMOLADĘ ŚLIWKOWĄ

na białym cukrze pierwszej jakości poleca skrzynkami

POLSKIE TOWARZ. HANDLOWE S. A.

Lwów, ul. Kołłątaja 8 II. p.

Telefon 333. Adres telegr. »Than«.

PLUSZE, JEDWABIE, SZYFONY, ADAMASZKI we wszystkich szerokościach, DYMKI, KAPY, FIRANKI, materyały na UBRANIA, PŁASZCZE, KOSTYUMY, KLOTY, oraz satyny malowane trykotyny flanele, barchany poleca tanio

T. FUHRMAN, Skarbkowska 23 I. p.

Świeczniki elektryczne

z prawdziwego bronzu

zagraniczne **z artystycznem wykonaniem** poleca firma 11396

„KONTAKT“

M. MAGASSY i SKA

Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

MEBLE

krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy

J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu. II 97

Nowo powstały magazyn

artystycznych wyrobów jubilerskich

U. GIELSKIER

plac Bernardyński 1

kupuje i sprzedaje

najsumienniej 11391

BRYLANTY-ZŁOTO

Srebro, platynę i t. p.

Huta szkła w Żółkwi

poszukuje stałego dostawcy szkła zbitego. Oferty nadsyłać do Zarządu Huty — Żółkiew 11319

Zabawki dziecinne

Ozdoby na drzewka

w wielkim wyborze poleca 11399

Michał Hackel, Lwów, ul. Kazimierzowka 4.

NA DRZEWKO ŻARÓWKI ELEKTR.

choinkowe w kształcie różnych figurek, owoców, kwiatów i t. p.

wyrobu fabryki J. Kremenezky, Wiedeń 11398

„KONTAKT“ M. Magassy i Ska

Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

Drukarnia

Kompletne urządzenie małej drukarni, tanio dostarczy PION — LWÓW, Lwowska 48. Tel. 476.

ZAWIADAMIAM

Wnych Panów Lekarzy-dentystów i Techników, oraz składy przyborów dentyst. „Dental-Depot“ że polski AMALGAM marki EMB

niezrównanej jakości i przewyższający wszelkie zagraniczne fabrykaty wyrabia

Laboratorjum chemiczne

złota, srebra, platyny, firmy

Edmund Marjan BEER

JUBILER i ZŁOTNIK

Lwów, ul. Chorążczyzna 7.

SPRZEDAŻ HURTOWNA i DETALICZNA

Równ eż poleca złoto 22 karat i każdej próby łączna (lut) 21½°, 20°, 18°, 16°, 14° karat, łatwo płynący, nie tworzy por w po roztopieniu. Płyty na podniebienia 18 karat, znakomite do wyciskania (sztancowania itp.) — Na prowincję odwrotną pocztą za pobraniem. Kupuje stare złoto, i srebro jakoteż używane sztuczne zęby.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.

»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1340 Lwów, czwartek 30. listopada 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3780 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. - zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . .	200.000 Mkp
Pół stronicy	100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Po otwarciu Sejmu i Senatu.

Rozwiał się już podniosły nastrój intronizacyi obydwu Izb ustawodawczych i niebawem uroczystościowe skupienie do cna rozbite zostanie namiętną walką stronnictw, które stanowią treść politycznego życia. Starcia społecznych i narodowych sił na terenie parlamentarnym są zjawiskiem koniecznem i źle świadczy o sile żywotnej organizmu państwowego, jeżeli tworzenie ram własnego losu dokonuje się w niem z apatyą. Ale jak ujemnym objawem politycznym jest passywizm i apatya, tak nie mniej groźną jest wybuchowość, która rozsadza częstokroć ład społeczny, tę najlepszą obok patryotyzmu więź egzystencyi państwowej. Im dojrzalsze jest społeczeństwo i na im wyższym poziomie stoi jego parlamentarna reprezentacya, tem godniej i tem poważniej dokonuje się konieczne starcie interesów i światopoglądów na terenie ustawodawczym, tem mniej zagraża ono przesileniami wewnętrznymi życiu społecznemu.

Nowy Sejm i Senat stają obecnie przed dwoma bardzo ważnymi aktami, które niewątpliwie wstrząsną i ożywią atmosferę polityczną kraju. Będą miały zadanie dokonać wyboru Prezydenta Państwa i wyłonić z siebie nowy parlamentarny rząd, względnie o ile skonstruowanie dla tego celu koalicyi stronnictw okazałoby się niemożliwe, ustalić stanowisko Sejmu do obecnego rządu. Obie sprawy są pierwszorzędnego znaczenia i obie niestety poruszą z względów partyjno-politycznych namiętności, które niby szerszenie z tkniętego gniazda mogą pustoszyć porządek i równowagę obywatelską.

Smutne jest, że już od pewnego czasu mamy przedsmak walki, jaka z tego powodu gotowa sę rozpętać, a smutniejsze jeszcze, że jak wielokrotnie już, tak i teraz, jako hasła w tej walce pragną niektóre stronnictwa użyć sprawy żydowskiej. W braku innych pretekstów służy wszystkim trzem odnogom Ch-jeny za pretekst sprawa uniwersytecka. Umyślność wystąpienia z manifestacyami przeciw min. Kumanieckiemu i prem. Nowakowi za zniesienie „numerus clausus“ na wszechnicach polskich — właśnie w tym momencie jest widoczna i oczywista, a cynizm jej jest tem większy, że żaden choćby najbardziej prawicowy gabinet nie mógłby zarządzeń min. oświaty znieść, nie mógłby statuować metod carskich bez naruszenia marcowej konstytucyi, która jest zasadniczą ustawą państwa i której bezwzględne respektowanie jest zasadą praworządności. To też jednym z pierwszych protestów jakie reprezentacya żydowska będzie musiała w Sejmie w obliczu całego społeczeństwa podnieść, będzie protest przeciw nadużywaniu haseł antyżydowskich dla partyjnych celów, będzie uświadomienie Wysokich Izb i uświadomienie całej ludności, iż sztucznie podniecanych jej namiętności używa się nie dla rzekomych „ideowych“ celów, lecz dla poziomej gry politycznej. Gra polityczna zostaje rozegrana, ale osad namiętności i nienawiści tak prędko z serc ludności nie znika — a celem uświadomionych, dojrzałych politycznie stronnictw jest stwarzanie warunków współżycia. Do tego celu przedstawicielstwo żyd. konsekwentnie dążyło i dążyć będzie i nie pozwoli też, by walka o rząd i najwyższą w państwie godność na ciele społeczeństwa żydowskiego się rozegrała.

H. H.

Pierwsze posiedzenie Sejmu.

Warszawa. (Pat). Pierwsze posiedzenie Sejmu rozpoczęło się dziś o godz. 12.47 w południe. W loży pierwszego piętra zjawił się cały korpus dyplomatyczny, galerye były przepełnione. Na fotelach ministeryalnych zjawili się przedstawiciele rządu, w loży parterowej senatorowie. Nad krzesłem marszałka i nad trybuną mowców były zawieszone sztandary narodowe Pierwszy zabrał głos Naczelnik Państwa, otwierając sesyę Sejmu. Przemówienie Naczelnika Państwa, które podajemy na innem miejscu było wielokrotnie przerywane oklaskami i okrzykami. Po przemówieniu Naczelnika Państwa rozległy się na lewicy długotrwałe oklaski i okrzyki: Niech żyje.

Po opuszczeniu sali przez Naczelnika Państwa zabrał głos najstarszy wiekiem pos. Kazimierz Brownsford. poczem przystępując do wykonania porządku dziennego wezwał wszystkich do wzniesienia okrzyku: Najjaśniejsza Rzeczpospolita niech żyje. (Cała sala okrzyk ten powtórzyła). A teraz zgodnie ze zwyczajem powołuję na tymczasowych sekretarzy pp. Czorbę i Alinę Steślicką. Porządek dzienny obejmuje ślubowanie poselskie, prowizoryczne przyjęcie regulaminu i ustalenie porządku dziennego następnego posiedzenia. Ponieważ nikt nie żądał głosu, oświadczył przewodniczący, że porządek dzienny został przyjęty.

Nastąpiło ślubowanie poselskie. Ślubowanie składali tylko ci posłowie, którzy już odebrali listy uwierzytelniające i wymienili je w kancelaryi sejmowej na legitymacye. Pierwszy złożył ślubowanie przewodniczący ze starszeństwa. Do głosu był zapisany pos. Wasyńczuk, ale przewodniczący oświadczył, że przed wyborem prezydjum nie można podejmować uchwały i dlatego nie udziela mu głosu. Nastąpiło wywoływanie nazwisk i składanie ślubowania.

Pos. Chrucki Sergjusz powtórzył formę przysięgi po ukraińsku. To spowodowało na prawicy wrzawę. (Rozległy się okrzyki: Niech powtórzy po polsku!). Przewodniczący zwrócił uwagę posła, że zgodnie z konstytucyą w Izbie dopuszczalny jest tylko język polski i zażądał, by poseł powtórzył formułę po polsku. Poseł Chrucki powtórzył formułę po polsku, a ponieważ nie wszyscy to słyszeli, ponownie powtórzył po polsku: Ślubuję. Również dwukrotnie do powtórzenia formuły wezwał przewodniczący pos. Pawła Wasyńczuka. Następnie stwierdził przewodniczący, że wszyscy wywoływani złożyli ślubowanie.

Z kolei bez dyskusyi przyjęto regulamin obrad Sejmu. Przewodniczący oznajmił, że następne posiedzenie Sejmu odbędzie się w piątek 1. grudnia o godz. 4 pop. Na porządku dziennym następnego posiedzenia wybór prezydyum i wniosek nagły pos. Liebermanna o wypuszczenie na wolność aresztowanych posłów Królikowskiego, Marka i Łuckiewicza.

—o—

Mowa Naczelnika Państwa.

Panowie posłowie! Po raz drugi mam zaszczyt otwierać Sejm Rzeczypospolitej. Po raz drugi jako najwyższy przedstawiciel władzy wykonawczej, staję przed tymi, którzy mają prawo o niej sądzić. Lecz warunki, w których przemawiałem kilka lat temu, były zupełnie od obecnych odmienne. Cztery lata temu otwierałem Sejm ustawodawczy w chwili, gdy w różnych częściach naszego państwa nie byliśmy jeszcze gospodarzami, gdy los nasz był bardzo niepewny, gdy z wielu stron dochodził do nas gorący odzew wojny. Szczęśliwy jestem, że mogę otwierać pierwszy Sejm zwyczajny, nawołując nie do obowiązku walki lecz do obowiązków spokojnej pracy pokojowej, pracy, która tem spokojniejszą być może, że granice nasze są ustalone, że my sporu o nie orężną rozprawą sami wszczynać nie zamierzamy i zadrażnień z którąkolwiekbądź stroną nie szukamy.

W poprzednim Sejmie sprawy tyczące się naszych stosunków międzynarodowych

Chrosty, lisz je, etc. usuwa radykalnie jedynie »Krem prof. Unny« marki »Le Herax« Hurtowna sprzedaż »Le Herax« Lwów, Hetmańska 8, PIERWSZE PIĘTRO. 11405

były nieraz przedmiotem namiętnych sporów i burzliwych scen, wzbudzając przez to niepokój znacznie szerszych kół obywateli, niż to było może zamiarem panów posłów. Zwracam przeto uwagę waszą panowie na konieczność zachowania w tej doniosłej dziedzinie spokoju, dla którego dostateczną podstawę stanowi zarówno zaufanie we własne siły, jak i zaufanie do sojuszników i przyjaciół, których posiadamy a którym Polska ze swej strony danego słowa dotrzymać potrafi.

Z pomiędzy zagadnień doby obecnej na pierwszy plan wysuwa się niechybnie najgoręcej odczuwana potrzeba u r e g u l o w a n i a f i n a n s ó w państwowych. Przez ubiegłe 4 lata stan gospodarczy kraju uległ znacznej widocznej dla wszystkich poprawie, która niestety nie odbiła się na stanie skarbu państwa. Niewątpliwie źle jest pocieszać się w nieszczęściu tem, że inni cierpią na to samo. Lecz w tej właśnie sprawie fakt, że cała Europa powojenna cierpi na tę chorobę pozwala mieć nadzieję, że będzie musiał być dokonany wysiłek wszystkich, by pokonać niezwykle ciężkie i skomplikowane trudności, aby wyszedłszy z okresu chorób powojennych powrócić do stanu zdrowej i normalnej egzystencyi. Nie zwalnia nas to jednak od obowiązku własnej wytężonej pracy mającej na celu radykalną poprawę warunków życia państwowego w tej dziedzinie.

Panowie! Rozpoczynajcie pracę, która na innych podstawach oparta zniewalać was będzie do innego życia, niż to, które dotychczas w tej sali panowało. Jesteście panowie pierwszym Sejmem opartym o konstytucyę Rzeczypospolitej i stanowicie punkt zwrotny w życiu państwa, które wychodząc z okresu tymczasowości wstępuje na drogę normalnego rozwoju. Konstytucya chce, że w tej pracy, która was czeka, razem z wami pracować będą inne jeszcze równorzędne organy państwowe. Dotychczasowe życie polityczne Rzeczypospolitej nie wykazało wybitnych zdolności naszych do współpracy. Sądzę przeto, że będę w tym wypadku rzecznikiem wszystkiego, co żyje i pracuje poza tą salą, gdy zwrócę się do panów z apelem abyście przykładem swym stwierdzili, że w naszej ojczyźnie istnieje m o ż n o ś ć l o j a l n e j w s p ó ł p r a c y ludzi, stronnictw i instytucyi państwowych. Chcąc zaś wierzyć, że panowie tę współpracę dacie, życzę wam, aby każdy z panów u kresu swej być może długiej działalności doczekał się najwyższej dla każdego pochwały, że był właściwym człowiekiem na właściwem miejscu. Ogłaszam pierwszy Sejm zwyczajny Rzeczypospolitej za otwarty i powołuję na przewodniczącego najstarszego wiekiem posła Brownsdorfa.

—o—

Jednolity klub posłów żydowskich. — Ludność ukraińska w Polsce na stanowisku własnej państwowości. — Poseł Bryl tworzy odrębną sekcyę P. S. L. — Sojusz »Wyzwolenia" z Białorusinami.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta A. I.)

W a r s z a w a 28. XI. Już w piątek zebrać się mają obie Izby parlamentu dla dokonania wyboru prezydyum a dotąd nietylko brak danych, które pozwalałyby wskazać na osoby przyszłych marszałków ale niewiadomo nawet czy i do jakiego porozumienia między stronnictwami dojdzie.

O ile wśród trzech klubów prawicowych panuje zupełna jednomyślność, o tyle stronnictwa centrowo-lewicowe, od Piasta na lewo, intrygi i animozye osobiste uniemożliwiają jakikolwiek porozumienie. Wciąż wprawdzie radzą 4 kluby centrolewu ale konferencye te mogą raczy tworzyć pozory jakiegoś współdziałania, aniżeli tego współdziałania być oznaką, Thugutowcy niedowierzają Piastowcom, socyaliści podejrzliwie odnoszą się do NPR, jedni posądzają drugich o gotowość konszachtów z ZNL.

W a r s z a w a, 28. listopada. Nie jest wykluczone, że posłowie żydowscy w Sejmie i Senacie utworzą jednolity klub, z tem, że posłowie żydowscy z Wschodniej Galicyi stanowić będą w tym klubie odrębną sesyę. Wówczasto według wszelkiego prawdopodobieństwa przewodnictwo objąłby pos. dr. T h o n, zaś poseł Dr. L. R e i c h zostałby wiceprezesem. Klub żydowski liczyłby w Sejmie 34—35 posłów a w Senacie 12.

W a r s z a w a, 28. listopada. Jak słychać zamierza przewodniczący klubu posłów ukraińskich p. Wasyńczuk zgłosić na posiedzeniu Sejmu deklaracyę, w której oświadczy podobno, że ludność ukraińska w Polsce stoi na stanowisku własnej państwowości. Deklaracya ta ma się odnosić szczególnie do tych ziem, na których Ukraińcy przebywają w zwartych masach. W pierwszym rzędzie chodzi tu o Galicyę Wschodnią, Chełmszczyznę i Wołyń.

W a r s z a w a, 28. listopada. Opowiadają, że posłowie Piastowcy z Wschodniej Galicyi zamierzają utworzyć odrębną sekcyę w obrębie P. S. L. Na czele grupy wschodnio-galicyjskich posłów stanąłby pos. Bryl.

W a r s z a w a, 28. listopada. W kuloarach sejmowych rozeszła się pogłoska, że między Thugutowcami a posłami białoruskimi toczyć się mają rozmowy w sprawie wspólnej akcyi w Sejmie. Akcya uwzględniałaby w pierwszym rzędzie kwestyę agrarną. Ze strony Thugutowców żywą działalność w tym kierunku rozwija pos Rudziński. Opieka ta Wyzwolenia nad posłami ukr.białor. uwidoczniła się już podobno w staraniach czynionych przez Thugutowców aby Białorusinów i Ukraińców ulokować na lewem skrzydle tuż obok Wyzwolenia.

—o—

Inauguracyjne posiedzenie Senatu.

W a r s z a w a. (Pat). Otwierając posiedzenie Senatu N a c z e l n i k P a ń s t w a wygłosił następujące przemówienie:

Panowie Senatorowie! Wielką jest tradycya Senatu w Polsce. W dziejach dawnej Polski, które odnajdujemy nietylko w dawnych księgach i badaniach współczesnych historyków, ale której pamięć żywimy nieraz płomiennym wybuchem w sercach, tęskniących do siły i potęgi naszej Ojczyzny — praca i wytrwałość senatorów wpływała na losy kraju. Lecz konstytucya obecna zakreśla Senatowi rolę skromniejszą. Czyni ona z niego nie główny motor pracy państwowej, ale zgodnie z duchem Konstytucyi współczesnych krajów demokratycznych, należy Wam być rzecznikami rozsądku, rozwagi i umiaru przy spełnianiu zadań, poruczonych naczelnym organom władzy państwowej.

W pracy Waszej, Panowie, będziecie musieli z konieczności wynikającej z państwowej konstytucyi, przyjąć za dewizę swej działalności miarę, by unikać zbytecznych tarć i konfliktów, które powstać by mogły między współrzędnie pracującemi instytucyami państwowemi. Panowie, przy wybujałej u nas i niezwykle ostrej, choć często bezskutecznej walce ugrupowań politycznych, brak poczucia miary stanowi nieraz o wysokiej szkodzie, dla tego, co wszystkim jest drogie i dla pracy nad wzmożeniem siły narodowej i odbudowy dobrobytu państwa i jego obywateli. Pozwólcie mi więc Panowie wyrazić życzenie, abyście jako instytucya państwowa, reprezentująca umiar, stawali w ciężkiem zadaniu współpracy zawsze po stronie tych, którzy czy to z urzędu, czy ze skłonności łagodzą tarcia, zmniejszają konflikty i doprowadzają do koniecznej równowagi zamierzeń, celów i środków.

Ogłaszam Senat Rzeczypospolitej Polskiej za otwarty i powołuję na przewodniczącego najstarszego członka Senatu, p. Bolesława Limanowskiego.

Fotel prezydyalny zajął sen. L i m a n o w s k i i wygłosił przemówienie, w którem na wstępie podkreślił fakt otwarcia pierwszych czynności Senatu przez socyalistę i nakreślił krótką historyę swego życia, a wraz z tem rozwoju socyalizmu i dążności wolnościowych w Europie, a dalej prześladowań narodu polskiego przez carat i rząd pruski. Pokrótce wspomniał o powstaniach, w szczególności o powstaniu z r. 1863, o emigracyi. W dalszym ciągu zaznaczył mowca, że otwarcie pierwszego posiedzenia Senatu zawdzięczamy temu, że spełniły się nasze najgorętsze życzenia. Mamy niepodległość narodową i polityczną, Rzeczpospolitą demokratyczną, ustaloną przez Sejm konstytucyjny. Mowca wspomniał następnie o Unii Horodelskiej, jakiej nie ma w historyi całej Europy i wyraził życzenie, aby zbawienny duch braterstwa i miłości zapanował w obu Izbach, a więc w Sejmie i Senacie i poprowadził kraj ku najlepszemu końcowi i ku udoskonaleniu cnoty cnotliwych.

Następnie przewodniczący powołał na sekretarzy p. Jana Woźnickiego i Bolesława Pilawskiego, poczem odczytano rotę ślubowania, którą złożyli najpierw sekretarze a potem senatorowie, wywoływani z listy. Senatorka Helena Lewczanowska złożyła ślubowanie po r u s k u. Przewodniczący wyjaśnił jej, że na zasadzie konstytucyi dopuszczalne jest jedynie używanie języka polskiego i zażądał powtórzenia formuły po polsku, a życzeniu temu stało się zadość. Po odbytem ślubowaniu przewodniczący stwierdził, że wszyscy wywołani senatorowie ślubowanie złożyli.

Sen. Buzek w imieniu stronnictwa PSL. i w porozumieniu z przewodniczącymi innych klubow zgłosił wniosek, aby na przeciąg trzech tygodni, t. j. do dnia 19 grudnia obowiązywał w senacie regulamin Sejmu Ustawodawczego z d. 15. września, z pewnemi zmianami, przyjęto bez dyskusyi. Następne posiedzenie senatu odbędzie się w piątek, o godz. 11 rano. Na porządku dziennym wybór prezydyum.

Z konferencyi lozańskiej.

R y g a 28. XI. Przybył tu dziś Cziczerin, w drodze do Lozanny.

L o z a n n a. 28. XI. W dniu dzisiejszym rozpoczęła się ogólna dyskusya w sprawach finansowych. W sprawach tych Ismet pasza przedłożył już szereg uwag wstępnych.

L o n d y n. 28. XI. Havas stwierdza że rząd angielski zamierza unieważnić układ trzech państw z r. 1920 na mocy którego Azya Mniejsza została podzielona na strefy poddane wpływom Anglii, Francyi i Włoch. Postanowienia angielskie zatem dotyczą nie układu w St. Remo, lecz układu z r. 1920.

L o n d y n. Wolff. (PAT.) W związku z notą Rakowskiego donosi Biuro Reu-

tera z Lozanny: Jak słychać odpowiedź rządu angielskiego pójdzie w tym kierunku, że Rosya będzie z pewnością uważana za równorzędną na konferencyi z innymi państwami, jeżeli pod obrady wejdą kwestye, które dotyczą Rosyi.

Paryż. (Pat). Donoszą z Lozanny, że w wywiadzie z korespondentem „Petit Parisien", Rakowski zaprzeczył formalnie wiadomości, jakoby delegacya rosyjska miała opuścić Lozannę w wypadku, gdyby nie dopuszczono Rosyi do wszystkich narad konferencyi. Według doniesienia „Matina", Rosya ograniczyła się tylko do stwierdzenia, że uważać będzie za niebyłe wszystkie decyzye, powzięte przez konferencyę bez udziału delegacyi rosyjskiej.

—o—

Wiedeń nie uznaje reprezentacyi zachodniej i wschodniej Ukrainy.

Wiedeń. (PAT.) W ostatnim oficyalnym spisie reprezentacyi zagranicznych we Wiedniu wydawanym przez austryackie ministerstwo spraw zagranicznych, nie są już zamieszczone reprezentacye zachodnio i wschodnio-ukraińska.

—ooo—

Anglia ogłasza zasadę otwartych drzwi.

Wiedeń. (AW.). „N. Fr. Presse" donosi z Lozanny: Wczoraj na konferencyi nastąpił nieoczekiwany zwrot. Lord Curzon oświadczył oficyalnie, że rząd angielski przyjmuje wygłoszone przez delegata amerykańskiego na konferencyę Childa zasadę otwartych drzwi w polityce i gotów jest unieważnić umowę w San Remo z roku 1920. Jak słychać delegacya turecka domaga się unieważnienia mandatów, które mocarstwa przyznały sobie nawzajem w r. 1916. Coraz częściej pojawiają się pogłoski o odroczeniu konferencyi lozańskiej.

—o—

Zastosowanie środków przymusowych wobec Niemiec

Francya zamierza „skonfiskować" Nadrenię.

O wczorajszych naradach w Pałacu Elizejskim wydano następującą półoficyalną notę: Ponieważ konferencya brukselska mimo życzenia rządu francuskiego być może nie odbędzie się ponieważ rezultat tej konferencyi być może nie dopisze, a w szczególności dlatego, że Reichstag zapewnił kanclerzowi Cunowi większość która akceptowała notę Wirtha w sprawie reparacyi t. j. oświadczyła się za tem, by Niemcy nie wypełniły swoich zobowiązań reparacyjnych, jest zrozumiałe, że rząd francuski w silnym zamiarze uzyskania zapłaty stara się zbadać jakie środki może sobie zapewnić dla osiągnięcia tego celu. Jak się dowiadujemy brane są pod rozwagę zarządzenia, uważane za odpowiednie do zrealizowania żądań francuskich. Są one następujące: 1. Zupełna konfiskata obszaru n dreńskiego. obsadzonego obecnie przez Francyę. Konfiskata ma zastąpić urzędników niemieckich przez urzędników francuskich. 2. Obsadzenie dwie trzecie części zagłębia Ruhr, łącznie z Essen i Buchum, tak, że Francya zapewni sobie węgiel reparacyjny od Niemiec a nadto koks potrzebny dla przemysłu francuskiego.

Berlin. (Pat.) W doniesieniach z Londynu cytują dzienniki informacye paryskiego korespondenta »Timesa«, wedle której angielski przedstawiciel w komisyi reparacyjnej niema obecnie nic zasadniczego do zarzucenia żądaniom francuskim dotyczącym gwarancyi produktywnych. Wedle tych informacyi, jeżeli plan, który Poincare przedłożył na ostatniej konferencyi londyńskiej będzie zmieniony w kilku punktach, wówczas jest prawdopodobne, że Anglia nie będzie się sprzeciwiała żądaniom Poincarego.

—o—

Z muzyki.

Odczyt prof. Reissa. — Koncert J. Lermana. — Orkiestra Namysłowskiego.

Znany i ceniony muzykolog, profesor krakowskiego Uniwersytetu autor licznych dzieł muzycznych, Dr. Józef Reiss mówił zeszłej niedzieli w Lwowskim Instytucie Muzycznym na obecnie może najbardziej aktualny temat, bo o „Rozłamie w muzyce współczesnej". W bardzo rzeczowo i przejrzyście opracowanym wykładzie przedstawił prelegent przyczyny rozłamu, jego historyę, i po części skutki; wskazywał na to, że do tego rozłamu, do tych innowacyi przyjść musiało, gdyż wszelkie kombinacye oparte na dotychczasowym systemie tonalnym są już w zupełności wyczerpane i muszą ustąpić miejsca nowym prądom a więc ćwierćtonowej muzyce, atonalności itp. Zdolności i znaczenia żyjących wśród nas nowatorów ocenić nie zdołamy tak jak współcześni nie rozumieli dzieł Beethovena, Chopina lub Wagnera i dlatego też nie powinniśmy pomimo, iż pod płaszczykiem nowości kryje się bardzo dużo dyletantyzmu i nieuctwa, wszystkiego co nosi znamiona nowej sztuki w czambuł potępiać. Wywody dr. Reissa, podane w sposób bardzo miły i sympatyczny przekonać musiały niejednego i wywołały u dość licznie zebranego audytoryum żywe zainteresowanie.

W tym samym dniu odbył się w sali Jad-Charuzim koncert żydowskich pieśni Jakóba Lermana. O śpiewaku tym, znanym we Lwowie, mieliśmy już nieraz sposobność wydania sądu i powtarzamy dla-

Leopold Gottlieb.

Zapowiedziana a przez miłośników sztuki niecierpliwie oczekiwana wystawa prac cenionego malarza Leopolda Gottlieba otwartą zostanie w najbliższych dniach w Salonie sztuki (ul. 3. Maja). Dzięki uprzejmości artysty mogłem się zapoznać ze znaczną częścią eksponatów jeszcze przed otwarciem wystawy i przekonać się o tem, jak wiele z tych, które swego czasu widziałem w pracowni Gottlieba w Badenie jeszcze w formie szkiców, przeobraziły się pod jego mistrzowską ręką w prawdziwe arcydzieła. Twórca ich — to w całem tego słowa znaczeniu człowiek nowoczesny, który inaczej reaguje na otoczenie i objawy życia niż jego poprzednicy, który z siebie i wyłącznie z siebie wydobywa wszelkie pierwiastki twórcze, rozwijając się po linii nie najmniejszego oporu, jak bardzo wielu z współczesnych malarzy, lecz po linii gwałtownego, namiętnego zmagania się z problemami sztuki. Z tej walki prawie zawsze wychodzi zwycięsko. Opanowywuje formę, kształt, barwę — oczywiście na swój sposób, wcale nie codzienny, nie szablonowy i nie popularny. Aczkolwiek Gottlieb nie należy do skrajnych ekspressyonistów, to jednak obrazy jego nie są przystępne dla byle jakiego melomana czy snoba. Trzeba umieć na nie patrzeć, trzeba się w ich sztukę wżyć i znaleźć do niej odpowiedni stosunek — a wtedy dopiero piękno jej objawia się nam w całej pełni. To świadczy najlepiej o bezsprzecznym artyźmie i oryginalnem ujęciu problemu twórczego przez Gottlieba.

Indywidualność nieprzeciętna cechuje każdy jego rzut, każdy szkic, każdy obraz. Umie w każdym wypadku wydobyć z otoczenia martwego — życie, z przedmiotów — duszę, z ich stosunku wzajemnego — rytm, harmonię, a z ludzi — jaźń odrębną, wieczną, niespożytą. Na tem tle tworzy. To jest „treść" jego obrazów. Mało w nich akcyi, literatury, epiki. Za to dużo dramatycznej, tragicznej, utajonej mocy, która wybija się na pierwszy plan motywów. Przykładów: moc. Oto widzimy, jak wioślarze „W łodzi" zmagają się z prądem fal tworząc jedną w kabłąk zbitą całość, dążącą i prącą naprzód poprzez przeszkody i fale; gdzieindziej znowu „Wędrowna trupa" o pysznej kolorystyce i charakterystycznych poiedynczych postaciach w jakiejś knajpie; każda z nich — to świat dla siebie, wszystkie razem — nowy świat. „Żniwiarze" — hymn pracy i rytmu. „Śmierć klowna" — pieśń smętku i zesztywniałego bolu, wyśpiewana w tonacyi barwnej, o rzadkiej ekspressyi. Albo ten „Linoskoczek" w ruchu? — Sam ruch w sobie. „Ślepiec" „Ilustracya do Szma Israel" „Święty Sebastyan" „Żebracy" „Kwiaty" i szereg innych dzieł, szkiców, rysunków, z których każdy oznacza w rozwoju naszego malarza prawdziwy krok naprzód — ku Parnasowi. Osobne miejsce zajmują studya portretowe; w nich model jest tylko kanwą, na której malarz snuje nić fantazyi i wizyi, tak daleką od realistycznych podobieństw i naśladownictwa natury. Jego portrety to nawskróś oryginalne koncepcye, wydobywające duszę modelu z najskrytszych jej zakątków i oddające ją w zgraniu motywu i środków, jakimi rozporządza bogata jego technika.

Cechą twórczości Gottlieba nie jest bynajmniej rewolucyjny rozmach, wybujały rozpęd, przesadna buńczuczność; z dzieł jego wieje raczej ponury spokój, pogłębienie, dynamika uwewnętrzniona. Nie goni za tanim efektem, za krzyczącą reklamą. Świadomy wzniosłości i czystości sztuki kroczy pewny siebie po wyżynach, na których ideał nietknięty szarzyzną powszedniości, niezmącony bełkotem połowiczności. Twórca „Połowu ryb", zakupionych przez Muzeum Narodowe, illustrator bojów legionowych, w których współuczestniczył, były nauczyciel Bezalelu w Palestynie, gdzie mnóstwo motywów żydowskich doczekało się oryginalnego ujęcia i opracowania — to wszystko dowodzi wszechstronności Gottlieba, którego „miłość nie na jednem spoczęła kwiecie" i który jeszcze niejedno ma do powiedzenia. Linia rozwojowa jego talentu świadczy o zdumiewającej jednolitości i konsekwencyi, nigdzie się nie załamuje, zawsze wykazuje kierunek postępu i doskonalenia się, jak rzadko u którego innego malarza. Pojedyncze etapy tego rozwoiu dadzą się dokładnie odróżnić i odczytać z jego dzieł, wyczuwamy z nich w każdym wypadku konieczność wewnętrzną, związek z minioną twórczością i zapowiedź przyszłego, nowych dróg szukającego okresu. Z tych wszystkich powodów twórca oryginalnej „Wieczerzy Pańskiej" godne zajmuje miejsce w znanej rodzinie malarzy, która wśród innych zalicza do swoich członków także Leopolda Gottlieba.

Dr. M. Bienenstock.

—o—

29. b. m. po raz ostatni **w Marysieńce i Koperniku. ROZDROŻE NAMIĘTNOŚCI** Lya Mara i Kaiser Titz kreują główne role.

tego tylko, że posiada piękny i silny głos doskonałą dykcyę i oryginalny sposób interpretacyi. Pan Lerman odśpiewał cały długi szereg żydowskich pieśni przeważnie ludowych, które się ogólnie podobały i wywołały szczery aplauz. Akompaniował zupełnie dobrze p. Kramer, młodziutki skrzypek zaś p. B. Gimpel nie mógł wystąpić, okazało się bowiem, że fortepian jest zupełnie niestrojony.

W dziedzinę muzyki ludowej wprowadziła nas orkiestra chłopska St. Namysłowskiego, która wykonała cały szereg kompozycyi Nowowiejskiego, Jotejki, Powiadowskiego i i. Utwory te odegrane były zupełnie poprawnie, całą swą sztukę jednak okazała orkiestra, gdy przyszło do wykonania najbliższych jej Mazurów. Mazury te kompozycyi Namysłowskiego a przeplatane często śpiewkami gra orkiestra ta z prawdziwem mistrzowstwem.

Alfred Plohn.

Zgon i pogrzeb Andrzeja Lelewicza.

W Stanisławowie odbył się w piątek dnia 24 bm. pogrzeb śp. dyr. Andrzeja Lelewicza, zasłużonego artysty i kierownika polskich scen, ostatnio dyrektora opery i operetki tut. tow. muz. im. Moniuszki oraz dyr. tut. teatru im. Fredry.

Pogrzeb śp. dyr. Andrzeja Lelewicza odbył się ze szpitala powszechnego, gdzie zmarły oczy swe zamknął — przy tłumnym udziale publiczności i licznych delegacyi. ze sfer artystycznych, tut. i lwowskich, władz rządowych i miejskich i wojskowych Na trumnie złożono mnóstwo wieńców. Z balkonu gmachu tow. im. Moniuszki pożegnał śp. zmarłego dyr. Orwicz im. zespołu artystów tut. teatru Fredry; nad grobem przemówił delegat scen lwowskich p. Rasiński. Chór Tow. im. Moniuszki, który odśpiewał kilka pieśni żałobnych, oraz orkiestra kolejowa oddały Zmarłemu ostatnie honory. (bj.)

Pomoc dla głodujących w Rosyi i Ukrainie.

Lwów, 28. listopada.

Na wiosnę br. poruszona została cała Europa groźnemi wieściami, dochodzącemi z Rosyi i Ukrainy o okropnej klęsce głodowej, której ofiarą padały tysiące ludzi Głód i nędza panoszyły się przedewszystkiem w miastach i miasteczkach, głównie przez Zydów zamieszkałych. Krzyk rozpaczy umierających z głodu nie pozostał w całym cywilizowanym świecie bez echa. I żydostwo wschodnio-galicyjskie nie zapomniało co zostało dłużnem żydostwu ukraińskiemu z czasów inwazyi ukraińskiej.

Z końcem kwietnia br. z inicyatywy pp. Boruchinowej, prof. Schorowej i p. dra Hausnera zorganizował się we Lwowie Komitet niesienia pomocy głodującym Zydom w Rosyi o szeroko zakrojonej akcyi z p. drem B. Hausnerem na czele. Dzięki energicznym staraniom inicyatorów udało się uzyskać u władz legalizacyę statutu Komitetu, i rozszerzyć działalność na całą Wsch. Galicyę. W krótkim czasie udało się zebrać pokaźną kwotę pieniężną wynoszącą około 40 milionów za którą następnie kupowano w „ARA" paczki żywnościowe, w cenie 10 dolarów od paczki, której zawartość mogła wystarczyć rodzinie na przeciąg 3—4 tygodni. Paczki te wysyłano następnie pod wskazane adresy i otrzymywano również od adresatów potwierdzenia odbioru przesyłki. Cały dział organizacyjny spoczął w rękach pp. dra Hausnera, r. Bubera jako kontrolora finansowego, Weinreba i Bürgera jako kasyerów, ponadto pp. dra Geiera, Pellera i p. Goldmanowej

Onegdaj właśnie zwołał przewodniczący komitetu dr. Hausner, posiedzenie Komitetu, celem zdania sprawozdania z przeprowadzonej dotąd akcyi, jakoteż przelanie prezesury na osobę inną w miejsce jego ustępującego z powodu przejęcia godności poselskiej do Sejmu

Po drze Hausnerze przemawiał r. dr. Buber, który zdał sprawę ze stanu finansowego i podniósł konieczność dalszej akcyi, to w wzmożonej sile, gdyż jak to wykazują liczne listy, nadchodzące z miast połud. Rosyi ludność żydowska cierpi dalej okropny głód i nędzę (n. p. w Mikołajewie zmarło z powodu głodu 70 lekarzy-Żydów). Następnie pp. Bodek, p. Boruchinowa złożyli p. Drowi Hausnerowi najserdeczniejsze podziękowania za energiczną współpracę. Dyr. Jointu p. Kolker przedstawił okropny stan obecny Żydów ukraińskich. Treść z listów, jakie doń doszły przejmują grozą, obrazami nędzy i cierpień braci żydowskich, którzy wysprzedawszy się z mienia zupełnie nadzy i głodni umierają tysiącami.

W miejsce ustępującego prezydyum wybrano nowe w osobach pp. dra Aleksandra Hausmanna, dra Aleksandra Majera, Lipy Schutzmana. Skarbnikiem został p. Bett. Na wniosek pp. Bodeka i Schutzmana postanowiono wzmóc akcyę pomocy i agitować na jej cele wśród ludności żydowskiej przez liczne wiece i zgromadzenia we Lwowie i na prowincyi.

Rozprawa przeciw komunistom.

Szósty dzień rozprawy.

Lwów, 28. listopada.

Poza uzupełnieniem wczorajszych zeznań osk. Chomyna całą rozprawę dzisiejszą wypełniły zeznania osk. Adolfa Sameta r. Junga, które ze względu na nerwowość oskarzonego wniosły wiele urozmaicenia a i niemałą dozę wesołości na salę rozpraw.

Omówiwszy w półtoragodzinnym niemal wywodzie swoje stanowisko wobec komunizmu i rozwinąwszy szczegółowo z specyficznem subjektywnem zabarwieniem rzeczy teoryę tego ruchu przechodzi oskarzony do sprawy Galicyi Wschodniej.

„Nie dążymy — mówi m. i. Jung — do oderwania Galicyi Wschodniej od Polski, a zastępujemy tylko stanowisko, że ostateczny głos w sprawie tego kraju należy do ludności, która go zamieszkuje. Obecny system rządów w Galicyi wsch. jest eksterminacyjny. Odbywa się tam stałe rugowanie proletaryatu miejscowego, który zastępowany bywa pół proletaryatem obcym. Mam dowody na to, że istnieją tajne okólniki ministerstw, które w tym duchu zawierają wyraźne nakazy i wskazówki dla władz administracyjnych. Mam również dowody na to, że jeden z moich znajomych, który do pewnej pracy zamówił 1500 Huculów (którym dał zaliczkę po 2000 mk) otrzymał od województwa wezwanie by układ ten anulował przyczem województwo oświadczyło gotowość zwrócenia mu wypłaconej robotnikom kwoty. Słowem proletaryat wschodnio-galicyjski jest elementem uciskanym, czego m. i. dowodzi fakt, że w Galicyi wsch. nie udał się jeszcze żaden strajk.

Nie jest prawdą, że komuniści dążą do zniszczenia Polski. Proletaryat zdawien dawna był tym, który walczył o wolność wszystkich uciśnionych narodów, a więc i Polski. Że wspomnę obrady II międzynarodówki w Paryżu, która na swoim sztandarze wypisała wolność Polski wówczas gdy rzekomi orędownicy jej niepodległości wysługiwali się Habsburgom, Hohenzollernom i Romanowym. Coprawda Polska burżuazyjna nie jest ojczyzną robotników i włościan w pełnem tego słowa znaczeniu.

Z kolei oskarzony przeszedł do generalnego ataku na współoskarzonych Królikowskiego, dr. Grosserową i Cichowskiego na tle różnicy poglądów, która ich w głębokim jak się wydaje stopniu poróżniła z oskarzonym Jungiem.

Oskarzony zeznaje, że ta różnica poglądów powstała na tle 3 spraw: 1) autonomicznego charakteru partyi komunistycznej Wschodniej Galicyi, 2) systemu pracy i 3) udziału w wyborach.

Podczas gdy wymienieni współoskarzeni (a w szczególności osk. Królikowski) byli tego zdania, że z względu na łączność Galicyi wsch. z terytoryum państwa polskiego partya kom. galicyjska powinna podlegać Ogólnej Polskiej Partyi Komunistycznej, bronił osk. Jung zawsze stanowiska, że cały szereg przyczyn zasadniczej i taktycznej natury uzasadnia autonomiczność komunistów wschodnio-galicyjskich. Trzej współoskarzeni byli dalej zdania, że najwłaściwszym jest system pracy przez płatnych (zdaniem Królikowskiego nawet „dobrze płatnych") funkcyonaryuszy czyli jak ich osk. Jung nazywa „żelaznych mandataryuszy", on sam stał i stoi na stanowisku, że praca powinna iść „od dołu", że źródłem pracy partyjnej i przedsięwzięć ruchu powinny być same masy. W końcu zarzuca oskarzony p. Królikowskiemu, który początkowo zgadzał się z nim w poglądach dotyczących oficyalnej abstynencyi w obecnych wyborach sejmowych — że już w więzieniu siedząc doszedł nagle do przekonania, że właściwie w wyborach należy wziąć aktywny udział. Zdaniem oskarzonego kierował się Królikowski przy tej nieoczekiwanej zmianie stanowiska względami praktycznej natury, mianowicie tem, że zostawszy posłem wydobędzie się z więzienia.

Naogół nie szczędzi oskarzony trzem swym towarzyszom wyrzutów, że kierowali się bardzo często względami utalitarności i kompromisu nie stojąc na straży bezwzględnie czystej koncepcyi ideowej.

Ciekawe są zeznania oskarzonego dotyczące zjazdu III międzynarodówki.

Na tym zjeździe (przedostatnim) miał Radek oświadczyć Królikowskiemu, że „delegacya polska prócz frazesów, wulgarnego antysemityzmu i trochę cyfr nic nie dała ruchowi komunistycznemu".

Na pytania przewodniczącego wyjaśnia oskarzony, że do Centr. Kom. należał od stycznia do 9 października 1921 wybrany w skład tego komitetu przez organizacyę okręgową stryjską i organizacyę powiatową bolechowską. O zjeździe świętojurskim poinformowany został przez „łącznika". W partyi nie otrzymywał wynagrodzenia za działalność swą. Za czasów sprawowanej przez niego funkcyi członka C. K. nie otrzymywali również płacy inni członkowie chyba, że byli inwalidami.

W sprawie Josefsberga podaje oskarzony, że Josefsberg, który wprowadził go do organizacyi nie jest identyczny z osoba. która zasiada na ławie osk.

Sędzia przys.: Pan jesteś Żydem?

W SALI
Ukraińskiego Teatru
ul. Szaszkiewicza
— w SOBOTĘ —
2-go grudnia b. r.
o g. 7·30 wieczorem

Drugi Wielki Koncert żyd. pieśni lud.
znanego śpiewaka barytona **Jakóba LERMANA**
ze współudziałem Leopolda **STRIKSA** i **N. KRAMERA**
(Skrzypce) (Fortepian)

Program poświęcony żyd. muzyce lud i żyd. pieśniom lud. — Również będą niektóre pieśni hebrajskie wykonane przez p. Jakóba Lermana.

Bilety wcześniej do nabycia w Beth Izrael, Jagiellońska 15 i w księgarni p. Siegla, Pasaż Hau mana 8.

Osk.: Nie.

Sędzia przys.: Ale z pochodzenia?

Osk.: Tak.

Sędzia przys.: Dlaczego większość w rządzie sowietów to Żydzi?

Osk.: Jest jasne, że Żydzi, jako najbardziej uciskani są predystynowani do tego by być pionierami ruchów wolnościowych. Pozatem stwierdzam jednak, że jest niezgodne z prawdą twierdzenie, jakoby Żydzi stanowili większość w rządzie. Przeciwnie.

Sędzia przys.: A Trocki?

Osk.: Trocki wcale nie jest Żydem.

Sędzia przys.: Ale z pochodzenia.

Osk.: Z pochodzenia tak, ale bynajmniej nie w tem znaczeniu jak sobie to niektórzy wyobrażają lub sobie tego życzą.

Prokurator: Jakie były warunki przyjęcia do partyi?

Osk.: 6-miesięczne hospitium, polecenie 10-ciu zaufanych osób i warunek by się każdy sam utrzymywał z własnej produktywnej pracy oraz by wykonywał to co mu nakazano.

Na tem rozprawę odroczono.

Dwaj uczniowie szkoły realnej przed sądem doraźnym.

Echa zamordowania śp. Łanowego

Z ważniejszych zeznań świadków przesłuchanych w drugim dniu rozprawy wymienić należy zeznanie J. Ząbkiewicza naczelnika stacyi w Lubyczy Król. Interwencya śp. Łanowego w województwie lwowskiem w sprawie obsadzenia parafii przez ks. Bułę była przez tamtejszych Ukraińców niemile widziana. Wyklucza by oskarzeni mieli jakiekolwiek pretensye do śp. Łanowego, co najwyżej osk. Łucejko z powodu aresztowania brata, ale świadek stwierdza, że Łanowy z tą sprawą nie miał nic wspólnego. Śp. Łanowy w okresie wyborczym agitował wśród ludności polskiej, by głosowała na ósemkę. Pozatem czynnego udziału w życiu politycznem nie brał. Od osób trzecich słyszał iż osk. Łucejko miał się wygrażać świadkowi i Łanowemu z powodu wmieszania się w sprawę obsadzenia parafii. Osk. Krupa był nauczycielem syna świadka; wystawia mu świadectwo człowieka spokojnego. Gdy dowiedział się o podejrzeniu rzuconem na osk. Krupę, świadek nie wierzył temu. Osk. Łucejko jak słyszał uchodził za awanturnika.

Świadek Procyk, na wniosek prokuratora niezaprzysiężony, jako podejrzany o współudział w zbrodni, zeznaje że rewolwer w drodze zamiany oddał osk. Krupie. Było to 30 października Krupa opowiadał, że broń jest mu potrzebną dla celów myśliwskich. Ostatecznie świadek chcąc się pozbyć broni za pośrednictwem siostry osk. Krupy rewolwer oddał, dla uniknięcia ewentualnych nieprzyjemności, świadek przesyłając rewolwer, załączył kartkę ze sfingowanem nazwiskiem właściciela.

Co zeznają organa policyjne.

Św. Martyniuk wywiadowca policyi. Osk. Krupa przesłuchiwany po raz pierwszy przyznał, że należał do wojskowej organizacyi zaś Łucejko do cywilnej. Zamachu dokonał w porozumieniu z Łucejką, który namówił go do wykonania. Był też obecny przy przesłuchaniu drugiem osk. Łucejki i wtedy opowiadał że należy do organizacyi ukraińskiej, z której polecenia miał wykonać zamachy na trzy osoby: na naczelnika stacyi, na Łanowego i trzecią osobę, której nazwiska zapomniał. Świadek zaprzecza jakoby oskarzonych bito.

Osk. Krupa: Czy przypomina pan sobie że pan i jeszcze dwóch bez przesłuchania nazywając mnie „bandytą“ biliście mnie. Jeden z obecnych odezwał się do Melsymowicza „biegnij pan po wodę“. Ja zemdlałem. Bito mnię wtedy dwa razy.

Świadek zaprzecza temu stanowczo, Krupy nie bił. Czy bił kto inny nie wie.

Świadek Włodz. Komusiński nadkomisarz policyi kierował śledztwem i był obecny przy przesłuchaniu obu oskarzonych, Łucejko przyznał, że Krupa strzelił. Następnie wskazał Łucejko miejsce gdzie był ukryty rewolwer. Znaleziony rewolwer był ośmiostrzałowy jedna kula wystrzelona. Osk. Krupa nie chciał się początkowo przyznać dopiero gdy mu pokazano rewolwer przyznał się do wszystkiego. Zamach wykonali na rozkaz organizacyi. Oskarzonych nie bito w obecności świadka, gdyż nie było potrzeby i celu bicia. Łucejko składał zeznanie ze skruchą. Obaj oskarzeni udali się na miejsce czynu. Tam dokładnie informowali o przebiegu mordu. Do Łanowego padł strzał z odległości pięciu kroków.

Świadek Wład. Press aspirant policyi z Katowic od 2 miesięcy przydzielony do ekspozytury śledczej Sokal-Żółkiew-Rawa R. Przesłuchiwał śp. Łanowego, który jako sprawców wymienił oskarzonych. Z polecenia świadka obu następnie aresztowano. Składając zeznanie śp. Łanowy był zupełnie przytomny. Opowiadał że zauważył, iż od pewnego czasu dwaj akademicy ruscy prześladują go na każdym kroku. Pewnego razu gdy śp. Łanowy był na zwrotnicy przyszedł doń osk. Łucejko i odezwał się: „Ty zdochnesz, ja tebe zabiju za moho brata“. Protokołu zeznań Łanowy z braku sił podpisać nie mógł,

We Lwowie dokąd odstawił śp. Łanowego otrzymał telegram z Lubyczy, by ktoś przyjechał celem przeprowadzenia śledztwa. Wtedy wyjechał i przesłuchał świadków i doszedł do przekonania, że sprawcami są obaj oskarzeni. Następnie przystąpił do przesłuchania obwinionych i z swej praktyki 17 letniej odniósł wrażenie że Łucejko jest winien. Łucejko zaprzeczał jakoby strzelał, twierdził, że uczynił to osk. Krupa Przyznał tylko że dał Krupie patrony, przyczem kazał raz strzelić. Osk. Krupa powiedział potem to samo. Łucejko pytany o motywy czynu podał, że należy do organizacyi wojsk. ukraińskiej bojowej i otrzymał od sekcyi rawskiej rozkaz zamordowania trzech osób. Początkowo nie chciał zamachu wykonać, dopiero gdy akademik Biłozur oświadczył mu, że jest rozkaz pisemny przystąpił do wykonania zamachu. Świadek przeczy stanowczo jakoby oskarzonych bito. Policya polska jest demokratyczna; z obwinionymi obchodzono się łagodnie, traktowano papierosami.

Osk. Krupa: Czy mówił mi pan, jeżeli dam słowo honoru, że Łucejko przyznał się, to będę wolny?

Świadek: Nie.

Osk. K.: Świadek ten bił mnię, zaś Rosyanin Romanowski wygrażał się, że musi mnie zabić.

Następnie osk. Łucejko oświadcza, że skutego położono na ziemi i bito bykowcem. Świadek temu zaprzecza.

W dalszym ciągu przesłuchano jeszcze pięciu funkcyonaryuszy policyjnych, między którymi komisarz Iwachow prowadził dochodzenia informacyjne w kwestyi bojówek ukraińskich w okolicy Rawy Ruskiej. Sprawą zamordowania mniej się interesował, ponieważ była wyjaśniona. Oskarzeni pytani o powód zamachu podali że organizacya uwarunkowała przyjęcie ich na uniwersytet ukraiński od wykonania zamachu.

Wkońcu przesłuchano świadków sądowych gospodarzy Huriżna i Wołka. Ten ostatni podaje, że oskarzeni przesłuchiwani przez urzędników policyjnych przyznali się sami do zamachu. Czy obwinionych bito nie wie, natomiast ludzie opowiadali że oskarzonych na posterunku bito. Na tem przerwano rozprawę do godz. 5-tej wieczorem.

Popołudniowa rozprawa.

rozpoczęła się o godz. 5.15 przesłuchaniem członków rodziny Krupy. Matka Anna Krupa zeznaje, że gdy odwiedziła syna na posterunku policyjnym, twarz jego była zsiniałą i zczerniałą. Syn opowiadał, że bito go na policyi. Od sąsiadów słyszała także, że syna bito.

Świadek sędzia śledczy Michale przedstawił osk. Krupie zeznania policyjne odnośnie do mordu, których tenże nie zmienił. Natomiast swoje zeznania policyjne odnoszące się do motywów czynu. Twierdził mianowicie, że wymuszono je na nim biciem na posterunku polic. z Lubyczy. Odnośnie do zeznań w sprawie mordu oświadczył, że je na rozprawie nie zmieni. Podobnie zeznawał osk. Łucejko, zaprzeczając motywom czynu. Bity na policyi złożył odnośne zeznania, których nie powinien był wyjawiać jako związany tajemnicą złożonej przysięgi. Osk. Krupa podając wobec świadka motywy podał, że działał pod wpływem nienawiści do Łanowego jako wroga Ukraińców.

Przed zamknięciem postępowania dowodowego obrońcy Słuszkiewicz i Bandel zgłosili szereg wniosków, zmierzających do stwierdzenia alibi oskarzonych, faktu bicia na policyi okoliczności, że sądów doraźnych nie ogłoszono w Lubyczy Król. w sposób przepisany procedurą oraz na przeprowadzenie wizyi lokalnej. Wszystkie te wnioski zostały odmownie załatwione. Następnie zabrał głos prokurator Paklikowski, uzasadniając oskarzenie, poczem przemawiali obrońcy dr. Głuszkiewicz i dr. Bandel. Wyrok zapadnie w środę o godz. 10 przedpoł.

Ile wynoszą opłaty za psy w r. 1923.

Lwów, w listopadzie.

Magistrat m. Lwowa podaje do wiadomości: Rada miejska uchwałami z dnia 9 i 16 listopada 1922. postanowiła opłatę gminną od psów, tak samców, jakoteż od samic w obrębie gminy m. Lwowa, pobieraną w roku 1922 w wysokości 500 mkp. rocznie od sztuki, podwyższyć w następujący sposób:

I.) Opłata gminna od psów wolno biegających wynosi w roku 1923. a) od pierwszego psa utrzymywanego w gospodarstwie domowem 5000 (pięć tysięcy Mkp.) rocznie. b) od drugiego psa utrzymywanego w tem samem gospodarstwie domowem 10.000 (dziesięć tysięcy Mkp.) rocznie, c) od trzeciego psa utrzymywanego w tem samem gospodarstwie domowem 15.000 (piętnaście tysięcy Mkp.) rocznie, względnie po 5000 Mkp. więcej od każdego psa (samca) następnego.

II.) Od każdego psa, stale na uwięzi w obrębie realności trzymanego, czyli t. z. łańcuchowego opłata gminna wy

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEL
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki od środy 29. listopada 1922 Gościnne występy sławnej czwórki
M. Fischsohna, W. Zasławskaja, Bracia Adolf i Herman Fenigstein 11379
w znakomitej operetce »MAŁY MILIONER«. Impr. Bernard Fenigstein.

nosi połowę opłaty gm. psa wolnobiegającego. Psy służące do ciągnięcią ciężarów, tudzież psy przeznaczone dla celów wojskowych i policyjnych są wolne od opłaty gminnej. Odnosi się to zarówno do samców jak samic.

Powyższe uchwały Rady miejskiej podaje się niniejszem stosownie do przepisu § 93 statutu król. stoł. m. Lwowa do powszechnej wiadomości z tem, że każdemu członkowi gminy wolno w ciągu dni ośmiu od daty niniejszego obwieszczenia wnieść do Magistratu odnoszące się do tego przedmiotu uwagi, które przy zasięganiu wyższego zatwierdzenia będą przedłożone.

NADESŁANE.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI
J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 9733

DZIŚ o godz. 3 w Żyd. Domu Akad. 11425
Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zw. Żyd. Stud. Politechniki.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa »Uroczysty wieczór« ku uczczeni Rocznicy Listopadowej«.
Czwartek »Dzieci ziemi« (premiera).

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Bajadera«.
Czwartek »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Sublokatorka«.
Czwartek »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. «Capstrzyk«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.

1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek«, aktualna farsa francuska w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki.

—o—

Biuro Koncertowe M. Tuerka.

Piątek 1 grudnia: Koncert kompozytorski Ignacego Liliena. 11420

— Z dniem dzisiejszym objął stanowisko warszawskiego korespondenta i sprawozdawcy parlamentarnego »Chwili« współredaktor naszego pisma poseł dr. A. Insler.

— **Rocznica listopadowa w Teatrze Wielkim.** Na wieczór dzisiejszy złożą się: Część I. Śpiew Kopaczyńskiej: »Arya z Halki« i »Jasna Lodnica« Okońskiego »Arya miecznika« i »Miesięczna noc«. Puchalskiej »O zmroku«, »Jesienią« i »Stach«. Zapotha »Dwu grenadyerów« i »Pod jaworem. Przy fortepianie Karol Lewicki. Deklamacya Kazimiery Rychterównej »Fragmenty z nocy Listopadowej« St. Wyspiańskiego (Kora). Część II.: »Warszawianka« opera Alfreda Stadlera.

— **Posiedzenie Rady m.** odbędzie się we czwartek 31 listopada 1922 o godz. 6 wiecz. w sali posiedzeń Rady m.

— **Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej** dla Galicyi Wsch. komunikuje:

Z okazyi wyniku wyborów do Sejmu i Senatu nadeszły na ręce Egzekutywy syonistycznej, Centralnego Komitetu Wyborczego i Prezesa Dra Reicha liczne gratulacyine telegramy i pisma z całego kraju, oraz od wielu żydowskich i syonistycznych organizacyi zagranicznych, m. i. od Egzekutywy Światowej Organizacyi Syonistycznej w Londynie, od Sekretaryatu Egzekutywy londyńskiej, od Krajowego Komitetu Syonistów niemieckiej Austryi we Wiedniu, z Czerniowiec od Centralnego Komitetu syonistów bukowińskich, od syonistycznej federacyi w Belgii, tudzież od federacyi Żydów galicyjskich z Ameryki.

— **Koncert kompozytorski** Ignacego Liliena odbędzie się w piątek 1-go grudnia. Młody kompozytor, lwowianin jest laureatem Towarzystwa Muzycznego w Hadze i dyrygentem w Holandyi. Utwory naszego rodaka zyskały za granicą duże uznanie, jego dzieła orkiestralne wykonane zostały w wielu centrach muzycznych zachodu, zaś pieśni wchodzą m. i. w repertuar znanych u nas artystów van Hulsta i Urlusa. Wykonawcami niezwykle ciekawej produkcyi we Lwowie będą pp. Stanisława Korwin Szymanowska, skrzypek Feliks Eyle, pianista Tadeusz Majerski oraz kompozytor.

— **Ostrzeżenie imigracyjne.** Biuro Palestyńskie we Lwowie komunikuje: Na liczne do nas skierowane zapytania, zwłaszcza z miast: Borszczowa, Czortkowa, Mielnicy, Chorostkowa i Jagielnicy, a odnoszące się do rzekomej akcyi organizowania grupy przesiedlczej z żydowskich rodzin galicyjskich do Palestyny, przez niejakiego p Rosenzweiga z Czortkowa, — rzekomo z polecenia, względnie na podstawie upoważnień bądźto „Iki" w Palestynie, bądźto Departamentu Kolonizacyjnego przy Egzekutywie Syonistycznej w Jerozolimie, (Dr. Artur Ruppin), — donosimy tą drogą na podstawie autorytatywnych odpowiedzi tychże instytucyi, iż. p. Rosenzweig żadnych upoważnień, ani pełnomocnictw, ani też nawet przyrzeczeń w jakiejkolwiekbądź formie od wyżej cytowanych instytucyi nigdy nie otrzymał.

Ostrzegamy zatem żydowską ludność, by nie wdawała się z p. Rosenzweigiem w żadne umowy odnoszące się do ich ewentualnego przesiedlenia się do Palestyny, lub ich udziału w grupach przesiedlczych rzekomo przez p. Rosenzweiga organizowanych. Przy tej sposobności stwierdzamy na prośbę p. Dra Jony Rosenzweiga, kierownika Centrali Keren-Hajesod dla Galicyi Wschodniej, że nie jest on z wyżej wspomnianym p. Rosenzweigem ani identyczny, ani spokrewniony.

— **Medycy - Żydzi** nie należący do Towarzystwa Medyków Żydowskich zechcą się zjawić w niedzielę, d. 3. grudnia o godz. 4 popoł. na zebraniu informacyjnem, które odbędzie się w lokalu towarzystwa (Ambulatoryum Szpitala Żydowskiego I p.).

— **Zbiórka na cele kulturalno-oświatowe** żołnierza polskiego którą organizuje Polski Biały Krzyż odbędzie się na mocy zezwolenia M. S. W. na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej w dniach od 1—7 grudnia. Wszystkich, którym te sprawy leżą na sercu prosi tutejszy Zarząd okręgowy Polskiego Białeko Krzyża (ul. Ossolińskich 1. II (III. p.) o poparcie poważnych zamierzeń i o składanie ofiar jaknajwydatniejszych.

— **Protesty wyborcze.** Przewodniczący Okręgowej Komisyi wyborczej Nr. 51 we Lwowie Lwów powiat i powiaty Cieszanów, Jaworów, Rawa Ruska, Sokal i Żółkiew, ogłasza stosownie do postanowień art. 103 ust. 1 ord. wyb. do Sejmu że Zarząd Okręgowy Polskiego Stronnictwa Ludowego we Lwowie wniósł protest przeciw wyborom w Nachorcach powiat Żółkiew z powodu że w tym obwodzie głosowania głosowały 23 osoby a protokół głosowania wykazuje 231 głosów które wszystkie oddano na listę nr. 8.

Do wnoszenia zarzutów przeciw temu protestowi wyznacza się termin 14 dniowy który rozpoczyna się w dniu ogłoszenia tego komunikatu w »Monitorze Polskim«.

Przed upływem tego terminu wolno każdemu wyborcy przeglądać protest w lokalu komisyi i czynić z niego odpisy.

— **Przyaresztowanie znanego bankowego złodzieja i jego żony.** Wczoraj przedpołudniem podejmywał w Banku Handlowym, urzędnik firmy Schütz i Chajes, p. Adam Grüss sumę około miliona Mkp. Gdy Grüss odebrane z kasy pieniądze przeliczał i w pakunki układał przysunął się do niego pewien osobnik w futrze wyciągnął mu lekko z pod ramienia paczkę zawierającą 500 000 Mkp. poczem znikł szybko za drzwiami banku. Grüss puścił się za owym osobnikiem, lecz go już w gmachu banku nie mógł odszukać. Domyślając się, że opryszek mógł się zapewne ukryć w jednym z sąsiednich sklepów wszedł zaraz do pierwszego sklepu wł. Romańskiej, gdzie rzeczywiście odkrył swego osobnika, który się obok niego w banku uwijał. Grüss wezwał go, by się z nim udał do banku, co tenże wobec energicznej postawy poszkodowanego uczynił. W banku okazało się że dystyngowany ów pan miał pieniądze ukryte w kieszeni. Pieniądze zwrócił, ale już bez opaski opieczętowanej, którą następnie znaleziono na schodach podartą i posmarowaną. Zawezwany posterunkowy przyaresztował złodzieja którym był Roman Kahl, rzekomo handlowiec, zam. przy ul. Lwowskiej 32. Z przeprowadzonych dochodzeń wynika, że Kahl objeżdżał rozmaite kraje jak Austryę, Czechosłowacyę, Węgry, Szwajcaryę, Niemcy, gdzie zajmywał się handlem walutą obcą i »innymi towarami« które szmuglował zagranicę. Szmugiel ten prowadził wespół że swą żoną Emilią. Przy rewizyi domowej znaleziono u Kahlów wielką ilość nowej garderoby, futer i t. d. podejrzanego pochodzenia. Nadobną małżonkę oddano również do aresztów policyjnych, a drogocenne rzeczy zdeponowano w policyi.

— **Ofiara oszusta.** Adolf Gottlieb, kupiec, zam. przy ul. Głowackiego 16, doniósł policyi, że niejaki Michael Dorlich, przedstawiwszy mu się jako handlarz drzewa z Przemyśla, zaoferował mu 3 wagony drzewa po 350.000 mk. Gottlieb tytułem zadatku dał Dorlichowi 300.000 Mp. Gdy nadszedł termin dostarczenia drzewa, okazało się, że Dorlich z kupiectwem nie ma nic wspólnego,

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

bo nie tylko, że nie dostarczył drzewa, ale też i zadatek sobie przywłaszczył

——o——

= **Raut Ż. K. S. „Amatorów“** odbędzie się w sobotę, 2 grudnia b. r. w salach »Jad-Charuzim«

Zgłoszenia na listę zaproszeń przyjmuje się jeszcze od 7·30 do 9 wiecz. w kawiarni »Warszawa«. 11419

——o——

— **„Histadruth Akademiim Zfonim“ H. A. Z.** zaprasza niniejszem delegatów wszystkich Towarzystw, Związków i Grup lokalnych syońskiej młodzieży akademickiej w Galicyi wschod. na poufną konferencyę, która się odbędzie we Lwowie dnia 10 grudnia (niedziela) o godz. 10-tej rano w lokalu Związku akad. „Hasmonea“ przy ul. Łukasińskiego 4 IIIp. Na porządku dziennym są sprawy zasadniczego znaczenia dla syońskiej młodzieży akadem., wobec czego jest obecność wszystkich delegatów bezwzględną koniecznością. Delegatów zgłaszać należy na adres Związku akad. „Hasmonea“. Za przewodniczącego H. A. Z. Henryk Feuerstein.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Opłata wywozowa od gęsi.

Rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 23. października br. (Dz. U. Rz. P. Nr. 97) została wprowadzona opłata wywozowa od wywozu gęsi żywych i bitych. Wysokość opłaty została ustalona na 60 proc. zysku wywozowego i wynosi aż do odwołania 400 mk. od sztuki.

Ruch paczkowy z Ameryką.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów komunikuje, że z dniem 1. grudnia br. Polska podejmuje ruch paczkowy do wagi 10 kg. ze Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej.

Wprowadzenie opłat wywozowych w Austryi.

W Austryi zostały wprowadzone następujące cła wywozowe na artykuły, które interesują Polskę: rudy 0'80 K. a., magnezyt 0'60 K. a., masa drzewna 0'80 K. a., odpadki kauczukowe 3 K. a., stare żelazo 0'80 K. a., odpadki papieru, makulatura 1 K. a. Podane taksy rozumieją się za 100 kg. i są płatne w złotych koronach austryackich wzgl. w banknotach z odpowiedniem agiem. Obecnie według urzędowego kursu przerachowania 1 K. austr. w złocie równa się 15.000 K.

Wolny wywóz koksu z Czechosłowacyi.

Od dnia 20 października br. został dozwolony w Czechosłowacyi wywóz koksu i brykiet bez zezwolenia

Targi i Wystawy zagraniczne.

IV. międzynarodowy targ wiedeński odbędzie się w czasie od 18. do 24 marca 1923.

Stosunki handlowe z Turcyą.

Jak stwierdzają raporty konsularne stosunki handlowe Polski z Turcyą równają się zeru, tak że Polska nie figuruje nawet w tureckich oficyalnych wykazach przywozu i wywozu. A jednak w szeregu artykułów importowanych do Turcyi lub eksportowanych z Turcyi Polska mogłaby być zainteresowaną. Według statystyki tureckiej w ostatnich miesiącach br. do Turcyi przywieziono większe ilości drzewa i wyrobów drzewnych, koszyków, szczotek, wyrobów bawełnianych, tkanin wełnianych, ubrań, bielizny, maszyn i wyrobów mechanicznych, olejów i tłuszczów przemysłowych.

NADESŁANE.

Leonia Gelles — Selig Auerbach
Zaleszczyki Lwów
zaręczeni w listopadzie 1922. 11427

Wiadomości handlowe.

Lwów, 28 listopada 1922.

Na targu akcyi ruch słabszy. Kursa droższych akcyi utrzymane, kursa tańszych papierów przeważnie słabsze.

Transakcye w Chodorowie po 26.250 do 27 250, w Nafcie 5.400—5.200 i 5 300, w Ćmielowie nieef 8.000—8.200—8 300 i 8.100, w Ojkosach 18.750—20.250 i 19 250, w Gafocie 4.000—3.800, nieef 3200 i 3 000, w Zieleniewskim 18.500—18.250 i 18.000, w Sierszy ef 4.000—3.500, nieef 2.600, w Parowozach 8.000—8.300 i 8.050, w P. T. H. 2 600—2.550 i 2 600 w Pezetach 3.800, w Pociskach 3.500, w Powszechnym Banku Kredytowym 550, w Banku Hip. 1.550 11.650, w Z. B. K. 1.700 i 2.100.

Na targu pieniężnym kursa walut zachodnich dalej się podnoszą. Za Paryż płacono 1.210—1.200—1 205 i 1.210, za marki 2 165 za Budapeszt 7, za Czerniowce 106—107 i 109, za Belgię 1.110 i 1.100, za Londyn 76.000 i 77 000, za Holandyę 6.700 i 6 600, za guld. hol. 6.600 za Kopenhagę 3.400, 3.350, za korony czeskie 525, 527, 522 50, 528, 526 i 520, za Medyolan 830, 790, 750 i 800, za Berlin 208, 207·50 i 213, za Pragę 530 i 531, za Wiedeń 24·50, 24·75, 24·70 i 25.

——o——

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 28 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17000—00000, kanad 16900—00000, marniem. 2·50—2·70, leje 98·00—000·00, fr. franc. 1150—0000, fr. szwajc. 3050—3100 kor. czeskie 525.00—530·00, funty szterl. 75800—00000, liry włoskie 770—000 Wiedeń 24 80—00·, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3400—0000, guldeny holenderskie 6500—0000, fr. belg. 1050—0000, Berlin 2 10—0·00, Praga 530·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr. 21·00—00 00.

Złoto i srebro: 10 rb. 82000, 20 kor. 65000.

Hausa w Niemczech trwa nadal, co i u nas powoduje zwyżkę wszelkich walut.

——o——

Kursa Giełdy Krakowskiej.

Kraków 28. listopada 1922.

PTH. I—III. 2300—2800, Impex 350 450, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 20000, Parowozy 7000— 8000, Trzebinia fabryka maszyn 8600— 9600, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—3000 Polska Nafta 4500—5500, Siersza el. I-III. 3000-4000, Oikos 17000—20000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 11500—12500, Krakus 5500—6200, Ćmielów 11000—15000, Górka 27000—29000, Siersza 19000—21000 T. P. G. 17000—20000, Chodorów 25000 29000, Pocisk 2500—3500

Dolary ameryk. 16300—17300, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1100 1200 franki szwajcarskie 3100—3200 franki belgijskie 000 0000 funty szterling 75500—77500, marki niem. 1·92— 2·25 kor. austr. 22·00 25·00 korony czechosł. 515·00-540·00, liry włoskie 000—000, leje rum. 95·00—115·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 0000·—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 28 listopada 1922.

Dolary ameryk. 17050.00—17100·00 dolary kanadyjskie 0 000-00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 77.000-77·100 marki niem. 0 00 0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1116·00 1124·00, Berlin 1·97½ 2·07½ — Gdańsk 2·00, 2·05 Londyn 76500—77400·00—77150 00, Paryż 1207·50 1200·00, N. Jork 17050·00 17100 Szwajcaryę 3190 00 3200·00 Wiedeń 0·24½ —0·00,00 Włochy 817·50, Holandya 6750, Praga 530·00—542·50

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 28 bm. Berlin 0·06⅜, Praga 16 95— Nowy Jork 536·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22 Bukareszt 3.40, Wiedeń 0·0074 Medyolan 25·70, Zagrzeb 1·85, Warszawa 0·03½ Paryż 37 70 Londyn 24·22, Holandya 212·00, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 28. bm. Berlin 0·06⅜, Holandya 212·50 Nowy Jork 536 00, Londyn 24·30, Paryż 37·10, Medyolan 25·70, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 16·90, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·80, Bukareszt, 3 40 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·76 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·92.

——o——

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 28. bm.:

Renta majowa 1400·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 11.800, Losy tureckie 530.000—, Renta lutowa 1800·00 Anglobank 85.100 Bankverein 24 800 Bodenkreditanstalt 65.000, Kreditanstalt 312·00, Bank depozytowy 15000 Laenderbank 85000, Merkury 19700 Unionbank 62000·—, Żiwnosteńska banka 820.000 Kolej półn. 11,000·000 Kolej południowa 16900 Alpiny 336·000, Berg- und Huetten 2.100.000 Krupp 389.900 Poldihütte 645·000, Prager Eisen 1,200.000, Rima 295 000, Skoda 850·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 480.000 Fanto 995.000·— Galicia 6,200.000 Schodnica 840.000·, Gal. Karpaty 1,210·000—, Koleje austryackie 0,685.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 169000·— Kolej Lwów-Czern. 317·000, Bank obrotowy 17000.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

KWALIFIKOWANY KIEROWNIK MŁYNA (kawaler) posiadający praktykę techniczną i biurową poszukuje posady biurowej lub magazyniera. Zgłoszenia do Adm. pod »Kierownik«. 11417

Buchalter-bilansista, samodzielny korespondent niemiecki poszukuje posady ewentualnie na popołudnie. Zgłoszenia pod »kawaler« do Biura ogłoszeń Brücka, Kościuszki. 11432

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Dwaj akademicy poszukują pokoju przy dobrej rodzinie. — Zgłoszenia pisemne lub ustne pod adresem Glück i Herrmann, Lwów, Gródecka 11.

Zamożna panna dostanie mieszkanie i wikt. Fortepian w domu. Adres wskaże redakcya. 11415

Słuchaczka filozofii poszukuje pokoju przy rodzinie ewentualnie za lekcye. Zgłoszenia do Administracyi pod »Nauka«. 11419

INTERESA HANDLOWE.

Z kapitałem 10 milionów przystąpi do interesu jako spólnik przedsiębiorczy inteligentny Żyd. Współpraca zapewniona. Branża obojętna. Zgłoszenia: »Poważne« Administracya »Chwili«. 11416

Jako wspólniczka, pracą, towarem lub pieniądzmi wstąpię do sklepu damskich kapeluszy. Łaskawe zgłoszenia na Podzamczu Hotel Litewski pokój Nr. 6 między 6—7 wieczorem. 11424

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Regina Reichenstein = Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8 9 i od 2—4 pl. **Halicki 7** (nad kawiar. Centr.).

WOLNE POSADY

EXPORTOWA FIRMA DRZEWNA POSZUKUJE URZĘDNIKA biurowego fachowca drzewnego, władającego językiem polskim i niemieckim. Pierwszeństwo mają kompetenci z ukończoną szkołą handlową i dobremi referencyami. Warunki korzystne. Zgłoszenia: Sapiehy 65, III. p. na prawo między 9—10 przedp. i 3—4 pop. 11364

Praktykant z lepszego domu zostanie natychmiast przyjęty do składnicy materyałów elektro-echnicznych Lwów, Sienkiewicza l. 2. 11410

Panna z praktyką do pomocy w buchalteryi zostanie natychmiast przyjęta. Oferty pod »Zdolna« do Administracyi »Chwili« 11421

Pannę izr. do ekspedycyi i sprzedaży poszukuje biuro ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11423

Praktykant za wynagrodzeniem zostanie natychmiast przyjęty do Salonu obrazów III. Maja 11 a. 11433

Panna sklepowa, która umie pisać, gościa obsłużyć i pakunek zapakować. Zostanie natychmiast przyjętą. Hurtownia wódek, Moszkowicza, Kołłątaja 2. 11387

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 14

ROZNE.

Do spólnego domu przyjmę z zamożnego domu panienkę na pensyę Herzmanowa, Łąckiego 8

Uprasza się o zgłoszenie p. Pepesównej z Tarnopola do p. Rosenkranzowej św. Anny 9. 11408

NAUKA i WYCHOWANIE

English from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3 J. Vida, Rynek 12 I/I.

Ukwalifikowana nauczycielka władająca biegle językiem francuskim poszukuje, odpowiedniego zajęcia pod »Szkoła« do Administracyi. 11375

Umiem po angielsku i hebrajsku. Szukam zajęcia. Zgłoszenia do Adm. pod »Nauka«. 11371

קורס עברי

1 grudnia rozpoczyna się kurs hebrejskiego dla dzieci od lat 7 początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11388

קורס עברי

1 grudnia rozpoczynają się wieczorne kursa hebrajskiego dla dorosłych początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11389

Akademik, student filozofii udzieli lekcyi uczniom szkół średnich lub ludowych. Łaskawe zawiadomienia listownie pod adresem: Falik, Lwów, Gródecka 11. 11413

Języka niemieckiego, polskiego historyi, literatury, korespondencyi udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4/II. p 11417

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna 4. grudnia Raab, Sykstuska 25. Wpisy codziennie. 11430

Ogłoszenia.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

Zabawki dziecinne
Ozdoby na drzewka
w wielkim wyborze poleca 11399
Michał Hackel, Lwów, ul. Kazimierzowska 4.

Latarki elektryczne, baterye, żarówki zapasowe, hurtownie i detajlicznie poleca **Jakób Rosenmann** LWÓW AKADEMICKA 26

FABRYKA
w pełnym ruchu z parowym popędem z powodu wyjazdu **do sprzedania.** Pożądany kapitał 200.000 Mp. Zgłoszenia poważnych reflektantów pod »Królewiak« do Administracyi 11406

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW
granitowych. marmurowych i piaskowych poleca najtaniej **A. KRÓL, Lwów ul. Pilichowska 14.**

SKLEP frontowy, dwie ubikacye na głównej ulicy poszukuje spólnika z kapitałem do założenia interesu. Wiadomość w Adm. Chwili pod »M«.

NA DRZEWKO ŻARÓWKI ELEKTR.
choinkowe w kształcie różnych figurek owoców, kwiatów itp. wyrobu fabryki J. Kremenezky, Wiedeń poleca zastępca
„KONTAKT" M. Magassy i Ska
Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

Buchalter korespondent polsko-niemiecki i praktykant biurowy poszukiwani 11421
JÓZEF KARRACH, UL. KOŚCIUSZKI L. 18.

Lekarza = dentysty
poszukuje zakład dentystyczny, Zgłoszenia pod »ZAKŁAD dentystyczny« do biura dzienników Scherera, pasaż Hausmana. 11429

PALMA

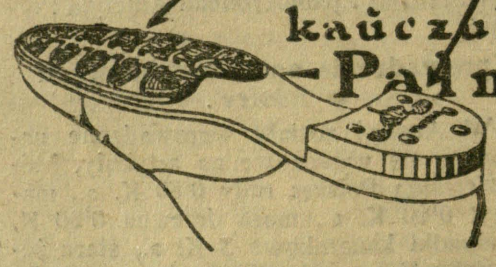

Dużo zaoszczędzicie noszą c obcasy i z e l ó w k i kauczukowe -Palmą-

Materyały Automobilowe

„Bosch" — dynamo, świeczki, magnety, trąbki reflektory — poszukiwacze. Instalacye,
„Deuta" — tachometry kilometrowe,
„Zenith" karboratory.

Oryginalne amerykańskie opony i dętki, wszelkie wymiary, narzędzia, instrumenta sygnałowe, klaxony, łańcuchy śniegowe, łańcuchy do wozów ciężarowych, elektr. lampki, ochraniacze dla chłodników, kufry automobilowe, hauby

STALE NA SKŁADZIE
hurtownie detailicznie

BARON, LIBIK i SKA
Lwów, plac Maryacki 7.
TELEFON 228. — SPRZEDAŻ W KAŻDEJ PORZE DNIA.
Adres telegr. „BALICO" **Rudolf Mosse = Code.**

Gotujcie, smażcie i pieczcie tylko na KUNEROL'U
tłuszczu roślinnym smakoszów.

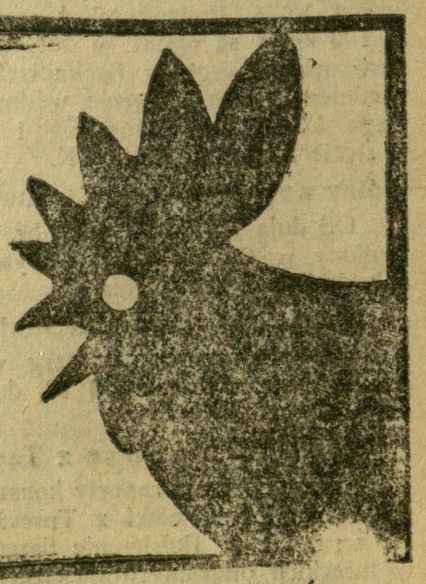

Przedstawiciel: HENRYKA J. SCHIFFMANA SYNOWIE, LWÓW.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1341 Lwów, piątek 1. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.251.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Inauguracyjne posiedzenie.

Pierwszemu o konstytucyę opartemu Sejmowi i Senatowi Rzeczpospolitej prezydyowali w dniu otwarcia z tytułu starszeństwa ludzie, których jakby opatrznościowa jakaś wola wybrała na to, aby skojarzeniami myśli, wywołanych przez ich postacie byli przyszłej pracy parlamentarnej drogowskazem. Uroczystemu posiedzeniu Sejmu przewodniczył poseł Brownsford, w którego żyłach płynie krew angielska, najbardziej zrównoważonego i co z tych właściwości wypływa najpotężniejszego narodu. Jeżeli zgromadzonej rzeszy poselskiej postać najstarszego wiekiem posła nasunęła na myśl naród, z którego poseł Brownsdorf pochodzi i jeżeli zbudziła ona rozpamiętywania o źródłach siły i wpływu wielkobrytyjskiego w świecie, wówczas przypadek, który te manifestujące się analogie w dniu rozpoczęcia nowej ery parlamentarnej wywołał, nie był bezcelowy.

O wiele podnioślejszą jednak musiała być pozbawiona wszelkich cech przypadkowości chwila, gdy fotel prezydyalny Senatu z tytułu starszeństwa zajął sędziwy starzec, którego kolebka sięga dalekiej przeszłości, a pamięć błąka się w epoce zesłań i katorgi po listopadowem powstaniu, którego uroczyście obchodzona rocznica zbiega się z uroczystością otwarcia nowego Sejmu. Ile wzruszeń musiało z sali sejmowej i z dalekich rubieży kraju płynąć ku trybunie gdy najgodniejszy z uczniów Naczelnik Państwa, uścisnął rękę Bolesława Limanowskiego, jedyną niemal w żywym człowieku ucieleśnioną tradycyę haseł wolności i braterstwa, mistrza i nauczyciela wielu pokoleń nie jednej klasy i nie jednego narodu. Na książkach — czynach czcigodnego historyka kształciła się od lat dziesiątków młodzież polska, ukraińska, litewska i żydowska. Uczyła się z nich kochać myśl wyzwoleńczą, cenić i czcić myśl demokratyczną. Nie było w kraju przed dziesiątkami lat kółka samokształceniowego, którego obowiązkową lekturę nie stanowiło jego pełne entuzyazmu przedstawienie teoryj, z których rozwinął się socyalizm i demokracya.

W rozżagwioną nacyonalistycznymi namiętnościami atmosferę chwili bieżącej fakt wyborów do Senatu wysunął na trybunę Senatu w inauguracyjnej chwili człowieka, którego całe życie było gorącym protestem przeciw barbarzyństwu szowinistycznemu, przeciw uciskowi i terrorowi. Obecnie w wyzwolonej Polsce przez jego usta wzywa tradycya do spokoju, do szanowania się wzajemnego i zgody, błogosławi losy, które Polsce przyniosły wolność i sprawiedliwość i żąda sprawiedliwości i wolności dla wszystkich ludów i obywateli państwa. I wszystkie te myśli, które musiały z podświadomości przedostawać się w świadomość dostojnego zgromadzenia powinnyby nawiązać nić łączności w przededniu ważnych decyzyj, które nie mało kryją w sobie dynamiki waśni i różnic

H. Ч

Związek posłów żydowskich z Galicyi Wsch.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta A. I.).

Warszawa. 29. listopada Dziś odbyło się w Sejmie posiedzenie Związku posłów żydowskich z Wschodniej Galicyi, na którem uchwalono co następuje:

»Posłowie żydowscy wybrani w Wschodniej Galicyi organizują się w Związek żydowskich posłów Wschodniej Galicyi. Wszystkie sprawy dotyczące Wsch. Galicyi muszą być przedmiotem obrad i podlegają decyzyi tego związku. Równocześnie celem ochrony i zabezpieczenie ogólnych oraz wspólnych interesów i praw żydowskich w pełnej świadomości konieczności stworzenia jednolitego frontu wchodzi Związek jako część składowa do Zjednoczenia posłów żydowskich w Sejmie.

Następnie Związek ukonstytuował się wybierając prezesem dra Leona Reicha, pierwszym, wiceprezesem dra Henryka Rosmarina, drugim wiceprezesem dra Bernarda Hausnera, sekretarzem dra Abr. Inslera.

Warszawa. 29 listopada Ogólne Zjednoczenie posłów żydowskich w Sejmie wybrało dziś prezydyum w skład którego wchodzą: pp. dr. Thon, Grynbaum, Farbstein, Kirszbraun a z ramienie posłów wschodnio-galicyjskich pp. dr. Reich i dr. Rosmarin.

—o—

Koncepcya centroprawu.

Warszawa. 29. list. (tel. wł A. I.) Koła zbliżone do prawicy Sejmowej lansowały w Sejmie wiadomość jakoby utworzenie centroprawu w skład którego wejść mają trzy grupy ósemki, grupa Piastowców i N. P. R. jest kwestyą najbliższych dni. W myśl tego porozumienia p. Witos otrzymałby godność prezydenta Rzeczypospolitej i marszałka Sejmu p. Osiecki, prezydenturę senatu p. Trąmczyński.

Warszawa. 29. listopada (tel. wł. A. I.) W przeciwieństwie do lewicy sejmowej rozbitej na kilka zwalczających się grup stronnictwa prawicowe w Sejmie uczyniły dalszy krok w duchu konsolidacyi. Grupa katolicko-ludowe z 5 posłów złożona, popularnie zwaną grupą Matakiewicza wstąpiła do klubu Narod. Chrześc. Stronnictwa Ludowego. W ten sposób ten ostatni klub, na którego czele stoi prof. Dubanowicz liczy obecnie 33 posłów. Przedstawiciel katolickich ludowców Maślanka został wybrany wiceprezesem Nar. Chrześc. Stronn. Lud. Cała zaś piątka otrzymała swobodę działania o ile chodzić będzie o sprawy Wsch. Galicyi.

Zabezpieczenie na przyszłość.

Warszawa. 29. list. (tel. wł. A. I.) Odbyło się posiedzenie Piastowców na którem omówiono projekt regulaminu klubowego. Regulamin uniemożliwia członkom klubu czynienie jakichkolwiek starań lub zabiegów w urzędach w sprawach związanych z koncesyami i t. p. Co do kandydatury marszałka brak wśród Piastowców i w dalszym ciągu jednolitej opinii. W szranki wystąpiły ostatnio dwa nazwizka pp. Dąbskiego i Osieckiego. Stało się też dziś pewnem, że Wyzwolenie wystąpi z własną kandydaturą p. Smiarowskiego.

„Spławieni“ i „niespławieni“.

Warszawa, 29. listopada (tel. wł. — A. I.). Kuloary sejmowe komentują z ożywieniem oświadczenie pułk. Miedzińskiego, złożone w gen. komisyi wyborczej, że przyjmuje mandat z listy państwowej PSL. Po odebraniu listu uwierzytelniającego zmienił go w kancelaryi sejmowej na legitymacyę poselską. Informacya ta nie jest pozbawiona pewnej pikanteryi, wiedziano bowiem, że ludowcy wywierali pewien nacisk na pułk. Miedzińskiego, by ten zrezygnował na rzecz p. Michałkiewicza z Poznania. W związku z tem konferował p. Miedziński z Witosem.

Nie przeszła również bez wrażenia druga wiadomość, że b. minister Wojciechowski, umieszczony na senatorskiej liście państwowej PSL. do Senatu nie wejdzie Stało się to z tej przyczyny, że p. Bojko wybrany w krakowskiem zrzekł się mandatu z okręgu, przyjmując go z listy państwowej

—o—

Konferencya w Lozannie.

Przyjazd Benesza. Delegacya syryjsko-palestyńska u Rakowskiego. Delegacya Mezopotamii. Dementi.

Lozanna. (Pat). Na posiedzeniu komisyi gospodarczo-finansowej Ismed pasza zajął negatywne stanowisko w sprawie zapłaty kosztów okupacyi, ponieważ jego zdaniem nie jest to winą Turcyi, że okupacya terytoryów tureckich przez państwa sprzymierzone nastąpiła. Żądanie odszkodowań wojennych od Grecyi uzasadniał Ismed pasza tem, że wojna została narzucona Turcyi przez Greków. Venizelos zaprzeczył jakoby Grecya ponosiła winę za wybuch wojny, Turcya zaatakowała Serbję, a Grecya jedynie udzieliła Serbji pomocy. Jakkolwiek uznaje on zasadę rozdziału długów tureckich, na odstąpione prowincye, to jednak oświadcza, że utrata wilajetów Monastyr, Kossów i Saloniki przyniosła raczej Turcyi korzyść, gdyż dotychczasowa administracya tych wilajetów kosztowała Turcyę wielkich nakładów pieniężnych. Smyrna — mówił dalej Venizelos — została obsadzona przez Greków z polecenia państw sprzymierzonych. W końcu Venizelos zaproponował anulowanie wzajemnych długów. Jugosłowiański minister Nincic oświadczył w imieniu rządu gotowość objęcia tej części długów tureckich, która przypada na Serbię. Zaproponował on, aby najpierw porozumieć się co do ogólnych zasad pokojowych, a uregulowanie długów odłożyć na później. Lord Curzon wyraził zapatrywanie, że odkładanie uregulowania tej sprawy uważa za niepotrzebne, wobec tego, że można bardzo łatwo dojść do porozumienia. Delegat francuski Barrere wykazał w dłuższej mowie, że sprzymierzeńcy nie mogli się zgodzić na zmianę zasad uregulowania długów tureckich. Następnie zabrał ponownie głos Ismed pasza i oświadczył, że przybył do Lozanny na podstawie układu zawartego w Mudanii, a uznanego przez Zgromadzenie Narodowe w Angorze, którego zamiarem jest dotrzymanie postanowień tego układu. Dzisiejsza Turcya nie może uznać rozejmu, zawartego w Mudros 30 października 1918 i dlatego odmawia zapłaty kosztów okupacyi. Lord Curzon odpowiedział dość stanowczo, że tak dawniejsza, jak i dzisiejsza Turcya musi ponosić odpowiedzialność za konsekwencye układu zawartego w Mudros, na zasadzie którego sprzymierzeni obsadzili prowincye tureckie. Żaden rząd turecki nie może odmówić zapłaty kosztów okupacyi. Po zakończeniu wymiany zdań wszystkie kwestye odesłano do podkomitetu.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse“ z Lozanny: Król Mezopotamii Faysal zwrócił się do rządu angielskiego z żądaniem zezwolenia na udanie się specyalnej delegacyi Mezopotamii na konferencyę lozańską. Anglia z początku zajęła negatywne stanowisko wobec tego żądania. Po przybyciu jednak delegacyi z Mezopotamii do Londynu oraz wobec energicznego domagania się z jej strony wypełnienia tego żądania, zgodziła się na wyjazd delegacyi do Lozanny, gdzie przybyła ona wczoraj.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse“ z Lozanny: Z miarodajnego źródła donoszą, że Turcya domaga się nietylko przyznania jej całego Wilajetu mossulskiego, lecz nadto i okręgów położonych na wschód i południe od Mossulu. Dziennik uważa jednak, że żądanie te postawione są w tym celu, aby drogą targów uzyskać przynajmniej wilajet mossulski i jego pola naftowe.

Lozanna. (Pat). Delegat rosyjski Rakowski oświadczył przedstawicielom prasy, że interesy Rosyi w sprawie cieśnin i kapitulacyi są identyczne z interesami Turcyi i dlatego Rosya staje po stronie Turcyi. Rakowski zaznaczył, że Rosya liczy na to, iż będzie dopuszczona do udziału we wszystkich obradach konferencyi i spodziewa się w tym kierunku poparcia ze strony Włoch.

Tryest. (Pat). „Piccolo“ donosi wedle „New York Timesa“, że Ameryka zamierza uczynić z Tryjestu środowisko ruchu handlowego, do Egiptu, krajów bałkańskich i Lewantu. Amerykańskie oświadczenie złożone na konferencyi lozańskiej w sprawie polityki „otwartych drzwi“ należy tłumaczyć zamiarami Ameryki podniesienia handlowego Lewantu.

Lozanna. (Pat). Przybył tu dziś minister spraw zagr. dr. Benesz. Po przybyciu czeskiego ministra spraw zagr. odbyło się śniadanie, w którem wzięli udział delegat rumuński, min. spraw zagr. Duca i delegat Jugosławii min. spraw zagran. Nincic

Lozanna. (Pat). Delegat rosyjski Rakowski złożył wizytę bawiącemu tu dr. Nansenowi. Narada toczyła się nad akcyą pomocy dla głodnych Rosyi i Ukrainy. Oficyalne oświadczenie delegacyi rosyjskiej potwierdza wiadomość o wizycie, którą delegacya syryjsko-palestyńska złożyła Rakowskiemu. Rakowski oświadczył delegacyi, iż żądanie jej znajdzie poparcie u Rosyi, która przy każdem rozstrzygnięciu kwestyi narodowych żądać będzie prawa samostanowienia narodów.

Lozanna. (Pat). Szef angielskiego biura prasowego zaprzecza kategorycznie wiadomości, wedle której miał on oświadczyć, iż jest upoważniony przez Curzona do oznajmienia, że Anglia gotowa jest unieważnić układ w San Remo.

Lozanna. (Pat). Czenkely nadesłał protest przeciw reprezentowaniu Gruzyi przez sowiety.

Londyn. (Pat). Reuter dowiaduje się, że w angorskiem Zgromadzeniu Narodowem panuje niezadowolenie z powodu zbyt powolnego toku rokowań pokojowych w Lozannie.

Tageblatt z Waszyngtonu: Departament stanu spowodował wręczenie w Atenach noty z protestem przeciw straceniu zasądzonych ministrów i generałów.

Zerwanie stosunków dyplomatycznych.

Lozanna. (Pat). Szwajc. Ag. donosi o zerwaniu stosunków dyplomatycznych między Anglią a Grecyą, które dziś rano podano do wiadomości. Interesującem jest obserwować konsekwencyę tego zdarzenia na pracach konferencyjnych i odnośnie do stosunków między Curzonem i Venizelosem. Ani ze strony Anglii ani też Grecyi nie wydano dotychczas oświadczenia jednakże z rozmów delegatów wnioskować można, że ze strony Anglii nie wyklucza się możliwości dalszej współpracy reprezentacyi Grecyi i angielskiej przy stole konferencyjnym.

Ateny. (Pat). Pos. angielski Lindley opuścił wczoraj wieczór Ateny, a pozostał na stanowisku tylko pierwszy sekretarz poselstwa. Wedle dzienników szef wojskowej misyi morskiej angielskiej Smith, opuszcza również Ateny i pozostanie jedynie jego zastępca. Dotychczas nie wysłano żadnych instrukcyi posłowi greckiemu w Londynie, który zresztą bawi w Lozannie.

Lozanna. (Pat). Wiadomość o straceniu byłych ministrów greckich wywołała dość silne wrażenie. Venizelos odmówił wyjawienia swych poglądów w tej sprawie. Pogłoski, jakoby Venizelos miał zgłosić rezygnacyę ze stanowiska delegata Grecyi na konferencyę lozańską nie potwierdza się.

Londyn 29. Reuter. Urzędowo podają że jeden z najruchliwszych przywódców powstańców z południowej Afryki Humphry został pojmany.

Paryż Wolff 29. Poincare przyjął wczoraj ambasadora francuskiego w Berlinie Marguerio.

Wymiana not między Polską a Ukrainą sow.

W sprawie wypadków w Galicyi Wsch.

Warszawa. (Pat.) Ministerstwo spr. zagranicznych wręczyło 27 bm. przedstawicielstwu ukraińskiej republiki Rad następującą notę w odpowiedzi na notę tejże Republiki z dnia 6 bm.: Potwierdzając odbiór noty z dnia 6 bm. Nr. 772. wystosowanej przez przedstawicielstwo pełnomocne U.S.R.R. w odpowiedzi na notę naszą z dnia 26 października br. Ministerstwo spr. zagranicznych pozwala sobie zakomunikować co następuje:

Przyjmując z zadowoleniem do wiadomości oświadczenie rządu ukraińskiego o podjęciu przezeń kroków dla obostrzenia kontroli granicznej celem uniknięcia wszelkich incydentów oraz o gotowości poważnego rozpatrzenia wszelkich w tym względzie rekryminacyi polskich, rząd polski zmuszony jest jednak stwierdzić, że środki dotychczas zastosowane przez rząd ukraiński nie zdołały na terytoryum ukraińskiem zapobiec organizacyi i rozwojowi akcyi prowadzonej przy współudziale organów administracyi sowieckiej jak np. pod pozorem stworzenia komunistycznych gospodarstw rolnych na pograniczu polskiem i niższych funkcyonaryuszy Czerwonej Armii, zmierzającej do zakłócenia spokoju i bezpieczeństwa publicznego w Małopolsce wschodniej. Gołosłowne bowiem zaprzeczenia faktów przytoczonych w nocie polskiej z podaniem dat, miejscowości i nazwisk nie może być uznane za wystarczające dla obalenia zarzutów na ich podstawie sformułowanych. Również nie rzeczową jest, próba zrzucenia odpowiedzialności za ak-

Brak zgody wśród ukraińskich posłów.

Warszawa. (Pat.) „Kuryer Polski“ podaje, że wczoraj wieczorem odbyły się narady klubu posłów ukraińskich w sprawie taktyki klubu w obu izbach. Ujawniło się że każdy poseł ukraiński reprezentuje inną grupę wobec czego ustalenie linii postępowania okazało się niemożliwe.

Stracenie ministrów i generałów greckich.

Londyn 29 Reuter z Aten: Stracenie ministrów i generałów nastąpiło przez rozstrzelanie.

Wiedeń 29. „N. Fr. Presse“ z Paryża: Wiadomości o straceniu w Atenach ministrów i generałów wywołały w Paryżu zdziwienie i oburzenie. Podnoszą, że przez ten barbarzyński akt Grecya zredukowała się do poziomu Rosyi sowieckiej. Sądzą, że opinia publiczna Europy będzie traktowała Grecyę tak samo jak Rosję sowiecką.

Wiedeń 29. X. (PAT. »N. Wr.

cyę band na rząd polski, gdyż przedstawicielstwu pełnomocnemu U.S.R.R. dobrze jest wiadome, że po stronie Polski prowadzona jest energiczna walka z bandami, które się gdzieniegdzie w celach rabunku, utworzyły. Ministerstwo spraw zagranicznych zakomunikowało zresztą dnia 6 bm. rządowi ukraińskiemu dalsze szczegóły omawianej tu sprawy, co umożliwi władzom sowieckim rozwinięcie odpowiedniej energicznej akcyi.

Ministerstwo nie może pominąć milczeniem ustępów noty przedstawicielstwa pełnomocnego U.S.R.R. w których mowa o dramatycznych wypadkach rozgrywających się w Galicyi wschodniej, o wywołujących wielkie oburzenie pośród ukraińskich robotników i włościan kroków rządu polskiego w sprawie zaborczego przyłączenia do Polski Galicyi wschodniej, jak również niewłaściwego w sensie terytoryalnym przeciwstawienia terminów „Galicya wschodnia“ i „Polska“. Traktat ryski ustanawiający wedle brzmienia artykułu 2. wschodnie granicei Polski a więc granicę pomiędzy Polską z jednej strony a Rosyą, Białorusią i Ukrainą z drugiej strony, wyraża tem samem uznanie za suwerenną władzy faktycznie w chwili podpisania traktatu wykonywanej przez strony na terytoryach położonych na zachód i wschód od oznaczonej tam linii granicznej. Obszar tak zwanej Galicyi wschodniej leżący na prawym brzegu rzeki Zbrucza, której nurtem głównego koryta biegnie odcinek granicy polsko-ukraińskiej, nie stanowi od tej reguły żadnego wyjątku. W przeciwnym bowiem razie odcinek ten, nie mógłby być w traktacie ryskim włączony do obszaru granicznego między Polską a Ukrainą, lecz musiałby być oznaczony odmiennie np. jako granica Ukrainy z Galicyą wschodnią albo też zupełnie pominięty. Co najwyżej zgodzić by się można, że do terytoryum Małopolski wschodniej jak zresztą do innych prowincyi polskich, które nie wchodziły w skład byłego imperyum rosyjskiego nie odnoszą się postanowienia ustępu 1. art. 3. z uwagi na to, że nie mając do tego terytoryum żadnego tytułu prawnego Rosya, Białoruś i Ukraina nie mogły mieć do niej również jakichkolwiek praw i pretensyi. To też podawanie przez rząd ukraiński w wątpliwość praw suwerennych Rzeczpospolitej Polskiej nad krajem położonym na prawym brzegu rzeki Zbrucza tj. Małopolską wschodnią, jak niemniej kwestyonowanie polskiej przynależności, polskich osób stamtąd pochodzących i mających tam siedzibę względnie kwestyonowanie prawa do wyboru obywatelstwa polskiego wynikającego dla pewnej kategoryi tych osób z art. 6. traktatu ryskiego stoi w zbyt rażącej sprzeczności z postanowieniami tego traktatu, aby mogło być przez rząd polski traktowane jako poważna jego interpretacya.

Ministerstwo spraw zagranicznych sądzi jednakże, że wrażenie, które wywołać muszą powyższe ustępy noty z dnia 6 bm. nie odpowiada intencyom rządu U.S.R.R. a przeto wyraża ono mocne przekonanie że na przyszłość rząd ukraiński zarówno nie zechce tolerować aktów skierowanych przeciw spokojnej ludności sąsiadujących z Ukrainą terenów polskich jak niemniej powstrzyma się od wystąpień, które stanowią rodzai krytyki wewnętrznych stosunków państwowych w Polsce, i uznane być muszą za zgoła niedopuszczalne w stosunkach pokojowych pomiędzy niezawisłymi państwami

—o—

Litwa przeciw Polsce.

Królewiec. (Pat.) Prasa łotewska okazuje zniecierpliwienie z powodu daleko idących żądań Litwy wobec Łotwy. Litwa żąda od Łotwy aby zerwała stosunki handlowe z Polską i aby uznała że Wileńszczyzna należy się Litwie.

Do Żydów lwowskich!

Wybory do Sejmu i Senatu ukończone. — Gorączka, która ogarnęła prawie wszystkie umysły w okresie przedwyborczym, powoli zaczyna ustępować. — Czas już najwyższy po temu. — Wiele bowiem instytucyi naszych bardzo na tem ucierpiało, a bodaj czy nie najwięcej „Keren Hajesod“. — Zaniechano prawie zupełnie zbiórki deklaracyi, a nawet inkaso rat na poczet starych deklaracyi szło opornie. Tak dalej być nie może i wierzymy — nie będzie! — Społeczeństwo żydowskie, które przez wybory solidarnie dało wyraz woli narodowego wyżycia się, nie uchyli się obecnie od spełnienia szczytnego obowiązku dołożenia cegiełki pod budowę gmachu własnej Ojczyzny w prastarem Erez Izrael.

Samo jednak złożenie deklaracyi nie jest wszystkiem, co dla „Keren Hajesod“ uczynić należy. — Grono osób, które przed półtora laty chętnie zgłosiły się do współpracy, za szczupłe jest, by módz dotrzeć do każdego domu żydowskiego, by u każdego Żyda ściągnąć deklaracyę.

Chętni do pracy winni się zatem zgłosić w Komitecie lokalnym „Keren Hajesod“, a każdy dostanie pracę najbardziej mu odpowiadającą.

Żydzi! Spełnijcie swój obowiązek wobec Erez Izrael!

Składajcie daninę na „Keren Hajesod“.

Deklaracye składać można w biurze lokalnem „Keren Hajesod“ (ul. Krasickich 10-I. p. kanc. Dra M. Dogilewskiego), lub w biurze centralnem (ul. Św. Anny 9), gotówkę w obu wyżej wspomnianych biurach, jakoteż w Bankach: Powszechnym Kredytowym (Jagi llońska 7) i Komercyalnym (Legionów 1).

Komitet lokalny „Keren Hajesod“ we Lwowie

Dr. Dogilewski przewodniczący. **J. Ehrlich** sekretarz.

Rumunia pragnie pokoju.

Bukareszt. (Pat). Dziś odbyła się uroczystość otwarcia zwyczajnej sesyi parlamentu. Król oświadczył w orędziu, że Rumunia uważa za podstawowy warunek pokoju utrzymanie przez Rumunię i rozwinięcie na drodze pokojowej porozumienia jej z państwami sojuszniczymi. Rumunia ze swej strony uczyni wszystko co jest w jej mocy dla przywrócenia normalnych stosunków z innymi państwami. Delegacya rumuńska w Lozannie będzie się kierowała tymi samymi zasadami. Orędzie mówi dalej o nowej konstytucyi mającej na celu utrwalenie jedności narodowej i o naglącej konieczności skonsolidowania płynnego długu wewnętrznego.

NA MARGINESIE.

Nieco o treści i formie

W życiu i w sztuce treści bez formy nie ma. Niema drożyzny bez paska, antysemityzmu bez Nowaczyńskiego i deficytu w teatrze bez komisyi teatralnej i dyr. Czarnowskiego.

Ale bywa treść w lichą odziana formę: piękna kibić w ordynarnej szacie, śliczna nóżka, którą trzeba sobie dopiero za wytartym trzewikiem uzmysłowić, walka z lichwą prowadzona przez inwalidów, demokracya „narodowa“ itd.

Dzieje się w życiu, jak w upadającym teatrze. Romeo zapomina roli i wzdycha do... suflera, Hamlet „przejęzycza się“ i zastawia: „pić albo nie pić“, amant w scenie miłosnej ziewa albo kicha, jakobinka popisuje się nową tualetą a dama z wielkiego świata wdziewa kostyum z czasów prababek.

Albo — jak to często obserwować można na operze Turidu z Cavaleryi śpiewa o „cudnej sile w dobrem winie“ z miną jakby napił się octu a w „Balu maskowym“ ktoś „zemstę swą utopić chce w krwi“ z gestem zadowolenia, jakby widelcem zabierał się do rozbratla z cebulą.

W życiu i na scenie nie ma treści bez formy. Bywa tylko smutna treść w rozśmieszającej formie i treść tak wesoła, że aż płakać chciałoby się z nudy.

hehe

—o—

Wiadomości bieżące.

Londyn. (Pat). Zapowiedź prasy francuskiej, iż należy liczyć się z ew. okupacyą Nadrenii i Zagłębia Ruhr, spotkała się w wieczornej prasie angielskiej z wielkiem zainteresowaniem. W Izbie niższej oświadczył Bonar Law, że niema wiadomości, któreby go upoważniały do oświadczenia, że ma nastąpić okupacya zarówno zagłębia Ruhr, jak i Nadrenii.

•

Bordeaux. (Pat.) Na poniedziałkowej rannej konferencyi odbytej w pałacu elizejskim pod przewodnictwem Milleranda obecni byli Poincare, Lasterie, Maginot, Barthou, Foch, wysoki komisarz w Nadrenii Tirard i gen. Bouat. Komunikatu o przebiegu konferencyi nie wydano.

•

Paryż. (Pat.) Poincare złożył w radzie ministrów sprawozdanie z posiedzenia które się odbyło w pałacu elizejskim.

•

Ateny. (Pat.) Wszystkie osoby skazane na karę śmierci za zdradę stanu zostały wczoraj stracone.

•

Lozanna. (Pat.) Donoszą, że delegacya rosyjska zaprzecza kategorycznie pogłoskę o koncentracyi wojsk rosyjskich nad Dniestrem.

•

Wiedeń. 29. XI (PAT) »N. Fr. Presse« z Paryża: »Petit Parisien« i inne dzienniki stwierdzają, że podczas narad w Pałacu Elizejskim nie chodziło o powzięcie uchwał, lecz o propozycye. Dzienniki sądzą, że rząd francuski nie mysli przystąpić do wykonania swoich planów, zanim się nie porozumie w tej sprawie z aliantami w Brukseli lub dziś ndzie.

Paryz. 29. XI. WBK. (PAT.) Poincare prawdopodobnie w najbliższych dniach uda się do Lozanny. Jak słychać ma on się spotkać z Mussolinim, by o mówić kwestyę r paracyi.

Pogrom Żydów w Mohylewie

Lwów, 29 listopada

W berlińskim organie monarchistów rosyjskich „Rul“ znajdujemy następującą wiadomość:

Kowno, 24. listopada 19. bm. z powodu wzrostu cen na artykuły pierwszej potrzeby urządzili krasnoarmiejcy w Mohylewie pogrom ludności żydowskiej. Po-

PREMIERA w kinoteatrze MARYSIENKA
od 30. XI 1922 wstrząsający dramat sal. sens w 5 akt. pt.
JASKINIA ZŁOTA
Nowa gwiazda fil. urocza Marya Nousel kreuje główną rolę.

grom zlikwidowano dzięki interwencyi duchownych, którzy na rynku uspokoili ekscydentów. Zabito 6-ciu Zydów ranio- | no 21. Powyższą wiadomość z wszystkimi jej szczegółami podajemy na odpowiedzialność cytowanego dziennika.

Rozprawa przeciw komunistom.

(VII. dzień rozprawy).

Zeznaje oskarzony Adolf Langer. Przyznaje, że jest komunistą; członkiem partyi komunistycznej nie jest. Zastrzega się, jakoby nie względy czysto-ideowe były motorem jego światopoglądu i działania. Oskarzony w dłuższym spokojnym wywodzie uzasadnia swój pogląd na świat, przyczem wykazuje na różnicę odnoszenia się władz i społeczeństwa do idei komunizmu a faszyzmu. Zdaniem oskarzonego, który kilkakrotnie powołuje się na artykuły Romana Dmowskiego, posła Strońskiego w „Rzeczypospolitej“ i Józefa Rudnickiego w „Słowie Polskiem“, stosunek komunistów polskich w niczem się nie różni od stosunku endecyi do Rosyi. Jeśli jednak chodzi o propagowanie idei przewrotowej, oskarzony stwierdza, że nierównomiernie traktutj esięi komunistów i faszystów, którzy to ostatni na łamach pism zupełnie jawnie nawołują do organizowania akcyi faszystowskiej a ani jeden z nich nie został oskarzony o zbrodniię zdrady głównej. A przecież faszyzm nie jest niczem innem jak odwrotną stroną postępu i rozwoju.

Oskarzony następnie na pytania przewodniczącego i obrony zaznacza, że jest z zawodu nauczycielem gimnazyalnym, co może poświadczyć r. Skupniewicz, pod którego kierownictwem wykonywał swój zawód we Wiedniu. We Wiedniu redagował on też tygodnik „Świt“, który był bezpartyjnem pismem komunistycznem. Artykuły swoje sygnował pseudonimem „Dłuski“; wszystko, co odnosi się do „Dłuskiego“ odnosi się do jego osoby. Na konferencyi będącej przedmiotem obecnej rozprawy uczestniczył na propozycyę dr .Grosserowej i Cichocciego, którego poznał na seminaryum prof. Bruecknera na wszechnicy w Berlinie. Studyował on tam literaturę polską, z zakresu której pisze pracę doktorską rozpoczętą na uniwersytecie we Wiedniu. Praca ta dotyczy epoki litteratury polskiej z XVI. wieku. Oskarzony zaprzecza, jakoby był „głównym budowniczym“ komunistycznej partyi a modlitwie ułożonej przez jedną z aresztantek kończącej się prośbą o jego i Grosserowej zdrowie nie przypisuje większej wagi. Jest to jego zdaniem satyra ułożona na skutek stanowiska prasy wobec konferencyi, którą usiłowano przedstawić jako kongres narodów, w którym on, oskarzony, miał być delegatem żydowskim z Radomia. Na pytanie dlaczego występował pod fałszywem nazwiskiem, stwierdza, że przyjechał do kraju pod nazwiskiem własnem, dopiero w kraju postarał się o fałszywy dokument na nazwisko Jakób Ramek. Na zarzut, jajakoby dokument ten sam sfabrykował, oświadcza, że nie odpowiada to rzeczywistości, a że „u nas, jak kto chce, jak to się mówi“ o dokumenty takie nie trudno. Do Lwowa przyjechał w celu ugruntowania sobie egzystencyi, przyczem nie wypiera się jakoby nie zamierzał brać udziału w pracy partyjnej. Członkiem jednak partyi komunistycznej do aresztowania nie był a konferencyi przewodniczył na wniosek jednego z oskarzonych, jakoże konferencya miała charakter informatywny.

Osk, Łęczycki-Żochowski nietylko, że się do winy nie poczuwa, ale uważał za swój obowiązek wszystko to uczynić, co mu akt oskarzenia zarzuca. Oskarzony kreśli swoją biografię, z której wynika, że jest technikiem budowlanym i że od zarania ruchu socyalistycznego bierze w nim udział. Brał też udział w walce o niepodległość Polski, za co przez rząd carski odsiedział w więzieniu. Oskarzony stwierdza, że w swoim czasie rząd carski za odkrycie, że należy do organizacyi socyalistycznej, za znalezienie u niego fałszywego paszportu, brauningu i naboi, skazał go na 2 tygodnie więzienia. Gdy oskarzony przeprowadza analogię między procesem ówczesnym a dzisiejszym, musi się głęboko zastanowić. Oskarzony brał bowiem udział w walce o niepodległość Polski, nie takiej jednak, jak ona się dzisiaj przedstawia. Na pytanie przewodniczącego, dlaczego przed sędzią śledczym zeznawał inaczej, jak dziś oskarzony opowiada, że przyczyną tego jest sędzia śledczy dr. Hutt, przeciw którego postępowaniu więźniowie polityczni musielj się jąć trzykrotnej głodówki. Sędzia Hutt szykanował więźniów, a on oskarzony, uważał go za członka defenzywy, z którym jak najmniej chciał mieć do czynienia i wobec tego składał byle jakie zeznania. Oskarzony następnie kreśli swoje życie jako aktora. Teatr jednak, który stał się wykładnikiem obecnego zgangrenowanego społeczeństwa, musiał porzucić, nie widząc możności drogą żywego słowa służyć sprawie robotniczej. Przyznaje się do idei komunistycznej, jakkolwiek członkiem partyi nie jest. Organizował on akcyę niesienia pomocy więźniom politycznym. W tym celu organizował zbiórki, opodatkowanie nadto otrzymywał fundusze od robotników francuskich, niemieckich, rosyjskich, a przedewszystkiem amerykańskich. Na pytanie, by wymienił osoby, stojące zdala od partyi, a które zasilały fundusz dla wspierania więźniów politycznych, nie chce udzielić odpowiedzi. Tłómaczy swoją odmowę stwierdzeniem faktu, że osobę, która w pierwszym dniu rozprawy odważyła się oskarzonych obrzucić kwiatami, aresztowano i do dziś dnia przebywa ona w więzieniu. Co się tyczy zarzutu aktu oskarzenia, że prowadził propagandę rewolucyjną, oświadcza, że w ten sposób skonstruowany zarzut ,ani pod względem merytorycznym ani prawnym nie moż estanowić podstawy oskarzenia. Sędzia śledczy oświadczył mu bowiem, że obowiązujące ustawy nie przewidują kary za przekonania. Po szeregu pytań i odpowiedzi oskarzony Łęczycki stwierdza, że policya posługiwała się prowokatorami Maj-Herzmanem, występującego nadto pod pseudonimem Piłsudski, nadto niebezpiecznym prowokatorem Leonem Spieglem. Tego że ten ostatnii był niebezpiecznym prowokatorem, dowodzi fakt, że Spiegel, jako członek partyi komunistycznej zorganizował w Nadwórnej młodociane kółko ceirej-syonistyczne, a więc kółko dalekie od partyi komunistycznej, a potem zadenuncyował to kółko jako komunistyczne, w rezultacie czego „dziewięciu młodych żydków“ osadzono w Brygidkach. Dopiero ja wpłynąłem na aresztowanych, by zeznali całkowitą prawdę, a sędzia, obawiając się kompromitacyi policyi wypuścił ich bezwłocznie na wolność.

Za pośrednictwem Dr. Grosserowej poznał Cichowskiego, Królikowskiego i prowokatora Herzmanna. Odpiera zarzut aktu oskarzenia, jakoby z mieszkania Grosserowej po jej aresztowaniu usunął kompromitujące papiery, natomiast zabrał z tego mieszkania rzeczy swoje ulokowane tam, gdyż mieszkanie zeznającego było wówczas odnawiane.

Przewodn.: Dlaczego pan tego wszystkiego nie mówił przed sędzią śledczym.

Oskarzony: Ludzie niewinni siedzieli po ośm miesięcy; ja sobie pomyślałem przesiedzę jeszcze cztery miesiące, by wyrażając się wulgarnie mieć frajdę i mówić o tem na rozprawie. Taką nagrodę wyznaczyłem za moje siedzenie. Zresztą p. sędzia sugerował świadków.

Co to jest prowokator?

Prokurator: Co pan rozumie przez słowo prowokator?

Oskarzony: Jestem bardzo zobowiązany p. prokuratorowi i dziękuję za to pytanie Galicya nie zna tego wyrazu, jak go doskonale znano w Rosyi w latach porewolucyjnych. Prowokator jest wynalazkiem carskiej ochrany. Rząd carski przepłacał agitatorów, którzy wstępowali do partyi jako członkowie i zdobywali pierwszorzędne w niej stanowiska jak naprzykład Azew. Ten sam Azew wykonywał zamachy na Plehwego, o czem policya doskonale wiedziała a równocześnie oddawał jej swoje usługi. W 1905 roku ochrana urządzała w Polsce prawdziwe orgie. Wspomnę tu nazwisko Gruena, który tysiące ludzi niewinnych wydawał w ręce policyi.

Prokurator: Ja chcę słyszeć z ust pana definicyę prowokatora?

Osk.: Jest to człowiek przez policyę przekupiony, który wchodzi do partyi, a potem członków jej wydaje. Herzmann i Spiegel są takimi wedle systemu ochran carskich prowokatorami.

Prok.: Czy w czynnościach, które zarzuca panu akt oskarzenia został pan sprowokowany?

Osk.: Nie zostałem do nich przez nikogo sprowokowany.

Prok.: Rzucił pan ciężki zarzut pod adresem sędziego śledczego. Czy panu wiadomo, że jeden z oskarzonych odezwał się do sędziego: My nie jesteśmy zbrodniarzami, lecz wy. Nie wy nas będziecie sądzić, lecz my was.

Osk.: Tak powiedział człowiek nerwowy. Ja bym to samo powiedział, tylko delikatniej politycznej. Ludzkość będzie szła zawsze naprzód. Jutro może nadejdzie dzień w którym sędziami będziemy my. Towarzysz mój powiedział to w złej formie.

Dr. Akser: Powiedział pan, że główną podstawą aktu oskarzenia jest konferencya świętojurska. A czy wiadomo panu, że prowokatorowie Spiegel i Herzmann brali czynny udział w konferencyi?

Osk.: Nie mogę dać wyjaśnień, gdyż na konferencyi nie byłem. Od towarzyszy słyszałem, że Herzmann i Spiegel brali żywy udział w konferencyi, że ten ostatni był delegatem istniejących i nieistniejących organizacyj i organizował konferencyę. Herzmann z ramienia policyi podsunął lokal św. Jura. W ten sposób ubito dwa zające, bo trafia się w Ukraińców i strzela się do komunistów.

Dr. Akser: Czy można wiedzieć skąd czerpał pan wiadomości zawarte w listach i jak te listy doszły do władz?

Osk.: Wiadomości te miałem od towarzyszy przebywając przez pięć tygodni w więzieniu przy ul. Sapiehy, wędrując z jednej celi do drugiej i w ten sposób komunikowałem się z wszystkimi Jurowcami. Listy moje zostały wyłudzone przez prowokatora, co bliżej wyjaśnić może policya.

Przewodn.: Wśród jakich okoliczności został pan aresztowany?

W SALI
Ukraińskiego Teatru
ul. Szaszkiewicza
w SOBOTĘ
2-go grudnia b. r.
o godz. 7·30 wieczorem

Drugi Wielki Koncert żyd. pieśni lud.
znanego śpiewaka barytona **Jakóba LERMANA**
ze współudziałem Leopolda STRIKSA (Skrzypce) i N. KRAMERA (Fortepian)

Program poświęcony żyd. muzyce lud. i żyd. pieśniom lud. — Również będą niektóre pieśni hebrajskie wykonane przez p. JAKÓBA LERMANA
Bilety wcześniej do nabycia w Beth Izrael, Jagiellońska 15 w księgarni p. Siegla, Pasaż Hau mana 8 i w biurze dzienników p. Buchstaba Legionów 21.

Osk.: Na ulicy, której nazwy nie pamiętam. Zaprosił mnie tam na randkę prowokator Herzmann. Przyszedł i przeprasza, że nie ma czasu, poczem oddalił się. Zaledwie uszedł pięć kroków przystąpili do mnie trzej młodzi ludzie i aresztowali mnie.

Z kolei zeznaje

os. Marya Glżowska

słuchaczka medycyny na III roku. Do winy się nie poczuwa, jest komunistką, do partyi nie należy.

Dwaj uczniowie szkoły realnej przed sądem doraźnym.

Dwa wyroki śmierci.

W środę o godz. 10.40 rano zapadł wyrok sądu doraźnego w sprawie karnej Wasyla Krupy i Romana Łucejki. W małej sali rozpraw odczytał przewodniczący sądu doraźnego s. Angielski wyrok zasądzający obu oskarzonych na karę śmierci przez powieszenie z zamianą na rozstrzelanie. Naprzód ma być wykonany wyrok na Łucejce a potem na Krupie. Wyrok odczytany został w języku ukraińskim, a oskarzeni przyjęli go spokojnie. Obrońcy skazańców drogą telefoniczną zwrócili się do Naczelnika Państwa z prośbą o ułaskawienie.

*

O godz. 1·45 na dziedzińcu więziennym w Brygidkach stracono obu skazańców.

Atak studentów na kawiarnie.

W „Naszym Kuryerze“ czytamy: Bawiąca się Warszawa miała wczoraj możność przyglądać się całemu szeregowi dość „efektownych“ zajść, jakie wynikły na tle „Tygodnia Akademickiego“.

Zajścia te, zapoczątkowane w niedzielę ubiegłą w „Udziałowej“ powtórzyły się wczoraj wieczorem w dużej „Ziemiańskiej“ oraz w innych kawiarniach i cukierniach.

Liczne grupy akademików i akademiczek w długim pochodzie przybyły do dużej „Ziemiańskiej“, gdzie wyprosiwszy wszystkich gości, pozajmowali stoliki. Jedni z nich polepiali tymczasem na szybach i ścianach plakat „tygodnia akademickiego“ oraz karykatury paskarzy i właściciela kawiarni p. Albrechta, inni śpiewali rotę i wznosili okrzyki domagając się doliczania do rachunków 10 procent na rzecz akademika.

Bezradny wobec podobnej obstrukcyi właściciel „Ziemiańskiej“ p. Albrecht złożył niezwłocznie na ręce delegatów z pośród zebranych akademików miljon marek w gotówce, przyrzekając jednocześnie doliczać do rachunków gości 10 proc. na rzecz akademików.

Po odniesionem zwycięstwie w „Ziemiańskiej“ pochód akademików wyruszył ulicami Kredytową i Traugutta na Krak. Przedmieście odwiedzając w tenże sposób i inne zakłady publiczne. Zastosowane środki nigdzie nie zawiodły, gdyż wobec podobnej „presyi“ wszędzie zgodzono się na wystawione żądania.

Zaznaczyć trzeba, że niezwykłe w dziejach Warszawy te zajścia wzbudziły wielką senzacyę na ulicach miasta, a trwogę i obawę wśród goszczącej w odwiedzanych przez akademików cukierniach i kawiarniach publiczności żydowskiej, gdyż akademicy, którym przyszła w sukurs przyglądająca się na ulicy, gawiedź w pierwszym rzędzie żądali usunięcia i wyrzucenia za drzwi Żydów, obdarzając ich przytem rozmaitymi epitetami w rodzaju „paskarze“ itp.

Bratnie dusze.

Śladami metod carskich.

„Rzeczpospolita“ donosi z Krakowa: Dowiadujemy się, że tutejszy Komitet Wykonawczy wiecu ogólno-akademickiego w sprawie numerus clausus wydelegował do Warszawskiego Komitetu Wykonawczego specyalnego swego pełnomocnika, dr. Stanisława Kirkora, który będzie przebywał stale w Warszawie i reprezentował tam młodzież krakowską wspólnie z warszawską i lwowską wobec Rządu w sprawie numerus clausus na Uniwersytecie Jagiellońskim. W tej jak i w innych sprawach ma się ukazać komunikat krakowskiego Komitetu Wykonawczego. Donoszą nam również, że akcya o numerus cclausus została już ujednostajniona na wszystkich Wszechnicaich polskich w porozumieniu z kompetentnemi (?) czynnikami.

Zniesienie „ławek“ dla aryjczyków na uniwersytecie w Jenie.

Berlin. (Ż. B. K.). Rezolucya, która została przyjęta przez studentów kliniki uniwersyteckiej w Jenie, by pierwsze cztery ławki były zajęte wyłącznie przez studentów-aryjczyków została odrzucona przez ministra oświecenia w Weimarze. Minister zaznaczył również, że w razie wprowadzenia w czyn powyższych postulatów minister sprzeciwi się temu i wydał już w tej mierze odpowiednie zarządzenia.

Echa kampanii przeciw rektorowi Steinherzowi.

Kampania antysemickich studentów uniwersytetu niemieckiego w Pradze prowadzona przeciw rektorowi Zydowi prof. Steinherzowi zakończyła się fiaskiem. Wskutek nieugiętego stanowiska senatu akademickiego oraz ministerstwa oświaty które zagroziło zawieszeniem wykładów na cały semestr zimowy nacyonalistyczni akademicy musieli zaniechać swej akcyi. Rektor Steinherz pozostał na swem stanowisku a w poniedziałek podjęto wykłady na wszystkich wydziałach

Jak studenci narodowo-niemieccy we Wiedniu manifestują swą sympatję dla kolegów z Pragi

Rezolucye narodowo-niem. studentów wyższych uczelni wiedeńskich została wręczona przez specyalne delegacye rektorom. Rezolucye te domagają się jak wiadomo zaprowadzenia numerus clausus, niedopuszczenia do godności rektorskiej lub dziekanackiej profesora Żyda itd. Rezolucye te zapadły na wiecu uniwersyteckim. Podobne rezolucye uchwalili słuchacze wiedeńskiej akademii eksportowej i akademii rolniczej. Słuchacze tej ostatniej zażądali od rektoratu wstrzymania wykładów na przeciąg dwu dni by umożliwić młodzieży akademickiej nawiązanie kontaktu i zajęcie stanowiska wobec sprawy żydowskiej.

Na akademii eksportowej przyszło już do pierwszych starć między narodowcami niemieckimi a Żydami. Akademię zamknięto. W środę zostały zawieszone wykłady na uniwersytecie.

—o—

Z sali koncertowej.

Wieczór muzyczny sekcyi chóralnej Ż. T. M.

Sekcya chóralna Żydowskiego Towarzystwa Muzycznego, której kierownictwo artystyczne objął po wyjeździe p. Fajwisisa znany w sferach muzycznych były dyrygent lwowskiego „Kinoru“ prof. Włodzimierz Kozak, zamierza w bieżącym sezonie urządzać szereg Wieczorów muzycznych a pierwszy taki wieczór odbył się zeszłej niedzieli i przyniósł tak urządzającym jak i wykonawcom pełne powodzenie.

Jako wykonawców pozyskano siły, które cieszą się już dobrą sławą i nieraz dały się słyszeć, istniała zatem gwarancya że i ta produkcya zadowoli w zupełności słuchaczy. Część wokalną reprezentowali pna Sabina Grifflówna i p. Józef Finkler, oraz szesnastka Ż. T. M., zaś instrumentalną pni Korngut-Sucherowa i p. Szymon Glasberg. Pna Griffl6wna poczyniła w ostatnich czasach bardzo znaczne postępy, śpiewa z większą niż dawniej swobodą, piękny jej głos płynie spokojnie a interpretacya wskazuje na znaczną inteligencyę. Dalsze studya doprowadzą śpiewaczkę niechybnie do zupełnej perfekcyi o ile nie zapomni popracować też nad dykcyą, która nie jest jeszcze dość wyraźną. W panu Finklerze poznaliśmy barytona o bardzo miłym i dźwięcznym, choć niezbyt dużym głosie. Pan Finkler odśpiewał pieśni Schuberta i jedną z balad Löwego bez zarzutu, przy akompaniamencie p. Lizy Samuelowej. Pani Korngut-Sucherowa ma jako pianistka już ustaloną sławę i dlatego ograniczamy się tylko do wzmianki, że grała i tym razem bardzo dobrze i z szczerem uczuciem. Po uzupełnieniu studyów swoich w Wiedniu wystąpił po raz pierwszy p. Szymon Glasberg, wiolonczelista doskonały o wielkich zdolnościach, który z łatwością pokonuje wszelkie techniczne trudności i także pod względem interpretacyi stoi na wyżynie. Odegrany wspólnie z p. Bronisławem Bilewiczem Koncert Goltermanna podobał się ogólnie i przyniósł mu szczere uznanie bardzo licznie zebranej publiczności. Wspomnieć jeszcze należy, że akompaniowali ponadto pnie Griffl6wnej pani Sucherowa, zaś szesnastce chóru, która pod wytrawną batutą p. Kozaka wykonała Schuberta: Jägerchor pani Samuelowa.

Koncert ten, bo tak właściwie produkcye powyższą nazwaćby wypadało był niejako próbą i dlatego też program jego zawierał dzieła najrozmaitsze, szło bowiem o to, czy impreza ta wzbudzi znaczniejsze zainteresowanie wśród członków Towarzystwa i wprowadzonych gości. Próba ta powiodła się w zupełności, co zachęci niechybnie zarząd sekcyi chóralnej, na której czele stoją pp. Dr. B. Meyer, Dr. L. Mensz, inż. O. Wandel i Brandes do kontynuowania pracy w tym kierunku z tem jednak zastrzeżeniem, że przyszłe wieczory poświęcone będą w zupełności twórczości jednego kompozytora, pewnej epoki lub też przedstawią historyę rozwoju jednej z form muzycznych.

Alfred Plohn.

Związek gorzelników żydowskich.

Lwów, 28 listopada

Onegdaj odbyło się we Lwowie konstytuujące zgromadzenie gorzelników żydowskich w kraju przy współudziale przeszło 120 członków z różnych okolic. Na zgromadzeniu był też obecny poseł

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEI
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki od środy 29. listopada 1922 Gościnne występy sławnej czwórki
M. Fischsohna, W. Zasławskaja, Bracia Adolf i Herman Fenigstein 1137
w znakomitej operetce »MAŁY MILIONER«. Impr. Bernard Fenigstein.

Dr. Sommerstein. Zgromadzenie uchwaliło statut nowego towarzystwa pod nazwą „Małopolski Związek żyd. techników gorzelnianych" z siedzibą we Lwowie, przyczem wybrano zarząd, w skład którego weszli pp. J. Schayer, O. Schmidt, Landes, F. Halpern, B. Friedman i S. Tichman.

Nadto wyraził zjazd podziękowanie posłowi Drowi Sommersteinowi oraz redakcyom „Chwili" i „Tugblatu" za ich bezinteresowne poparcie sprawy gorzelników żydowskich w kraju. Zjazd w osobnej rezolucyi dał wyraz nadziei, że ci gorzelnicy Żydzi, którzy dotąd do Związku nie przystąpili, pomni hasła „że w organizacyi siła" bezwłocznie zgłoszą swój akces do Związku celem umożliwienia skutecznej jego działalności

NADESŁANE.

Wydział Związku Żyd. Stud. Politechniki we Lwowie zwołuje na piątek, dnia 1. grudnia o godz. 6-tej w sali Żyd. Domu Akadem.

Zebranie plenarne

w sprawie ustalenia kandydatur na Zjazd Kom. Wyk. w Warszawie.

Salon kostyumów GOLLERA
znacznie powiększony, został przeniesiony na drugie piątro w tej samej kamienicy przy ulicy
Krasickich 7.
WYKONUJE wszelkie zamówienia na kostyumy, płaszcze, peleryny, narzutki teatralne i t. p. podług najnowszej mody.
Z prowincyi załatwia się szybko.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 2733

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Czwartek »Dzieci ziemi« (premiera).
Piątek »Dziady«.
Sobota »Dzieci ziemi«.
Niedziela o godz. 3. »Gobelin«.
Niedziela o godz. 7. »Opowieści Hoffmana«.
Poniedziałek »Dzieci ziemi«
Wtorek »Coppelia« balet 3 akt. Delibesa.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Czwartek »Japonka«.
Piątek »Japonka«.
Sobota »Japonka«.
Niedziela o godz. 3 »Bajadera«.
Niedziela o godz. 7 »Japonka«.
Poniedziałek »Japonka«.
Wtorek »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Czwartek »Sublokatorka«.
Piątek »Gobelin«.
Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela »Sublokatorka«.
Poniedziałek »Sublokatorka«.
Wtorek »Sublokatorka.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program X.
Od 20 do 30 listopada r. b.
1) Prolog śpiewny p. Noskowska. 2) Część koncertowa pp. Orlan, Stańska, Bajon, Noskowska, Nowicki. 3) Występy baletowej trupy cygańsk. 25 osób Chór — Balet. 4 »Syn czy kanarek« aktualna farsa francuska w 1 akcie.
Początek o 8 wiecz. W poniedziałki piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki

—o—

— **Repertuar „Młodej Scenki"** Szkoły dramatycznej, Chorążczyzny 7. Sobota 2 grudnia, Niedziela 3 grudnia, Piątek 8 grudnia, Niedziela 10 grudnia »Przechodzień« sztuka w 3-ch aktach Bogdana Katerwy, Początek o godzinie 8 wieczorem.

— **Zmiana repertuaru.** Z powodu nagłego zachorowania kilku artystów na grypę repertuar ulegnie następującym zmianom: premiera sztuki Rittnera p. t. »Dzieci ziemi« odbędzie się w sobotę w Teatrze Wielkim. Za zakupione bilety na czwartek kasy zwracają pieniądze.

— **Funkcyonaryusze pocztowi a grzeczność.** Niejednokrotnie dochodzą nas wiadomości o faktach, które w wielu niestety wypadkach świadczą o rozbieżności tych dwu pojęć. Ponieważ zaś zwyczajna grzeczność wobec stron jest obowiązkiem urzędowym urzędnika państwowego, fakt który niżej podajemy stanowi nadużycie na które zwracamy uwagę p. dyrektora poczt we Lwowie.

Z zupełnie wiarygodnej strony dowiadujemy się że funkcyonaryuszka przyjmująca listy polecone w urzędzie pocztowym przy ul. Lelewela w sposób opryskliwy i nietaktowny często gęsto przeplatany docinkami traktuje interesentów żydowskich.

Może sobie pani ta mieć takie lub owakie przekonania. Przy stole urzędowym niech pamięta jednak że spełnia swoje obowiązki, z któremi to zachowanie koliduje w rażący sposób.

— **Dyrekcya kolei państwowych komunikuje.** Z powodu zasp śnieżnych został wstrzymany z dniem 27. listopada b. r. aż do odwołania ogólny ruch na linii wąskotorowej Nowy Łupków-Cisna.

— **Eksplozya.** Wczoraj o godz. 2-ej w południe w szwalni wojskowej, mieszczącej się przy ul. Jachowicza 3, nastąpiła eksplozya której ofiarą padło kilka osób. Oto z powodu przepełnienia wielkiego pieca pyłem węglowym piec uległ rozsadzeniu, a odłamki poraniły ciężko kilka robotnic.

— **Gdańsk nie chce Akademii handlowej polskiej.** Biuro prasowe senatu gdańskiego ogłasza obszerny komunikat w sprawie niezgodzenia się senatu na otworzenie polskiej akademii handlowej w Gdańsku. Komunikat stwierdza, że wobec istnienia przy uniwersytecie gdańskim kursów handlowych, na który Polacy mają także dostęp, Akademia handlowa osobno nie jest potrzebna. Na akademii językiem wykładowym miał być język polski czego senat nie uznaje. Istotną przyczyną założenia Akademii były zamiary polonizacyi Gdańska.

— **Ciekawa historya o żydowskim cmentarzu, który się nie podoba lekarzowi chrześcijaninowi.** W Lubliner-Tagblatt" czytamy: do Lublina przybył rabin ze Sławotycz, miasteczka w powiecie bialskim, celem interweniowania u władz tutejszych w następującej sprawie: W Sławotyczach mieszkają Żydzi. Mają oni też tam swój cmentarz. Nieszczęście chciało, że w pobliżu cmentarza tego zamieszkał lekarz chrześcijanin, który niejednokrotnie wyrażał się, że Żydzi, przychodzący na cmentarz, by oddać zmarłemu ostatnią posługę swoimi lamentami i płaczem nie dają mu spokoju, wobec czego uczyni wszystko, by „mieć spokój". I stało się jak pan doktor przepowiedział. Pewnego pięknego poranku gmina żydowska w Sławotyczach otrzymała rozporządzenie, że ze względów „sanitarnych" daje się Żydom sławotyckim dwa tygodnie czasu do założenia nowego cmentarza. Żydzi sławotyccy wnieśli przeciw temu orzeczeniu protest, otrzymali jednak kategoryczny nakaz wykonania powyższego rozporządzenia. Na skutek zażalenia województwo lubelskie przedłużyło termin do miesiąca, a gmina żydowska widziała się zmuszona wobec tego uczynić przedstawienia w tej sprawie ministrowi W. R. i O. P.

— **Tragedya żydowskiego trupa.** Ubiegłego poniedziałku pewien rzeźnik żydowski targował u chłopa w Dubienku krowę, za którą chciał dać 150.000 Mp. Ponieważ kupno do skutku nie doszło rzeźnik odszedł. Za nim podążył właściciel krowy w towarzystwie drugiego chłopa i na drodze go zamordowali, zabierając u niego pieniądze. Sołtys natychmiast zawiadomił o wypadku policyę, która odmówiła wydania zwłok krewnym, tłumacząc swoją odmowę tem, że wieś, w której mieszka rzeźnik podlega innej władzy administracyjnej. Równocześnie zaznacza się, że policya nie pozwoliła na pochowanie trupa do czasu, póki sędzia śledczy nie wyda odpowiedniego pozwolenia. Ten ostatni znowu polecił przywieść trupa do miejsca swego urzędowania tj. do Hrubieszowa, z tem, że potem udzieli pozwolenia. Przywieziono więc trupa do Hrubieszowa. I tu nie koniec tragedyi W Hrubieszowie rozkazuje sędzia śledczy aresztować osobę, która przywiozła trupa, albowiem osoba ta nie uczyniła tego w asystencyi policyanta. Sędzia śledczy stanął bowiem na stanowisku, iż nie jest wykluczonem iż trupa wymieniono. W międzyczasie trupa oddano do szpitala powszechnego, gdzie trup już od 10 dni leży i nie pozwala się na tegoż pochowanie. Obecnie zawezwał sędzia śledczy 10-ciu Żydów z rabinem na czele, by stwierdzili, czy trupa nie wymieniono. Morderców aresztowano (Lubliner Tagblatt.)

— **Rada Nadzorcza Spółki Wydawniczej „Chwila", spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie,** działając na podstawie upoważnienia Walnego Zgromadzenia Spółki z 23 listopada 1922 ogłasza subskrypcyę na podwyżkę kapitału Spółki.

Dotychczasowi udziałowcy mają prawo pierwszeństwa do subskrypcyi wykonać najdalej do dnia 25 grudnia 1922.

Bliższych wyjaśnień co do warunków subskrypcyi udzielają zawiadowcy codziennie w lokalu Administr. „Chwili"

FUTRA najtaniej u Artura Peitzera Lwów Pasaż Hausmana 5
Lisy, kuny, wydry i zające kupuję i płacę
najwyższe ceny.

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA, BUNDY tylko w znanej firmie:

I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

Pasaż Hausmana l. 3, między godziną 11—12 przedpoł.

—o—

Bilo Koncertowe M. Tuerka.

Piątek 1 grudnia: Koncert kompozytorski Ignacego Liliena. 11420

—o—

Dewiza! Wiel i obrót — mały zysk!

Najlepsze Najtańsze OBUWIE

TYLKO 20 AKADEMICKA 20

N. TENNENBAUM.

NEKROLOGIA.

נו"מ מיטגליד הארצען דריקען מ"ר אויס
אונזער מיטגעפיל דעם חבר משה פערבער
צוליב דעם פריהציטיגען טויט פון זיין
שוועסטער 14448

חנה ז"ל.

אין דער וויסערדיגער ערביים פֿאר
אונזער פֿאלקס אוצר זאל ער אַ טרייסט גע-
פֿונען. די קרן קיימת קאמיטיע אין טשערטקאוו.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 29 listopada 1922.

Na targu akcyi większe obroty tylko w Ojkosach, Chodorowie i Polskiej Nafcie.

Za Chodorów płacono 27.000 do 27.500, za Naftę 5.200—5.600 i 5.300, za Ćmielów nieef 7.600 i 7.500, za Ojkos 19.000—21.000 i 20.750, za Gafotę 4.000 do 3.900 i 4.000, nieef 3200—3.100 i 3.000, za Zieleniewskiego 18.500—18.250 za Parowozy 8.300—8.600 i 8.400, za Sierszy el 3.200—3.000—3.100 i 3.000 za Rakszawę 13.000, za Milionówki 1750, za Polski Glob 1.000 i 1.200, za Pociski 3.000, za Bank Przemysłowy 2.800—2.900 i 3.000, za Bank Hip. 1.500—1.600—1.525 i 1.700, za A. B. Z. 1.4000, za Bank Małopolski 3.000, za Powszechny Bank Kredytowy 550.

W dziale dewiz transakcye w Pradze 534—547 i 545, w Berlinie 215 do 205 i 206, w Londynie 78.000 w Belgii 1.100, w Paryżu 1.205 i 1.195, w Kor. austr. 23, w Kor. czeskich 539.5, we Wiedniu 24·90—24·85 i 24, we fran. szw. 3·125. w Kor. węgr. 6·50, w Dolarach 17.350 i 17.500.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 29 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17200—00000, kanad 17150—00000, marniem. 2·35—0·00, leje 100·00—000·00, fr. franc. 1170—0000, fr. szwajc. 3150—0000 kor. czeskie 530.00—000·00, funty szterl. 76500—00000, liry włoskie 760—000 Wiedeń 24·00—24½, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3400—0000, guldeny holenderskie 6500—0000, fr. belg. 1100—0000, Berlin 2·10—0·00, Praga 540·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 23·00—00·00.

Złoto i srebro: 10 rb. 82000, 20 kor. 00000, dolar złoty 16.500.

Tendencya spokojna.

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 29. listopada 1922.

PTH. I—III. 1800—2500, Impex 350 450, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 20000, Parowozy 7600— 8600, Trzebinia fabryka maszyn 7500— 8800, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—3000 Polska Nafta 5000—6000, Siersza el. I-III. 2800-3500, Oikos 17000—20000, Pezet 3000 3500, Trzebinia II. 11500—12500, Krakus 5000—6000, Ćmielów 11000—15000, Górka 27000—29000, Siersza 17000—20000 T. P. G. 00000—00000, Chodorów 25000 29000, Pocisk 3000—4000

Dolary ameryk. 16750—17750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1100 1200 franki szwajcarskie 3150—3250 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 77500—73500, marki niem. 1·80— 2·20, kor. austr. 23·00 26·00 korony czechosł. 520·00-550·00, liry włoskie 000—000, leje rum. 00·00—00·000 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 loreny holenderskie 6300·—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 29 listopada 1922.

Dolary ameryk. 17400.00—17600·00 dolary kanadyjskie 17375—17425 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 3250·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 77.000-77·100 marki niem. 2·15 2·07, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1127·00 1130·00, Berlin 1·07½ 2·00 — Gdańsk 0·00, 0·00 Londyn 78500—79450·00—79300·00, Paryż 1205·00 1220·00, N. Jork 17350·00 17550 Szwajcaryę 3245·00 3260·00 Wiedeń 0·25 —0·24½, Włochy 825·00, Holandya 0000, Praga 552·50—555·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 29 bm. Berlin 0·06¼, Praga 16·59— Nowy Jork 537·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅜ Bukareszt 3·35, Wiedeń 0·0075 Medyolan 25·70, Zagrzeb 1·85, Warszawa 0·03½ Paryż 37·50 Londyn 24·35, Holandya 000·00, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 29. bm. Berlin 0·06¼, Holandya 212·75 Nowy Jork 538·00, Londyn 24·36, Paryż 37·20, Medyolan 25·60, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·00, Budapeszt 0·22⅜, Zagrzeb 1·90, Bukareszt, 3·35 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 0·00.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 29. bm.:

Renta majowa 1400·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 11.000, Losy tureckie 570.000—, Renta lutowa 1520·00 Anglobank 85.100 Bankverein 25·500 Bodenkreditanstalt 64.000, Kreditanstalt 30·500, Bank depozytowy 14850 Laenderbank 85000, Merkury 19300 Unionbank 82000·—, Ziwnosteńska banka 825.000 Kolej półn. 10,500·000 Kolej południowa 169100 Alpiny 332·000, Berg- und Huetten 2,100.000 Krupp 380.000 Poldihütte 640·00, Prager Eisen 1,140.000, Rima 285·000, Skoda 830·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 470.000 Fanto 960.000·— Galicia 6,300.000 Schodnica 835.000·, Gal. Karpaty 1,210·000—, Koleje austryackie 0,685.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 152000·— Kolej Lwów-COzer 31·000, .Bank obrotowy 17000

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 29 bm. Amsterdam 28300·00, Zurych 13335·00, Berlin 8·35, Kopenhaga 14585·00, Bruksela 4564·00, Chryst. 13260·00 Sztokholm 19369, Zagrzeb 235·75, Budapeszt 30·45 Bukareszt 00·00 Londyn 324900, Praga 2247·00, Medyolan 3406·00. N. Jork 71.675·00 Paryż 4944·00, Sofia 527·50, Warszawa 4·55—4·65.

Marki niem. 8·50, marki polskie 4·35—4·65, fr. franc. 4045·00, szwajc. 13250·00, fr. belgijskie 4630·00, lewy bułgarskie 506·00, lei rumuńskie 42·4·50, liry włoskie 3372·50, funty szterl. 324900 dolary amer. 71.250·00 noty holenderskie 28150·00 noty duńskie 14420·00, noty norweskie 13110·00, czeskie 2230.

DROBNE OGŁOSZENIA

WOLNE POSADY.

Praktykant za wynagrodzeniem zostanie natychmiast przyjęty do Salonu obrazów III. Maja 11 a. 11433

Panna z praktyką do pomocy w buchalteryi zostanie natychmiast przyjęta. Oferty pod »Zdolna« do Administracyi »Chwili«. 11421

Dom spedycyjny poszukuje inteligentnego rutynowanego ekspedyenta kawalera. Zgłoszenia pod »Natychmiast« do Chwili. 11336

Panny do filet i siatkowania poszukiwane Zyblikiewicza 37. 11454

SAMODZIELNEGO BUCHALTERA lub buchalterkę poszukuje większe Towarzystwo przemysłowe. Zgłoszenia pod »Arbor« do Administracyi. 11452

Kasyerka poważniejsza potrzebna. Hurt. Skład nafty Rutowskiego l. 22. 11446

Stałą płacę i wysoką prowizyę ofiarujemy rutynowanym akwizytorom asekuracyjnym. Dyskrecya zapewniona. Zgłoszenia pod »Polica« do Administracyi »Chwili«. 11447

POSAD POSZUKUJĄ.

Buchalter-bilansista, samodzielny korespondent niemiecki poszukuje posady ewentualnie na popołudnie. Zgłoszenia pod »kawaler« do Biura ogłoszeń Brücka, Kościuszki. 11432

Technik-dentystyczny pracujący biegle w złocie i kauczuku poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Pepi Swattler, Złoczów. 11411

INTERESA HANDLOWE.

Z kapitałem 10 milionów przystąpi do interesu jako spólnik przedsiębiorczy inteligentny Żyd. Współpraca zapewniona. Branża obojętna. Zgłoszenia: »Poważny« Administracya »Chwili«. 11416

RÓŻNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

Zakład robót ręcznych T. Willer i W. Fall, Zyblikiewicza 37 parter. 11455

Zamożna panienka z dobrego domu znajdzie umieszczenia przy inteligentnej rodzinie. Zgłoszenia Potockiego 40/I. p. 11456

KUPNO — SPRZEDAŻ.

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

M. STEINHAUS, Lwów, Krasickich 18-a poleca ze składu walce i kamienie młyńskie. 11372

Większa partya koszyków na winogrona po niskich cenach do odstąpienia. Do oglądnięcia Firma Emanuel Pollak i Syn, Lwów—Zniesienie.

„Dobermana" nadzwyczajnie tresowanego sprzedam Kasztelańska 11, II. p. ganek na prawo.

Willa w Brzuchowicach cudnie położona, komfort, niedaleko dworca natychmiast do sprzedania, mieszkanie wolne. Wiadomość Dr. Bryl, Podlewskiego 10. 11438

PRZYBORY SZEWSKIE kopyta i gumki najtaniej u firmy **MORSEL i PERLSTEIN** Lwów, Rzeźnicka 41

POMOC LEKARSKA.

Dr. Maksymilian Roller
ord. W CHOROBACH DZIECI od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10171

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów

Dr. W. Lauterstein b. elew. kliniki dermatolog. w Berlinie.
Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampa kwarcową 86.0

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej
KORALNICKA 8. (op dl. Akademickiego)

W Chorobach SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Lola Füllenbaum, LWÓW ŻÓŁKIEWSKA 33
od 3—6 sekundaryusz szpit. powszechnego. 625

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Dwaj akademicy poszukują pokoju przy dobrej rodzinie. — Zgłoszenia pisemne lub ustne pod adresem Glück i Herrmann, Lwów, Gródecka 11.

Słuchaczka filozofii poszukuje pokoju przy rodzinie ewentualnie za lekcye. Zgłoszenia do Administracyi pod »Nauka«. 11419

Poszukuję 3 do 5 pokoi kuchnie z komfortem w śródmieściu. Wiadomość Źródlanna 47, gospodarz. 11445

Mam lokal sklepowy w śródmieściu, poszukuje spólnika do założenia jakiegokolwiekbądź interesu, najchętniej z działu papierowego. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Loka«. 1145

NAUKA i WYCHOWANIE

English from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3 J. Vida, Rynek 12 I/I.

Umiem po angielsku i hebrajsku. Szukam zajęcia. Zgłoszenia do Adm. pod »Nauka«. 11371

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna 4. grudnia Raay, Sykstuska 2). Wpisy codziennie. 11430

KURSY do MATURY gimnazyalnej wszystkich typów KURSY GIMNAZYALNE (do klas poszczególnych) pod kierownictwem wytrawnych sił pedagogicznych. Wpisy codziennie od g. 11 do 12. Łyczakowska 34, I/I. p. 11361

קורס עברי

1 grudnia rozpoczyna się kurs hebrejskiego dla dzieci od lat 7 początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11388

קורס עברי

1 grudnia rozpoczynają się wieczorne kursa hebrajskiego dla dorosłych początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11389

Akademik, student filozofii udzieli lekcyi uczniom szkół średnich lub ludowych. Łaskawe zawiadomienia listownie pod adresem: Falik, Lwów Gródecka 11. 11413

Wypożyczalna książek księgarni »Beth Izrael« ul. Jagiellońska 15 otwartą codziennie od 8—1 przed i od 3—7 popołudniu. W soboty od 4—8 popoł. 11939

Akademik rutynowany pedagog przyjmie lekcyę z zakresu gimnazyum z początkami angielskiego. Przygotuję w ciągu jednego roku szkolnego do egzaminu z czterech lub pięciu klas. gimn. gwarantując za wynik. Zgłoszenia do Administr. »Chwili« pod »Wynik zapewniony«. 11449

Szkoła gry na fortepianie Adeli Rotter-Hochfelderowej Aernsteina 1, II. p. 11457

Akademik, rutynowany pedagog poszukuje lekcyi z zakresu gimn. z początkami ang. i hebr. Podejmuję się dostawić do egzaminu z 4—5 klas gimn. w ciągu jednego roku gwarantując za wynik. Do Administracyi pod »wynik zapewniony«.

Ogłoszenia.

CUKIER
wagonowo i workami — oraz
węgiel wszelkiego gatunku
poleca 11459
„POLIMEX" POLSKI ZWIĄZEK »HANDLOWY«
LWÓW, PLAC MARYACKI 5.
Telef. 293. Telegr. »Polimex« Lwów.

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11297

Kobiety
które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorferstrasse 109/14. 10788

SZTUCZNY JEDWAB
do haftu ręcznego i maszynowego do pończoch, do Zemprów oraz tasiemki „Lasset" 11365
sprzeda: **M. ZAJDEL,**
WARSZAWA, UL. NOWOLIPKI 6
w podwórzu na prawo — tel. 197—86.

SKLEP frontowy, dwie ubikacye na głównej ulicy poszukuje spólnika z kapitałem do założenia interesu. Wiadomość w Adm. Chwili pod »M«.

NA DRZEWKO ŻARÓWKI ELEKTR.
choinkowe w kształcie różnych figurek owoców, kwiatów itp. wyrobu fabryki J. Kremenezky, Wiedeń poleca zastępca
„KONTAKT" M. Magassy i Ska
Lwów, Sykstuska 14. Tel. 580.

Zdolnego korektora
poszukuje
Administracya „Chwili"
Zgłoszenia między 11—12 przedp.

Drukarnia
Kompletne urządzenie małej drukarni, tanio dostarczy PION — LWÓW, Lwowska 48. Tel. 476.

Baczność! Baczność!
Sklep ul. Chorążczyzny 9
obok kina „Apollo"
POLECA
pudełka na cukry, kasetki na pomadki, podstawki pod torty i tacki, koszyczki na pomadki, pudła na kapelusze, papiery introligatorskie do wyrobu pudełek i wycinanek w szkołach. 10108

Lekarza-dentysty
poszukuje zakład dentystyczny, Zgłoszenia pod »ZAKŁAD dentystyczny« do biura dzienników Scherera, pasaż Hausmana. 11429

BOGATY WYBÓR POMNIKÓW
granitowych, marmurowych i piaskowych poleca najtaniej **A. KROL, Lwów ul. Pilichowska 14.**

Prenumerata i sprzedaż CZASOPISM
polskich, niemieckich, francuskich, angielskich. — Biuro Dzienników i Ogłoszeń, Sokołowski, Jagiellońska 7. 11439

SKŁAD NUT
ROMANOWICZA 11 — boczna pl. Akademickiego.
Wysyłka na prowincyę. 11443

WOLNE POSADY.

Nauczycielkę na przedpołudnie przyjmie Zakład sierót im. Rubenzahl'a przy ul. Janowskiej 78. Bliższą wiadomość w zakładzie od 3—5. 11394

PALACZA rutynowanego do kawy poszukuje Fabryka »Columbia« Panieńska 9 11369

Poszukuję pierwszorzędnej mundantki. Wymagana znajomość języka niemieckiego. Wiadomość Pańska 2, II. piętro między 4—5. 11451

Zdolny kondyciarz do cukierni zaraz potrzebny ul. Bema 8 parter. 11453

BERSON
Obcasy i zelówki gumowe
BERSON
są trwałe i zachowują elegancję waszego obuwia

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1342 Lwów, sobota 2. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 500 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 330 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65·— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . .	200.000 Mkp.
Pół stronicy	100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Rekognoskowanie terenu parlamentarnego.

Dni obecnego gabinetu są policzone. Po wyborze Prezydenta Państwa rząd naturalnym porządkiem rzeczy złoży swe pełnomocnictwa a do tego czasu byłyby reprezentowane w Sejmie stronnictwa obowiązane ustalić program działania, obmyśleć wyjście z chwiejnej i niepewnej sytuacyi: Albo uda im się sprząc większość, która dałaby oparcie rządowi parlamentarnemu, albo będą musiały znów zadowolić się paljatywem, skonstruować prowizoryczną platformę dla doryweczo skleconego gabinetu fachowego lub urzędniczego, dla jednego z tych bezpostaciowych rządów, którego siłą jest słabość sfer politycznych, a motywem zaufania — odroczone do stosownej chwili — votum nieufności.

Zbyteczne jest dowodzić, że odpowiednim i zasadniczym wyrazem sprawnie funkcyonującego parlamentaryzmu jest rząd parlamentarny, który jest nie tylko formalnie przed Sejmem odpowiedzialny ale i faktycznie reprezentuje tendencye większości sejmowej. Każdy inny rząd wystawia negatywne świadectwo dojrzałości politycznej Sejmu i społeczeństwa, świadczy o niemocy przebicia się przez sprzeczności życia społecznego i jest tylko złem koniecznem, tolerowanem dla uniknięcia jeszcze gorszego zła. Rząd taki czuje ustawicznie niepewność swego stanowiska i ten brak autorytetu z konieczności odbija się na chwiejności w sprawowaniu rządów. To też nie do pomyślenia jest parlament, którego ambicyą nie byłoby zapobieżenie rządom nieparlamentarnym a utworzenie opartego o większość rządu parlamentarnego.

Swój miodowy miesiąc rozpoczął nowoobrany Sejm od rekognoskowania terenu politycznego dla utworzenia większości pod rząd parlamentarny. Zadanie niełatwe i dla nowych oblubieńców święcących gody swoje z kapryśną panią polityką nie zapowiada ono zbyt wiele szczęścia w tym pierwszym miesiącu miodowym. Ale godziłaby się ta ofiara u początków, gdyby okupiono nią przyszłe szczęśliwe pożycie. Jesteśmy więc świadkami jak reflektor inicyatywy rzuca promienie światła na rozmaite partye terenu parlamentarnego, badając i szukając. Proszę pomyśleć! Czy kiedyindziej zdobyłby się pan Stanisław Stroński na tak spokojne i pozbawione żądła słowa, jak w wczorajszym artykule „Rzeczpospolitej“, w którym zastanawiając się nad „celami i drogami“ wewnętrznej polityki, pisze:

„Trzeba na kresach i wobec mniejszości wogóle podjąć politykę jasno wytkniętą, stanowczą, pracowitą. Nie może to być

Oficyalne rokowania P. P. S. z Kołem Żydowskiem.

Rataj -- marszałkiem Sejmu.

Trąmpczyński -- prezydentem Senatu.

Sprawa wicemarszałkowstwa żydowskiego w Sejmie i Senacie.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta

Warszawa, 30. listopada. Sytuacya parlamentarna w dniu dzisiejszym wyjaśniła się o tyle, że już pod wszelkimi pozorami prawdopodobieństwa można mówić o prawicowej albo jeżeli kto woli o centro-prawicowej większości. Kilkudniowe rokowania p. Seydy z p. Witosem okazały się nie bezskuteczne o tyle, że dokonano narazie podziału dwóch buław marszałkowskich: Sejmu i Senatu. Gdy na marszałka Sejmu przewidziany jest p. Rataj, na czele Senatu stanąć ma mąż zaufania prawicy, przypuszczalnie p. Trąmpczyński. Fama dodaje, że przesądzona jest kandydatura na prezydenta Rzeczypospolitej, którym zostać ma mąż zaufania Piastowców. Skład rządu natomiast jest w dalszym ciągu przedmiotem pertraktacyi.

Kontrahenci zachowują na razie jak największą powściągliwość w swoich enuncyacyach. ZLN. po odbyciu dłuższej narady ogłosił komunikat, w którym stwierdza się, że klub jednomyślnie wyraził zgodę na taktykę polityczną, którą aprobowały kluby chadecyi i Dubanowiczowców.

Piastowcy żadnej nie ogłosili uchwały mimo, że cały dzień dzisiejszy poświęcili naradzie nad sytuacyą polityczną. Grupy lewicowe, które wypowiedziały się przeciw łączeniu z prawicą, reprezentuje p. Dąbski. Jeżeli istniały wątpliwości, czyj głos zadecyduje, to usunęło je głosowanie nad kandydaturami marszałkowskiemi. Z pięciu zgłoszonych kandydatur a to pp. Rataja, Dąbskiego, Osieckiego, Anusza i Krzyżanowskiego, trzy ostatnie wycofano, na p. Rataja padło 42 głosów, na p. Dąbskiego 18 głosów, kandydatura p. Rataja zatem pewna. Równocześnie zgodzili się Piastowcy na powierzenie godności prezydenta Senatu mężowi zaufania prawicy wyłączając dr. Trąmpczyńskiego. To zastrzeżenie przeznaczone jest jednak dla ulicy, gdyż wysunięty przez Wyzwolenie p. Śmiarowski nie może liczyć na poparcie Witosowców. Piastowcy mogą głosować tylko na prawicę i odwrotnie: należy wiedzieć, że posiedzenie Senatu odbędzie się przed posiedzeniem Sejmu a więc na wypadek utrącenia kandydata prawicowego na marszałka Senatu, temsamem los p. Rataja byłby przesądzony.

Warszawa, 30. listopada. Na skutek przesunięcia Piastowców na prawo, lewica reprezentowana przez Wyzwolenie i PPS zdecydowała się raz wreszcie na odrzucenie uprzedzeń narzuconych społeczeństwu polskiemu i poczyniono kroki w kierunku utworzenia platformy parlamentarnej, która objęłaby i reprezentacyę mniejszości narodowych. Sprawy tej dotyczą 2 konferencye odbyte między pp. Barlickim i Tugutem a prezydyum Koła Żydowskiego w osobach pp. Thona, Grynbauma, Rosmarina, Reicha, Hausnera, Farbsteina i Kirszbrauna.

W czasie posiedzenia tego prezydyum zjawił się w klubie Koła Żydowskiego p. Barlicki, witając obecnych następującymi słowami:

— „Oczekiwaliśmy wizytę panów jako klubu młodszego ale nadaremnie, wobec tego składam pierwszy wizytę oficyalną.

Dr. Thon: Panowie posiadaliście pewność, że z całą życzliwością zostaniecie przyjęci w naszem gronie a my tej pewności nie mieliśmy.

Barlicki: Jako prezes klubu PPS. przychodzę oficyalnie z ramienia PPS., aby zasięgnąć informacyi co do stanowiska Koła Żydowskiego w aktualnych sprawach parlamentarnych jakoteż co do stanowiska Koła Żydowskiego wobec ugrupowań lewicowych względnie tychże poparcia.

Dr. Thon: W zasadzie tę propozycyę przyjąć by można, ale z zastrzeżeniem, że lewica w złożonej deklaracyi uzna Żydów za obywateli równouprawnionych a także zgodzi się na przyznanie tych samych praw mniejszościom aterytoryalnym co mniejszościom terytoryalnym.

Barlicki: Postulaty panów są słuszne, lecz ze względu na aktualność wyboru prezydyum wypływającego na jutrzejszych posiedzeniach Sejmu i Senatu należałoby

polityka ucisku, bo to do niczego nie prowadzi ale rozumna polityka, której wynikiem powinno być zadowolenie ludności kresowej i odwrócenie się jej od dążeń wichrzycielskich. Politykę taką wytknąć może tylko Sejm i Senat nie dotknięty chorobą rozbicia a przeprowadzić tylko rząd naprawdę silny".

Jeżeli byłyby jeszcze wątpliwości co do konkretnych intencyi przewodniczącego jednego z trzech prawicowych ugrupowań, to dalsze ogniwo rekognoscyjne znajdujemy w wstępnym artykule oficyalnego centralnego organu endecyi w „Gazecie Warszawskiej", która pisze: „Gdy państwo znajduje się w tak krytycznem, jak nasze położeniu, nie tylko stronnictwa mające programy dość blizkie zawierają między sobą układ, ale inne też stronnictwa oświadczają, iż powstrzymają się od opozycyi, o ile nowy rząd nie przekroczy pewnych wskazanych granic".

Przytoczone tu głosy prawicowe są tylko drobnym ułamkiem wielkiej dyskusyi, jaka na ten temat w prasie, w kuloarach i na posiedzeniach klubów poselskich się toczy. Nie brak w tej dyskusyi momentów bardzo przejaskrawionych, obliczonych nie tyle na oddziałanie wprost, urabianie opinii po myśli danej ideologii, ile w celu utrącenia zapowiadających się lub wcale nie zapowiadających się konstelacyi. Tak należy przyjąć pochopne informacye „Naprzodu". Nie ulega wątpliwości, że w niedługim czasie teren parlamentarny będzie dostatecznie zrekognoskowany i państwo wejdzie po długiej przerwie w okres rządów parlamentarnych.

Henryk Hescheles.

Z powodu barbarzyńskiego wyroku w Grecyi.

Berlin. (AW.). W tutejszych kołach greckich krążą pogłoski, że król Jerzy usiłował przeszkodzić straceniu ministrów, wszelkie jego jednak starania były bezowocne. Wobec tego stosunek między nim a rządem rewolucyjnym jest bardzo naprężony. Król Jerzy po wyroku wyraził wolę opuszczenia Grecyi. Rewolucyoniści sprzeciwili się temu. Król jest obecnie w swym pałacu więźniem rządu rewolucyjnego.

Wiedeń. (AW.). „N. W. Abendblatt" donosi z Londynu: Niektóre koła angielskie nie są zadowolone z odwołania posła angielskiego z Aten. Obawiają się, że Anglia straci wpływy w Grecyi i nie będzie w stanie obronić ks. Andrzeja, który za kilka dni stanie przed sądem wojennym. Ks. Andrzej jest spokrewniony z angielską rodziną królewską. Obawiają się tu również, że jeżeli Anglia w Lozannie poprze aspiracye tureckie w sprawie zachodniej Tracyi a Serbia i Rumunia założą ostry sprzeciw grozi wybuchem nowej wojny bałkańskiej.

Paryż. (Pat). Rząd francuski nie zamierza odwołać swojego posła z Aten, gdyż stoi na stanowisku, że stracenie skazanych ministrów i generałów jest sprawą wewnętrzną Grecyi.

Kiedy Francya zgodzi się na zmniejszenie zobowiązań niemieckich?

Wiedeń. (AW) Niektóre pisma, omawiając wyniki ostatniej Rady ministrów twierdzą, że rząd francuski tylko w tym wypadku mógłby się zgodzić na zmniejszenie niemieckich zobowiązań, gdyby w tym samem stosunku zmniejszono francuskie długi wojenne. Tylko pod tym warunkiem Francya zgodzi się na międzynarodową pożyczkę i tylko wtedy użyczy Niemcom pomocy przy stabilizacyi marki.

narazie dążyć do uzgodnienia stanowiska w tej sprawie.

Grynbaum: I ja godzę się na to również, by kwestyę tę pozostawić narazie na uboczu, chciałbym jednak wiedzieć, jakie stanowisko zajmie PPS. na wypadek utrącenia prawicowej większości w Sejmie, kiedy to prawica z furyą rozpęta nagankę antyżydowską. Czy PPS. zdobędzie się na jawne i otwarte rzucenie swego wpływu na szalę aby działalności tej przeciwdziałać.

Barlicki: Stronnictwo moje w zupełności uznaje to żądanie panów.

Grynbaum: Jakie stanowisko zajmie lewica wobec ewentualnej kandydatury żydowskiej na wicemarszałka Sejmu.

Barlicki: PPS. zastanawiała się nad tą sprawą i gotowa jest udzielić jej swego poparcia a nawet wystąpić z inicyatywą. Jest to zresztą rzecz nie trudna, wymaga tylko zmiany regulaminu Sejmu w tym duchu, by kluby liczące ponad 30 posłów miały prawo do reprezentacyi w prezydyum.

W toku dalszej dyskusyi, która się wywiązała, wysunięto ze strony żydowskiej żądanie, aby Kołu Żydowskiemu zastrzeżonym został wpływ w pertraktacyach o utworzenie większości rządowej w razie, gdyby większość rządowa miała się oprzeć na ugrupowaniach lewicowych.

Barlicki: Co do tego musiałbym zasięgnąć opinii swojego klubu. Ze swej strony oświadczam, że przeciwko temu żądaniu w zasadzie nic nie mam.

W tem miejscu wschodnio-galicyjscy członkowie prezydyum Koła Żydowskiego poruszyli sprawę nieprzyjętych do służby urzędników państwowych, kwestyę ograniczeń na wszechnicach itp., zapytując, czy w sprawach tych Koło Żydowskie liczyć może na poparcie lewicy.

Barlicki: Gdy sprawa ta stanie się aktualną, będziemy o niej mówili.

W końcu prezydyum Koła Żydowskiego otrzymało przyrzeczenie, że również Żydzi będą reprezentowani w delegacyi stronnictw lewicowych, która uda się do Belwederu, celem wysłuchania opinii Naczelnika Państwa i poinformowania się o ewentualnej kandydaturze Józefa Piłsudskiego na prezydenta Rzeczypospolitej.

Warszawa, 30. listopada. O ile na skutek utworzenia centroprawu szanse uzyskania przez Koło Żydowskie reprezentanta w prezydyum Sejmu są małe, o tyle szanse uzyskania przez Koło Żydowskie wicemarszałkowstwa w Senacie są prawdopodobne a nawet pewne. Regulamin Senatu przewiduje trzech wicemarszałków dla trzech największych ugrupowań. Z tych trzecie największe stronnictwo w Senacie stanowi Koło Żydowskie. Jako jedyny kandydat na wicemarszałka żydowskiego w Senacie wchodzi w rachubę wschodnio-galicyjski senator dr. Michał Ringel.

Warszawa, 30. listopada. Klub posłów żydowskich i senatorów nosi oficyalną nazwę Koło Żydowskie w Sejmie i Senacie Rzeczypospolitej Polskiej. Frakcya syonistycznej pracy licząca 4 członków wydelegowała do prezydyum Koła Żydowskiego dra Silberscheina. Z prezydyum klubu senatorów żydowskich ustąpił p. Koerner, w którego miejsce wszedł rabin dr. Braude. Koło Żydowskie uchwaliło nie wchodzić w żaden kontakt z posłem Pryłuckim, nie udzielać mu żadnego poparcia a uchwalono to ze względu na haniebne stanowisko p. Pryłuckiego w czasie wyborów.

Warszawa, 30. listopada. W związku z rokowaniami PPS. z Kołem Żydowskim ujawniła się dziś zmiana wprawdzie w drobnej sprawie do Koła Żydowskiego nie mniej jednak zanotować ją wypada jako bardzo charakterystyczną. Oto na posiedzeniu prezesów klubów usiłowano wyznaczyć posłom żydowskim miejsce między Niemcami a jedną z przybudówek endecyi. Przeciw temu zaprotestował poseł dr. Weinzieher i natychmiast o tem uwiadomił prezydyum Koła Żydowskiego, które wówczas pertraktowało z p. Barlickim. Dr. Thon zwrócił się do p. Barlickiego wskazując na szykanę na którą napotykają posłowie żydowscy. P. Barlicki udał się natychmiast do posła Moraczewskiego na skutek którego interwencyi dokonano następującego rozdziału miejsc od strony lewej ku prawej: dwa fotele otrzymała PPS., jeden fotel Żydzi, 1 fotel Ukraińco-Białorusini, 2 fotele Tugutowcy, 1 NPR., 3 Piastowcy, 1 Niemcy, 7 foteli Chjena.

Ambasador dr. Wróblewski o Żydach w Polsce,

Nowy York. (Ż. B. K.) Nowomianowany poseł polski w Waszyngtonie dr. Wróblewski udzielił dziennikarzom amerykańskim na temat kwestyi żydowskiej w Polsce następującego wywiadu. Żydów uważa Polska jako obywateli, podobnie jak Anglia i Ameryka. Żydzi winni tylko ręka w rękę iść i współpracować z rządem polskim a mogą być pewni spokojnej i świetlanej przyszłości.

Dr. Wróblewski wskazał m. in. na zwycięstwo narodowych Żydów przy wyborach do Sejmu i Senatu, stwierdzając, że jest to dowód, że rząd polski wobec wszystkich warstw społeczeństwa i ludności odnosi się z jednakową lojalnością i bezstronnością. Dr. Wróblewski wyraził się ponadto bardzo pochlebnie o żydowskich posłach i senatorach. Zna on osobiście posłów dra Thona, Grynbauma i dra Reicha, których uważa za ludzi zdolnych i energicznych, rozumiejących dzisiejsze interesa Polski. Dr. W. spodziewa się, że inni posłowie i senatorowie żydowscy pójdą w ślady wymienionych.

Prusy wobec obcokrajowców.

Berlin. (Pat) 30. XI. Na wczorajszem posiedzeniu sejmu pruskiego toczyła się dyskusya nad interpelacyą niemieckiego nacyonalisty Dra Brählera, który zapytywał rząd pruski, co zamyśla uczynić, aby przeciwdziałać inwazyi obcych, że wobec usuwania Żydów z Węgier, wielu z nich wybiera się do Prus. Rząd pruski zwrócił już uwagę Ligi Narodów na to, że Niemcy wobec swego położenia aprowizacyjnego i trudności mieszkaniowych nie mogą zgodzić się na napływ obcych obywateli. Rząd pruski uczyni wszystko, aby zabezpieczyć kraj przed napływem. Wedle ostatniej statystyki w Prusach przebywa około 120.000 obcokrajowców, w tem 26.305 Polaków, 16.668 Rosyan, a podczas wojny światowej osiedliło się około 40.000 Żydów. Minister zaznaczył, że przeludnienie w Niemczech jest tak wielkie, iż za kilka lat należy oczekiwać emigracyi kilku milionów robotników niemieckich. W czasie dyskusyi wszyscy mowcy wypowiadali się przeciw imigracyi, a niektórzy z nich żądali wydalenia osiedlonych Żydów.

Londyn. (Pat.) Times donoszą z Konstantynopola, że zastępca angielskiego wysokiego komisarza złożył wizytę nowemu kalifowi. Równa się to oficyalnemu uznaniu nowego kalifa.

Londyn. (Pat.) Dzienniki donoszą z Waszyngtonu, że rząd postanowił zatrzymać chwilowo na terenie nadreńskim amerykańskie wojska okupacyjne.

Palestyna a Lozanna.

Arabska delegacya w Lozannie.

Paryż. (Ż. B. K.). Jak już donieśliśmy 23. bm. zjawiła się w Lozannie delegacya syryjskich i palestyńskich Arabów. W skład delegacyi palestyńskiej wchodzą: Kazim Pasza, jako przewodniczący i Emin Bej Tamini i Shibli Dżemal, jako członkowie. Syrja jest zastąpiona przez b. posła do tureckiego parlamentu i przewodniczącego klubu wschodniego w Berlinie Szekib Arslan Bej, który właściwie powinien być uważany za głowę obu delegacyj. Do dalszych syryjskich delegatów należą, burmistrz m. Aleppo, b. pryw. sekretarz sułtana, Ihsan Bej Dżabri i b. członek libanońskiego parlamentu Solejman Bej Kaulan.

Natychmiast po przybyciu do Lozanny, zakomunikowała syryjsko-arabska delegacya następujące postulaty: Zupełna niezależność Syryi, Libanonu i Palestyny, wycofanie wojsk angielsko-francuskich, wolność organizacyi państwowej dla Syryi i Libanonu z jednej strony i Palestyny z drugiej strony i dopuszczenie tych państw do Ligi Narodów.

Na wypadek, gdyby konferencya nie przyjęła owych postulatów, nie uznają Arabowie, zamieszkali w krajach, zastąpionych przez delegatów, powziętych przez konferencyę lozańską decyzyi.

Mezopotamia a Syrya.

Londyn. (Ż. B. K.). „Morning Post" donosi: Francuska delegacya jest bardzo tem zainteresowana, by Anglia zatrzymała swój mandat nad Mezopotamią, w przeciwnym bowiem wypadku byłyby narażone interesa francuskie w Syryi na niebezpieczeństwo.

„Morning Post" publikuje ponadto interwiew z Mussolinim, który wyjaśnił, że Włochy we wszystkich kwestyach, tyczących Turcyi, będą się solidaryzowały z sojusznikami. Na pytanie, czy wierzy, że pomimo anulowania traktatu sevrskiego, mandaty nad Palestyną i Mezopotamią, będą trwałe, odpowiedział Mussolini: „Nie wiem, zachodzi jednak możliwość, że mandaty prędzej czy później przestaną istnieć".

Sokołow jeszcze w Londynie.

Londyn. (Ż. B. K.). W sferach dobrze poinformowanych jest się zdania, że sprawa Palestyny nie wejdzie wogóle pod obrady konferencyi w Lozannie. Nahum Sokołow bawi ciągle jeszcze w Londynie.

Układ w San-Remo.

Rzym. Jak donosi paryski korespondent »Mesagero«. zapanowało we Francyi zaniepokojenie z powodu obawy, że Anglia może wypowiedzić traktat w San-Remo. Dalej dowiaduje się korespondet, że koła oficyalne w Rzymie zajmują się obecnie żywo kwestyą układu angielsko-amerykańskiego w sprawie pól naftowych w Mossulu.

Delegat papieski w Lozannie.

Rzym. »Giornale di Roma« donosi, że nuncyusz papieski Maglione przyjechał do Lozanny i odbył konferencyę z amerykańskim delegatem. Pobyt delegata papieskiego w Lozannie ma na celu obronę interesów chrześcijańskich mniejszości w Turcyi.

Dr. Weizmann w Palestynie.

Jerozolima. (ŻBK.) 28. XI. Do Hajfy przybył okręt, na którym przybył prezes egzek. dr. Chaim Weizmann.

Wybory w Palestynie.

Londyn. (ŻBK.) »Daily Mail« donosi, że wybory do palestyńskiej Rady Ustawodawczej. który miały się odbyć w styczniu 1923 r., będą prawdopodobnie odroczone. — Powodem odroczenia mają być wedle »Daily Mail« niejasna sytuacya polityczna i bojkot wyborów ze strony Arabów.

Pod jakimi warunkami Anglia uzna Sowiety.

Londyn. 30. XI. (Pat). Wolff. W Izbie gmin oświadczył Bonar Law, że warunki, pod którymi rząd angielski byłby gotów uznać Rosję sowiecką, byłyby następujące: Uznanie przez Rosyę długów, przywrócenie własności prywatnej, dostateczne rekompensaty i zastanowienie propagandy politycznej.

Z konferencyi lozańskiej.

Rola Benesza.

Paryż. (Pat.) Echo de Paris donosi z Lozanny, że minister Benesz poradził ministrom Duce i Nincicowi, aby nie dali się zbytnio zaabsorbować kwestyą bałkańską i nie zapominali o ważnych wypadkach, jakich można się spodziewać w Europie Środkowej. Dr. Benesz poradził im również przyspieszenie toku obrad. Dzienniki podają, że delegacye państw sprzymierzonych zaaprobowały idee Benesza, których wynikiem byłoby wyłonienie się sprawy przyspieszenia zawarcia pokoju powszechnego, przy równoczesnem odłożeniu drugorzędnych zagadnień do dalszej dyskusyi. Dziennik zaznacza, że ministrowie Benesz, Duca i Nincic naradzali się również w sprawie wypadków w Atenach.

Cziczerin we Wiedniu

Wiedeń. (AW). Cziczerin w przejeździe do Londynu zatrzymał się tu i złożył wizyty kanclerzowi i ministrowi spraw zagr.

Berlin. Havas. (PAT.) Pisma donoszą, że Cziczerin w przejeździe z Moskwy do Lozanny zatrzyma się dziś na kilka godzin w Berlinie. Dziś odbył się u kierownika oddziału wschodniego w ministerstwie spraw zagranicznych Maltzana obiad, w którym oprócz Cziczerina wziął udział także kanclerz Dr. Cuno i minister spraw zagranicznych Rosenberg.

•

Lozanna. Szwajc. Ag. (PAT.) Dzisiejsze posiedzenie subkomisyi dla spraw terytoryalnych i wojskowych poświęcone było kwestyi cieśnin morskich. Do dyskusyi jednak nie doszło, ponieważ na prośbę delegacyi rosyjskiej obrady odłożono do poniedziałka. Delegacya ta nie jest jeszcze zupełna, oczekuje bowiem przyjazdu Cziczerina i jego towarzyszy około soboty lub niedzieli. W międzyczasie reszta komisyi prowadzić będzie dalej swe prace.

—o—

Herman Bahr o Herzlu.

W pamiętnikach Hermana Bahra, które przechodząc po kolei wybitne postacie wiedeńskiego życia kulturalnego rysują lub z lekka tylko rzucają ich szkice, znajdujemy także fragment dotyczący osoby Teodora Herzla. Ten fragment noszący datę 15 listopada odzwierciedla tak trafnie właściwości ducha nieśmiertelnego wodza syonizmu że warto się z nim zaznajomić.

Pisze więc Bahr m. i.: „W styczniu albo lutym 1881 musiało to być, kiedy włócząc się po śródmieściu zauważyłem młodego człowieka uderzająco pięknego. Ta piękność była całkiem niezwykłego typu: książęca, że się tak wyrażę piękność królewicza z bajki. Ku memu zdumieniu przystanął i zwróciwszy się do brata związkowego z którym szedłem po lekkim ukłonie zapytał go o jakiegoś innego brata a mnie, którego mu przedstawiono jako „kompana kneipowego" związku obdarzył łaskawie wyniosłem skinieniem głowy. Dziwne mi się wydawało to, co mi o nim powiedziano że jestto nieaktywny ‚bursz' naszego związku. Całkiem na to nie wyglądał. Mówiąc o nim nie mógł mój towarzysz opanować swego zakłopotania, co zresztą nie leżało w jego dumnej wolnej naturze. Wiedział jednak że i my by nie pozostać w tyle za innymi właśnie uchwaliliśmy stać się związkiem antysemickim i że m. i. i ten assyryjsko-piękny młody człowiek wskutek tego z listy został skreślony.

To było pierwsze moje spotkanie z Herzlem. Potem wstąpiliśmy na drogi, daleko rozbieżne od naszych młodzieńczych lat życia burszowskiego. On wyjechał wkrótce potem do Berlina, by gawędzić na szpaltach „Berliner Tageblatt" co uchodziło dotąd za zastrzeżony Pawłowi Lindauowi przywilej. W swych sztukach, które ujawniały powab i duchowość (w cudzysłowie) i coś niezwykle pieniącego się odległego od zwykłych niemieckich komedyi wydawał się młody Wiedeńczyk z Budapesztu — prawie że Francuzem. Miasto, które jeszcze nie posiadało salonów przynajmniej on zaopatrzył w sztuki salonowe. Widziałem go następnie dopiero w 1893 r. w Paryżu na ławie dziennikarskiej francuskiej Izby deputowanych w pośród burzy spowodowanej aferą panamską. I tu uderzyło mię przedewszystkiem jak wśród kolegów siedząc był samotny, sam dla siebie, a nawet sam w sobie skupiony: jako bursz. gawędziarz salonowy, jako korespondent „Freie Presse" był zawsze jeszcze czemś więcej, działał — że się tak wyrażę — ponadludzko.

Los Herzla rozstrzygnął się dopiero w rok później: przy degradacyi Dreyfusa. I on nie wątpił wówczas w niewinność kapitana, ale w oczach wszystkich uczestników czytał radość z możliwości szykanowania Żyda.

Jako syonista wrócił do Wiednia z końcem 1895. Założyłem w jesieni 1894 tygodnik „die Zeit", w którym obaj współwydawcy prof. Singer i dr. Kanner pozostawili mi nieco swobody. Przychodził tedy od czasu do czasu Herzl „na chwilkę" i chodziliśmy później chętnie w czasie wieczorów jesiennych całemi godzinami wokoło „Votivkirche", odprowadzając się ciągle „po raz ostatni" dopóki jej białość błyszcząca utonęła w mrokach nocy. Te ciche godziny obok kościoła pozwoliły mi poznać Herzla w całej jego tragice: życie bohaterskie z Taborstrasse.

I jeśli już dziwny był sam fakt, że on, bursz niemiecki, feljetonista, korespondent i dobry Europejczyk w jednej osobie znowu w sobie odkrył żydostwo to szaleństwem wprost było liczenie na to, że Żydzi ukrywający swe żydostwo, wypierający sie go, teraz zaczną się z dumą na nie powoływać. Stać się prorokiem narodu, której intellektualnie najlepsza część składa się z egzystencyj kawiarnianych a których żywiołem jest dowcip — to ostatecznie można sobie jeszcze wyobrazić, ale że udało mu się na tem stanowisku utrzymać się, jest świadectwem jego niezwykłej siły. Pierwszy tom jego pamiętników wydanych ujawnia nam tę siłę w chwili działania. Te pamiętniki muszą dla pozbawionego przywódcy żydostwa stanowić bolesny wyrzut. Także ci, którzy byli jego przyjaciołmi i którzy zdają się znać go spotykają w pamiętnikach niejedno nieoczekiwane wyznanie. I tak zaraz na początku że i jego „początkowo kwestya żydostwa bardzo tra-

Dalsze aresztowania w Grecyi.

Ateny. Havas. (PAT.) Generałowie Populos, Dusmanis i Valetta zostali aresztowani.

OSTATNIE TELEGRAMY.

Bordeau. (Pat) 30. XI. Clemenceau, przemawiając w Chicago do tłumu, złożonego z 5.000 ludzi, przypomniał, że wojna zniszczyła 400 miast i wsi, 900.000 domów i 20.009 fabryk. Clemenceau podkreślił, że Francya dąży do pokoju oraz że rząd francuski nie jest ożywiony uczuciem zaborczem. Nie obawia się on jednak walki, gdy ona jest konieczną, lecz nie podejmie jej w celu panowania nad innymi, czego nie może powiedzieć o rządzie niemieckim.

Londyn. 30. XI. (Pat). Jak donosi Daily Express, plan przyjęty dla zwalczania bezrobocia, obejmuje przedsięwzięcia na szeroką skalę w dziedzinie kolejnictwa, doków okrętowych i dróg, oraz przeprowadzenia polityki ekonomicznej, zdolnej do ożywienia handlu i przemysłu.

Warszawa 30 XI. (Pat). Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 30 listopada b. r. uchwaliła rozporządzenie w przedmiocie zmian dodatków rodzinnych dla osób wojskowych, rozporządzenie w przedmiocie dodatków dla wojskowych na czas ćwiczeń poza obrębem stałego garnizonu, wniosek ministra W. R. i O. P. w sprawie rozciągnięcia dekretu o obowiązku szkolnym na Ziemię Wołyńską i ziemie wschodnie, statut Rady Sztuk Pięknych przy ministerstwie W. R. i O. P. Pozatem Rada ministrów załatwiła szereg spraw bieżących.

Gdańsk. (Pat.) Wczoraj wieczorem wybuch w dolnej strefie miasta pożar, który zniszczył szopę należącą do Polskiego Tow. Transportowego, gdzie znajdowała się ogromna ilość towarów, między nimi skór, olei, farb i spirytualii. Akcya ratunkowa z powodu braku wody była utrudniona. Towary spłonęły doszczętnie, szkody miliardowe.

Bruksela. Havas .(PAT.) Theunis i Jaspar obecni będą przy spotkaniu prezydentów ministrów państw sprzymierzonych.

PREMIERA W KOPERNIKU I W MARYSIENCE 1. grudnia 1922
Salonowo-sens. dramat w 5 akt. p. t.
JASKINIA ZŁOTA
Nowa gwiazda fil. urocza Marya Nousel kreuje główną rolę.

Hamburg. (PAT.) Senat postanowił odnieść się do mieszczaństwa w sprawie utworzenia instytutu dla polityki zagranicznej. Planowanemu temu instytutowi oddano już znaczne sumy do dyspozycyi ze strony prywatnej. Na kierownika instytutu pozyskano prof. dra. Mendelsona Bartholdi'ego.

Paryż. (PAT.) W odpowiedzi na memoryał Bonar Lawa, dotyczący spotkania się prezydentów ministrów Anglii, Francyi, Belgii i Włoch w Londynie dnia 9. i 10. grudnia br., doniósł Poincare, iż zgadza się na termin spotkania.

Paryż. (Pat) »Echo de Paris« uważa sprawę przyłączenia się Grecyi do Małej Ententy za bardzo prawdopodobną.

Nowa podwyżka taryfy kolejowej.

Warszawa. (AW.). „Przegląd Wieczorny" dowiaduje się, że ostatnia podwyżka taryfy kolejowej okazała się niewystarczającą na pokrycie kosztów administracyi kolejowej, wobec czego władze kolejowe już obecnie rozpatrują konieczność nowej podwyżki taryfy kolejowej prawdopodobnie już od 1. stycznia 1923.

Z posiedzenia Tymcz. Rady miejskiej

200 procentowy podatek od mieszkań.

Lwów, 30. listopada.

Na wstępie posiedzenia poświęcił prez. Neuman wspomnienie pośmiertne śp. gen. Iwaszkiewiczowi poczem przystąpiono do załatwienia spraw porządku dziennego.

Pierwszą z załatwionych spraw jest upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki w Zakładzie kredytowym dla miast małopolskich. Po dyskusyi, która ujawniła okropną sytuacyę miasta, jako bezpośredniego skutku nie tylko ogólnego przesilenia ale i fatalnej gospodarki miejskiej — uchwalono zaciągnąć pożyczkę w wysokości 500 milionów.

Następnie uchwalono odstąpić P. K. O. grunty pod budowę filii we Lwowie: a) grunt gdzie obecnie znajduje się zburzyć się mająca szkoła im. Reja przy placu Gołuchowskich lub też b) grunt na placu Solskich (pierwszy po 20.000 mk za metr kwadr., drugi po 12.000 mk za metr. kw.).

Podatek od mieszkań podwyższono z 25 proc. na 200 proc. od dopuszczalnego ustawą czynszu. Ten podatek będzie pobierany od 1. stycznia 1923.

Opłaty wodociągowe podwyższono w ten sposób, że obecnie pobierane będą w wysokości 10-krotnej wysokości czynszu podstawowego z r. 1914.

Z Bagateli.

Przyznać trzeba, że dyrektor Bronowski dbały o reputacyę swego teatru literacko-artystycznego układa zawsze takie programy, które doskonale bawią publiczność pomimo, iż częstokroć pozostaje w bardzo luźnym stosunku do literatury. Jeśli się jednak zważy, że najważniejszem zadaniem tego rodzaju teatrzyków jest rozweselanie widzów, to trzeba Bronowskiego pochwalić, gdyż zadanie to spełnia „Bagatela" w zupełności.

Do tego rodzaju pseudo-literackich programów należy też obecnie grywany, którego punktem kulminacyjnym jest końcowa farsa pt. „Capstrzyk", świetnie zagrana przez pp. Ordonównę, Bronowskiego, Kamińskiego, Mirskiego, Odrobińskiego i i. Rozpoczyna się program sketchem pt. „Kto jest ojcem?" poczem następuje część koncertowa z Ordonówną, Mirskim, Bronowskim i jazz-bandem oraz dwiema parami tanecznemi znanemi nam już z poprzedniego programu a zarazem doskonałemi: Godlewscy i Les Aleksejew. Całość uzupełnia jak zawsze artur Müller świetny akompaniator.

(ap.)

—o—

piła" i że i dla niego może istniał czas „w którym chętnie byłby się wymknął gdzieś znikając w chrześcijaństwie". Tego mu nie przypisywałem. Ukrywał to dobrze. Ale w tem Żydzi podobni są do Niemców, że oba narody (z wszystkich narodów zachodu tylko te dwa) zawsze pytają o sąd drugich, o sąd ten się troszczą i jeśli im tego aplauzu drugich zabraknie, sami w siebie nie wierzą. Przyjaciel młodości Herzla poeta Henryk Kana zastrzelił się w r. 1891 w Berlinie po odczytaniu noweli, którą słuchacze na sposób berliński wykpili. Próbowali to na tym samym wieczorze także ze mną uczynić (ja czytałem bezpośrednio przed Kaną) ale ponieważ zauważyli, jak mnie to bawi i że w miarę wzrastania ich rwetesu, coraz lepiej się czuję zlekka zaczęli aprobować bo skandal przecież niema sensu. Ponieważ Niemcom i Żydom ich własne dzieło nie wystarcza jeśli się równocześnie nie podoba innym narodom ściągają na siebie podejrzenie złych zamiarów, jakgdyby poza ich dziełem ukrywały się jeszcze jakieś tajemnicze plany.

Mnie osobiście w pamiętnikach Herzla najsilniej uderzył stosunek Herzla do „Freie Presse". Przypominam sobie jakie wrażenie zrobiło na mnie jako 18-letnim młodzieńcu, gdy mi po moim przyjeździe z prowincyi do Wiednia wskazał ktoś na „Ringu" na jakiegoś pana jako osobliwość Wiednia mówiąc: to jest kuzyn żony redaktora „N. Freie Presse".

„Neue Freie Presse" było jedynem pismem w języku niemieckim, które miało poważne znaczenie w Europie na wzór „Times" lub „Tempsa" lub późniejszej „Corriere della Sera". Pochodziło to stąd, że było to jedyne pismo niemieckie o charakterze światowym, w tem znaczeniu tego słowa, jak się go używa o polityce światowej w odróżnieniu od parafiaństwa. Tę opinię zawdzięcza to pismo przedewszystkiem szerokiemu gestowi, który nadawał jej pozory niewidzialnego europejskiego senatu, który tej gazecie powierzył kierownictwo spraw ludzkości. Edward Bacher i Maurycy Benedikt potrafili tę potęgę, przejętą od założycieli pisma Friedlendera i Etienne'a w niespożytym stanie przez długość jednego pokolenia zachować tworząc jedno z imponujących dzieł w dziejach europejskiego piśmiennictwa, najsilniejsze nieomal w dziennikarstwie niemieckiem. Miało ono swe źródło w tajemniczej czci dla znaczenia własnej pracy, czasami aż do nabożeństwa wzrastającej wierze w siebie. W samej redakcyi nazywano to patryotyzmem pisma. Lecz był to fanatyzm pisma. Z niego to promieniował czar, który w istocie nawet kuzyna żony jednego z redaktorów otoczył magiczną aureolą. A ten magiczny pozór przepoił Herzl swoją wewnętrzną treścią, a synteza wielkiego gestu z żywem poczuciem godności nadała jego postaci niezapomniany urok. W prasie niemieckiej rzadko znaleść mężów, po których na pierwszy rzut oka poznać i których każdy napisany wiersz daje odczuć, że dziennikarz to wielki pan. Właśnie w przejściu Herzla z dziennikarstwa do polityki odczuwa się właściwie schodzenie w dół; on sam czuje się w polityce niżej swego niveau. Wie o tem, że „tylko fantastyczność pociąga ludzi. Bismark tylko otrząsał drzewo, które zaszczepiła fantazya". Ale oto i on sam wdaje się w otrząsanie drzewa, w interes polityczny i gdy z konieczności staje się — jak to sam określa — „kondocyerem ducha", wchodzi w cień tej głębokiej melancholii, która jego ostatnim latom nadała rys hamletyzmu... Na Boże Narodzenie 1895 roku było jego pismo o „państwie żydowskiem" ukończone, syonizm leżał na stole gotowy. Pamiętniki jego mówią o tym dniu: „Właśnie zapaliłem mym dzieciom świeczki drzewka bożego gdy przyszedł Güdemann. Wydawał się być przykro uderzonym tym zwyczajem chrześcijańskim. No, ugnieść się nie dam! Zresztą niech się to nazywa drzewko chanukowe albo drzewko nadejścia zimy. Burszowstwo, syon, drzewko boże — ileż przestrzeni ma prawdziwy człowiek!"

—o—

W SALI
Ukraińskiego Teatru
ul. Szaszkiewicza
w SOBOTĘ
2-go grudnia b. r. o godz. 8 15 wiecz.

Drugi Wielki Koncert żyd. pieśni lud.
znanego śpiewaka barytona
Jakóba LERMANA
ze współudziałem L. STRIKSA (skrzypce) i N. KRAMERA (fortepian).
P. Stricks wykona po raz pierwszy żyd. komp. 1) Eli-Zion, 2) Hebr. mel. 3) Mizrach-lied.

Program poświęcony żyd. muzyce lud. i żyd. pieśniom lud. — Również będą niektóre pieśni hebrajskie wykonane przez p. **JAKÓBA LERMANA**
Bilety wcześniej do nabycia w Beth Izrael, Jagielońska 15 w księgarni p. Siegla, Pasaż Hau mana 8 i w biurze dzienników p. Buchstaba Legionów 21

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI
J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Na WALNE ZGROMADZENIE
Stowarzyszenia „TIKWAT ZION“
we Lwowie, które się odbędzie dnia 2. grudnia 1622 o godz 6 wieczorem w lokalu Stowarzysz przy ulicy BERNSTEINA 14 zapraszamy wszystkich członków. — Z. Wydział: Nechemia Weintraub, sekretarz. — Sz. Z. Jawitz. przewodniczący

Wiedeńskie Auto-Lack
torby, nesesery i manicure
„NERPA“ Specyalny magazyn wyrobów skórzanych
—:: i przyborów do podróży ::—
Lwów, ul. Legionów l. 17
(Gmach Ziemskiego Banku Kredytowego).

W sobotę 2. b. m. o godz. 5 wiecz. rozpoczyna się cykl wykładów w kole Kobiet pl. STRZELECKI 4. 11469
Pierwszą pogadankę p. t. »KOBIETA ŻYD. w ŻYCIU RODZINNEM i SPOŁECZNEM« wygłosi p. Dr. MAKS LESER.
Wstęp (bezpłatny) dla członków i sympatyków organizacyi.

Epilog walki o wolność nauki.

Lwów, dnia 30. XI.

Wczoraj odbył się dalszy ciąg rozprawy przeciw drowi Lewenterowi, oskarżonemu o obrazę senatu akademickiego, której w myśl oskarżenia dopuścił się przez przewodniczenie na wiecu żydowskiej młodzieży akademickiej, na którym przyjęto szereg rezolucyi protestujących przeciw stosowaniu ograniczeń na wszechnicach w kraju. Oskarżonego broni adwokaci Landes i Rotfeld. Na wczorajszej rozprawie adwokat Landes w mowie swej, opartej na żelaznej budowie logiki i faktów wykazał bezpodstawność zarzutów, czynionych oskarżonemu, stwierdzając, że niepodobna czynić odpowiedzialnym przewodniczącego wiecu za rezolucye, który wiec a nie przewodniczący przyjął. W danym wypadku przewodniczący wiecu jest bezsilny wobec głosu większości, którą tym razem stanowiła cała młodzież żydowska. Wywody obrońcy dra Landesa uzupełnił dr. Rotfeld. Następnie przesłuchano w charakterze świadka dziekana wydziału filozoficznego prof. dra Siemiradzkiego. Wkońcu rozprawę odroczono do 13 stycznia 1923 z tem, że się powoła w charakterze świadków Jego Magnificencyę rektora ks. Narajewskiego, prorektora prof. Jana Kasprowicza oraz ponownie się przesłucha prof. Siemiradzkiego.

Do rozprawy dzisiejszej z powodu braku miejsca powrócimy w jutrzejszym numerze.

Ciekawy incydent.

Na rozprawie, o której powyżej mowa, wydarzył się następujący incydent: W toku przemówienia obrońcy Landesa jeden z obecnych na sali głośno dawał wyraz zadowoleniu z powodu pewnych epizodów przez obronę naprowadzonych. Objawy radości były tak głośne, że sędzia Jasiński widział się zmuszonym owego pana ze sali rozpraw wyprosić. Owym panem — jak się okazało — był prezes tow. akadem. „Rozwój“ p. Stroński.

Rozprawa przeciw komunistom.

(Osmy dzień rozprawy)

Lwów, 30. listopada

Oskarżona N. Giżowska ogranicza się do stwierdzenia, że do partyi komunistycznej nie należy i że w zjeździe nie brała udziału w charakterze członka, a tylko przybyła tam z ciekawości.

Zeznaje z kolei Wiktor Malinowski student praw. Podczas wojny ukończył on gimnazyum w Kijowie, kształcąc się wśród najtrudniejszych warunków. Musiał bowiem — jak twierdzi utrzymywać się z pracy fizycznej. Sytuacya majątkowa oskarżonego nie poprawiła się także później gdy wstąpił na uniwersytet osk. służył przy strzelcach ukraińskich. Do winy się nie poczuwa. Przyznaje się do komunizmu. Przez kilka lat działał w duchu komunistycznym w sow. Ukrainie walcząc z rządem, który za czasów Skoropadskiego Petlury i Denikina uciskał krwawo ruch robotniczy. Potem przybył do Galicyi by kontynuować swą pracę partyjną. W czasie pierwszej części zeznań oskarżonego, które poświęcone były teoryi komun zmu i stosunkowi oskarżonego do ruchu komun. dochodzi kilkakrotnie do scysyi między oskarżonym a przewodniczącym który nie pozwala oskarżonemu na wywody z dziedziny teoryi ideowej.

Osk. Wasyl Korbutiak, reemigrant z Ameryki do winy się nie przyznaje: komunistą nie jest. W ruchu socyalistycznym brał także udział w Ameryce. Na konferencyę świętojurską przybył w przekonaniu, że jest to zjazd celem omówienia spraw związanych z bytem rolników mało i bezrolnych. Że to była konferencya komunistyczna, dowiedział się dopiero po aresztowaniu. We Lwowie nigdy przedtem nie był.

Sędzia przysięgły: Jeśli pan nigdy nie był we Lwowie, jak trafiłeś pan do zabudowań w gmachu św. Jura?

Osk.: proszę pana, ja przed siedmiu laty, jako wyrobnik, nie znając ani języka ani świata, zoryentowałem się w Ameryce, nie było zatem trudno, zoryentować się we Lwowie.

Prokurator: Dlaczego tytułuje pan panią Groserową „towarzyszko“?

Oskarżony: Siedzę z nią od 13 miesięcy w więzieniu.

Prokurator: A więc towarzyszka z więzienia.

Osk.: Tak.

Dr. Hankiewicz: Czy rozumieliście, o czem na konferencyi mówiła dr. Grosserowa?

Osk.: Nie. Tow. Grosserowa mówiła „wyższym stylem“ i po polsku.

Korbutiak zeznawał po ukraińsku.

Osk. Popiel Włodzimierz, Ukrainiec, z zawodu murarz, redaktor „Robotniczej Gazety“ w Przemyślu tłómaczy swój udział w konferencyi tem, że został na nią zaproszony.

Przew. :Jakto? Pan, murarz wziął się do redagowania gazety?

Osk.: Prosta rzecz. Zrobiło się podanie do prokuratury i policyi, napisało się artykuł, wydrukowało się i jest gazeta.

Przew.: Cel gazety?

Osk.: Łagodzić antagonizmy między robotnikami polskimi a ukraińskimi.

Przew.: Nie zwróciło pana uwagi, że konferencya była tajna?

Osk.: Proszę pana przewodniczącego, ja od 14 roku życia biorę udział w ruchu socyalistycznym, uczestniczyłem w konferencyach tajnych, jawnych, na zgromadzeniach po myśli § 2. Na to nie zwracałem uwagi. Nie robiło to na mnie wrażenia.

Przew.: Są sprzeczności w zeznaniach.

Osk.: Nie odpowiadam za zeznania ułożone przez „szpicla“.

Ponieważ oskarżony kilkakrotnie używa terminologii „szpicel“ przewodniczący zwraca uwagę oskarżonego na niewłaściwość nazywania komisarza „szpiclem“.

Dr. Landau: Protokół policyjny stwierdza, że pan dobrowolnie i z własnej woli wszystko przyznał, gdyż pan uznał, że policya już i tak o wszystkiem wie, wobec tego celem ułatwienia wyznał pan wszystko.

Osk.: Na policyi trzymano mię od g. 9 do 5 pop. Komisarz pisał, co godzinę wychodził a potem dał mi protokół do podpisania Przeczytał mi tylko te ustępy protokołu. które ja zeznałem, opuszczając to, co sam napisał.

Osk. Izajasz Schneider vel Rothenberg do komunizmu się nie przyznaje. Z przekonań jest socyalistą. Nie poczuwa się do winy. Przeczy, jakoby na konferencyi sekretarzował, jakoteż jakoby używał pseudonimu „kropka“. Kto go na konferencyę zaprosił, nie chce podać, „albowiem nie chce by na ławie oskarzonych znalazł się jeszcze jeden, którego nie ma tutaj.“ Osk. jest absolwentem VI. klasy gimnazyalnej i wolnym słuchaczem prawa.

Wprowadzają na salę rozpraw osk. Władysława Meszarosa, jedynego oskarzonego, o którym akt oskarzenia każe się domniemywać, że działał bezinteresownie. Oskarzony Meszaros jest synem bogatego nafciarza borysławskiego, narodowości i obywatelstwa węgierskiego, obrządku kalwińskiego, gimnazyum ukończył w duchu węgierskim w Budapeszcie. Technikę studyuje na politechnice we Lwowie. Oskarzony służył we wojsku i na froncie doznał zgruchotania kolana. Podczas przewrotu bolszewickiego na Węgrzech przebywał w Budapeszcie w szpitalu. Meszaros do winy się nie przyznaje.

Przew. Przekonanie pana?

Osk.: Za przekonania nie byłem karany wobec tego odmawiam na to pytanie odpowiedzi.

—ooxoo—

Znowu sąd doraźny we Lwowie.

Lwów, dnia 30. listopada.

Wczoraj po straceniu skazanych przez sąd doraźny dwu studentów oskarzonych o zamordowanie śp. Łanowego, zebrał się ponownie sąd doraźny celem rozpatrzenia sprawy rabunku dokonanego przez chłopów Jurynę, Podhirnego i Szyrego z Żółtaniec, którzy w nocy z 16 na 17 bm. napadli na kupców Samuela Loewa, Mozesa Grossmana, Jonasza Kaca, Leiba Roduera, J. Sternberga i innych Oskarzeni uzbrojeni w karabiny i rewolwery zabrali napadniętym towar i pieniądze. Obwinieni wypierają się wszelkiej winy.

Trybunałowi przewodniczy r. Socha

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEL
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki od środy 29. listopada 1922 Gościnne występy sławnej czwórki
M. Fischsohna, W. Zasławskaja, Bracia Adolf i Herman Fenigstein
w znakomitej operetce »MAŁY MILIONER«. 11379
Impr. Bernard Fenigstein.

votują rr. Mayer, Mulicki i Mikata, oskarza prok. Sewulak, bronią adwokaci Batycki, Zywicki, Dattner, Ewyn.

Przesłuchanie świadków.

W ciągu rozprawy popołudniowej przesłuchano długi szereg świadków między innymi poszkodowanych kupców. Jedni z nich z całą stanowczością poznają w oskarzonych sprawców rabunku drudzy mają pewne wątpliwości. Również zachodzi rozbieżność w zeznaniach odnośnie do rodzaju broni, jaką oskarżeni zagrażali podróżnym. Gdy jedni twierdzą że bandyci uzbrojeni byli w karabiny drudzy utrzymują, że w rewolwery.

Św. J. Rypołowski również opowiada jak dużo bandytów uzbrojonych w karabin i rewolwer napadło na jadących. Świadkowi zrabowano 1000 mk. Osk. Podhojnego poznaje ale nie może tego z całą stanowczością potwierdzić.

Św. M. Czypek znajduje w osk. Podhojnym pewne podobieństwo z sprawcą napadu. Świadkowi Samuelowi Loewowi zrabowano 7500 mk. gotówką i 36 kg. skóry. Sprawców napadu miał sposobność oglądać przez pewien czas przeto poznaje dziś osk. Podhojnego i Szyryja Również świadek Grossmann poznaje Jarynę i Szyryja. Przy świetle lampy mógł doskonale widzieć fizyognomię napastników. Przesłuchano następnie jeszcze kilku świadków na okoliczności mniej ważne. Pod koniec rozprawy zabrał głos dr. Ewyn i powołując się na przepisy ustawy o sądach doraźnych stwierdził że w miejscowościach gdzie mieszkają oskarzeni sądów doraźnych nie ogłoszono przy pomocy bębna i trąby. Dr. Ewyn wnosi na powołanie naczelników gminy tych miescowości na stwierdzenie tej okoliczności, Prokurator wnioskowi temu się sprzeciwił. Trybunał ogłosi decyzyę na rozprawie piątkowej.

Z sali sądowej.

Likwidowanie sfałszowanych przekazów.

W dniu 29. listopada rozpoczęła się przed senatem trzech ponownie, odroczona swego czasu rozprawa, przeciw siostrom Ederównym. Senatowi przewodniczy r. Göttinger, jako wotanci zasiadają rr. Niewiadomski i Dr. Kosacz, oskarza prok. Ogonowski broni obie oskarzone adw. Dr. Feder. Starszą (Maryę Julią) asystentkę pocztową oskarża prokurator na podstawie ust. z 30. stycznia 1920 (styczniówka) o rozliczne fałszowania przekazów pocztowych, o oszustwo i kradzież. Za przestępstwa te grozi oskarżonej na podstawie art. 2, ust. 2. powyższej ustawy kara śmierci przez rozstrzelanie. Oskarzona w przeważnej części wypadków zarzucanych jej przestępstw przyznaje się do nich, broniąc się tylko nieodpornym przymusem. A mianowicie niejaki Kurdydyk, którego sądowi nie udało się wyśledzić, miał ją groźbą szantażu do nich skłonić. Wyrok spodziewany dziś o 11 przedpołudniem.

—o—

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Piątek »Trubadur«.
Sobota »Dzieci ziemi«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Piątek »Japonka«.
Sobota »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Piątek »Gobelin«.
Sobota »Sublokatorka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. «Capstrzyk«.

—o—

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program XI.
Od 1 do 9 grudnia r. b.

1) Prolog, K. Chrzanowski. 2) Farsa w 1 akcie z francuskiego »Manerwy nocne...« 3) Część koncertowa, P. Noskowska, W. Borkowska, Cleo Dermont, K. Chrzanowski. 4) Aktualna farsa w 1 akcie Taufszteina z repert. Orfeum Budapest zlokalizował M. Marek »W Kamienicy na Rejtana«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

REPERTUAR „MŁODEJ SCENKI".

Szkoły dramatycznej, Chorążczyzny 7.

Sobota 2 grudnia, Niedziela 3 grudnia, Piątek 8 grudnia, Niedziela 10 grudnia: »Przechodzień«, sztuka w 3-ch aktach Bogdżna Katerwy. Początes o godzinie 8 wieczorem.

—o—

— **„Dzieci ziemi"** Rittnera. Odłożona na sobotę premiera sztuki znakomitego pisarza zapowiada się niezwykle interesująco. Zespół bierący udział w »Dzieciach ziemi« odbywa codziennie próby, dekoracye są już gotowe. W ostatnim akcie akcya rozgrywa się w hangarze lotniczym przy samolocie gotowym do odjazdu. Sobotnia premiera będzie dla teatru prawdziwem świętem.

— **Trzyaktowy balet »Coppelia«.** We wtorek odbędzie się pierwsze przedstawienie tego trzyaktowego, ślicznego baletu, który stale jest na repertuarze wielkich scen europejskich. Pracownie teatralne przygotowują nowe dekoracye, efekty techniczne i świetlne. Scena będzie urządzona w ten sposób, że w oczach widza prawie niedostrzegalnie, w błyskawicznym tempie zmieniać się będą dekoracye. Bliższe szczegóły podamy niebawem.

— **Dwa wieczory autorskie Brunona Jasieńskiego,** znanego twórcy polskiego futuryzmu, autora „Buta w Butonierce" i „Pieśni o Głodzie" oraz głośnych manifestów futuryzmu polskiego odbędą się w sobotę 2 i w niedzielę 3 b. m. w sali Koła Literackiego. Autor, bawiący przejazdem we Lwowie, odczyta na nich szereg swych najnowszych utworów. Wieczory poprzedzą słowa wstępne Tadeusza Peipera redaktora „Zwrotnicy", pisma poświęconego nowej sztuce oraz współpracownika literackich pism hiszpańskich i tłumacza na język polski nowych poetów hiszpańskich.

Bilety na oba wieczory, będące niewątpliwie dla Lwowa pierwszorzędną senzacyą artystyczną nabywać można w księgarni „Oświata".

— **Oryginalna wizyta.** W warszawskiej prasie żydowskiej czytamy:

„Wczoraj o godz. 9-ej w. kilkudziesięciu studentów uzbrojonych w laski usiłowało dostać się do redakcyi „Naszego Kurjera". Wobec tego, że lokal redakcyi był zamknięty, udała się oryginalna „delegacya" do lokalu administracyi i domagała się tu sprostowania notatki p. t. „Atak studentów na kawiarnie", zamieszczonej we wczorajszym numerze „N. K.". Ponieważ postawa studentów nie przystawała na „cives academici" członek redakcyi zwrócił się po pomoc do XI komisaryatu policyi i zawiadomił jednocześnie o zaściu posłów żydowskich, którzy właśnie wtedy obradowali w Sejmie. Na skutek telefonicznej interwencyi posła Thona komisaryat wysłał oddział policyi, który wszakże zachował się zupełnie biernie, a nawet spisał protokół za niepotrzebny alarm. Szczególnie niewłaściwie zachowywał się policyant, który wyraźnie stał po stronie młodocianych faszystów.

Po dwugodzinnej okupacyi lokalu studenci opuścili administracyę wśród okrzyków „Niech żyje policya!" i zapowiedzieli wizytę na dzisiaj o ile nie będzie wydrukowane wyjaśnienie, że nie urządzali żadnych ataków na kawiarnie, lecz poprostu przyszli do „Ziemiańskiej" i do kawiarni Żmijewskiego na kawę.

— **Z kroniki policyjnej.** Szymonowi Hajowi, właścicielowi apteki przy ul. Kołłątaja 12 skradziono z przedpokoju futro seiskinowe 2 milionowej wartości. Schaffowi Simonowi, zam. przy ul. Kętrzyńskiego 19 skradł nieznany sprawca, biżuteryę wart. 1 miliona mkp.

Trafili do nauczycielki pryw. Zmigodzkiej Jadwigi, zam. przy ul. Hoffmana 24. złodzieje i skradli jej garderobę wart. 315000 mk. — Inni znowu złodzieje zagościli do mieszkania prof. gimn. Łukasiewicza Stanisława, zam. przy ul. Łyczakowskiej 84 i skradli mu garderobę wart. 1 mil. mk.

— **Po zgonie gen. Iwaszkiewicza.** Wczoraj odbyło się w Warszawie uroczyste odprowadzenie zwłok śp. Generała Iwaszkiewicza na rampę kolejową. W pogrzebie wzięły udział liczne tłumy publiczności i wojska. Na mszy obecni byli: przedstawiciel Naczelnika Państwa gen. Jacyna przedstawiciele Sejmu rządu i inni.

— **Spokojnie patrzyli śmierci w oczy.** Dzienniki podają wedle Intrasigeant, że skazani Greccy ministrowie i generałowie przed egzekucyą zachowali zupełny spokój. Na pytanie czy pragną spisać swoją ostatnią wolę, nie dali żadnej odpowiedzi. Na egzekucyę przybyli wszyscy starannie ubrani. Alzazzi przed straceniem oczyścił staranie jedwabną chusteczką monokl, poczem założył go do oka. Stratos z gorżkim uśmiechem spoglądał na żołnierzy mających dokonać egzekucyi, poczem skierował wzrok na dom, w którym mieszkała jego młoda żona.

— **Podwyżka cła.** Komitet celny wypowiedział się za podwyższeniem cła z 500 na 800 z przywożonych z zagranicy protez i artykułów chemiczno-farmaceutycznych.

— **Do Pragi i Wiednia** bezpośrednie bilety kolejowe sprzedaje od 1 grudnia b. r. Polskie Biuro Podróży „Orbis" Oddział ul. Trzeciego Maja 5 i Szpitalna 1. 11471

—o—

„בעדי הודה"

Dalszy ciąg Walnego Zgromadzenie odbędzie się w sobotę 2. grudnia o godz. 6-tej wieczorem. Uprasza się wszystkich członków o punktualne zjawienie się. 11468

—o—

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA BUNDY tylko w znanej firmie:
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

— **Komitet** założycieli „Związku Nauczycieli Religii Mojż. Szkół Powszechnych w Polsce“ z siedzibą we Lwowie zaprasza ze względu na mające się odbyć w czasie feryi świątecznych I. Walne Zgromadzenie wszystkich Kolegów do zgłoszenia swego przystąpienia na ręce kol. L. Schächnera we Lwowie, pl. Strzelecki 4.

Równocześnie zawiadamia Komitet, że nie ma nic wspólnego z krążącą na prowincyi odezwą, podpisaną przez pp. Naftaliego Schippera i Benjamina Blitza. 11476

—o—

— **Zarząd** Zakładu Sierót Żyd. im. Róży Melzerowej we Lwowie, przy placu Strzeleckim 4, składa serdeczne podziękowanie WP. Eisensteinowej w Borysławiu, Członkini Wydziału Koła Kobiet żyd. za datek na rzecz zakładu sierót w kwocie 15.000 Mk, zamiast kwiatów dla p. Melzerowej z okazyi jej wyboru na posła do Sejmu 10477

—ooo—

— **Raut Chanukowy** połączony z tradycyjną uroczystością odbędzie się staraniem „Koła Opiekunek Zyd. Funduszu Narodowego“ we Lwowie w sobotę 16. grudnia br. w sali „Jad Charuzim“ Komitet pań z p. Leonową Reichową i p. Ewą Mehrerową na czele dokłada wszelkich starań, by wieczór ten stał się atrakcyą tegorocznego sezonu. Wstęp ściśle za zaproszeniami. Zgłoszenia na listę zaproszeń przyjmuje Biuro Funduszu Nar. (Bernsteina 9) do 8. grudnia.

—o—

Dewiza! Wiel.i obrót — mały zysk!
Najlepsze Najtańsze OBUWIE
TYLKO 20 AKADEMICKA 20
N. TENNENBAUM.

Z życia gospodarczego.

Wiedeń. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisyi dla handlu i przemysłu przyjęto układ handlowy między Austryą a Polską.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 30 listopada 1922.

Większe obroty tylko w Ojkosach, Chodorowie i Parowozach, reszta akcyi zaniedbana.

Transakcye w Chodorowie po 27000, 26000 i 27000, w Nafcie po 5300 i 5150, w Ćmielowie po 14000 i 13000, pis. 8000 i 7500. w Gafocie po 3500, pis. 2700 i 2650, w Ojkosach po 21000 i 20500, w Zieleniewski po 18 00 i 1800, w Parowozach po 8300 i 8500, w Globie po 1200, 1100 i 1050, w Pociskach po 3000, 3200 i 3100, w P. T. H. po 2250, 2300 i 2400, w Pezetach po 3600 i 3400, w Banku Małopolskim po 3000, w Ziemskim Banku Kredytowym po 1800, 2000 i 1875, w Banku Hipotecznym po 1600, 1700, i 1800, w Banku Przemysłowym po 3000

Na targu dewiz nieznaczne zmiany kursowe. Za Berlin płacono 212, 214 i 212, za Zurych 3220, za Paryż 1140, 1200 i 1185, za korony czeskie 533, za Wiedeń 24 i 25 za Belgię 1085, za funty 78250, za Londyn 78850, 79100 i 78900 za dolary 17400 i 17350, za Czerniowce 109, 108·50, za Nowy Jork 17350, za Pragę 542 i 538 50.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 30 listopada 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer 17100—17250, kanad 17000—17150, marniem. 2·20—2·30, leje 100·00—105·00, fr. franc. 1150—1175, fr. szwajc. 3150—3250 kor. czeskie 525.00—535·00, funty szterl. 76500—77500, liry włoskie 725—750 Wiedeń 22·00—25·00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3350—3450, guldeny holenderskie 6350—6450, fr. belg. 1050—1075, Berlin 2·10—2·20, Praga 525·00—530·00, lewy 000—00, kor. austr 20·00—25 00.

Złoto i srebro: 10 rb. 82500, 20 kor. 65000, dolar złoty 00.000, korona srebrna 1300—1350.

Tendencya chwiejna.

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 30. listopada 1922.

PTH. I—III. 0000—0000, Impex 400 450, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 450—550, Zieleniewski 16000 19000, Parowozy 7600— 8600, Trzebinia fabryka maszyn 7100— 8100, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—3000 Polska Nafta 4500—5500, Siersza el. I-III. 2800-3500, Oikos 18000—22000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 11500—12500, Krakus 5000—6000, Ćmielów 00000—00000, Górka 29000—28000, Siersza 17000—19000 T. P. G. 17000—20000, Chodorów 25000 30000, Pocisk 3000—4000

Dolary amerykańskie 16500—17500, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1100 1200 franki szwajcarskie 3100—3200 franki belgijskie 000 0000 funty szterlingi 77000—79000. marki niem. 1 80— 2·20, kor. austr. 22·00 25·00 korony czechosł. 520·00-550·00, liry włoskie 000—000, leje rum. 00·00—00·000 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 6700·—6900.

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 30 listopada 1922.

Dolary ameryk. 17350.00—17450·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 3230·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2 20 0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1115·00 1117·50, Berlin 1·10 2·17½ — Gdańsk 2·12½, 2·10 Londyn 79000—78500·00—78900 00, Paryż 1210·00 1205·00, N. Jork 17375·00 17430, Szwajcaryę 3257·50 3225·00 Wiedeń 0·25 —0·25½, Włochy 834·00, Holandya 0000, Praga 545·00—547·50

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 30 bm. Berlin 0·06½, Praga 16 95— Nowy Jork 537·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·22¾ Bukareszt 3.35, Wiedeń 0·0075 Medyolan 25·50, Zagrzeb 1·77½, Warszawa 0·03½ Paryż 37 00 Londyn 24·28, Holandya 212·75, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 30. bm. Berlin 0·06¾, Holandya 212·80 Nowy Jork 537·75, Londyn 24·25, Paryż 37·15, Medyolan 25·55, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires ·00000, Praga 17·00, Budapeszt 0·22¾, Zagrzeb 1·75, Bukareszt, 3 35 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·90.

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 30. bm.:

Renta majowa 1400·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 9.500, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 1800·00 Anglobank 92.000 Bankverein 24·600 Bodenkreditanstalt 64.000, Kreditanstalt 30·400, Bank depozytowy 14500 Laenderbank 86000, Merkury 19800 Unionbank 60200·—, Ziwnosteńska banka 790.000 Kolej półn. 11,000·000 Kolej południowa 176500 Alpiny 331·000, Berg- und Huetten 2,155.000 Krupp 388.000 Poldihütte 649 000, Prager Eisen 1,140.000, Rima 294 000, Skoda 830·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 470.000 Fanto 900.000·— Galicia 6,760.000 Schodnica 802.000·, Gal. Karpaty 1,390·000—, Koleje austryackie 0,688.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 556000·— Kolej Lwów Czern. 314·000, Bank obrotowy 16500.

DROBNE OGŁOSZENIA

NAUKA i WYCHOWANIE

ENGLISH from beginning to highest accomplishment Calls from 1—3 J. Vida, Rynek 12 I/I.

Akademik rutynowany pedagog przyjmie lekcyę z zakresu gimnazyum z początkami angielskiego. Przygotuję w ciągu jednego roku szkolnego do egzaminu z czterech lub pięciu klas. gimn. gwarantując za wynik. Zgłoszenia do Administr. »Chwili« pod »Wynik zapewniony«. 11449

Kurs tańców dla początkujących rozpoczyna 1. grudnia Raab, Sykstuska 23. Wpisy codziennie. 11430

קורס עברי

1 grudnia rozpoczyna się kurs hebrejskiego dla dzieci od lat 7 początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11388

קורס עברי

1 grudnia rozpoczynają się wieczorne kursa hebrajskiego dla dorosłych początkujących B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 11389

Języka niemieckiego, polskiego, historyi, literatury, korespondencyi udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4/II. p 11417

Akademik poszukuje lekcyi z zakresu szkół średnich ewentualnie ludowych. Zgłoszenia do Administracyi pod szyfrę »JB.—21«. 11463

Dyrekcya Gimnazyów żydowskich w Częstochowie poszukuje przyrodnika(ki), historyka(ki) i nauczyciela gimnastyki. Oferty nadsyłać na adres: Dyr. Dr. Einhorn, Częstochowa Dąbrowskiego 3-a. Posady natychmiast do objęcia. 11482

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Poszukuję 3 do 5 pokoi kuchnię z komfortem w śródmieściu. Wiadomość Źródlanna 47, gospodarz. 11445

Mam obszerny lokal i poszukuję spólnika z większą gotówką (branża obojętna). Wiadomość udziela firma Gewürz i Strich we Lwowie, ul. Jagiellońska l. 12. 11462

Odstąpię 2 pokoje z kuchnią w śródmieściu za lokal frontowy. Zgłoszenia pod »Dopłata« do Adm. »Chwili«. 11467

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Regina Reichenstein z Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8—9 i od 2—4 pl. **Halicki 7** (nad kawiar. Centr.).

„OLKA“ HURTOWNIE!
Specyalny skład wyrobów trykotowych i pończoszniczych
LWÓW, RYNEK L. 35
poleca bieliznę trykotową, sweatery, jumpery, szale, pończochy, »» skarpetki rękawiczki i t. p. we wszelkich gatunkach ««
11484
DETAJLICZNIE!

TOREBKI DAMSKIE NAJTANIEJ U FIRMY **„THE GENTLEMAN“ PORTFELE** MĘSKIE.
pl. HALICKI 12 (róg Batorego). 13415

WOLNE POSADY.

Stałą płacę i wysoką prowizyę ofiarujemy rutynowanym akwizytorom asekuracyjnym. Dyskrecya zapewniona. Zgłoszenia pod »Polica« do Administracyi »Chwili«. 11447

SAMODZIELNEGO BUCHALTERA lub buchalterkę poszukuje większe Towarzystwo przemysłowe. Zgłoszenia pod »Arbor« do Administracyi. 11452

Szukam młodej panienki do 5-letnej dziewczynki na przedpołudnie. Wiadomość w Administracyi »Chwili«. 11470

Poszukuję nauczyciela hebrajskiego Dr. Weiss, Żulińskiego 10. 11475

POSAD POSZUKUJĄ.

Technik-dentystyczny pracujący biegle w złocie i kauczuku poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Pepi Swattler, Złoczów. 11411

FACHOWIEC Z BRANŻY DRZEWNEJ z praktyką 14-letnią, przed wojną kierownik tartaków w Galicyi, obecnie (od 1917 r.) na niewypowiedzianej posadzie w Austryi, obeznany tak z manipulacyą biurową, jak i handlową, poszukuje odpowiedniej posady w Galicyi. Zgłoszenia pod: G. Blutreich, Sokal. 11465

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Kasę żelazną sprzedam. Wiadomość biuro dzienników Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11474

Lampa jadalniana i lampa stojąca z bronzu luksusowe wykonanie okazyjnie do sprzedania Hausman, Pasaż Hausmana 5. 11472

Młyn wodny i 30 morgów pola do tegoż z budynkami. Młyn motorowy i pół młyna motorowego. Gospodarstwo 27 morgów ze zbiorami, budynkami i inwentarzem. Gospodarstwo 62 morgów przy kolei z budynkami i inwentarzem żywym i martwym. Wielki wybór kamienic, willi i domów parterowych sprzeda tanio Agencya »FORTUNA«, Friedrichów 8 od 2 do 6 popołudniu.

Ogłoszenia.

Buchalter korespondent polsko-niemiecki i praktykant biurowy poszukiwani 11421
JÓZEF KARRACH, UL. KOŚCIUSZKI L. 18.

Poszukuję dużego lokalu

sklepowego możliwie z wystawą w centrum miasta. — Listy pod »Miliony« do biura ogłoszeń Buchstaba, ul. Legionów 21. 11473
— Pośrednictwo sowicie wynagrodzę. —

Huta szkła w Żółkwi
poszukuje stałego dostawcy szkła zbitego. Oferty nadsyłać do Zarządu Huty — Żółkiew 11319

DO WIĘKSZEGO SKŁADU SKÓR i przyborów szewskich potrzebna jest
pierwszorzędna siła fachowa
dobra płaca. Zgłosić się: Królowej Jadwigi 28 drzwi Nr. 16 sobotę 2 XII między 2—3 popołudniu.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóczezka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28.

LOKAL

na II piętrze przy rogu placu **Kapitulnego i Rynku** nadającego się na hurtownię towarów do oddania za odpowiednim udziałem w interesie.
Zgłoszenia pod „S“ do biura ogłoszeń **»Małopolska Reklama« Lwów Kopernika 16.**

FABRYKA

w pełnym ruchu z parowym popędem z powodu wyjazdu **do sprzedania.** Pożądany kapitał 200.000.000 Mp. Zgłoszenia poważnych reflektantów pod »Królewiak« do Administracyi. 11406

Zakup koni

Komisya Remontowa zakupuje nadal konie wierzchowe w wieku od 4—8 lat, miara laskowa od 152 cm. w górę, płacąc podług wartości konia, ceny rynkowe.
Zgłoszenia przyjmuje D. O. K. Lwów, Szefostwo Remontu Plac Bernadyński 6 Schody Nr. 9.

Zdolnego korektora

poszukuje

Administracya „Chwili“

Zgłoszenia między 11—12 przedp.

„TOMOR“

„TOMOR“ jest to koszerne holenderskie masło roślinne światowej sławy i może być używane tak do mięsnych jakoteż do mlecznych potraw.
„TOMOR“ używany do wszelkiego pieczywa lub nasmarowany na bułce lub chlebie zastępuje w zupełności masło deserowe.
„TOMOR“ oszczędza w użytku połowę wydatków gospodyni a zatem nie da się zastąpić zwykłym tłuszczem kokosowym,

Fabryka »Tomor« holenderskiej firmy Van den Bergh pozostaje pod stałym nadzorem rabinatu warszawskiego.

Jeneralne Zastępstwo na Małopolskę i Śląsk Ciesz.:
ELIASZ REICH
Wiedeń, XVIII., Bastiengasse 50.
Zlecenia odsprzedawców wykonuje:
we Lwowie:
Max Freilich, Kotlarska 3
w Krakowie:
Salo Zimmet, Dietlowska 31.

ZNANE Z DOBROCI
MYDŁA I MYDEŁKA TOALETOWE FABRYKI
Stanisław Różnowski
W KRAKOWIE
WSZĘDZIE DO NABYCIA.

Inserujcie W CHWILI.

BERSON

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

Blachę białą angielską

we wszystkich grubościach dostarcza ze
—:: swego komisowego składu ::—
we Lwowie przy ul. Grodzickich l. 6
firma B. H. SEINFELD, IMPORT-EXPORT
Sska z ogr. odp. **Warszawa, Chmielna 43.**

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1346 Lwów, środa 6. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 800 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 900 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milm 300 Mk. najmniej 10 w. — 3000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 65 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Doroczne Walne Zgromadzenie Zyd. Tow. Szkoły Ludowej i Średniej we Lwowie.

odbędzie się dnia 10. grudnia br. o godz. 4-tej popołudniu w sali Towarzystwa przy Zygmuntowskiej 17.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Sprawozdanie ustępującego Wydziału
2. Zmiana statutów Towarzystwa
3. Wybór nowego Wydziału
4. Ewentual a

Dr. Izrael Münzer
przewod.

Zawiadamiamy, że z dniem dzisiejszym stworzyliśmy we Lwowie przy

ul. 3-go Maja 15

przedstawicielstwo i składy fabryczne

FIRMY

CONTINENTAL

Caoutchouc & Gutt-Percha-Comp. Hannower.

Skład wszelkich wyrobów gumowych w szczególności opony samochodowe i masywy. Własna prasa oraz firmy

FICHTEL i SACHS

Zakłady precyzyjnych łożysk kółkowych marki F. & S. stale na składzie we wszystkich gatunkach i wielkościach.

Freysinger i Ska.

Lwów, ul. 3. Maja 15. 1151

Możliwości.

Pośród wszystkich teoretycznych możliwości, jakie się wyłaniają w sprawie większości potrzebnej do wyboru prezydenta Rzeczypospolitej, dwie tylko wydają się być aktualne. Potrzebna dla przeprowadzenia wyboru większość stworzoną być może albo przez przystąpienie Piasta do prawicy, albo też przez przystąpienie tegoż do lewicy. Wydaje się samo przez się zrozumiałem, że ani mowy być nie może o jakimkolwiek porozumieniu w tym względzie bezpośrednio między prawicą a lewicą, ileże zarówno po jednej jak i po drugiej stronie wchodzą w grę momenta natury zasadniczej niedające się uzgodnić zapomocą kompromisu.

Podczas gdy jednak w grze tej prawica przedstawia się jako jednolity i spoisty blok, to przeciwnie lewica stanowi silnie zróżnicowaną mozaikę, której poszczególne elementa zbliża do siebie więcej poczucie konieczności obrony przed wspólnym przeciwnikiem, aniżeli pokrewieństwo programów. Jakkolwiek to przeciwieństwo poszczególnych grup lewicy do bloku prawicowego jest naogół dość silne by z pośród możliwych kombinacyj

Józef Piłsudski nie kandyduje.

Po nieodwołalnej dycyzyi.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta

Warszawa PAT Na odbytem dzisiaj o godz. 16 w prezydyum Rady Ministrów posiedzenie stronnictw, które wysunęły kandy aturę Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego na prezydenta Rzeczypospolitej, Naczelnik Państwa Piłsudski oświadczył w dłuższem przemówieniu, że kandydować na to stanowisko nie będzie i że decyzya jego pod tym względem jest nieodwołalna.

Warszawa 4. XII. Stanowcza decyzya Józefa Piłsudskiego nieubiegania się o prezydenturę Rzeczypospolitej wywołała w kołach politycznych wrażenie bardzo silne, mimo że pogłoski dochodzące z Belwederu pozwalały już od dni kilku liczyć się z podobną ewentualnością.

Gdy prawica wiadomość tę przyjęła z nieukrywaną radością, wśród stronnictw lewicowych panuje zrozumiała konsternacya. Potęguje tę konsternacyę przekonanie, że niezmiernie trudno o takiego kandydata, który zdołałby zyskać głosy chociażby tylko lewicy polskiej nie mówiąc już o reprezentantach parlamentarnych mniejszości narodowych.

Mimoto nie traktuje się tu poważnie uchwały połączonych komisyi parlamentarnych trzech grup prawicowych, wypowiadających się za kandydaturą marszałka Trąmpczyńskiego na prezydenta Rzeczypospolitej. Nie trzeba wielkiej przenikliwości aby się domyśleć że panom M. Sejdzie i Dubanowiczowi szło w tym wypadku wyłącznie o demonstracyę, gdyż 219 głosów, które reprezentują oni na ogólną ilość 555 członków Zgromadzenia Narodowego przedstawiają wprawdzie poważną mniejszość, ale wyniku głosowania nie przesądzają. Raczej można uważać, że uchwała ta ma na celu ostrzeżenie p. Witosa i zwrócenie uwagi Piastowcom, że bez pomocy endecyi mowy niema o wyborze takiego kandydata na prezydenta Rzeczypospolitej, który odpowiadałby klubowi P.S.L.. A za pomoc trzeba zapłacić. P. Pluciński czeka z utęsknieniem na fotel premiera.

Kandydatów na spadek po Piłsudskim jest już dotąd spora ilość. A więc poza p. Trąmpczyńskim wymieniają p. W. Witosa prez. min. Nowaka, prezesa Akademii Umiejętności Morawskiego, b. prez. min. Kucharzewskiego i min. spraw zagr. Narutowicza. Prawdopodobnie dni następne powiększą w dwójnasób listę kandydatów. Każda bowiem grupa sejmowa będzie uważała za swój obowiązek lansować własnego kandydata.

Dzisiaj można już jedno powiedzieć, że jeżeli p. Witos albo jego figurant zasiędzie w Belwederze, wówczas stanie się to kosztem zaprzedania Piastowców w służbę endecką. Że nie pozostałoby to bez echa w klubie P.S.L. zdaje się nie ulegać najmniejszej wątpliwości.

Warszawa, 4 grudnia. Mowa jaką wygłosił Naczelnik Państwa wobec setki posłów sejmowych i senatorów oraz wszystkich członków rządu trwała przeszło godzinę.

Naczelnik Państwa zakończył swą mowę następującymi słowami:

»Dziękuję najserdeczniej panom, którzy wyrazili mi chęć postawienia mojej kandydatury lecz proszę ich aby zamiaru tego zrzekli się i na mnie nie głosowali. Do urzędu tak określonego jak wyżej przedstawiłem nie nadaję się.

Pozwolcie, że wam udzielę rady:

Szukajcie człowieka z lekką ręką, któryby po pierwsze nie wybitną służbą dla stronnictwa, lecz innymi zasługami zyskał sobie uznanie, powtóre był zdolny do kompromisów bo całe życie demokracyi opiera się na kompromisach, t. j. na liczeniu się nie tylko z własną wolą, lecz na uzgodnieniu jej poglądami i innych. Z ciężką ręką jak moja trudno jest na tem stanowisku zostawać, gdyż taki człowiek nie zadawala się wpływem teoretycznym a sięga po faktyczną władzę.

Żegnając się panowie z wami nieodwołalnie, dziękuję serdecznie tym co w chwilach ciężkich podawali mi życzliwą rękę. Dziękuję wam i żegnam".

Ostatnie słowa wypowiedział Naczelnik Państwa głosem wzruszonym, załamującym się. Zebrani powstali z miejsc i salę zaległa głucha cisza. Dopiero po chwili zerwały się długotrwałe oklaski.

W smutnym nastroju, z uczuciem trwożliwej niepewności rozchodzili się obecni niechętnie odpowiadając na pytania dziennikarzy, tłumnie przybyłych do pałacu Rady Ministrów.

Warszawa (AW.) Dzisiejsza konferencya Naczelnika Państwa z przedstawicielami P. S. L., Piasta, Wyzwolenia, N. P. R. i P. P. S. była ściśle poufne bez udziału prasy. Poza zaproszonymi klubami sejmowemi obecni na niej byli tylko członkowie gabinetu. W związku z tem, zapowiedziane na 4. b. m. posiedzenie Rady ministrów odroczone zostało do 5. b. m.

Warszawa (AW). Dzienniki ponie-

Przykre następstwa odmrożenia w sz z górności spuchliznę jakoteż swędzenie i zaczewienienie skóry usuwa radykalnie, jedynie Antipernin merki »Le Herax«. Hurtowna sprzedaż »Le Herax« Lwów, Hetmańska 8 pierwsze piętro.

wykluczyć jakąkolwiek możność połączenia się którejś z grup lewicowych z prawicą, to jednak byłoby błędem łudzić się co do pozytywnej wartości czynników wiążących ze sobą grupy lewicy, a temsamem wykluczać możliwość niespodzianek choćby one nawet w tej chwili logicznie nie dały się pomyśleć.

Na stosunek ugrupowań lewicowych do siebie i ich stosunek do prawicy rzuca nieco światła drobny na ogół i nieposiadający sam dla siebie wielkiego znaczenia fakt, który się zdarzył onegdaj przy ukonstytuowaniu się Senatu. W myśl prowizorycznego regulaminu miano tam wybrać, jak wiadomo, trzech wicemarszałków i pięciu sekretarzy. Przy wyborze wicemarszałków i sekretarzy uwzględnia się wedle starego zwyczaju parlamentarnego zawsze liczebną siłę poszczególnych w grę wchodzących klubów. Ponieważ klub żydowski stanowi w Senacie cyfrowo trzecią z rzędu grupę, przeto w myśl tego zwyczaju przysługiwało mu prawo desygnowania z pośród siebie jednego wicemarszałka. Że prawica starać się będzie to prawo koła żydowskiego unicestwić, na to był każdy z góry przygotowany. Mniej natomiast przygotowanem było Koło żydowskie na taktykę, jakiej się w tej mierze chwyciły inne kluby lewicowe, a mianowicie klub PPS. i klub „Wyzwolenie“ Wynik wyborów okazał bowiem, że między tymi dwoma klubami a prawicą doszło do skutku poza plecyma koła żydowskiego porozumienie, wedle którego głosami prawicy wybrany został na trzeciego wicemarszałka członek klubu Wyzwolenie, zaś na sekretarza członek klubu PPS. jakkolwiek oba te kluby cyfrowo są znacznie słabsze w Senacie, aniżeli koło żydowskie. Że nawet w łonie tych właśnie klubów panowała gruba wątpliwość, czy taktyka taka jest chwalebną, o tem świadczy jaskrawy fakt, że członkowie klubu PPS. przy wyborze wicemarszałków ostentacyjnie się absentowali, a pojawili się na sali dopiero, gdy przyszło do wyboru sekretarza.

Jest to fakt naogół drobny i sam dla siebie bez politycznego znaczenia. Ludności żydowskiej jednak w ogólności, a sejmowemu Kołu żydowskiemu w szczególności daje on wiele do myślenia. Świadczy on bowiem o tem, że nawet wśród kół skrajnie lewicowych nie zdobyła sobie jeszcze prawa obywatelstwa myśl o konieczności poszanowania praw żydowskich i że także wśród nich istnieje silna tendencya lekceważenia i ignorowania tych praw, o ile to w danym wypadku przynosi im jakąś korzyść. Koło żydowskie w Senacie zostało wspomnianym faktem „Wyzwolenia“ i PPS. z prawicą co do wyboru wicemarszałków i sekretarzy w zupełności zaskoczone. Fakt ten przyznać należy bez ogródek. Oba te kluby dały się w tym wypadku, ponieważ to im bezpośrednią korzyść przynosiło, wprzęgnąć w rydwan taktyki endeckiej i nie uważały nawet za stosowne uprzedzić Koło żydowskie o tem, że reflektują na mandaty, które się wedle zwyczajów parlamentarnych należały Kołu żydowskiemu.

Szczerość nie należy wprawdzie w polityce do zalet bardzo wysoko cenionych, jednakże z tego nie wynika bynajmniej, że za zaletę taką uważaną ma być w każdym wypadku nieszczerość. Dla Koła żydowskiego jest zresztą na ogół obojętne, kto się w danym wypadku przyczynił do pozbawienia go jego parlamentarnego prawa wysłania swego przedstawiciela do Prezydyum Senatu. Z powyższego stanu rzeczy Żydzi i Koło żydowskie jeden tylko wniosek jako logiczny i konieczny wysnuć powinni. Opiewa on, że nigdzie nawet wśród stronnictw najbardziej rzekomo demokratycznych nie zgeszło się dotychczas jeszcze do znaczenia zasady przeświadczenie, iż prawa Żydów winne być tak samo szanowane jak prawa innych ludzi i że tworzenie wyjątków w tym względzie, o ile przez to daje się osiągnąć dla jednego lub drugiego stronnictwa konkretna korzyść, nie wymaga znacznych walk i zmagań wewnętrznych.

Wniosek ten może się stać cenną przesłanką przy kształtowaniu się oryentacyi politycznej w przyszłości.

Dr. Juliusz Wurzel.

działkowe wymieniają wśród kandydatów na prezydenta Rzeczypospolitej W. Wltosa i Wojciecha Trąmpczyńskiego.

Warszawa. 4. XII. Prezes dr. Reich zwołał plenarne posiedzenie związku posłów żydowskich wsch.-galicyjskich na czwartek 7. b. m. o godz. 11 przedpołudniem. Przy tej sposobności zaznaczyć należy, że niezależnie od sali klubowej, przyznanej kołu żydowskiemu, klub posłów żydowskich wsch.-galicyjskich otrzymał własną salę, noszącą № 33. Telefon wewnętrzny klubu № 30. Dzwonić należy przez centralę sejmową.

Warszawa. 4. XII. Na ostatniem posiedzeniu konwentu seniorów posłowie dr. Thon i dr. Reich sprzeciwili się utworzeniu komisyi dla spraw żydowskich, uważając zupełnie słusznie, że komisya taka poza nazwą swą nie odpowiada istocie rzeczy. Obecni prezesi klubów sejmowych z wielką skwapliwością podzielili punkt widzenia posłów żydowskich.

Konferencya rozbrojenia w Moskwie.

Moskwa. (Pat.) Depesza spóźniona. Wczoraj o godz. 12 w południe otwarta została konferencya rozbrojeniowa. Przybyły na czas wszystkie delegacye i zajęły wyznaczone miejsca na sali obrad. Poza delegacyami przybyli goście cudzoziemscy i dziennikarze.

Konferencyę otworzył Litwinow, który jednomyślnie został wybrany przewodniczącym konferencyi na wniosek delegata polskiego.

Litwinow stwierdził, że Rosya gotowa jest sama w ciągu półtora roku zmniejszyć swoją armię do 200.000 ludzi, naturalnie na warunkach wzajemnych ograniczeń. W dalszym ciągu proponuje wzajemną likwidacyę wszystkich istniejących formacyi wojennych o charakterze nieregularnym, godząc się na przeprowadzenie tej likwidacyi w Rosyi. Wreszcie Rosya proponuje wzajemną neutralizacyę pogranicznych stref, przez co osiągnie się likwidacyę wielokrotnych pogranicznych konfliktów.

Po wysłuchaniu deklaracyi rosyjskiej wszyscy delegaci złożyli krótkie oświadczenie, w którem wyrazili gotowość pracy i przyczynienia się do pomyślnego wyniku konferencyi.

Na propozycyę Litwinowa, aby delegacye wypowiedziały się konkretnie co do propozycyi rosyjskiej, przewodniczący delegacyi polskiej, poparty przez 3 innych delegatów zaproponował nie obradować merytorycznie nad projektem, ale przyjąć regulamin, który zaproponował Litwinow. Zgodnie z tym regulaminem tworzy się biuro konferencyi, w skład którego wchodzą przewodniczący wszystkich delegacyi i sekretaryat, złożony z wszystkich sekretarzy delegacyi. Generalnym sekretarzem wybrano sekretarza rosyjskiego Florińskiego. Litwinow zaproponował wybór trzech komisyi, a mianowicie: 1) komisyi głównej rozbrojeniowej, 2) wojskowo-budżetowej, 3) pogranicznej. Na propozycyę tę nie zgadzają się liczni delegaci, proponując ze swej strony przekazanie sprawy biuru konferencyi Litwinow wskazuje na to, że delegacya rosyjska jest przeciwna zamianie prac konferencyi na pracę biura. Kwestye zasadnicze powinny być omawiane na posiedzeniu plenarnem konferencyi, ponieważ do rozpraw tych przywiązuje wielkie znaczenie opinia ogólna wszystkich krajów. Lecz jeżeli delegacye życzą sobie, aby uprzednio przedyskutowało sprawę biuro konferencyi, to delegacya rosyjska nie sprzeciwia się temu.

Posiedzenie biura naznaczono na godz. 6. wiecz., poczem Litwinow zamknął plenarne posiedzenie.

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna. (Pat.) W nocie złożonej sojusznikom w niedzielę wirczorem, delegacya sowiecka protestuje przeciw wyłączeniu jej z obrad nad innymi sprawami poza kwestyą cieśnin. Nota powołuje się na precedens dyplomatyczny, stosowany w ostatniem stuleciu, według którego sprawa cieśnin nie była traktowana oddzielnie. Delegacya sowiecka zaznacza w powyższej nocie, iż nie chcąc doprowadzić do przerwania prac konferencyi, godzi się na ograniczenie je udziału w konferencyi do sprawy cieśnin.

Lozanna. (Pat.) Po śniadaniu wydanem wczoraj przez delegacyę rosyjską na cześć Turków, Cziczerin, Rakowski i Ismed pasza rozmawiali do godz. 19-tej, poruszając wszystkie punkty porządku dziennego konferencyi. Jest rzeczą prawdopodobną, że naradzano się specyalnie nad kwestyą cieśnin, która będzie omawiana na dzisiejszem posiedzeniu konferencyi. Według informacyi Rosyanie zajęli w ciągu dyskusyi stanowisko nieprzejednane w powyższej sprawie, podczas gdy Turcy nie sprzeciwiali się bezwzględnie przejazdowi okrętów wojennych przez cieśniny, oraz pewnej demilitaryzacy brzegów cieśnin. Udział Rosyan w dyskusyi nad sprawą cieśnin i nastrój ich, z jakim do nich przystępują, a z drugiej strony znaczenie dyskusyi, która będzie dotyczyć jednego z najwybitniejszych punktów konferencyi pokojowej, każą przypuszczać, że tydzień bieżący będzie momentem krytycznym rokowań.

—o—

Sytuacya w Grecyi coraz krytyczniejsza.

Wiedeń „N. Fr. Presse“ donosi z Belgradu pod datą 3. bm. że wczoraj przybyła tam królowa rumuńska Marya. Belgradzkie koła polityczne łączą ten przyjazd z wypadkami w Atenach. Jak donosi „Politica“ z Aten sytuacya w Grecyi staje się coraz krytyczniejszą. Z gabinetu rewolucyjnego ustąpili wszyscy umiarkowani ministrowie. Słychać, że rząd dokonywa dalszych aresztowań. Pogłoski o abdykacyi króla Jerzego uważają za przesadzone.

Paryż Wolff. 4. Wedle doniesień „Matinii“ z Aten Dusmanis został ponownie aresztowany.

—o—

Jak rozstrzygnie konferencya londyńska sprawę reparacyi.

Londyn 4. WBK. „Times“ donoszą z Brukseli, że Francya i Belgia są zgodne z tem, iż na konferencyi londyńskiej musi być załatwiona sprawa reparacyi, a to na tej podstawie, że będzie zaciągnięta pożyczka zagraniczna. Francya otrzyma należną jej sumę reparacyjną, a Belgia otrzyma te sumy, które jej należą się z tytułu pierwszeństwa w wypłatach. Jeżeli takie rozwiązanie nie nastąpi Francya odzyska swobodę działania i zajmie zastawy w szczególności obsadzi zagłębie Ruhry. Dziennik podaje, że niema jeszcze odpowiedzi Włoch na za-

proszenie na konferencyę londyńską, która odbędzie się w sobotę, jedna że z kół miarodajnych włoskich słychać, że Mussolini przybędzie na czas do Londynu.

—o—

Ameryka wobec zamierzonej „konfiskaty" Nadrenii.

PAT. Korespondent „N. Fr. Presse" donosi dalej, że niemieckie koła polityczne spodziewają się, iż Francya w swoich planach napotka na upór ze strony Ameryki. Koła te są zdania, że lepiej dopuścić do najgorszej rzeczywistości, niż ciągle czynić bezcelowe wysiłki przeprzejednania Francyi, która chce pozostać nieprzejednaną. Mimoto słychać w kołach politycznych, że należy uczynić jeszcze próbę, by w kwestyi reparacyi przyjść do porozumienia. Rząd niemiecki w najbliższym czasie podejmie taki krok. Co się tyczy planów francuskich dotyczą one raczej Nadrenii niż zagłębia Ruhry. Z tego powodu kanclerz Cuno na konferencyi prasowej demonstracyjnie podkreślił, że Nadrenia musi pozostać niemiecką.

—o—

Mandat palestyński a Turcya.

Londyn. (ŻBK.) Sofijski korespondent. „Jewisch Chronicle" donosi, że Żydzi konstantynopolańscy pod presyą kemalistów zbierają podpisy tamtejszych Żydów pod petycyą domagającą się mandatu nad Palestyną na rzecz Turcyi.

—o—

O unieważnienie 9 mandatów sejmowych.

Warszawa. Endecya wniosła interpelacyę kwestyonującą ważność 9 mandatów wybranych z listy bloku wyborczego mniejszości narodowych. Podstawę kwestyonowania stanowi rzekomy brak obywatelstwa polskiego. Kwestyonowanych jest 5 mandatów ukraińskich 3 białoruskie, 1 niemiecki i jeden żydowski.

—o—

Powodzenie waluty polskiej na Śląsku.

Warszawa. (Pat). Ministerstwo skarbu po wiadomości; w związku z ustaleniem przez Sejm śląski zgody na wprowadzenie waluty polskiej w górno śląskiej części województwa śląskiego, że zamiarem rządu jest wypowiedzenie waluty niemieckiej na G. Śląsku w myśl konwencyi górnośląskiej. We wtorek wieczorem udaje się do Katowic minister skarbu dr. Fajans wraz z szefem wydziału walutowego P. K. K. P. dr. Karpińskim oraz referentem spraw górnośląskich w ministerstwie skarbu dr. Barańkim, celem zapoznania się na miejscu z problemami, jakie wynikną z zamierzonej zmiany waluty, w szczególności wszechstronnego zbadania kwestyi ułatwienia się obrotu kredytowego i gotówkowego na Śląsku po przeprowadzeniu zmiany waluty.

—oOo—

O los sieroty żydowskiej.

W niedzielę dnia 3 grudnia odbyła się w sali kahału druga część ankiety zwołanej przez Towarzystwo kolonii i ochronek ogr. a poświęconej sprawie sanacyi finansowej zakładów sierocych.

Po zagajeniu inż. Czaczkesa i odczytaniu protokołu z pierwszego posiedzenia dr. M. Schaff uzupełnił wygłoszony na pierwszem posiedzeniu referat celem zaznajomienia całego szeregu osób, które w pierwszem zebraniu nie uczestniczyły z tragiczną sytuacyą zakładów sier. Z wywodów referenta godzi się dla ilustracyi tej sytuacyi przytoczyć w streszczeniu część jego przemówienia.

Rozpaczliwa walka jaką toczyć wypadło o byt u najskromniejszych tego słowa znaczeniu zakładom lwowskim stała się walką małej grupy osób, które „nie mają serca" porzucić zajętych przez nią, a z powodu obojętności społeczeństwa na zagładę skazanych placówek. Ale czas najwyższy, by troskę o byt sieroty dzieliło całe społeczeństwo z temi instytucyami na czele, które w pierwszej mierze są do tego powołane.

W pierwszym rzędzie jest to o bowiązkiem Gminy Żydowskiej. Ta od r. 1914 tj. od wybuchu wojny nie spełnia swego obowiązku. A jednak jasnem jest, że gdyby nie był powstał Żydowski Komitet Ratunkowy, Centralny Komitet opieki nad sier., gdyby nie były utworzone kuratorya obowiązek udzielenia sierotom pomocy i ulokowania ich pod dachem oraz zaopatrzenia w minimum egzystencyi byłby spadł na gminę. Jeśli się tedy tak stało, że ludzie dobrej woli dotychczas gminę wyręczali tworząc instytucye sierocińskie wprost imponujące, to od gminy wymagać można, by uginającym się pod brzemieniem cyfr deficytowych kuratoryum pośpieszyła z pomocą. Chodzi wszakże o sieroty wojenne i pogromowe. Nie może się gmina zasłaniać brakiem funduszów. Jest wszystkim wiadome, że gmina nałożyła na swoich członków znaczne podatki. Gdzie wola, tam droga. Świadczy o tem gmina żydowska w Stanisławowie, która od dłuższego czasu objęła obowiązek dotowania wszystkich zakładów sierocych, które znakomicie prosperują, nie znając tych trosk, jakie podcinają lwowskie zakłady.

Tymczasem gmina lwowska po długiem niereagowaniu na wszelkie prośby i podania zdecydowała się nareszcie i 4 zakładom (300 sierotom) przyznała łączną subwencyę 13.800 mk. tj. po 445 mk. (!) miesięcznie. (Gmina żydowska w Czortkowie 40 dzieciom pospiesza z pomocą miesięczną w kwocie 50.000 mk.!!!!)

Obok gminy żydowskiej wchodzą tu jeszcze w rachubę dwa czynniki: gmina miejska i rząd, o których mówiono na poprzedniem posiedzeniu.

Najważniejszym jednak czynnikiem wchodzącym w rachubę jest samo społeczeństwo żydowskie. Z powodu jego zubożenia nie można było zwracać się doń w czasie wojny światowej i po wypadkach listopadowych. Obecnie jednak społeczeństwo w znacznej mierze pod względem ekonomicznym się zregenerowało i mogą zakłady domagać się od niego by wreszcie ocknęło się z dotychczasowej bezczynności i zajęło się sprawą sierót. Dziś jedyną stałą podstawą bytu zakładów jest pomoc „Jointu" pokrywająca prawie że trzecią część rzeczywistych wydatków. Pomoc ta jednak w każdej chwili może ustać, a w takim wypadku tracą zakłady i tę drobną stałą pomoc na jaką dotychczas liczą. Jedynym sposobem trwałej pomocy jest adoptacya wojenna (par distance) wedle wzoru wskazanego przez „Joint". Doświadczenia ostatnich czasów wykazują, że praca w tym kierunku mogłaby wydać owoce, potrzeba jednak pracy wszystkich czynników wspólnie. Brith zaadoptował około 65 sierót pozostających w opiece domowej, referent uzyskał dla zakładów którego jest kuratorem szereg adoptantów. Gdyby na tym polu zorganizowano wspólną akcyę wszystkich zakładów, gdyby do akcyi tej przystąpiły wszystkie instytucye i organizacye żydowskie możnaby uzyskać stałe podwaliny dla załatwienia kwestyi sierocej. Adopcya ma znaczenie podwójne. Z jednej strony zapewnia zakładom stałe podwaliny bytu, z drugiej zaś strony zapewnia dziecięciu jakieś oparcie, dom na przyszłość.

Dotychczas szły zakłady luzem. Centrala nominalnie istniejąca faktycznie nie spełnia swoich zadań i w tym kierunku w zupełności zawiodła. Zakłady muszą się złączyć dla wspólnej akcyi, muszą żądać od społeczeństwa pomocy. Referent ponawia wnioski postawione na poprzedniem posiedzeniu.

(C. d. n.)

List z Stanisławowa.

Treść „listu z St." zamieszczonego w „Chwili" z dnia 25. listopada br. w sprawie stosunków w tut. Zarządzie miasta oraz ujawnienia podziemnej roboty tut. antysemickich „mężów stanu" (!!), którzy chcieli przejść do porządku nad obywatelstwem i sami ująć ster rządów miasta w swe ręce — znalazła swój oddźwięk w tut. „Kuryerze stanisławowskim" organie tych właśnie panów.

„Kuryer" polemizuje z treścią naszej notatki w 4-szpaltowym artykule, zatytułowanym szumnym nagłówkiem „Na światło dzienne", starając się na odwrót w myśl swych osobistych interesów przedstawić Komisarza rząd. p. Theodorowicza w jaknajgorszem świetle i spodziewając się, że „interesowanym" uda się go utrącić...

Fakt konsolidacyi wewn. kraju po wyborach do ciał ustawodawczych i w związku z tem aktualna obecnie sprawa samorządów miejskich nakazywały wprost potrzebę odbycia przeglądu działalności Zarządu naszego miasta i jego rozwoju wogóle.

Naszkicowaliśmy to na podstawie dokładnych badań osobistych i sprawdzonych następnie informacyi zaczerpniętych u tut. Komisarza miasta i z obowiązku dziennikarskiego zamieściliśmy ów przegląd na łamach „Chwili"; fakta te zresztą są bezwzględnie prawdziwymi a „Kuryer" też nie jest w stanie im zaprzeczyć i dlatego zadowala się ich umniejszeniem. Rozumiemy intencye „Kuryera" i chcemy też pojąć, że musi się on na tę sprawę zapatrywać inaczej niż my; wolno zresztą każdemu, każdego krytykować i nad osobą p. Th. nie chcemy się z nim wdawać w bezcelową dyskusyę. Nie chcemy też polemizować z domysłami, wymysłami i „odkryciami" Kuryera — tyczących się rzekomej genezy powstania tej naszej notatki, — gdyż rozprawiać z niemi uważamy za niżej naszej godności.

Ale przeciw jednemu z argumentów „Kuryera" — teoretycznie i zasadniczo musimy zająć stanowisko:

„Kuryer" odsądzając p. Th. od czci i wiary z powodu jego rzekomych konszachtów z syonistami, „wrogami polskości", potępia go jako działającego na szkodę polskości a rzekomo wzmacniającego wpływy Żydów i tym argumentem chce przemówić do swych (w przeważającej części żyd.) czytelników. Nie wstydzimy się naszych dążeń o należne nam wpływy; oświadczamy całkiem śmiało i otwarcie, że delegacye żyd.-nar. kilkakrotnie interweniowały u tut. najwyższych czynników celem jaknajszybszego rozpisania wyborów do Rady gminnej i wyzn. i że żądały należytego zastępstwa Żydów nar. w tych ciałach, jak długo wybory nie zostały rozpisane. Do tego mają Żydzi bezwzględne prawo, reprezentując tu przeszło 65 proc.

Dzieło sztuki na ekranie! Powiew natchnienia poetyckiego!
NIEZROWNANY ARTYZM i FINEZYA WYKONANIA!
DZIS Prem.era **Furman śmierci** KINO LEW

mieszkańców, ludności co do której choćby wynik wyborów do Sejmu i Senatu wykazał — nawskróś narodowo uświadomionej.

Tego wcale się nie wstydzimy — tego żądamy!

Z tym faktem muszą się liczyć w jagnięcych skórach chadzający menerzy endeccy i antysemickiej kliki magistrackiej, jeśli chcą być realnymi politykami. Dziś walczyć z dewizą: „Żydzi zdrajcy! Bij wrogów!“ to już ponad miarę przestarzałe! dziś nie można więcej traktować Żydów jako masę, której można narzucić w reprezentacyach samorządowych wrogów Żydostwa lub też „reprezentantów“ z woli kliki.

Bejot.

Teatr.

Teatr wielki: „Dzieci ziemi«.
Trzy akty i interludium Tad. Rittnera.

„Dzieci ziemi“ uwite są z ech. W nieustannem szukaniu stylu dramatycznego dla wyrażenia problematycznej swej duchowości potrącał Rittner o rozmaite struny. Najdłużej oscylował pomiędzy symboliczną nastrojowością, która najlepiej, zdawało się, była w możności oddać owo mare tenebrarum trwóg i niepokojów, które w głuchych przypływach dobijało do twórczej podświadomości pisarza — a subtelnym sceptycyzmem, charakterystycznym dla twórczego milieu, w którem się obracał. W sztukach Rittnera uderza nas chwiejność lawirowania pomiędzy dwoma tymi biegunami i może niemoc wyboru najlepiej odzwierciedlała tę indywidualność z rysą bolu na sercu.

„Dzieci ziemi“ uwite są jednak wyłącznie z ech. Treść dotyka o problem dwu braci Kaina i Abla, Jakóba i Ezawa. Jeden z duszą nastawioną do wzlotów, drugi pełen mroków ziemi. Toczą się symboliczno-realistyczne zapasy. Broń pożyczono z arsenałów Maeterlincka, Ibsena i Hauptmanna a czasem jak fałszywy metal zadzwoni o stół cynicznie realistyczna uwaga lub postać. Jest to jedna z najsłabszych sztuk Rittnera, właśnie dla tego, iż wszystkie sprzeczne pierwiastki nie skojarzyły się syntetycznie, lecz luźnie, mechanicznie łączone wirują obok siebie nie oddziałując artyzmem lecz przypadkowym efektem.

Dekoracyjnie bardzo starannie wystawiona sztuka, pod względem gry nie została należycie wyzyskana. Nastroje można było znacznie wyraziściej wywabić z nużącej akcyi, natomiast usunąć teatralność pewnych postaci i epizodów. Raziła miejscami zbytnia powierzchowność traktowania tematu, zwłaszcza w rolach głównych, na czem ucierpiał nastrojowy symboliczny charakter sztuki. Winić o to trudno artystów, gdyż „Dzieci ziemi“ są jako utwór i jako pole gry bardzo niewdzięcznym tematem.

Młoda scenka.
„Przechodzień“ sztuka w 3 aktach B. Katerwy.

Cyzelowanem preludyum Bogdana Katerwy rozpoczęła Młoda scenka — teatrzyk przy Szkole dramatycznej Fr. Frączkowskiego — swą działalność. Pomysłowi urządzania stałych przedstawień przez szkołę dramatyczną należy przyklasnąć, gdyż mamy wrażenie przy obecnym unadku teatru wogóle, eksperymenta podobne mogą stać się komórkami reorganizacyjnemi.

„Przechodzień“ jest cyzelowanem całkiem scenicznem rozwijającem środkami dramatu temat: że najbardziej przelotny przypadek jest funkcyą przeznaczenia. Temat jak widzimy jest antytezą praw dramatu. wnoszący nowe momenty w przyczynowe związki budowy scenicznej. Brak miejsca nie pozwala na szczegółową analizę przepięknego utworu Katerwy. Odkładamy to na inną sposobność. Tu zaznaczyć należy, że rzecz odegrana została przez młody zespół bardzo starannie i świadczy o poważnej pracy szkoły. Wszystkie prawie role były dublowane. Panie Spaczyńska i Bałabanowa naprzemian stworzyły piękną postać kobiecą utworu, panią Janę. Pani Spaczyńska bardzo trafnie podkreśliła momenty liryczne w 3 akcie, p. Bałabanowa utrzymała postać jednolicie w przyciszonym tonie. Przechodnia grał w pierwszym wieczorze p. Niewiakowski, którego czerstwość i eruptywny realizm utrudnia mu chopinowskie snucie motywu tej postaci. Warunki p. Igla (dublującego przechodnia) bardziej odpowiadały psychice postaci. Głos miękki, molowy przekonywał, lecz tempo było zbyt przyspieszone; również i ruchy. Bardzo poważną, dojrzałą siłą zespołu jest p. Marek (Barcz) i szkoda tylko, że z tego talentu nie korzysta „oficyalny“ teatr. Pełna werwy i naturalnej kokieteryi była pna Kubiszówna. W innych rolach dublowały pni I. Piasecka i Rotsteinowa, grał p. Frenkel Rotówna. Role te nie dają jednak pola do popisu.

Poranek Brunona Jasieńskiego.

Poranek „futurysty“ krakowskiego Br. Jasieńskiego był najudatniejszym z odbytych we Lwowie wieczorów najmłodszej poezyi. Nie przekonał on o kierunku lecz — jak podszepnęła mi moja sąsiadka — przekonał o autorze. W poezyach Jasieńskiego narzuca się siła wizyi poetyckiej przy zupełnem wyeliminowaniu afektacyi lirycznej. W pięknej, powściągliwej interpretacyi autora czyniły wszystkie prawie poematy, wydobywające w gwałtownych skrótach, odważnych onomatopejach, jaskrawych zestawieniach i przeciwstawieniach chaotyczność współczesnego ustroju — potężne wrażenie.

Henryk Hescheles.

Przeciw redukcyi koncesyi gospod.-restauracyjnych.

W Krakowie odbył się wczoraj w sali tamtejszej Izby handlowej zjazd delegatów całej Polski w sprawie wstrzymania redukcyi miejsc wyszynku i sprzedaży napojów alkoholowych. W konferencyi tej wzięły udział delegaci wszystkich Izb handlowych i przemysłowych Polski ponadto zaś delegaci wszystkich największych miast polskich m. i. także miast kresowych a więc Łucka i Dubna. W szczególności byli obecni Emil Dawison, E Seidel, W Bogusławski, W. Adam z Warszawy, K. Maksymowicz imieniem Związku stowarzyszeń gosp. rest. M. Schall imieniem lwowskiego Towarzystwa akc. browarów Christman mieniem hotelarzy ze Lwowa, T. Cieśliński z Przemyśla L. Schinag l, z Tarnowa, A. Haberfeld z Oświęcima, St. Luba z Łodzi, R. Antoniewicz i Dr. Lisowski, syndyk Izby handlowej i przemysłowej z Poznania, A. Barciszewski, dyrektor firmy H. Kantorowicz z Poznania, J. Lichtenstein z Warszawy delegaci krakowscy z Wojciechem Marchwickim i Rosenzweigiem na czele i wielu innych.

Izba handlowa krakowska była reprezentowana przez jej Sekretarza Dr. Joseferta, Izba lwowska i brodzka przez st. referenta Izby lwowskiej Dr. Wachtla Izbę poznańską oraz Związek Izb w b. zaborze Pruskim reprezentował Dr. Lisocki z Poznania.

Po zagajeniu Dr. Joseferta zebrani jednogłośnie oddali przewodnictwo K. Maksymowiczowi ze Lwowa.

Po ukonstytuowaniu się prezydyum zjazdu zabrał głos referent Dr. Lisocki który przedstawił w rzeczowym referacie jak w praktyce przedstawia się wykonanie ustawy z dnia 23. kwietnia 1920 o ograniczeniach sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych oraz skutki jakie ta ustawa przez jej wykonanie ściągnąć musi na cały przemysł gospodnio-restauracyjny jak i na przemysły produkcyjne w szczególności na przemysł wódczany, browarniany, spirytusowy i cały szereg przemysłów pomocniczych, wykazując równocześnie na jak poważne szkody zostanie narażony Skarb Państwa przez odjęcie mu bardzo poważnego źródła dochodów, tak w podatkach bezpośrednich i konsumcyjnych. Referent zaznaczył również że przez wprowadzenie w życie ustawy naraża się miasta na uszczuplenie dochodów miejskich i powiększenie deficytów miejskich. Wychodząc z założenia, że ustawa antyalkoholowa powinna być w ten sposób skonstruowana żeby uwzględniała z jednej strony wymogi zdrowia publicznego, z drugiej strony by interesa gospodarcze sfer interesowanych i interesy Państwa nie były na szwank narażone zwraca się referent do członków zjazdu by zechcieli wypowiedzieć się i przedstawić dotychczasowe zabiegi uważając, że wynikiem dzisiejszego zjazdu winien być czyn, któryby potrafił usunąć a conajmniej złagodzić ujemne skutki ustawy i, wydanych do niej rozporządzeń. Po przedstawieniu wyników dotychczasowych zabiegów przez przedstawicieli poszczególnych dzielnic wysłać do Warszawy delegacyę na dzień 11. bm. która ma poczynić dalsze kroki w myśl uchwalonej rezolucyi.

Rezolucya zjazdu
została następnie uchwalona w następującem brzmieniu:

Zebrani na konferencyi w Krakowie w dniu 3. grudnia 1922 reprezentanci wytwórni wyrobów alkoholowych, przedstawiciele Związku właścicieli browarów, rafineryi spirytusu oraz przedstawiciele stowarzyszeń gospodnio-restauracyjnych, hotelarzy i kupców win z Warszawy, Poznania, Lwowa, Krakowa, Łodzi, Wilna i Kresów wschodnich, przy współudziale delegatów Izb handlowych i przemysłowych całej Polski uchwalili jednomyślnie następującą rezolucyę:

Wychodząc z ujawnionego i niezbitego faktu, że ustawa z dnia 23. kwietnia 1920 r. o ograniczeniach sprzedaży napojów alkoholowych wraz z rozporządzeniem wykonawczem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 2. czerwca 1922 wykazuje obecnie w chwili jej wykonania cały szereg niesprawiedliwości, narażając na niepowetowane szkody przemysł szynkarski restauracyjny, hotelowy, wódczany, browarniany, spirytusowy i cały

Kupcy, bławatnicy i sukiennicy **Sekcya włókiennicza przy lwowskiem Stowarzyszeniu kupców we Lwowie,** przy ul. Hetmańskiej l 6 II. p. zaprasza wszystkich kupców tej branży na **Zgromadzenie,** które się odbędzie we środę dnia 6-go grudnia o godz. 7-mej wieczór w lokalu Stow.
Porządek dzienny: SPRAWA CENNIKÓW. Ze względu na ważność sprawy uprasza się o niezawodne i punktualne przybycie. 11:89

szereg przemysłów pomocniczych, a co zatem idzie Skarb Państwa oraz, że spowodować musi zwolnienie licznej rzeszy robotników i personalu, wreszcie że stanowi dalsze poważne uszczuplenie i tak już deficytowych budżetów miejskich — zwracamy się do Rządu i Sejmu Rzeczposp. Polskiej z prośbą **o natychmiastowe zawieszenie wykonania tej ustawy** i odroczenie redukcyi koncesyi gospodnio-szynkarskiej w tym celu aby umożliwić przedłożenie pod obrady Sejmu nowego projektu ustawy antyalkoholowej, uzgodniającej wymogi zdrowia publicznego z postulatami zainteresowanych sfer gospodarczych.

Trzeci sąd doraźny.

Lwów 4 grudnia 1922.

Jak już w wczorajszym numerze pokrótce donieśliśmy odbywa się od niedzieli sąd doraźny nad mordercami blp. Jakóba Muenzera mieszkańca Weryni. Jest to w ciągu ośmiu dni trzeci z rzędu sąd doraźny. Rozprawa zaczęła się w niedzielę 3. grudnia, gdyż w dniu tym upływał termin 14-dniowy przewidziany ustawą o postępowaniu przed sądami doraźnymi. Przed sądem tym odpowiadają Hryć Kawka, Dmytro Kupicki i Ołeksa Bekesz; czwarty towarzysz zbrodni Michał Biszko transportowany do więzienia we Lwowie w drodze zbiegł mimo, że był okuty w kajdanki. Przewodniczy rozprawie r. Dukret, wotują: rr. Molicki, Szulisławski i dr. Hut. Rozprawa toczy się w wielkiej sali rozpraw przy szczelnie zapełnionem audytoryum. Oskarzenie popiera prokurator Sywulak; jako obrońcy fungują adwokaci Żywicki, Hołubowski (ex offo) i Jankowski.

Po stwierdzeniu przez przewodniczącego kompetencyi sądu doraźnego jakoteż faktu należytego ogłoszenia sądów tych w powiecie żółkiewskim, zabrał głos prokurator, uzasadniając oskarzenie.

O co oskarza prokurator.

Dnia 11. listopada br. dokonano napadu rabunkowego w Wernikach na dom szynkarza Kopla Muenzera, przyczem z rąk bandytów padł śmiertelnie ugodzony Jakób Muenzer. W późnych godzinach wieczornych usłyszeli domownicy ujadanie psa a blp. Muenzer zbliżył się do okna, by przekonać się co dzieje się na dworze. W tej chwili huknął strzał od którego zginął Muenzer. Rodzice jego zoryentowawszy się w sytuacyi czemprędzej umknęli do sąsiadów. W międzyczasie bandyci wtargnąwszy do wnętrza domu rozpoczęli rabować. Ogółem zrabowano kilkadziesiąt tysięcy marek gotówką, zamordowanemu Muenzerowi zabrali 15.000 mk, niem. zegarek, ponadto bieliznę, rewolwer, wódkę itd.

Początkowo dochodzenia policyjne wszczęte w tej sprawie pozostały bez skutku. Dopiero przypadek skierował władze policyjne na właściwy trop. Mianowicie z okazyi dochodzeń prowadzonych w innej sprawie karnej zakwestyonowała policya u osk. Kawki rewolwer systemu „Negen". Taki rewolwer wpadł w ręce morderców Muenzera. Na tej podstawie skierowała policya podejrzenia przeciw Kawce, iż uczestniczył w napadzie na dom Muenzerów. W rezultacie Kawka przyznał się do wszystkiego i wymienił nazwiska dalszych trzech uczestników napadu. Kupeckiego aresztowano i ten podał szczegóły wyprawy rabunkowej. Wszyscy namówieni przez zbiegłego Biszkę uzbroili się w karabiny udali się do domu Muenzera. Kupecki z Biszką stanęli pod oknem, dwaj inni stanęli na straży. Strzelał Kupecki a potem grabiono.

Przesłuchanie oskarzonych.

Osk. Kupecki przyznaje się do udziału w napadzie. Do Muenzera strzelał on i Biszko. Następnie kolbami wyłamali okno i w ten sposób uzyskali dostęp do wnętrza. W lesie podzielili się łupem.

Osk. Kawka przyznaje się również zgodnie z zeznaniami złożonemi w śledztwie policyjnem do udziału w napadzie. Do Muenzera nie strzelał. Miał zamiar tylko kraść a nie rabować. Osk. Kawka był karany za zbrodnię zabójstwa półtorocznem więzieniem.

Trzeci z rzędu oskarzony Bekesz przyznaje, że był w towarzystwie wyż wymienionych ale nie strzelał. Plan napadu podsunął Biszko. Zeznający miał pewne skrupuły, lecz ów Biszko uspokajał go. Wmawiał weń, że mu się nic nie stanie, gdyż cała sprawa nie wyjdzie na jaw. Karabiny mieli wszyscy; rozdzielił je Biszko, który miał nadto rewolwer. Sam stał na straży blizko kwadrans. W drodze powrotnej dowiedział się od towarzyszy, że młody Muenzer zabity. Łup dzielił w lesie Kupecki przy świetle lampki elektrycznej.

Wnioski obrony.

Następnie zabrał głos dr. Żywicki i wnosi na uznanie niekompetencyi sądu doraźnego, gdyż przepisany ustawą termin 14-dniowy dawno minął. Zbrodnię popełniono dnia 11. listopada, już w dwa dni później przyniosły o tem wiadomość dzienniki. Prokurator zaś miał poczynić kroki karne już wtedy, co jednak nie nastąpiło. Dalej zawnioskowała obrona powołanie w charakterze świadków funkcyonaryuszy gminnych w Wernikach na fakt, że sądów doraźnych nie ogłoszono przy pomocy bębna i trąby, powołanie znawców-rusznikarzy, zbadanie stanu umysłowego osk. Kawki i odbycie wizyi lokalnej. Wnioskom tym sprzeciwił się prokurator, utrzymując, że sędzia śledczy 19. listopada otrzymał zawiadomienie o zbrodni, zaś sąd powiatowy w Mostach wielkich już 12. listopada relacyonował władzom we Lwowie o morderstwie w Wernikach.

Ukaranie obrońcy.

Gdy trybunał wrócił z narady rozprawy nie można było kontynuować, gdyż jeden z obrońców adwokat Jankowski samowolnie wydalił się z sali rozpraw, wskutek czego przewodniczący musiał przerwać chwilowo rozprawę. W postępowaniu adwokata dopatrywał się trybunał ubliżenia powadze sądu i skazał dr. Jankowskiego na grzywnę w wysokości 20.000 mk.; uprzednio otrzymał obrońca ten upomnienie. Wnioskom obrony odmówiono, jedynie co do powołania rzeczoznawców rusznikarzy trybunał zastrzegł sobie decyzyę na później.

Z kolei złożyli znawcy lekarze dr. Rodziński i Balicki orzeczenie z wyników sekcyi zwłok blp. Münzera. Z parere tego wynika, że rana była śmiertelna, wszelka pomoc lekarska choćby natychmiastowa bez skuteczna. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, wnioskując z obrażeń, zginął denat od kuli karabinu.

Przed przystąpieniem do postępowania dowodowego obrońcy ponowili swe wnioski odnośnie do faktu nienależytego ogłoszenia sądów doraźnych w Wernikach oraz powołanie rusznikarzy. Obrona zgłosiła wniosek na powołanie do rozprawy profesorów prawa karnego na uniwersytecie Makarewicza i Stebelskiego, którzyby mieli stwierdzić, że nieogłoszenie sądów doraźnych w myśl przepisów ustawy (trąbką i bębnem) stanowi jej naruszenie. Wniosek ten zgodnie z wywodami prokuratora sąd odrzucił.

Co zeznaje naoczny świadek.

Kopel Münzer 70-letni staruszek ojciec zamordowanego opisuje dokładnie wypadki krytycznego wieczora. Gdy syn padł martwy na ziemię zbliżył się do okna i w tej chwili skierowała nieznana dłoń karabin w stronę świadka. Chyłkiem wybiegł z izby i wszedł do sąsiadów. Wówczas oddano za świadkiem dwa strzały, które jednak chybiły. Powróciwszy po pewnym czasie do mieszkania zauważył nieład. Kto był sprawcą mordu tego podać nie może. Ogółem sprawcy oddali w mieszkaniu pięć strzałów. Jedna kula utkwiła nad łóżkiem, trzy w piersi. Oskarzonemu Kawce wystawia nie najlepsze świadectwo, przyczem wyjaśnia, że cała okolica pełna jest zbrodniczych elementów. Indagowany przez ławę obrońców, prosi by go nie męczyć, gdyż wszystko co zeznał pod przysięgą jest prawdą i do swych zeznań niczego dodać nie może.

Rozprawa popoł dniowa

poświęcona była przesłuchaniu dalszych świadków. Zeznawali sąsiedzi i służąca Münzerów. Świadkowie stwierdzili, że strzelano kilkakrotnie i to równocześnie w stroną zabudowań Münzerów jak i Wittlinów. Z innych zeznań bardziej zajmujące były depozycye komisarza policyi Klusa, który przesłuchiwał osk. Kupieckiego. 19. listopada popełniono rabunek w powiecie żółkiewskim a dochodzenia prowadzone w tej sprawie naprowadziły władze śledcze do wykrycia morderców Münzera Rewolwer rosyjski systemu »Nagan« posiadający wadę, że zacina się znaleziono u osk. Kawki podejrzanego o rabunek z dnia 19 listopada. Rewolwer ten jak się następnie okazało zrabowano u Münzera. Kawka przyznał się do wszystkiego i wymienił współtowarzyszy.

Osk. Kupecki zeznał wwbec świadka, iż Boszko zaproponował mu rabunek u Münzera ,Kupecki wyraził wtedy pewne obawy z powodu fungowania sądów doraźnych. Obawy te rozwiał Boszko, który wtajemniczył w swój plan także osk. Kawkę. Krytycznego wieczora zebrali się pod stodołą Bekiesza, poczem ruszyli w drogę. Przybywszy pod dom Münzera, zauważyli dwu obcych więc czekali aż ci odejdą. Trwało to jakie 20 minut. Kupecki miał karabin, Boszko rewolwer. Kupecki stał pod oknem w pozycyi gotowej do strzału i w gorączce pociągnął za cyngiel karabinu. Prawdobne jednak jest że równocześnie padły strzały z mej strony. Gdy Münzer padł, Kupecki kolbą wyłamał ramy okienne. Nie mógł rabować bo w rękach miał karabin i latarkę elektryczną. Rabował natomiast Boszko. Przy podziale zdobyczy otrzymali on, Kupecki i Boszko po 10000 mk., Bekiesz i Boszko mieli podzielić się w domu.

Swiadek dr. Kruczek, naczelnik urzędu śledczego przesłuchiwał osk. Bekesza. Sprawcy ulokowali się w ten sposób, że Kupecki stał na dworze pod oknem, półtora kroków w tyle Boszko Bekiesz

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEL
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki
we środę i czwartek Gościnne występy
—:: sławnej czwórki ::-
M. Fischsohna, W. Zasławskiego, Bracia Adolf i Herman Fenigstein 11379
„MADAME X“ dramat w 4 aktach Bissona
p. ZASŁAWSKI w roli tytułowej.
Impr. Bernard Fenigstein.

zaś na wezwanie dwu towarzyszy cofnął się na drogę. Stamtąd strzelał, obawiając się nadejścia ludzi i zarazem towarzyszy ściągnąć. Wedle zapodań osk. Bekiesza plan rabunku wyszedł od Boszki.

Na tem ukończono przesłuchanie świadków. Od zytano akta odnoszące się do sprawy i karty karne, z których wynika, że osk. Kawka karany był za zbrodnię zabójstwa i kradzieży przez sąd karny we Lwowie. Odczytano następnie protokół gminy Bojańce, w której oskarżeni zamieszkali, że ogłoszenie o sądach doraźnych tam opublikowano.

Po godzinie 8-mej rozpoczęły się przemówienia końcowe. Wyrok zapadnie we wtorek w godzinach przedkołudniowych.

NADESŁANE.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI
J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Wiedeńskie Auto-Lack
torby, nesesery i manicure
„NERPA“ Specyalny magazyn wyrobów skórzanych
—:: i przyborów do podróży ::—
Lwów, ul. Legionów l. 17
(Gmach Ziemskiego Banku Kredytowego).

Adwokat Dr. E. Ackerman
prowadzi kancelaryę we LWOWIE ul. Pańska 8 (parter). 11572

Związek »Doraźna Pomoc« urządza dziś we wtorek 5. listopa a HERBATKĘ w Kawarni »De la Paix« przy koncercie kapeli p. Szwarcmanowa. zysty do hód na rzecz sierót wojennych.

Unieważniam
zgubioną terminatkę opiewającą na 1/16% Brutto „Kiliński“ w Mraznicy podpisaną przez p. Munischa Scheinfelda a wystawioną na nazwisko MICHAŁ ECKSTEIN,
Drohobycz, 1. grudnia 1922. 11596

Fachowiec z działu tekstylnego z kapitałem 8 mil. Mp.
poszukuje spólnika
posiadającego lokal w okolicy Rzeźnickiej, Furmańskiej, Kazimierzowskiej i Legionów Zgłoszenia listowne do Admin. pod „Fachowiec“. 11585

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Wtorek »Coppelia« balet 3 akt. Delibesa.
Środa »Dzieci ziemi«

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Wtorek »Japonka«.
Środa »Sublokatorka«.

Repertuar Teatru Małego.

Wtorek »Sublokatorka.
Środa »Japonka«.

—o—

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«.

—ooxoo—

TEATR ART. LIT. „U L“
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XI.
Od 1 do 9 grudnia r. b.

1) Prolog, K. Chrzanowski. 2) Farsa w 1 akcie z francuskiego »Manerwy nocne...« 3) Część koncertowa, I. Noskowska, W. Borkowska, Cleo Dermont, K. Chrzanowski. 4) Aktualna farsa w 1 akcie Taufszteina z repert. Orfeum Budapest zlokalizował M. Marek »W Kamienicy na Rejtana«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki. Sala dobrze ogrzana.

—ooxoo—

— **B. p. Salomon Diesendorf.** Wczoraj odbył się przy tłumnym udziale publiczności pogrzeb zmarłego onegdaj Salomona Diesendorfa, właściciela hurtowni farb i materyałów chemicznych we Lwowie przy ul. Słonecznej. Zmarły który był jednym z założycieli Lwowskiego Stowarzyszenia kupców i członkiem wydziału tego stowarzyszenia cieszył się z powodu zalet charakteru popularnością i szacunkiem w kołach ludności żydowskiej.

Nad grobem Zmarłego przemawiali rabin Guttmann i poseł K. Eisenstein.

— **Biuro Koncertowe M. Tuerka.** Czwartek 7 grudnia: Lew Sirota, pianista. 11581

— **Uroczystość Asnykowska w Teatrze Wielkim.** We czwartek ku uczczeniu 30 rocznicy zgonu Adama Asnyka odbędzie się premiera jego sztuki „Bracia Lerche“. Przedstawienie poprzedzi prelekcja.

— **„Dzieci ziemi“**, dramat Rittnera który odniósł duży sukces na premierze, powtórzony będzie w środę. Staranność wystawiania, piękna gra w pierwszym rzędzie Pelińskiego, Kalinowskiego. Romanównej i Szkudelskiego składają się na całość, jaką powinno się zobaczyć. Głębokie ciekawe dzieło Rittnera napewno utrzyma się przez dłuższy czas na afiszu.

— **„Coppelia“.** Dziś t. j. we wtorek ukaże się w Teatrze Wielkim po raz pierwszy piękne dzieło Delibesa, trzyaktowy balet „Coppelia“. Przygotowania czynione były już od dawna, tembardziej że scenę musiano specyalnie technicznie urządzić, szczególnie zapadnie i przyrządy służące do innych efektów. Prócz N. Kirsanowej A. Fortunata, Biczowej, Łozińskiej, Faliszewskiego, Ciesielskiego, Morawskiego, Kopczyńskiego bierze udział w tym bajkowym balecie kilkadziesiąt osób. Batutę nad pełną orkiestrą dzierżyć będzie A. Stadler. Akcya rozgrywa się w domu tajemniczego mechanika wśród jego cudownych automatów potem zaś, błyskawicznie zmienia się w cały szereg obrazów. „Coppelia“ stanie się z pewnością artystyczną senzacyą Lwowa. Początek wyjątkowo o 7·30 wiecz.

— **Z sali koncertowej.** Lew Sirota, znany zaszczytnie naszej publiczności pianista, daje jeszcze w tym sezonie recital fortepianowy we czwartek 7 b. m. Program obejmuje szereg dzieł przeważnie we Lwowie nieznanych. Wykonaniem tego programu znakomity artysta odniósł przed kilku tygodniami we Wiedniu sukces niezwykły. Koncert lwowski rozpocznie się z powodu wyjazdu artysty pociągiem wieczornym, wyjątkowo o godz. 8-mej.

— **Reaktywowanie „Morii“.** Wczoraj odbyło się konstytujące posiedzenie wygawnictwa miesięcznika młodz. żyd. „Moriah“. W skład komitetu redakcyjnego weszli: prof. Ozyasz Tillemann, red. Leon Weinstock i Z. Schorr. Administracyę pisma objął dotychczasowy kierownik akcyi p. Joachim Berber.

Pierwszy numer „Morii“ ukaże się z początkiem stycznia 1923 r.

Komitet redakcyjny uprasza o nadsyłanie artykułów i korespondencyi pod adresem: J. Berber, Lwów, ul. Jachowicza 18.

— **Pożyczka złota.** Donoszą nam, że cena pożyczki złotej wynosi dziś 30.000 mk.

— **Ż. K. S. Harmonea zawiadamia,** że we wtorek dnia 5 grudnia br. odbędzie się o godz. 8 wieczór w kawiarni „De la paix“ inauguracyjne posiedzenie nowego wydziału klubu.

— **Amnestyi nie będzie.** Wedle źródłowych informacyi Ministeryum Sprawiedliwości nie podejmuje żadnych kroków w sprawie przygotowania amnestyi w związku z otwarciem Sejmu i Senatu. Pogłoski na ten temat są więc bezpodstawne (A. W.)

— **W sprawie podatku przemysłowego.** Termin do wniesienia reklamacyi przeciwko wymiarowi procentowego podatku od zysku na rok 1922 dla I dzielnicy m. Lwowa mija 31 grudnia b. r. a nie jak mylnie wskutek omyłki druku podaliśmy 3 grudnia.

— **Żydowscy Obywatele Krystynopola** zwracają uwagę kuratoryi szkolnej okręgu lwowskiego oraz p. powiatowego inspektora szkolnego na fakt, że nauczycielka w Krystynopolu Starwerówna szykanuje dzieci żydowskie.

— **Pomieszczenie dla Uniwersytetu lwowskiego.** W Warszawie bawiła delegacya senatów akademickich ze Lwowa, złożona z rektora Uniwersytetu prof. ks. Narajewskiego, prorektora prof. Jana Kasprowicza, rektora Akademii weterynaryjnej prof. Markowskiego, prof. Politechniki lwowskiej b. min. Bartla, oraz prof. Uniw. Kozłowskiego. Delegacya ta, czyniła starania w sprawie definitywnego przyznania gmachu byłego Sejmu galicyjskiego Uniwersytetowi Jana Kazimierza we Lwowie. W tym celu konferowała delegacya z Prezydentem Ministrów dr. Nowakiem, Ministrem oświaty dr. Kumanieckim i Ministrem spraw wewnętrznych inż. Kamieńskim, jak również z przedstawicielami klubów sejmowych. Delegacya była również przyjęta przez Naczelnika Państwa, z którego strony spotkała się również z życzliwem przyjęciem.

— **Samobójstwo.** Wczoraj o godz. 5-tej pop. odbrał sobie życie wystrzałem rewolwerowym Wiatrowski Władysław, zast. sekretarza na poliklinice. Kula przeszyła na wylot czaszkę, powodując tem samem śmierć natychmiastową. Jeszcze w sobotą zostawił denat naczelnikowi kancelaryi p. Postępiemu list, w którym go zawiadomił o zamiarze samobójczym. Policya poszukiwała śp. Wiatrowskiego przez cały dzień wczorajszy, ale go nigdzie odnaleść nie mogła. Przyczyną samobójstwa nieuleczalne suchoty.

— **Schwytanie złodzieja biżuteryi.** Po długich posukiwaniach udało się wreszcie organom policyjnym przychwycić Wydrzyńskiego Władysława, który skradł onegdaj na szkodę Henryki Korkówny, zamieszkałej przy ul. Śnieżnej 5, biżuteryę wart. 7 milionów. Wydrzyński ma już na sumieniu liczne przestępstwa.

NAJTANIEJ KUPICIE Najnowsze UBRANIA, RAGLANY, PALTA ŚWITKI ANGIELSKIE FUTRA BUNDY tylko w znanej firmie:
I. LAUFERA Lwów ul. Halicka 8.

— **Związek Akad. „Hasmonea"** przypomina P. T. Panom, uczestniczącym w komitecie zabawy związkowej, że posiedzenie odbędzie się w środę, 6 bm. punktualnie o godz. 8 w lokalu związku (Łukasińskiego, 4, III p.).

Wiadomości handlowe.

Lwów, 4 grudnia 1922.

Na dzisiejszym targu akcyi, Chodorów słabszy, Ojkosy mocniejsze, reszta papie ów prawie bez zmiany. Za Chodorów płacono 29500 i 28000, za Naftę 5150, 4900 i 4800, za Cmielów 13500, 14000 i 13750, nieefektywny 8500, 8350 i 8250, za Ojkosy 22000 i 22250, za Gafotę 3600, 3700 i 3650, za Zieleniewskiego 17500, 17700, 17250 i 17000, za Browary 34000 i 35000, za Parowozy 8250, 8300 i 8200, za Rakszawę 14000 i 15100, za P. T. H. 2100 i 2000, za Karpality 4200, 4250 i 4300, za Pociski 3500, za Pezety 3500, za Bk. Hipoteczny 1800, 1900 i 2000, za Pow. Bank Kredytowy 550 i 525, za Bank Handlowy 6500.

Na targu dewiz kursa ustalono. Transakcye w Wiedniu po 24.75 i 25.50, w Berlinie 215, 220 i 215, w Belgii 1090, 1085 i 1100, w Pradze 540 i 543, w Londynie 78500 i 78510, w Paryżu 1220 i 1214, w Czerniowcach 105, w N. Yorku 17350, w koronach węgr. 680, w Dolarach 17350.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 4 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17250—00000, kanad 17150—00000, marniem. 2·35—0·00, leje 98·00—00·00, fr. franc. 1160—,0000 fr. szwajc. 3125—0000 kor. czeskie 530.00—000·00, funty szterl. 78000—00000, liry włoskie 710—000 Wiedeń 23¾—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3400—0000, guldeny holenderskie 6500—0000, fr. belg. 1090—0000, Berlin 220—0·00, Praga 514·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 22·00—24 00.

Złoto i srebro: 10 rb. 86·00, 20 kor. 65000, dolar złoty 00.000, korona srebrna 0000—0000.

Tendencya spokojna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 4. grudnia 1922.

PTH. I—III. 2100—2300, Impex 400 475, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 19000, Parowozy 7600— 8600, Trzebinia fabryka maszyn 8000—9000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—2500 Polska Nafta 4500—5500, Siersza el. I-III. 2300-2800, Oikos 20000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 11500—12500, Krakus 4500—5500, Cmielów 12000—16000, Górka 24500—27500, Siersza 17000—19000 T. P. G. 17000—19000, Chodorów 29000 34000, Pocisk 3000—4000

Dolary ameryk. 16750—17750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1125 1225 franki szwajcarskie 3200—3325 franki belgijskie 1050 000 funty szterlingi 78750—79750, marki niem. 1·90— 2·30 kor. austr. 0·22 0·25½ korony czechosł. 525·00-565·00, liry włoskie 800—875, leje rum. 00·00—00·000 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 6600·—6800.

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 4 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17550.00—17375·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 1220·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·15 2·20, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1120·00 1122·50, Berlin 1·12½ 2·07½ — Gdańsk 2·10, 0·00 Londyn 78800—79400·00—78750·00, Paryż 1230·00 1218·00, N. Jork 17550·00 17350, Szwajcaryę 3280·00 3265·00 Wiedeń 0·25 —0·00, Włochy 850·00, Holandya 0000, Praga 550·00—552·50

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 4 bm. Berlin 0·06⅝, Praga 16·95— Nowy Jork 531·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 3·35, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·00, Zagrzeb 1·85, Warszawa 0·03½ Paryż 37·25 Londyn 24·06, Holandya 211·00, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 4. bm. Berlin 0·06½, Holandya 210·00 Nowy Jork 530·00, Londyn 23·91, Paryż 37·10, Medyolan 26·05, Bruksela 34·25, Kopenhaga 08·00, Sztokholm 142·75 Chrystyania 98·00, Madryt 81·25 Buenos Aires 197·00, Praga 16·90, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·85, Bukareszt, 3·75 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·76 kor. austr. stempl. 0·0075 Sofia 3·90.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 4. bm.:

Renta majowa 1100·00, austr. renta koronowa 1000, węgierska renta koronowa 7.500, Losy tureckie 460 000—, Renta lutowa 1500·00 Anglobank 74.000 Bankverein 25·300 Bodenkreditanstalt 60.000, Kreditanstalt 30·000, Bank depozytowy 13000 Laenderbank 70000, Merkury 19000 Unionbank 40000·—, Ziwnosteńska banka 793.000 Kolej półn. 9,500·000 Kolej południowa 146000 Alpiny 301·000, Berg- und Huetten 0 000 000 Krupp 310.000 Poldihütte 622 000, Prager Eisen 1,100.000, Rima 262 000, Skoda 807·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 410.000 Fanto 800.000·— Galicia 6,300.000 Schodnica 710.000·, Gal. Karpaty 1,200·000—, Koleje austryackie 0,602 000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 511000·— Kolej Lwów-Czern. 273·000, Bank obrotowy 15000.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 4 bm. Amsterdam 28270·00, Zurych 11485·00, Berlin 885, Kopenhaga 14385·00, Bruksela 4619·00, Chryst 13185·00 Sztokholm 19180, Zagrzeb 292·75, Budapeszt 30·95 Bukareszt 00·00 Londyn 321700, Praga 2272 00, Medyolan 3496·00, N. Jork 71.375·00 Paryż 4994 00, Sofia 534·50, Warszawa 4·10—4·20.

Marki niem. 9·00, marki polskie 3·90—4·20, fr. franc. 4935·00, szwajc. 13400 00, fr. belgijskie 4560 00, lewy bułgarskie 513 00, lei rumuńskie 447 00, liry włoskie 3462 50, funty szterl. 321200 dolary amer. 71.000 00 noty holenderskie 28120·00 noty duńskie 14420·00, noty norweskie 13030·00, czeskie 2255.

NADESŁANE.

Dora Donner Marek Giesse
Lwów
zaręczeni w grudniu.

Serdeczne życzenia Markowi Giasowi do Jego zaręczyn
śle PERSONAL firmy.

Helena Krachówna Józef Feldstein
zaręczeni
we Lwowie w grudniu.

Rózia Rischelesówna Jakób Tabak
Lwów Jawcze
zaręczeni w grudniu.

Z okazyi zaręczyn p. Samuela Langermana z p. Fandzią Linder gratulują serdecznie Past i Langinger.

Naszemu szefowi p. Oskarowi Weingartenowi z okazyi Jego zaręczyn z p. Horniżanką zasyłamy tą drogą najserdeczniejsze gratulacye
M. Dorlich i J. Wolfinger.

Z okazyi zaręczyn naszego szefa p. Oskara Weingartena gratuluje serdecznie i życzy dużo szczęścia Personal Firmy L. Weingarten i Synowie w Turce n. Str.

גיטא ו בנר נשה אוברלנדר
דוברומיל סטרי
11576 מאורשים בחודש כסלו תרפ"ג.

DROBNE OGŁOSZENIA

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—5.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej LWÓW, ul. KORALNICKA 8 (od pl. Akademickiego) 11507

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

POSAD POSZUKUJĄ.

Rutynowana buchalterka-bilansistka poszukuje odpowiedniego zajęcia ewentualnie na pół dnia. Zgłoszenia pod »Dobra siła« do Administracyi. 11494

Fachowiec działu drzewnego, obeznany manipulacyą tartaczno-leśną przyjmie posadę w przedsiębiorstwie przemysłowem lub eksportowem. Zgłoszenia pod »Poważna siła samodzielna« do Administracyi. 11571

Absolwent Akademii handlowej, fachowiec z branży drzewnej, z praktyką w tartakach i biurach drzewnych zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Energiczny« 11569

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Elegancki pokój dla zamożnego pana do wynajęcia zaraz. Zgłoszenia o II. godz. Supińskiego 6, I. piętro. 11577

RÓŻNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, »filety« wykonuje Chmielewska, Chorążczyzna 24. 11563

Umiem szyć, mam mieszkanie, wyrobioną klientelę. Poszukuję spólniczki umiejącej samodzielnie szyć, która ma maszynę do szycia. Kleparowska 5. Rosberger. 11601

Powróciłem i daję udzielam lekcyi języka angielskiego po przystępnych cenach. Wiadomość od 4 6-tej pop. Mikołaja Reja 5, II. p. na lewo.

Dependance Bristol
Lwów, Legionów l. 19

MĘSK.E i DAMSKIE

FUTRA
Baczes i Grüss

Dependance Bristol
Lwów, Legionów l. 19

MĘSKIE i DAMSKIE

SKÓRKI I MODELE FUTRZANE.

HURTOWNIE FUTRA DETAJLICZNIE

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT OBUWIA

MĘSKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO

DO FIRMY MARKI ORYGINALN. „GOODYEAR-WELT"

Schweitzer i Falbel

LEGIONÓW 33. — 10753

NAUKA i WYCHOWANIE

Słuchaczka 1 roku filozofii poszukuje lekcyi na wsi. Gra na fortepianie, początki skrzypiec i hebrajskiego. Pod »Atid« do Administracyi. 11557

Szkoła gry na fortepianie Ad. Hotter-Hochfelderowej Bernsteina 1, II. p. 11457

Ostrzeżenie! Ostrzegam przed osobnikiem, który pod MOJEM NAZWISKIEM PRZYJMUJE LEKCYE JĘZYKA HEBRAJSKIEGO i WYŁUDZA pieniądze. Nafiali Lerner, nauczyciel szkoły ludowej »Mitet«. 11576

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Młyn wodny i 30 morgów pola do tegoż z budynkami. Młyn motorowy i pół młyna motorowego. Gospodarstwo 27 morgów ze zbiorami, budynkami i inwentarzem. Gospodarstwo 62 morgów przy kolei z budynkami i inwentarzem żywym i martwym. Wielki wybór kamienic, willi i domów parterowych sprzeda tanio Agencya »FORTUNA«, Friedrichów 8 od 2 do 6 popołudniu.

Tanio sprzeda oryginalne obrazy WACHTLA firma Hölzel, Księgarnia, Lwów, Skarbkowska 5.

Używane sztuczne zęby, precyoza, złoto, srebro, klejnoty, perły, kupuje, wypłacając najwyższą wartość Strauch, Jubiler, Lwów, Legionów 29.

Sprzedam sypialnię, jadalnię, fortepian, fisharmonię, biuro amerykańskie, meble kancelaryjne, starożytne obrazy, kilimy, kanapy składane, otomany, różne rzeczy do użytku domowego Tomaszewski, Ossolińskich l. 9. 1 59

Fortepian do nauki tanio sprzedam Zamarstynowska 21. I. p. 116 5

WOLNE POSADY.

POSZUKIWANY kwalifikowany przyrodnik lub przyrodniczka. Oferty składać do Dyrekcyi Męskiego Gimnazyum Żydowskiego w Kielcach. 11545

Panny do filet i siatkowania poszukiwane. Żyblikiewicza 37. 11434

Firma A. H. Zipper, Lwów, Rynek 32 poszukuje uzdolnionych czeladników jubilerskich, monterów do łańcuszków do bransoletek i biżuteryi. Warunki korzystne. Przyjęcie zaraz. 11586

Stenotypistki polsko-niemieckiej poszukuje Wawel S. A. Marynki 9. 1568

Panna zdolna w prowadzeniu ksiąg z dłuższą praktyką, jako siła samodzielna lub pomocnicza w buchalteryi zostanie natychmiast przyjęta. Zgłoszenia osobiste lub pisemne: »Małopole«, Pasaż Hausmana 5/II. 1568

Dom handlowy poszukuje starszego izraelity do prowadzenia biurowego. Zgłoszenia pod »L. E.« do Admin. »Chwili« 11591

Panienka biegła na maszynie »Underwood« przyjmie od 1 stycznia kancelarya adw. Drów J. i M. Baczesów we Lwowie, ul. Gródecka 24. 1 604

Ogłoszenia.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

OTOMANY

Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materyerm blowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca **E. KORENBLIT, Lwów, Brajerowska 4** hurtow. i detajl.

✚ KOBIETY ✚

Kiedy zachodzi wstrzymanie albo zupełny zanik regularności miesięcznej, bądźcie bez obawy. Ja pomagam i ochraniam wasze zdrowie i przynoszę nową dolegę do życia. Urzędowo zbadane i uznane za dobre. Zwracajcie się natychmiast do

K. Fesq
Hamburg Pepenstr. 95
A. 220. 11174

WOLNE POSADY.

Poszukuję panny z rutyną do dzieci. Wiadomość Breth i Perdes. Legionów 35. 11570

Poszukuję za dobrem wynagrodzeniem do prowadzenia książąg kopalnianych buchaltera zdolnego bilansistę lub buchalterkę. Zgłoszenia w piątek między 1—4 pop. Diamandstein, Listopada 23. 11 64

Maszyny do szycia wszelkich systemów, części składowe do tychże latarki karbitowe, karbit, latarki kieszonkowe,

BAIERYE, ŁYŻWY

poleca hurtownie i detalicznie

A. Friedfeld, Lwów, Jagiellońska 9.

Do P. T. Medyków żydowskich

zawiadamiam, że dostałem świeży transport wszelkich narzędzi lekarskich, jakoteż artykułów chirurgiczno-gumowych **„Chirurga" Schwarz**

LWÓW, JAGIELLOŃSKA 15. 11541

FUTRA wszelkiego rodzaju jakoto płaszcze damskie futra męskie, świtki szale, lisy i tp. wykonuje szybko i starannie, według najnowszych fasonów

J. Tomaszewski, kuśnierz

były współpracownik firmy BOGUSŁAW HERSE w Warszawie

Lwów, Kącik l. 19.

boczna Zyblikiewicza parter na prawo

Na życzenie wykonuje zlecenia w domu. Wystarczy zawiadomienie kartką korespondencyjną.

Mechanik

jest potrzebny do fabryki „GILZ".

Oferty: ŁÓDŹ, Cegielniana 55 „Jakor".

LEKARZA (Dra) DENTYSTY

poszukuje Zakład dentystyczny I. FEDERA, W ZŁOCZOWIE. 11602

Rok założenia 1860

Zawiadamiamy Szan. PT. Publiczność, że mamy na składzie

ZNAKOMITE POD GWARANCYĄ NATURALNE

Wina austryackie: Gumpoldskirchner Wina węgierskie: Riesling, Muscateller, Szamorodny. Wina czerwone: Burgunder, Kwiat z Erlau i Dalmatyskie. Wina lecznicze: Prawdziwa hiszpańska Malaga firmy Disdier Hermanes Malaga, Stare tokajskie wytrawne, Stare tokajskie słodkie na starszych i najlepszych roczników Aromatyczne i pod gwarancyą naturalne poleca: Główny Skład Win Firmy MAX WIXEL i SYN, we Lwowie, ul. Krakowska 14. — Telefon 805. —

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.

Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez

El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer-trasse 109/14. 10788

WAZELINA marki „Columbia"
W BECZKACH

WAZELINA marki „Columbia"
w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —

FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY

„COLUMBIA"

L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

SKŁAD NUT

ROMANOWICZA 11 — boczna pl. Akademickiego.
Wysyłka na prowincyę. 11443

Zastępcy

dla sprzedaży

bateryjek do kiesz. lamp elektr.

na Wsch. Małopolskę poszukuje poważna firma w Zach. Małopolsce (Produkcya około 10 000 sztuk dziennie). — Zgłoszenia pod »Bateryę« do biura ogłoszeń F. Stattera, Kraków, Grodzka 13. 11595

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych poleca po najtańszych cenach firma **Malwina Immerglück, Lwów,** Jagiellońska 17. 11606

Do wyrobu

Dachówek cementowych

polecamy najbardziej udoskonaloną

maszynę rolkową pat. „Lauszera"

Dzienna produkcya do 800 sztuk, jak również wszelkie inne maszyny i formy do wyrobu cegieł, pustaków, rur kanałowych, sączków do drenowania, słupów parkanowych i t. p.

Fabryka maszyn 11401

Braci Hoffmann

w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 154.

Na żądanie wysyła się katalog Nr. 75 bezpłatnie.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1347 Lwów, czwartek 7. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milm. 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.154.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Piłsudski.

(w) Endecya dopięła celu...

Nie dopięła go wprawdzie w sposób, jak to sobie w swojej bujnej fantazyi wyobrażała, nie powaliła swego przeciwnika w rozstrzygającej walce na placu bitwy, ale cel swój mimo to osiągnęła, gdyż Piłsudski prezydentem Rzeczypospolitej nie będzie.

Mniejsza w tej chwili o to, w jakiej części nagonka endecyi przyczyniła się do powziętej przez Piłsudskiego decyzyi cofnięcia swej kandydatury. Przy zestawieniu postaci Piłsudskiego z poziomem, do jakiego wzniosła się endecya w walce przeciw niemu, wierzyć się musi jego zapewnieniu, że do rezygnacyi najmniej go skłoniły przykrości osobiste. Teraz chodzi o coś innego. Na pozycyi, na której dotychczas przywykły oczy wszystkich widzieć postać Józefa Piłsudskiego, ma się wkrótce pojawić kto śmny. Kto? Jak się nazywać będzie prezydent Państwa, ów pierwszy obywatel wśród 30 milionów obywateli, ów najbardziej godny przodować swemu narodowi człowiek?

Nazwisko jego do tej chwili jeszcze nie jest zanne. I w tem leży właśnie cały tragizm sytuacyi, a zarazem dowód znaczenia ustępującego Naczelnika Państwa. Niema w tej chwili w Polsce nazwiska, któreby postawić można obok nazwiska Józefa Piłsudskiego. Jak niebotyczny szczyt górski, tak przewyższa Piłsudski wybitną indywidualnością swoją owo morze miernot rozbijających się o jego stopy i usiłujących podmulić grunt pod niemi. A teraz gdy postać ta ma zniknąć i zastąpić trzeba ją inną, odczuwać się poczyna w całej pełni, jak trudno jest znaleźć człowieka, którego osobiste kwalifikacye dałyby się porównać kwalifikacyami, jakie posiada Piłsudski.

Nie chcielibyśmy popaść w przesadę ani przeceniać jego wartości. Było i będzie w historyi niezawodnie wielu większych ludzi od Piłsudskiego. Prawdziwą jego wartość i znaczenie dla państwa i narodu polskiego ustalić zdoła dopiero historya. To co dziś współczesni stwierdzić mogą, to fakt, że stanowi on w każdym razie indywidualność niecodzienną i niepospolitą o charakterze i umyśle ostro i wyraźnie się rysującym.

Pozanim postaci takiej w dzisiejszej Polsce niestety brak. Wszystkie nazwiska, jakie si ęobecnie w związku z sobotnim wyborem wymienia w kuloarach sejmowych i w prasie, to przeważnie nazwiska bez indywidualnego znaczenia, którym wartość nadaje dopiero fakt, iż za nimi stoi jakieś stronnictwo. Człowieka, któryby podobnie jak Piłsudski stanowić mógł poza stronnictwami i ponad stronnictwami pewną wartość wyłącznie gwoli swym wewnętrznym walorom do tej chwili niema, a przynajmniej nie widać. I dlatego żal zbiera na myśl, iż na stanowisku ,które przez 4 lata zajmował człowiek tej miary, co Piłsudski, zasiąść może obecnie człowiek inny li tylko dzięki temu, iż polityką kuloarową czy klubową zapewnić sobie zdołał poparcie jakiegoś stronnictwa.

Nie chcemy w tej chwili wydawać sądu o tem, jakie przymioty winna skupiać w sobie osoba prezydenta państwa. Być może, że charaktery indywidualne i wyjątkowe nadają się do tego mniej, aniżeli natury przeciętne. To pewne, że natury przeciętne łatwiej akomodują się do okoliczności i jednać sobie umieją poparcie, aniżeli ludzie posiadający własny wyraziście nakreślony światopogląd polityczny. Piłsudski należy do tych ostatnich. Jedną z głównych, a może nawet jedyną prawdziwą przyczyną, dla której go tak zawzięcie zwalczała endecya była właśnie jego wyrazistość polityczna. Błędy jego wszystkie i następstwa nieudałych jego planów przebaczyłaby mu endecya łatwo. Czego mu przebaczyć nie mogła, to fakt, iż wiedział czego chce. Endecya dążąca za wszelką cenę do zagarnięcia władzy w Państwie czuła, że człowiek wiedzący czego chce, a zasiadający na fotelu prezydyalnym, stanowi największą przeszkodę dla urzeczywistnienia jej planów. Zwolniona obecnie od zmory jaką była dla niej kandydatura Piłsudskiego, starać się będzie endecya wszelkiemi siłami godnością prezydenta obdarzyć albo którąś z swoich osób, albo gdyby się to okazało niemożliwem, dać tę godność człowiekowi, któryby się czuł od niej zależnym. Czy jej się to uda, zależy także od tego, czy lewica sejmowa wznieść się zdoła obecnie na wyżynę zadania, jakie ma spełnić.

—oxoo—

Mowa Józefa Piłsudskiego.

Warszawa. (Pat). Na zebraniu zwołanem przez prezydenta ministrów Nowaka p. Naczelnik Państwa wygłosił następujące przemówienie:

Szanowni Panowie! Zacznę od podziękowań. Przedewszystkiem należą się one gospodarzowi domu p. prezydentowi ministrów. Obarczyłem go tem zebraniem, gdyż nie miałem innego wyjścia. Sejm jest na razie zamknięty. Belweder, gdzie sam jestem gospodarzem, nie należy w tej chwili do mnie. — oczekuje innego, który może nie będzie zadowolony z moich praktyk. Stanąłem na gruncie neutralnym, gdzie gospodarz domu ma pewne obowiązki wobec mnie i żałuję, jeżeli z tego powodu ma przykrość. Dziękuję zatem panu prezydentowi ministrów. Dziękuję też panom, którzy zechcieli przyjść tutaj, by może zemną próbować szczęścia na dalsze lata.

Postanowiłem wystąpić przed wami jak ekspert — ekspert dla tej pracy, którą się obecnie zajmujemy przed wyborem prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej. Jestem takim ekspertem jedynym w Polsce, gdyż pełniłem 4-letnią służbę jako przedstawiciel państwa i pomijając nieświadomie czy świadomie próby rozciągnięcia suwerenności na większą ilość ludzi, miałem tę samą prawie rolę, co przyszły prezydent Rzeczypospolitej. Tak jak byłem jeden, będzie jeden również w swej pracy przyszły prezydent Rzeczypospolitej. Oznacza to, że z urzędu bez względu na swój charakter osobisty musi pracować indywidualnie z koniecznymi wyjątkami takiej metody pracy. Natomiast stykać się będzie w swej robocie zawsze z grupami zorganizowanemi znającemi prawo solidarności, obowiązujące wszystkich wchodzących w skład grupy. Nawet Rada ministrów ma wiążące na zewnątrz prawo zmuszające do uchwał obowiązujących wszystkich i do podawania panu prezydentowi Rzeczypospolitej faktów dokonanych przez solidarnych ludzi związanych organizacyą. Z jednej więc strony jest metoda pracy indywidualnej z drugiej strony metoda pracy kollegialnej. Jest to nieodłączny warunek pracy tak urządzonej, że nieuniknionymi są konflikty i tarcia wywołane przez sprzeczność tych dwóch metod pracy. Metoda ta rozwiązywania tych konfliktów i sprzeczności przez prezydenta Rzeczypospolitej zależy najczęściej od jego osobistego charakteru. Na charakter więc osobisty baczną należy zwracać uwagę przy wyborze prezydenta Rzeczypospolitej.

Przechodzę do samej pracy. Przewodnikiem dla przedstawicieli państwa i narodu mają być określenia dane w konstytucyach. Na krótkiej, najkrótszej w świecie konstytucyi, która była moim udziałem, zatrzymywać się długo nie będę. Należy ona bowiem do przeszłości. Dla jej charakterystyki zaznaczam, że dopiero wczoraj przy ponownych studyach nad nią dowiedziałem się rzeczy zgoła niespodziewanych nietylko dla mnie ale prawdopodobnie i dla panów. Śmiałem się z tego serdecznie. Dowiedziałem się bowiem, że naczelnym wodzem naszej armii nawet podczas wojny byłem wbrew woli tej krótkiej „pani", która właściwie żądała odemnie, abym niestety słuchał jedynie uchwał sejmowych. Dla wojska będącego

Chrosty, liszaje, etc. usuwa radykalnie jedynie — »Krem prof. Unny« marki »Le Herax« Hurtowna sprzedaż »Le Herax« Lwów, Hetmańska 8, PIERWSZE PIĘTRO. 11405

w stanie wojny znaleziono jedynie określnik, który brzmi: „Naczelnik Państwa jest wykonawcą uchwał Sejmu w sprawach wojskowych". Krótko i jasno Sejm dowodzi wojskiem. Druga konstytucya zawiera dla pracy prezydenta Rzeczpospolitej o wiele więcej określników i daje mu na drogę znacznie więcej wskazówek. Przebiegnę tu przed panami pokrótce główny jej dział tyczący się p. prezydenta Rzeczpospolitej.

Najczęściej zgodnie z konstytucyą musi on mieć do czynienia z panami ministrami. Określone to jest w ten sposób, że on sprawuje rządy, rządzą zaś ministrowie przyczem on jest nieodpowiedzialnym, odpowiedzialnymi zaś są oni.

Sytuacya dla pana prezydenta trudna i niebezpieczna, albowiem każda jego czynność jest z racyi jego nieodpowiedzialności kontrasygnowana. Znajduje się on tak jak małe dziecko pod stałą opieką ministrów. Nie użyję tu na seryo żartu, że nawet prywatne moje akty w Belwederze muszą być pod opieką i kontrasygnowane. Zarazem jednak pan prezydent Rzeczypospolitej ma sprawować rządy. Ile tu pola dla konfliktów, ile tu pola dla tarć i ile tu świadomych lub bezwiednych przeszkód dla pracy prezydenta Rzeczpospolitej. Rozumię, że poza Ameryką wszędzie istnieje to samo a zatem żyć z tem można — a skoro konstytucya nasza tak każe — to i trzeba. Niechybnie jednak wybrnąć z tego pan prezydent Rzeczpospolitej może jedynie za pomocą osobistego wpływu, dla którego co prawda nie ma żadnych ograniczeń, ale też i żadnego przymusu ani dla jednej ani dla drugiej strony. Przymus raczej po stronie prezydenta, który musi jednak zgodnie z konstytucyą sprawować rządy. Lecz minusem dla niego jest naturalna u uczciwych ludzi obawa, by wpływ jego nie sięgał tak daleko, aby miał znaczenie przymuszania innych do niesienia odpowiedzialności tam, gdzie on sam jest nieodpowiedzialny. W sytuacyi takiej prezydent powinien mieć umiejętność nieledwie kobiecą: dotykaniem duszy panów ministrów intuicyjnie szukać do nich drogi, pozostając zarazem pod codzienną i cogodzinną ich opieką. W sprawie ministrów sytuacya w długiej konstytucyi jest naprawiona w porównaniu z krótką pod jednym względem a mianowicie pod względem załatwiania kryzysów tych, które mają tak smutną historyę w ubiegłej dobie. W długiej konstytucyi pozostawione to jest indywidualnej i szybszej metodzie pana prezydenta Rzeczpospolitej. W tej roli jak ją określiłem — zegarmistrza, któremu przynoszą do naprawy zegarek nie przez niego zepsuty, — będzie miał pracę łatwiejszą, niż poprzednia, jaką ja miałem. Jest to może jedynie realny, nie kobiecy wpływ pana prezydenta Rzeczpospolitej w stosunku do panów ministrów.

Jeżeli idzie o Sejm i Senat, to nie wiem czy rozmyślnie czy bezwiednie przypuszczam, że raczej bezwiednie — praca w tym kierunku została konstytucyjnie usunięta. Przejrzałem poważnie, na czem polegać może wedle brzmienia konstytucyi stosunek prezydenta do Sejmu i Senatu i poza jego wyborem znalazłem tylko grożące mu kary za zdradę państwa, pogwałcenie konstytucyi i przestępstwa karne. Przypuszczam, że jest to przeoczenie. Pod tym względem prezydent Rzeczp. jest uzbrojony silniej dla konfliktów i tarć niż w stosunku do ministrów, jest bowiem nieodpowiedzialny parlamentarnie przed Sejmem i Senatem. Praca więc jego w tym kierunku może się odznaczać pewną siłą, o ile on zechce, polegać jednak musi i w tym wypadku jedynie na swych osobistych zdolnościach wywierania wpływu tymi czy innymi drogami.

Przechodząc od najjaśniejszego określenia pracy prezydenta Rzeczpospolitej do reprezentacyi, przypominam sobie, że w młodości miałem zamiłowanie do czytania życiorysów wielkich ludzi. Pomiędzy nimi roiły się owe czasy od imion królów. Każdy z nich skarżył się na ciężary reprezentacyi. Śmiałem się z tego i zostałem ukarany. Ciężary spadły i na mnie. Ciężary te są bardzo duże. Wszystkie wystąpienia na zewnątrz są otoczone pewną ceremonią, pewnym przymusem w stosunku do siebie, przymusem koniecznym dla pracy reprezentacyjnej. Ale i w codziennej pracy wewnątrz swego domu przy każdem zetknięciu ze światem zewnętrznym reprezentant państwa i narodu w rzadkich wypadkach może być sobą, gdyż reprezentuje wszystkich i ministrów, z którymi nie chce lub nie może stać w sprzeczności i niezwykle swobodnie wypowiadający się Sejm i Senat i te nieuchwytne rzeczy, którymi są: tendencya, uczucia a nawet niekiedy sentymenty ogółu. Odrazu chcę się zastrzedz. Nie mówię nic przeciw konieczności reprezentacyi. Reprezentacya jest nieodłączna od każdego ugrupowania ludzkiego. Stronnictwa czy partye, gminy czy miasta szukają zawsze reprezentacyi na zewnątrz i to reprezentacyi godnie przedstawiającej to, czem jest dana grupa czy organizacya. Jest to potrzeba, której zaspokoić nie można, pomimo wszystkie ciężary składane na reprezentanta.

Dla dźwigania ciężarów reprezentacyi na urzędzie prezydenta Rzeczpospolitej potrzeba dwu rzeczy: człowieka, któryby umiał godnie znosić te ciężary, zatem człowieka, któremu to łatwo bez walki ze sobą samym przychodzi i trzeba drugiej jeszcze rzeczy: pieniędzy. Pieniędzy dlatego, że to kosztuje nieraz słono i że w przeciwnym wypadku reprezentuje się chyba nędzę, jak to było moim udziałem. Nie idzie tu panowie o skargi, gdyż sam tego nie wymagałem, bo pieniędzy nie lubię. Może zresztą szukano reprezentanta godniejszego w osobach tych, których bardziej wyposażono — lecz zwracam uwagę i podkreślam, że reprezentacya kosztuje i przyszły prezydent Rzeczpospolitej w trudne nieraz będzie postawiony położenie, gdy nie dla fantazyi lecz dla włożonej dla niego pracy zabraknie mu pieniędzy. W budżecie moim bywałem nieraz bankrutem po jednym wydanym objedzie urzędowym.

Chcę zwrócić uwagę panów na art. 48 konstytucyi, który znowu mówi o reprezentacyi i czy przez zapomnienie czy rozmyślnie — wolę przypuszczać, że to jest przepomnienie — ogranicza prezydenta Rzeczypospolitej do reprezentowania państwa jedynie na zewnątrz, usuwając go zatem od reprezentacyi na wewnątrz. Artykuł ten brzmi:

„Prezydent Rzeczpospolitej reprezentuje państwo na zewnątrz." Pod tym względem określniki konstytucyi mojej to znaczy krótkiej konstytucyi były mniej ograniczające. Przechodzę do trzeciej ważnej sprawy, mianowicie do stosunku prezydenta Rzeczpospolitej do wojska. Określniki konstytucyjne zawarte w artykule 46. godne są uwagi. „Prezydent Rzeczpospolitej jest najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych państwa." Przypomina to mimowoli określenia prawne w stosunku do najbrzydszej strony wojska: do jego przestępstw i zbrodni pospolitych, albowiem kodeks karny żąda, by w wojsku był zwierzchnik sądowy, któremu daje niezwykle daleko idące prawa i przywileje. Poświęcałem temu zwierzchnictwu bardzo dużo czasu i wiem, że do przyjemności to nie należy, chociaż nieraz porusza sumienie bardzo głęboko. Zwierzchnictwo sił zbrojnych pozatem stanowi w stosunku do wojska nie albo bardzo mało. Parady i uroczystości to jest zwykła reprezentacya. Z istotą bowiem wojska związane jest nie co innego, jak dowodzenie niem, a zwierzchnik sił zbrojnych pod tym względem nie może mieć złudzeń. Złudzenia są odjęte przez dalszy ciąg tego artykułu, który surowo zabrania prezydentowi uczestniczenia z podwładnymi w najcięższej próbie dla wojska to jest w wojnie. Nie sądząc wobec tego, że nawet zwierzchnictwo sądowe jest mu zapewnione, gdyż nie będąc prawnikiem, nie mogę ocenić, o ile i w jakim stopniu jest to związane z funkcyą dowodzenia. Ciekawem dla mnie jako dla żołnierza jest to, że konstytucya starannie unika wypowiedzenia choćby jednego słowa o stosunku prezydenta Rzeczposoplitej do wojska podczas pokoju. Art. bowiem 46 mówi tylko o stanie wojny, nie dotykając codziennej pokojowej pracy wojska. Chyba pozostawiono to swobodnej interpretacyi w przyszłości. Niechcę zajmować panów długo wojskiem Występując przed wami panowie w mundurze, czuję ten ciężar moralny wywołany sytuacyą sługi państwa. Przykro niekiedy być urzędnikiem a najciężej oficerem.

Przebiegłem atrybuty i rodzaje pracy prezydenta Rzeczpospolitej jak je określa nasza konstytucya. Jest ona niezwykle ostrożna w stosunku do przedstawiciela państwa i narodu, zostawiając go pod opieką ministrów z jego indywidualnym wpływem. Personalny i indywidualny wpływ jednak zależy przedewszystkiem od charakteru osobistego wybrańca narodu. Jak silną jest ta prawda, chcę przedstawić na przykładzie, jedynym dotąd w Polsce — na moim. Przedewszystkiem krótki podział na okresy: Pierwsze dwa lata wojny, następnie dwa lata pokoju. Przyznaję się odrazu do błędu, za który jak panowie, wiecie ciężko odpowiedziałem. Zostałem wybrany na Naczelnika Państwa wbrew mojej chęci. Panów zebranych na ulicy Wiejskiej wówczas ostrzegałem. Przyjąłem ten urząd w przeświadczeniu, że sejm wybrany dla opracowania konstytucyi załatwi tę sprawę szybko. Nie przypuszczałem nigdy, że laury sejmu 4-letniego u nas lub jeszcze dłuższych sejmów — bo jak mówiono aż 7-letnich — będą w naszej historyi się powtarzały Naśladownictwo co prawda nie było zastrzeżone, lecz zrozumiałem wtedy — od tak poprostu, tak jak prawdopodobnie niejednemu z obywateli naszego państwa zdrowy sens dyktował — że Naczelnik Państwa i Naczelny Wódz w jednej osobie podczas wojny, to rzadkie szczęście czy też nieszczęście dla tego i dla tych, co go na tem stanowisku postawili. Niechcę ukrywać, że tę nadzwyczajną władzę, którą miałem w ręku, wyzyskiwałem wówczas w całej pełni, nie pytając o to nikogo i nie będąc przez nikogo o to zaczepiany.

Lecz gdy zbliżał się pokój, przejrzałem po raz pierwszy swoj ąkrótką „panią" i odrazu sobie powiedziałem: nie mogę. Była ona dla mnie takim nonsensem że nawet nie chciałem jej studyować ale do tego niestety potem zostałem zmuszony. Chcę powiedzieć dla historyi, dlaczegom wówczas nie ustąpił. Głównym powodem i motywem była niechęć do obalania swego własnego dzieła. Był bowiem u steru państwa rząd, który sam stworzyłem, używając do tego nietylko wysiłków wiele ale przyznaję i wiele sprytu. Przedewszystkiem był to rzadki wypadek, gdy przy rozbiciu ubiegłego sejmu na stronnictwa udało mi się stworzyć w ciężkiej chwili rząd współpracy wielu stronnictw, poświęcając swą indywidualność dla wspólnego celu. Nadto udało mi się postawić na czele rządu ludzi reprezentujących te warstwy, których przy wszelkich wysiłkach w ubiegłym stuleciu brakowało dla realizacyi pragnień narodu. Tym razem stanęły te warstwy w pierwszym szeregu obrońców Ojczyzny. Były uobywatelone. Niewiem, jak będą rozumować nasze dzieci. Lecz ja u-

rodzony w niewoli ojców swoich pamiętałem i niechciałem choćby tylko przez wzgląd na nich burzyć ich ziszczonych marzeń. Zgodziłem się zostać i przystąpiłem do rzeczowych studyów nad krótką konstytucyą.

Analizę przykładu historycznego przerobię przed panami streszczając mój indywidualny sposób spełniania funkcyi Naczelnika Państwa. Przedewszystkiem więc co do ministrów. Nie umiałem nigdy wybrnąć z trudności i sytuacyi co do sposobu sprawowania rządów za pomocą wpływów. Nie mogłem znosić opieki. Skutki tego wyciągałem, wyrzekając się jasno i otwarcie inicyatywy w wywieraniu wpływów. Mówiłem każdemu rządowi, który mi się prezentował: jesteście panowie odpowiedzialni nawet za mnie. Rządzcie więc panowie. Ja jestem niczem. Jeżeli kto z panów lub wszyscy razem zapragnie cie mego wpływu, to wiedzcie to: swoją opinię wyrażę, ale ostrzegam, że nie zawsze będzie to bezpieczne. Niechcę twierdzić, żeby to było przyjęciem zachęcającem i nie chcę twierdzić, że łatwem było dla panów ministrów zwracać się do mnie o te wpływy, lecz ze względu na mój charakter tylko w ten sposób wybrnąć z sytuacyi umiałem. Co do opieki nademną panów przytoczę charakterystyczny szczegół, że przyjaciel mój od lat wielu gen. Sosnkowski wytrzymywać musiał nieraz ciężkie dla niego burze za to, że chciał zamnie odpowiadać i otaczać mnie najczulszą chociażby przyjacielską opieką. O stosunku do sejmu nie chcę wiele mówić Wpływy tu były małe z niechęcią spotykane zarówno z jednej jak i z drugiej strony. Tłumaczenia zaniecham.

Parę słów jeszcze o reprezentacyi: Nie będę mówił o pieniądzach tych nie pragnąłem i »na klatce« jak sytuacyę moją nazywałem, nie szukałem złoceń. Miałem jednak w roli przedstawiciela państwa pewne dość znaczne ułatwienia. Dziwna karyera życiowa, błyski, którymi mnie otoczył los oraz dumna i spokojna głowa wzbudzały powszechną i daleko sięgającą ciekawość. To niechybnie ułatwiało mi olbrzymią moją pracę reprezentacyjną, do której nigdy mnie nie ciągnęło. Natomiast sądzę, że przyszłemu prezydentowi Rzeczypospolitej trzeba będzie ułatwiać sytuacyę a nie utrudniać jak mnie. W reprezentacyi wewnątrz państwa, która mnie nie była zakazana, spotykałem się ze zjawiskim, które z nieodpartą siłą pozostawiło w moim umyśle głębokie ślady. Tysiące i tysiące spotkań i tyleż rozmów bez względu na to z kim, z bogatym czy biednym, z wykształconym czy też nie, słabym czy silnym, należącym do organizacyi czy chodzącym luzem, wszędzie jedno i to samo. Oczekiwanie, że mam władzę tak wielką, iż zmiany głębsze lub mniejsze zarządzić mogę własną wolą, czy decyzyą. Wyznaję, — byłem zawsze zażenowany. Jakaś dziwna sprzeczność pomiędzy duchem tych żądań a istotną sytuacyą. Czułem się wobec tych szturmów na bardzo słabej pozycyi. Oddaję to wrażenie w całości panom. O kwestyi wojska niechcę mówić wobec tego, co powiedziałem poprzednio. Powiem tylko, że nie mogłem wybrnąć z zawiłej sprzeczności pomiędzy itsnieniem Naczelnego Wodza faktycznie a nie istnieniem jego w konstytucyi.

Nie mogę jeszcze nie wspomnieć o jednej stronie życia reprezentanta państwa i narodu przy naszych polskich zwyczajach. Byłem tarczą dla pocisków różnego rodzaju. Więc były kwiaty, które szczerze cześć, podziw i miłość, były również inne, które mnie bardziej niż wszystko wzruszyło. Były nimi dary niesione mi nie jako osobie lecz urzędowi szczególnie, gdy mi je znosili osobiście niektórzy ludzie a nawet wrogowie. Lecz zwyczaje polskie znają i inne pociski mniej pachnące, — pociski, na które musi być przygotowany przyszły prezydent Rzeczypospolitej, który może będzie miał mniej spokojne nerwy niż ja. Ja te pociski po żołdacku nazywałem »Stinkgranatami«, chcącymi zdusić mnie w.... zapachu. Jako żołnież granaty wytrzymuję łatwo i nie robią one na mnie prawie żadnego wrażenia. Pachną i tyle Długoletnia niewola zostawiła po sobie rozległe bagna i trzęsawiska. Co do mnie na polowaniach nawet gdyby polowano na mnie, chodzę łatwo, bo chód mam lekki, chociaż rękę nieraz ciężką. Nie grzęznę, po przejściu bagien oglądam lekko zamoczoną nogę i idę dalej. Dość o tem.

Szanowni panowie! Jak łatwo z całej mojej przemowy domyśliliście się, dziękuję panom serdecznie za propozycyę kandydowania na urząd prezydenta Rzeczypospolitej. Nie mogę stanąć w sprzeczności z wezwaniem, zawartem w mojem orędziu do sejmu: Właściwy człowiek na właściwem miejscu. Nie uważam, żeby moja właśnie osoba była właściwą przy tych cechach charakteru, które są nieodłączne od indywidualnej pracy, nakazanej przez konstytucyę. Proszę wysłuchać rady: Na mnie proszę nie głosować. Proszę wybrać człowieka, któryby miał cięższy chód lecz lekką rękę. Z bagien i trzęsawisk trzeba się wydobywać. Człowiek o lekkim chodzie przechodzi je za szybko i nie pomaga przez to innym. Natomiast lekka ręka jest potrzebna dla prowadzenia kompromisów. Kompromis jest nieszczęśliwem słowem. W wielu pomysłach łączy się ono z pojęciem zdrady. Tymczasem kompromis jest ściśle związany z istotą demokratyzmu. Polega on bowiem na uznaniu, że nietylko moja wola jednej strony czy chęć jej jest uprawniona do przejawiania się w państwie, lecz że równe prawa ma wola i chęć innych. Kompromis jest ułatwiony, gdy jego konieczność, narzucająca się sama przez się, urasta w zasadę szanowania innych jako współtowarzyszy. Współpraca wtedy jest łatwa i wola jednej strony nie sięga po laury dominowania. Cout que cout. We wszystkich przejawach życia państwowego kompromis taki zapomocą wpływów, jakie przy sprawowaniu rządów ma zastrzeżone prezydent Rzeczypospolitej, prowadzić może stopniowo lekka ręka a nie ciężka, która szybko idzie do przymusu. Dlatego nie radzę się zatrzymywać na kandydaturach o wybitnie partyjnem zabarwieniu. Nie radzę stawiać przyszłego prezydenta Rzeczypospolitej w ciężki konflikt między obowiązkami, jakie ma w stosunku do wszystkich i tylko do niektórych.

Żegnając się z panami i zamykając księgę naszej wspólnej historyi, pozwólcie mi panowie wlać trochę ciepła do mego suchego przemówienia, 4 lata życia mego minęło. Widzę wśród panów nie jednego, który w ciągu ubiegłych 4 lat wyciągał do mnie na chwilę lub na dłużej chętnie i lojalnie rękę pomocy. Chcę wyrazić serdeczną wdzięczność za tę pomoc i zapewnić, że w miłem wspomnieniu zachowam zawsze wszystkich tych, którzy przeszli ze mną chociaż chwilę razem po historycznej drodze — drodze piaszczystej i błotnistej — drodze, jaką w ostatnich dwóch latach przebyłem.

—o—

Konsulat polski w Jerozolimie

Warszawa (AW). W Jerozolimie utworzono konsulat polski. Konsulem został p. Adamkiewicz.

—o—

Pierwsze wrażenia.

Pierwsze wrażenie, które odnosi się, czy to poznając nowego człowieka, czy instytucyę, są najsilniejsze, a zarazem zdaniem Szopenhauera — najprawdziwszy dają obraz.

Starajmy się te pierwsze wrażenia, które nowy dwuizbowy parlament polski wywołuje — zesumować i utrwalić.

Gdy widzimy liczny zastęp wyjętych z urny wyborczej nowych wybrańców ludu, czy to na raucie u Marszałka — czy w senackiej i sejmowej sali obrad, uderza przewaga elementu chłopskiego oraz i wielka ilość młodych twarzy, zwłaszcza na prawicy i w centrum piastowem. Chłopscy posłowie czują swą moc, ze siły liczebnej czerpaną i wkraczają obecnie po raz drugi w zwiększonej nawet liczbie do Sejmu i Senatu. Do gabinetów ministeryalnych, jak na salę balową z pewną podkreślaną ostentacyjnie bezceremonialnością wchodzą. Wiedzą, że w ludowej Polsce są siłą, przeciw której nikt rządzić nie może.

Ta „bezkrawatkowość" Witosa i jego naśladowców to symbol, jakby chęć zademonstrowania, że w Polsce nowy — czwarty, czy może piąty stan wkroczył na arenę polityczną i twardą dłonią ujmuje władzę.

Francya rewolucyjna miała swoich — „sans-culottów", ludowa Polska odrodzona ma swoich „sans-cravatteów" których reprezentantem jest Witos. Nowożytny ten Cincinatus, którego już raz od pługa wezwano do ratowania Polski przed zalewem bolszewickim w r. 1920, obecnie znowu ma klucz sytuacyi w rękach.

Ten — rzeczywiście niepowszedni polityk, któremu, gdyby miał jeszcze pewne kwalifikacye, — należałby się i tytuł męża stanu — on zadecyduje w najbliższych dniach.

Wybór prezydenta, skład przyszłego rządu i najbliższa przyszłość Państwa Polskiego zależy od tego mądrego i przebiegłego, milczącego i podejrzliwego chłopa, któremu wszystkie, nawet najwyższe godności Państwa stoją otworem, jeśli rękę po nie wyciągnąć zechce.

Nie prawica utraciła Piłsudskiego, ale Witos, na którego prawica prawdopodobnie zgodzi się jako prezydenta, skoro spełniło się jej marzenie, jej caeterum censeo: Piłsudski delendum esse.

Ilość bezwzględnych zwolenników Piłsudskiego topniała w ostatnich tygodniach — dawna zwarta falanga dokoła niego, której centrum stanowiło P. S. L. Piast, kruszyło się, a aklamacyą przyjęta rezolucya Piasta na rzecz Piłsudskiego nie omamiła wtajemniczonych.

Co charakteryzuje obecne położenie w Warszawie to mnogość leaderów — a brak centralnej postaci, uznawanej przez większość i wyposażonej autorytetem podobnym jak np. Masaryk lub Benesz w Czechach.

Namiętne walki partyjne i wzajemne oskarżenia — atakowanie przez prawicę Piłsudskiego i obniżanie powagi poprzedniego Sejmu — to wszystko mści się obecnie.

Wpadająca w oko demokratyczność co do form i przewaga elementu włościańskiego, uwidacznia się także w stosunku do ministrów i biurokracyi.

Dotąd nie wyrobiła się w Warszawie wysoka biurokracya, jako kasta. Wszystko tu jeszcze młode i niepewne i dość skromne. Brak jeszcze biurokracyi cywilnej jako kasty, ale czuć już wojskową.

Gdy się widziało wśród skromnych — czasem mniej niż skromnych, ubrań cywilnych na raucie, Marszałka Piłsudskiego

przepasanego szeroką błękitną wstęgą orderową na pięknym mundurze a za nim marsowe, błyszczące od srebra i orderów postacie generałów — nasuwają się mimowoli analogie z epoki porewolucyjnej Francyi: Napoleonizm...

Co uderza zewnętrznie w Sejmie, to silne podkreślanie katolicyzmu. Choć upadła koncepcya Lutosławskiego, aby umieścić w konstytucyi przepis, że Prezydentem Republiki może być tylko katolik (upadła ona ze względu na zagranicę) ale za to nad głównemi drzwiami wchodowemi, przez które do sali obrad wchodzi się, wisi duży krzyż z polskim napisem: „pod tym znakiem zwyciężysz", a u stóp krzyża dopiero wisi godło Państwa: orzeł polski, ale w tak miniaturowych rozmiarach, że go dopiero całkiem zblizka dostrzedz można. Jeśliby to było świadomie zrobione, byłby to symbol średniowiecznego pojmowania stosunku Państwa do kościoła: państwo jako córka i służebnica Kościoła... Charakterystycznem jest też, że jednym z pierwszych wniosków nagłych wniesionych w obecnym Sejmie to wniosek, aby wewnątrz sali obrad zawiesić drugi krzyż.

Księży w samym Sejmie trochę mniej, ale za to w Senacie więcej. W pierwszych szeregach prawicy widnieją z daleka purpurowe kardynalskie birety arcybiskupów Sapiehy i Teodorowicza. Jako pendant możnaby uważać siedzące na lewicy poważne postacie kilku rabinów z czarnymi biretami rabinackimi na głowach. Prócz elementów: chłopskiego i katolicyzmu, nowy element nadaje fizyognomię Senatowi i Sejmowi. Są to reprezentanci mniejszości narodowych, których — z wyjątkiem garstki Żydów — nie było w starym Sejmie. Najsilniejsi weszli Żydzi. Koło żydowskie w Senacie liczy 12, w Sejmie 34 (ewent. 35) członków, razem tedy na zgromadzeniu narodowem 46, czyli przeszło 9 proc. wszystkich głosów. Po nich idą Ukraińcy i Białorusini, którym tak Wyzwolenie jak i PPS. ofiarują się na opiekunów, oraz Rosyanie i Niemcy. Rola Koła Żydowskiego jest obecnie zgoła inną, niż w poprzednim Sejmie, gdzie byli luźnem zjednoczeniem czterech czy pięciu maleńkich frakcyjek, niezgodnych ze sobą. Dziś Żydzi są klubem silnym i zwartym, który w Senacie trzecie co do liczby miejsce zajmuje, a w Sejmie swoimi 34 głosami — nawet bez pomocy innych mniejszości, zaważyć może na szali.

Nowa warstwa Żydostwa weszła teraz na arenę sejmową. Pierzchły bezpowrotnie stare i przestarzałe typy ery „żydowsko-liberalnej" czy „liberalno żydowskiej" będące wykładnikiem asymilacyi.

Młode Żydostwo zajęło ich miejsce.

Mamy nadzieję, że bronić potrafi ono dzielnie i — da Bóg — skutecznie praw naszego gnębionego ludu.

Michał Ringel.

Angielski parlament wobec kwestyi palestyńskiej.

Londyn. (ŻBK.) Kwestyi palestyńskiej, która stanowiła główny atut wyborczy, parlament angielski narazie nie porusza. O ile korespondent parlamentarny ŻBK. zdołał wysondować opinię, nie ma obawy, by parlament angielski zmienił swoje zasadnicze stanowisko wobec problemu żyd. siedziby narodowej. Natomiast aktualną stała się sprawa Mezopotamii. Niezawiśli liberali wnieśli w parlamencie rezolucyę wyrażającą ubolewanie z tego powodu, że rząd nowy nie zdobył się jeszcze na politykę, któraby zmniejszyła wydatki Anglii w Meropotamii.

W poszukiwaniu za prezydentem Rzeczypospolitej.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa 5 XII. Gdyby konstytucya nie narzuciła terminu wyborczego prezydenta Rzeczypospolitej możnaby żywić uzasadnione nadzieje, że poszukiwanie odpowiedniego kandydata przeciągnęłoby się nie tygodniami ale miesiącami.

Zwłoce takiej sprzyjają ciągłe dąsy między dwoma ugrupowaniami ludowemi w parlamencie to jest między Wyzwoleniem a Piastowcami oraz zgrabnie przemycone hasło, że głosy przedstawicieli mniejszości narodowych oddane na kandydata lewicy godzą w autorytet przyszłego prezydenta.

Konstytucya jednak zwłoki nie dopuszcza i domaga się wyboru pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej w siedem dni po ukonstytuowaniu się prezydyum obu Izb. Nie usuwa to bynajmniej istniejących trudności ale zmusza do szybkiej decyzyi.

Do namysłu pozostało tylko trzy dni.

—oxoo—

Enuncyacya ministra Kumanieckiego w sprawie numerus clausus.

Warszawa 5 XII. (tel. wł.) Komitet Wykonawczy wiecu ogólno akademickiego w Warszawie w sprawie numerus clausus interweniował u ministra oświaty Kumanieckiego i premiera Nowaka odnośnie do rezolucyj uchwalonych przez wiec. Min. Kumaniecki wysłuchał delegacyę a zamiast odpowiedzi ustnej wręczył pismo, które już miał przygotowane u siebie.

Pismo to brzmi: Co do numerus clausus w szkołach akademickich zachodzi pewne nieporozumienie. Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego nie stoi bynajmniej na stanowisku odrzucania odnośnych wniosków Rady Wydziałowej. Jeśli wniosek Rady opiera się na danych wykazujących jego uzasadnienie ze względu na wymagania sprawności i wydajności nauki — jest zatwierdzony. Niedawno na przykład miało to miejsce co do pracowni chemicznych na politychnice lwowskiej. Rezolucya ostatniego wiecu stawia sprawę numerus clausus nie na dotychczas praktykowanej zasadzie konkretnych wniosków poszczególnych Rad Wydziałowych jak to przewiduje art. 86 ustawy o szkołach akademickich lecz na pewnej zasadzie ogólnej. Sprawa zatem wymaga jej rozpatrzenia przez Min. wyznań i oświecenia pod kątem widzenia obowiązujących przepisów.

Tego samego dnia delegacya odwiedziła prezydenta Nowaka, który nie zajął jednak stanowiska wobec postulatów młodzieży polskiej, skierowując ją do ministra oświaty. Na to delegacya odpowiedziała premierowi, że odpowiedź udzielona przez ministra oświaty nie zadawala młodzieży akademickiej i nie wystarcza jej. To oświadczenie przyjął premier do wiadomości.

Obecnie jak komunikuje Komitet Wykonawczy sprawa została skierowana na drogę ustawodawczą a Kom. Wyk. wiecu uzyskał od szeregu klubów poselskich zapewnienie poparcia tych postulatów. W związku z tem należy zauważyć, że posłowie klubu N.P.R. zamierzają podobno poprzeć w sejmie postulaty polskiej młodzieży akademickiej w sprawie numerus clausus.

Jak wygląda regulamin dla senatu.

Autorem p. Trąmpczyński.

Warszawa 5 XII (tel. wł. Odbyło się pierwsze posiedzenie komisyi regulaminowej senatu, na której rozpatrywano projekt regulaminu wniesiony formalnie przez prezydenta senatora Nowaka a ułożony podobno przez p. Trąmpczyńskiego. Po referacie p. Buzka okazało się, że projekt zawiera szereg postanowień, które mogą nadać marszałkowi senatu niezwykłą władzę nad senatorami, zaś senatowi samemu przyznają niekonstytucyjnie szeroką kompetencyę w stosunku do sejmu.

M. i. marszałek senatu otrzymuje prawo cenzurowania interpelacyj. Może zastosować w stosunku do senatorów kary dyscyplinarne, pieniężne; za każde przywołanie do porządku może odebrać senatorowi jedną czwartą część dyet dziennych za każde wykluczenie z posiedzenia marszałek może opornemu senatorowi odebrać całomiesięczne dyety. Przemówienia senatorskie mogą być ograniczone do 30 a nawet do 5 minut. Regulamin przewiduje, że senat może wziąć na siebie inicyatywę prawodawczą co sprzeciwia się brzmieniu konstytucyi.

Wywiązała się dyskusya w której senator Braude (Koło żydowskie) s. Praus (P.P.S.) i s. Woźnicki (Wyzwolenie) oświadczyli się przeciw temu projektowi regulaminu.

Dalszy ciąg dyskusyi odroczono do środy. Opozycya Thugutowców ,socyalistów i mniejszości narodowych nie będzie w stanie obalić projektu pp. Nowaka i Trąmpczyńskiego, albowiem Piastowcy wraz z prawicą dysponują w senacie większością.

—o—

Polski projekt paktu o nieagresyi.

Konferencya rozbrojenia w Moskwie.

Moskawa. (Pat.) Projekt paktu o nieagresyi, złożony przez delegacyę polską, do którego przyłączyły się państwa bałtyckie zaznacza: strony układające się zobowiązują się na czas trwania paktu do wzajemnego wstrzymania się od napadu na terytorya określone przez traktat pokojowy, lub inne umowy, dotyczące granic, zawarte pomiędzy sąsiadującymi państwami, o ile traktaty takie już istniały, a zgodnie z obecnym status quo, o ile inne traktaty pokojowe, lub inne umowy w sprawie granic pomiędzy państwami sąsiadującymi nie były jeszcze zawarte. Strony oświadczają, że wszelkie konflikty załatwione będą przy użyciu środków pokojowych. Strony zgadzają się na to, aby w razie nieporozumienia w sprawach nieobjętych traktatem pokojowym lub umowami terytoryalnemi, oraz w razie niemożności załatwienia tego nieporozumienia na drodze dyplomatycznej, rozstrzygnięcie powyższego nieporozumienia oddane zostało pod arbitraż, o ile zainteresowane państwa nie są członkami Ligi Narodów. O ile w czasie trwania niniejszego paktu zostanie podpisana umowa dotycząca wzajemnych gwarancyi obronnych i ogólnej redukcyi zbrojeń pod egidą Ligi Narodów. niniejszy pakt o nieagresyi zachowuje moc tylko w tym wypadku, jeżeli nie będzie sprzeczny z postanowieniami wymienionej umowy o gwarancyach i ogólnej redukcyi zbrojeń. Pakt o neagresyi może być przyjęty również przez Rumunię oraz za zgodą stron układających się przez inne państwa, nie biorące udziału w konferencyi.

JUŻ WYSZEDŁ

KALENDARZ

DZIENNIKA ‚CHWILA'

NA ROK 1923

5683|5684

DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY

= ZAWIERA PRACE: =

Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KAUFERA
Henryka TREJWERTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA

CENA EGZ. 1500 Mk.

Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

Posłowie żyd. przeciw redakcyi mandatów polskich w Sejmie litewskim.

Warszawa. (Pat.) Wydział 1. D. Ministerstwa spraw zagranicznych został poinformowany, że na posiedzeniu komisyi mandatowej Sejmu litewskiego poświęconemu weryfikacyi mandatów poselskich, poseł żydowski Brukus przedstawił opinię dwóch rzeczoznawców prof. Burkhardta i Knipfela z Berlina, którzy zdecydowanie wypowiedzieli się przeciwko znanym zarządzeniom w sprawie mandatów mniejszości. Przedstawiciel większości sejmowej oświadczył ,że opinii takiej nie przyjmuje do wiadomości.

Kierownicze rządowe koła litewskie zwróciły się według informacyi z Kowna do trzech osób z pośród Żydów z propozycyą by zaniechali bojkotu. Redukcya liczby posłów żyd. odbyła się jedynie ze względu na chęć nieidopuszczenia polskiej mniejszości. Posłowie żydowscy mieli odpowiedzieć, że kwestya redukcyi jest dla nich sprawą zasadniczą która decyduje o demokratyźmie.

—o—

Jak mordowano na Węgrzech Żydów.

Wyrok w procesie b'p. Landaua.

Budapeszt. (W. T. B. U.) Sąd wojskowy tutejszy ferował wczoraj wyrok przeciw oskarzonym o zamordowanie względnie o przyczynienie się do zamordowania błp. Landaua. Por Dańsky został skazany na 6 tygodni, podpor. Liskowsky i sierżant Gwuda na dwa tygodnie domowego aresztu. Kara ta została umorzona więzieniem śledczem.

Śmieszny ten wyrok przeciwko mordercom mógł tylko ferować sąd węgierski, który jak wiadomo stoi pod presyą bandytyzmu „odradzajacych się Węgier". Prokurator nie miał nawet odwagi wnieść zażalenia nieważności, natomiast mordercy wnieśli przeciw w rokowi sprzeciw z powodu zbyt wysokiego (!) wymiaru kary. (przyp red.)

—o—

Prof. Weizman w Palestynie.

Berlin. (Ziko). Prezes org. syon. przybył do Chaify, gdzie przyjęła go także delegacya Arabów. Dr. Weizmann oświadczył, że mimo kryzysu, jak i obecnie zapanował w kwestyi żydowskiej, jest jednak pewnem, że Anglia pozostanie wierną swoim zobowiązaniom i że polityka palestyńska rządu angielskiego wobec Palestyny nie dozna zmian. Prof. Weizmann pojechał następnie do Jerozolimy, gdzie zagościł u Wysokiego Komisarza.

Z konferencyi lozańskiej.

Walka o cieśninę dardanelską.

Wiedeń (AW). Dzienniki tutej. donoszą z Lozanny: Walka o cieśninę dardanelską rozpoczęła się 4. b. m. Turcy oraz Rosya złożyły oświadczenie, z którego wynika, że załatwienie tej sprawy napotka na ogromne trudności, Ismed Pasza oświadczył, że kwestya cieśnin może być traktowana tylko przy współudziale wszystkich państw morskich oraz, że oba wybrzeża Bosforu są terytoryum tureckiem. Bezpieczeństwo Konstantynopola musi być za wszelką cenę zapewnione. Turcy gotowi są do zawarcia umowy która nie przyniosłaby szkody ich interesom. Lord Curzon zaznaczył, że oświadczenie tureckie jest niewystarczającem, na co Ismed odpowiedział: „Nie mam nic więcej do powiedzenia.

Następnie zabrał głos Cziczerin, którego oświadczenia wywarły wprost senzacyjne wrażenie, gdyż oświadczył, że Rosya żąda zapewnienia równouprawnienia z wszystkimi mocarstwami, gwarancyi pokoju, bezpieczeństwa wszystkich terytoryów rosyjskich, jakoteż zupełnej swobody w uregulowaniu stosunków gospodarczych do innych państw. Rosya zastrzegła sobie w sprawie cieśnin Dardanelskich bezwzględną wolność żeglugi handlowej. Cieśniny otwarte mają być pozatem tylko dla tureckich wojennych okrętów. Rosya oświadcza się stanowczo przeciw okupacyi Konstantynopola przez mocarstwa ententy, jako sprzeciwiające się interesom rosyjskim. Po przemówieniu Cziczerina Ismed pasza oświadczył, że stanowisko rosyjskie jest najbardziej zbliżone do tureckiego.

Lozanna. Pat. Curzon, Barrere i Garroni wychodzą z założenia, że wobec faktu, iż Turcya jest suwerenną władczynią cieśnin Dardaneli i Bosforu, słusznem jest. żeby delegacya turecka powstrzymała się z przedstawieniem swoich zapatrywań w sprawie cieśnin, do czasu zapoznania się z propozycyami mocarstw w tej sprawie.

Wiedeń. (Pat) Gdy Cziczerin złożył swe oświadczenie, delegat rumuński stwierdził, że ze wszystkich państw biorących udział w konferencyi, tylko Rumunia podziela stanowisko angielskie.

Curzon zwrócił się z zapytaniem do Ismeda paszy, czy Turcya jest rzeczywiście wolnym narodem, czy też wasalem. Ismed pasza odpowiedział: Nie przybyłem tutaj po to, aby słuchać groźb, lecz aby współpracować nad pokojowem rozwiązaniem trudnej sytuacy. Co się tyczy naszego stanowiska to zbliża się ono najwięcej do stanowiska Rosyi. Będziemy jednakże ustalać nasz punkt widzenia dopiero wtedy, gdy zbadamy wszystkie projekty.

Ubezpieczenie pensyjne urzędników prywatnych.

Lwów, 5 grudnia.

Dziennik ustaw R. P. № 103, poz. 940 ogłasza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13. XI. 1922, wydane na podstawie ustawy z dnia 22. IX. 1922 r. (Dz. U. P. № 39, poz. 803), mocą którego m. i. — najwyższa granica ubezpieczonych poborów rocznych podwyższona została z Mp. 60.000 na Mp. 1,200.000 począwszy od 1 listopada 1922 r. Równocześnie podwyższone zostały stosunkowo zarówno świadczenia ustawowe, jak i dodatki drożyźniane do świadczeń, które od 1. IX. b. r. wynoszą miesięcznie:

dodatek drożyźniany do renty starości	Mp. 12.000
do renty inwalidy	10.000
do rent wdowich i sierocych	5.000
do podatku na wychowanie dzieci przy matce	2.500
dodatek do jednorazowej odprawy	100.000

Pracodawcy obowiązani są w ciągu dni 14 od daty ogłoszenia tego rozporządzenia zgłosić w Zakładzie pensyjnym we Lwowie, Piekarska 1 a, pełne pobory swoich funkcyonaryuszy według stanu w dniu 1 listopada 1922 r.

Ubezpieczeniu przymusowemu podlegają wszyscy funkcyonaryusze prywatni (urzędnicy, pomocnicy handlowi i t. d.), którzy nie są zatrudnieni w charakterze służby czeladnej i robotników.

W rocznicę zgonu por. Maksymiliana Stauba.

Lwów, 5 grudnia.

Na trzy dni przed rocznicą smutnych wypadków z listopada 1918 roku przypada rocznica zgonu wiernego syna narodu żydowskiego: Maksymiliana Stauba.

Ludność dzielnicy żydowskiej nie zapomni dnia w którym błp. por, Staub z garstką gorąco żydowstwu wiernych poszli bronić spokoju i bezpieczeństwa ulic żydowskich W godzinę po wyjściu na patrol padł od kuli. przy ul. Nenckiego strugą krwi młodej przypieczętowując swą wierność do ulicy żydowskiej.

W czwartą rocznicę Jego zgonu wspomina go z wdzięcznością i żalem ludność żydowska, dla której stracił swe młode życie.

Cześć Jego pamięci!

CAŁY LWÓW

podziwiać będzie jedno z najpiękniejszych dzieł ekranu osnute na tak ponętnem tle wschodu p. n.

KISMET

Bajkowy dramat w 6 wielkich aktach mający za tło czarowne krainy wschodu, którego kuszące piękno olśni niebawem oczy

CAŁEGO LWOWA

wyświetlany będzie od czwartku 7/1 1922 w Marysience i Koperniku.

Cudowne artystki świata jako odaliski. Niebywały przepych haremów i pałaców. Bajkowy blask życia młodego władcy orjentalnego. Rozkoszne tańce zmysłowe. Kąpiące się odaliski. Romantyczne przygody żebraka. Najukochańsza żona kalifa.

Teatr żydowski
DYR. M. GIMPEL
UL. JAGIELLOŃSKA 11.

W przejeździe do Ameryki
M. Fischsohna, W. Zasławskaja, Bracia Adolf i Herman Fenigstein
„MADAME X“ dramat w 4 aktach Bissona
p. ZASŁAWSKI w roli tytułowej.
Dziś we środę i czwartek Gościnne występy sławnej czwórki
11379
Impr. Bernard Fenigstein.

Dziś 6 bm. po raz ostatni 2-ga i ostatnia serya arcydzieła z cyklu »JASKINIA ZŁOTA«
5-cio aktowy dramat salonowo-senzacyjny pod tytułem:
„KLUB DWUNASTU“
ponadto oryginalne z jęz ie z natury
Pogrzeb Obrońcy Lwowa ś. p. generała Iwaszkiewicza.

Rozprawa przeciw komunistom.

W jedenastym dniu zdołał trybunał przesłuchać ostatnich oskarzonych w liczbie sześciu poczem rozpoczęto postępowanie dowodowem.

Najpierw przesłuchano osk. Teśluka, słuch. filoz., który został aresztowany w ul. Mickiewicza, gdy informował się u przechodnia o kierunek drogi. Do partyi komunistycznej nie należał.

Osk. Adolf Ursaki redaktor „Sprawy Robotniczej“ z przekonań komunistą nie jest i w żadnym kontakcie z partyą komunistyczną nie pozostawał. Pismo poświęcone sprawom robotniczym redagował z funduszów własnych. Pieniądze otrzymywał od krewnych zamieszkałych w Ameryce. Podczas rewizyi nie znaleziono u niego żadnych papierów i żadnej wzmianki protokół policyjny w tym kierunku nie zawierał. Ku swemu zdziwieniu dowiaduje się obecnie, że w protokole policyjnym zamieszczono wzmiankę, iż takie papiery przecież przy rewizyi znaleziono.

Osk. M. Dyrkawiec komunistą nie jest; pracoował jako członek organizacyi budowlanej w Skolem. Nie wie z jakiego powodu został aresztowany.

Osk. Fridzie Leitner zarzuca akt oskarzenia przemycanie i przewożenie bibuły komunistycznej. Do czynu tego oskarzona się nie przyznaje. Kilkakrotnie jeździła do Skały i Turki, gdzie odbierała pakunki z książkami któryc htreści atoli nie znała i przywoziła jej osk. Kriłykowi. Za czynność pobierała płacę 12.000 mk. miesięcznie a nie mając jako robotnic akrawiecka zajęcia ,w ten sposób zarabiała na życie. W areszcie policyjnym zetknęła się ze Spiegiem, który jej oświadczył, że ma na policyi protekcyę. Rzeczywiście Spiegel miał wielką swobodę ruchów, wychodził z aresztów kiedy chciał i przynosił oskarzonej gazety. W aresztach policyjnych jakoteż w więzieniu w Brygidkach obchodzono się z oskarzoną nienależycie. Komisarz przyrzekał jej wolność, jeżeli potwierdzi to co jej przedstawiono. W przekonaniu że wkrótce znajdzie si ęna wolności uczyniła zadość życzeniom urzędnika policyjnego ale wolności nie odzyskała. Wkońcu gdy sędzia śledczy oznajmił oskarzonej, że pozostanie jeszcze w więzieniu 3—4 miesiące postanowiła zeznania złożone na policyi odwołać i złożyć prawdziwe.

Wreszcie przesłuchano oskarzonych Chiela i Schwarzmanna również oskarzonych przez prokuraturę o przewożenie bibuły komunistycznej. Pierwszy przywiózł pakunek zawierający pisma komunistyczne, których treści nie znał dla osk. Schwarzmanna. Pakunek ten odebrała policya Szwarzmannowi i aresztowała go. Obaj wypierają się wszelkiej winy. Na tem ukończono przesłuchanie oskarzonych.

Po przerwie na pytania prokuratora niektórzy oskarzeni udzielają jeszcze pewnych wyjaśnień, poczem obrońca dr. Landau wnosi na powołanie szeregu świadków, m. in. ks. Konstantyna Lubomirskiego, Michała hr. Lubicińskiego i innych na okoliczności, że akt oskarzenia nie wykorzystał wszystkiego ,by osk. Cichockiego przedstawić w takiem świetle, w jakiem on się w rzeczywistości przedstawia. Prokurator w zasadzie nie sprzeciwia się wnioskom, jakkolwiek czyni pewne zastrzeżenia natury proceduralnej. Na wypadek gdyby trybunał przechylił si ędo wniosku obrony, prokurator ze swej strony wnosi na powołanie dwu świadków a to poruczników Dąbrowskiego i Berestowskiego, byłyc hczłonków P.O.W. w Wilnie i katarzynę Kuck z Brzuchowic. Na tem rozpraw ęodroczono do środy trzy na 9-tą rano.

Trzeci sąd doraźny.

Trzy wyroki śmierci. Ułaskawienie jednego skazańca.

Lwów 15. grudnia.

Dziś o godz. 11 min. 16 ogłoszono wyrok sądu doraźnego na morderców Jakóba Münzera. Osk. Kupeckiego uznano winnym zbrodni morderstwa rabunkowego, osk. Kawkę i Bekisza współwinnymi tej zbrodni oraz zbrodni rabunku. Wszystkich trzech zasądzono na karę śmierci przez powieszenie z zamianą na rozstrzelanie. Najpierw straconym ma być Bekiesz, następnie Kawka a ostatni Kupecki jako najbardziej winny. Oskarzeni przyjeli wyrok s okojnie. Obrońcy prosili o przedłużenie terminu wykonania egzekucyi o jedną godzinę, na co trybunał się zgodził. W międzyczasie odnieśli się obrońcy w drodze urzędo ej telefonicznie do kancelaryi Naczelnika Państwa z prośbą o ułaskawienie. Wkrótce nadeszła też odpowiedź. Naczelnik Państwa ułaskawił osk. Bekisza, który ledwo przekroczył 20 rok życia a rola jego w napadzie rabunkowym ograniczyła sie do tego, że stał na straży.

Wyrok na Kawce i Kupeckim wykonano o godz. 2·16 w południe na dziedzińcu w Brygidkach.

NADESŁANE.

Towarzystwo Prawników Żydowskich we czwartek 7. grudnia o godz. 6-tej odbędzie się w lokalu Towarzystwa **Ogólne Zebranie**
Sprawy b. ważne. Koledzy! Jawcie się licznie!
Janowszczyński, sekretarz. Acht, przewodniczący.

Panowie Eisig Pasternak i Herman Neuweld złożyli w naszej Adm. 100.000 Mk. jako sędziowie polubowni na cele dobroczynne a mianowicie 75.000 Mk. na sieroty wojenne, 15.000 Mk. dla ociemniałych dzieci gal. żyjących we Wiedniu i 1000 Mk. dla głod. Rosyan.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa »Dzieci ziemi«

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Japonka«.

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Sublokaterka«.

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 3.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. »Capstrzyk«

TEATR ART. LIT. „U L“
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XI.
Od 1 do 9 grudnia r. b.

1) Prolog, K. Chrzanowski. 2) Farsa w 1 akcie z francuskiego »Manerwy nocne..« 3) Część koncertowa, I. Noskowska, W. Borkowska, Cleo Dermont, K. Chrzanowski. 4) Aktualna farsa w 1 akcie Taufszteina z repert. Orfeum Budapest zlokalizował M. Marek »W Kamienicy na Rejtana«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki. Sala dobrze ogrzana.

— **Uroczystość Asnykowska w Teatrze Wielkim.** We czwartek 7 bm. obchodzić będzie Teatr Wielki w sposób uroczysty 25 rocznicę zgonu Adama Asnyka. Dyrekcya przygotowuj komedyę poety „Bracia Lerche“, w bardzo starannej i stylowej oprawie.

— **Koncert Ign. Manna i nadkantora B. Lwowicza.** W najbliższych dniach odbędzie się koncert w sali Jad Charuzim wybitnych artystów i ulubieńców publiczności WP. Ignacego Manna i WP. Nadkantora B. Lwowicza. Bliższe szczegóły doniosą afisze.

— **Fzym czarodziejski,** odczyt J. Parandowskiego odbędzie się we czwartek 7 b. m. o g 8 wiecz. w sali Kasyna i Koła lit. art. Bilety w Księgarni Naukowej.

— **Biuro Palestyńskie we Lwowie** komunikuje: Najbliższy okręt z Gałatzu odchodzi dnia 16 b. m.

Wyjazd transportu z Warszawy nastąpi dnia 10 b. m., ze Lwowa zaś 11 b. m. wieczorem.

Nazwiska osób, które mają się stawić dnia 11 grudnia na dworcu, będą podane do wiadomości jeszcze w tym tygodniu.

Kandydaci obecnego kontyngentu, których paszporty zostały przedłożone dnia 30 listopada b. r. konsulowi angielskiemu w Warszawie, nie pojadą tym transportem.

— **Za spokój dusz ofiar rozruchów w listopadzie 1918 r.** odbędzie się w niedzielę d. 10 grudnia o godz. 4 popoł. w wielkiej synagodze przedmiejskiej przy ul. Bożniczej żałobne nabożeństwo urządzone staraniem zarządu izraelickiej gminy wyznaniowej.

— **Posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się we czwartek 7 grudnia 1922 o godz. 6 wieczorem w sali posiedzeń Rady m. w Ratuszu.

— **Sekcya galanteryjna** przy Lwowskiem Stowarzyszeniu Kupców zaprasza wszystkich kupców tej gałęzi na zgromadzenie w sprawie cennikowej, które się odbędzie dziś w środę dnia 6 grudnia o godzinie 7·30 wiecz. w lokalu Stowarzyszenia, Hetmańska 6, II piętro. Sprawa bardzo ważna. 11619

— **Kto choruje na żołądek i źle trawi, powinien używać do ciast tylko** czystego tłuszczu „Kunerol“. Tłuszcz ten jest tak lekko strawnym że wcale nie obciąża żołądka.

— **Lwowskie Stowarzyszenie Kupców** podaje do wiadomości P. T. Członków, że wykupno patentów rozpoczyna się w Sekretaryacie stowarzyszenia począwszy od 7 grudnia 1922 w godzinach urzędowych od 10—1 i od 4—6 popoł. 11620

Wiadomości handlowe.

Lwów, 5 grudnia 1922.

Dla akcyi z wyjątkiem Ojkosów tendencya słabsza. Za Chodorów płacono 28750, 29000 i 28000, za Naftę 5000, 4700 i 4500, za Chmielów 13000 i 12750, nieef. 8800 i 8400, za Ojkosy 23000, 23750 i 22750, za Gafotę 3750, za Zieleniewskiego 17000, 16750, za Rakszawę 15500, 15750 i 15600, za P. T. H. 2000 i 1975, za Pezety 3500, 3450 i 3475, za Parowozy 7750, 8000 i 7000, za Karpality 4300, 4400 i 4450, za Sierszę elektryczną 2800, 2700 i 3000, nieef 2000, za Pociski 3200, i 3050, za Bk. Przemysłowy 2900, 2575 i 3000, za Bk. Hipoteczny 1800, 1850 i 2000.

Na targu dewiz kursa prawie bez zmiany. Transakcye w Pradze po 547 i 549, w Berlinie 217, 218·50, 219 i 220, w Paryżu 1220 i 1205, w Czerniowcach 108 i 107·50, w Budapeszcie 715 i 720. w Londynie 78500, 78700, 78250 i 78600, w Wiedniu 25·50, 2540 i 25·50, w Belgii 1108 i 1100, Lei 106, 105 i 106, Korony czesk. 542, Zurych 3260 i 3295, Dolary 17350.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 5 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17250—00000, kanad 17050—17150, marniem. 2·30—2·35, leje 100·00—105·00, fr. franc. 1050—1200, fr. szwajc. 3200—3225 kor. czeskie 530.00—535·00, funty szterl. 76500—77500, liry włoskie 000—000 Wiedeń 0000—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 6500—6600, fr. belg. 1050—1100, Berlin 000—0·00, Praga 000·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00·00.

Złoto i srebro: bez zmiany.
Tendencya ustalona.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 5. grudnia 1922.

PTH. I—III. 2150 - 2350, Impex 400 475, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16500 18500, Parowozy 7000— 8000, Trzebinia fabryka maszyn 8000— 9000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000 - 2500 Polska Nafta 4500—5000, Siersza el. I-III. 2300-2800, Oikos 21000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia II. 10500—11500, Krakus 4300—5000, Chmielów 13000—15000, Górka 26000—27000, Siersza 17000—19000 T. P. G. 16500—18000, Chodorów 29000 31000, Pocisk 3000—4000

Dolary ameryk. 16750—17750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1125 1225 franki szwajcarskie 3200—3325 franki belgijskie 1050 000 funty szterlingi 78750—79790. marki niem. 190— 230 kor. austr. 0·22 0·25½ korony czechosł. 525·00-565·00, liry włoskie 825—900, leje rum. 100·00—115·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 6800·—7000.

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 5 bm. Berlin 0·06½, Praga 16·85— Nowy Jork 528·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 3 35, Wiedeń 0·0076 Medyolan 26·50, Zagrzeb 1·80, Warszawa 0·03½ Paryż 37 10 Londyn 23 98, Holandya 209·00, Sofia 4·00.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 5. bm. Berlin 0·06½, Holandya 210·00 Nowy Jork 530·00, Londyn 24·04, Paryż 37·10, Medyolan 26·65, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 00·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·85, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·80, Bukareszt, 3 35 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·76 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 0·00.

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 5. bm.:

Renta majowa 1000·00, austr. renta koronowa 850, węgierska renta koronowa 9.400, Losy tureckie 490 000—, Renta lutowa 1500·00 Anglobank 75.000 Bankverein 24·200 Bodenkreditanstalt 61.000, Kreditanstalt 30·000, Bank depozytowy 12500 Laenderbank 70000, Merkury 19000 Unionbank 40000·—, Ziwnosteńska banka 790.000 Kolej półn. 9,820·000 Kolej południowa 145500 Alpiny 296·000, Berg- und Huetten 2 500.000 Krupp 320.000 Poldihütte 606 000, Prager Eisen 1,180.000, Rima 270 000, Skoda 810·100·— Zieleniewski 00.000, Apollo 400.000 Fanto 000.000·— Galicia 6,000.000 Schodnica 700.000·, Gal. Karpaty 1,160·000—, Koleje austryackie 0,610.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 520000·— Kolej Lwów-Czern. 000·000, Bank obrotowy 15500.

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn p. Erny Reicher z p. Leonem Rotterem serdecznie gratulują Hartmanowa i Gebuhrer.

Serdeczne życzenia do zaręczyn p. Erny Reicherówny z p. Leonem Rotterem zasyła firma S. Sigal Wurm.

Z okazyi zaręczyn pana Jakóba Schlaga z panną Bronią Friedmanówną serdecznie gratulują koledzy

Kiken Biller Landau.

Z okazyi zaręczyn naszej koleżanki p. Erny Reicher z p. Leonem Rotterem wiele szczęścia życzą współpracownicy kantoru wymiany

S. Sigal Wurm.

DROBNE OGŁOSZENIA

RÓŻNE.

Umiem szyć, mam mieszkanie, wyrobioną klientelę. Poszukuję spólniczki umiejącej samodzielnie szyć, która ma maszynę do szycia. Kleparowska 5. Rosberger. 11601

Gruz i starą cegłę bezpłatnie oddam. Wiadomość S. Raparort, Kazimierzowska 16. 11628

Zakład robót ręcznych T. Willer i W. Fall, Zyblikiewicza 37, parter. 11455

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1039

NAUKA i WYCHOWANIE

Rutynowany buchalter pedagog, wyucza buchalteryi pojed. i podwójnej, oraz korespondencyi polsko-niemieckiej, stenografii i rachunków kupieckich, pod gwarancyą w 3-ch miesiącach. Zgłoszenia do Adm. »Chwili« pod »Dobra przyszłość«.

Przygotuję w bieżącym roku szkolnym do egzaminu 4—5 gimn. Pod »Daję gwarancyę za wynik« do Admin. 11621

KURSY do MATURY gimnazyalnej wszystkich typów KURSY GIMNAZALNE (do klas poszczególnych) pod kierownictwem wytrawnych sił pedagogicznych. Wpisy codziennie od g. 11 do 12. Łyczakowska 34. I l. p. 11361

INTERESA HANDLOWE.

Poszukuję spólnika z większym kapitałem do dobrze prosperującego hurtownego składu owoców południowych i towarów kolonialnych. Do Administracyi pod »Kapitał«. 11624

Biuro handlowe (sklep) z całkowitem urządzeniem w centrum miasta do ustąpienia. Oferty pod »L 8« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11630

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Poszukuję mieszkania 2 lub 3 pokoji z komfortem lub bez, pośrednictwo dobrze wynagrodzę. Zgłoszenia pod »dobry interes« do Admin. »Chwili«. 11625

Lokal nadający się na sklep lub małą fabryczkę w samym mieście do wynajęcia. Wiadomość: Krach i Zimerman, magazyn obuwia Krakowska 26. 11626

MAŁŻEŃSTWA.

Kawaler z wykształceniem akademickiem na dobrem stanowisku lat 35 pozna w celu matrymonialnym pannę przystojną, dobrze zbudowaną, nieszczupłą z odpowiedniem posagiem. Zgłoszenia nieanonimowe »Felicitas« Administracya. 11613

Dla mojej siostry, bardzo inteligentnej i przystojnej panny z lepszej sfery, gospodarnej, z posagiem 5,000.000 Mp. pragnę znaleźć towarzysza życia w osobie inteligentnego pana (Żyda, także wdowca), na odpowiedniem stanowisku, w wieku od 35 lat zwyż. Listy do Administracyi pod »Prawy charakter«.

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych

Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Używane sztuczne zęby, precyoza, złoto, srebro klejnoty, perły, kupuje, wypłacając najwyższą wartość. Strauch, Jubiler. Lwów, Legionów 29.

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

M. SIEINHAUS, Lwów, Krasickich 18-a poleca ze składu walce i kamienie młyńskie. 11372

POSAD POSZUKUJĄ.

Absolwent Akademii handlowej, fachowiec z branży drzewnej, z praktyką w tartakach i biurach drzewnych zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Energiczny«. 11569

Solicytator adwokacki z 16-letnią praktyką, zdolny tabularzysta biegły w sprawach spadkowych pracujący w koncepcie w języku polskim i ukraińskim, piszący na maszynie poszukuje odpbwiedniej posady. Zgłoszenia Jakób Stein, Borszczów obok Czortkowa 11615

Sumienny emeryt poszukuje posady inkasenta, magazyniera lub woźnego. Zgłoszenia do Administracyi pod »Emeryt«. 11627

Filozofka V. sem. poszukuje posady w gimnazyum w Królestwie albo prywatnej nauczycielki we Lwowie lub na prowincyi. Hirschbornówna, Lwów, Zamarstynowska 53. 11614

Zdolna krawczyni poszukuje posady w większe. pracowni. Wiadomość Gródecka 39 First nanj

WOLNE POSADY.

Firma A. H. Zipper, Lwów, Rynek 32 poszukuje uzdolnionych czeladników jubilerskich, monterów do łańcuszków do bransoletek i biżuteryi. Warunki korzystne. Przyjęcie zaraz. 11586

Stenotypistki polsko-niemieckiej poszukuje Wawel S. A. ul. Marynski 9. 11580

Panna zdolna w prowadzeniu ksiąg z dłuższą praktyką, jako siła samodzielna lub pomocnicza w buchalteryi zostanie natychmiast przyjęta. Zgłoszenia osobiste lub pisemne: »Małopole«, Pasaż Hausmana 5/II. 11568

Adwokat Dr. Aleksandrowicz w Borysławiu poszukuje z powodu wyjazdu koncypienta zupełnie rutynowanego zdolnego do samodzielnego prowadzenia kancelaryi obok drugiej siły koncepowej.

Poszukuję natychmiast manuantki. Adwokat Schleifer, Kościuszki 3. 11616

Praktykant za wynagrodzeniem zostanie przyjęty do Salonu obrazów 3 go Maja 11 a.

Zdolnej panny do kasy i podręcznej książkowości dobrze rachującej przyjmie natychmiast Kornblum i Zawadzki, Rzeźnicka 18. 11631

Buchaltera stanu wolnego pełniącego zarazem funkcyę magazyniera przyjmie fabryka octu »Gewerkos«. Zniesienie 265. Zgłoszenia od 10—12 przed. 11646

Poszukuję za dobrem wynagrodzeniem do prowadzenia ksiąg kopalnianych buchaltera zdolnego bilansistę lub buchalterkę. Zgłoszenia w piątek między 1—4 pop Diamandstein, Listopada 23. 11564

Poszukuję panny z rutyną do dzieci. Wiadomość Breth i Pordes, Legionów 35. 11570

Emigranci i Reemigranci!

Kto chce mi ć przyjemną i wygodną podróż do Ameryki,
Kto chce otrzymać wiadomości o wszelkich rozporządz. konsula amer w sprawie wiz, affid vitów itp.,
Kto chce otrzymać wiadomości o rozporzą zeniach władz w sprawie paszportów, obyw telstwa i t. p.,
Niech się zgłosi do popularnej linii:

„CZERWONEJ GWIAZDY"
„RED STAR LINE"

we Lwowie: ul. Sykstuska 29
w Tarnopolu: ul. Mickiewicza 31

które wysłało w ostatnim okresie emigracyi prawie połowę wszytkich emigrantów do Ameryki.

Okręty „RED STAR LINE" z oddzielnemi kabinami III. klasy na 2, 4 i 6 osób odchodzą co tydzień z Antwerpii i Gdańska.
CENTRALA w WARSZAWIE: **ul. Marszałkowska l. 137** gdzie zwracać się do wydziału lwowskiego.
FILJE: Lwów, Tarnopol, Równe, Kowel, Wilno, Grodno, Brześć, Lublin.

Baczność reemigranci! Reemigranci mogą dostać pozwolenie na wyjazd do Ameryki bez affidavitu. Bl żs ych informacyi udzielają nasze biura.

Uwaga: W biurach naszych pisze się bezpłatnie d pesze i listy w języku ang elskim do krewnych w Ameryce. Listy wysłane są do Ameryki najszybszą pocztą lotniczą. Biura też chętnie udzielają ustnie i pisemnie wszelkich informacyi w sprawach emigracyi.

Ogłoszenia.

NAJLEPSZE OBUWIE
H. TENDLER
ul. K lińskiego 1 obok Kawiarni Wiedeńskiej.

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11 97

MARMELADA
marki »BAŁTYK«
DO NABYCIA TYLKO HURTOWNIE 11612
» **Lwów, ul. Sykstuska l. 23.** «

ŻURNALE
Femina, Chiffon, Dame, Elegant: Welt, Revue de Modes Favorit, Star, London Styles, Ullst in, Smart, La Robe **Biuro Dzienników i Ogłoszeń Sokołowski, Jagiellońska 7.** 11511

Latarki elektryczne, baterye, żarówki zapasowe, hurtownie i detalicznie poleca **J kób Rosenmann** LWÓW AKADEMICKA 26

Restauracya J. MANGA
Plac MARYACKI 5 (dawniej Hotel Francuski)
poleca **doborowe obiady z 3 dań od Mk. 1200,** oraz kolacye o każdej porze. — Codziennie Koncert muzyki salonowej. 11 57

Sanki, narty, łyżwy,
SWETERY i t. p. SANDOWA ciężarki, ROZCIĄGACZE stalowe, sprężynowe, LATARKI elektryczne, BATERYE za asowe poleca 11543
J. ROSENMANN, Lwów, Akad micka l. 26
Warsztat reper. na miejscu.

Nadeszła nowa przesyłka eterycznych olejków, essencyi i farb
FABRYKI
SCHIMMEL i SKA
w Miltitz koło Lipska.
Sprzedaż po cenach fabrycznych i w oryginalnem opakowaniu u zastępcy
M. KOHN 11643
LWÓW, UL. TEATYŃSKA 7.

Maszyny do szycia
światowej sławy
Dürkopp-Seidel-Naumann
wszystkich systemów a specyalnie **maszyny do domowego użytku** polecamy po cenach fabrycznych
VIOLIN i TISSER
Lwów, Bernsteina 1. Kazimierzowska 28.
Wszelkie przybory do w zystkich systemów, igły Lamertza oraz ol wa amerykańska stale na składzie,

Zastępcy
dla sprzedaży
bateryjek do kiesz. lamp elektr.
na Wsch. Małopolskę poszukuje poważna firma w Zach. Małopolsce (Produkcya około 10 000 sztuk dziennie). — Zgłoszenia pod »Bateryę« do biura ogłoszeń F. Stattera, Kraków, Grodzka 13. 11595

Materyały Automobilowe
„Bosch" — dynamo, świeczki, magnety, trąbki reflektory — poszukiwacze. Instalacye
„Deuta" — tachometry kilometrowe,
„Zenith" karboratory.
Oryginalne amerykańskie opony i dętki, wszelkie wymiary, narzędzia, instrumenta sygnałowe, klaxony, łańcuchy śniegowe, łańcuchy do wozów ciężarowych, elektr. lampki, ochraniacze dla chłodników, kufry automobi owe, hauby
STALE NA SKŁADZIE
hurtownie detailicznie
BARON, LIBIK i SKA
Lwów, plac Maryacki 7.
TELEFON 228. — SPRZEDAŻ W KAŻDEJ PORZE DNIA
Adres telegraficz. „BALICO" **RUDOLF MOSSE-CODE.**

WINA KRAJOWE
znakomite w smaku, niczem nie ustępujące winom zagranicznym a to:
Chateau d'or wino wytrawne
Vermouth
Wino deserowe
sprzedaje HURTOWNIE Pierwsza krajowa Wytwórnia win owocowych
„JARŁOWIN", Bogusławskiego l. 9.
TELEFON NR. 6. 11633

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1348 Lwów, piątek 8. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.554

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim. 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 800 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i [illegible] zaręczynowe i ślubne za wiersz [illegible] 0 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. [illegible] ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Przykład — Europy?

Obrońcy i opiekunowie propagandy antysemickiej na wyższych uczelniach polskich mają obecnie znakomity argument na wszelkie z naszej strony, jak i ze strony polskich sfer postępowych odzywające się głosy protestu i oburzenia: Jakto, przecie i na Zachodzie, w Europie, dzieje się to samo!... I nuż cytować skandale na uniwersytecie wiedeńskim, nagonkę antysemicką przeciw rektorowi Steinherzowi na niemieckim uniwersytecie w Pradze, nastrój w Budapeszcie, „ławki aryjskie“ i usiłowania „odżydzenia“ ciał profesorskich na niektórych uniwersytetach w Niemczech itd.

Argument ten wydaje się naszym reakcyonistom wprost zabójczym. P. Nowaczyński powołuje się nań jako na bezapelacyjną opinię — cywilizacyi... A biedny, na plewach endeckich karmiony czytelnik wierzy, że „numerus clausus“ jest najświeższym wykwitem europejskiej mądrości i ostatnim rezultatem racyi stanu państw zachodnich...

A przytem przeocza mało krytyczny zwolennik endecyi, iż jego publicyści i przywódcy duchowi, po raz pierwszy, mówiąc o „Europie“ i o „Zachodzie“, stawiają mu za wzór Niemcy i Austryę — zamiast Francyi! Ani razu nie wspominają ci panowie o Sorbonie, o Oxfordzie, o uniwersytetach amerykańskich, ale, mimo nieprzejednanej swej nienawiści do wszystkiego co niemieckie, za przykład najwyższej godny pochwały stawiają — Berlin, Jenę, Wiedeń i niemiecki uniwersytet w Pradze.

Gdzie tu konsekwencya? Jeśli miarodajną jest cywilizacya łacińska, jeśli zdrój mądrości politycznej płynie we Francyi i Włoszech, to dlaczego i w kwestyi stosunków uniwersyteckich nie brać stamtąd wzoru? Czyżby kultura niemiecka stała pod niektórymi względami wyżej od francuskiej? Pomyślcie nad tem, zacni panowie, którzy w młodzieży swojej rozpętaliście nizkie instynkty szowinistycznej barbaryi, a teraz z satysfakcyą wskazujecie na takież same objawy brutalnej nietolerancyi — w Prusiech!

I zastanówcie się przedewszystkiem nad tłem ogólnem nagonki antysemickiej w Niemczech, Austryi i na Węgrzech. Przekonacie się, że nie można ani na chwilę przykładać jednej miary do stosunków u nas panujących i stosunków tamtejszych. Jeśli sobie uzmysłowimy, iż heca antyżydowska zerwała się w Berlinie, Wiedniu, Wirtemberdze itd., a nie w Paryżu, Rzymie lub Londynie, to łatwo dojdziemy do jej źródła. Źródłem tem, to reakcya panująca na wszystkich polach życia politycznego i społecznego w państwach i wśród narodów pokonanych. Olbrzymie nie-

PONOWNE WYBORY lecz nie do SEJMU

tylko w magazynie S. FEDERA LWÓW SYKSTUSKA 7.

Nowości dla Pań i Panów! Bielizna wykwintna, Swetery, Pończochy, Skarpetki, Rękawiczki, Krawaty, Kołnierze, Torebki damskie, Portfele.

Wyciąć!!! Za okazaniem tego wycinka 10% opustu z cen wystawowych i piękny podarunek na gwiazdkę. Radzę we własnym interesie nie zwlekać z zakupnem kto zaraz kupuje — tanio kupuje.

S. FEDER, Sykstuska 7.

1148

Z kuloarów sejmowych.

Warszawa 6. grudnia (tel. wł.) Sprawa wyboru kandydata na prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej stanowi ożywioną wymianę zdań w tutejszych kołach politycznych i parlamentarnych. Kandydatura marszałka Trąmpczyńskiego, aczkolwiek wysunięta z wielkim pospiechem nie jest więcej aktualną, nie spotyka się nawet więcej z poparciem u czynników zainteresowanych. Stanowisko Piastowców nie jest na razie znane. Piastowcy radzili wprawdzie dzisiaj cały dzień, ludowcy zapewniają jednak że narada poświęcona była likwidacyi akcyi wyborczej, organizacyi stronnictwa i delegowaniu członków do komisyi sejmowych. Socyaliści i Tugutowcy okazali się szczersi o tyle, że zasłonili się poufnością obrad.

Być może, że ta właśnie konspiracyjność przyczyniła się do rozpowszechnienia pogłoski, rokującej nadzieje iż możliwą jest konsolidacya stronnictw lewicowych, które wysuną wspólną kandydaturę na prezydenta Rzeczypospolitej. Z rozmów dziennikarzy z Tugutowcami wynika, że Wyzwolenie godzi się na kandydaturę p. Wojciechowskiego, ale pod warunkiem, że blok lewicowy wyłoni ze siebie większość parlamentarną, na której się oprze nowy rząd. Programem nowego rządu miałaby być naprawa skarbu przez pociągnięcie do świadczeń podatkowych nietylko szerokich warstw włościańskich, lecz także ziemiańskich, przemysłowych i handlowych.

Wbrew rozsiewanym pogłoskom Koło Żydowskie na dzisiejszej naradzie postanowiło nie powstrzymać się od głosowania przy wyborze prezydenta Rzeczypospolitej, lecz uzależnić swoje stanowisko od osoby danego kandydata. Dodać należy, że prezes Koła dr. Thon pertraktował dzisiaj nie obowiązująco z leaderami klubów lewicowych. Rokowania te dotyczyły wyborru prezydenta.

Piłsudski nie przeniesie się do Wilna.

Warszawa. (AW.) „Przegląd Wieczorny“ zaprzecza pogłosce jakoby Naczelnik Państwa miał zamiar przenieść się na stały pobyt do Wilna.

—o—

Językiem urzędowym senatu jest język wyłącznie polski.

Warszawa. (AW.) Na posiedzeniu Komisyi regulaminowej senatu rozważano artykuły, projektowanego regulaminu senackiego. Uchwalono pierwszych 8 artykułów, między innymi, że językiem urzędowym obrad zarówno w komisyach jak i na plenum jest język polski, i że żaden inny język nie może być dopuszczony do dyskusyi. Przedstawiciele mniejszości narodowych podczas obrad w komisyach nie oponowali przeciw temu.

Przyjęto również zasadę zwykłej większości przy wyborze prezydyum senatu, wbrew głosom senatorów żydowskich, którzy domagali się uchwalenia zasady proporcyonalnej. Przedstawiciele P. P. S. i „Wyzwolenia“ wstrzymali się w tej sprawie od głosowania.

—o—

Audyencya pożegnalna u J. Exc. Piłsudskiego.

Warszawa (Pat.) Dzisiaj przyjął Naczelnik Państwa na audyencyi pożegnalnej korpus dyplomatyczny, wraz z attache wojskowymi. Naczelnik Państwa podziękował zebranym za czteroletnią przyjazną współpracę. Naczelnikowi Państwa odpowiedział dziekan korpusu dyplomatycznego nuncyusz apostolski mgr. Lauri.

—o—

„ALBA“ Ska z ogr. por. Lwów ul. Halicka 21
Nowo-otwarty dział Jumpery, Sweatery, parasolki-przeczochy Jakość pierwszorzędna

zadowolenie ogółu, protest przeciw czynnikom po przewrocie rządzącym a ponoszącym rzekomo winę za wszelkie niedole i niedomagania powojenne, i cały szereg momentów natury psychologicznej — wszystko to powoduje chroniczne wybuchy antysemityzmu w państwach zwyciężonych, a w szczególności na terenie najbardziej drażliwym i stanowiącym najczulszy poniekąd rezonans dla nastrojów młodzieży jako warstwy najbardziej w społeczeństwie aktywnej — na uniwersytetach. Stąd nagonka na Einsteina, żakowska heca przeciw zniemczonemu Żydowi Steinherzowi ze strony bursów niemieckich w Pradze, konflikty uniwersyteckie w innych miastach niemieckich itd.

Cały ten kompleks zjawisk nie wykazuje nic analogicznego do stosunków w Polsce i dlatego to nie można absolutnie propagandy za wprowadzeniem u nas numerus clausus, za odebraniem Żydom prawa noszenia czapek akademickich (w Warszawie) itp. „usprawiedliwiać“ analogicznym ruchem na — Zachodzie. Na Zachodzie europejskim ruchu takiego wcale niema. Jedynie w państwach pokonanych, środkowo-europejskich szerzy się na specyficznem podłożu tamtejszem wybujała reakcya, której nieodłącznym objawem jest wszędzie — antysemityzm.

Polska nie jest państwem pokonanem, polskie stosunki polityczne nie wykazują w niczem analogii do stosunków niemieckich, węgierskich lub austryackich, Polska ma w swem łonie jedną trzecią część narodowości niepolskich — w Polsce ruch antysemicki ma tedy inne podłoże społeczne, a więc musi też mieć i inną... ideologię.

Nie, panowie endecy, tym razem nie jest wasze powoływanie się na „Europę“ zbyt szczęśliwe. Europa — prawdziwa Europa — może was w kwestyi antysemityzmu tylko... zdezawuować. Europa nie kultywuje dzisiaj żydożerstwa. Kultywują go — na podłożu zjawisk wyżej wspomnianych — Niemcy. Na nich tylko moglibyście wskazać jako na wzór i usprawiedliwienie. Wzór bardzo niehonorowy, a usprawiedliwienie równie chybione.

Dr. W. Berkelhammer.

P. S. Red. Jak donieśliśmy wczoraj zacofana akcya młodzieży polskiej o wprowadzenie numerus clausus dla Żydów — po bezowocnych usiłowaniach sterroryzowania rządu — ma być skierowana na drogę ustawodawczą. Konstytucya marcowa definitywnie sprawę tę w duchu wymagań cywilizacyi współczesnej reguluje i pierwszy Sejm zwyczajny nie będzie mógł bez zmiany konstytucyi ulec faszyzmowi akademickiemu, Koło żydowskie stać będzie na straży zagwarantowanego prawa korzystania z wolności nauki i przeciwstawi się akcyi, zdążającej do jego pogwałcenia.

—o—

Jeszcze jeden kandydat.

Warszawa. (Pat.) Wczoraj obradowały w sejmie kluby PPS., Wyzwolenie, Piast i Koło żydowskie. Obrady były poświęcone sytuacyi politycznej w związku z wyborem prezydenta Rzpltej. Każdy z bloków narazie trzyma uchwały swoje w tajemnicy. Do poprzednio wysuwanych nazwisk (Trąmpczyński, Witos, Wojciechowski, Nowak i Skirmunt) przybywa nazwisko gen. Sikorskiego.

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna. (Pat.) Szwajc. Agencya. Dziś o godz. 11 przed południem komisya dla spraw terytoryalnych i wojskowych podjęła z powrotem studyum kwestyi cieśnin. Po zbadaniu projektu rosyjskiego przez lorda Curzona, przedłożył tenże projekt aliantom, zapewniający cieśninom wolność w czasie wojny i pokoju, jakoteż ich demilitaryzacyi. Dokładny tekst tych projektów wręczony został pozostałym delegacyom a ich rzeczoznawców zaproszono do wspólnej narady z ekspertami alianckimi w celu otrzymania od nich potrzebnych wskazówek technicznych. Barrere i Garroni popierali następnie projekty alianckie jako uwzględniający interes ogólny. Następnie Child i Spalajkovics wyłuszczyli stanowisko delegacyi amerykańskiej i jugosłowiańskiej. Ismet pasza zastrzegł sobie czas celem udzielenia odpowiedzi, ponieważ zbadać musi projekty aliantów. Cziczerin, który również zastrzegł sobie odpowiedź na czas późniejszy, postawił warunek natury ogólnej, na który Curzon w krótkiem przemówieniu odpowiedział. Eksperci zbiorą się w środę popołudniu, zaś komisya podejmie swe prace dopiero w piątek.

—o—

Stanowisko Anglii zwycięży.

Nastąpi umiędzynarodowienie cieśnin

Wiedeń. (AW.) Z Lozanny donoszą: Stanowisko Anglii w kwestyi cieśnin prawdobodobnie odniesie tu zwycięstwo, tzn. że mocarstwa zażądają zupełnej swobody przejazdu przez cieśniny i Bosfor dla okrętów handlowych, dalej, że wojska zostaną z wybrzeży usunięte, oraz powołaną zostanie międzynarodowa komisya kontrolna, czyli, że nastąpi umiędzynarodowienie cieśnin. Rosya trwa wciąż przy żądaniu, by cieśniny zostały dla wszystkich okrętów zamknięte. Nie jest pewne, czy to samo stanowisko w tej sprawie zajmie także delegacya turecka. Sojusznicy zamierzają zaproponować Turkom przewodnictwo w komisyi międzynarodowej, by ich w ten sposób skłonić do ustępliwości. Przypuszczają tu, że Turcy na wszelki wypadek nie myślą zagradzać sobie drogi do dalszych rokowań i dlatego nie przyłączą się do żądań rosyjskich.

—o—

Czem jest konferencya londyńska.

Opinia ambasadora Harweya.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse“ z Londynu donosi o mowie ambasadora amerykańskiego Harweya w Klubie amerykańskim: Harwey oświadczył, że zebranie premierów w Londynie jest najznamienniejszem zebraniem od r. 1918. Oprócz wojen, istnieją jeszcze inne drogi do sprowadzenia międzynarodowych katastrof, jak np. ucisk jednego narodu przez drugi. Jeżeli europejski problem gospodarczy nie będzie na konferencyi londyńskiej chociaż częściowo rozwiązany, wówczas mowca nie wie, coby mogło ochronić Europę przed katastrofą. Europa nie będzie mogła dłużej jak rok żyć w dzisiejszych warunkach. Niektórzy mówią, że konferencya brukselska mogłaby może znaleźć jakieś rozwiązanie. Ale jeżeli premierzy czterech wielkich państw Europy nie uregulują tych kwestyi, to czego można oczekiwać od zebrania podrzędniejszych osób. W Londynie musi nastąpić w najbliższym czasie porozumienie w kwestyach gospodarczych.

—o—

Polityka nie powinna być podstawą konferencyi moskiewskiej.

Moskwa. (Pat.) Na dzisiejszem posiedzeniu przeprowadzono dyskusyę nad paktami o nieagresyi. Za podstawę do dyskusyi wzięto projekt złożony przez delegacyę polską. W czasie dyskusyi delegaci litewscy wystąpili przeciw Polsce. Na to oświadczyli inni delegaci, że nie wchodzą w meritum sprawy, a polityka nie powinna być podstawą konferencyi.

Moskwa. (Pat.) Dziś odbyło się posiedzenie konferencyi, na którem omawiano w dalszym ciągu sprawę sposobu rozpoczęcia prac konferencyi. Wobec złożonego wczoraj ze strony rosyjskiej oświadczenia, delegacya polska złożyła ze swej strony oświadczenie, w którem utrzymuje całkowicie swój porzedni projekt dotyczący podpisania paktu o nieagresyi przed przystąpieniem do dyskusyi nad sprawą techniczną rozbrojenia. Do oświadczenia polskiego przyłączyli się delegaci estońscy, fińscy i łotewscy. Rosyanie zastrzegli sobie prawo udzielenia odpowiedzi na piśmie na oświadczenie delegacyi poskiej. Tymczasem biuro zajęło się projektem paktu o nieagresyi, przedstawionym przez delegacyę polską. Jutro odbędzie się dalszy ciąg posiedzenia.

—o—

Healy — gubernatorem Irlandyi.

Leafield. (Pat.) Polradio. Prasa amerykańska omawiając mianowanie Healy'ego na stanowisko generalnego gubernatora wolnego państwa irlandzkiego, jednogłośnie podkreśla olbrzymią popularność jaką cieszy się Healy wśród swoich irlandzkich rodaków. „N. Y. Times“ uważają to za dowód politycznego genjuszu Anglii, iż generalnym gubernatorem mianowany został Irlandczyk, i to w dodatku człowiek, który wyszedł z warstw ludowych. Podobnie — zaznacza „N. Y. Herald“, że wybór kandydata dowodzi dużego taktu ze strony rządu angielskiego. W razie mianowania na to stanowisko jakiegoś utytułowanego Anglika — pisze dziennik — Irlandya zareagowałaby niewątpliwie wybuchem szyderstw i zarzutów, że cała wolność Irlandyi jest tylko frazesem dla angielskich kół rządowych. Obecnie — kończy dziennik — obok faktu powołania do życia parlamentu irlandzkiego, który jest w stu procentach irlandzkim, należy postawić nowy fakt mianowania generalnym gubernatorem Irlandczyka, który jest w 100 procentach Irlandczykiem.

—o—

Absolutyzm odżywa.

Budapeszt. (Pat.) Węg. B. K. Zgromadzeniu narodowemu przedłożony został projekt ustawy dotyczącej wzmożonej ochrony porządku publicznego. Projekt ten zawiera m. in. następujące postanowienia: Każdy, którego zachowanie lub działalność podejrzaną jest z punktu widzenia porządku wewnętrznego oraz bezpieczeństwa publicznego, lub też niekorzystną jest dla polityki zagranicznej państwa może być wydalony z kraju, oddany pod nadzór policyjny lub do domu pracy przymusowej. Jako osoby wrogie dla interesów państwa uważa się osoby godzące na całość konstytucyi lub ustalony porządek prawny, osoby, które zagrażają jednolitości państwa, które za granicą zbierają fundusze dla celów polityki wrogiej państwu, osoby które świadomie przedstawiają stosunki w kraju jako niepomyślne, lub świadomie rozszerzają pogłoski o nieprawdziwych datach, a wreszcie paskarze. Projekt ustawy upoważnia ministra do zawieszenia pism na czas ograniczony lub nieograniczony, o ile pisma drukowe naruszają interes kraju, porządek lub obyczajność publiczną.

—o—

JUŻ WYSZEDŁ
KALENDARZ
DZIENNIKA ‚CHWILA'
NA ROK 1923
5683|5684
DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY
= ZAWIERA PRACE: =
Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA.
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA
CENA EGZ. 1500 Mk.
Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

Komunikat poselstwa czeskiego.

Warszawa. (Pat.) Poselstwo republiki czesko-słowackiej komunikuje, że według zawiadomienia czecsko-słowackiego ministerstwa poczt i telegrafów, nawiązana została po porozumieniu si ęz ministerstwem poczt i telegrafów Rzpltej Polskiej dnia 15 listopada br. prywatna komunikacya telefoniczna pomiędzy wszystkimi urzędami telefonicznymi w polskim Cieszynie z jednej, a miejscowościami słowackiemi Czada, Kaźmarek, Pieszczany, Rużomberg, Spiska Nowawieś i Trenczyn z drugiej strony.

OSTATNIE TELEGRAMY.

Warszawa 6. grudnia (tel. wł.) Towarzystwo akademickie „Hasmonea" mianowało posłów dra Ozyasza Thona, Jicchaka Grünbauma, dra Wygodzkiego i dra Leona Reicha swoimi członkami honorowymi za zasługi wyborcze.

Londyn. (AW.) Z Waszyngtonu donoszą: 5 bm. Clemenceau złożył wizytę Hardingowi i przedłożył mu życzenie Francyi by Ameryka poruciła swą dotychczasową rezerwę w użyczeniu Francyi konkretnej pomocy.

Debata palestyńska w Izbie Lordów.

Na onegdajszem posiedzeniu Izby Lordów została ponownie wysunięta kwestya mandatu palestyńskiego, pomimo jego ratyfikacyi przez Radę Ligi Narodów.

Znany przeciwnik syonizmu lord Syden-ham zainterpelował sekretarza stanu dla kolonii »jaki krok poczyniła Liga Narodów, zanim ratyfikowała mandat palestyński celem zadośćuczynienia artykułowi 22-mu Coremant'u, wymagając mu zgody ludności miejscowej przy wyborze mandataryusza.

Ksiażę Devonshire, minister kolonii, udzielił odpowiedzi w sposób dość wymijający. Zaznaczył przedewszystkiem, że nie ponosi on odpowiedzialności za akcye, które Liga Narodów może podejmować, lub też nie. Rząd J. K. M. nie jest zobowiązany udzielać w parlamencie odpowiedzi na podobne interpelacye.

Kwestya palestyńska wpłynęła na porządek obrad Ligi Narod. nie w związku z wyborem mandataryusza, lecz wyłącznie celem ustalenia warunków mandatu Sprawa uzgodnienia decyzyi z życzeniami ludności miejscowej była już niejednokrotnie dyskutowana i niema obecnie nic nowego do nadmienienia poza oświadczeniem, złożonem Izbie przez dawnego ministra Churchilla w marcu r. b.

Odpowiedź księcia Devonshire wywołała bardzo gwałtowną replikę ze strony lorda Birkenheada, byłego lorda-kanclerza gabinetu lloyd George'a, pełniącego obecnie funkcyę leadera narodowo-liberalnej opozycyi w Izbie Wyższej.

Mówca wyraził zaniepokojenie z powodu oświadczenia przedstawiciela gabinetu, że nie poczuwa się do obowiązku udzielania wyjaśnień w sprawie decyzyi lub akcyi, podejmowanych przez Ligę Narodów. Zarzucił rządowi, że uległ wpływom potężnych gazet, domagających się natychmiastowej ewakuacyi Mezopotamii i Palestyny »with bag and baggage«.

Na pytanie, czy rząd zastanawia się obecnie nad dodatniemi i ujemnemi stronami »pakowania manatków«, lord Salisbury odpowiedział w ciągu debaty tronowej, że sprawa nie wygląda tak niepokojąco, ponieważ gabinet zajmuje się jedynie badaniem »rozmiaru zobowiązań« przedewszystkiem w Mezopotamii. Wynika z tego, że cała ta sprawa wciąż pozostaje dla rządu otwartą. Lord Birkenhead przypomniał następnie, że obecny premier oraz minister spraw zewnętrznych są najbardziej odpowiedzialni za zobowiązania, przyjęte podczas wojny wobec Mezopotamii i Palestyny.

Gdybyśmu mieli obecnie opuścić Mezopotamię — ciągnął dalej mówca — to pocóż tam wogóle poszliśmy, pocóż Bonar Law i lord Curzon narażali nasz kraj na wydatkowanie setek milionów funtów? Słyszelśmy z ust premiera, że wolno albo, aby Anglia wogóle tam się nie fatygowała, lecz przyznać trzeba że było to nieco spóźnione wyznanie.

Przechodząc do sprawy palestyńskiej, mówca zwraca uwagę, że nie należy jej traktować z punktu widzenia handlowego, lecz strategicznego. Gdyby miano ewakuować Palestynę, to należa oby się przedewszystkiem zastanowić nad strategiczną pozycyą tego kraju w stosunku do Egiptu.

Anglia posiada Egipt w ciągu lat 40-tu, kraj ten stał się niezbędnem ogniwem w łańcuchu Imperyum (a vital link in the chain of Empire). Jest to już truizmem, że Palestyna stała się strategicznie konieczną dla ochrony Egiptu. Anglia znajduje się u kresu koncesyi, poczynionych autonomicznym dążeniom Egiptu, wobec czego rząd popełniłby błąd, zrzekając się mandatu palestyńskiego, który został przedłożony Lidze narodów i akceptowany przez dawny gabinet.

Republika Birkenheada zmusiła leadera Izby Lordów, markiza Salisbury, do złożenia uspakającego oświadczenia w imieniu całego gabinetu, że rząd nie poczyni żadnych kroków, ani w tej ani w innej ważnej sprawie bez głębokiego zastanowienia się.

—o—

Posiedzenie syon. K. W.

Berlin. (Ziko). Egzekutywa organizacyi syon. w porozumieniu z prezydyum K. W. zwołała posiedzenie K. W. na 25 i 26 grudnia do Berlina.

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Polskie wybory i Żydzi.

Pod powyższym tytułem zamieszcza wczorajsza »Swoboda« artykuł wstępny, który cytujemy z pominięciem ustępów skonfiskowanych.

»Kiedy naród ukraiński ziemi galicyjskiej wobec wyborów polskich zajął negatywne stanowisko, pozycya Żydów stała się bardzo doniosłą Odnośnie do stanowiska ukraińskiego narodu w sprawie wyborów nie było żadnych wątpliwości. Żydzi w sporze ukraińsko-polskim zajęli na ogół stanowisko neutralne W obozie ukraińskim ogłoszenie neutralności przez Żydów w sporze ukraińsko-polskim znalazło pełno zrozumienie. Nie można tego powiedzieć o obozie polskim. Z tej strony spotykali się Żydzi z stalemi pogróżkami, sekaturami za to, że nie zdeklarowali się za przynależnością Wsch. Galicyi do Polski.

I trzeba przyznać: mimo wszelkich zachodów Polacy takiej deklaracyi od Żydów nie dostali Między innemi i to w znacznej mierze przyczynia się do chorobliwego rozszerzenia się nastrojów antysemickich wśród społeczeństwa polskiego. W ten sposób »anonimowe mocarstwo« wyrosło do rozmiarów apokaliptycznej bestyi. Akcya »Rozwoju« sięga wszędzie.

W pierwszej chwili, kiedy po postanowieniu zbojkotowania wyborów przez polityczne czynniki ukraińskie Żydzi po dłuższych wahaniach postanowili wziąć udział w wyborach. W obozie ukraińskim ujawnił się błąd kierunek uważania tego kroku za złamanie neutralności na korzyść Polski. W Narodnym Komitecie podniosły się wówczas głosy obawy, czy decyzya żydowsko-narodowego przywództwa nie wywoła odruchowych wystąpień, czy nie wykorzystają tego faktu nieodpowiedialne czynniki dla rozszerzanie antysemityzmu wśród ludności wschodnio-galicyjskiej, podminowanej demagogiczną i nieodpowiedzialną agitacyą rozmaitych tak zw. »ludowców«.

Dzięki zabiegom Narodowego Komitetu ruch wyborczy przeminął bez jakichkolwiek ekscesów przeciw Żydom.

Wysyłając Żydów do urny wyborczej, żydowsko-narodowi przywódcy liczyli się w pierwszej mierze z wyjątkowem położeniem Żydów w ogniu ukraińsko-polskiego sporu. Bardzo ważnym momentem przy powzięciu decyzyi była walka o duszę żydowskiej ulicy. O ileby żydowski obóz narodowy nie wziął udziału w wyborach, wówczas Polacy wysunęliby dogorywające polityczne trupy, asymilantów (t. zw. „Moszków"). A że zależna od władz administracyjnych ludność żydowska dałaby się w znacznej części popchnąć do urny wyborczej zachodziło niebezpieczeństwo: czy w Wsch. Galicyi wyjdą żydowsko-narodowi przedstawiciele, czy swojego chowu żydowscy „chliborobi" w osobach Kolszerów, Rauchów, Steinhausów, Loewensteinów i t. p. i takim czynem zmarnowanąby została niedługa a owocna praca działaczy syonistycznych pośrod żydowskich mas. Oczywiście mając na uwadze stanowisko asymilantów na polskim terenie parlamentarnym odnośnie do ukraińsko-polskiego sporu, dla nas nie jest obojętnem czy we Wch. Galicyi wejdą do polskiego sejmu nacyonaliści żydowscy czy żydowsko-narodowi hermafrodyci.

Uwzględniając to, że narodowo-żydowscy przedstawiciele nie dadzą się w sejmie polskim użyć jako taranu przeciw dążeniom narodu ukraińskiego, ukraiński obóz narodowy odniósł się ze zrozumieniem do udziału Żydów w wyborach. Pierwsze kroki wschod-galicyjskich żydowskich posłów w Warszawie dają podstawę do nadziei, że mimo tradycyjnej opurtunistycznej taktyki żydowskiej pomiędzy dwoma walczącemi stronnictwami wsch.-galicyjscy żydowsko-narodowi politycy nie dadzą się zaangażować w pochodzie antyukraińskim

„ALBA" Ska z ogr. por
Lwów
ul Halicka 21
Nowo-otwarty dział
Wyborowej
garderoby dla innej

O los sieroty żydowskiej.

Ankieta Towarzystwa kolonii i ochronek ogr.

II.

Nad sprawą sanacyi finansowej zakładów sierocych rozpoczęła się obszerna dyskusya.

Po przemówieniu p. Diny Karlowej, która zwróciła uwagę na konieczność szybkiej i planowej pracy przemówił dyr. B. Schaechner, wskazał na ważne zadania ochronek. W nich znajduje na cały dzień schronienie i pożywienie wiele sierót niezupełnych (tzn. posiadających jednego z rodziców). Ponadto umożliwia ochronka ubogim rodzicom, których o świcie wygania na ulicę walka o kawałek chleba, trzymająca ich w uwięzi do późnego nieraz wieczora — pozostawienie dziecka pod należytą opieką, co ułatwia im walkę o byt. Dziecko ubogiej rodziny nie jest puszczone samopas kształcąc się i rozwijając w dodatnim kierunku w atmosferze szczerego ciepła. Niejedno dziecko skazane w domu na przymieranie głodem w nieopalonej izbie ratuje ochronka. Dyr. S. podaje m. i., że pierwsza z brzegu ochronka, którą dla braku środków finansowych trzeba będzie zwinąć jest ochronka przy ul. Bernsteina.

Dr. M. Bickeles przedstawia rozpaczliwy stan ochronki znajdującej na Zamarstynowie przy ul. Krzywej, gdzie szereg dzieci dotychczas jeszcze chodzi boso. Także w Talmud Torze dzieci są bez odzieży i obuwia a nawet miesiącami bez bielizny (!!). Mowca atakuje w tzw. Tymcz. Radzie miejskiej za ten stan rzeczy. Żywy symbol gospodarki gminy stanowią łazienki z takim mozołem i tak wysokim sumptem wybudowane. Łazienki te zjada rdza, są one nieczynne a dzieci nie mają się gdzie kąpać.

P. Ema Lilienowa podkreśla, że smutnem zjawiskiem jest, że przyszło się ankiecie zastanowić nad sprawą utrzymania istniejących zakładów sierocych, gdy żywotną i aktualną jest sprawa tworzenia nowych zakładów. Wskazuje na ważność akcyi uświadamiającej i agitacyjnej wśród najszerszych kół ludności, do których nie dotarliśmy a to za pomocą wieców i zgromadzeń. Nie ulega kwestyi, że te masy nie mające pojęcia o stanie rzeczy otworzą dla sprawy serce i... nie poskąpią datków.

Reprezentant stow. „Jad Charuzim“ p. Stengel oświadcza, że jedynem racyonalnem załatwieniem sprawy jest propaganda za adoptacyą, jako stałem rozłożeniem deficytu na osoby zamożne. Stowarzyszenie „Jad Charuzim“ jak dotąd tak i nadal udzielać będzie sierotom swej pomocy. Obecnych członków kahału pociągnie społeczeństwo żydowskie kiedyś do odpowiedzialności za niesłychane zaniedbania.

Imieniem Lw. Stowarzyszenia Kupców zgłosili akces do akcyi pp. Weinreb i Schleifer. Mowcy ci proponowali oparcie akcyi o system puszkowy oraz opodatkowanie ludności żyd. osobnym dodatkiem do podatku wyznaniowego.

Po krótkiem przemówieniu r. Grufta, radny miejski i zastępca komisarza rządowego Zboru izrael. dr. Rubin Sokal próbował usprawiedliwić kahał. Z całego szeregu argumentów warto jako charakterystyczne w swej śmiałości zacytować kilka. Oto kahał „odzwyczajono od współdziałania w pracach społecznych i jest w tym względzie poprostu zdemoralizowany“. (Głosy: to prawda!). Gdyby gmina objęła troskę o sieroty w obecnym stanie rzeczy musiałaby zbankrutować. (Głosy na sali: a co mają robić kuratorye, które są bez jakichkolwiek zasobów). Po całym szeregu tym podobnych argumentów zapowiada mowca znaczniejszą subwencyę.

Z funduszu ubogich gmina żyd. nie mogła dlatego dotychczas udzielić zakładom dotacyi, ponieważ sama od magistratu od r. 1919 nie otrzymała ani halerza. Magistrat przyznaje wprawdzie i z tytułu tego jest dłużny kahałowi ponad 10 milionów mk (głosy: wyobraźcie sobie ile straty przez samą dewaluacyę!) a może nawet i więcej, jednakże gmina izraelicka jest wprost bezsilna (głosy: a czemu radni żydowscy milcząc zawzięcie ten stan rzeczy aprobują)?.

Imieniem klubu mieszcz. przyrzekł adw. dr. Wasser współpracę w akcyi. która skupić winna wszystkie odłamy społeczeństwa.

Adw. dr. Schor proponuje podział akcyi na zasadniczą i doraźną. W akcyi doraźnej należy skorzystać z świąt Chanuka i urządzić tydzień sieroty żydowskiej, w czasie którego nietylko zbiórki, ale dochody z przedstawień, koncertów, balów itp. zasilić winny fundusz sierociński. Proponuje również, by kupcy udzielili w tygodniu sieroty pewnego procentu od zysków, na co się zastępca stow. kupieckiego p. N. Weinreb zgodził z tem, że wysokość zostanie dopiero ustalona.

P. Buerger zaleca przyciągnięcie do pracy kół ortodoksyjnych p. Katz udziela praktycznych wskazówek co do zorganizowania akcyi.

Imieniem egzekutywy stronnictwa syonistyczn. poparł adw. dr. Rotfeld myśl zwrócenia się do ludności żydowskiej przez wiece i zebrania. Mowca nie może uwolnić kuratoryi zakładów od zarzutu, że nieodpowiednio organizowano akcyę zbiórkową.

Red. Weinstock proponuje utworzenie oddzielnych komitetów a) centralnego któryby objął całość akcyi i stanowił zarazem zawiązek reorganizacyi dotychczasowego tzw. „Centr. Kom. Opieki nad sierotami wojennymi“, b) komitetu dla propagandy adopcyi, c) komitetu dla akcyi doraźnej. W związku z wywodami r. dra Sokala stwierdza, że radni żydowscy opuścili zupełnie sprawę żydowską. Od szeregu lat nie zdarzyło się, by na plenum jakiś radny poruszył jeden choćby z tylu piekących problemów życia żydowskiego.

Szereg dalszych mowców popiera wnioski referenta i zgłasza akces do pracy.

Po wyczerpaniu dyskusyi stwierdza przewodniczący że w zasadzie wszyscy przyjmują wnioski referenta wobec czego poddaje pod głosowanie wniosek na stworzenie Komitetu w skład którego weszliby delegaci wszystkich kuratoryi oraz wszystkich instytucyi z tem że kuratorye wysyłają po jednej osobie a instytucye i zjednoczeniia w miarę ilości członków po jednej lub dwie osoby. Imieniem Klubu mieszczańskiego wchodzą do tej Komisyi adw. dr. Wasser i red. Menkes, im. Centralnego związku kupców Bürger i apt. Pineles, im. Towarzystwa kupieckiego Finkelstein i Schleifer, imieniem Stowarzyszenia Jad Charuzim Glaserman i Schächter oraz red. L. Weinstock.

Redakcya „Tagblattu“, Kahał, egzekutywa stronnictwa syon., centralny komitet i miejscowy komitet zastrzegły sobie wysłanie delegatów również kuratorye poszczególnych zakładów poczyniły odnośne zastrzeżenia. Ankieta zleciła referentowi i przewodniczącemu by poczynili starania aby wybrany komitet jaknajrychlej rozpoczął swoje czynności.

—o—

„ALBA“
Ska z ogr. por.
Lwów
ul. H. licka 21
Wielki wybor najlepszych grzebieni, szczotek do zębów proszków i past do zębów gąbek etc. Mydła toaletowe wyborowe

Rozprawa przeciw komunistom.

Dwunasty dzień rozprawy.

Postępowanie dowodowe rozpoczęte. Przed trybunałem przesuwa się cały szereg świadków mniej lub więcej istotnych. Zeznania świadków w dniu wczorajszym przesłuchanych nie przyniosły wprawdzie nic, coby sprawę bardziej wyjaśniło, niemniej jednak przyczyniły się do ożywienia rozprawy, która w ostatnich dniach była już dość monotonną.

Na wstępie rozprawy przewodniczący ogłasza decyzyę trybunału odnośnie do wczorajszych wniosków obrony i prokuratora, przyczem wniosek prokuratury w zupełności uwzględniono, zaś wniosek obrony tylko częściowo. M. in. odmówiono powołaniu w charakterze świadków księcia Konstantyna Lubomirskiego, Michała hr. Lubieńskiego i innych.

Zeznaje z kolei św. Zofia Myszkowska, właścicielka mleczarni przy ul. Sapiehy. Świadek po zaprzysiężeniu oświadcza, że z powodu choroby nie jest w stanie udzielić stanowczych odpowiedzi, wobec czego trybunał odracza przesłuchanie świadka do następnego wtorku.

Następny świadek Stefania Ustrzycka, wdowa po lekarzu pozostaje kilka chwil pod wpływem tremy, siada i dopiero po wypiciu szklanki wody uspokaja się. U świadka mieszkali osk. Meszaros i Cichocki. Oskarzonym wystawia gospodyni dobre świadectwo, przeczy, jakoby żyli zbytkownie. Do Cichockiego przychodziła nieraz dr. Grosserowa. W rozmowach między nimi. osk. Meszaros nie brał udziału.

Ciekawe.

M. in. zeznaje świadek, że już po aresztowaniu oskarzonych policya samowolnie otworzyła wytrychem mieszkanie świadka w czasie tegoż nieobecności i zabrała stamtąd walizę należącą do jednego z oskarzoda, że komisarz policyi, w czasie przesłuchania świadka na policyi, przyznał, że policya bez uwiadomienia właściciela mieszkania w czasie tegoż nieobecności wytrychem dostała się do mieszkania i zabrała walizę.

Wśród obrońców poruszenie.

Następny świadek Stasia Bartyuik, ciastkarka z kawiarni „Hostynnycia“ i „Roma“ oświadcza, że osk. Myszkowski dysponował większemi kwotami pieniędzy i bardzo często jej też się coś z tego dostało. Świadek ten zeznaje histerycznie; płacze i śmieje się naprzemian, tak, że trudno właściwie wiedzieć, czy chciała obciążyć oskarzonych, czy też odciążyć. Na wszelki wypadek wchodzi tu w grę „sprawa sercowa“. Na pytanie obrony, dlaczego i kiedy serce oskarzonego odwróciło się od niej, nie umie udzielić jasnej odpowiedzi.

Po przesłuchaniu świadków Elżbiety Feliksik i Anastazyi Skibowej, dozorczyni w gmachu św. Jura, u której wynajęto lokal na konferencyę, przychodzi do wymiany zdań między obroną a trybunałem.

Dr. Axer żali się, że mimo pisemnego pozwolenia udzielonego mu przez przewodniczącego na widzenie się i konferowanie z jego klientami w czasie przerwy, dziś woźny sądu na polecenie przewodniczącego na konferencyę z klientem obrońcy nie pozwolił. Obrońca stwierdza, że nad obroną roztacza kontrolę policyjną dyrektor więzienia a ponieważ w myśl proce-

„ALBA" Ska z ogr. por.
Lwów ul. Halicka 21
Nowo-otwarty dział Wykwintnej bielizny damskiej

dury postępowanie tego rodzaju jest niedopuszczalne, mówca spodziewa się, że przewodniczący cofnie wydane zarządzenie, tak, by obrona nadal mogła swobodnie się porozumiewać ze swoimi klientami.

Przewodniczący w odpowiedzi na prośbę obrony stwierdza, że faktycznie takie nych. Na pytanie, skąd o tem wie, stwierzarządzenie wydał, albowiem zauważył pewną nieprawidłowość w czasie konferencyi obrony z jej klientami. Pozatem przewodniczący w miarę możliwości będzie nadal zezwalał na konferencye obrony z oskarzonymi.

Przeciw tej enuncyacyi wystąpił dr. Landau, zaznaczając, że procedura wyraźnie zastrzega swobodę porozumiewania się obrony z jej klientami, przeto obrona nie może zgodzić się na oświadczenie przewodniczącego i prosi w tym kierunku o decyzyę trybunału.

Votant r. Dworzak: Znów, ej, procedura.

Dr. Landau: Wobec tego, że widzę, iż votant z lewej strony (ma na myśli r. Dworzaka; przyp. red.) aprobuje moje stanowisko, z pewnością będzie głosował za moją propozycyą, tem śmielej proszę o decyzyę trybunału.

Dr. Grek: Ponieważ sprawa ta zasadniczej natury dotyczy całej ławy, przyłączam się w imieniu ławy do wywodów kolegów.

Trybunał po naradzie akceptuje stanowisko przewodniczącego.

Obrona: Prosimy o zaprotokołowanie decyzyi.

Dr. Axer: Wobec tej uchwały trybunału proszę pana przewodniczącego o pozwolenie mi na odbycie pięciominutowej konferencyi z klientem Langerem.

Dr. Dawydiak: Proszę wysokiego trybunału o pozwolenie mi na odbycie dziesięciominutowej konferencyi z moim klientem Senykiem, gdyż podczas przerwy nie miałem pozwolenia.

Dr. Einäugler: Proszę pana przewodniczącego o pozwolenie mi na odbycie pięciominutowej konferencyi z moimi klientami.

Przew.: Ponieważ prośby obrony są natury opozycyjnej, odmawiam.

Dr. Duracz: Proszę o zaprotokołowanie.

Zeznaje świadek Franciszek Schweitzer płatniczy kawiarni „de la Paix". Świadek pod przysięgą zeznaje, iż pozna je kilku oskarzonych jako stałych gości. Ponieważ niektórzy oskarzeni stanowczo przeczą, jakoby kiedykolwiek byli w kawiarni „de la Paix" świadek zasłania się niepamięcią. Między świadkiem a obroną przychodzi kilkakrotnie do wymiany zdań, albowiem świadek nie umie wytłómaczyć, dlaczego tak dokładnie przypomina sobie twarze oskarzonych.

Osk. Rottenberg przeczy stanowczo, jakoby kiedykolwiek w życiu był w kawiarni „de la Paix" i stawia świadkowi kilka pytań.

Przewodniczący nie pozwala na dyalog.

Dr. Landau w myśl § 245 stwierdza, że tak obrona, jak i oskarzeni mają prawo stawiania pytań świadkom, wobec tego żąda, by przewodniczący nie sprzeciwiał się stawianiu pytań świadkom, jako niezgodnemu z literą ustawy.

Przewodniczący: To była dyskusya, a na dysputę nie mogę pozwolić.

Dr. Landau do świadka: Wie pan, ja nie jestem tutejszy, nie wiem jaką jest kawiarnia „de la Paix" czy komunistyczna, czy przychodzą do niej tylko tacy niebezpieczni ludzie, jak komuniści, że pan ich poznaje?

Świadek: Nie; to jest kawiarnia nafciarzy, walutowa; tam przychodzą setki i tysiące ludzi.

Dr. L.: Więc pan mimo to zna wszystkich swoich gości; mimo tych setek i tysięcy bywalców „de la Paix".

Świadek nie umie udzielić odpowiedzi.

Dr. Grek: Czy zna pan Meszarosa?

Świadek: Nie.

W międzyczasie osk. Meszaros w przekonaniu, że się go wywołuje, wstaje.

Dr. Grek: Na policyi zeznał pan, że go pan zna. Jaki jego znak szczególny? (Osk. Meszarosowi brak kolana; kuleje mocno; przyp. red.)

Św.: Cwikier.

Dr. Grek: Nie panie, on kuleje, mocno utyka; rozumiem, że kelnerzy chcą żyć w jak najlepszych stosunkach z policyą; żeby jednak chcieć uchodzić za mnemotechnika w sprawach...

Świadek czuje się nieswojsko.

Dr. Grek: dziękuję.

Po przesłuchaniu właściciela cukierni Jurkiewicza rozprawę odroczono do czwartku 9 rano.

NADESŁANE.

Biuro pośrednictwa pracy
dla wyd. akademików (ul. św. Teresy 26 a) poleca zdolnych korepetytorów i nauczycieli. 11654

Biuro pośrednictwa pracy
dla żydowskich akademików urzęduje codziennie od godz. 1·30 do 2·30 w sekretaryacie Żyd. Tow. Ak. »Ognisko« przy ul. św. TERESY 26 a. 11653

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Zawiadomienie.

W dniu 10 grudnia 1922 o godzinie 12 w południe odbędzie się w lokalu firmy **„Koncern Drzewny" Spółki z ogr. odp. we Lwowie, przy ul. Kopernika l. 5, konferencya** właścicieli i dzierżawców tartaków w sprawie utworzenia **„Związku tartaków wschodniej Małopolski".**

W niniejszym wypadku chodzi o zorganizowanie całego przemysłu tartacznego, celem jednolitego postępowania w sprawach dotyczących przemysłu drzewnego.

Wszystkich interesowanych P. T. właścicieli i dzierżawców tartaku zaprasza się do wzięcia udziału w niniejszej konferencyi.

ZA KOMITET ORGANIZACYJNY:
„Pezet" Spółka Akcyjna
„Zetperol" Spółka z ogr. odp.
„Koncern Drzewny" Spółka z ogr. odp.
Dr. Röhr i Ska.
Z. Klein S. Borak.

Podarunki najpraktyczniejsze! Lornetki teatralne Calmont Paris inne najtaniej polecają
Schall i Eichler
Lwów pl. Maryacki 7.
(pod kawiarnią „De la Paix")

Z okazyi rocznicy śmierci ojca śp. Jakóba Dollera składa 20.000 Mk na sieroty wojenne Henryka Wohlowa.

ZAKŁAD LEKARSKO-DENTYSTYCZNY
ŁOKIETKA 2
(przystanek tram. Nr. wybranowskiego)
otwarty od 9—1 i 3—6 11676

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.
Czwartek »Bracia Lerche«.
Piątek o godz. 3 »Gobelin«.
Piątek o godz. 7 »Żydówka«.

Repertuar Teatru Nowości.
Czwartek »Japonka«.
Piątek o godz. 3. »Bajadera«.
Piątek o godz. 7. »Japonka«.

Repertuar Teatru Małego.
Czwartek »Sublokatorka«.
Piątek »Sublokatorka«.

Teatr lit. art. Bagatela
(ul. Rejtana 8.)

Część I: Pełen humoru sketch p. n. »Kto jest ojcem«. Część II: Recytacye, piosnki i tańce — Ordonka, Bronowski, Mirski, duet Alekstejewów, balet Godlewskich. Część III: farsa na tle b. stosunków wojskowych austryackich p. n. «Capstrzyk«

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XI.
Od 1 do 9 grudnia r. b.

I) Prolog, K. Chrzanowski. 2) Farsa w 1 akcie z francuskiego »Manerwy nocne...« 3) Część koncertowa, P. Noskowska, W. Borkowska, Cleo Dermont, K. Chrzanowski. 4) Aktualna farsa w 1 akcie Taufszteina z repert. Orfeum Budapest zlokalizował M. Marek »W Kamienicy na Rejtana«.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z ižki. Sala dobrze ogrzana.

— **Gościnne występy Ignacego Dygasa.** Dyrekcyi Teatrów Miejskich udało się pozyskać na dwa występy sławnego bohaterskiego tenora Ignacego Dygasu, który dziś jest w Polsce pod wielu względami nieprześcigniony. Dygas śpiewać będzie w piątek w „Żydówce" a w sobotę w »Opowieściach Hoffmana«. Obie kreacye należą do najlepszych w repertuarze tego mistrza. Bilety wcześniej do nabycia we wszystkich kasach.

— **„Coppelia" trzyaktowy balet** z całym przepychem i przyjęty z dawno niewidzianym u nas entuzyazmem powtórzony będzie w niedzielę.

— **Nowa operetka.** Po ogromnem powodzeniu „Bajadery" i „Japonki" Dyrekcya wystawia w najbliższych dniach piękną operetkę romantyczną w stylu Biedermajerowskim pt. „Słomiana wdówka". Reżyseruje tą nigdzie dotąd na polskiej scenie nie graną operetkę p. Kuligowski.

— **W piątek** dnia 8 grudnia b. r. w sali Kasyna miejsk. ul. Akademicka 13 o godz. 7 wiecz. wykona prof. J. Zwierzchowski, doświadczenia z zakresu suggestyi na jawie, stosowanej przez fakirów indyjskich, mianowicie: suggestya węchu, czucia, smaku, zaniku pamięci, zmiany ciężaru poszczególnych przedmiotów, halucynacya, suggestya narzucana na pewien przeciąg czasu, i inne ciekawe eksperymenta, które poprzedzi prelekcya p. J. Bajsarowicza. — Bilety wcześniej do nabycia w składzie papieru p. St. Gabriela, ul. Legionów 3 i w dniu seansu od 6-tej wieczorem przy kasie, w cenie 3000, 2000, 1000 Mk. 11649

— **Biuro Koncertowe M. Tuerka.** Czwartek 7 grudnia: Lew Sirota, pianista. 11581

— **Celem** pokrycia nieprzewidzianych a nieodzownych wydatków nałożył Wydział Towarzystwa Z. T. I. L. na wszystkich członków Towarzystwa nadzwyczajny jednorazowy datek w kwocie 10.000 Mk.

Datek ten zechcą wszyscy członkowie złożyć w kancelaryi Zarządu Towarzystwa najdalej do dnia 10 b. m. — Zarząd 11660

— **Poświęcenie i otwarcie Teatrzyku dla młodzieży.** W piątek 8 b. m. o godzinie 11-tej przedpołudniem odbędzie się uroczyste poświęcenie i otwarcie Teatrzyku dla młodzieży urządzonego przez Koło rodzicielskie I-go gimnazyum matem.-przyrodniczego im. Mikołaja Kopernika (I. szkoła realna) przy ulicy Kubali.

„ALBA“ Nowo otwarty dział
ska z ogr. por. Pierwszorzędnych
Lwów Toalet damskich
ul. Halicka 21 Modele wied. i paryskie

— **Dziś czwartek odczyt Parandowskiego** w Kasynie „Rzym czarodziejski“. Reszta biletów w Księgarni Naukowej.

— **Wydział Żyd. T-wa Akad. „Ognisko“** we Lwowie zawiadamia, że dnia 12 grudnia b. r. odbędzie się w sali teatru liter.-art. „Ul“ koncert z łaskawym współudziałem śpiewaczki operowej WP. Ady Janowskiej.

Dochód przeznaczony na cele T-wa. 11680

— **Błp. Kasiel Klinghofer.** Wczoraj odbył się we Lwowie pogrzeb zmarłego w 49 roku życia literata hebrajskiego Kasiela Klinghofera. Zmarły był współpracownikiem hebrajskich czasopism „Hamagid“, „Hador“, „Hamicpe“ — miesięcznika literackiego „Haszilоach“ oraz znawcą starej i nowej literatury hebrajskiej.

— **Biuro Palestyńskie we Lwowie** komunikuje: W uzupełnieniu komunikatu z 6 b. m. podajemy niniejszem spis osób, należących do grupy, która dnia 11 b. m. wieczorem ma wyjechać ze Lwowa do Gałacu: 1) Markus Wahrsager, 2) Rechuma Mandler, 3) Dr. Kopiejka z rodziną. Wszystkie wyżej wymienione osoby zechcą się zgłosić osobiście najdalej do niedzieli 10 b. m. w godzinach urzędowych (od 9—1).

— **Adwokat Korwin-Piotrowski** zmarł wczoraj wieczorem po krótkiej chorobie. Zmarły był bratem sławnej powieściopisarki śp. Gabryeli Zapolskiej.

— **Posiedzenie lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej** odbędzie się w poniedziałek dnia 11 grudnia 1922 o godzinie 5-tej popołudniu w sali posiedzeń Izby.

— **Ostre strzelanie.** Komenda miasta komunikuje: Dnia 12 grudnia b. r. odbędzie się w godzinach porannych ostre strzelanie na Strzelnicy Polowej na Błoniach Zamarstynowskich. Objekty strzelania zabezpieczone przez posterunki, które pouczają odpowiednio ludność. Przestrzega się P. T. Publiczność o przekraczaniu granicy pasa niebezpieczeństwa i zastosowania się do wskazówek udzielanych przez wojskowych wartowników ostrzegawczych.

— **W sprawie podatku przemysłowego.** Termin do wniesienia reklamacyi przeciwko wymiarowi procentowego podatku od zysku na rok 1922 mija we Lwowie dla dzielnicy Śródmieście z dniem 15 stycznia 1923.

— **Wstrzymany został** z powodu zasp śnieżnych ruch pociągów na odcinku Okno—Jasionów polny, oraz na odcinku Kołomyja—Okno bieg pociągów mieszunych nr. 3952 i nr. 3952.

Obwieszczenie.

Zakaz sprzedaży alkoholu. Na zasadzie artykułu 7 punkt. h. ustawy z dnia 23 kwietnia 1920 Dz. ustaw № 37 p. 210. Dyrekcya Policyi wydaje bezwzględny zakaz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na czas trwania przeglądu wojskowego t. j. na czas od dnia 10 grudnia do dnia 24 grudnia b. r. włącznie oraz od dnia 20 stycznia do dnia 23 stycznia 1923 włącznie.

Winni przekroczenia powyższego zakazu, o ile czyn nie podlega surowszemu ukaraniu, w myśl przepisów art. 8. powyżej powołanej ustawy ulegną w drodze administracyjnej karze grzywny do 20.000 Mk. lub. aresztu do 1 miesiąca, w razie zaś powtórzenia przekroczenia grzywny do 100.000 Mk. lub aresztu do 3 miesięcy.

Kary aresztu i grzywny mogą być nałożone jednocześnie. Nadto może być orzeczone cofnięcie koncesyi na sprzedaż lub wyszynk napojów alkoholowych.

Lwów, dnia 6 grudnia 1922. — Dyrekcya Policyi.

— **Proces przeciw sprawcom zamachu na Scheidemanna.** W Berlinie rozpoczął się przed trybunałem ochrony republiki proces przeciw sprawcom zamachu na Scheidemanna. Oskarżony Huster oświadczył, że około Bożego Narodzenia zeszłego roku porozumiał się z swym wspólnikiem Oelschlägerem co do konieczności usunięcia kilku osób odgrywający h wybitną rolę polityczną. Postanowił usunąć Scheidemanna. Jako przyczynę swego postanowienia podaje, że w Scheidemannie widział człowieka, który przed rokiem 1918 przygotował rewolucyę i wywołał bunt w marynarce. Dalej zeznaje oskarżony, że plany przeznaczone do wykonania zamachu otrzymał od Oelschlägera. Oskarżony Oelschläger zeznaje, że powziął plan zamordowania Scheidemanna po wybuchu rewolucyi. Jako motyw podaje, że Scheidemann zdradził cesarza, mimo że był cesarskim sekretarzem stanu. Rzeczoznawca stwierdza, że płyn, którego użyto do wykonania zamachu był kwasem pruskim, który łatwo mógł spowodować śmierć.

Trybunał państwa dla ochrony republiki skazał dziś sprawców zamachu na Scheidemana, a to Oelschlägera na 10 lat i 3 miesiące ciężkiego więzienia a Hustera na 10 lat więzienia i 10 lat utraty czci z powodu usiłowanego morderstwa.

— **Dobra gospodyni** używa do gotowania, smażenia i pieczenia wyłącznie tłuszczu roślinnego smakoszów „Kunerolu“.

—o—

— **Dziś 7 bm. premiera** romantycznego dramatu orjentalnego w 6 akt. pt. „Kismet“ w Marysieńce i Koperniku. Bajkowy dramat ten to fenomen w dziedzinie filmów. Wystawa czarująca. Cały świat wschodu w upajającym swym blasku. Miraże tysiąca i jednej nocy. Gorąca atmosfera ekstazy. Przepych pałaców, haremów i strojów orjentalnych. Niezrównana gra artysty w głównej roli ojca bohaterki, żebrackiej dziewczyny, która zostaje pierwsza żoną Kalifa. Krótka treść tego dzieła przedstawia się następująco: przed laty tysiącem, panował sprawiedliwy dobry Kalif, młody i przystojny władca wiernych, w czasie przechadzki po mieście ujrzał cudowną Mansinah córkę żebraka Omara. Serce jego odrazu rozgorzało dla niej miłością. Ojca uroczej dziewczyny przychwycił zbrodniczy szef policyi Mansur i skazał go na odcięcie ręki. Ponieważ Mansur boi się, że różne jego sprawki dojdą do wiadomości Kalifa i sięgną nań ciężkie kary, uwalnia tedy Omara pod warunkiem, iż zamorduje on Kalifa Zarazem sprowadza Mansur piękną Mansinach i grozi jej, że w razie nieudania się zamachu wtrąci ją do haremu. Pod tą groźbą wybiera się Omar by zgładzić Kalifa.

NADESŁANE.

Sala Briller — Skała
Moses Spalz — Kopyczyńce
zaręczeni w listopadzie 1922. 11658

Helga Reches — Mościska
Feiwel Mühlrad — Łańcut
zaręczeni. 11652

Z okazyi zaręczyn naszej kochanej siostry Klary Wilf z p. Gedeonem Reiterem zasyłają serdeczne gratulacye i życzą szczęśliwej przyszłości Salomonowie Wilfowie, Borysław. 11629

Z okazyi zaręczyn towarzysza Mizia Pohorylesa zasyła serdeczne gratulacye i życzenia szczęścia Zarząd kursów hebrajskich w Budzanowie.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości giełdy zbożowej.

Lwów, 6 grudnia 1922.

Na giełdzie transakcye w życie po 35500 loco Czortków, w jęczmieniu dworskim pierwszej jakości loco Wasylkowce po 34.000, w grochu po 55000, loco Tarnopol, w kaszy hreczanej po 77.500 loco Brody oraz w kaszy jęczmiennej po 69000 loco Lwów. Znaczny popyt za zbożem twardem oraz owsem przy dosyć słabej podaży zbóż dobrej jakości. W strączkowych wielka podaż przy słabym popycie. Ziemniaki bez obrotu. Tendencya zwyżkowa, usposobienie ożywione

—o—

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Zakaz wywozu skór.

Obwieszczeniem z dnia 22. listopada br (Monitor Polski Nr. 272) zostały zakazane do wywozu skóry surowe cielęce i skopowe (baranie i owcze) tudzież skórki zajęcze i królicze. Zakaz ten wchodzi w życie z dniem 6 grudnia br.

Dotychczas były zakazane do wywozu tylko skóry surowe wołowe i końskie.

Podwyższeuie opłaty wywozowej od ropy naftowej.

Rozporządzeniem z dnia 1. listopada br. (Dz. U. Rz. P. Nr. 101 z dnia 24. listopada 1922 poz. 925) została podwyższona opłata od ropy naftowej wywożonej za granicę z kwoty 15 mk na 50 mk od 1 kg wagi netto.

Polska Wystawa na Górnym Śląsku.

W czasie od 28. stycznia do 11. lutego 1923 odbędzie się w Katowicach Wystawa polska. Celem tej Wystawy jest zapoznanie ludności i sfer przemysłowo-handlowych Górnego Śląska z wytwórczością przemysłu polskiego. Wobec tendencyjnie rozsiewanych informacyi na Górnym Śląsku, że przemysł polski nie jest w możności zaspokoić tamtejszego zapotrzebowania, jest rzeczą konieczną, aby wszystkie gałęzie przemysłu były reprezentowane na Wystawie. Izba handlowa i przemysłowa zwraca się więc z apelem do zakładów przemysłowych w okręgu Izby, aby w Wystawie wzięły jaknajliczniejszy udział i temsamem przyczyniły się do gospodarczego zespolenia Górnego Śląska z Rzeczypospolitą Polską. Wszelkich informacyi w sprawie Wystawy udziela Ekspozytura Polskich Wystaw Ruchomych we Lwowie, Akademicka 17.

Obrót paczkowy między Polską a Niemcami.

Z dniem 1. grudnia br. została zaprowadzona wzajemna wymiana paczek pocztowych między Polską a Rzeszą Niemiecką. Dopuszczone zostały paczki bez podanej wartości i z podaną wartością do 1000 franków w złocie. Opłata zasadnicza wynosi za paczki zwykłe do 1 kg 85 cent. ponad 1 kg do 5 kg 1 fr. 25 cent. ponad 5 do 10 kg 2 fr. 05 cent.

Izba handlowo Austryacko-Polska.

Dnia 30. listopada br. w sali Izby handlowej i przemysłowej wygłosił p. dr. Juliusz Twardowski, b. minister dla Galicyi a obecnie prezes Austryacko-Polskiej Izby handlowej we Wiedniu odczyt na temat zacieśnienia stosunków handlowych polsko-austryackich. Z odczytu tego licznie zebrana publiczność miała sposobność przekonać się jak bardzo pożyteczną działalność w interesie obrotu handlowego rozwija austryacko-polska Izba handlowa we

Wiedniu i że utrzymanie i rozwój tej placówki leży w interesie stosunków gospodarczych Polski. Byłoby więc bardzo wskazanem, aby firmy polskie poparły tę instytucyę przez liczne zapisywanie się na członków tej Izby, zwłaszcza, że wobec drożyzny we Wiedniu instytucya ta walczy z wielkim brakiem funduszów. Wkładka roczna wynosi mp. 40.000. Zapisy przyjmuje oddział ruchu handlowego Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Skorowidz przemysłu czeskosłowackiego

można przeglądnąć w biurach Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 6 grudnia 1922.

Na targu akcyi kursa z powodu licznego zaofiarowania słabsze. Transakcye w Chodorowie po 26800 i 26900, w Nafcie po 4200 i 4000, w Cmielowie po 12000 i 12150, w Zieleniewskim po 16750, 16500 i 16000, w Pezecie po 3200, 3300 i 3350, w Parowozach po 7000 i 6450, w Rakszawie po 15000, w P. T. H. po 1900 i 1850, w Sierszy el. po pis. 2000, w Karpalicie po 4400, w Browarach po 36000, w Banku Hipotecznym po 1700 i 2000, w Ziemskim Banku Kredytowym po 1800 i 2100, w Powszechnym Banku Kredytowym po 550.

W dziale dewiz kursa prawie bez zmiany. — Za Pragę płacono 545, 548 i 547½, za Londyn 78800, 78700 i 78800, za Berlin 216 i 220, za Wiedeń 25½, 2570 i 25½, za Belgię 1110, za Paryż 1200 i 1220, za franki franc. 1210, za Zurych 3 85, 3300 i 3250, za dolary am. 17360, 17 00 i 17375, za Lei 107, za Czerniowce 108.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 6 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17300—00000, kanad 17200—00000, marniem. 2·25—2·30, leje 000·00—000·00, fr. franc. 1150—0000, fr. szwajc. 3250—0000 kor. czeskie 540.00—000·00, funty szterl. 77500—00000, liry włoskie 000—000 Wiedeń 24—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3400—0000, guldeny holenderskie 6600—0000, fr. belg. 1100—0000, Berlin 000—0·00, Praga 000·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00·00.

Tendencya słaba.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 6. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900 - 2200, Impex 400 475, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 18000, Parowozy 6000— 7000, Trzebinia fabryka maszyn 7500 — 8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 2000—2500 Polska Nafta 4000—4500, Siersza el. I-III. 1800-2200, Oikos 21000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10500—11500, Krakus 4500—5000, Ćmielów 00000—00000, Górka 23000—25000, Siersza 16000—18000 T. P. G. 16000—17000, Chodorów 26000 28000, Pocisk 2500—3000

Dolary ameryk. 16750—17750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1125 1225 franki szwajcarskie 3200—3325 franki belgijskie 1050 000 funty szterlingi 78750—79750, marki niem. 1·90— 2·30, kor. austr. 0·22 0·25½ korony czechosł. 525·00-565·00, liry włoskie 825—900, leje rum. 100·00—115·00 korony węgierskie 7·00—8·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 6800·—7000.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 6 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17475.00—17350·00 dolary kanadyjskie 17375—00.00 fr. francuskie 1220·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 1098·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2 17½ 0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 000·00

Czeki na Belgię: 1 14·00 1110·00, Berlin 1·12½ 2 10 — Gdańsk 2 15, 2·12½ Londyn 79300—79000·00—00000·00, Paryż 1215·00 1218·00, N. Jork 17400·00 17450, Szwajcaryę 3390·00 3280·00 Wiedeń 0·25½—0·25, Włochy 00·00, Holandya 0.00 Praga 552·50—545·50

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 6 bm. Berlin 0·06¼, Praga 16 80— Nowy Jork 530·75 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 3 35, Wiedeń 0·0075 Medyolan 25·75, Zagrzeb 1·81, Warszawa 0·03¼ Paryż 36 95 Londyn 24·17, Holandya 211·00, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 6. bm. Berlin 0·06⅜, Holandya 211·50 Nowy Jork 531·50, Londyn 24·19, Paryż 36 95, Medyolan 26·25, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 00·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 00·00, Praga 16·82, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·80, Bukareszt, 3 35 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 6. bm.:

Renta majowa 850·00, austr. renta koronowa 720, węgierska renta koronowa 8.000, Losy tureckie 510 000—, Renta lutowa 1200·00 Anglobank 76 100 Bankverein 24·900 Bodenkreditanstalt 62 500, Kreditanstalt 30·200, Bank depozytowy 13000 Laenderbank 71000, Merkury 19000 Unionbank 42000·—, Ziwnosteńska banka 801.000 Kolej półn. 9.800·000 Kolej południowa 154100 Alpiny 313·000, Berg- und Huetten 2 095 000 Krupp 318.000 Poldihütte 621 000, Prager Eisen 1,165.000, Rima 277 000, Skoda 825·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 420.000 Fanto 860.000·— Galicia 6,350.000 Schodnica 735.000·, Gal. Karpaty 1,270·000—, Koleje austryackie 0,633 000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 516000·— Kolej Lwów-Czern. 000·000, Bank obrotowy 16000.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 6 bm. Amsterdam 28500·00, Zurych 13·46000, Berlin 8·50, Kopenhaga 14635·00, Bruksela 4609·00, Chryst. 13285·00 Sztokholm 19305, Zagrzeb 237·75, Budapeszt 31·15 Bukareszt 00·00 Londyn 325450, Praga 2262 00, Medyolan 3526·00, N. Jork 71.525·00 Paryż 4969 00, Sofia 539·50, Warszawa 4·10—4·20.

Marki niem. 8·65 marki polskie 3·90—4·20, fr. franc. 4910 00, szwajc. 13370 00 fr. belgijskie 4550·00, lewy bułgarskie 512 00, lei rumuńskie 440 00, liry włoskie 3492 50, funty szterl. 324950 dolary amer. 71.150·00 noty holenderskie 28350·00 noty duńskie 14470 00, noty norweskie 13130·00, czeskie 2245.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

Zdolna krawczyni poszukuje posady w większej pracowni. Wiadomość Gródecka 39 First nan.

Sumienny emeryt poszukuje posady inkasenta, magazyniera lub woźnego. Zgłoszenia do Administracyi pod »Emeryt«. 11627

Koncypient kawaler z praktyką prowincyonalną poszukuje posady. Zgłoszenia z podaniem warunków pod »Emel« d Administracyi. 11679

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8–9, 12–1, 3–6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—5.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów
elektrolizą, brodawek, znamion. 11549

Dr. Maksymilian Roller
ord. **W CHOROBACH DZIECI** od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10171

Dr. Juliusz Monis ord w chorobach moczopłciowych od 3—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczanskiej), przedłużenie ul. Chorążczyzny.

Specyalista chorób **PŁUC, NOSA,**
— **GARDŁA i USZU** —
Dr. B. KRETZ ordyn. przy ul. FREDRY 4/A od 3—5 pop 1 667

Okulista Dr. M. Lauterstein
b. demonstrator i elew. oper. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 11682

NAUKA i WYCHOWANIE

Rutynowany buchalter pedagog, wyucza buchalteryi pojed. i podwójnej, oraz korespondencyi polsko-niemieckiej, stenografii i rachunków kupieckich, pod gwarancyą w 3-ch miesiącach. Zgłoszenia do Adm. »Chwili« pod »Dobra przyszłość«.

Przygotuję w bieżącym roku szkolnym do egzaminu 4—5 gimn. Pod »Daję gwarancyę za wynik« do Admin 11621

Szkoła gry na fortepianie Adeli Rotter-Hochfelderowej Bernsteina 1, II. p. 11457

Wypożyczalna książek księgarni »Beth Israel« ul. Jagiellońska 15 otwartą codziennie od 3—4 przed i od 3—7 popołudniu. W soboty od 8—9 popoł. 11981

NIEMIECKIEGO, polskiej konwersacyi korespondencyi, historyi, literatury udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, II. p. 11659

RÓŻNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, »filety« wykonuje Chmielewska, Chorążczyzna 24. 11563

Firma eksportowa Inu M. BONES zawiadamia, że biura swoje przeniosła z ul. Mickiewicza 10 na UL. GRÓDECKĄ 3 a. 11650

Unieważniam kartę zwolnienia 54 pp. kr. na nazwisko jednorocznego plutonowego Magera Rafaela. 11657

INTERESA HANDLOWE.

Poszukuję spólnika z większym kapitałem do dobrze prosperującego hurtownego składu owoców południowych i towarów kolonialnych. Do Administracyi pod »Kapitał«. 11694

Biuro (sklep) z całkowitem urządzeniem w centrum miasta posiadając przystąpię jako wspólnik do interesu handlowego. Oferty pod »W. 4« o biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11668

Poszukuję wspólnika z większym kapitałem mam obszerny lokal z 2 wystawami na pryncypalnej ulicy. Bliższe informacye udziela z grzeczności Mina Acht, Kleparowska 6. 11665

Plac z zabudowaniem w śródmieściu przy tramwaju, nadający się na większe przedsiębiorstwa do odnajęcia. Wiadomość, Restauracya Szpitalna 30 11659

Posiadam duży lokal i poszukuję spólnika z branży obuwia, galanteryi itp. gotowka większa wymagana. Wiadomość u firmy Gewürz i Strich, Lwów, ul. Jagiellońska l. 12. 11664

Przyjmę z większym kapitałem do spółki fabrykowania artykułów codziennego użytku lub tym podobne. Zgłoszenia do Administracyi pod »Fabryka«. 11662

MAŁŻENSTWA.

Dla mojej siostry, bardzo inteligentnej i przystojnej panny z lepszej sfery, gospodarnej, z posagiem 5,000.000 Mp. pragnę znaleźć towarzysza życia w osobie inteligentnego pana (Żyda, także wdowca), na odpowiedniem stanowisku, w wieku od 35 lat zwyż. Listy do Administracyi pod »Prawy charakter«.

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Używane sztuczne zęby, precyoza, złoto, srebro, klejnoty, perły, kupuje, wypłacając najwyższą wartość. Strauch, Jubiler. Lwów, Legionów 29.

Sypialnia i jadalnia (drzewo orzechowe) do sprzedania bliższych informacyi udziela kancelarya Dr. Samuely'ego, Brajerowska 14 godz. 4 popoł.

WOLNE POSADY.

Firma A. H. Zipper, Lwów, Rynek 32 poszukuje uzdolnionych czeladników jubilerskich, monterów do łańcuszków do bransoletek i biżuteryi. Warunki korzystne. Przyjęcie zaraz. 11586

Poszukuje panny z rutyną do dzieci. Wiadomość Breth i Pordes, Legionów 35. 11570

Pannę pisząca biegle na maszynie »Underwood« przyjmie od 1 stycznia kancelarya adw. Drów J. i M. Baczesów we Lwowie, ul. Gródecka 24. 11604

Panny do filet i siatkowania poszukiwane. Żyblikiewicza 37. 11434

Chłopiec do nauki zostanie natychmiast przyjęty. D. Weiss, rytownik, Lwów, Sykstuska 13

Zakład lekarsko-dentystyczny Łokietka 12 poszukuje praktykanta. 11677

2 CHŁOPCÓW za dobrem wynagrodzeniem przyjmie Leon Bodek, Ormiańska 3. 1 671

PANNA SKLEPOWA w branży obznajomiona potrzebna Sobel, handel korzenny Legionow 41. 1161

Ogłoszenia.

Baczność! KOTYLIONY! pojedynczo, dla kółek i komitetów 1/2 w komis poleca znana w tym zawodzie 11618
fma HABER, skład obuwia RYNEK 19.

MARMELADA

marki »BAŁTYK«
DO NABYCIA TYLKO HURTOWNIE 11612
» Lwów, ul. Sykstuska l. 23. «

Tow. Akc. Węgierskiej Fabryki Lamp
Skład fabryczny
u firmy „WETEHA“
TELEFON NR. 623.
WE LWOWIE
ul. Kopernika l. 16 II. p.
CENY FABRYCZNE!

Spółka

przemysłowo-drzewna

(tworząca się) przyjmie jeszcze kilku poważnych UDZIAŁOWCÓW najmniejszy udział 10 milionów mkp.
Zgłoszenia 4—6 przyjmuje adwokat Dr. Stempler Lwów, Kopernika l. 30.

Z wkładem kilkunastu lub kilkudziesięciu milionów marek poszukuję odkupienia poważnego przedsiębiorstwa względnie przystąpię jako udziałowiec i współpracownik (najchętniej z branży drzewnej) Tylko poważne zgłoszenia nadsyłać pod „Przemysłowiec“ do biura ogłoszeń Brücka Lwów ulica Kościuszki 2.

Niebywały wybór.

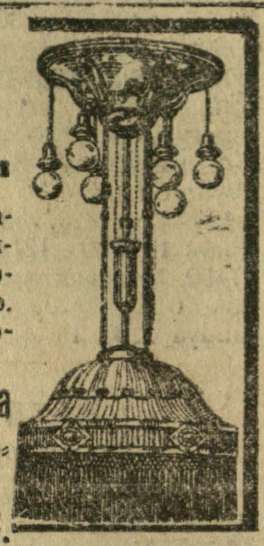

wspaniałych i skromnych świeczników elektrycznych lamp stołowych, biurowych itp. po cenach przystępnych poleca
Jakób Kahane i Ska
Skład wszelkich przyborów elektrycznych
Lwów, Kopernika 2.

Maszyny do życia wszelkich systemów, części składowe do tychże latarki karbitowe, karbit, latarki kieszonkowe,
BATERYE, ŁYŻWY
poleca hurtownie i detalicznie
A. Friedfeld, Lwów, Jagiellońska 9.

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych
poleca po najtańszych cenach firma
Malwina Immerglück, Lwów, Jagiellońska 17. 11606

Do P. T. Medyków żydowskich
zawiadamiam, że dostałem świeży transport wszelkich narzędzi lekarskich, jakoteż artykułów chirurgiczno-gumowych **„Chirurgia“ Schwarz**
LWÓW, JAGIELLOŃSKA 15. 11541

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środku specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer trasse 109/14. 10788

Bogaty wybór pomników granitowych, marmurowych, tarnopolskich i trembowlskich i t. p. poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów, PILICHOWSKA 14 11581

OBUWIE

wyłącznie w dobrym gatunku po cenach umiarkowanych poleca firma 11675
E. LAUB, Jagiellońska 15.
Dla P. T. Urzędników za okazaniem legitymacyi ceny zniżone. 11755

VERMOUTH krajowy

najprzedniejszej jakości po cenach przystępnych sprzedaje **hurtownie i detalicznie**
Max Wixel i Syn
we Lwowie, Krakowska 14
—:: TELEFON 805. ::—

Bałtycko-Amerykańska Linja

Centrala w Warszawie, Marszałkowska 116.

Jedyna regularna komunikacya bez przesiadania
Gdańsk-New York
Kanada
5 dni
przez
ocean atlantycki

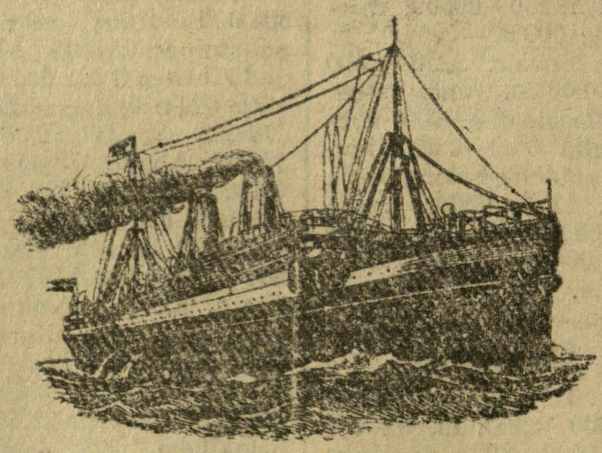

FILJE:
Augustów, Długa 6
Białystok, Lipowa 17
Baranowicze, Wileńska 13
Brześć-Lit., 3-go Maja 23
Grodno, Zamkowa 2
Kraków, Lubicz 3
Kowel, Łucka 126
Lwów, Kościuszki 5
Lublin, Lubartowska 18
Wilno, Sadowa 7
Równo, Szosowa 56
Stanisławów, Sapieżyńska 18
Czyżew
Pińsk, Albrechtowska 65
ADRES NASZEJ LINII W NOWYM JORKU
BROADWAY 9.

Bezpośrednio z Polski do Ameryki

Każdy kto chce jechać bezpośrednio z Polski do Ameryki (i z powrotem) nie przejeżdżając przez obce kraje, bez wizy tranzytowej, bez rewizyi celnej aż do portu, niech jedzie tylko okrętami B. A. L.

NASZE NAJBLIŻSZE OKRĘTY ODCHODZĄ Z GDAŃSKA:

„Lituania“ 29 grudnia **„Estonia“** 19 stycznia **„Lituania“** 9 lutego

Nowoczesne duże okręty. Wyśmienite jedzenia 4 razy dziennie. Osobne kajuty na 2—4 osoby także i w III. klasie.

NASZA CENTRALA **Warszawa, Marszałkowska 116;**

jak również wyżej wspomniane filje udzielają bezpłatnie wszelkich informacyi o niezbędnych formalnościach w związku z podróżą do Ameryki i z powrotem. —

Uwaga! Dla naszych pasażerów **przekazujemy** bez wszelkich kosztów **pieniądze** od krewnych w Ameryce na szyfskarty, bilety kolejowe, wizę i inne wydatki i wypłacamy takowe **w dolarach.**

Baczność! Bardzo ważne! Po otrzymaniu wizy wszyscy nasi pasażerowie bez wyjątku muszą celem zarejestrowania się niezwłocznie zgłosić się do naszej centrali:

Warszawa Marszałkowska 116.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1352 Lwów, wtorek 12. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.551.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Kosmarin.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk., zamiejscowa 4000 Mk., zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: za ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 k, nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości z kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 820 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
1/2 stronicy . . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Jeszcze o „wrogości".

W sprawie wyboru na Prezydenta Rzeczypospolitej pisał przed kilku dniami „Robotnik", że „tylko zaszczyt przynosi kandydatowi, jeżeli na niego głosują nie tylko stronnictwa polskie, lecz i mniejszości narodowe". Do tego „z opinią przeważnej większości społeczeństwa polskiego sprzecznego głosu" dodała od siebie „Rzeczpospolita" następującą uwagę: „Ze zdaniem tem możnaby (!!) się zgodzić tylko z pewnemi zastrzeżeniami, z których główne brzmiałoby: jeśli te mniejszości nie są usposobione wrogo względem państwa polskiego, co właśnie o ile chodzi o pp. Grynbauma i Hassbacha ma miejsce".

Rzekomo więc postęp nielada: pierwszy u Chjeny jakoby przebłysk tolerancyi względem mniejszości narodowych! Ale tylko — rzekomo. Bo któraż mniejszość nie jest, zdaniem endecyi, wrogo usposobioną wobec państwa polskiego? Co więcej: wedle zasadniczej ideologii endecyi, wyłożonej ostatnio tak pięknie przez p. Stanisława Grabskiego w jego książce p. t.: „Uwagi o bieżącej historycznej chwili Polski", nie może wogóle mniejszość narodowa, jako taka, być przyjaźnie usposobioną wobec państwa, ponieważ „istnieje niewątpliwa przeciwstawność dążeń nacyonalistycznych obcych grup narodowych, do składu państwa należących, z interesem państwa i narodu, w państwie panującego". A więc każda mniejszość narodowa jest wrogiem państwa... Czyli, że zastrzeżenie „Rzeczypospolitej" co do ewentualnej zgody na zdanie „Robotnika" jest czysto illuzoryczne...

Opuśćmy jednak pole „teoryj" i mówmy o „wrogości" Żydów. „Wrogość" Żydów nie ulega bowiem dla endecyi żadnej wątpliwości. Nawet już i grzechów żydowskich pisma endeckie obecnie nie wyliczają „imiennie" — tak „jasną" jest dla nich nasza „wrogość"...

Mówiliśmy już o tej „wrogości" tyle razy, że z pewnością nie uważalibyśmy za potrzebne wracać do sprawy, która stanowi najwalniejszy oręż w lamusie kłamstwa i oszukańczej demagogii, gdyby nie — Węgry.

Jeśli bowiem zechcemy na chwilę poważnie traktować zarzut „wrogości", to dojdziemy do przekonania, że na dnie jego tkwi właściwie tylko jeden moment rzeczowy, a mianowicie, że „krzyki" nasze o pogromach i ekscesach zwróciły uwagę zagranicy. Pozatem nie opiera się ów potwornie przez endecyę wyolbrzymiony zarzut „wrogości" żydowskiej względem Polski na żadnej podstawie rzeczowej. W dziedzinie faktycznego spełniania wszelkich bez wyjątku obowiązków obywatelskich nie pozostaje żydostwo polskie w tyle za żadną grupą, za żadnym stanem, za żadną klasą „rdzennie" polską. Pozostaje więc tylko „szkalowanie" Polski przed zagranicą.

I tu uczy właśnie przykład Węgier, że w „rozgłaszaniu" przez prasę żydowską tego, co względem Żydów działo się w Polsce w jesieni 1918 lub w lecie 1920, nie tkwiła żadna specyalna wobec Polski animozya lub „wrogość". Albowiem gdziekolwiek działa się Żydom krzywda, „krzyczała" i „krzyczy" o tem „w niebogłosy" prasa żydowska w całym świecie. Swojego czasu były szpalty pism żydowskich przepełnione wiadomościami z Ukrainy. Czy Żydzi ukraińscy lub Żydzi zagraniczni czynili to z nienawiści do Ukrainy i narodu ukraińskiego? Czy cechuje Żydów i żydostwo jakaś „wrogość" względem Ukrainy? Od szeregu miesięcy jest znowu prasa żydowska w całym świecie przepełniona najszczegółowszemi wiadomościami o pogromach, ekscesach, mordach szykanach, skandalicznych procesach i tym podobnych wykroczeniach antyżydowskich na Węgrzech. Instynkt samozachowawczy każe nam wywlekać na światło dzienne każdą krzywdę, jaka w państwie białego terroru, w kraju band Horthy'ego dzieje się nieszczęśliwym braciom naszym. A czy czynimy to z „wrogości" względem Węgier i narodu żydowskiego? Czy Żydzi węgierscy nie byli zawsze najlepszymi patryotami węgierskimi (może nawet zanadto gorliwymi, gdy chodziło o politykę względem innych mniejszości narodowych)? Czy zarzuca ktoś Żydom, że „krzyczą", aby szkodzić Węgrom, aby „szkalować" Węgry?

Zresztą — krzywdy dzieją się Żydom, raz tu, drugi raz tam, ale w końcu — wszędzie. Musielibyśmy tedy być „wrogami" wszystkich narodów. A przecież — poza obłąkaną teoryą o „mędrcach Syonu" i tym podobnymi idees fixes fanatyków a la Reventlow, Lutosławski itd. — nikt z rozsądnych ludzi w to nie wierzy. Przeciwnie, serdeczny stosunek żydostwa do narodu angielskiego, włoskiego, do Ameryki itd. jest powszechnie wiadomy.

Tak tedy rozwiewa się w puch oszczerstwo endeckie o specyalnej „wrogości" Żydów względem Polski — gdy je badamy w świetle faktów i rzeczywistości. Nie pozostaje zeń nic, dosłownie nic. „Międzynarodowa krucyata prasy żydowskiej, finansyery żydowskiej, mocarstwa anonimowego..." — okazuje się najpospolitszą akcyą samoobrony, odpowiedzią, echem na krzywdy, krew i łzy, gdziekolwiek bądź one płyną. Gdzie tu nienawiść, „wrogość", wendetta?

Wszystko to — z przypadkowej okazyi procesów budapeszteńskich — powie-

Demonstracye endeków przeciwko wyborowi prez. Narutowicza.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta

Warszawa 10. grudnia (tel. wł.) Narodowa demokracya dla zamanifestowania swego „oburzenia narodowego" z powodu wyboru min. Narutowicza urządziła dzisiaj szereg demonstracyj. „Rozwój" wydał plakat, w którym wzywa prezydenta Narutowicza do rezygnacyi. Agitatorowie endeccy ściągnęli tłumy kobiet i młodzieży szkolnej na godz. 12-tą w południe do Alei 3. Maja, gdzie przemawiali posłowie ósemki, domagając się ustąpienia prezydenta Narutowicza jakoteż rezygnacyi Piłsudskiego na rzecz Hallera.

Następnie uformował się pochód, który ruszył pod gmach sejmowy. Tam przemówił poseł ks. Nowakowski. Tłumy wznosiły wrogie okrzyki pod adresem Witosa nazywając go pachołkiem oraz pod adresem prezydenta Narutowicza jako „króla żydowskiego". Wygrażano laskami a nawet rzucano kamienie w okna sejmowe. Zadziwiała obojętność policyi, która nie przeszkadzała demonstrantom i ograniczyła się jedynie do strzeżenia bram sejmowych. Pod Belwederem i Prezydyum Rady ministrów dokąd ruszył pochód policya okazała już więcej energii i nie dopuściła do czynnych wykroczeń. Również demonstrowano pod lokalami redakcyi „Kuryera Polskiego" „Kur. Por." i „Robotnika".

Popołudniu odbył się w „Rozwoju" wiec na którym przemawiali posłowie endeccy i chadeccy.

Uczestnicy wiecu udali się pochodem pod hotel Europejski, gdzie mieszka nowoobrany prezydent i Prezydyum Rady ministrów wznosząc wrogie okrzyki. Planowali demonstranci napad na lokal organizacyi P.P.S. w Alejach Jerozolimskich lecz napotkawszy na oddziały robotnicze cofnęli się.

Demonstracye endeckie znalazły w kołach politycznych jednolitą ocenę. Posłowie umiarkowani wśród Piastowców nie kryli swego potępienia że postępowanie endecyi, pogrąża kraj w anarchii, gdyż stwarza ono niebezpieczny precedens.

——o——

Skład materyałów i przyborów dla tysyczników
ul. HETMAŃSKA Nr 8 (lerwsz piętro)

dzieliśmy — a raczej: powtórzyliśmy — bynajmniej nie gwoli apologii. Przed endecyą nie chcemy — usprawiedliwiać się. Z endecyą, z jej „ideologiczną“ dążnością do budowania stosunków między grupami narodowemi w państwie na podkładzie nienawiści (vide Grabski!), na podkładzie „zasadniczej“ „przeciwstawności“, jako konsekwencyi ucisku mniejszości przez większość — należy walczyć. Bezwzględnie, bez wytchnienia. I nie jest to bynajmniej zadanie tylko nasze, żydowskie. Z endecyą i jej światopoglądem walczyć muszą wszyscy, którzy stosunki między człowiekiem a człowiekiem i między narodem a narodem ukształtować chcą na podstawie tolerancyi, prawa i sprawiedliwości

Dr. W. Berkelhammer.

Doniosły narady w Londynie.

Londyn. (Pat.) Pierwszy dzień obrad ministrów koalicyjnych zakończył się, pozostawiając jak najlepsze wrażenie. Jak się zdaje, można się spodziewać pomyślnych i jak najszybszych wyników obrad, zwłaszcza że przebieg ich jest znakomicie ułatwiony, dzięki wyeliminowaniu tych wszystkich nieporozumień natury osobistej, jakie cechowały szereg ostatnich obrad międzysojuszniczych. Jak dotychczas, dyskucya ma charakter ogólny, a mianowicie każdy szef delegacyi wygłasza tezy charakteryzujące stanowisko tego kraju. Jakkolwiek nieoficyalnie, można jednak przypuszczać że punkt widzenia Francyi przedstawia się następująco: Moratoryum może być udzielone Niemcom najwyżej na okres dwuletni, lecz tylko w odniesieniu do spłat gotówkowych. Natomiast wypłaty odszkodowań w naturze miałyby być dokonywane w dalszym ciągu ewentualnie w zmniejszonych nieco rozmiarach. Rzesza niemiecka musiałaby w szybkim terminie przeprowadzić sanacyę swoich finansów. W celu przeprowadzenia stabilizacyi marki niemieckiej projektuje się udzielenie Niemcom kredytu w wysokości 500 milionów Mk. w złocie do których to sumy przyłączonoby także sumy z zasobów Banku Rzeszy. Gwarancye stanowiłyby pobieranie przez sprzymierzonych 25 proc. wartości od eksportu niemieckiego i opłat celnych, oraz sprawozdanie kontroli nad kopalniami zagłębia Ruhry. Mussolini wręczył konferencyi notę, w której wyraża zapatrywanie, że należy zmusić Niemcy do płacenia odszkodowań oraz w razie udzielenia Niemcom moratoryum zażądać od nich odpowiednich gwarancyi. Pozatem Mussolini występuie z żądaniem powiekszenia udziału procentowego Włoch w spłatach niemieckich, oraz wypuszczenia międzynarodowej pożyczki na cele spłaty odszkodowań.

Theunis wypowiedział zapatrywanie że na pierwszy plan powinna być wysunięta konieczność zachowania solidarności francusko-angielskiej. Bonar Law jest zdania, że utrzymanie serdecznego porozumienia między sprzymierzonymi jest sprawą pierwszorzędnej wagi. Anglia — mówił Bonar Law — chce, aby Niemcy zapłaciły odszkodowanie, zastanawia się jednak nad zdolnością płatniczą Niemiec. Rząd angielski obecnie zgadza się na sprawowanie kontroli przez sprzymierzonych nad finansami Rzeszy, jak również na pobieranie 25 proc. wartości eksportu niemieckiego. Co się tyczy długów międzysojuszniczych to Bonar Law zapewnia, że rząd angielski jest gotów nie czekając na wypowiedzenie się w tej sprawie Stanów Zjednoczonych, wziąć pod uwagę ewentualne zmniejszenie sumy należnej Anglii od sprzymierzonych.

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna. (Pat.) Z wyniku obrad ostatnich dni wnioskować można, że część tez Turcyi przyjęto. I tak: w sprawie cieśnin zgodzono się na wyłączenie wybrzeży Morza Marmara ze strefy zdemilitaryzowanej oraz pozwolono na przewóz wojsk kolejami poza strefą zdemilitaryzowaną, wreszcie zgodzono się na zachowanie w dalszym ciągu arsenałów w Konstantynopolu. Nad innemi sprawami obrady toczą się dalej.

Lozanna. (Pat.) Z kół dobrze poinformowanych komunikują, że konferencya ma być zawieczona od 23 grudnia do 3. stycznia 1923.

Lozanna. (Pat.) Cziczerin oświadczył wobec dziennikarzy tureckich, że usiłowania aliantów mają na celu odebranie owoców zwycięstw. Jeżeli Turcya zrezygnowała z własnej polityki wobec Francyi, to spodziewa się zato ustępliwości. Jeżeli cieśniny morskie byłyby zamknięte, Rosya i Turcya byłyby ciągle zagrożone. Dziennikarze tureccy odnieśli wrażenie, że Cziczerin zostawia delegacyi tureckiej wolność działania jednakże zależy mu na solidarnem postępowaniu z nią.

—o—

Przyjaciele Arabów.

Londyn. (ŻBK.) „Liga polityczno-narodowa“ urządziła bankiet ku czci księcia Habib Lotfalah udającego się jako delegata króla Hedżasu Husseina do Ameryki. W bankiecie tym wzięli udział członkowie parlamentu angielskiego z lordem Sydenhamem na czele. W swej przemowie podniósł książę, że koalicya musi respektować umowę zawartą w 1915 roku z królem arabskim. Alianci muszą pozostawić królowi Husseinowi swobodę w załatwianiu spraw rasy arabskiej. Książę wyraził nadzieję że ze zmianą rządu angielskiego rozpocznie się dla Arabów nowa era.

Lord Sydenham oświadczył, że Anglia musi wypełnić swoje zobowiązanie wobec Arabów. Deklaracya Balfoura dyskredytuje naród angielski i musi zostać anulowaną. Przemówienia innych mowców były utrzymane w podobnym tonie.

Teatr i miasto.

Nieodpowiedzialna gospodarka.

Lwów, 8. grudnia.

Komisya teatralna zaskoczyła plenum tymczasowej Rady Miejskiej wnioskami na pokrycie deficytu teatrów miejskich wynoszącego za okres 17 miesięczny 110 milionów oraz na dotacye w kwocie 90 milionów na pokrycie wydatków w najbliższych tygodniach. Z wnioskami tymi wystąpiła komisya nagle, dając w ten sposób Tymcz. Radzie miejskiej wypić jednym haustem gorzkie piwo, jakiego sama nawarzyła.

Wobec dziwnej, uchylającej się kontroli ogółu i bagatelizującej wszelką krytykę gospodarki komisyi teatralnej należy pod adresem Rady miejskiej, która tą sprawą na najbliższem posiedzeniu się zajmie skierować parę uwag.

Przy powierzeniu kierownictwa obecnej dyrekcyi teatrów, wystąpiły niektóre organy prasy z wątpliwościami, czy nowe kierownictwo dysponuje dostatecznym autorytetem i artystycznymi kwalifikacyami do prowadzenia teatru, o tak pięknych tradycyach przeszłości. Wyrażały również wówczas przypuszczenie, że administracyjno-organizacyjne zdolności nie wystarczą. Głosy te zlekceważone zostały przez powołane do opieki nad teatrem czynniki. Życie teatralne potoczyło się po linii najmniejszego oporu. Punkt ciężkości życia kulturalnego przeniósł się do szczelnie wypełnionych (mimo wysokich cen) sal koncertowych i odczytowych, teatry zaś lwowskie świecą pustkami, mimo iż dyrekcya stara się — jak sama przyznaje — hołdować upodobaniom tłumu. (Na tem miejscu uważamy za stosowne zaprotestować przeciw lansowanym jak np. w ost. numerze „Życia teatralnego“ w „liście z Warszawy“ wskazaniom, jakoby publiczność żydowska (ta z Nalewek i Gęsiej) była motywem skoszlawienia repertuaru. Publiczność żydowska dość jest inteligentna i ma zbyt wyrobiony zmysł, aby nią się zasłaniać przy nędznem zestawianiu repertuaru. Naodwrót, każde poważne usiłowanie znajduje zawsze gorące poparcie tej publiczności).

Powoływanie się na sytuacyę teatrów w innych miastach jest niewłaściwe i nie odpowiada faktycznym stosunkom. Teatry miejskie w Warszawie wykazują wprawdzie większy deficyt, ale nie należy zapominać że Teatry miejskie w Warszawie w naturalnej trosce o zespół posiadają w zespole najwybitniejszych, najbardziej zasłużonych artystów. (Frenkel, Solski, Chmieliński, Kotarbiński, Śliwicki, Gasiński, Solską i w. i.) Wielkość deficytu w Warszawie nie stoi w żadnym stosunku do deficytu we Lwowie, poziom natomiast jest krzycząco odmienny Warszawskie „Rozmaitości“ spełniają misyę placówki kulturalnej, teatry lwowskie żyją niestrawnymi odpadkami z obcych stołów. Natomiast Miejski Teatr w Krakowie pod inteligentną dyrekcyą Trzcińskiego, Teatr poznański pod dyr. Żelazowskiego, Teatr łódzki pod dyr. p. Barwińskiego wykazują znacznie mniejsze deficyty a wystawiają przytem i porządnie wystawiają pierwszorzędny repertuar.

Na najbliższem posiedzeniu zajmie się Rada miejska sprawami teatru. Nie tu miejsca na szczegółowe wyliczenie dezyderatów jakie krytyka a przedewszystkiem publiczność i ludność Lwowa, która pokryć będzie musiała dwustomilionową pożyczkę na teatr zawiadowcom (!) swoich potrzeb kulturalnych stawia. Ale do dyskusyi na Radzie miejskiej pragnęlibyśmy dorzucić jeden argument. Teatry miejskie prowadzone są tak, iż naturalną konsekwencyą są — pustki. Subwencyą nie wypełni się próżnych miejsc w teatrze. Placówka, od której publiczność stroni przestaje spełniać swą misyę. Obowiązkiem miasta jest subwencyonować teatr, który spełnia poważnie kulturalne zadanie i mimoto walczy z deficytem. Na wystawianie fars 200 milionów subwencyi jest stanowczo za dużo. Materyalne zasoby mieszczaństwa lwowskiego, mogą być lepiej użyte, niż na parawan dla niekompetencyi i opieszałości czynników zawiadujących teatrem. Nad tem powinna się nawet Tymczasowa Rada miejska zastanowić.

Z CZASOPISM LITERACKICH.

Skamander.

Zeszyt XXII—XXIII—XXIV.

Wśród plejady poetów ekspressjonistycznych w Polsce zajmuje Antoni Słonimski stanowisko izolowane. Finezya i precyzya konstrukcyi i oryginalność metafor sprawiają, że jego wiersze magnetyzują nawet konsumentów literatury pięknej o dość wyrafinowanym smaku estetycznym. Tym razem zamieszcza poeta rzeczy, które jak tytuły wskazują („Rzym, Colloseum, Capri“) powstały w kraju poetów i malarzy. Naturalistyczne obserwacye i objektywne przedstawienie zjawisk życiowych, obok szeregu neologizmów i sub-

DZIŚ 11. I JUTRO 12. b. m. PO RAZ OSTATNI
wyświetlają MARYSIEŃKA i KOPERNIK
wszechświatowej sławy przecudny obraz orjentalny w 6-ciu aktach p. t.
„KISMET"
Bohaterką dramatu prześliczna Mausinah, córka żebraka, później oficyalna żona kalifa
Przepych haremów i pałaców. — Rozkoszne tańce zmysłowe. — Kąpiące się odaliski.

telnej analizy psychologicznej znajdzie czytelnik we fragmencie z powieści „Generał Barcz" Kadena Bandrowskiego. Fascynującym jest „Śpiew słowika" Maryi z Kossaków Pawlikowskiej. Wiele czaru i wdzięku wieje z dwóch innych: „Słowik i świt" i „Pocóż jechać do Turcyi".

Z artykułów zasługuje na uwagę: „Dość banalności". Autor, Okołów-Podhorski, apeluje do poetów, by nie używali oklepanych i strywializowanych frazesów. Konstatuje, że jedynie Słonimski i Lechon w większym Iwaszkiewic-z i Tuwim w mniejszym stopniu, pracują starannie nad kompozycyą.

Jerzy Mieczysław Rytard (redaktor „Skamandru" Grydzewski) daje powieść „Wniebowstąpienie" zindywidualizowaną stylowo i treściowo.

Sonety Jarosława Iwaszkiewicza są lekką modyfikacyą znanych już motywów, kreślących na tle przyrody uczucia erotyczne. W radykalnych i skłaniających się ku futuryzmowi rzeczach Ireny Tuwim, daje się wyczuć pewna sztuczność i wymuszoność.

„Oda prowincyonalna" Kazimierza Wierzyńskiego jest przyczynkiem autobiograficznym zabarwionym leciuchną ironią, podczas gdy „Uniwersytety" Stefana Napierskiego są wyrazem monotonnej apatyi i mechanicznego zautomatyzowania panującego wszechwładnie po uniwersytetach.

Recenzye książek oraz aktualia, zamykają zeszyt.

Południe.

Miesięcznik poświęcony sztuce i krytyce artystycznej. Zeszyt 1 i 2. Wilno 1922.

Reprodukcye L. Śledzińskiego, J. Rustema i B. Jarmonta i kilka rozprawek traktujących o malarstwie, architekturze i teatrze obok spraw lokalnych, t. z. wileńskich, stanowi treść obu zeszytów. Ponadto garść poezyj nieznanych poetów i poetek.

B. R.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 10 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17300—0·000, kanad 17100—00000, marniem. 2·25—0·00, leje 000·00—000·00, fr. franc. 1225—1200, fr. szwajc. 3350—0000 kor. czeskie 552.00—000·00, funty szterl. 00000—00000, liry włoskie 000—000 Wiedeń 26—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 0000—0000, fr. belg. 1100—0000, Berlin 0·00—0·00, Praga 000·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00 00.

Tendencya z powodu soboty spokojna.

NADESŁANE.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann
otworzył kancelaryę we Lwowie przy ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

Kasa Chorych m. Lwowa.

Na podstawie uchwały Zarządu Kasy Chorych m. Lwowa z 29. listopada 1922 podwyższone zostaną z dniem 1-go stycznia 1923 wszelkie świadczenia pieniężne oraz składki członków do wysokości dziennego zarobku 6 000 Mkp.

Celem przeprowadzenia odnośnych zmian w grupach zarobkowych ubezpieczonych — uprasza Kasa Chorych m. Lwowa pracodawców o przedłożenie wykazu zajętego personalu z dokładnem oznaczeniem zarobku (płac, poborów).

Do zarobku ubezpieczonego obok pensyi lub płacy roboczej wlicza się wszelkie świadczenia w gotówce (premie, tantyemy i tp.) i w naturze (mieszkanie, utrzymanie i tp.).

Wykazy te należy przedłożyć najpóźniej do końca grudnia 1922 roku.

W razie nieprzedłożenia wykazu, Kasa Chorych na podstawie art. 21 ust. z 19. maja 1920 dz. u. Rzpp. Nr. 44 z urzędu przeprowadzi zmianę grup zarobk.

Lwów, dnia 6. grudnia 1922.

Zarząd Kasy Chor. m. Lwowa.

11780

Ze sportu.

O żydowskich drużynach.

Tegoroczny sezon jesienny był poniekąd przełomowym dla rozwoju sportu żydowskiego. Wtedy, gdy początek sezonu wiosennego obfitował w sukcesy wszystkich prawie żydowskich drużyn footballowych, gdy „Makabi" odniosła zwycięstwo nad najlepszą drużyną Polski „Cracovia", a match z Wisłą" zakończył się rezultatem remisowym, gdy warszawska „Makabi" pokonywała wszystkich prawie przeciwników, czołowa drużyna żydowska na kontynencie wiedeńska „Hakoach" była kandydatem na mistrza Austryi i w końcu rozgrywek zajęła drugie miejsce, mając zaledwie o dwa punkty mniej, niż mistrz „Sportclub".

Inny zgoła przebieg miał sezon jesienny. Warszawska „Makabi" ostatecznie straciła swoją formę i została się nadal w klasie „B." nawet przy warszawskim poziomie piłki nożnej, stojącego na 5 miejscu w Polsce. Wiedeńska „Hakoah" nie zważając na swój wybitny skład drużyny i rezerwy, posiadając pierwszorzędny materyał ludzki i jednego z lepszych trenerów szkockich zaczęła ponosić jedną klęskę za drugą. Będąc po trzeciem spotkaniu nadal kandydatem na mistrza straciła w dalszych rozgrywkach taką ilość punktów, że jeszcze przed dwoma tygodniami zastanawiano się poważnie, czy „Hakoah" nie jest zagrożona spadkiem do klasy „B." Okres słabości świetnego klubu wiedeńskiego trwał przez dwa miesiące. Depresya sportowa szczególnie w drużynach footbalowych okazała się zjawiskiem ogólnem. Wiosenny mistrz „Sportclub" upadł jeszcze niżej od „Hakoah".

W sąsiednim Budapeszcie jeden z najbardziej znanych klubów kontynentu „M. T. K." zajął zaledwie czwarte miejsce w tabeli mistrzostw, ustępując miejsca znanemu w Warszawie klubowi węgierskiemu „U. T. E." Nawet w Anglii i Szkocyi dała się zauważyć ta sama depresya pomiędzy zawodowemi drużynami. Świetna „Aston Villa", b. długoletni mistrz ligi angielskiej okazał się po kilku matchach na... 18 miejscu, a najznakomitsze drużyny szkockie, stanowiące niegdyś ekstra-klasę klasycznej piłki nożnej świata — „Celtie" i „Aberdenn" ponoszą jedną klęskę za drugą. Nawet reprezentacye krajowe, znane ze swej wysokiej formy, a walce ze słabymi przeciwnikami ulegały im, doprowadzając do rozpaczliwych rezultatów (Holandya-Szwajcarya). Właściwością jednak sportu jest walka do ostatniej chwili, bez utraty nadziei zwycięstwa. Ten optymizm w walce uratował wiele klubów od zagłady. Słabe strony drużyny wywołane grą zbiorową większej ilości sportowców i zależne często od różnych psychologicznych zjawisk u każdego poszczególnego gracza (samopoczucie, stan zdrowia. kontuzya, przemęczenie itd.) od znajomości terenu, bezpartyjności sędziego (szczególnie u nas!), od stosunku publiczności do drużyny obcej (przedewszystkiem Łódź i Poznań), dają się często usunąć przez uważnego fachowego trenera.

Wiedeńska „Hakoah" ocknęła się już obecnie z apatyi i zdołała osiągnąć swoje pierwsze zwycięstwo w matchu z „Rudolfshuegel". i wynik remisowy z Herthą. Rezultat tych matchów przeniósł go znowu na 6 miejsce w tabeli, co niewątpliwie przyczyni się do wytężenia energii graczy. Atak przychodzi do swej dawnej formy i gracze tej miary co Nemesz, Gruenwald i Gansl znowu wprowadzają w zachwyt wybredną publiczność Wiednia.

W obecnym sezonie jesiennym wysunęła się na czoło pierwszorzędnych drużyn prowincyonalnych Czechosłowacyi — żydowska drużyna „Makkabi" w Bernie Morawskiem.

Czechosłowacya posiada dwie lepsze drużyny żydowskie: „Hagibor" w Pradze oraz „Makabi" berneńską. „Hagibor" ma jednak w Pradze przeciwników o światowej sławie, jak „Spartę", „Slavię" niemiecką drużynę „D.F.C.", „Union Žižkov" i inne, a zatem trudno mu odegrać wybitniejszą rolę. Natomiast „Makabi" w Bernie odnosi sukcesy nad największymi swymi przeciwnikami, dokumentując tem, że organizacya ta jest bardzo ruchliwa i szczerze walczy o sławę dla swych barw klubowych. Wielką rolę w tym pochodzie zwycięskim odgrywają gracze nowozaangażowani z Węgier, przedewszystkiem tej miary co Obitz i Schwarc. Największy jednak sukces odniosła „Makabi" bijąc mistrza prowincyonalnego „Slavię Morawską" w stosunku 3:1 (0:0). Nadszedł obecnie czas dla berneńskiej drużyny, by zmierzyć się ze „Spartą" lub „Slavią" praską.

Również „Makabi" krakowska pod okiem swego wspaniałego trenera węgierskiego robi wielkie postępy. Znajdując się w klasie „B." polskiego footbalu rozgrywa matche prawie wyłącznie z pierwszoklasowymi drużynami — i rzecz dziwna — zwycięża. Zejście do klasy „B." było dla krakowskiej „Makabi" groźnem memento i owocne skutki tego „spadku" zaczęły się w krótkim czasie zjawiać w formie ciągłych zwycięstw. Nawet domniemany mistrz Polski północnej „Ł.K.S." poniósł w Krakowie dosadną porażkę. Zeszłotygodniowa zaś porażka „Makabi" z „Cracovią" (1:0) jest raczej wielkiem zwycięstwem, gdyż różnica jednej bramki pomiędzy reprezentacyjną drużyną krajową a drugoklasowym klubem to bądźcobądź rezultat senzacyjny. Widzimy więc ciągle doskonalenie się drużyn żydowskich prawie we wszystkich ośrodkach. — („N. K.").

KRONIKA.

— **Do P. T. Abonentów zamiejscowych!** Do dzisiejszego numeru dołączamy czeki P. K. O. dla użytku P. T. Odbiorców upraszamy o wczesne odnowienie p enumeraty na miesiąc styczeń, oraz zaległą należytość za grudzień celem uniknięcia prze wy w wysyłce pisma. O przesłaniu przedpłaty upraszamy listownie zawiadomiac Administracyę.

—o—

Repertuar teatru Wielkiego.

Poniedziałek o g. 7 »Dzieci ziemi«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Poniedziałek g. 7 »Sponka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego

Poniedziałek g. 7 »Sublokatorka«

—ooo—

— **Premiera w teatrze »BAGATELA«** Rejtana 3. Od poniedziałku 11. grudnia b. r. nowy program: Część pierwsza: farsa »Gdybyście wiedzieli«. Część koncertowa: Ordonówna, Bronowski, Mirski, Osmolska. Część trzecia: krotochwila »Jelinek«.

—o—

Staraniem Stowarzyszenia „Beth Lechem" odbędzie się we wtorek dnia 12 grudnia o godz. 7 i pół wieczorem w sali „Jad Charuzim" przy ul. Bernsteina l. 11 koncert z współudziałem pp.: Ignacego Manna, nadkantora Lwowicza i prof. Kopfa. Dochód na cele dobroczynne.

Z względu na bogaty program i znakomitych wykonawców, koncert ten budz żywe zainteresowanie wśród społeczeństwa.

Pozostała bilety do nabycia w księgarni p. Siegla i „Beth Izrael" i w kasynie „Jad Charuzim" (Bernsteina 11).

— **Przeciw mieszkańcom poczekalni ko'e owych.** Warszawska dyrekcya kolei państwowych podaje do wiadomości, że na dworcach węzła warszawskiego w czasie nocnym, a mianowicie: na st. Warszawa Główna od godz. 1 do godz. 4'30, na st. Warszawa Gdańska od godz. 1 m. 30 do godz. 6 na st. Warszawa Wileńska od godz. 1 do godz. 4 m. 30, na st. Warszawa Wschodnia od godz. 1 do godz. 3 m. 30, kiedy żadne pociągi nie odchodzą, ani przychodzą mogą przebywać podróżni przejeżdżający przez Warszawę tylko w komunikacyi bezpośredniej — przejściowej i posiadający na usprawiedliwienie tego stosowne bilety przejazdowe. Podróżnym zaś zaopatrzonym w bilety peronowe lub przejazdowe komunikacyi miejscowej, prawo przebywania na dworcach warszawskich w czasie wyżej wskazanym nie przysługuje.

Zarządzenie dyrekcyi kolejowej w Warszawie suierowane jest w pierwszym rzędzie przeciw mieszkańcom poczekalni kolejowych, którzy nie mo ąc znaleźć w stolicy dachu nad głową u'okolowali się na stałe w nocnej porze na dworcach kolejowych. Z sypialni tych korzysta głównie bezdomna młodzież akademicka. We Lwowie jak wiadomo poczekalnie kolejowe cieszą się w nocnej porze również znaczną frekwencyą bezdomnych.

— **Głodówka optantów rosyjskich.** W więzieniu Mokotowskiem sieuzi przeszło 20 komunistów, którzy przyjęli już poddaństwo bolszewickie wyrzekłszy się obywatelstwa pols'kiego, a przeto mają być wysłani do Rosyi. Nie mają oni prawa widzenia się z krewnymi i z najomymi, gdyż w Rosyi również nie pozwala ją na to Polakom aresztowanym. Z tego powodu urządzili oni głodówkę.

—o—

DROBNE OGŁOSZENIA

INTERESA HANDLOWE.

Biuro (sklep) z całkowitem urządzeniem w centrum miasta posiadając przystąpię jako wspólnik do interesu handlowego. Oferty pod »W. 4« o biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11 68

POSAD POSZUKUJĄ.

Poszukuję posady buchaltera lub kasyera w poważniejszem przedsiębiorstwie. Łask. zgłoszenia pod »L. R.« orochta poste restante. 11 89

Słuchacz praw z ukończoną buchalteryą w Akademii Handlowej umiejący biegle pisać na maszynach wszelkich systemów poszukuje odpowiedniej posady bankowej lub w biurze naftowem. Zgłoszenia pod »Pracowity« do Administracyi »Chwili«.

Buchalter z egzaminem w Akademii handlowej poszukuje posady jako druga siła, Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« dla okaziciela legitymacyi Nr. 101 /S. 11783

Absolwent Akademii handlowej, f chowiec z branży drzewnej, z praktyką w tartakach i biurach drzewnych zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Energiczny«.

RÓŻNE.

Firma eksportowa Inu M. LONES zawiadamia, że biura swoje przeniosła z ul. Mickiewicza 10 na Ul. GRÓDECKĄ 3 a. 11650

Zakład robót ręcznych T. Wilker i W. Fall, Zyblikiewicza 37, parter. 14 51

KUPNO — SPRZEDAŻ

Kilimy chodnik o dzinie w »Dorotcum«, Lwów, Sykstuski 34. 11728

NAUKA i WYCHOWANIE

קורס עברי לילדים

Rozpoczyna się kurs języka hebrejskiego dla dzieci Wpisy przyjmuje codziennie B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 1134

WOLNE POSADY.

Panienka do 1½ rocznego dziecka i gospodarstwa potrzebna Tennenbaum, Stanisława 1.

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową

Dr. Juliusz Monis ord w chorobach moczopłciowych od 3—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczanskiej), przedłużenie ul. Chorążczyzny.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5, w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Plac z zabudowaniem w środmieściu przy tramwaju, nadający się na większe przedsiębiorstwa do odnajęcia. Wiadomość, Restauracya Szpitalna 30 116 9

Ogłoszenia.

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych
poleca po najtańszych cenach firma
Malwina Immerglück, Lwów, 11606 **Jagiellońska 17.**

Tor kolejki polowej
długości 1-go kilometra, na 60 cm. szerokości progów, 55—65 m/m wysokość szyn kupimy. — Zgłoszenia pod »L. W.« do Firmy MERKUR«, LÓŻ, PIOTRKOWSKA 82. 11711

Vertex
z ciągnionego drutu
najtrwalsze lampki
oszczędnościowe

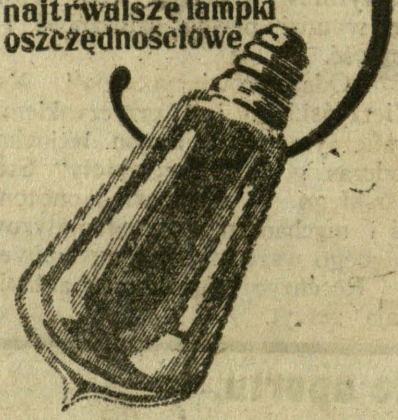

ZAKŁADY ELEKTRYCZNE „VERTEX"
Warszawa, Marszałkowska 98.

Fabryka czekolady i cukrów
„DERBY"
Lwów, ulica Janowska 36.
poszukuje młodego człowieka do rozwożenia towarów, umiejącego czytać. Dobre świadectwa wymagane. »« 11779

Inserujcie W CHWILI.

WINA KRAJOWE
znakomite w smaku, niczem nie ustępujące winom zagranicznym polecane przez powagi lekarskie rekonwalescentom i po operacyi a to:
Chateau d'or wino wytrawne
Vermouth
Wino deserowe
sprzedaje HURTOWNIE Pierwsza krajowa Wytwórnia win owocowych
„JABŁOWIN", Bogusławskiego l. 9.
TELEFON NR. 6. 11633

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Przegląd Gospodarczy „CHWILI“

pod redakcyą Dra Ludwika Munda

Nr. 2. Lwów, dnia 11. grudnia 1922.

Kwestya mieszkaniowa.

Kwestya mieszkaniowa stała się zarówno w Polsce jak innych państwach, szczególnie dotkniętych skutkami wojennymi, jedną z najbardziej skomplikowanych a najpilniejszych spraw społecznych. Troska o dobro obywateli — ten główny motor poczynań każdego rządu, dbałego o spokój i równowagę państwa sprawia, że żaden rząd nie może przejść obojętnie koło spraw, wrzynających się z taką siłą i tak fatalnymi skutkami w codzienne życie obywateli, jak właśnie kwestya mieszkaniowa.

A stosunki w tej dziedzinie stają się z dnia na dzień gorsze i jesteśmy świadkami, jak cały szereg młodych egzystencyi z najróżnorodniejszych warstw i gałęzi pracy nie ma możności z powodu braku najprymitywniejszych pomieszczenia, ugruntować sobie bytu i stać się użyteczną i produktywną cząstką społeczeństwa, — czem tworzy się wielkie niebezpieczeństwo dla spokoju i równowagi państwa w przyszłości. Kwestya naszej młodzieży akademickiej jest w niemałej mierze również kwestyą mieszkaniową.

Temu niebezpieczeństwu, tej anomalii, temu prawdziwemu głodowi mieszkań, postarał się zaradzić rząd przez wydanie ustawy sejmowej z d. 26 września 1922 w przedmiocie rozbudowy miast, budząc inicyatywę prywatną, która przez cały okres lat wojennych szukała podniety i urzędowego niejako zabezpieczenia inwestowanych ewentualnie w budowle kapitałów.

Czasy wojny i związane z prowadzeniem jej konieczności, stawiały często obywateli w stosunek dość problematyczny do swej własności, co powodowało chwilami formalną ucieczkę od własności realności a ustawa o ochronie lokatorów i przepisy o lichwie mieszkaniowej oraz jej obostrzenia, idące w parze z wzrastającym brakiem mieszkań, nie mogły przyczynić się do zachęcenia sfer bogatszych do inwestowania znacznych bardzo sum w nowe budowle i zaradzenia temsamem brakowi mieszkań.

Nie można już dzisiaj z całą pewnością przyjąć, że wzmiankowana ustawa podniesie naprawdę wstrzymaną w czasie wojny „gorączkę budowlaną“ i że już w najbliższej przyszłości wyrosną w naszych miastach i miasteczkach domy jak grzyby po deszczu — na każdy wypadek zrobiono pierwszy krok za wzorem państw takich jak Jugosławia i Czechosłowacya, gdzie jeszcze przed dwoma laty poruszono ruch budowlany, rozpoczynając inicyatywę prywatną od zniewolenia instytucyi finansowych i przemysłowych do inwestowania swych kapitałów w nowe budowle.

W tym kierunku stwarza i u nas ustawa o rozbudowie miast pewien przymus, zniewalając w art. 5 banki i instytucye finansowe względnie ich oddziały, przedsiębiorstwa do zabaw oraz kinoteatry, które powstały, względnie rozpoczęły swoją działalność po 1. stycznia 1918 najdalej do 2 lat rozpocząć a w przeciągu dalszych 2 lat ukończyć budowę conajmniej jednego domu mieszkalnego w takich rozmiarach, w jakich zajmują pomieszczenie na biuro względnie przedsiębiorstwo w danej miejscowości. Ten przymus został niestety w dalszym ustępie tego artykułu zniwelowany, przez zbyt niskie nałożenie na to instytucye, w wypadku niewykonania ciążącego obowiązku — opłaty komornianej do 100-krotnej wysokości normalnie obowiązującej — przez co prawdopodobnie już w najbliższej przyszłości przymus ten stanie się zupełnie iluzorycznym. Ponadto zniewala ustawa właścicieli gruntów niezabudowanych, położonych w obrębie miasta, jakoteż właścicieli budynków niedokończonych oraz zapuszczonych, wymagających naprawy lub zagrażających życiu i zdrowiu ludzkiemu, by w oznaczonym przez magistrat terminie bądź nowe budowle rozpoczęli, bądź też niedokończone nanowo podjęli i ukończyli, względnie zapuszczone zremontowali, przyczem ustawa przewiduje w wypadkach niezastosowania się do tego obowiązku wywłaszczenie tak gruntów, jak i objektów a w następstwie przeprowadzenie robót budowlanych w swoim własnym zakresie działania.

Dla przeprowadzenia całej akcyi poprawy stosunków mieszkaniowych powołuje nowa ustawa do życia w większych miastach, komitety rozbudowy, składające się z 6—12 osób „świadomych potrzeb“ miasta i do spełnienia powyższych zadań odpowiednich, chociażby one nie należały do składu rady lub magistratu — przyczem może rada miejska temu komitetowi przekazać także prowadzenie innych spraw z kwestyą mieszkaniową związanych.

Od ruchliwości zatem tego komitetu, którego atrybucye i zakres działania w stosowaniu nowej ustawy będą bardzo znaczne zależy też w znacznej mierze powodzenie całej akcyi.

Naturalnie przepisy wszystkie byłyby zupełnie iluzoryczne, gdyby rząd nie był pomyślał o poparciu finansowem tych wszystkich zamierzeń i tu należy podnieść ogromną doniosłość nowej ustawy, która rozwiązuje sprawę kredytów budowlanych w zasadzie, udzielając „odpowiedniej“ gwarancyi instytucyom, wydającym obligacye mieszkaniowe lub komunalne (Bank budowlany, Zakład kredytowy miast małopolskich, Polski Bank krajowy, Polski Bank komunalny), a nadto uprawniając miasta Warszawa, Łódź, Poznań, Lwów, Kraków i Wilno do wydawania obligacyi komunalnych z gwarancyą państwową, która wedle brzmienia art. 13 tej ustawy nie może przekroczyć 20 miliardów marek.

W tem miejscu wypada uczynić największe zastrzeżenie odnośnie do skuteczności całej ustawy. Jakkolwiek nie jest znanem jeszcze rozporządzenie wykonawcze odnośnie do całej ustawy a w szczególności do sposobu udzielania pożyczek, to już dzisiaj należy się dość sceptycznie odnosić do gwarantowanej przez państwo sumy 20 miliardów, która przy zasadzie udzielania pożyczek 80 proc. wartości nieruchomości (a zatem łącznie gruntu z wykonać się mającą budową), stanowi tak nikłą pomoc dla całego państwa w stosunku do zamierzeń zakreślonych ustawą. że dziwić się należy, jak rząd mógł w tak nieproporcyonalnym stosunku zostawić najmniejsze nawet zapotrzebowanie kredytów z udzieloną sumą 20 miliardów. Wedle prowizorycznych obliczeń uskutecznionych na podstawie obecnego stanu waluty preliminarza kwota ta wystarczyłaby w najlepszym wypadku na wybudowanie 100 domów dwupiętrowych o 6 mieszkaniach 3 pokojowych.

Znając dzisiejsze stosunki budowlane i gwałtowne sumy, jakie na przeprowadzenie najmniejszej budowy są potrzebne, trudna z góry przewidzieć, że o ileby nie został w najbliższej przyszłości zmieniony art. 13 rzeczonej ustawy w kierunku bardzo wydatnej zmiany wysokości gwarancyi państwowej dla udzielić się mających pożyczek, to cała akcya zostałaby bardzo szybko zlikwidowaną i doprawdy szkoda byłoby pięknego gestu i rozmachu, z jakim się do sprawy zabrano.

Jak z jednej strony inicyatywa prywatna, znajdzie ogromną zachętę w uzyskaniu taniego kredytu amortyzacyjnego, bo instytucye wydające obligacye mieszkaniowe obowiązane będą do obniżenia stopy procentowej od pożyczek amortyzacyjnych do 3 proc. rocznie a to na czasokres aż do lat 20, przyczem Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa obowiązana będzie udzielić pożyczek pod zastaw tych obligacyi do sumy 80 proc. wartości nominalnej i to na warunkach najkorzystniejszych, przepisanych dla pożyczek państwowych, — to jednak i tu nasuną się pewne wątpliwości dłużnikom ze względu na spłatę gotówką według nominalnej wartości, co jak wiemy stanowi dzisiaj w okresie niepewności walutowej wielkie i kłopotliwe zagadnienie na przyszłość. Nie możemy bowiem dzisiaj już wiedzieć jaką siłę kupna posiadać będzie marka polska po pewnym czasie, gdy pożyczka stanie się płatną.

W tem w związku należałoby się jeszcze zastanowić o ile omawiana ustawa może mieć wpływ na t. zw. spekulacyę budowlaną, którą napewno liczne czynniki chciałyby widzieć wyeliminowaną z obecnej akcyi.

I tu — jak dziwnem się może wydawać — należy zaryzykować rzucenie hasła by czynniki miarodajne przez rozsądne stosowanie ustawy starały się t. zw. spekulacyę budowlaną naprawdę rozspekulować w kierunku istotnie twórczym a w granicach dobra państwa miast i budownictwa samego. Kto pamięta lata 1910—1912 lata namiętnego ruchu budowlanego (cel u nas specyalnie miało szalony wpływ na cały ruch gospodarczy i dobrobyt ogólny), ten wie ile w tem istotnego udziału t. zw. spekulacyi.

Wielkie ulgi pod względem zupełnej wolności podatkowej, tak dla nowych budowli, jak dobudów, nadbudów oraz przebudów, dają naprawdę mocną podnietę w kierunku zapoczątkowania nowego okresu ruchu budowlanego i częściowego rozwiązania kwestyi mieszkaniowej w Polsce.

Lwów, d. 4. grudnia 1922.

Inż. Ferdynand Kasler.

W sprawie szynkarskiej.

Gdy na wiosnę 1920 groził Państwu Polskiemu zalew bolszewicki, uchwalił sejm ustawodawczy w pośpiechu ustawę o ograniczeniu spożycia i sprzedaży napojów alkoholowych, w chwili tej gdy ani

stosunki prawne ani stosunki gospodarcze nie były należycie unormowane a bezpieczeństwo publiczne także pozostawiło wiele do życzenia, chciał sejm przez tę ustawę, mającą na celu walkę z alkoholem przyczynić się do naprawy stosunków w Polsce.

Ustawa ta jest cze podówczas uchwalona wchodzi w życie dopiero teraz tj. po dwóch latach z dniem 1. stycznia 1923. Walka z alkoholizmem a więc troska o zdrowie publiczne swoich obywateli jest bardzo poniosłem zadaniem każde o państwa. Chodzi jednak o to aby tę walkę podjąć w odpowiedniej chwili i odpowiednimi środkami tak, aby ona się mogła odbyć z jak najmniejszym uszczerbkiem dla skarbu państwa, dla handlu i przemysłu oraz możności zarobkowej ludności. Drogę którą obrało Ministerstwo Zdrowia publicznego powyższą ustawą nie da się pogodzić z powyżej zapodanemi zasadami.

W myśl ust wy ma nastąpić redukcya miejsc wyszynku i detajlicznej sprzedaży napojów alkoholowych w ten sposób, iż liczbę tych przedsiębiorstw ogranicza się do jednego na 2.500 mieszkańców. Jako sprzedaż detajliczną uważa się każdą, sprzedaż tych napojów. również w naczyniach zamkniętych, o ile naczynia te nie obejmują więcej aniżeli 5 litrów. To znaczy zatem, że wszelka choćby hurtowna sprzedaż jednolitrowych flaszek napojów wyskokowych podlega już ograniczeniu powyższej ustawy.

Okoliczność ta musi za sobą również pociągnąć zmniejszenie produkcyi powyższych napojów a co zatem idzie i zmniejszenie się wpływu z opłat konsumpcyjnych od napojów alk. Kwestya jest czy w chwili obecnej gdy Starb państwa znajduje się w tak krytycznem położeniu Państwo może sobie pozwolić na taki ubytek dochodów chociażby z opłat konsumpcyjnych od napojów alkoholowych. Również miasta i gminy, które obecnie prawi bez wyjątku walczą z olbrzymimi deficytami muszą wskutek wykonania powyższej ustawy ponieść bardzo wielki uszczerbek w dochodach z opłat konsumpcyjnych. Ten moment powinien stanowczo spowodować by rząd jeszcze raz się zastanowił nad tem czy chwila obecna jest stosowną do wprowadzenia w życie powyższej ustawy.

Ponadto są wskutek ustawy zagrożono liczne przemysły jak przemysł browarniany, wódczany, rafinerjno-spirytusowy oraz przemysły pomocnicze. Wszystkie te przemysły muszą wskutek powyższej ustawy ponieść olbrzymią szkodę. Ograniczenie swobody sprzedaży swoich produktów w obrębie kraju musi za sobą pociągnąć ograniczenie tej produkcyi a zatem i przesłenie w tej dziedzinie przemysłu. Również i ta okoliczność musi się odbić na wpływie dochodów skarbowych z danin publicznych tak pośrednich jakoteż i bezpośrednich, opłacanych przez odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe.

Wreszcie nie wolno nam zapomnieć o tem, że produkcya powyższych przedsiębiorstw handlowo i przemysłowych musi za sobą pociągnąć bezrobocie szereg pracowników zajętych bądźto przy fabrykacyi bądzto przy sprzedaży wyrobów wyskokowych. Należałoby się zastanowić czy chwila obecna zezwala na to by ilość bezrobotnych powiększyć o tak poważną ilość ludzi.

Wątpić również należy czy przez ograniczenie ilośc lokali sprzedaży napojów wyskokowych rzeczywiście przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa publicznego oraz poziomu moralnego szerokich warstw społeczeństwa. Zachodzi obawa, iż pijaństwo się nie zmniejszy. Liczba jawnych lokali sprzedaży alkoholu się wprawdzie zmniejszy natomiast znacznie się powiększy ilość tajnych lokali w których się bez nadzoru władzy sprzedawać będzie napoje wyskokowe bez opłacania jakichkolwiek danin na rzecz skarbu państwa. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż tego rodzaju spelunki które po wprowadzeniu w życie powyższej ustawy się utworzą nie przyczynią się do podniesienia moralności naszego społeczeństwa lecz wprost przeciwnie. W ten sposób ustawa ta w chwili obecnej wprowadzona w życie minie się ze swoim zadaniem.

W końcu należy jeszcze nadmienić iż ustawa powyższa jest sprzeczną tak z obowiązującą w Małopolsce ustawą przemysłową jakoteż z konstytucyą. W myśl ustawy przemysłowej tracą szynkarze koncesyę tylko przez śmierć, a względnie z innych przyczyn szczegółowo w ustawie wymienionych. W myśl konstytucyi zaś nie wolno nikogo pozbawiać żadnego prawa majątkowego bez przyznania mu stosownego odszkodowania. W myśl zatem powyższych przepisów nie można żadnemu szynkarzowi odebrać koncesyi, bez wypłacenia mu odpowiedniego odszkodowania.

Ustawa ta jednak wyrzuca wszystkich szynkarzy i kupców trudniących się sprzedażą napojów wyskokowych na bruk nie troszcząc się wcale o ich dalszy byt.

O tyle jest ta ustawa w najwyższym stopniu niesprawiedliwą i niesłuszną.

Dwa lata mijają od dnia uchwalenia powyższej ustawy. Zupełnie inne stosunki ospodarcze i społeczne panowały w chwili uchwalenia jej a zupełnie inne zastajemy w chwili gdy ustawa ta ma wejść w życie.

Z tych względów powinien rząd narazie odroczyć te min wprowadzenia powyższej ustawy w życie i dać przedtem możność obecnemu sejmowi wypowiedzenia się w tej tak ważnej sprawie.

Wymaga tego interes skarbu państwa przemysłu i handlu oraz niebezpieczeństwo powiększenia szeregów bezrobotnych.

Dr. WIKTOR.

Wywóz i przywóz towarów.

W kwestyi powyższej trudno pogodzić interesa wszystkich warstw społecznych konsumentów i producentów, przemysłu i handlu. Wedle oświadczenia ministra dla handlu i przemysłu dra Strassburgera rząd obecnie dąży stopniowo do wolnego handlu nie znającego żadnych ograniczeń w stosunku do zagranicy. W praktyce okazuje się jednak obecnie potrzeba zatrzymania pewnych ograniczeń. Przy przywozie podlega tym ograniczeniom tylko nieliczna ilość artykułów przeważnie luksusowych. Dla ochrony rodzinnego przemysłu, podlega ograniczeniom przywóz niektórych artykułów jak np. czekolady, cukierków i marmelady. W sprawie wywozu ulegają obecnie ograniczeniom środki żywności i surowce. Z pośród żywności zezwala rząd na wywóz tylko tej ilości, która pozostaje po pokryciu zapotrzebowania własnego społeczeństwa. Ustalenie tej nadwyżki napotyka jednak na wielkie trudności a rząd stara się tę nadwyżkę ustalić po wysłuchaniu wszystkich czynników społecznych.

Co do surowców mamy interes aby je przerabiano w kraju i z tego powodu okazuje się zakaz wywozu za wskazany Z drugiej strony spowoduje taki zakaz zwyczajnie zmniejszenie się produkcyi. Wobec tego zezwala rząd na wywóz tylko tych surowców, których produkcya może się wzmagać. Tam jednak, gdzie produkcya jest ograniczona, uważa obecny rząd zakaz wywozu surowców za konieczny.

Opłaty wywozowe należy, zdaniem ministra, wprowadzać tylko wyjątkowo i na krótki czas.

Zezwolenia na przywóz względnie wywóz zakazanych towarów wydaje wyjątkowo ministerstwo dla handlu i przemysłu departament XVII w Warszawie.

W tym celu należy wnieść podanie, które powinno obejmywać następujące zapodania:

a) państwo, z którego towar pochodzi;
b) urząd celny wejścia lub wyjścia towaru;
c) waga i rodzaj opakowania towaru;
d) dokładne określenie rodzaju towaru;
e) wartość towaru zgodnie z fakturą;
f) odpis patentu I. kategoryi oraz karty przemysłowej lub innego zastępczego dokumentu.

Do podania należy załączyć oryginalną fakturę i notaryalny odpis patentu i karty przemysłowej lub innego dokumentu zastępczego. Na podaniu należy umieścić znaczek stemplowy na 200 mk oraz po 50 mk. od każdego załącznika.

O ile już przedtem załączono do jakiegoś podania odpis patentu względnie innego dokumentu zastępczego wystarczy w następnych podaniach powołać się tylko na poprzednie podanie.

Podań, które nie odpowiadają powyższym warunkom, nie uwzględnia się.

Podania te załatwia się z końcem każdego miesiąca sesyjnie w ministerstwie dla handlu i przemysłu a orzeczenie doręcza się stronom na piśmie. Zezwolenia, na przywóz lub wywóz wydaje się za opłatą manipulacyjną w wysokości 4 pro mille wartości towaru.

Zniżki celne zastrzeżone w umowach handlowych przyznawają urzędy celne tak przy przywozie jakoteż wywozie towarów tylko za przedłożeniem poświadczenia, które stwierdza z jakiego kraju ten towar pochodzi.

Przy przywozie towarów musi to świadectwo wystawić właściwy urząd zagraniczny i widymować konsulat polski, a przy wywozie wystawia ten dokument właściwy urząd polski i widymuje konsulat państwa przeznaczenia towaru.

Towary, których przywóz lub wywóz nie jest zakazany, podlegają zwyczajnej odprawie celnej.

W sprawie zakupna dewiz.

Sąd apelacyjny wydał w ostatnim czasie decyzyę, którą ze względu na jej doniosłość i aktualność podajemy do wiadomości sfer interesowanych.

Kupiec lwowski p. K. dla pokrycia ceny kupna za towar wiedeński nabył w Banku dewizowym na wiosnę 1921 dewizę na Wiedeń w wysokości 200.000 K po kursie 2 m 43 fen. pol. za 1 K n. a., złożył zadatek drobny i do kilku dni miał dodać resztę wraz z fakturą na uprawdopodobnienie zapotrzebowania wypłaty na Wiedeń, poczem Bank miał sumę do Wiednia przekazać. Kiedy się jednak kupiec dowiedział, że w dniu zawarcia interesu dewizowego kurs korony niem. austr. na giełdzie lwowskiej notowano 1 m 90 fen. zażądał zwrotu zadatku i stornował dewizę. Bank dewizowy storna nie przyjął i zaskarzył pana K. o wypłatę reszty, stawiając mu dewizę do dyspozycyi. Sąd okręgowy lwowski zasądził kupca w myśl żądaniu Banku, który się wykazał poświadczeniami prawie wszystkich banków dewizowych, że po analogicznym kursie wykonały przekazy na Wiedeń, mimo niższego kursu giełdowego.

Sąd apelacyjny atoli oddalił Bank ze skargą na tej zasadzie, że nie można zniewalać kupca do przyjęcia dewizy kupionej jeśli jej nie chce lub nie potrzebuje, lecz należy storno przyjąć i zwrócić na-

leżytość za nią po kursie dnia storna. (§ 6 rozp. obr. dew. z r. 1921 Nr. 18 D. U. R. P.). Dr. A. L.

Wzrost drożyzny w trzecim kwartale 1922

(wedle dat urzędowych).

Stosunkowo wysokie napięcie wzrostu cen w marcu i kwietniu br. obniżyło się nieco w maju i w czerwcu, zaś w lipcu znowu nastąpił raptowny i wysoki wzrost cen żywności.

Wedle dat Głównego urzędu statystycznego wzrost kosztów żywności w poszczególnych miesiącach przedstawia się następująco:

W maju koszty żywności w 35 miastach wzrosły w całem Państwie o 7.1 proc., w b. Kongresówce o 7.2 proc., w Małopolsce o 6.9 proc. i b. dzielnicy Pruskiej o 7.3 proc. Według obliczenia dla większej liczby miast, obejmującego również miasta mniejsze drożyzna w maju wzrosła w całem Państwie (158 miast) o 8 proc., w b. Kongresówce (69 miast) o 8 proc., w Małopolsce (48 miast) o 7.5 proc. i w b. dzielnicy Pruskiej (41 miast) o 8.6 proc. Zmiany drożyzny w miastach Małopolski przedstawiały się w maju w sposób następujący: Ceny żywności nieco spadły w Bielsku Cieszyńskim (1.32 prc.) zaś znacznie wzrosły w Bohorodczanach (26.05 proc.) i w Borysławiu (23.59 prc.) w pozostałych 45 miastach wzrost wahał się w granicach od 0.67 proc. (Żywiec) do 17.71 proc. (Stary Sambor); koszty żywności wzrosły do 10 proc. w 34 miastach i powyżej 10 proc. w jedynastu miastach.

W czerwcu wzrost kosztów żywności był cokolwiek mniejszy niż w maju. I tak, koszty żywności w całem Państwie wzrosły o 5.3 proc., w b. Kongresówce o 4.3 proc., w Małopolsce o 6 proc. i w b. dzielnicy Pruskiej o 7.1 proc. W Małopolsce wzrost wahał się w granicach od 0.26 proc. (Bochnia) 22.15 proc., w skali do 10 proc. w 29 miastach, od 10 proc. do 20 proc. w 17 miastach i powyżej 20 proc. w 3 miastach, a mianowicie: w Nadwórnie 20.29 proc., w Tarnopolu 20.31 proc. i w Złoczowie 22.15 proc.

W lipcu wzrost drożyzny osiągnął poziom najwyższy od czasu największego wzrostu w październiku roku ubiegłego. Koszty żywności w całem Państwie wzrosły o 19.7 proc., w b. Kongresówce o 20 proc., w Małopolsce o 19.1 proc., i w byłej dzielnicy Pruskiej o 22.9 proc. W Małopolsce na ogólną liczbę 11 miast najmniej wzrosły koszty żywności w Stryju (9.68 proc.) najbardziej we Lwowie (30.84 proc.).

W miesiącu sierpniu koszty utrzymania wzrosły w Warszawie o 15.26 proc., w Poznaniu o 12.83 proc., w Krakowie o 13.84 proc. i we Lwowie o 6.73 procent.

We wrześniu brak dat z Małopolski, natomiast w Poznaniu koszty utrzymania wzrosły o 20.38 proc., w Warszawie o 18.54 proc., w Łodzi o 16.18 proc.

Ceny hurtowe od czerwca do września br. wzrosły silniej niż w miesiącach poprzednich roku bieżącego. Napięcie wzrostu od maja zwiększa się w miesiącach następnych co niewątpliwie stoi w bezpośrednim związku ze znaczną haussą na rynku dewizowym. W szczególności wzrost ogólny cen hurtowych w poszczególnych miesiacach przedstawia się następująco:

Czerwiec w porównaniu z majem wzrost o 10.2%

Lipiec w porównaniu z czerwcem wzost o 14 4%

Sierpień w porównaniu z lipcem wzrost o 32.7%

Wrzesień w porównaniu z sierpniem wzrost o 11.1%

Z powyższego zestawienia wynika, że w sierpniu uwidocznił się gwałtownie dotąd nienotowany wzrost cen wszystkich towarów.

Wzrost cen hurtowych był silniejszy niż wzrost kosztów utrzymania, co na równi się stawia z cenami detailicznemi.

Poniżej podana tabela wykazuje stosunek cen hurtowych i detailicznych przy przyjęciu miesiąca stycznia 1922 r. — 100.

Styczeń 1922 r. — 100.

Miesiąc	Wskaźnik cen hurtowych	Koszty utrzymania w Warszaw.	Koszty żywności w Posce	Wskaźnik kursu dolara
Luty	108 2	102.6	104.9	116.2
Marzec	121.2	111.7	116.0	116.9
Kwiecień	128.2	25.1	131.4	114.8
Maj	136.5	136.3	140.8	118.3
Czerwiec	150 4	145 9	148.7	133.0
Lipiec	173.1	168.1	178.0	174.7
Sierpień	229.3	193.7	197.8	258.6

Ciekawe wyjaśnienie dla wpływu inflancyi na drożyznę daje następujące zestawienie:

1922	Ilość banknotów w obiegu w milionach	Przeciętny kurs dolara	Procentowy wzrost kosztów utrzymania w stosunku do ubiegłego miesiąca.
1 stycznia	229·5	2 830	0·03
1 lutego	239·6	3 350	2 56
1 marca	247·2	3·9 0	8·89
1 kwietnia	250 6	3·850	11·87
1 maja	260·5	4·000	9·02
1 czerwca	276·0	3·950	7·03
1 lipca	300·1	4·850	15·19
1 sierpnia	335·4	6·000	15·26
1 września	385·8	8·400	18·54
1 paździer	463·7	8·9 0	19·27
1 listopad	579·9	16 000	33·15

Z zestawienia tego wynika, iż w miarę powiększenia się ilości banknotów polskich w obiegu, spada również siła kupna marki polski zagranicą, podczas gdy jej siła kupna w państwie zmniejsza się w znacznie niższem tempie.

—o—

Sprawy gospodarcze Palestyny.

Bilans handlowy Palestyny za lipiec 1922.

W miesiącu lipcu 1922 importowano do Palestyny towary łącznej wartości 389.955 Ł. E. eksportowano towary za 81.832 Ł. E.

W porównaniu z tymsamym miesiącem ub. r. przywóz wzrósł o 47.737 Ł. E. a wywóz o 30.630 Ł. E. Widoczne stąd, że stosunek wartości towarów przywiezionych do wartości wywiezionych jest w r bież. korzystniejszy.

Ruch automobilowyw Palestynie.

Ruch automobilowy w Palestynie ciągle wzrasta. Sprzyja rozwojowi tego ruchu okoliczność, że w Palestynie buduje się ciągle nowe, dobre gościńce z funduszów krajowych i we wielkiej mierze także z funduszów „Keren Hajesod".

Wedle oficyalnych zapodań w pierwszych 10 miesiącach br. kursowało w Palestynie 142 automobili systemu Forda, prócz wielu innych.

Wyroby palestyńskiego przemysłu na wystawie w Londynie.

Angielska „Ligue of Nations Union" pozostająca pod protektoratem króla urządziła w słynnym „Hyde-Park" wystawę robót ręcznych i przemysłu domowego wszystkich państw należących do „Ligi Narodów". Chociaż Palestyna nie jest jeszcze zastąpiona w „Lidze Narodów" wyjątkowo przyznano jej na wystawie osobne miejsce.

Koronki i inne wyroby przemysłu artystycznego „Becalelu" wzbudziły powszechny podziw.

Budowa domów w Palestynie.

Ruch budowlany w Palestynie wzmógł się w ostatnich czasach dzięki bankowi hipotecznemu założonemu za przyczynieniem się Żydowskiego Banku Kolonialnego i „Keren Hajesod", który niedawno rozpoczął swoją działalność. Niedawno temu obchodzono uroczyście w obecności Wysokiego Komisarza poświęcenie nowej żydowskiej dzielnicy w Tiberius, którą nazwano celem uczczenia Wysokiego Komisarza dzielnicą Samuelsa.

W kolonii Petach Tikwah wybudowano w ciągu r. 5682 (1922) 60 nowych domów, a odrestaurowano 50.

Spółka dla importu i exportu nafty i olei.

Pod firmą „Societe Franco-Egyptienne" zawiązała się w Palestynie spółka dla przywozu i wywozu nafty i olei z kapitałem zakładowym 9,000.000 fr.

Wzrost imigracyi do Palestyny.

W ciągu miesiąca listopada imigracya do Palestyny znacznie się wzmogła. W jednym dniu 28 listopada przybyło do portów palestyńskich 300 imigrantów, cyfra której oddawna nie notowano za jeden dzień w Palestynie.

—o—

Kronika gospodarcza.

Waluta.

Brak gotówki. Z powodu braku gotówki odroczono termin wypłaty płac robotników we wszystkich kopalniach w Borysławiu z 5 na 10 b. m.

Jak Rumunia zapobiega brakowi gotówki. Celem zaradzenia brakowi gotówki oddał rząd rumuński całe złoto i obce waluty otrzymane po Austryi od banku aus ro-węgierskiego bankowi państwowemu celem wykupna zagranicą lejów i dostarczenia ich obrotowi w kraju.

Złoto podstawą kredytu hipotecznego. Karyncki krajowy Zakład Hipoteczny (Landeshypotekenanstalt), oraz taki Zakład górno-austryacki wydaje listy zastawne opiewające na 10 i 100 złotych koron. Oprocentowanie, zarówno jak i zwrot zagwarantowane są również w złocie. List opiewający na 10 koron złotych kosztuje 10 razy tyle, ile wynosi co tygodnia ogłaszany kurs złotej korony dla obliczenia ceł (Zollgoldkrone), plus pewna nieznaczna kwota. Celem zabezpieczenia tych listów udziela bank hipoteczny pożyczek w koronach złotych na

hipotekę do wysokości 1/18 wartości przedwojennej

Węgry. Z dniem 25 listopada 1920 ukazały się w obiegu banknoty opiewające na 25.000 kor. węgierskich.

Podatki.

Podatek przemysłowy. We Lwowie rozesłano dotychczas wymiary procentowego podatku od zysku na rok 1922 tylko w Inspektoracie dzielnicy I. III. IV. i śródmieściu. Termin do wniesienia reklamacyi przeciwko powyższym wymiarom mija w I. dzielnicy 30 grudnia, w III. 15 grudnia, w IV. 31 grudnia a w śródmieściu 15 stycznia. W drugiej dzielnicy jeszcze nie rozesłano dotychczas powyższych wymiarów. Termin ten mija w powyższych dniach bez względu na dzień doręczenia wymiaru. Kto zatem przed powyższem dniem nie otrzyma wymiaru powinien się osobiście zgłosić po ten wymiar do władzy podatkowej.

Prawo reklamacyi przysługuje bez względu na to czy przedłożono zeznanie czy nie.

Akcyza od esencyi octowej. Przez Ministerstwo Skarbu został opracowany i wniesiony na Radę Ministrów projekt ustawy o rozszerzeniu na cały obszar Rzeczypospolitej przepisów o podatku spożywczym od esencyi octowej, obowiązujący obecnie w b. zaborze pruskim.

Podatek spożywczy od cukru podwyższono z dniem 30 XI br. z 30.000 na 60.000 mk. od 100 kg. cukru. Na prośbę może minister skarbu zwolnić od tego podatku cukier wywożony w naturze lub przetworach zagranicę.

Podatek spożywczy od spirytusu. podwyższono z dniem 1 XII br. z 2000 mk. na 2.500 mk. a w gorzelniach z 2100 mk. na 2.650 mk. od jednego stopnia hektolitrowego.

Cło.

Rząd zastanawia się obecnie nad automatycznem zmienianiem się mnożników cłowych w miarę zmiany wartości naszej waluty. Jako miernik wartości przyjmie się ewentualnie każdoczesną cenę złota.

Poczta.

Nowe opłaty pocztowe. Przed dniem 15 grudnia br. wejdą w życie nowe opłaty telegraficzne i telefoniczne w komunikacyi pomiędzy Gdańskiem a Polską, i pomiędzy Gdańskiem a Niemcami.

Z dniem 1. grudnia 1922 roku podwyższono należytość pocztową od pakunków w następujący sposób: do wagi 1 klg. 200 mk., do 5 klg. 800 mk., do 10 klg. 1700 mk., do 15 klg. 2.600 mk., do 20 klg. 3.500 mk. Składowe wynosi dziennie 100 mk. od paczki. Odszkodowanie za zaginione zagraniczne przesyłki pocztowe wynosi na Śląsku 2000 mk. niemieckich a pozatem 10000 mk. pol.

—o—

Różne.

Handel zagraniczny. Obecnie toczą się pertraktacye między Polską a Węgrami w sprawie traktatu handlowego. Między innemi ma się Polska zobowiązać do dostarczenia ropy a Węgry mają za to poczynić Polsce ułatwienia w imporcie towarów tekstylnych z Łodzi do Węgier.

Ilość adwokatów w Polsce wedle stanu z kwietnia 1922. Ogółem jest adwokatów 3046, z czego przypada na Małopolskę z Śląskiem Cieszyńskim 2091, podczas gdy np. b. Królestwo Polskie liczy tylko 722 adwokatów a b. dzielnica pruska tylko 89. Z pośród miast liczy najwięcej adwokatów Lwów, bo 486 członków tego zawodu, gdy Warszawa ma ich tylko 474, a miasto przemysłowe Łódź tylko 46. Kraków liczy 241 adwokatów.

Nowe fabryki w Małopolsce. W Wadowicach powstaje w niedalszym czasie fabryka drutu, gwoździ i siatek drucianych z p. Józefem Góreckim z Krakowa na czele.

Podrożenie papieru gazetowego o 50 procent. Na ostatniem posiedzeniu syndykatu uchwalono podnieść cenę papieru gazetowego o 50 procent.

Zakaz wywozu ropy. Dowiadujemy się, że rząd przygotował projekt ustawy o zakazie wywozu ropy.

Drożyzna w Anglii. W Anglii podskoczył wskaźnik kosztów utrzymania o 23 punktów z 4.260 na 4.283. Obecnie są zatem koszta utrzymania o 67% wyższe aniżeli w czasach przedwojennych.

Zakaz przywozu soli do Czech.

Z dniem 1. grudnia 1922 wydał rząd czeski zakazz przywozu soli kuchennej z tem, iż nawet już udzielone zezwolenia na przywóz tracą moc prawną.

Wolny obrót olejami mineralnymi w Czechach.

Z dniem 1. grudnia 1922 zaprowadził rząd czeski wolny obrót olejami mineralnymi oraz benzolem w obrębie państwa. Należytość za zezwolenie przywozu tych olejów do granic państwa wynosi po 70 h za jeden kg oleju mineralnego, po 15 h za ropę, petroleum asfald oraz dla produktów przeznaczonych do przemysłowej przeróbki w rafineryach olejów mineralnych.

Handel zagraniczny w Czechosłowacyi. W styczniu 1920 wynosił eksport 4,500.000 q, w lipcu 1922 10,000.000 q. W tym czasie był import wyższy aniżeli eksport tylko raz a mianowicie w lipcu 1920. Od sierpnia 1922 zmniejsza się eksport z dnia na dzień coraz bardziej.

Bezrobocie w Czechosłowacyi. W Republice Czeskosłowackiej udzielono w miesiącu październiku br. wsparcia 67000 bezrobotnym. Liczba domowników tej grupy wyniosła 59000. Ponadto same przedsiębiorstwa udzieliły wsparcia 62300 bezrobotnym z liczbą 29200 domowników. Liczba wsparć udzielonych przez Państwo bezpośrednio bezrobotnym wzrosła w stosunku do miesiąca września prawie w dwójnasób. W październiku 1921 roku udzielił Rząd Czeskosłowacki wsparcia 12.879 bezrobotnym, przedsiębiorstwa wsparły 8.831 bezrobotnych

—o—

Statystyka zakładów

przemysłu przetwórczego zatrudniających od 20 robotników zwyż.

Na radzie przemysłowo-handlowej w dniu 15. września br. P. Minister Przemysłu i Handlu przedstawił następujące sprawozdanie z ankiety rozpisanej do zakładów przemysłu przetwórczego, zatrudniających od 20 robotników zwyż. Na ankietę odpowiedziało około 60 proc. zakładów przemysłowych.

Cyfrowe zestawienie tych odpowiedzi dotyczące stanu zatrudnienia w fabrykach przedstawia poniższa tabliczka.

	Liczba zakładów.	Liczba robotników zatrudnionych w końcu miesiąca.		
		Lipiec	Czerwiec	Stosunek % lipca do czerwca
Ogółem	1.786	191.651	188 332	101.8
Ogółem b. zabór rosyjski	1.175	135.974	133.026	102.2
» » » austryacki	297	27 203	27 232	99 9
» » » pruski	314	28 474	28 074	101 4
Przemysł włókienniczy	455	69.806	68 287	102.2
» papierniczy	46	6.309	6 178	102.1
» poligraficzny	72	3.428	3 430	99 9
» drzewny	215	14.138	14 226	99 4
» spożywczy	265	27.492	26.983	101.8
» przetw. zwierz.	65	3.137	3 036	103 3
» chemiczny	103	10.153	9.991	101 6
» mineralny	229	21 149	21 442	98 2
» metalowy	336	36.039	34.756	103.7

Z tych 1.786 zakładów, które nadesłały odpowiedzi na ankietę 283 zakładów tj. 16 proc. zaznaczyło ograniczenie produkcyi głównie z powodów drugorzędnych jak urlopy robotników, remont itp. Tylko 7 zakładów ograniczyło produkcyę z powodu braku surowca i węgla.

140 zakładów przem. tj. 8 proc. zaznaczyło zwiększenie produkcyi;

79 zakładów tj. 4.5 proc. zaznaczyło poprawę wydajności pracy głównie z powodu wprowadzenia pracy akordowej i premii; jeden tylko zakład wskazał jako powód ulepszenia techniczne;

94 zakładów czyli 5 proc. zadeklarowały pogorszenie wydajności pracy przeważnie z powodu warunków politycznych i urlopów;

116 zakładów tj. 6.5 proc. zgłosiło rozpoczęcie strajków;

271 zakładów tj. 15 proc. zaznaczyło brak robotników wykwalifikowanych, przeważnie w przemyśle metalowym, papierniczym i drzewnym;

220 zakładów czyli 12 proc. zaznaczyło dobry napływ zamówień;

890 zakładów tj. 5 proc. — średni napływ zamówień;

372 zakładów tj. 21 proc. — zły napływ zamówień.

Naogół można stwierdzić pewną poprawę stosunków w porównaniu z rokiem ubiegłym zwłaszcza co do regularnego otrzymywania surowców i węgla.

Projekt ustawy aptekarskiej.

Min, Zdrowia Publicznego opracowało projekt ustawy aptekarskiej, mającej obowiązywać w całej Rzeczpospolitej Polskiej w miejsce istniejących i obowiązujących dotychczas 3 ustaw dzielnicowych. Projekt ten reguluje kwestyę rozgraniczenia zakresu uprawnienia aptek z jednej i drogueryi z drugiej strony, sprawę wygaśnięcia koncesyi aptekarskich cofnięcia koncesyi aptekarskich z urzędu, sprawę aptek zakładowych, fachowe uzdolnienie aptekarskie do uzyskania koncesyi, w końcu sprawę indemnizacyi, zgaśnięcie koncesyi po upływie 30 lat bez jaki gokolwiek odszkodowania nawet przy aptekach realnych. Sprawa ta będzie przedmiotem obrad najbliższego plenarnego posiedzenia Izby handlowej.

—o—

Nr. 1353 Lwów, środa 13. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.161.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Cena egzemplarza 150 Mk.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . .	200 000 Mkp.
1/2 stronicy	100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . .	485.000 »

Duch rokoszu.

Stała się rzecz w dziejach cywilizow. państw demokratycz. niesłychana. Rozfanatyzowany tłum, podjudzony przez reakcyonitów, przeciw którym opowiedziała się onegdaj przeważająca większość Zgromadzenia Narodowego, ośmielił się zabarykadować przed zdążającym do ślubowań nowoobranym prezydentem dostęp do Sejmu, poważył się atakować go pociskami, znieważać i obezwładniać wybrańców ludu wysłanych do Izb prawodawczych, aby uczestniczyli w tworzeniu ustaw, aby pomagali w niezmiernie ciężkiem i odpowiedzialnem zadaniu organizowania z wyzwolonych dzielnic trójzaboru praworządnego, nowoczesnego państwa. Nby duch wa chołów, któ ych samowola przywiodła niegdyś kwitnące państwo do rozkładu i upadku niby widmo rokoszan Zebrzydowskiego zjawia się obecnie negacya i rzuca konstytucyjnie wyrażonej woli całego polskiego włościaństwa, wszystkiej masy Polski pracującej i tych rzesz mniejszości narodowych, które los i historya z państwowością polską sprzęgła — veto. Veto przeciw temu, że wedle najlepszej woli i przekonania oddali głos na człowieka który przynosi z sobą na fotel prezydyalny sławę zasług wśród cywilizowanych społeczeństw zachodnich i wśród niekorzystnych warunków własną pracą zdobytych, człowieka, który nie z soli i nie z ordynackich majątków, ale w kulturze wolnej Szwajcaryi wyrósł i niczem conajmniej niczem nie ustępuje manekinom, które miały osłonić samowolne wszechwładztwo endeckie.

Konstytucya marcowa, której dojście do skutku zapisuje i reakcya na swoje konto daje wybrańcom ludu prawo i obowiązek stanowienia o sprawach państwa wedle swoich przekonań. Nie pod terrorem ulicy i nie na rozkaz ulicy. Do ulicy atoli apelują domorośli faszyści reakcyjni i pragną pięścią dyktować — przekonania. Zbrojne bandy rzucają się na elektorów i mszczą się za — sumienne wykonanie prawa i spełnienie obowiązku. Nawet bankrutujący obecnie politycznie włoscy rycerze „czarnej koszuli“ nie pozwolili sobie na wybryki, których dopuszcza się szczuty przez czarne moce tłum warszawski. Gen. Haller z balkonu wzywa do ekonomicznej walki na śmierć i życie z żydostwem, Chrz. Związek Jedności Narodowej proklamuje sabotaż rządów polskich a rozagitowana mętnemi nienawistnemi hasłami ulica rzuca się na posłów i senatorów polskiego Sejmu i Senatu i pałkami dowodzi dojrzałości do kierowania losami państwa „najdojrzalszego w Polsce stronnictwa“.

A dzieje się to w chwili, kiedy na ulice Wiejską zwrócone są oczy całego świata, kiedy obcy posłowie skrzętnie notują każdy przejaw państwowej ewolucyi i obszerne o nich swoim rządom składają raporty i opiniują moralny i materyalny kredyt organizującej się państwowości na giełdach politycznego wpływu. W takiej to chwili duch rokoszu i bezprawia staje w poprzek woli większości i terrorem stara się zdeptać prawo i porządek, stara się spławić w potopie życie gospodarcze państwa i na piedestał sztandaru podnieść niepoczytalne „après nous le deluge“.

Henryk Hescheles.

Zaprzysiężenie prezydenta Narutowicza.

Warszawa. (Pat.) Posiedzenie Zgromadzenia Narodowego rozpoczęło się o godzinie 12.15. Przewodniczący marszałek Rataj otworzywszy posiedzenie zaprosił na sekretarzy senatora p. Kopcińskiego i posła Niedbalskiego, następnie zwrócił się do sekretarza Kopcińskiego, aby ten wprowadził na salę prezydenta. Na salę wchodzi z pokojów prezydyalnych nowo obrany prezydent Rzeczpospolitej Polskiej p. Gabryel Narutowicz. (Członkowie Zgromadzenia Narodowego witają go długotrwałymi oklaskami i okrzykami: Niech żyje Narutowicz.) Z ław polskiego stronnictwa ludowego rozlega się okrzyk: Hańba faszystom.

Przewodniczący Rataj mówi (zwracając się do prezydenta): Panie ministrze. Zgromadzenie narodowe na posiedzeniu odbytem w dniu 9 grudnia wybrało pana na prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej. Zapytuję pana, czy pan ten wybór przyjmuje.

Prezydent Narutowicz (odpowiadając) przyjmuję.

(Brawa, oklaski i okrzyki): Niech żyje.

Przewodniczący Rataj: Wobec tego wzywam pana do złożenia przysięgi (czyta tekst a zanim prezydent powtarza). „Przysięgam Bogu wszechmogącemu i w Trójcy Świętej jedynemu i ślubuję Tobie narodzie polski na urzędzie prezydenta Rzeczpospolitej, który obejmuję praw Rzeczypospolitej a przedewszystkiem ustawy konstytucyjnej święcie przestrzegać i bronić dobru powszechnemu narodu ze wszystkich sił wiernie służyć, wszelkie zło i niebezpieczeństwo od państwa czujnie odwracać, godności imienia polskiego strzedz niezachwianie, sprawiedliwość względem wszystkich bez różnicy obywateli za pierwszą sobie mieć cnotę, obowiązkom urzędu i służbie poświęcać się niepodzielnie. Tak mi dopomóż Bóg i święta Jego Syna męka“.

Następnie przewodniczący Rataj stwierdził, że prezydent Rzeczpospolitej złożył przysięgę przez konstytucyę przepisaną, poczem sekretarz Bielawski odczytał protokuł posiedzenia. Następnie marszałek Rataj rozwiązał zgromadzenie narodowe. (Huczne oklaski i okrzyki: Niech żyje Rzeczpospolita. Posłowie śpiewają pieśń Jeszcze Polska nie zginęła, poczem trwają jeszcze jakiś czas różne okrzyki). Koniec posiedzenia o godz. 12.30.

Warszawa. (Pat.) Nowo obrany prezydent Rzeczpospolitej p. Narutowicz złożył dziś wizytę p. Naczelnikowi Państwa marszałkowi Piłsudskiemu a w kilka godzin później był przez tegoż rewizytowany.

Warszawa. (Pat.) Pomiędzy p. Naczelnikiem Państwa a nowo obranym prezydentem Rzeczpospolitej został ustalony termin zdania i przejęcia urzędu na czwartek. Aż do tego czasu najwyższa władza wykonawcza będzie spoczywała w ręku Naczelnika Państwa.

Warszawa. (Pat.) Nowo wybrany prezydent Republiki Narutowicz przybył o godzinie 10-tej do ministerstwa spraw zagranicznych gdzie urzędował jak zwykle do godziny 2-giej. W tym czasie przybyli do ministerstwa wyżsi urzędnicy państwowi i członkowie korpusu dyplomatycznego którzy złożyli p. ministrowi życzenia z powodu wyboru na prezydenta Rzeczpospolitej.

Bunt endecyi.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa, 11. grudnia. Endecya i jej kombatanci urządzili dziś w stolicy spektakl, wyreżyszerowany bez zarzutu, ale tak kosztowny, że jeszcze jedno podobne rozrzutne widowisko, a podstawy skarbu naszego będą podcięte na długie czasy. Nie ograniczając się do absencyi na Zgromadzeniu Narodowem podczas zaprzysiężenia pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej, główni aktorzy sejmowi trzech klubów prawicowych zaangażowali tysiące uzbrojonych w pałki i rewolwery faszystów, których zadaniem było wytworzenie nastroju mającego wykazać „oburzenie i gniew narodu“. Oburzenie to zaś objawiało się w tem, że tłumy studentów uniwersytetu i uwolnionych specyalnie z szkół uczniów oraz przekupek utworzyły

„ALBA“ Nowo otwarty dział
ka z ogr. por. Pierwszorzędnych
Lwów Toalet damskich
ul. Halicka 21 Modele wied. i paryskie

kordony zamykające ulice wiodące do Sejmu. Posłów i senatorów usiłujących dostać się w stronę ulicy Wiejskiej bito nielitościwie, a jednego z nich przywieziono do Sejmu na noszach w stanie nieprzytomnym. Między pobitymi znajdują się Piastowcy: Anusz, Kieplak i Szydłowski, dalej soc. Piotrowski i Hołówko oraz sen. Deutscher i rab. Kowalski z Koła żyd. Senatora Deutschera katowano przez długi czas chcąc go zmusić do powrotu do domu. Mimoto sen. Deutscher opływając cały krwią przedostał się na Zgromadzenie Narodowe i wziął udział w zaprzysiężeniu. Posłów Daszyńskiego i Jaworowskiego a także senatora Limanowskiego bojówki endeckie osadziły pod kluczem trzymając ich przez 3 godziny. Dopiero przybyli tłumnie robotnicy po wymianie strzałów z bojówką chjeńską (przyczem z obu stron były ofiary w ludziach) zdołali uwolnić swych towarzyszy. Ogólna panuje opinia, że współwinę za wypadki dzisiejsze ponoszą obok przywódców prawicy organy policyjne. Sytuacya była tego rodzaju, że wystarczyłyby dwie sikawki straży ogniowej aby shisteryzowane baby i obałamuconych uczniów przyprowadzić do przytomności. Zamiast tego policya, która liczbą przeważała manifestantów biernie się przyglądała jak rozbestwiony motłoch buduje barykady w alei ujazdowskiej, by przeszkodzić przyjazdowi prez. Narutowicza, jak następnie ten sam motłoch rzuca się na powóz prezydenta, obrzuca go grudami śniegu i kamieniami, pluje z wściekłością na pierwszego obywatela Polski i rozzuchwalony bezkarnością zatrzymuje samochody dyplomatów państw obcych kontroluje ich paszporty i dopiero potem pozwala udać się w drogę. Ci nieliczni komisarze policyi, którzy wbrew niejasnym rozkazom otrzymanym z góry starali się utrzymać ład wyszli poturbowani a jeden nawet podobno z połamanemi żebrami.

Zupełnie też dziwić się nie trzeba, że p. Kamieński przywitany został w kuloarach sejmowych obelgami a pozatem istnieje podobno zamiar oddania go wraz z podwładnymi organami pod sąd.

Awantury i strzelanina na mieście odbiły się zrozumiałem podnieceniem w Sejmie. Gdy socyaliści i Thugutowcy dowiedzieli się, że Daszyński i Limanowski uprowadzeni zostali, wpadli na 1. piętro, gdzie są kluby endeckie i wtłoczywszy posłów z powrotem do sal zatrzymali ich jako zakładników. Dopiero gdy pp. Limanowski i Daszyński przybyli mogli posłowie endeccy udać się do domu.

Do stojącego w westybulu gen. Hallera przystąpił Thugutowiec p. Hellman i zawołał:

„Generale, ja pana czciłem niegdyś, a dziś uważam pana za ostatniego szubrawca“. Podniecony p. Hellman usiłował swe ostre słowa przypieczętować policzkiem, ale marszałkowi Ratajowi udało się uratować p. Hallera z opresyi i pod strażą woźnych uprowadzić go do klubu.

Późnym dopiero wieczorem klub chadeków pierwszy zoryentował się jakiego piwa nawarzyli Rozwojowcy i ogłosił odezwę, wzywającą do spokoju. Naturalnie „musztarda po obiedzie“.

W ciągu całego dnia bojówki chjeńskie hulały po Warszawie jak w zdobytem mieście. Napadano przechodniów, przeważnie Żydów, bito ich i maltretowano. W Alejach Jerozol., gdzie mieści się lokal organizacyi PPS. przyszło do starcia między bojówką a robotnikami. Salwy rewolwerowe padały gęsto z obu stron zaścielając ulicę zabitymi i rannymi. Ogółem obliczają, że jest kilku zabitych i kilkudziesięciu rannych. Gdy robotnicy udawali się pochodem w stronę Sejmu, aby wybawić z opresyi Limanowskiego i Daszyńskiego na Nowym Świecie z jednego z domów padły strzały do pochodu. Jedna z kul ugodziła śmiertelnie chorążego pochodu, który niósł czerwony sztandar. Dopiero około godziny ósmej wiecz. zapanował względny spokój.

Warszawa. 11. grudnia. Wypadki dzisiejsze pociągną za sobą niewątpliwie konsekwencye polityczne. Dni p. Nowaka są policzone, a będzie on szczęśliwy, jeśli nie spotka go los min. Kamieńskiego. Najbliższe posiedzenie sejmowe zapowiada się bardzo burzliwie. Mówią, że nie zjawią się na niem ani p. Nowak ani p. Kamieński, aby swym widokiem nie powiększać rozdrażnienia.

Warszawa, 11. grudnia. Posłowie żydowscy z Wschodniej Galicyi, wyszli wszyscy z dzisiejszych wypadków bez szwanku, a to dzięki temu, że przybyli do Sejmu wczesnym rankiem, przewidując że awantury mogą im uniemożliwić udział w Zgromadzeniu Narodowem.

Warszawa, 11. grudnia. Dziś odbyły się dwa posiedzenia konwentu seniorów w których wzięli udział posłowie dr. Leon Reich i Grynbaum, Barlicki, Thugutt Wasyńczuk, Witos, Głąbiński, Dubanowicz i Chaciński. Na pierwszem posiedzeniu marszałek Rataj zaproponował, aby zastanowić się nad sytuacyą i ułożeniem wspólnej odezwy klubów. Postanowiono następnie wezwać prezydenta Nowaka i min. Kamieńskiego i Sosnkowskiego na następne posiedzenie dla dokładnego przedstawienia sprawy. Następnie urządzono przerwę celem umożliwienia zredagowania odezwy przez p. Thugutta. Drugie posiedzenie konwentu seniorów poświęcone było dyskusyi nad projektem odezwy p. Thugutta. Przedstawiciele prawicy oświadczyli, że mogą podpisać odezwę tylko wraz z posłami klubów polskich, tłumacząc swe stanowisko tem, że z mniejszości nar. w grę wchodzą tylko Żydzi, będzie zaś lepiej, jeśli Żydzi odezwy nie podpiszą, tembardziej, że wśród demonstrantów Żydów niema. Przeciw temu stanowisku ostro wystąpili dr. Reich i Grynbaum.

Dr. Reich oświadczył, że brak podpisu Żydów pod odezwą, demonstranci mogą zrozumieć jako wezwanie do poszanowania konstytucyi i prawa wraz z swobodą pohulania na ulicy żydowskiej. Na to oświadczył Thugutt, że podpisze odezwę jeśli podpiszą ją wszyscy prezesi.

Barlicki: Wśród demonstrantów niema mych towarzyszy, wobec czego uważam odezwę za zupełnie niepotrzebną.

Zaniechano wskutek tego wydania odezwy. Następnie wysłuchano p. Nowaka, Kamieńskiego i Sikorskiego. Z wyjaśnień ich okazało się, że rząd nie opanował należycie sytuacyi. Wszyscy mowcy, zwłaszcza Witos ostro wobec tego wystąpili przeciw rządowi. W rezultacie zgodzono się z tem, aby przywrócić porządek w ramach ustaw, aby przyjąć do wiadomości, że rząd poczyni potrzebne zarządzenia nie cofając się nawet przed ostrymi środkami. Wszystkie stronnictwa potępiają tych, którzy zaburzają porządek. Szef sztabu Sikorski zaznaczył, że w obecnej chwili wojsko było podporządkowane władzy cywilnej, ale w razie zaprowadzenia rządów wojskowych tj. stanu wojennego, szef jest gotów za wojsko odpowiadać.

Warszawa, 11. grudnia. Na jutro zapowiedzieli posłowie PPS. strajk generalny na znak protestu przeciw dzisiejszym wypadkom zainicyowanym przez endeków.

Warszawa. (AW). Wobec łagodnej postawy policyi w stosunku do demonstrantów, którzy po za powyższymi ekscesami, dokonanymi na osobach posła Daszyńskiego i sen. Limanowskiego odważyli się kilka razy żądać od posłów legitymacyi przed wejściem do Sejmu, koła poselskie zaprotestowały u sfer miarodajnych przeciw bezczynności policyi, która dopuściła do tego rodzaju wykroczeń. W związku z tem zawieszono w czynnościach komendanta policyi Sikorskiego.

Warszawa. (AW). Posiedzenie Sejmu odbędzie się we czwartek o 4-tej popoł. Na porządku dziennym wniosek nagły o zachowaniu się organów bezpieczeństwa w czasie zaprzysiężenia prezydenta Rzplitej.

Warszawa. (AW). Dzienniki, zbliżone do Ch. Z. J. N. zwróciły się do ludności miasta Warszawy z wezwaniem, aby powstrzymała się stanowczo od wszelkich wykroczeń i gwałtów.

Warszawa. (AW). Po zakończeniu posiedzenia Zgr. Narodowego prezydent Rzeczpospolitej udał się do sali ministeryalnej, gdzie zebrali się przedstawiciele wszystkich państw zagranicznych, prezydyum sejmu i senatu, oraz rząd w pełnym składzie. Przybyli również przedstawiciele klubów sejmowych, którzy składali życzenia prezydentowi. Bezpośrednio po tem przyjęciu prezydent udał się na śniadanie do marszałka Sejmu.

Warszawa. (Pat.) Komisarz rządu na miasto Warszawę przypomina, że zgromadzenia publiczne pod gołem niebem oraz pochody i manifestacye uliczne w mieście stołecznem Warszawie odbywać się mogą jedynie i wyłącznie po uprzedniem zezwoleniu komisarza rządu. Wszelkie usiłowania niestosowania się do powyższego będą bezwzględnie tłumione. Organizatorowie nielegalnych zgromadzeń i pochodów będą pociągnięci do surowej odpowiedzialności karnej. A zgromadzenia takie i pochody niezwłocznie rozwiązywane.

Warszawa. (Pat). Pan Kierownik Ministerstwa spraw wewnętrznych Darowski wydał w dniu dzisiejszym następującą odezwę.

Do ogółu ludności!

W dniu dzisiejszym Warszawa stała się widownią smutnych wypadków. Tłum, składający się w przeważnej części z młodzieży, dopuścił się szeregu ekscesów, rezultatem których były nawet ofiary, spowodowane starciem się poszczególnych grup. Rząd stojąc na stanowisku poszanowania prawa i praworządności zmuszony jest do zajęcia zdecydowanego stanowiska, przeciwdziałania tego rodzaju wykroczeniom, gwałcącym prawo. Podając o tem do wiadomości publicznej uprzedzam, że wszelkie próby zakłócenia porządku publicznego, czy to ze strony poszczególnych grup czy też jednostek, tłumić będę wszelkimi środkami będącymi w moim rozporządzeniu aż do najostrzejszych włącznie. W razie nieposłuchania wezwania władz do rozejścia się, policya i wojsko będą zmuszone do użycia broni. Uprzedzając o tem, wzywam obywateli państwa, a w szczególności młodzież do powrotu do zajęć normalnych i do zachowania bezwzględnego spokoju. Warszawa, 11. grudnia. Minister Darowski, kierownik ministerstwa spraw wewnętrznych.

Dymisya min. Kamieńskiego.

Warszawa 11. W związku z wypadkami dnia dzisiejszego minister spraw wewnętrznych Kamieński podał się do dymisyi. Dymisya została przyjęta, a tymczasowe kierownictwa ministerstwa spraw wewnętrznych zostało powierzone ministrowi pracy i opieki społecznej p. Ludwikowi Darowskiemu.

Warszawa 11. Od p. pos. Rzeczypospolitej w Paryżu p. Hr. Maurycego Zamoyskiego p. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał telegram gratulacyjny, takież depesze nadeszły od p. ministra Nincica (Jugosławia) Prezydenta ministrów Mejerowicza (Łotwa) delegata rządu Romana (Wilno) wojew. Stękosławskiego z Kielc i w. i.

W ciągu dnia dzisiejszego nadeszły dalsze depesze gratulacyjne od szeregu instytucyi i osób, a w szczególności od p. ministra pełnomocnego i posła polskiego w Londynie, od biskupa łucko-żytomierskiego Ignacego Dubowskiego imieniem duchowieństwa i wiernych całej dyecezyi łucko-żytomierskiej, od wojew. Gałeckiego, od pos. polskiego w Rzymie Skrzyńskiego, pos. w Dreźnie Olszewskiego, pos. w Brukseli Sobańskiego, pos. w Sztokholmie Michałowskiego, wojew. białostockiego Popielskiego, od pos. w Genewie Askenazego, Olpińskiego wojew. tarnopolskiego, Downarowicza, wojew. poleskiego, Meysztowicza z Wilna, Brejskiego z Pomorza, pos. Lasockiego z Wiednia oraz od w. i. osób

——o——

Konferencya premierów w Londynie

Londyn. (Pat). Wczorajsza dyskusya na konferencyi premierów nad notą niemiecką trwała trzy godziny.

Poincare wskazał przedewszystkiem na niedostateczność propozycyi niemieckich, wysuniętych w ostatniej chwili in extremis i w dodatku nie mówiących ani o reformie budżetowej, ani o kontroli międzysojuszniczej, ani nad finansami, ani o gwarancyach, ani o zastawach, ani wreszcie o planie komisyi odszkodowań, zmierzającym do stabilizacyi marki niemieckiej. Przy tych wszystkich niedomówieniach nota niemiecka żąda natychmiast dwóch nowych koncesyi dla Niemiec, a mianowicie moratoryum oraz traktowania Niemiec na stopie równości w zakresie ułatwień handlowych i to wbrew odpowiednim klauzulom traktatu wersalskiego. Poincare zaznacza, że jest zwolennikiem emitowania pożyczki w celu ułatwienia Niemcom spłaty odszkodowań zauważa jednak, że pożyczka wewnętrzna dobrowolna i zwolniona od ciężarów fiskalnych przy jednoczesnem tolerowaniu odpływu kapitałów niemieckich za granicę, jest korzystną dla warstwy kapitalistów którzy właśnie są odpowiedzialni za fatalną sytuacyę finansową Niemiec. Co się tyczy wspomniane w nocie niemieckiej pożyczki zagranicznej, to nota nic nie mówi ani o jej wysokości, ani o warunkach jej emisyi. Dłuższe swe przemówienie zakończył Poincare konkluzyą, że projekt niemiecki absolutnie nie nadaje się do dyskusyi.

Tak samo wyraził się o projekcie niemieckim Mussolini.

Bonar Law przyznał wszystkie słabe strony projektu niemieckiego, uważa jednak, że byłaby pożyteczna obszerna bardzo dyskusya nad tym projektem.

Theunis jest zdania, że propozycye niemieckie są niedostateczne, a przytem mocno spóźnione, dwuznacznie a nawet wprost wykrętne.

Wreszcie Bonar Law stwierdza ogólną opozycyę delegatów przeciwko stanowisku noty niemieckiej, oraz oświadcza, że o poglądach rządu angielskiego zakomunikuje po dzisiejszej konferencyi gabinetu angielskiego.

Po zakończeniu w ten sposób dyskusyi nad notą niemiecką, przystąpili premierzy do dalszej dyskusyi nad całokształtem sprawy odszkodowań. Poincare podkreślił, że Niemcy są w całości odpowiedzialne za swoją sytuacyę finansową. Po szeregu przyznanych im ulg, które okazały się całkowicie nieużyteczne, stało się niemożliwością zgodzić się na nowe ulgi dla dłużnika, bez żądania gwarancyi zastosowania systemu kontroli nad kopalniami zagłębia Ruhry oraz zasekwestrowania niemieckich dochodów celnych. Poincare zaznaczył dalej, że sama obawa przed zastosowaniem tego środka wystarczyła już, aby skłonić rząd niemiecki do wystąpienia z nowymi propozycyami, co znalazło swój wyraz we wczorajszej nocie niemieckiej. Wreszcie podkreśla Poincare, że wykonanie projektowanej kontroli nie wymagałoby nawet zwiększenia stanu liczebnego międzysojuszniczych wojsk okupacyjnych.

Z kolei oświadczył Bonar Law że według powszechnej opinii angielskiej, że wszelkie środki przymusowe musiałyby się okazać w danym razie bezskutecznymi i nie dającymi spodziewanej korzyści. Theunis przyłącza się do zasad, na których opiera się projekt francuski. Mussolini kładzie główny nacisk na uregulowanie długów międzysoju zniczych. Jak się zdaje konferencya premierów zajmie się w najbliższym czasie projektem okupacyi okręgu Ruhry. Ewentualna okupacya mogłaby być zmieniona jeszcze przed upływem terminu moratoryum, o ileby Niemcy lojalnie wykonywały przyjęte na siebie zobowiązania. Konferencya premierów zakończy prawdopodobnie obrady we wtorek.

Stanowisko Anglii.

Wiedeń. (AW). „8. U. Abendblatt" donosi z Londynu, że koła poinformowane streszczają stanowisko, zajęte przez angielskiego kanclerza skarbu w sprawie reparacyjnej w następujący sposób: moratoryum 2 do 3 lat, kontrola nad wszystkimi wydatkami niemieckimi, zobowiązania co do dalszego wstrzymania emisyi banknotów, obniżenie niemie-

„ALBA" Ska z ogr. por. Lwów ul. Halicka 21
Nowo-otwarty dział Jumpery, Sweatery, parasolki-pończochy Jakość pierwszorzędna

DR. I. FROSTIG.

Psychoanaliza Freuda.

I. Struktura duszy.

(Dokończenie).

Otóż wyobrażenie stłumione nie musiało się przedtem znajdować na „polu widzenia". Wystarczy, ażeby wyobrażenie takie pojawiło się na obwodzie. Proces stłumienia może się cały odegrać bez udziału naszej pełnej świadomości. Przeciwnie ma on wtedy mniej oporów do zwalczania, łatwiej ulega zapomnieniu. Chora widząc psa pijącego wodę nie musiała nad tym wypadkiem przemyśliwać, zepchnęła natychmiast scenę tą w system U.B.V. podświadomości. Taksamo mogą zostać i te wyobrażenia o znaku pozytywnym zepchnięte, co do których jesteśmy przekonani o niemożności ich spełnienia. Wszystkie te wyobrażenia zachowały — jak powiedzieliśmy pełną siłę popędową. Czyhają na każdą sposobność wyładowania swojej energii na możliwość wtargnięcia w system B.V. Wiemy o tem, że ten system zawiaduje środkami wykonawczymi naszej osobowości, naszą siłę motoryczną i naszym afektem. Treść więc wyobrażenia może być wyżyta jedynie w systemie BV.

Wyobrażenia znajdujące się w nieświadomem zostały jednakowoż stłumione dlatego, ponieważ nie było woli ani możności do ich spełnienia. System BV broni się przed parciem wyobrażeń z nieświadomego w ten sposób, że obsadza granice systemu UBV wyobrażeniami naładowanemi energią stłumiającą. Freud nazywa tę funkcyę systemu UBV przeciwobsadę (Gegenbesetzung). Tworzą się w ten sposób na granicy pomiędzy podświadomem a nieświadomem straże, które pomiędzy wyobrażeniami czynią wybór, nie pozwalając wyobrażeniom stłumionym albo ze stłumionymi skojarzonym na dostęp do UBV czyli nie dając im cechy „zdolnych do uświadomienia" (Bewusstseinfähig). Tę funkcyę podświadomości nazywa Freud cenzurą podświadomości. Jakie są losy wyobrażenia zepchniętego w system UBV?

U chorej zauważyliśmy dziwny objaw. Wyobrażenie stłumione stanowiło biegun magnetyczny przyciągający wszystkie wyobrażenia kojarzone, przyczem wstręt udzielał się każdemu z tych wyobrażeń. Powstał objaw określony na początku jako wodowstręt. Objaw ten był chorobowy dzięki histerycznemu rozluźnieniu się osobowości, nastąpił przełom stłumienia, ono zawładnęło funkcyami ciała i wywołało tę chorobową reakcyę. Fizyologiczna reakcya jest wprost przeciwna. Podczas kiedy chora dziewczyna obsadzała wszystkie kojarzące się szklanki z wodą uczuciem wstrętu, będzie osobnik normalny który stłumił w sobie pożądanie miłosne, zapominał o tych wszystkich szczegółach, które go z osobą ukochanej łączyły. Powstają w ten sposób w nieświadomem długie łańcuchy kojarzeń, których ostatnie ogniwa są tak dalekie od źródła stłumienia, że je cenzura systemu UBV wreszcie uzna za zdolne do uświadomienia. Te właśnie pochodne nieświadomego obsadzane są nadmiernem w stosunku do ich pozornie obojętnej treści afektem, one stanowią punkt zaczepienia dla lekarza, po nich jak po nici do kłębka, dochodzi do stłumionego przeżycia.

Jeżeli siła parcia wyobrażeń zamkniętych w nieświadomem jest większa aniżeli zdolność tłumienia, stara się censora przynajmniej zniekształcić i zmienić do niepoznania stłumione wyobrażenie, powstają w ten sposób wszystkie te dziwactwa, afekty, czynności symboliczne itd. itd. nie zgadzające się z całokształtem osobowości i nie wytłumaczalne dlatego, bo źródła ich leżą w nieświadomem.

Powiedzieliśmy, że stłumiamy wszystko, co się nie zgadza z harmonią osobowości. Jasnem jest, że muszą się tam znaleść obok siebie rzeczy ze sobą niezgodne albo wręcz sobie przeciwne. Każda z nich zachowuje jednak swoją pełną aktywność i nie zostaje z niczem uzgodniona. Także pojęcie czasu nie odnosi się do wyobrażeń zdeponowanych w nieświadomem. Pozostają one tak świeże i intenzywne po latach, jakiemi były w chwili stłumienia. „Gojący czas" leczący rany psychiczne świadome niema swego leczniczego wpływu na twory systemu UBV.

Procesy przebiegające w systemie UBV nie mają też żadnego stosunku do rzeczywistości, nie ma tu żadnej pewności, zaprzeczenia rozmaitych stopni i stosunków. Procesy te nie mają zdolności przystosowywania się do realnych przeżyć osobnika, miarodajną jest jedynie intenzywność obsady, czyli ilość energii psychicznej związanej z wyobrażeniem.

Jakaż jest siła, która kieruje tem wszystkiem?

O tem przy następnej snosobności.

——o——

„ALBA“
Skarzogr por.
Lwów
ul. Hlicka 21
Poleca
na Gwiazdkę
Kasety manicurowe
i
toaletowe

ckiego długu reparacyjnego, odroczenie obrad nad długami sojuszników i nad pożyczką zagraniczną Niemiec.

Londyn. (AW.). Pisma angielskie podając wiadomości o obradach londyńskich podkreślają ich doniosłość. „D. Telegraph“ donosi, że rząd japoński domaga się udziału w obradach. „Temps“ pisze, że celem konferencyi jest odbudowa życia gospodarczego Europy. Uważa jednak środki podawane przez Francyę za mogące utrudnić dźwignięcie się gospodarcze państwa niemieckiego. Sankcyę zastosować można jedynie w razie oporu Niemiec. „D. Telegraph“ jest pewny życzliwego przyjęcia niemieckiego projektu pożyczki zagranicznej, pod adresem zaś Francyi zaznacza, że zamiary jej w sprawie zajęcia Zagłębia Ruhry i przejęcia Nadrenii pod własną administracyę natrafią na opór nietylko Anglii, ale i Ameryki. Pisma twierdzą, że Ameryka weźmie za złe Anglii, jeśliby zachowała obojętność w tej sprawie.

Londyn. (Pat). Godz. 13. Ministrowie alianccy odrzucili projekt rządu niemieckiego dotyczący reparacyi.

Paryż. (Pat). Hawas donosi z Londynu: Premierzy zbiorą się dopiero popołudniu. Sądzą, że konferencya zostanie odłożona z powodu zobowiązań parlamentarnych Bonar Lawa zaś dalszy jej ciąg odbędzie się przed końcem grudnia, albo też z początkiem stycznia w Londynie, w Brukseli albo w Paryżu, przy współudziale małej ententy. Alianci zredagują odpowiedź na note rządu niemieckiego na dzień 16 stycznia 1923. Ponieważ udzielenie moratoryum okazuje się prawie pewnem, przyjdzie tylko do obsadzenia kopalni Ruhry, którego to obsadzenia żąda Poincare, jako przeciwwagi oraz jako dowodu lojalności rządu niemieckiego w sprawie przeprowadzenia reform finansowych.

Na zachodzie.

Wychodzący w Nowym Yorku jedyny organ polski pt. „Nowy świat“ podaje w num rze z 21 listopada br. następującą wiadomość stanowiącą żywe pencent ogłoszonego niedawno w naszem piśmie artykułu Dra Berk lhammera w sprawie „Numerus clausus“ na wszechnicach polskich pt. „Przykład — Europy“.

Philadelphia. 20 listopada. Liczby dotyczące zapisów na uniwersytece Pensylwania ogłoszone dzisiaj wykazują że ogólna liczba studentów wynosi 34,322, z czego na kobiety przypada 1643, a studentów pochodzenia żydowskiego 6.900.

——o——

Memoryał akademików żyd do ministra W. R. i O. P.

Warszawa. Delegacya Komitetu Wykonawczego Żyd. Akad. Instytucyi Samopomocowych uczelni polskich przedstawiła się ministrowi W. R. i O. P. i m. in. wręczyła min. memoryał, który brzmi:

„Komitet Centralny Związku Żydowskich Akademickich Instytucyi Samopomocowych Wyższych Uczelni Polskich, w skład którego wchodzą następujące stowarzyszenia akademickie:

1) Żydowska Strzecha Akademicka w Warszawie; 2) Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Studentów-Żydów Uniw. Stefana Batorego w Wilnie; 3) T-wo Rygorozantów w Krakowie; 4) T-wo Rygoryzantów we Lwowie; 5) T-wo Akadem. Żyd. „Ognisko“ we Lwowie; 6) T-wo Medyków Żydowskich we Lwowie; 7) T-wo Filozofów-Żydów we Lwowie; 8) T-wo Prawników-Żydów we Lwowie; 9) T-wo Techników-Żydów we Lwowie ma zaszczyt przedłożyć Wielmożnemu Panu Ministrowi W. R. i O. P. następujący memoryał:

Wyżej wymienione instytucye Akademickie powołane zostały do życia w celu złagodzenia niewoli akademika żydowskiego, który z samego faktu przyznania się do narodowości żydowskiej nie może, niestety, korzystać z żadnej instytucyi „Bratnich Pomocy“.

Żydowskie instytucye samopomocowe wobec olbrzymiego ogromu zadań natury samopomocowej nie mogą nawet w drobnej mierze bodaj sprostać swym zadaniom. A zadania te są teraz olbrzymie; większa część studyującej młodzieży żydowskiej nie może utrzymać się ze swych zarobków; 80 proc. akademików miast prowincyonalnych (40 proc. liczby ogólnej) nie ma dachu nad głową, przeważna część młodzieży pozostaje bez należytego odzienia. Pozatem daje się dotkliwie odczuć brak pomocy naukowych.

Istniejący stan rzeczy tłumaczy się tem, że Żydowskie Akademickie Instytucye Samopomocowe dotychczas, niestety, z żadnej pomocy rządowej nie korzystały. Pomocy swej udzielał dotąd Rząd, jak również Władze Akademickie i Samorządowe jedynie Stowarzyszeniu „Bratnia Pomoc“. Pomoc ta wyrażała się 1) w subsydach pieniężnych, które dla samego środowiska warszawskiego wynosiły w roku sprawozdawczym 21/22 mp. 15.000.000; 2) w naturaliach (przydział produktów dla kucheń); 3) odzieży bonifikata 9.500.000 mp. na odzież), a przedewszystkiem w oddaniu do dyspozycyi Stowarzyszenia Bratnia Pomoc“ budynków na mieszkania dla akademików, placów miejskich pod budowę domów akademickich.

Władze Akademickie całkowitą sumę czesnego, wpływającą od wszystkich akademików bez różnicy narodowości, przeznaczają pośrednio lub bezpośrednio wyłącznie dla Stowarzyszeń „Bratnia Pomoc“. Jedynym wyjątkiem był Uniwersytet Wileński, który w ciągu 3-letniego istnienia swego wyasygnował dla młodzieży żydowskiej sumę mp. 85.000. Przekazywanie subwencyi rządowych i uniwersyteckich, przeznaczonych dla akademików, jedynie Stowarzyszeniom „Bratnia Pomoc“ krzywdzi w wysokim stopniu żydowską młodzież akademicką.

Wobec tego Centralny Komitet Związku Żydowskich Akademickich Instytucyi Samopomocowych Wyższych Uczelni Polskich, reprezentujących około 4000 akademików-Żydów, ma zaszczyt zwrócić się do Pana Ministra z prośbą:

1) o przyznanie Centralnemu Komitetowi odpowiedniego odsetka subwencyi przeznaczonych na pomoc dla akademików: 2) o jednorazowe wyasygnowanie na pomoc doraźną dla Żydowskich Instytucyi Akademickich odpowiedniej sumy; 3) o oddanie do dyspozycyi Centralnego Komitetu budynków mieszkalnych (baraków, koszar) w Warszawie, Krakowie i Wilnie.

Wyrażamy nadzieję, iż Pan Minister w czasie jaknajszybszym zbada dokładnie stan rzeczy i prośbę naszą przychylnie załatwi.

Warszawa. W myśl uchwały powziętej na drugiem posiedzeniu Sejmu, utworzonych zostało 18 komisyi, z tych 13 tzw. wielkich komisyi, liczących po 31 posłów i 5 „małych komisyi“ po 15 posłów. Wedle liczebności klubów przypadnie na „Koło żyd.“ po 2—3 przedstawicieli w wielkich i po jednym przedstawicielu w małych komisyach.

Z ramienia klubu „Koła żydowskiego“ wejdą w skład poszczególnych komisyi następujący posłowie:

Administracyjna: Grynbaum i dr. Insler. Konstytucyjna: Grynbaum i dr. Schreiber. Prawnicza: Hartglas i dr. Sommerstein. Przemysłowo-handlowa: Wiślicki i Eisenstein. Zagraniczna: Dr. Thon i dr. Reich. Kom. ochrony pracy: Schiper i Heller. Kom. opieki społ.: Lewinsoh, i Róża Melzerowa. Komunikacyjna: Reizes i Stempel. Kom. odbudowy kraju: Dr Silberschein i Mincberg. Rolna: Stuczyński i dr. Sommerstein. Morska: dr. Feldman. Regulaminowa: Hartglas i dr. Jonas, jako zastępca. Komisya zdrowia: dr. Weinzieher. Petycyjna: dr. Federbusch.

Ustalono ponadto, że w skład komisyi oświatowej wejdzie poseł dr. Wygodzki, komisyi skarbowo-budżetowej — poseł Farbstein, komisyi wojskowej — poseł Kirschbraun.

Sprawa drugiego przedstawiciela w każdej z tych komisyi zadecydowana zostanie na jednem z najbliższych posiedzeń „Koła żydowskiego“.

Z Teatru Wielkiego.

»Coppelia« Delibesa.

Nie mogąc z nieznanych nam bliżej przyczyn dotrzymać danego z początkiem sezonu przyrzeczenia co do wystawienia całego szeregu nowych oper, wystawił Teatr Wielki balet, który niezawodnie cieszyć się będzie wielkiem powodzeniem.

Wybór padł na trzyaktowy balet Leona Delibesa pt. „Coppelia“ osnutego częściowo na znanej powieści E. T. A. Hofmanna „Der Sandmann“, z której także librecista Offenbachowskich „Opowieści“ zaczerpnął tematu do pierwszego obrazu „Olimpia“.

Coppelia czyli dziewczyna z amaliowemi oczyma jest lalką skonstruowaną przez znakomitetgo mechanika Coppeliusa na podobieństwo zmarłej jego córki. W Coppelii zakochał się Franciszek, z czego zamierza skorzystać przebiegły Coppelius, by ożywić lalkę duszą młodzieńca. Ratuje Franciszka jego narzeczona Svanilda, Coppelius popada w obłąkanie i ginie w nurtach jeziora, zaś Svanilda z mężem swym Franciszkiem żyją w szczęściu i spokoju. Akcyę tą rozłożoną dość zgrabnie na trzy akty zaopatrzył Delibes w muzykę bardzo miłą a przytem szlachetną, obfitującą w piękne melodye i doskonale dostosowaną do sytuacyi scenicznych.

Balet ten wystawiono z wielkim nakładem pracy pod kierownictwem doskonałego baletmistrza Aleksandra Fortunato, który zmobilizował cały personal baletowy i sam wspólnie z swoją niezrównaną partnerką Niną Kirsanową objął główne role Franciszka i Svanildy. Główną atrakcyą tego baletu jest taniec Kirsanowej unoszącej się w powiertzu jak motyl i ledwo dotykającej ziemi. Jej piruety, czy też taniec na kończynach nóg, jej gracya i elegancya nie mają równych sobie i wywołać muszą ogólny zachwyt i uznanie. Dodać do tego należy dziwny czar i oryginalną urodę, gustowne kostyumy i niebywałą lekkość w tańcu a uzyska się słabe odbicie tego, czem Kirsanowa jest w rzeczywistości. Obok tej doskonałej pod każdym względem pary na szczególne wyróżnienie zasłużyły urocza Zuzanna Łozińska i bardzo zgrabna Serafina Biczówna oraz baletmistrz Stanisław Faliszewski (Coppelius). Wyliczenie nazwisk tych wszystkich osób, które wymienia afisz doprowadziłoby za daleko i dlatego wystarczy wzmianka, że wszyscy bez wyjątku spełniali swe często dość trudne zadanie bez zarzutu podobnie jak orkiestra, która pod batutą p. Alfreda Stadlera

„ALBA“ Ska z ogr. por
Lwów
ul Halicka 21
Nowo-otwarty dział Wyborowej garderoby dzie innej

grała dobrze. Solo skrzypcowe odegrała pna Ema Wolfsthalówna, zaś na altówce p. W. Łobarzewski. Wystawa była dobra, zmiany zwłaszcza w trzecim akcie wykonane były precyzyjnie, zawiodły tylko cośkolwiek efekty świetlne a zwłaszcza ustawione po bokach reflektory, które oświetlały jedynie przód sceny i przeważnie tylko nogi tańczących. Sądzimy, że umieszczenie tych reflektorów na podwyższeniu wywoła efekt o wiele dodatniejszy.

Po ciszy panującej na sali podczas wszystkich trzech aktów, jakiej sie nigdy nie można doprosić na przykład podczas opery, po oklaskach, jakiemi obdarzano wykonawców należy się spodziewać, że „Coppelia“ cieszyć się będzie stałem powodzeniem.

Alfred Plohn.

Cytuje... jak „Słowo Polskie“

Lwów, 11. grudnia

W Nrze „Chwili“ z dnia 11. grudnia pisaliśmy w art. pt. „Gabryel Narutowicz — Prezydentem Państwa Polskiego“ co następuje:

„Walka o prezydenturę Rzplitej Polskiej została rozegrana. Po pięciokrotnem głosowaniu złożyło ostatecznie Zgromadzenie Narodowe najwyższą godność w państwie w ręce wybitnego uczonego, cieszącego się rozgłośnem nazwiskiem w krajach zachodnich. obecn. min. spraw zagranicznych Gabryela Narutowicza. Otrzymał on to zaszczytne a niemniej ciężkie i odpowiedzialne stanowisko z rąk większoś i reprezentującej całą ludność włościańką i robotniczą Polski oraz jej mniejszości narodowe, która jak było do przewidzenia sprzeciwi się kreowaniu prawicowego manekina na reprezentanta całości Państwa Polskiego“.

Ostatnie zdanie cytuje wczorajsze „Słowo Polskie“ w następującem brzmieniu: „Otrzymał on to zaszczytne a niemniej ciężkie i odpowiedzialne stanowisko z rąk mniejszości narodowych“.

Nie wiemy co bardziej podziwiać czy perfidyę, czy prawdomówność prasy endeckiej — która jest zresztą synonimem perfidyi.

Co o tem myśleć?

Brody 10. grudnia.

W rynku w Brodach znajduje się olbrzymia jednopiątrowa kamienica stanowiąca od przeszło stu lat własność rodziny Kristianpolerów. W ubiegły piątek po nabożeństwie w kościele wtargnął tłum z obrazami świętymi do jednej z sal tej realności, w której przed 150 laty rzekomo mieściła się kaplica klasztorna i zająwszy ją przemocą urządził w niej kaplicę. Umieszczono na głównej bramie krzyż z lampeczką i oświadczono, że pozbawi się p. K. całej realności oraz, że w gmachu tym urzadzi się znów klasztor.

Interpelowana w tej sprawie władza polityczna, oświadczyła, że wprawdzie w czynie tym dopuszcza się bezprawia lecz chwilowo nic poradzić nie może.

Łatwo zrozumiałym jest niepokój, który ogarnął ludność żydowską. Dla zainteresowania ludu całą tą sprawą rozpowszechniono wieści iż na podwórzu tej realności ukazała się Matka Boska, którą żądała by dom znów zamieniono na klasztor. W grę wchodzi nietylko interes właściciela, który zniszczoną w czasie wojny realność olbrzymim nakładem kapitału odrestaurował, lecz także interes kilkunastu rodzin żydowskich jakoteż około 30 sklepikarzy dom ten od szeregu lat zamieszkujących.

Posiedzenie Izby handlowej i przemysłowej.

Lwów, 11 grudnia.

Dziś odbyło się VIII plenarne posiedzenie lwowskiej Izby handlowej pod przewodnictwem Prezydenta Baczewskiego. Przed porządkiem dziennym Starszy referent Izby D. Wachtel przedstawił zabiegi Prezydyum Izby w sprawie redukcyi miejsc wyszynku i sprzedaży napojów alkoholowych. Łącznie z tym referatem uchwalono wniosek w sprawie przyjęcia do komisyi antyalkoholowej dwóch do trzech rzeczoznawców z łona stowarzyszenia gospodnio-restauracyjnego. Z kolei referent Izby Jasiński przedstawił nagły wniosek Prezydyum Izby w sprawie zajęcia stanowiska wobec stosunku Gdańska do Polski. Uchwalono mianowicie odnieść się z odpowiednią rezolucyą do Rządu. W myśl referatu Starszego referenta Dittricha uchwalono zmianę do statutu dla Wyższej Szkoły dla handlu zagranicznego oraz dokonano wyboru członków kuratoryi szkoły. Imieniem Izby złożył r. Chajes wśród oklasków Prezydyum i biuru Izby gorące podziękowanie za poniesione prace około utworzenia tej pierwszej w Polsce wyższe uczelni handlowej. Z porządku dziennego starszy referent Dr. Wachtel zreferował sprawę zaopiniowania projektu ustawy aptekarskiej oraz sprawę ustalenia przemysłowego zakresu działania inżyniera cywilnego budownictwa. Po przedstawieniu sprawy przystąpienia kupców i przemysłowców w okręgu Izby do Austryacko-polskiej Izby handlowej przez referenta Jasińskiego, uchwalono cały szereg wniosków nagłych w sprawach kolejowych, pocztowych i podatkowych. Szczegółowe sprawozdanie o przebiegu posiedzenia umieszczone zostanie w najbliższym Przeglądzie gospodarczym.

—o—

Rozprawa przeciw komunistom.

(Piętnasty dzień rozprawy).

Lwów 11 grudnia.

Na wstępie rozprawy zawiadamia przewodniczący, że trybunał postanowił odrzucić wnioski obrony, przedłożone w toku rozprawy czwartkowej i piątkowej z wyjątkiem wniosku na zarekwirowanie i odczytanie protokołów policyjnych i dopuszczenie stenografa w czasie nastąpić mającego przesłuchania kom. Iwachowa.

W związku z odrzuceniem wniosków obrony prosi obr. dr. Grek o zwrócenie się do poselstwa polskiego w Budapeszcie celem sprawdzenia, czy i o ile osk. Meszaros brał udział w przewrocie bolszewickim na Węgrzech, czemu sprzeciwia się prokurator.

Przystąpiono do przesłuchania dalszych świadków.

Zofia Myszkowska, właścicielka mleczarni pn. Zofia przy ul. L. Sapiehy skonfrontowana z Leitnerówną i Giżowską nie poznaje w nich klientek swego przedsiębiorstwa. Ponadto zeznaje, że po aresztowaniu uczestników komunist. zjazdu przyszedł do niej agent policyi ,który ją przesłuchał a następnie spisawszy protokół żądał by go podpisała. Odmówiła temu żądania, ponieważ protokół nie był zgodny z prawdą.

Prokurator żąda wobec tego oświadczenia świadka, by zarówno Myszkowską i Jurkiewiczową skonfrontowano z sędzią Hutem i protokolantem Kościuszkowskim celem stwierdzenia że nie było żadnej presyi.

Świadek Aleksandra Semkowa, u której mieszkał osk. Żukowski nie zeznaje nic istotnego.

Anna Bułyk, u której mieszkała dr. Grosserowa zeznaje, że po aresztowaniu jej lokatorki przyszedł do mieszkania Łęczycki i przedstawiwszy się jako Michalski zabrał dwie walizy i oświadczył: jesteśmy „zasypani“. O Grosserowej podaje świadek, że mieszkała ubogo.

Zeznająca następnie 12-letnia córka Bułykowej Aleksandra, uczenica gimnazyalna zaraz na wstępie zeznań zaczęła tak spazmatycznie płakać, że na wniosek prokuratora zwolniono od zeznań. W tem miejscu zaszedł niespodziany incydent. Oto dziewczynka szybkim ruchem zbliżyła się do osk. Grosserowej, którą objęła i ucałowała.

Następnie oznajmił przew. Laidler, że trybunał ukarał obr. dra Aksera grzywną 20.000 mk. za ironiczne odezwanie się o sądzie.

Przesłuchany z kolei świadek Michał Wowk, słuchacz praw wikła się w swych zeznaniach i zaprzecza prawie zupełnie zeznaniom swym, złożonym w czasie dochodzeń policyjnych i w śledztwie sądowem. Na pytanie przewodniczącego świadek tłumaczy sprzeczność w zeznaniach swych apatyą, w jaką wpadł z powodu dwutygodniowego aresztu.

W toku zeznań świadka prokurator zażądał odstąpienia protokołu tych zeznań oraz odstawienia samego świadka do dyspozycyi sędziego śledczego, co też po rozprawie uczyniono. Na żądanie prokuratora wyjaśnił przewodniczący w tem miejscu świadkowi, że przysługuje mu wobec tego dobrodziejstwo z §. 153 p. k. jako podejrzanemu o zbrodnię objętą aktem oskarżenia.

Obrona zażądała unieważnienia zeznań świadka, czemu trybunał postanowił odmówić.

Na tem rozprawę odroczono.

Wykup oświadczeń przemysłowych na r. 1923.

Lwów 11. grudnia.

Izba skarbowa ogłasza:

Izba skarbowa we Lwowie przypomina, że ostateczny termin do wykupienia świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw handlowych, przedsiębiorstw przemysłowych i osobistych zajęć przemysłowych na rok 1923, upływa z dniem 31. grudnia 1922.

Celem uniknięcia natłoku w Kasach skarbowych w ostatnich dniach grudnia, Izba skarbowa wzywa zainteresowanych do bezzwłocznego wykupienia wspomnianych świadectw przemysłowych przyczem się z naciskiem podnosi, że przedłużenie wyznaczonego wyżej terminu nie nastąpi.

Zwraca się nadto uwagę płatników miasta Lwowa, by świadectwa przemysłowe wykupywali w Kasie miejskiej (Ratusz).

Wini prowadzenia przedsiębiorstw po dniu 31. grudnia rb. bez świadectw przemysłowych lub na podstawie nieodpowiednich świadectw przemysłowych ulegną w myśl art. 126. ustawy o podatku przemsłowym karze przemysłowej do trzykrotnej wysokości sumy nieopłaconego podatku, a nadto w myśl przepisów art. 63 wyżej powołanej ustawy przedsiębiorstwa prowadzone bez świadectwa przemysłowego mogą ulec zamknięciu.

NADESŁANE.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann
otworzył kancelaryę we Lwowie przy
ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

CYRK CYRK CYRK
DZIŚ W KINIE LEW
Tragedya woltyżerki
dramat w 6 aktach pełen sensacyjnych atrakcyi z życia cyrkowców i arystokracyi. 11-12
CYRK CYRK CYRK

Wiedeńskie Auto-Lack
torby, nesesery i manicure
„NERPA“ Specyalny magazyn wyrobów skórzanych
—:: i przyborów do podróży ::—
Lwów, ul. Legionów l. 17
(Gmach Ziemskiego Banku Kredytowego)

Małopolski Związek właścicieli bruttów i terenów we Lwowie
odbył Walne zgromadzenie w niedzielę 10. grudnia 1922 w sali Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie, na którym wybrano prezesa p. Dra JÓZEFA SEHERA, a na wiceprezesów apt. JULIUSZA POPIELA i przemysłowca DAWIDA KÖRNERA.
Dalsze zgłoszenia członków przyjmuje WiCEPREZES p. D. KÖRNER, LWÓW, ul. Sobieskiego 22. 11818

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Wtorek »Dzieci ziemi«.
Środa »Toska«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Wtorek »Słomiana wdówka«.
Środa »Słomiana wdówka«

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Wtorek »Subiokatorka«.
Środa »Subiokatorka«.

—ooo—

TEATR ART. LIT. „U L“
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XII.
Od 9 do 19 grudnia r. b.
1) »Spr tna Zuzia« operetka.
2) Dz.ał koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Noskowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.
Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

— **Premiera w teatrze »BAGATELA«** Rejtana 3. Od poniedziałku 11. grudnia b. r. nowy program: Część pierwsza: farsa »Gdybyście wiedzieli«. Część koncertowa: Ordonówna, Bronowski, Mirski, Osmolska. Część trzecia: krotochwila: »Jelinek«.

— **Biuro koncertowe M. Tuerka.** Wtorek 12 Grudnia: Wieczór pieśni Zofii Drekxler Pasławskiej. 11761

—o—

— **Dygas pozostaje!** Genialny artysta, którego występy we Lwowie wzbudziły prawdziwy entuzyazm po ostatnie jeszcze we Lwowie na nieodwołalnie ostatni występ. który odbędzie się w środę w „Tosce«. Rola Cavaradossiego to przepyszny popis znakomitego śpiewaka, który w Niemczech, Rosyi, Hiszpanii i Włoszech porywał zawsze audytoryum. Dygas sam zalicza ją do najlepszych swych kreacyi i traktuje ją ze specyalnem umiłowaniem.

„Słomiana wdówka“ nowa operetka Blecha wystawiona w stylowych kostyumach epoki Biedermayerowskiej i grana świetnie przez pp. Brzeską, Rapacką, Tatrzańskiego, Kowalskiego, Świeżego, Kopczyńskiego i innych będzie walczyła o palmę pierwszeństwa z ulubionemi „Japonką“ i „Bajaderą“. Treść lekka, muzyka nie banalna i typy doskonałe, zapowiadają że z tą „Słomianą wdówką“ nie jeden wesoły spędzimy wieczór.

„Subiokatorka“ świetna krotochwila Siedleckiego ustąpi niebawem miejsca „Jastrzębowi“ Croiseta.

— **Wieczór pieśni Zofii Drexler Pasławskiej** odbędzie się dziś, we wtorek 12 b. m. Akompaniuje Dr. Edward Steinberger. Śpiewaczka, subtelna i stylowa interpretatorka pieśni, wykona nader ciekawy program, obejmujący kompozycye przeważnie we Lwowie nieznane.

— **Poczta i telegraf w dniach świątecznych.** Dyrekcya Poczt i Telegrafów we Lwowie zarządziła: Z dniem 10. grudnia 1922 będzie urząd pocztowy Lwów 8. w dnie niedzielne i święto uroczyste, wymienione w Dz. u. M. P. i T. Nr. 1, ex 1922 dla publiczności zupełnie zamknięty. Z dniem powyższym będzie utrzymywał w dnie niedzielne i świąteczne główny urząd pocztowy i telegraficzny Lwów 1, służbę zewnętrzną (dla publiczności) także w pocztowym dziale nadawczym od godziny 9-tej do 11-tej rano.

— **Z muzyki.** Pierwszy wykład Dyrektora Prof. Lesława Jaworskiego z analizy estetycznej oper i dramatów muzycznych Ryszarda Wagnera „Rienzi“ z ilustracyą fortepianową pianistki Janiny Illasiewicz Stojałowskiej odbędzie się w Lokalu Lwowskiego Instytutu Muz.: w sobotę dnia 16 b. m. punktualnie o 8-ej wieczorem. Interesowani wpisywać się mogą na cały cykl wykładów Wagnerowskich codziennie w kancelaryi Instytutu Sobieskiego 4, między 5 a 7 wieczorem. 11805

— **Dyrekcya Kolei Państwowych komunikuje:** Z dniem 15 grudnia b. r. wstrzymuje się czasowo przy pociągach pospiesznych nr. 903/1701 i 1702/904 bieg wagonu bezpośredniej komunikacyi między Warszawą i Borysławiem. Wagon ten pozostaje nadal w składzie pociągów nr. 903 (przyjazd do Lwowa 8·55) i nr. 904 (odjazd ze Lwowa 19·05) między Warszawą i Lwowem.

— **Wstrzymanie dostawy gazu w porze dziennej.** Z powodu braku wagonów na Górnym Śląsku i uchwały Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych w Dąbrowie Górniczej, że zakłady gazowe, elektryczne i wodociągowe w kolejności dostaw umieszczono na 20-tem (dwudziestem) miejscu, jak i z powodu powolnej dostawy węgla przez kolej, zakład gazowy zmuszony jest przerwać na kilka dni dostawę gazu w porze dziennej, do czasu nadejścia większego transportu węgla.

— **Czyn godny naśladowania.** Swego czasu zapisał błp. Zallel Klinger w testamencie pół miliona Mkp. na utworzenie szpitalika dla dzieci żyd. Nie przypuszczał szlachetny ofiarodawca, że dewaluacya pieniądza uczyni niewykonalnym piękny zamiar jego.

Wdowa po błp. Zallerze-Klingerze p. Stefania Klingerowa chcąc uczcić pamięć zmarłego męża, uzupełniła zapis ten kwotą czterech milionów marek i przeznaczyła sumę tę na utrzymanie 5 gruźlicznych dzieci w leżalni, wybudowanej w szpitalu żydowskim kosztem J. D. C. Rada wyznaniowa Gminy, która wobec znacznych kosztów nie jest w stanie uruchomić leżalni dla 50 gruźlicznych dzieci i uchwaliła na wniosek zastępcy prezesa p. Dra Józefa Parnesa, nadać ofiarodawczyni prawo prezenty dla 5 dzieci utrzymywanych z jej funduszów oraz umieścić tablicę pamiątkową, która

„ALBA“ Nowo otwarty dział
Ska z ogr. por.
Lwów
ul. Halicka 21
Wyjątkowej
bieliźny damskiej

po wieczne czasy będzie dokumentem szlachetnej inicyatywy i dobrego serca żydowskiego.

— **Zjazd syon. młodz. akad. H. A. Z.** Dnia 10 grudnia odbył się licznie zastąpiony zjazd delegatów syonistycznych organizacyi akad. we Lwowie. Po wyborze prezydyum dnia, do którego weszli pp. inż. Feuerstein i inż. Hammerajko przewodniczący Janiszewski i Rechter jako sekretarze, dotychczasowy przewodniczący H. A. Z. p. Feuerstein wygłosił referat p. t. „Ideowe podstawy syonistycznej pracy młodzieży akad. Nad referatem rozwinęła się dyskusya, w której wzięli udział tow. Dr. Blaustein-Berber Gruberg Zieser Hammer. Następnie przewodniczący Kom. lok. dla Keren Hajesod Dr. Dogilewski zwrócił się do Zjazdu z apelem w sprawie intenzywnej pracy młodzieży akad dla Keren Hajesod. Z kolei przemówił do Zjazdu gen. sekr. egzekutywy syon. Dr. Leser. Po złożeniu sprawozdania z działalności H. A. Z. udzielono zostało ustępującemu Wydziału absoluto yum, poczem wyłoniono Komisyę, która miałaby desygnować przyszły wydział H. A. Z. i przygotować wnioski na plenum Konferencyi.

Na popołudniowem posiedzeniu wybrany został następujący wydział H. A. Z.: Dr. Blaustein przewodniczący, J. Berber zast. przewodn., Gruberg i Zieser sekretarze.

Zjazd uchwalił wkońcu następującą rerolucyę: „Zjazd syon. młodz. akad. H. A. Z. stojąc na stanowisku powziętych uchwał na ostatnich zjazdach we Lwowie, uchwala przystąpić w najbliższych miesiącach do zorganizowania akcyi na rzecz Keren Hajesod i Banku Hapoalim, urządzenia wieczorów dyskusyjnych do zorganizowania młodzieży, do założenia ogólnego syon. stowarzyszenia akad. i do wydania odezwy w pierwszym numerze „Morii“.

— **Raut charytatywny Koła Opiekuńczego** Żyd. Fund. Narod. we Lwowie, który odbędzie się w sobotę 16 b. m. o godz. 8 wieczór w sali „Jad Charuzim“, zapowiada się pod każdym względem doskonale.

W części oficyalnej biorą udział Chór Żyd. Tow. Muzycznego, nadkantor Lwowicz (zapalenie świec i śpiew solowy) oraz p. Ritterówna (fortepian). Mowę uroczystą wygłosi poseł na sejm Dr. A. Insler. Wstęp ściśle za zaproszeniami. Ostatnie posiedzenie Komitetu odbędzie się we środę 13 b. m. o godz. 5 popoł. w kawiarni „Warszawa“. 11813

— **Koncert.** W piątek 22 grudnia b. r. o godzinie 8 wieczorem wystąpią w sali polskiego Towarzystwa Muzycznego primadonna opery lwowskiej p. Franciszka Platówna i bohaterski tenor opery lwowskiej p. Ignacy Mann oraz znana artystka dram. p. Wanda Modzelewska

NEKROLOGIA.

Głębokim przejęci smutkiem podajemy Krewnym i Przyjaciołom do wiadomości, że nasza najukochańsza matka i babka

REBEKA FALK

1-go grudnia 1922 we Wiedniu usnęła w Bogu snem wiecznym
Erna Falk córka Dr. Bernard Falk, Dr. Herman Falk, Dr. Juliusz Falk, synowie — Salomea Falk, synowa — Irena, Maryla, Marjan, Roman, Olga Falk wnuki.
Stanisławów, 9. grudnia 1922. 11801

z Warszawy, z koncertem, z którego część czystego dochodu ofiarują na cele kulturalno-oświatowe żołnierza polskiego. Przy fortepianie p. Tadeusz Majerski.

— **Akademickie stow. „Hitachdut" im. A. D. Gordona.** W piątek 8 bm. nastąpiło ukonstytuowanie się akademickiego stowarzyszenia syońskiej partyi pracy (Hitachdut) we Lwowie, które przystępuje do pracy palestyńskiej, akcyi dla „Bank Poalim« i kulturalnej pracy wśród swoich członków.

— **Sprostowanie.** Od prezesa sądu apelacyjnego we Lwowie otrzymujemy następujące pismo. Na podstawie § 19 ustawy prasowej proszę o umieszczenie na łamach dziennika „Chwila" nastepującego sprostowania: Na podstawie wyniku przeprowadzonych dochodzeń stwierdzam, że artykuł pod tytułem „Jak się odbywały wybory w Stanisławowie" zamieszczony w numerze dziennika z dnia 11 listopada 1922 r Nr. 1321 — o ile dotyczy Naczelnika Sądu powiatowego w Obertynie Bolesława Bileka, jako przewodniczącego Komisyi wyborczej, jest nieprawdziwy. W szczególności nieprawdą jest, aby naczelnik Bilek w czasie wyborów wobec wyborców oświadczył, „że trzeba było rzeźnika, by zarżnąć wszystkich Żydów. Czerwiński.

— **Uwolnienie posła Łuckiewicza.** Dnia 8 grudnia po pięciotygodniowym areszcie zwolniono z więzienia kowelskiego posła sejmowego Łuckiewicza. Zwolniono go za złożeniem kaucyi w wysokości miliona marek. Łuckiewicz wyjechał bezwłocznie do Warszawy.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 11 grudnia 1922.

Na targu akcyi ruch ograniczony a kursa przeważnie niższe. Transakcye w Chodorowie po 26000 i 25000, w Nafcie po 4100, 4150 i 4200, w Ćmielowie po 9500, pis. po 7800 i 7500, Ojkosach po 20500 i 19000, w Gafocie po 2800, w Zieleniewskim po 17250, w Pociskach po 2850 i 3000, w Paroworach po 6700 i 6500, w Pezetach po 2900, w Sierszy el. po 2200, Karpalicie po 4400, w Banku Rolniczym po 5000 i 5200, w Banku Hipotecznym po 1900 i 2000, w Ziemskim Banku Kredytowym po 2000. 1700 i 2200.

Targ dewiz bardzo ożywiony a kursa dewiz zachodnich wyższe. Za dolary płacono 17325 i 17425, za Londyn 79000 i 80000, za Paryż 1230, 1235 1220, za Pragę 558, 559 i 560, za Nowy York 17400, za Brukselię 1127·50, za Wiedeń 25·50, 25 35, za Berlin 215 i 217, za Holandyę 7025, za Czerniowce 108·50, 109 i 110, za Budapeszt 750, za korony węgierskie 730, za Zurych 3315, 3330, za Medyolan 850 i 870.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 11 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17400—17600, kanad 17250—00000, marniem. 2·27—0·00, leje 105·00—108·00, fr. franc. 1210—1220, fr. szwajc. 3300—0000 kor. czeskie 555.00—553·00, funty szterl. 79500—00000, liry włoskie 860—000 Wiedeń 25—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 0000—0000, fr. belg. 1120—1125, Berlin 0·00—0·00, Praga 000·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00 00.

Tendencya silna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 11. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900 - 2200, Impex 350 450, Polski Glob 600—600, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16500 17500, Parowozy 6500— 7500, Trzebinia fabryka maszyn 8200— 8800, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4000—4500, Siersza el. I-III 2000-2500 Oikos 21000-24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10500—11500, Krakus 4000—4500, Ćmielów 12500—14000, Górka 23000—25000, Siersza 15500—17500 T. P. G. 16000—17000, Chodorów 26000 28000, Pocisk 2800—3300

Dolary ameryk. 16750—17750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1150 1250 franki szwajcarskie 3260—3360 franki belgijskie 1050 000 funty szterlingi 79000—81000 marki niem. 1·90— 2·30 kor. austr. 0·22 0·25½ korony czechosł. 540·00-560·00, liry włoskie 825—900, leje rum. 100·00—115·00 korony węgierskie 7·00—8·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 6800·—7000.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 11 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17525.00 17625·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 80.200-00·000 marki niem. 2·15 0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1145·00 1148·00, Berlin 2·11 2·15 — Gdańsk 2·12, 2·08 Londyn 80000—80550·00—80500·00 Paryż 1240·00 1250·00, N. Jork 175·25 17625 Szwajcaryę 3332·50 3335·50 Wiedeń 26½ —26·75, Włochy 835·00, Holandya 0000, Praga 555·00—565·00

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 11 bm. Berlin 0·06⅜, Praga 16 80— Nowy Jork 530·50 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 0 00, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·65, Zagrzeb 1·75, **Warszawa 0·03¼** Paryż 37 55 Londyn 24·25, Holandya 000·00, Sofia 0·00.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 11. bm. Berlin 0·06,25 Holandya 211·56 Nowy Jork 530·50, Londyn 24·50, Paryż 37·55, Medyolan 26·65, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 00·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·80, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·75, Bukareszt, 3 25 **Warszawa 0·03¼** Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 11 bm. Amsterdam 28450·00, Zurych 13·4600, Berlin 8 45, Kopenhaga 14660·00, Bruksela 4509 00, Chryst. 13485·00 Sztokholm 19255, Zagrzeb 224·75, Budapeszt 30 65 Bukareszt 00·00 Londyn 326500, Praga 2257 00, Medyolan 3566·00, N. Jork 71.525·00 Paryż 5019 00, Sofia 531·50, Warszawa 3·80—3·90.

Marki niem. 8·60, marki polskie 3·60—3 90, fr. franc. 4960 00, szwajc. 13370 00. fr. belgijskie 4570·00, lewy bułgarskie 510 00 lei rumuńskie 422 00, liry włoskie 3532 50, funty szterl. 000000 dolary amer. 71.150·00 noty holenderskie 28300 00 noty duńskie 14495·00, noty norweskie 13330·00, czeskie 2240

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 11. bm.:

Renta majowa 1000·00, austr. renta koronowa 720, węgierska renta koronowa 7.500. Losy tureckie 000 000—, Renta lutowa 1560·00 Anglobank 89 000 Bankverein 26·400 Bodenkreditanstalt 56 00, Kreditanstalt 35·800, Bank depozytowy 14000 Laenderbank 67000. Merkury 19000 Unionbank 42500·—, Ziwnosteńska banka 830.000 Kolej półn. 10 330·000 Kolej południowa 164000 Alpiny 282·000, Berg- und Huetten 2 290.000 Krupp 349.000 Poldihütte 660 0.0, Prager Eisen 1,280.000, Rima 296 000, Skoda 905·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 455.000 Fanto 860.000·—, Galicia 6,800.000 Schodnica 800.000·, Gal. Karpaty 1,380·000—, Koleje austryackie 0,684.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 164000·— Kolej Lwów-Czern. 305·000, Bank obrotowy 17500.

NADESŁANE.

Z okazyi zaślubin pana Jakóba Hellera z panną Dorą Taub życzy dużo szczęścia Chaim Taube.

Malwina Wilfówna Herman Segal
zaręczeni w grudniu
w Krościenku koło Chyrowa.

Paulina Jäger Wilhelm Held
zaręczeni
Stanisławów w grudniu 1922.

Dużo szczęścia na nowej drodze życia nowożeńcom p. Broni i Markusowi Körner m życzy Sala Hirschprung.

Z okazyi zaręczyn naszego kochanego kuzyna Jakóba Tabaka z panną Różią Rischelesówną życzą dużo szczęścia
Wagnerowie w Stryju.

Z okazyi ślubu pana Jakóba Rotha z panną Feder serdecznie gratuluje
Ehrenkranz.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

Absolwent Akademii handlowej, fachowiec z branży drzewnej, z praktyką w tartakach i biurach drzewnych zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Energiczny«.

Poszukuję posady buchaltera lub kasyera w poważniejszem przedsiębiorstwie. Łask. zgłoszenia pod »L. R.« Woroniła, poste restante. 11 89

Rutynowana siła biurowa, samodzielna, z doświadczeniem prawniczem poszukuje naczelnego stanowiska tylko w wielkiem przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Adm. »Chwili« »Samodzielne stanowisko«. 11755

Były oficer rachunkowy i prowiantowy z byłej armii austryackiej a posiadający wiadomość w prowadzeniu działu kupieckiego przyjmie natychmiast posadę kierownika biura handlowego lub buchhaltera, kasyera. Znajomość języka niemieckiego, włoskiego i serbskiego. Listy do Administracyi »Chwili« pod Nr. 3 559 L. T. M. 11790

KUPNO — SPRZEDAŻ.

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

M. SIELENHAUS, Lwów, Krasickich 18-a poleca ze składu wapno i kamienie młyńskie. 11372

Dom parterowy o 5 ubikacyach z ogrodem i sadem blizko tramwaju zaraz do zamieszkania sprzeda tanio Agencya »Fortuna« ul. Frydrychów 8. Od 3-6. 11819

INTERESA HANDLOWE.

Wspólnika z kapitałem celem rozszerzenia przedsiębiorstwa handlowego we Lwowie poszukuje. Oferty pod »M. 10« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11817

Fachowczyni z dwudziestu kilkuletnią praktyką z działu manufaktury i konfekcyi męskiej i z odpowiednim kapitałem poszukuje spólnika posiadającego lokal w śródmieściu. Zgłoszenia do Adm. pod »A. B.« 11787

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Poszukuję sklepowego lokalu dwupokojowego w ludnych ulicach (gaz, elektryka, piwnica, wodociąg). Listy pod »gotówkowe odstępne« do biura Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11803

Przyjmę pana na mieszk. z utrzymaniem pokój z osobnem wejściem. Dam mieszkanie pani za udzielenie jęz. angielskiego i literatury niem. Zgłoszenia w Administracyi pod »Okolica parku stryjskiego« 11821

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT OBUWIA MĘSKIEGO, DAMSKIEGO i DZIECINNEGO DO FIRMY MARKI ORYGINALN. „GOODYEAR-WELT“ Schweitzer i Falbel LEGIONÓW 33. — 10 55

ROZNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, sfiletya wykonuje Chmielews a, Chorążczyzna 24. 11563

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

NAUKA i WYCHOWANIE

קורס עברי ל לדים

Rozpoczyna się kurs języka hebrejskiego dla dzieci Wpisy przyjmuje codzienn e R. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 1134

Szkoła gry na fortepianie Adeli Rotter-Hochfelderowej Bernsteina 1. II. p. 11457

WOLNE POSADY.

Panienka do 1½ rocznego dziecka i gospodarstwa potrzebna Temnen aum, Stanisława I

Panny do f.et i siatkowania poszukiwane. Ż.-blikiewicza 37. 11434

Poszukuje się praktykanta biurowego z ukończoną szkołą handlową oraz 2 praktykantów do sklepu. Zgłoszenia u firmy E. Hausman, Pasaż Hausmana 6. 11797

Panna do dwojga dzieci potrzebna zaraz Dr. Goldstein, Kraszewskiego 3. 11 06

KORESPONDENT niemiecko-polski piszący na maszynie z dłuższą praktyką poszukiwany. Oferty pod »Prakty ant« do biura ogłoszeń Sokołowskiego Jagiellońska 7. 11804

Zdolnych panien poszukuje Magazyn Mannerów Lwów, Sykstuska 2. 11870

Inteligentnej osoby do towarzystwa w średnim wieku na prowincyę poszukuje właśc. dóbr. Zgłoszenia osobiste. Niecała 6, II. p. na lewo od 9–11 11819

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8–9, 12–1, 3–6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8–9 i od 12–6.

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3–5 pop.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej LWÓW, ul. KORALNICKA 8 (od pl. Akademickiego) 11507

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL**
ordynuje od godz. 12–1 i od 3–5 popołud. 11310
PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Ogłoszenia.

WAZELINA marki „Columbia“
W BECZKACH
AZELINA marki „Columbia„
w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —
FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY
„COLUMBIA“
L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11 97

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer trasse 109/14. 10788

»GRAFIKA« Marek Seide
Lwów, ul. Kołłątaja 5 (w podwórzu). 11793
posiada zawsze na składzie:
PAPIERY WSZELKIEGO RODZAJU I FORMATU
PRZYBORY DRUKARSKIE: Regały, szufle, wierszowniki i t. p.
MASZYNY DRUKARSKIE, masy do wałków, farby drukarskie i t. p.
Zastępstwo na Polskę odlewni czcionek i linii mosiężnych POPELBAUMA we WIEDNIU.
Zastępstwo na wschodnią Małopolskę fabryki przyborów drukarskich T. Kaldyka i Ska w Poznaniu.

BACZNOŚĆ KUPCY 11795
branży żelaznej
Firma LONDNER & FISZER
dawniej Rabinowicz & Londner
w BĘDZINIE ul. Kilińskiego Nr. 33.
poleca **wyroby żelazne** (surowar) **i przybory szewskie** w wielkim wyborze i po cenach przystępnych.

LICYTACYA. 11 99
na części urządzenia gorzelnianego w BIŁCE pow. przemyślańskiego, 5 klm. od st. Wołków
Wykaz i warunki w kancelarvi »Narodnego Domu« w Lwowie, Rutowskiego 22, gdzie też należy wnosić zamknięte oferty do 20 grudnia 1922 włącznie. — Ewentualne oględziny na miejscu w Biłce.
Zastrzega się swobodę przy ocenie i przyjęciu ofert. Na odpowiedź dołączyć znaczki pocztowe.

Walne Zgromadzenie
Samopomocy Kredytowej i Gospodarczej Centralnego Żydowskiego Komitetu Ratunkowego we Lwowie
stow. zar. z ogr. por. odbędzie się we wtorek dnia 26. grudnia 1922. o godz. 10. rano w lokalu przy ul. Kościuszki 2. I. p.
z porządkiem dziennym:
1) Sprawozdanie z czynności 2) Wnioski. 3) Ewentualia. — W razie braku kompletu odbędzie się zebranie o jedną godzinę później bez względu na ilość członków. 11786

KOBIETY
Kiedy zachodzi wstrzymanie albo zupełny zanik regularności miesięcznej, bądźcie bez obawy: Ja pomagam i ochraniam wasze zdrowie i przynoszę nową, dobrą do życia. Urzędowo zbadane i uznane za dobre. Zwracajcie się natychmiast do
K. Ferq
Hamburg Poststr. 95
A. 220. 11174

Inserujcie W CHWILI.

Do wyrobu
Dachówek cementowych
polecamy najbardziej udoskonaloną
maszynę rolkową p.t. „Lauszera“
Dzienna produkcya do 800 sztuk, jak również wszelkie inne maszyny i formy do wyrobu cegieł, pustaków, rur kanałowych, sączków do drenowania, słupów parkanowych i t. p.
Fabryka maszyn 11811
Braci Hoffmann
w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 154.
Na żądanie wysyła się katalog Nr. 75 bezpłatnie

Wody kolońskie
mydła do golenia, pudry, brylantyny, pomady itd.
poleca 11794
Fabryka chem.-kosmet. „MOFPASA“
KRAKÓW, UL. ZIELONA 10.

SUKIENNICA
Skład towarów Sukiennych **Lwów, Kazimierzowska 16**
poleca wszelkie towary sukienne damskie i męskie także już na sezon wiosenny po cenach konkurencyjnych. 11785

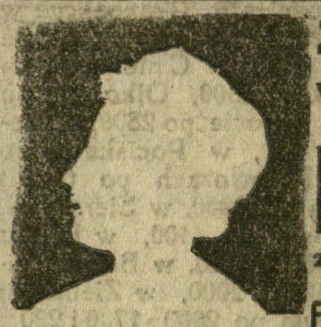

Żądajcie wszędzie wyrobów
Dr. Oetkera
zastępstwo i skład główny
FL. KRAUSE Lwów
ul. Skarbkowska 35.

OBUWIE
męskie, damskie i dziecinne, pierwszorzędne wyroby krajowe i zagraniczne
marki 11817
KUX - STRAKOSCH - HELIA - MATHAN e. t. c.
po cenach o 10% niżej niż wszędzie.
Baczność na firmę i Nr. domu 16 **Breimann i Stam**
Lwów, ul. Sykstuska l. 16.

Łyżwy hurtownie i detalicznie poleca
J. KATZ, Lwów, Pańska 8.

SACHARYNĘ 11796
w tabl. w Polsce do handlu dopuszczoną wysyła za poprzed. nadesł. należyt. od 10 kartoni ów począwszy. — Kartonik 250 mk.
W. Maćkowiak
POZNAŃ, Traugutta 5.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1354 Lwów, czwartek 14. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 800 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 000 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8000 Mk. drobne ogłoszenia: za słowo: 65 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Eksplozya bezmyślności.

Endecya — jej reprezentacya sejmowa, jej prasa i jej podniecone przez jedną i drugą tłumy — nieposiada się z gniewu z powodu wybrania Gabryela Narutowicza prezydentem Rzeczypospolitej.

Dlaczego? Czy Gabrjel Narutowicz nie jest Polakiem? Czy nie jest on dobrym Polakiem i nie złożył dość dowodów swego patryotyzmu? Czy nie jest on człowiekiem zdolnym do piastowania tego urzędu lub czy nie jest dość godnym tego zaszczytnego stanowiska?

Na te wszystkie pytania nikt, nawet endecya sama nie może dać odpowiedzi przeczącej. Obok wszystkich nazwisk, które wysuwano w okresie przedwyborczym jako wchodzące w rachubę przy wyborze prezydenta Rzeczypospolitej, nazwisko Gabrjela Narutowicza zajmuje conajmniej równorzędne stanowisko. Od długiego czasu dzierżył on eksponowane stanowisko w polityce państwa polskiego, piastując w poprzednich gabinetach urząd ministra robót publicznych, zaś w ostatnim gabinecie nawet jeszcze więcej zaufania wymagający urząd ministra spraw zagranicznych. Gabrjel Narutowicz jest Polakiem, i to Polakiem tak wybitnym, że uważano za stosowne z zagranicy powołać go do Polski dla objęcia odpowiedzialnego stanowiska. O jego patryotyźmie, nieskazitelności charakteru, wierności dla Polski nie ośmielił się dotychczas nikt w najlżejszej mierze wątpić, a jeśli miał przeciwników, to chyba tylko takich, jakich miewa każdy polityk, zajmujący wybitne stanowisko. Narutowicz miał ich może nawet mniej, niż każdy inny, gdyż nie należał do żadnego stronnictwa.

Mimo to narodowa demokracya wybór jego na prezydenta powitała jako nieszczęście narodowe. Paroksyzm oburzenia, jaki ją z tego powodu ogarnął, objawił się w tak brutalnej formie, jak gdyby rzeczywiście jakiś wróg Polski zasiąść miał na fotelu prezydenta Rzeczypospolitej, lub conajmniej jakiś nie-Polak albo człowiek przynoszący hańbę państwu lub narodowi polskiemu. Człowiek, któremu niedawno dopiero narodowa demokracya wotowała zaufanie jako ministrowi spraw zagranicznych, to jest jako temu, który czci i interesów Polski bronić miał wobec wszystkich narodów cywilizowanego świata, człowiek ten stał się nagle przedmiotem jej najzacieklejszych ataków i to nie z powodu jakiegoś swego postępku, ale wyłącznie dlatego, że został wybrany prezydentem Rzeczypospolitej. Czy nie jest to śmieszne, czy nie jest to bezsensowne, czy nie jest to szczytem niedorzeczności?

Naturalnie nie w tem leży jądro rzeczy. Endecya nie dlatego się oburza, że wybrany został Gabrjel Narutowicz, ale dlatego — jak przynajmniej sama przyznaje — że wybrany on został głosami także mniejszości narodowych, w szczególności Żydów. Narzucony on został Polsce przez „wrogów" państwa polskiego, — oto kwintessencya jej argumentów — i dlatego wybór jego jest nieszczęściem.

I oto zbliżamy się do jądra kwestyi. Nie wybrany prezydent jest tem nieszczęściem Polski, ale sposób jego wyboru, to jest fakt, że wybór jego nastąpił przy pomocy mniejszości narodowych. Rozumowanie endecyi idzie przytem mniejwięcej po następującej linii: Dobrze życzą Polsce tylko Polacy. Tylko rdzennie polska większość zatem mogłaby wybrać dla Polski dobrego prezydenta. Skoro zaś tego prezydenta właśnie wybrała większość. w skład której weszły także żywioły niepolskie, przeto ten prezydent jest zły, jest nieszczęściem dla Polski, choćby był najzdolniejszym człowiekiem, najlepszym Polakiem i najczystszym charakterem.

Wspaniałe to zaiste, godne dotychczasowej taktyki endeckiej rozumowanie. Gdyby endecya choć przez chwilę zastanowiła się nad tem, jakie wrażenie na zewnątrz wywrzeć musi jej oburzenie, jak zareaguje na to zagranica z Polską sprzymierzona, której każe się przełknąć formułę logiczną, że człowiek, który był dobry na ministra spraw zagranicznych, jest nieszczęściem jako prezydent Państwa, byłaby może pohamowała nieco swe wybuchy. Ale endecya nie zastanowiła się. Zaskoczona

Koncepcya rządu centrowo-lewicowego

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa, 12. grudnia. W ciągu dnia dzisiejszego czynione były w Sejmie próby zdążające do utworzenia bloku centrowo-lewicowych stronnictw i wyłonienia rządu opartego na tej większości. Inicyatywę dało Wyzwolenie, które uchwaliło zaprosić na naradę prezesów PSL., NPR. i PPS. dla powzięcia decyzyi. Dłuższa konferencya pp. Witosa, Thugutta, Wachowiaka i Barlickiego miała na razie charakter nieobowiązującej wymiany zdań.

Klub PSL. Piast upoważnił na swem plenarnem posiedzeniu zarząd do rozpoczęcia pertraktacyi w sprawie utworzenia rządu. Na tem samem posiedzeniu stwierdzono zupełną spoistość wewnętrzną klubu, podnosząc, że wszystkie kroki podejmywane przez p. Witosa, dyktowane były uchwałami PSL. Ta uchwała jest odpowiedzią na insynuacyę prasy prawicowej, która alarmuje bezustannie o rozłamie wśród ludowców.

Obrady komisyi regulaminowej Piastowców zostały ukończone wobec czego program, który ma służyć za podstawę rokowań utworzenia rządu, zakomunikowany będzie innym klubom.

Na środę Wyzwolenie i PPS. zwołały plenarne posiedzenia swych klubów, celem powzięcia decyzyi w sprawie formowania rządu. Na posiedzeniach tych będzie również ustalona treść wniosków nagłych, dotyczących ostatnich zajść w Warszawie. Imieniem ludowców przemawiać będzie w Sejmie na ten temat p. Jan Dąbski a imieniem PPS. p. Daszyński.

Kluby sejmowe przewidując głosowanie na czwartkowem posiedzeniu Sejmu mobilizują swych członków. To samo uczyniło Koło Żydowskie. Klub posłów żydowskich z Wschodniej Galicyi zwołał na czwartek 11 przed południem plenarne posiedzenie, na które wzywa się wszystkich posłów żydowskich z Galicyi Wschodniej, gdyż sprawy omawiane są niezmiernie ważnej natury.

Spokojny dzień w Warszawie.

Warszawa. (AW). 12 XII. Dzisiejszy dzień w całem mieście upłynął spokojnie. Ekscesów nie zanotowano. Ruch na ulicy zupełnie normalny. Sklepy otwarte. Po ulicach krążą wzmocnione patrole policyi konnej i pieszej. Strejk jednodniowy objął zakłady użyteczności publicznej, oraz większe fabryki metalowe. W niektórych zakładach strejk nie objął wszystkich działów, zależnie od wpływu organizacyi zawodowej w danym dziale. Elektrownię uruchomiono około 5-tej. Dzienniki wieczorne ukazały się z nieznacznym opóźnieniem z powodu strejku w elektrowni.

Według informacyi ministerstwa spraw wewnętrznych w całem państwie panuje zupełny spokój. Władze wydały wszędzie zarządzenia i wzmocniły czujność.

11 bm. późnym wieczorem wszyscy wojewodowie otrzymali telefoniczne zawiadomienie o dymisyi min. Kamieńskiego i objęciu kierownictwa ministerstwa spraw wewnętrznych przez ministra Darowskiego. Jednocześnie otrzymali polecenia wydania zarządzeń zmierzających do zabezpieczenia porządku publicznego w województwach.

——o——

faktem wyboru zareagowała impulsywnie z miejsca i zareagowała — kapitalną niedorzecznością.

Ta eksplozya niedorzeczności endecyi jest dla Żydów i innych mniejszości narodowych w Polsce czemś może jeszcze cenniejszem, niż sam sukces osiągnięty na Zgromadzeniu Narodowem. Wreszcie zrodził się widoczny dla całego świata dowód istotnej treści „programu“ endeckiego. W oczach endecyi Mickiewicz, Krasiński, Słowacki byliby szkodliwymi grafomanami, gdyby ich wielkość pierwsi opiewać poczęli Żydzi. Tylko „o n a“, endecya ma prawo uszczęśliwiać Polskę. Każdy inny jest wrogiem Polski, choćby jej najcenniejsze dary przynosił w ofierze! Kulminacyjny punkt zaś osiągnęła ta ideologia w enuncyacyi leadera endecyi posła Hallera, który wobec zgromadzonego w Warszawie tłumu proklamował zasadę: „Jak Ameryka dla Amerykanów, tak Polska dla Polaków“, — niedostrzegając, co odsłania wobec świata całego tem cennem wyznaniem.

Przyczynieniem się do wyboru prezydenta Gabrjela Narutowicza złożyli Żydzi i inne mniejszości narodowe dowód swoich szczerych wobec Państwa intencyj. Tak ocenić musi tę rzecz świat cały i tak oceni ją historya. Tak też rozumieć to będzie ta, wielka na szczęście, lepsza część społeczeństwa polskiego, której duszy nie przeżarła gangrena endeckich haseł nienawiści. Endecya zaś stoi dziś wobec świata, wobec historyi i wobec własnego narodu obnażona i bez maski. Dlatego, że nie wybrano jej kandydata, pohańbić usiłuje cześć jednego z najlepszych współczesnych Polaków, cześć człowieka, któremu niedawno sama zgodziła się powierzyć misyę bronienia honoru Polski wobec całego świata.

Dr. Juliusz Wurzel.

Komisya śledcza.

Warszawa. (Pat). Celem zbadania całokształtu zajść onegdajszych na placu Trzech Krzyży i w Alejach Jerozolimskich, jak również celem przeprowadzenia dochodzeń co do działalności miejscowych władzz administracyjnych i policyi, pan kierownik ministerstwa spraw wewnętrznych wyznaczył specyalną komisyę, w skład której weszli dyrektor departamentu Lentz, wojewoda Sołtan i inspektor ministeryalny Twardy.

—o—

Z rady ministrów.

Warszawa. (Pat). Rada ministrów na posiedzeniu dnia 12. bm. uchwaliła wniosek pana kierownika ministerstwa spr. wewnętrznych w sprawie wykonania ustawy o uregulowaniu wyboru obywatelstwa polskiego przez obywateli b. cesarstwa austryackiego lub b. królestwa węgierskiego, wniosek ministra sprawiedliwości o sądownictwie doraźnem w b. zaborze rosyjskim i wniosek kierownika ministerstwa przemysłu i handlu w sprawie ustawy w przedmiocie zakupu przez rząd ropy bruttowej. Na temże posiedzeniu minister skarbu przedstawił Radzie ministrów prowizoryum budżetowe na I. kwartał r. 1923. Projekt ten Rada ministrów przyjęła i upoważniła pana ministra skarbu do wniesienia go na posiedzeniu Sejmu.

—o—

Konferencya premierów w Londynie

Wiedeń. (AW.). „N. Fr. Presse“ przynosi z Paryża następujące wiadomości o pogorszeniu się sytuacyi na konferencyi londyńskiejł. W niedzielę wieczorem na oświadczenie Poincarego, że Francya musi żądać obsadzenia obszaru Ruhry bo nowe propozycye niemieckie nie są wystarczające, Bonar Law odpowiedział, że musi w tej sprawie odbyć wpierw naradę ze swymi kolegami ministeryalnymi. Należy zaznaczyć, że Poincare już przy rozpoczęciu obrad złożył oświadczenie, że Francya dwuletnie moratoryum przy dalszem trwaniu świadczeń rzeczowych uważa za niemożliwe i musiałaby żądać kontroli ceł niemieckich i kopalń Zagłębia Ruhry. Bonar Law w dalszym ciągu obrad uczynił ważne dla Francyi ustępstwo, godząc się imieniem Anglii na skreślenie tych wierzytelności, gdyby ta ofiara mogła się przyczynić do rozwiązania ogólnego problemu reparacyjnego. Oświadczenie angielskiego premiera oznacza zwrot w owej polityce angielskiej, która znalazła swego czasu wyraz w tzw. „Nocie Balfoura“.

Paryż. (AW). Hawas donosi z Londynu: Uważają tu za pewne, że konferencya zostanie odroczona jeszcze dziś wieczór albo jutro. Odroczenie nastąpi najprawdopodobniej aż do początku stycznia. Odroczenie nastąpi z powodu parlamentarnych zobowiązań Bonar Lawa. Alianci wypracują odpowiedź na notę niemiecką do 16. stycznia tj. do następnego terminu spłat niemieckich. Udzielenie moratoryum Niemcom uważane jest za pewnik, równolegle z tym jednak przyjdzie obsadzenie Ruhry, gdyż Poincare uważa to za konieczną przeciwwagę i porękę lojalności Niemiec w sprawie przeprowadzenia przez nie reformy finansowej.

Londyn. (Pat). Przyznają, że konferencyi nie udało się dojść do porozumienia. Poincare miał oświadczyć, że gdyby nawet w styczniu porozumienia tego nie osiągnięto, mowy być nie może o zerwaniu ententy, co według zdania Poincarego nastąpiłoby niechybnie, gdyby u steru rządu znajdował się Lloyd George.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse“ donosi z Paryża: Francuskie koła urzędowe oświadczają, że odroczenie konferencyi londyńskiej nie oznacza bynajmniej rozdźwięku między Francyą a Anglią, przeciwnie pomiędzy obu państwami panuje od czasu ustąpienia L. Georgea atmosfera przyjazna. Odroczenie narad nastąpiło głównie na życzenie Bonar Lawa, który przed decyzyą pragnie się porozumieć z Curzonem.

Londyn. (Pat). Bonar Law zawiadomił wczoraj wieczorem sekretarza stanu Bergmana w imieniu sojuszników, że propozycye kanclerza Cuno zostały przez konferencyę londyńską odrzucone.

—o—

Po naradach londyńskich.

Londyn. Pat. Poincare w wywiadzie z przedstawicielami prasy oświadczył w sprawie wysuniętych przez niego propozycyi uzyskania od Niemiec gwarancyi związanych z udzieleniem Niemcom moratoryum: Nie wiem, czy punkt widzenia francuski zostanie na przyszłej konferencyi paryskiej przyjęty. W każdym bądź razie zastrzegam sobie w imieniu Francyi całkowitą swobodę działania Gdyby nawet sojusznicy nie aprobowali stanowiska Francyi, nie sądzę, aby doprowadziło to do zerwania ententy. Atmosfera serdeczności, z ufania oraz wzajemna dobra wola, jaką były nacechowane narady londyńskie, są rękojmią tej trwałości.

—o—

Kongres państw sprzymierzonych

Paryż. (Pat). „Matin“ donosi: Konferencya czterech rządów, która zbierze się 2. stycznia 1923 w Paryżu, potrwa tylko 2—3 dni. Bezpośrednio po niej ma się odbyć wielka plenarna konferencya państw sprzymierzonych, na którą będą zaproszone Polska, Rumunia, Japonia i Czechosłowacya. Zdaje się, że będą również reprezentowane na niej Stany Zjednoczone. Konferencya zajmie się ogólnym programem uregulowania całej kwestyi reparacyjnej oraz długów międzykoalicyjnych. Zastąpi ona konferencyę brukselską, ale zbierze się tylko wtedy, jeżeli narady szefów rządów doprowadzą do porozumienia.

—o—

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna (Pat) Między delegacyą sowiecką a aljantami odbyła się wymiana not w sprawie postępowania przy obradach nad kwestyą cieśnin. Nota rosyjska stwierdza, że jakiekolwiek propozycye oraz decyzye w sprawie cieśnin Morza Czarnego nie mogą być dyskutowane ani powzięte bez udziału Rosyi, Ukrainy i Gruzyi. Odpowiedź aliantów podnosi, że dyskusya nad kwestyą cieśnin odbywała się w komisyi dla spraw wojskowych i że delegacya sowiecka dopuszczona jest do wszystkich posiedzeń tej komisyi, a rzeczoznawcy mocarstw koalicyjnych są do dyspozycyi wszystkich delegatów. Z odpowiedzią tą skrzyżowała się następująca nota werbalna rosyjska. Na plenarnem posiedzeniu pierwszej konferencyi, delegacya turecka poczyniła różne propozycye. Ponieważ od tego czasu upłynęło kilka dni, delegacya rosyjska, ukraińska i gruzińska jest zdania, że nadeszła chwila, by te propozycye były zbadane w sukomitecie i szczegółowo omówione i uprasza prezydenta o zwołanie odnośnego subkomitetu.

Lozanna. (Pat.) Rzeczoznawcy doszli do porozumienia w sprawie pierwotnego projektu sojusznicze o, dotyczącego cieśnin. Omawiali oni sprawę możliwości niezwłocznego dopuszczenia do obrad rzeczoznawców rosyjskich.

Lozanna. (Pat,) W podkomisyi dla spraw kapitulacyi Turcyi przyznali cudzoziemcom prawo posiadania własności ziemskiej, do tej pory kwestyonowane, oraz zgodzili się pod pewnymi warunkami na zakładanie przez cudzoziemców Towarzystw akcyjnych. Narady są kontynuowane. W komisyi finansowej wysunęli Turcy kontrpropozycye w sprawie długów publicznych. Jutro przybywa do Lozanny Dżawid Bej, były minister finansów i sądzą, że obecność jego przyspieszy tok narad ekonomicznych.

Papież o mandacie palestyńskim.

Rzym. (Pat.) Na wczorajszym konsystorzu Papież Pius XI wygłosił dłuższe przemówienie, w którem między innemi zaznaczył, że najzupełniej zgadza się z polityką swego poprzednika Benedykta XV w kwestyi mandatu Anglii w Palestynie i że w dalszym ciągu będzie zajmował stanowisko krytyczne i opozycyjne w stosunku do odnośne sprawy. Dalej oświadczył Papież że stolica apostolska pragnie w dalszym ciągu w miarę możności pomagać narodom wschodnim a między innymi i Rosyi. W końcu oświadczył, że obszerne objaśnienia co do stanowiska stolicy apostolskiej zawarte będą w encyklice papieskiej, która ukaże się na Boże Narodzenie.

—ooxoo—

Z dziedziny czci Ismeta paszy.

Genewa 12/12 Pat. Stowarzyszenie Sepharadi, w skład którego wchodzą potomkowie rodzin żydowskich osiadli w Turcyi po wygnaniu ich z Hiszpanii i Portugalii, wydało na cześć Ismeta paszy przyjęcie mające zamanifestować przyjaźń turecko-żydowską. Przewodniczący Stowarzyszenia życzył delegacyi tureckiej osiągnięcia jak największych sukcesów na koferencyi. Rabin genewski podniósł w swem przemówieniu gościnność Turcyi, okazaną względem wygnanych Żydów.

Odezwa!

Ogrom nędzy i niedoli, która panuje wśród naszych braci i sióstr w Rosyi, jest ogólnie znany. Sprawozdania wiarygodne z okolic głodowych są coraz straszliwsze. Ci, którzy uszli śmierci głodowej w roku ubiegłym, są w roku bieżącym narażeni na podwójną śmierć z głodu i z zimna. Celem utrzymania się przy życiu każdy bowiem wysprzedawał resztki swego zapasu ubrań. Nowych ubrań, bielizny lub obuwia sprawiać nie można z powodu olbrzymich cen, wynoszących dziesiątki, a nawet setki milionów rubli sowieckich. Strzępy ubrań i obuwia nie mogą ludności ochronić przed klęską zimna, zwłaszcza że opał jest osiągalny jedynie dla najbogatszych lub dla mocarzy sowietowych. Potrzebną jest pomoc, pomoc rychła i wydatna! Każda chwila zwłoki — to śmierć wśród katuszy ludzi, których można było uratować i którzy giną dla braku pomocy.

Żaden Żyd i żadna Żydówka nie śmią obciążać swego sumienia odpowiedzialnością za męczarnie i zagładę tylu braci i sióstr, a obciążyliby j rzypisać sobie musieli winę w katastrofie, o ile w miarę sił nie pospieszą z pomocą Niech każdy da i rychło da, co może, a uratuje nieszczęśliwych i zwolni swoje sumienie.

Datki należy posyłać pod adresem kasyera p. Jakóba Becka we Lwowie, ul. Legionów 35.

Za komitet pomocy dla głodujących Żydów rosyjskich *).

Dr. Aleksander Hausmann, przewodniczący. Rabin Leib Braude. Rabin Dr. Samuel Guttmann. Rachela Boruchowa. Lipa Schutzmann. Dr. Aleksander Mayer. Karol Buber, członkowie prezydyum.

*) Statut komitetu został zatwierdzony reskryptem Województwa z dnia 21 września 1922, L. 18515/22.

OSTATNIE TELEGRAMY.

Ateny. Pat. Według doniesień pism serbsko-grecki układ, którego moc obowiązująca zgasnąć miała 16 maja 1023 został odnowiony na rok

•

Warszawa. (AW). Tymczasowe kierownictwo ministerstwa spraw zagranicznych objął dyrektor departamentu politycznego Kętrzyński. Sprawa dalszego kierownictwa wyjaśni się po objęciu władzy przez prezydenta Narutowicza.

•

Ryga. (AW). Zaburzenia antysemickie ponowiły się na ulicach i uniwersytecie. Studenci niedopuszczają słuchaczy Żydów na uniwersytet.

•

Ateny. (Pat.) Według doniesienia pism, Rumunia, Jugosławia i Grecya mają utworzyć południową grupę małej ententy

•

Wiedeń. (AW). Z Waszyngtonu donoszą: „Public Ledger" twierdzi, że Harding w r. 1924 nie zamierza ponownie kandydować a to rzekomo ze względu na nadwątlony stan zdrowia swej żony.

•

Londyn. Pat. Havas. Poincare i minister skarbu Delasterie odjechali do Paryża. Równocześnie odjechał Mussolini.

——o——

Z życia żydowskiego.

— **Nowe książki żydowskie w sow. Rosyi.** Moskiewski korespondent Ż. B. K. donosi: W Piotrogrodzie opuści w wydawnictwie „Kadimah" pracę dzieło znanego historyka Sz. Dubnowa pt. „Żydzi rosyjscy w czasie panowania Aleksandra III". W seryi dzieł historycznych, do których ta książka należy ukazała się już przed kilkoma miesiącami praca Dubnowa pt. „Żydzi za Mikołaja II". Wkrótce „Kadimah" wyda również książkę S. Zunberga pt. „Historya żydowskiej inteligencyi". Wszystkie te książki drukowane są w języku rosyjskim.

— **Imigracya do Palestyny.** W listopadzie przybyło do Palestyny 1100 imigrantów, w pierwszym tygodniu grudnia 300 imigrantów (ŻBK.).

— **500) dolarów dla szkół „Tarbutu" w Polsce.** Z Nowego Yorku donoszą: Centrala „Jointu" otrzymała z Warszawy telegraficzne doniesienia o krytycznem położeniu szkolnictwa żydowskiego w Polsce. Po uchwale zarządu upoważniono telegraficznie dra Bernarda Kohna dyrektora „Jointu" na Europę, wydać na powyższy cel subwencyę w kwocie 500 dolarów. (ŻBK.).

— **„Giwath Elijahu".** Pod tą nazwą będzie na drodze z Jerozolimy do Betleem tuż obok „Talpioth" utworzona nowa osada. Plac zakupiono u „Palest. Developm. Comp." Każda rodzina otrzyma 1 do 2 dużanów ziemi. (ŻBK.).

— **Współpraca „Jointu" z „Iką".** „Joint" postanowił uczestniczyć w akcyi kredytowej rozpoczętej w Rosyi przez „Ikę", w zamian za co „Ika" weźmie udział w akcyi odbudowy zorganizowanej przez „Joint". (ŻBK.).

— **Nowe domy sierót na Ukrainie.** Przedstawiciele międzynarodowego komitetu pomocy dla Rosyi którzy przybyli obecnie do Rosyi asygnowali odpowiednią kwotę na założenie domów sierót które obejmą 4000 sierót żydowskich.

— **Szkoła rolnicza „Jointu" w Odessie.** „Joint" otworzył w Odessie szkołę rolniczą dla 100 uczniów.

Konferencya „Mizrachi" w Ameryce Onegdaj odbyła się w Cleveland 9-ta doroczna konferencya organizacyi „Mizrachi", przy udziale 200 delegatów i gości. Zagaił ją N. Berlin, który skreślił obecne położenie syonizmu w Palestynie wskazując m. i. na wielkie znaczenie inicyatywy prywatnej i zjednanie elementów ortodoksyjnych dla syonizmu. Ze sprawozdania generalnego sekretarza wynika, że federacya „Mizrachi" liczy obecnie w Ameryce 250 Towarzystw liczących po kilkanaście tysięcy członków, że wyasygnowała 25,000 dolarów na F. N. i utworzyła 30 nowych szkół mizrachistycznych w Palestynie. Na konferencyi zapadła uchwała wybudowy mizrachistycznego miasta w Palestynie. Na konferencyi był m. i. obecny dr. A. Ruppin. (ŻBK.).

— **Emir Abdullah o stosunkach żydowsko-arabskich.** Król Transjordanji Abdullah, w rozmowie z korespondentem Ż. B. K. oświadczył, że możliwe jest porozumienie między Żydami a Arabami tylko pod tym warunkiem, jeśli Żydzi wyraźnie zadeklarują, że nie dążą do uzyskania władzy w Palestynie.

— **Złe położenie sierót żydowskich w Palestynie.** W społeczeństwie palestyńskiem panuje wielkie zaniepokojenie

Nasze zadanie.

Louis Lipsky, przywódca syonistów amerykańskich, wygłosił przed kilku tygodniami, po dorocznej Konferencyi karlsbadzkiej, w Nowym Jorku mowę, która powinna znaleźć jak najszersze echo w świecie syonistycznym. Znakomity nasz towarzysz z za Oceanu wypowiedział słowa tak trafne i tak dosadnie i głęboko ujmujące obecną sytuacyę w syoniźmie, że należałoby sobie życzyć, aby dotarły one do tych wszystkich zwłaszcza, którzy na syonizm i jego przyszłość patrzą z każdego innego punktu widzenia, a tylko nie ze stanowiska — życia i rzeczywistości.

Ogółem przestaliśmy wierzyć — w cuda. Jedynie tylko jeszcze w syoniźmie panuje powszechna niemal wiara w cudowne formułki, talizmany, zaklęcia, różdżki czarodziejskie itd. A wiara ta jest niespożyta i silniejsza od wszelkich rozczarowań. Na początku była deklaracya Balfoura. „Spodziewano się po niej rewolucyi w życiu żydowskiem. Kiedy w przeciągu sześciu tygodni do tej rewolucyi nie doszło, oświadczyliśmy, że coś gnije — nie w życiu żydowskiem, lecz w deklaracyi Balfoura"... To samo było potem z uchwałą w San Remo, nominacyą Herberta Samuela na Wysokiego Komisarza Palestyny, i wreszcie z ratyfikacyą mandatu przez Ligę narodów. Dzisiaj zaś czekamy na nową senzacyę, na nowy cud. Wielu z nas wzdraga się uczynić najmniejszy krok naprzód, aż nie nastąpi jakiś, bliżej nieokreślony, „pomyślny zwrot w sytuacyi".

Louis Lipsky atakuje w sposób ostry i stanowczy całą tę zgubną i naiwną mentalność, cały ten dziecinnie nerwowy sposób patrzenia na sprawę pod każdym względem doniosłą i poważną.

Stoimy w pierwszych stadyach długiej i mozolnej pracy, która ma w Palestynie stworzyć siedzibę narodową dla żydostwa. Kilkaset tysięcy, a w miarę rozwoju kilka milionów Żydów ma tam prowadzić życie gospodarczo produktywne, samodzielne, przedewszystkiem na roli, tworzyć własną kulturę, pielęgnować własne wartości duchowe i zdrowy wpływ wywierać na życie żydowskie w całym świecie. Falę emigracyi żydowskiej odwracamy ze Zachodu na Wschód. „Życie żydowskie skierowujemy napowrót do rezerwoaru ideałów żydowskich i siły żydowskiej, z którego ongiś narodził się naród żydowski". — Oto nasza droga i nasze zadanie.

Nasza droga i nasze zadanie.

„Deklaracya Balfoura ułatwiła nam nasze zadanie. Uchwała w San Remo pomogła nam. Administracya Herberta Samuela jest podporą. Opór Arabów jest trudnością. Stan kraju jest utrudnieniem. Wrogie stanowisko wpływowych misyonarzy i angielskich urzędników wojskowych jest przeszkodą". Ale — to wszystko jest tylko pomocą lub przeszkodą na drodze naszej pracy, naszego narodowego przeznaczenia, to wszystko może nasze dzieło przyspieszyć lub zwolnić, ułatwić lub utrudnić, atoli nie może uwolnić nas od naszej odpowiedzialności, od naszego zadania, tego co jest koniecznością historyczną żydostwa dla utrzymania się na powierzchni życia jako autonomiczna jednostka kulturna w rodzinie narodów.

Praca więc długa i ciężka. Nerwowość, niecierpliwość, wyczekiwanie senzacyj, to tylko objawy poważnej choroby zbiorowej, którą musimy przezwyciężyć. Życie ma swoje własne, naturalne tempo. Tem tempem musimy się nauczyć żyć i wedle niego pracować.

A ciężar pracy tej spoczywa na nas, na syonistach, dopóki nie potrafimy włożyć go na barki całego żydostwa. Nie wolno nam dzieła naszego ani lekceważyć jako zbyt łatwego, ale nie wolno nam też z drugiej strony lekceważyć sił naszych własnych. Musimy pracować wedle praw i wymogów życia i rzeczywistości życiowej. Ułatwienia i utrudnienia na drodze naszej pracy musimy uważać za to, czem one są w istocie — ułatwieniami lub utrudnieniami. Niczem więcej. Samego dzieła i naszej zań odpowiedzialności — one nie dotykają. „Sukcesy nasze idą zaś w parze z naszą

z powodu złej sytuacyi, w jakiej znajdują się sieroty ukraińskie i galicyjskie, które do Palestyny przywiózł p. I. Belkind. Jak się okazuje nie mają dzieci zapewnionego na przyszłość bytu materyalnego. „Waad Leumi“ przedsięwziął kroki celem zbadania sytuacyi i jej potrawy.

Z opery.

Występy Ignacego Dygasa.

W roku 1919 śpiewał we Lwowie jako gość Ignacy Dygas, tenor opery warszawskiej a śpiewał wówczas w „Żydówce“, „Opowieściach Hoffmana“ i „Pajacach“. Tego samego Ignacego Dygasa sprowadza opera lwowska w grudniu 1922 roku a więc w czasie, który zwykliśmy nazywać „pełnią sezonu“ i wystawia dla odmiany „Żydówke“, „Opowieści Hoffmana“ i „Pajace“! Wprawdzie fama teatralna twierdzi, że Dygas nie chciał pomimo nalegań dyrekcyi śpiewać innych partyi, jest to jednak sprawa, która nic a nic nie obchodzi publiczność, która też wskutek tego zupełnie widocznego lekceważenia jej stawiła się na dwóch pierwszych przedstawieniach w słabym komplecie a dopiero poniedziałkowe „Pajace“ albo raczej dzień zniżkowy ściągnął więcej słuchaczy.

Precedens ten winien kierownictwu opery posłużyć za przestrogę, że takie prowadzenie musi dział ten doprowadzić do zupełnego upadku. Trzeci miesiąc mija a o przyrzeczonych nowościach ani śladu, w miejsce ich zapełnia się luki gościnnymi występami z „Żydówką“, „Opowieściami“ i „Pajacami“!

Przystępując do oceny występów Dygasa w tych trzech operach należy przedewszystkiem stwierdzić, że jedynie Canio jego mógł w zupełności zadowolić wysokie wymagania jakie publiczność ma prawo stawiać do artysty tej miary co Dygas. W dwóch poprzednich operach był gość albo niedysponowany, albo też szanował swój głos, albo?... Chyba o dekadencyi u Dygasa nie może być jeszcze mowy?

W „Pajacach“ śpiewał a przedewszystkiem grał Dygas doskonale. Jego Canio jest postacią zupełnie odmienną od zazwyczaj widzianych, oryginalną i bardzo ciekawie ujętą. Porwał też Dygas grą swoją partnerów, którzy z zupełnem powodzeniem starali się jemu dorównać a więc przedewszystkiem pani Lipowska i pan Okoński jakoteż pan Dolnicki, który w ostatniej chwili objął partyę Silvia i tak głosowo, jak i scenicznie zasłużył na pełne uznanie.

W „Żydówce“ jedynie finał pierwszego aktu wywarł potężne wrażenie, podczas gdy główna arya „Rachelo, kiedy Pan“ wypadła stosunkowo blado. W operze tej szczególną uwagę zwrócił na siebie p. Horner, który partyę kardynała zalicza do swoich najlepszych a tym razem specyalnie dobrze usposobiony spotkał się z bardzo życzliwem przyjęciem. I pna Plattówna jako Rachela godne zajęła miejsce w zespole, którego całość psuły tylko — jak zresztą u nas zwykle — nieodpowiednio obsadzone partye Eudory i ks. Leopolda.

W „Opowieściach Hoffmana“ główny ciężar partyi tytułowej spoczywa na grze scenicznej a z tej wywiązał się Dygas zupełnie dobrze. Z postaci niewieścich na szczególne wyróżnienie zasłużyła pna Rotowska, której winno się raz poruczyć także inną partyę. Pna Puchalska (Antonia) śpiewała i grała z większą swobodą niż przedtem.

Zamiast tradycyjną „Cavalerią“ uzupełniono „Pajace“ baletem „Nair“, w którym niezrównana Kirsanowa popisywała się znowu raz swoim szczery podziw wywołującym tańcem, przy dzielnym współudziale jej doskonałego partnera Fortunata, prima-balleriny Burkackiej, baletmistrza Faliszewskiego i całego zespołu.

Od chwili rozpoczęcia sezonu operowego upłynęły prawie trzy miesiące, gościnne występy, które w normalnych warunkach winny się były odbyć pod koniec sezonu, z powodu mocno nadwątlonej kasy jednak musiały teraz mieć się ku końcowi, spodziewać się zatem należy, że najbliższe dni przyniosą zapowiedź wznowienia „Lohengrina“. i że dalsze, przyrzeczone z początkiem sezonu nowości nastąpią po sobie w szybkiem tempie i wyprowadzą nas nareszcie z zaklętego koła do niemożliwości ograny ch i osłuchanych oper.

Alfred Plohn.

PREMIERA od 13. b. m. w kinoteatrze „Fatamorgana“ »» PLAC MARYACKI 10 ««

Potężny dramat żydowski, osnuty na tle słynnego utworu I. Zangwilla w 6 aktach p. t.

„PŁONĄCY KRAJ“

Treść głęboko wstrząsająca o bardzo biednych »» ludzie żydowskim. ««

Endeckie echa wyboru prez. Rzeczypospolitej we Lwowie

Lwów, 12. grudnia.

Za przykładem swoich ideowych towarzyszy warszawskich usiłowali dziś wieczorem domorośli „faszyści“ wywołać w mieście zaburzenia. Około godz. 6-tej wieczorem po niedoszłym wiecu w Towarzystwie Pedagogicznem przy ul. Zimorowicza ruszyli młodociani demonstranci ku głównym ulicom miasta. Pochód zatrzymał się u stóp pomnika Mickiewicza, gdzie po wygłoszeniu mów okolicznościowych demonstranci się rozeszli. Z tłumu padały okrzyki: Precz z Narutowiczem! Precz z Piłsudskim! Precz z Żydami! Tym ostatnim okrzykom nie było końca aż wreszcie jeden z rozsądniejszych uczestników apostrofował swych towarzyszy: Panowie, już dosyć tego, wyszukajcie coś mądrzejszego. W międzyczasie mały oddział bojówkowy starał się uzyskać dostęp do pasażu Hausmana, gdzie znajduje się lokal redakcyjny naszego pisma. Konny oddział policyi unicestwił te zamiary. W śródmieściu jakoteż w dzielnicy żydowskiej pozamykali kupcy sklepy w obawie przed ekscesami. Nie obeszło się przy tej sposobności bez molestowania na przechodniów żydowskich.

W dwie godziny później zgromadzili się ponownie demonstranci przy ul. Pańskiej 11, gdzie znajduje się lokal klubu endeckiego z zamiarem odbycia tam wiecu protestacyjnego. I tym razem policya nie dopuściła do odbycia wiecu. Po godzinnem czekaniu na ulicy rozeszli się demonstranci.

Przez cały wieczór uwijały się silne oddziały konne i piesze policyi, które utrzymywały wzorowy porządek. Zauważyć należy, że pod adresem policyi padały okrzyki: „niech żyje policya“, które miały na celu skaptowanie sobie straży bezpieczeństwa przez demonstrantów.

W Poznaniu.

Warszawa, 12 grudnia (tel. wł.). Z Poznania nadeszła wiadomość, że w ciągu dnia wtorkowego trwały tam ekscesy antyżydowskie. Pobito szereg Żydów. Ekscesy te miały być „protestem“ przeciw wyborowi p. Narutowicza prezydentem Rzeczypospolitej.

L. 1099/1922.

Odezwa.

Dnia 11 b. m. zaszły w Warszawie pożałowania godne wypadki zaburzenia spokoju publicznego.

Wobec tego zwracam się do ogółu patryotycznej ludności miasta Lwowa i lwowskiego Województwa, która dała tyle dowodów prawdziwej miłości Ojczyzny i patryotycznego poświęcenia dla sprawy Narodu i Państwa, aby w interesie publicznym złożyła ponowny dowód patryotyzmu i zrozumienia powagi chwili, zachowując bezwzględny spokój jakoteż nie dała się porwać do wystąpień, któr by mogły spowodować poważne szkody dla Państwa. Przestrzegając przeto ludność przed tego rodzaju wystąpieniami zaznaczam, że wszelkie manifestacye, demonstracye, pochody publiczne i t. p. są bez zezwolenia właściwych władz bezwzględnie zakazane. Organizatorowie i uczestnicy nie stosujący się do tego, będą pociągnięci do odpowiedzialności w myśl obowiązujących przepisów, zaś zgromadzenia i pochody rozwiązywane

Wojewoda:
Grabowski, w. r.

Rozprawa przeciw komunistom.

(Siedemnasty dzień).

Rozprawa wczorajsza należała bez wątpienia do najciekawszych. Zeznawał bowiem w charakterze świadka komisarz policyi Iwachow. Świadek zeznawał wszystkiego godzinę, gdyż reszta rozprawy poświęcona była wnioskom i wywodom prawnym ławy obrońców i prokuratora a odnoszącym się do zeznań kom. Iwachowa, który w pierwszych słowach depozycyj powoływał się na tajemnicę urzędową. Wiele też czasu zabrały narady trybunału.

Po przesłuchaniu św. Mielnika wniósł prokurator na dopuszczenie dowodu z następujących dokumentów: 1) Z oryginalnego listu znalezionego w mieszkaniu osk. Giżyckiej przy ul. Cłowej 10 pisanego niewidzialnym pismem a następnie rozdartego, zawierającego szczegóły do działalności partyjnej osk. Piszkiewicza. 2) listu autentycznego osk. Grosserowej zawierającego szczegóły odnośnie do zasądzonego Rodzenia jakoteż o działalności partyjnej oskarżo-

autoemancypacyą i są zależne od tego, jak ciężko, jak zwolna, jak późno osiągniemy własną naszą wolność. Musimy się przebić. W pracę naszą musimy włożyć ducha, któryby objął wielkość i znaczenie olbrzymiego naszego zadania“.

Louis Lipsky chce wychować w syonistach amerykańskich należyty szacunek dla szarej codziennej rzeczywistości życiowej i żelaznych, nieodmiennych jej praw i wymogów. Apel ten nie dotyczy jednak tylko naszych towarzyszy amerykańskich. Odnosi się on do nas wszystkich, do całego świata żydowskiego. Zadanie nasze możnaby także w ten sposób sformułować, że mamy obecnie własnemi rękami budować przyszłość żydowską tj. po raz pierwszy w dziejach golusu tworzyć samodzielnie naszą historyę, być podmiotem i twórcą dziejów naszych, a nie jak dotąd bezwolnym li tylko przedmiotem. A tworzyć historyę, budować swe losy — może naród tylko pracą i ofiarami, ale przenigdy nerwami, słomianym zapałem i żądzą senzacyi.

Precz z iluzyą! Cześć dla rzeczywistości! — woła jeden z najlepszych naszych pracowników. Do wywodów jego, aktualnych dzisiaj bardziej aniżeli kiedykolwiek, nie potrzeba nic dodawać.

W. Berkelhammer.

—o—

nej. 3) 21 warunków należenia do III. międzynarodówki postanawiających obowiązkowe istnienie organizacyj tajnych. Dowód ten ma odeprzeć obronę osk. Grosserowej, iż organizacye były tajne z powodu trudności czynionych przez władze. 4) Zakwestyonowane w Warszawie rachunki partyjnie odnoszące się do pomocy dla więźniów politycznych a stojących obecnie przed sądem. 5) Sprawozdanie II. konferencyi partyjnej komunistycznej z rezolucyami towarzysza C. (Cypryana). 6) Odezwa do „Legionów" wydana w Białymstoku a rozrzucana wśród wojska polskiego świadcząca o zamiarach partyi komunistycznej. 7) „Świt" z 23 VII. 1920 i rdczytaniu na rozprawie niejawnej artykułu tego pisma, wykazać mającego do czego dążyli wydawcy. (Odnosi się to do osk. Langera).

Obrońca dr. Landau prosi o udzielenie tych dokumentów obrońcom celem zaznajomienia się z nimi i odbycia konferencyj z oskarzonymi w tej sprawie. Przewodniczący zarządza przerwę półgodzinną po upływie której dr. Landau w imieniu obrony zgadza się na wnioski prokuratora z wyłączeniem odczytania odezwy do „Legionów" i artykułu ze „Świtu" podając w motywach, że dokumenty te nie mają nic wspólnego ze sprawą. Trybunał po naradzie postanowił dopuścić dowód z tych dokumentów uwzględniając zarazem wniosek obrony.

Świadek komisarz Iwachow.

Staje przed trybunałem świadek komisarz policyi Iwachow; na czas przesłuchania tego świadka powołano zaprzysiężonego stenografa. Świadek zostaje zaprzysiężony poczem zaczyna składać zeznania posługując się przytem trzema tekami pełnemi aktów. Podaje że w roku 1920 w okresie inwazyi bolszewickiej otrzymał pierwsze wiadomości o istnieniu organizacyi komunistycznej. Wiadomości te były znikome. Dopiero w lutym 1921 udało mu się znaleźć punkt zaczepienia nadający pewien zdecydowany kierunek dalszym dochodzeniom. Zastanawiałem się — mówi świadek — czy aresztować poszczególne osoby należące do organizacyi czy dążyć do schwytania przywódców i zaczekać do czasu gdy zbiorą się na obrady. Zdecydowałem się na to drugie i prowadziłem wywiad, by ująć całą organizacyę.

Przew.: Czy może nam pan powiedzieć co było tym punktem zaczepienia.

Świadek: To tajemnica urzędowa. Otrzymałem wiadomości o istnieniu Komitetu Centralnego, którego członkami byli panowie Kriłyk, Senyk, Jung, Giżowska. Czy osk. Giżowska, tego z pewnością powiedzieć nie mogę, miałem jednak informacye że Giżowska odgrywała wybitną rolę w ruchu partyjnym.

Przew.: Czy może pan powiedzieć skąd czerpał pan te informacye?

Świadek: To tajemnica urzędowa.

Tajemnica urzędowa.

Zabiera w tem miejscu głos dr. Landau i oświadcza: Okazuje się, że tajemnica urzędowa odgrywa bardzo poważną rolę w zeznaniach tego świadka. Już zaczął świadek informować o roli poszczególnych oskarzonych i o organizacyi a stopniowo wzrośnie ważność jego zeznań. Na pytania skąd ma te wiadomości odpowiada, że to tajemnica urzędowa. Nie ulega wątpliwości że w dalszym ciągu przesłuchania świadka padną także pytania i odpowiedzi że to tajemnica urzędowa. Przesłuchanie świadka tak dalej odbywać się nie może. Świadek nie może podawać opinii i sądów lecz tylko spostrzeżenia i musi podawać źródła swych wiadomości. Źródła te musi świadek wymienić, by mogły być skontrolowane. Inaczej świadek przemieni się w wyrocznię lub znawcę. Dzielić i kawałkować zeznań, tak jak to czyni świadek — nie można. Świadek ten decyduje i dysponuje materyałem obciążającym względnie dowodowym. Może obciążyć oskarzonych, powołując się przytem na tajemnicę urzędową a co ekskulpuje oskarzonych tego świadek nie powie. Zeznania więc mają doprowadzić albo do wydobycia prawdy materyalnej a wtedy musi świadek wszystko zeznawać albo niech wogóle nie zeznaje.

Obrońca cytuje przepis procedury, wedle którego świadek może być przez swoje władze zwolniony z tajemnicy urzędowej i wnosi by sprawę tę rozstrzygnięto przed przesłuchaniem kom. Iwachowa. Zeznania te nie zagrażają całości państwa a co najwyżej jeden czy dwu prowokatorów znajdzie się w nieprzyjemnem położeniu.

Prokurator stwierdza, że obronie idzie o to, by komisarz Iwachow zdradził nazwisko prowokatora który sprowokował oskarzonych. W najbardziej demokratycznych a nawet proletaryackich ustrojach państwowych istnieją organa które dochodzą zbrodni konspirowanych drogą konfidencyalną. Oskarzenie jednak nie powołuje się na fakta konfidencyalne ani też prokurator z tego rodzaju dowodów nie korzysta. Po przesłuchaniu pierwszych 9 oskarzonych można było zamknąć postępowanie już po tem samem, co oni ipowiedzieli. Prokurator zgadza się by na każde pytanie niestwierdzone faktami postępowania dowodowego uchylona została tajemnica urzędowa.

Enuncyacya prokuratora wywołuje żywą replikę wśród obrony. Dr. Landau oświadcza, że skoro prokurator wspomniał o konfidentach to musi zwrócić uwagę na § 25 p. k. Prokurator winien właśnie stać na straży właśnie tego przepisu.

Z kolei zabiera głos dr. Grek i przyłącza się do wniosku swego poprzednika. Wprawdzie mowca odgrywa rolę ograniczoną w tym procesie to jednak kwestya omawiana jest bardzo ważną w procesie. Świadek Iwachów przestaje być świadkiem a staje się również sędzią, wygłaszając opinie i wyroki swoje. A motywa tych wyroków ukrywa świadek pod welonem tajemnicy. W myśl przepisów proceduralnych musi świadek wyjawić swoje źródła wiedzy. Inaczej oskarzeni są zdani na łaskę i niełaskę i sumienie świadka. Świadek staje się sędzią działającym pod wrażeniem źle poinformowanego szpiega.

Dr. Hankiewicz przypomina podobny wypadek w czasie procesu dra Drobnera w Krakowie, gdzie komisarze policyjni zostali zwolnieni przez swoje władze przełożone z tajemnicy urzędowej.

Prokurator zabiera ponownie głos i prosi trybunał o wzięcie go w obronę przed podejrzeniami obrońcy. Trybunał udaje się na naradę, która przeciągnęła się półtora godziny. W rezultacie trybunał uchwalił odmówić wnioskowi obrony, przesłuchiwać świadka tylko na okoliczności mu osobiście znane a co do kwestyj, pozostających pod tajemnicą urzędową pozostawić świadkowi do rozstrzygnięcia czy na nie może odpowiadać. Trybunał odniósł się do władz przełożonych świadka i te nie zwolniły go od obowiązku tajemnicy urzędowej. Wreszcie wytknął trybunał obronie mylnie stosowaną interpretacyę § 25 p. k.

Przew.: Czy przekonał się pan osobiście że Kriłyk, Senyk byli członkami Komitetu Centr.?

Św.: Nie, nie mogłem. Miałem tylko informacye i na nich polegałem. Informacye te potwierdzone zostały dowodami rzeczowymi, naprzykład załącznikiem pod 1 a, odezwę.

Przew.: U kogo przychwycono tę odezwą.

Św.: To tajemnica urzędowa. Odezwy te rozsyłano do Kom. Okręg. Na podstawie tego dokumentu zastanawiałem się jakie to osoby zasłaniają się pseudonimami.

Przew.: Towarzysz Cypryan to kto?

Św.: Królikowski.

Przew.: Wasylków? Św.: Kriłyk.

Przew.: Syryj? — Św.: Senyk.

Przew.: Na jakiej podstawie twierdzi pan to?

Św.: Źródło mi mówiło.

Przew.: Od kogo miał pan te informacye?

Św.: Nie mogę powiedzieć. Stwierdza dalej świadek, że z chwilą pojawienia się osk. Grosserowej i Cichowskiego organizacya komunistyczna wzrosła na gruncie galicyjskim. Wydawano odezwy i broszury nakładem biblioteki „Nasza Prawda". Z dokumentów dowiedział się, o zapowiedzianej konferencyi.

Przew.: Jak zapraszano na konferencyę?

Św.: P. dr. Grosserowa zapraszała sama bądź za pośrednictwem p. Giżowskiej i innych wtajemniczonych osób.

Przew.: Skąd pan wie?

Św.: To tajemnica urzędowa.

Przew.: Czy to są pańskie przypuszczenia, własne spostrzeżenia czy informacye osób których nazwisk nie wymienia pan?

Św.: Wiem to na podstawie informacyi, które doszły do mej wiadomości.

Przew.: Czy wiedział pan o istnieniu Kom. Okręg.?

Św.: Tak, z dowodów rzeczowych.

Przew.: Dowód rzeczowy bezwzględny nie jest.

Św.: Referat Senyka.

Przew.: Czy wiedział pan gdzie są Kom. Okręg.?

Św.: Tak. Lwów, Przemyśl, Sambor, Zagłębie borysławskie, Stanisławów, Tarnopol i Kołomyja.

Przew.: Kogo pan zastał na konferencyi?

Św.: Zastałem co chciałem, miałem pewność, że jest tam Centr. Kom. Co do delegatów prowincyonalnych nie miałem wiadomości.

Przew.: Kogo pan aresztował?

Dr. Grek: Nam chodzi o 27-mą osobę.

Przew.: Kogo pan aresztował, może pan powiedzieć na podstawie własnych spostrzeżeń.

Św.: 26 objętych oskarzeniem policyi i osoba Leona Spiegla. Następnie opisuje szczegółowo jak dokonano otoczenia gmachu i aresztowań. Po wkroczeniu policyi uczestnicy podzielili się na trzy grupy. Twarze uczestników były mu znane i zauważył natychmiast brak bardzo wybitnej osoby drowej Grosserowej. Wtedy krzyknął dwa razy: Gdzie Olga? Zauważył ją

PREMIERA 2-giej i końcowej SERYI
najwspanialszego arcydzieła oryent. „KISMET"
—:: Dramat w 6-ciu wielkich aktach p. t. ::—
W noc przedślubną
Marysieńka Kopernik.

NOWOŚĆ

Do znanej od lat »» 30 firmy «« **Alfred Fränkel, Hetmańska 6**

nadszedł wielki transport **OBUWIA** w najmodniejszych fasonach i pierwszorzędnej jakości — światowo znanej marki **„Del-ka"** i sprzedaje takowe po konkurencyjnie niskich i stałych cenach. — Wielki wybór damskich kamaszy sukiennych do sznurowania po 2000 Mk. para.

potem przy stoliku. Osk. Królikowski usiłował wyskoczyć przez okno. Aresztowanych następnie rewidowano.

W tem miejscu przerwano rozprawę do środy godz. 9-ta rano.

Potrącenie podatku dochodowego.

Lwów, 12. grudnia

Izba Skarbowa Komunikuje:

Reskryptem z 21. listopada br. L. DP. 835/V. ustaliło Ministerstwo skarbu celem dokonania potrąceń przewidzianych w art. 27 ustawy z 4. kwietnia 1922 Dz. u Rz. P. Nr. 29 poz. 232 przy wypłacie uposażeń służbowych pracownikom, zarówno państwowym jak i prywatnym, poczynając od 1. grudnia do końca roku 1922 stopę procentową podatku dochodowego, w ten sposób, że w stosunku rocznym oblicza się tylko tę wysokość uposażenia, która przypadała do wypłaty według wysokości otrzymanej za miesiąc wrzesień br. pozostałą zaś wysokość przyjmuje się jako wynagrodzenie jednorazowe. Zwraca się przeto uwagę interesowanych na to zarządzenie, przyczem podaje się przykładowo sposób obliczenia podatku — np.

Pracownikowi, którego perjodyczne wynagrodzenie za miesiąc wrzesień rb. wynosiło 200 000 mk. wypłaca się według tejże samej kategoryi płacy — wynagrodzenie za miesiąc grudzień w wysokości 300.000 mk.

Ustalenie stopy procentowej.

Perjodyczne wynagrodzenie według wymiaru z miesiąca września w wysokości 200 000 mk. obliczone w stosunku rocznym wynosi 2.400.000 mk. Pozostaje jako wynagrodzenie jednorazowe 100.000 Razem 2.500.000 mk. Stopa procentowa od rocznego dochodu 2,500.000 marek według skali art. 27 ustawy z 4. IV 1922 r. wynosi 1.7% wobec czego potrąca się przy wypłacie wspomnianych 300.000 mk podatek w kwocie 5.100 mk.

Apel do płatników.

Izba Skarbowa zaleca wszystkim płatnikom, zalegającym z zapłatą podatków i innych należności skarbowych, by we własnym interesie starali się koniecznie do końca bieżącego roku uiścić wszelkie zaległości podatkowe i należytościowe, gdyż od 1. stycznia 1923 projektowane są dotkliwe kary za zwłokę i to znaczniejsze od dotychczasowych, co po upływie niedługiego czasu gotowe podwoić ich dług podatkowy. Nadto projektowana jest też ewentualna dopłata wyrównawcza do tych należności państwowych w swoim czasie nie zapłaconych przez stosowną ich podwyżkę według stosunku wartości marki polskiej w chwili jej płacenia do wartości jej w chwili zapadłości tych należności.

NADESŁANE.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann
otworzył kancelaryę we Lwowie przy ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Towarzystwo dobroczynne „THORAS CHESED SZEL EMES" wyraża Wielmożnej Pani Stefanii Klingerowej za dar w kwocie 300.000 Mp., złożony na cele dobroczynne do rąk stowarzyszenia, dla uczczenia pamięci męża bł. p. ZALLELA KLINGERA najserdeczniesze podziekowanie. 11848

Zarazem uchwalił Wydział obchodzić w miarę ewentualności Towarzystwa corocznie dzień zgonu b. p. Zallela Klingera żałobnem nabożeństwem i obdarowaniem ubogiej sieroty po członku T-wa.

Niniejszem zapraszamy
kolegów zawodu GOSPODNIO-RESTAURACYJNEGO i pomocników tegoż zawodu na WIEC, który odbędzie się w sobotę d. 16 bm o godz. 3. pp. w sali Izby rękodzielniczej. Jawcie się licznie, sprawa redukcyi.

Fuchs Moritz. Kessler Dawid. Mahler Markus. Jäger Wilhelm. 11 43

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa »Toska«.
Czwartek »Coppelia«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Słomiana wdówka«
Czwartek »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Sublokatorka«.
Czwartek »Gobelin«.

—ooo—

TEATR ART. LIT. „UL"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XII.
Od 9 do 19 grudnia r. b.

1) »Spr tna Zuzia« operetka.
2) Dział koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Nockowskiej, Chrzanowskiego.
3) »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z itki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

— **Premiera** w teatrze »BAGATELA« Rejtana 3. Od poniedziałku 11. grudnia b. r. nowy program: Część pierwsza: farsa »Gdybyście wiedzieli«. Część koncertowa: Ordonówna, Bronowski, Mirski, Osmolska. Część trzecia: krotochwila: »Jelinek«.

— **Repertuar Młodej Scenki Szkoły** dramatycznej ul. Chorążczyzny 7. Niedziela 17 grudnia „Przechodzień" Sztuka w 3 aktach Bogdana Katerwy (po raz 6) Początek o godzinie 8-mej wieczorem.

— **Jubileuszowe przedstawienie „Sublokatorki".** Dziś tj. w środę odbędzie się w Teatrze Małym 25 przedstawienie świetnej krotochwili Siedleckiego Przedstawienie to będzie tembardziej ciekawe, że po dwóch tygodniach obłożnej choroby wraca znów na scenę p. Orzechowski, który rolę porucznika gra przepysznie. Sublokatorką będzie p. Romanówna, jej pierwszym narzeczonym doskonały Dyr. Czarnowski.

— **Zmiana repertuaru** we czwartek w Teatrze Matym zamiast zapowiedzianej „Sublokatorki" pójdzie arcywesoła farsa „Gobelin" z p. Rasińskim w tytułowej roli. „Gobelin" zejdzie już następnie z afisza.

— **Dzisiejszy ostatni pożegnalny** występ Dygasa w „Tosce" zapowiada się doskonale. Szerokie rzesze publiczności, kochającej istotne piękno i szukającej skończonych estetycznych wrażeń będą miały sposobność raz jeszcze usłyszeć genialnego śpiewaka w jego nieprześcignionej roli.

— **Odczyt K. Królińskiego** o demonizmie odbędzie się w Z. Z. L P. sala Kasyna we czwartek 14 bm. 8 g. ze współudziałem artystów naszej sceny pp. E. Zyteckiego, J. Romanówny, St. Bałłabanowej. Reszta biletów w księgarni Naukowej.

— **Polski Związek muzyczno-pedagogiczny** donosi, że wykład WP. dyr. Mieczysława Sołtysa odbędzie się we środę 13 grudnia br. o godz. 7 wiecz. w Tow. Muz. I. p. sala XI.

— **Z powodu zasp śnieżnych** został wstrzymany z dniem 10 grudnia aż do odwołania ogólny ruch na linni Tarnopol—Zbaraż—Łanowce, zaś na linii Drohobycz—Truskawiec przypuszczalnie na 3 dni. W okręgu Dyrekcyi stanisławowskiej wstrzymany został z powodu zasp śnieżnych z dniem 10/XII aż do odwołania ogólny ruch na odcinku Teresin Iwanie puste linii Wygnanka—Iwani puste oraz na odcinku Kołomyja-Jasionów polny linii Delatyn—Stefanesti.

— **Akcya stołowania chorych.** W niedzielę 10 b. m. odbyło się posiedzenie „Komitetu Pań" dla stołowania żyd. chorych w powsz. szpitalu i na klinikach we Lwowie. — Referent p. Szymon Ziff, kand. rab. w treściwych słowach naszkicował krótki obraz dotychczasowej działalności tegoż komitetu oraz jego zadań na przyszłość. W toku swego przemówienia zwrócił się referent do obecnych członków z gorącym apelem, by wszelkie swe siły wytężali w kierunku zyskania dostatecznych funduszów i uświadamiania szerokich warstw społeczeństwa o doniosłym celu tej akcyi humanitarnej.

— **„Instytut technologiczny"** przy Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie otwiera kurs stolarstwa meblowego Liczba uczestników ograniczona. Kurs obejmuje dział teorytyczny i praktyczny a trwa 7 miesięcy. Bliższych wiadomości udziela kierownik Instytutu (w gmachu ul. Boularda 5) od godz. 1—2 po południu. Wpisy do 17. bm.

— **W sprawie zakładów ubezpieczeń.** Minister spraw wewnętrznych przesłał do wszystkich województw okólnik w sprawie niedozwolonych czynności agentów zagranicznych, niekoncesyonowanych w Polsce Zakładów ubezpieczeń. Okólnik powołuje się na odnośne ustawy byłych trzech zaborów i wzywa wojewodów do wydania podległym władzom i organom stosownych zarządzeń w celu niedopuszczania do zawierania przez niekoncesyonowane w Polsce zagraniczne Towarzystwa ubezpieczeń umów ubezpieczeniowych na terytoryum Rzplitej oraz wdrożenia przeciwko winnych odpowiednich dochodzeń i skierowanie dotyczących aktów dochodzeń do właściwych władz sądowych.

— **Rozstrzelani pomimo amnestyi.** Uchodźcy z Odessy opowiadają że w piątą rocznicę objęcia rządów przez sowiety rozstrzelano w Odessie 72 mężczyzn pomimo wydanej amnestyi. Wyrok jednak został wykonany, a władze usprawiedliwiły swe postępowanie brakiem publicznego ogłoszenia amnestyi.

Dopiero na drugi dzień po wykonaniu wyroku gazety przyniosły tekst amnestyi.

— **Zniżenie cen biletów okrętowych do Ameryki.** W Brukseli odbyła się onegdaj narada przedstawicieli angielskich, amerykańskich i niemieckich towarzystw okrętowych na której postanowiono zniżyć ceny biletów okrętowych o 10 procent.

—o—

Dla reklamy! 3 krawatki za 1250 Mk. tylko u firmy „THE GENTLEMAN", Lwów, pl. Halicki 12 róg Batorego). »11778

Z życia gospodarczego.

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Zapotrzebowanie Górnego Śląska.

Według zestawienia, nadesłanego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu na Górnym Śląsku daje się odczuwać zapotrzebowanie następujących artykułów, których mógłby dostarczyć okręg Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie: śruby i nity, gwoździe wszelkiego rodzaju, pilniki, materyały budowlane i wyroby ceramiczne, pokosty, lak różnego rodzaju, farby, skóra, klej, kit do okien, tłuszcze i oleje, wosk, świece, drewno kopalniane i budulcowe, skrzynie drewniane, szczotki, pendzle, wózki, trzonki do młotków i szufli, nafta, benzyna, terpentyna, smoła, węgiel drzewny, kalka, papa dachowa, ubrania robotnicze, liny, sznury, artykuły lekarskie i farmaceutyczne.

Izba handlowa i przemysłowa zwraca uwagę zakładów przemysłowych Wschodniej Małopolski na tę okoliczność i przypomina, że odbyć się mająca Wystawa Przemysłu Polskiego w Katowicach w czasie od 28 stycznia do 11 lutego 1923 stanowi bardzo dobrą sposobność do nawiązania stosunków handlowych z Górnym Śląskiem.

Podwyższenie agia celnego.

Dz. Ust. Rz. P. Nr. 106 z dnia 7 grudnia b. r. ogłasza rozporządzenie, mocą którego agio celne zostaje z dniem 15 grudnia b. r. podwyższono na 99.000% (mnożnik 1000) dla tych towarów, które dotąd opłacały agio 49.000% (mnożnik 500). Rozporządzenie to nie dotyczy zatem towarów, objętych rozporządzeniem o ulgach celnych i tych, które opłacają mnożnik normalny, wynoszący obecnie 1500.

Ten sam Dz. Ust. zawiera ponadto rozporządzenie, zawierające listę towarów, opłacających mnożnik normalny (1500). Rozporządzenie to, które wchodzi w życie z dniem 15 grudnia b. r., zalicza do towarów opłacających cło normalne dodatkowo następujące artykuły:

sole i preparaty, zawierające złoto, srebro i platynę, azotan srebra, wszelkie związki organiczne, zawierające jod, związki bizmutu, tlenek bizmutu, zasadowy azotan bizmutu, sole bizmutowe kwasów: gallusowego, garbnikowego i innych, związki rtęci: sublimat, kalomel, cynober, tlenek rtęciowy i jego sole, organiczne związki barwiące (barwniki) syntetyczne i ich zasady oraz leukozwiązki i pigmety.

Ogłoszenie o wymiarze procentowego podatku od zysku w I. dzielnicy m. Lwowa.

Administracya Podatków we Lwowie nadsyła następujące ogłoszenie:

Przewodniczący komisyi miejscowej do spraw podatku przemysłowego przy Administracyi Podatków I. dzieln. m. Lwowa podaje na zasadzie art. 111 ustawy o państw. podatku przemysłowym do publicznej wiadomości, że dnia 1 grudnia 1922 roku rozesłano nakazy płatnicze podatku procentowego od zysku na rok 1922 od przedsiębiorstw nieobowiązanych do składania sprawozdań publicznych, osobistych zajęć przemysłowych i samodzielnych wolnych zajęć zawodowych.

Przeciw ustalonym sumom zysków, względnie zarobków, jak również wymierzonym kwotom podatku, mogą płatnicy na podstawie postanowienia art. 112 wyżej powołanej ustawy tudzież § 37 rozp. Ministra Skarbu z dn. 30 stycznia 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 18 z roku 1922 poz. 151), wnosić reklamacye do Komisyi miejscowej do spraw podatku przemysłowego przy Administracyi Podatków I. dz. m. Lwowa, w terminie najpóźniej do dnia 31 grudnia 1922 roku.

W tym samym terminie mają być zapłacone wymierzone kwoty podatku procentowego od zysku, gdyż wniesienie reklamacyi nie uchyla w myśl art. 118 powołanej ustawy obowiązku uiszczenia podatku w oznaczonym wyżej terminie.

Podatek nie zapłacony w tym terminie będzie przymusowo ściągnięty z doliczeniem odsetek za zwłokę.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 12 grudnia 1922.

W akcyach obroty skromne. Za Chodorów płacono 25500 i 25250, za Naftę 4300 i 4200, Ćmielów 9200 i 9300, za pis. 7800, za Ojkos 20000 i 20100, za Gafotę 2600 i 2400, za Parowozy 6600, 6800 i 6900, za Rakszawę 14000 i 14500, za Karpalit 4200, 4400 i 4450, za Bank Hipoteczny 1800 i 2000, za Powszechny Bank Kredytowy 550, za Ziemski Bank Kredytowy 1900 i 24000.

Na targu pieniężnym popyt za dewizami zachodnimi który uzyskały dalszą znaczną zwyżkę. Transakcye w Pradze 565 i 575, w Berlinie 218 i 211·50, w Paryżu 1250 i 1270, w Brukseli 1150 i 1160, we Wiedniu 25·35 i 25·50, w Londynie 82300, 83000 i 82990, w Zurychu 3370 i 3390, w Holandyi 7250, w markach niemieckich 215, w Medyolanie 880, w Bukareszcie 111,112 i 112.50, w frankach belg. 1150, w Lejach 108.50, w Budapeszcie 760 i 771.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 12 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17900—18000, kanad 17800—17900, marniem. 2·19—2·20, leje 106·00—108·00, fr. franc. 1230—00·0, fr. szwajc. 3200—0000 kor. czeskie 555.00—560·00, funty szterl. 80000—81000, liry włoskie 805—000 Wiedeń 24—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3405—0000, guldeny holenderskie 6815—0000, fr. belg. 1120—1130, Berlin 2·10—0·00, Praga 565·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 25·50—00·00.

Tendencya zwyżkowa.

—o—

Kursa Giełdy Krakowskiej.

Kraków 12. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900—2100, Impex 350 450, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 400—500, Zieleniewski 16000 17000, Parowozy 6500— 7500, Trzebinia fabryka maszyn 8200— 8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4000—4500, Siersza el. I-III. 2000-2500. Oikos 21000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10500—11500, Krakus 4000—4500, Ćmielów 10500—11500, Górka 24000—26000, Siersza 15000—17000 T. P. G. 15500—16500, Chodorów 26000 28000, Pocisk 2800—3300

Ajent handlowy

młody, rutynowany, dobrze wprowadzony, o wykształceniu handlowem, zajęty jako referent handlowy w jednym z największych domów handlowo-komisowych, mogący się wykazać kilkuletnią praktyką, poszukuje odpowiednią posadę z dniem 1. stycznia 1923. 11847

Zgłoszenia pod „A. H." do Administracyi.

Dolary ameryk. 17250—18250, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1200 1300 franki szwajcarskie 3375—3475 franki belgijskie 110 000 funty szterlingi 000—8300, marki niem. 1·90— 2·30, kor. austr. 0·24 0·26½ korony czechosł. 555·-560·00, liry włoskie 875—925, lejei rum. 000·00— 000·00 korony węgierskie 0·00—8·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 0000·—0000.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 12 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17850.00 - 18100·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 3425·00 franki belgijskie 1170·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·15 2·17½. korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 1180·00 1175·00, Berlin 2·10 2·17½ — Gdańsk 2·11, 2·17½ Londyn 81750—83300·00—83200·00, Paryż 1270·00 1285·00, N. Jork 179·00 18075, Szwajcaryę 3455·50 0000·00 Wiedeń 260 —25·½, Włochy 000·00, Holandya 0000, Praga 563·00—580·00

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 12 bm. Berlin 0·06⅝, Praga 16 77— Nowy Jork 530·25 Austr. noty kor. stemp. 0·0075 Budapeszt 0·23 Bukareszt 0.0), Wiedeń 0·0074 Medyolan 26·65, Zagrzeb 1·70, Warszawa 0·03½ Paryż 37 45 Londyn 24·32, Holandya 000·00, Sofia 0·00.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 12. bm. Berlin 0·06⅝, Holandya 211·10 Nowy Jork 530·50, Londyn 24·32, Paryż 37·65, Medyolan 26·55, Bruksela 34·50, Kopenhaga 110·10, Sztokholm 143·00 Chrystyania 100·20, Madryt 82·60 Buenos Aires 200·00, Praga 16·75, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 0·00, Bukareszt, 3 25 Warszawa 0·03½ Wiedeń 0·00·74 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

—o—

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 12. bm.:

Renta majowa 1000·00, austr. renta koronowa 700, węgierska renta koronowa 7.600, Losy tureckie 505 000—, Renta lutowa 2000·00 Anglobank 81 000 Bankverein 185·00 Bodenkreditanstalt 60 00, Kreditanstalt 421·50, Bank depozytowy 14100 Laenderbank 67000, Merkury 20500 Unionbank 47000·—, Ziwnosteńska banka 620.000 Kolej półn. 10 100·000 Kolej południowa 163900 Alpiny 282·000, Berg- und Huetten 2 236 000 Krupp 453.000 Poldihütte 665 000, Praget Eisen 1,360.000, Rima 297 000, Skoda 916·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 475.000 Fanto 870.000·—, Galicia 6,950.000 Schodnica 775.000·, Gal. Karpaty 1,325·000—, Koleje austryackie 0,688.000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 163900·— Kolej Lwów-Czern. 310·000, Bank obrotowy 18500.

NADESŁANE.

Salomon Buchsbaum Gusta Nagelberg
Brzeżany
zaręczeni w grudniu 1922.

Z okazyi zaślubin pana Jakóba Hellera z panną Dorą Taub serdecznie gratuluje Leon Schwadron.

NA BALE i WIECZORKI! KONFETTI i KORIANDOLI poleca najtańsza hurtownia papieru i przyborów do pisania
BRACIA GROSSKOPF i SKA, LWÓW, PASAŻ HAUSMANA 3.

DROBNE OGŁOSZENIA

NAUKA i WYCHOWANIE

קורס עברי לילדים
Rozpoczyna się kurs języka hebrejskiego dla dzieci. Wpisy przyjmuje codziennie B. Siwek, Pasaż Hausmana 7. 1134

Ogólnego wykształcenia, niemieckiego, polskiego historyi, literatury, korespondencyi bon tonu udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4. II. p.

Poszukuję nauczyciela dla przygotowania do egzaminu buchalteryi w Akademii Handlowej. Zgłoszenia do biura »Rekord«, Sykstuska 8 »lewnoś«. 11849

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Dom parterowy o 5 mieszkaniach z ogrodem i stodołą blizko tramwaju zaraz do zamieszkania sprzeda tanio Ajencya »Fortuna« ul. Frydrychów 8. Od 5—6. 118 9

Kilimy chodniki okazyjnie w »Doroteum«, Leona, Sapiehy 34. 11728

Meble używane na sprzedaż 2 łóżka, komoda, oglądać 10—1, 3—4 Gródecka 35, I. p. ganek lewo. 11854

WOLNE POSADY.

Poszukuje się praktykanta biurowego z ukończoną szkołą handlową oraz 2 praktykantów do sklepu. Zgłoszenia u firmy E. Hausman, Pasaż Hausmana 6. 11797

Poszukuje się panny do kasy. Zgłoszenia »Fruktualia« pasaż Hausmana 5. 11925

Poszukuję pedagoga ewent. wychowawczynię do 7-letniego chłopca na wieś do dworu. Zgłoszenia Ringler, Słoneczna 11 a. 118 6

Poszukuję panny do domu do nauki gry fortepianu. Zgłoszenia Reia 9, I p., drzwi 4. 11828

Lepsza panna Żyd. z prowincyi do 7-mioi dziewczynki i pomocy w gospodarstwie domowem za dobrem wynagrodzeniem zostanie przyjęta. Dobre referencye wymagane. Zgł. w Administracyi »Podnora gospodyni«. 11845

Przyjmę dziewczynę od 14-tu do 16-tu lat sklep komisowy Sobieskiego 10. 11842

Nauczyciela(ki) do dwojga dzieci I. gimnazyalnej poszukuje Zimerman, Krakowska 26, sklep.

Poszukuję zdolnej panny do szycia bielizny. — Zgłoszenia S. Kleines, Zamarstynowska 15 od godziny 3—5 popołudniu. 11838

Inteligentnego i uczciwego praktykanta (ekspedyenta) poszukuje Drukarnia i fabryka ksiąg handlowych Ign. Jaegera, Lwów, Sykstuska 33.

POSAD POSZUKUJĄ.

Absolwent Akademii handlowej, fachowiec z branży drzewnej, z praktyką w tartakach i biurach drzewnych zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Energiczny«.

Były oficer rachunkowy i prowiantowy z byłej armii austryackiej a posiadający wiadomości w prowadzeniu działu kupieckiego przyjmie natychmiast posadę kierownika biura handlowego lub buchaltera, kasyera. Znajomość języka niemieckiego, włoskiego i serbskiego. Listy do Administracyi »Chwili« pod Nr. 3 559 L. T. M. 11790

Buchalter z egzaminem w Akademii handlowej poszukuje posady jako druga siła. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« dla okaziciela legitymacyi Nr. 1010/S. 11783

Urzędnik naftowy z dłuższą praktyką biurową poszukuje zajęcia popołudniowego w jakimkolwiek przedsiębiorstwie jako buchalter-bilansista lub korespondent zagranicznych języków: niem., franc. i angielskiego. Zgłoszenia w Adm. »Chwili« pod »Naftowiec«. 11839

Magister farm. poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Magister« do Administr. 11837

Kupiec lat 30 zupełnie zaufany poszukuje jakiegokolwiekbądź zatrudnienia (branża obojętna) jako inkasent, kasyer lub t. p. może zastąpić buchaltera. Złoży poważną kaucyę. Zgłoszenia pod »Kupiec« do Biura ogłoszeń Scherera, Pasaż Hausmana. 11858

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL** ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 11810 PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5, w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Okulista Dr. M. Lauterstein
b. demonstrator i elew. oper. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 11682

Dr. Juliusz Monis ord. w chorobach moczopłciowych od 2—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczańskiej) przedłużenie ul. Chorążczyzny

RÓŻNE.

Firma eksportowa lnu M. BONES zawiadamia, że biura swoje przeniosła z ul. Mickiewicza 10 na UL. GRÓDECKĄ 3 a. 11650

Zakład robót ręcznych T. Willer i W. Fall, Zyblikiewicza 37, parter. 14351

Wynagrodzenie dam za wskazanie odpowiedniej miejscowości na prowincyi z lokalem na otwarcie kancelaryi adwokackiej. — Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Kawaler«. 11836

MAŁŻENSTWA.

Blondynka, szatynka i brunetka lecące razem lat 54 chcą poznać względnie korespondować z trzema mężczyznami o pogodnych charakterach poważnych, nie koniecznie ładnych. Są to panny inteligentne przystojne. Nie koniecznie obrączki ślubne, narazie wymiana myśli. Pod »Trzy bogini« do Administracyi. 11822

Który z panów inteligentnych dobrze sytuowanych zechce uszczęśliwić piękną blondynkę osiemnastoletnią z zaletami lecz biedną. Zawadzka, poste-restante Rzeszów. 11830

Który starszy, inteligentny kawaler lub wdowiec chce mieć życzliwą, sympatyczną, uczciwą oszczędną, gospodarną, niezależną kobietę w swym domu do prowadzenia gospodarstwa, przy bliższem poznaniu możliwe małżeństwo. Zgłosić się Brodowska poste restante, Rzeszów. 11829

Bardzo przystojna int. panna, właścicielka salonu sukien, z milionowym dochodem, większą gotówką pozna szlachetnego, wykształconego mężczyznę pod »Grudzień« Administracyi. 11831

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Umeszczenie przy rodzinie znajdzie inteligentna panna. Adres w Administracyi. 11846

Mieszkanie, 4 pokoje z balkonem, przedpokój, kuchnia, łazienki (gaz i elektryka) w śródmieściu-zamienię na podobne w parterze położone. Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Korzyść«. 11837

Do obszernego frontowego lokalu celem rozszerzenia interesu (handel skór i przyborów szewskich) poszukuję wspólnika z kapitałem 5—6 miłonów Mp. Zgłoszenia do Adm. pod »Kupiec«.

Przyjmę panie na mieszk. z utrzymaniem pokój z osobnem wejściem. Dam mieszkanie pani za udzielenie jęz. angielskiego i literatury niem. Zgłoszenia w Administracyi pod »Okolica parku stryjskiego«. 1128

INTERESA HANDLOWE.

Lekarza jako spólnika poszukuje Zakład dentystyczny we Lwowie. Zgłoszenia do Administracyi pod »Lekarz«. 11824

Wspólnika z kapitałem celem rozszerzenia przedsiębiorstwa handlowego we Lwowie poszukuje. Oferty pod »M. 10« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 118 7

Ogłoszenia.

Kupuję stare hebraj. książki
płacę najwyższe ceny. Księgarnia
Margulies, Lwów, Kazimierzowska 35.

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych
poleca po najtańszych cenach firma
Malwina Immerglück, Lwów, 11606 **Jagiellońska 17.**

Bogaty wybór pomników granitowych, marmurowych, tarnopolskich i trembowlskich i t. p. poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów, PŁICHOWSKA 14 11—1

Maszyny do szycia wszelkich systemów, części składowej do tychże, latarki karbitowe, karbit, latarki, kieszonkowe,
BATERYE, ŁYŻWY
poleca hurtownie i detalicznie
A. Friedfeld, Lwów, Jagiellońska 9.

OBUWIE
wyłącznie w dobrym gatunku po cenach umiarkowanych poleca firma
E. LAUB, Jagiellońska 15.
Dla P. T. Urzędników za okazaniem legitymacyi ceny zniżone. 11840

Firma „Stroje damskie“
Acker i Blank pl. Maryacki 8
przyjmie zdolną sprzedawczynię tylko z pierwszorzędną praktyką.

Likiery i wódki najprzedniejsze
są jedynie u firmy 11823
„POLONIA“
Zrzeszenia fabrykantów likierów i wódek
WE LWOWIE, RYNEK L. 3.
Zamówienie wagonowo uskuteczni się w 24 godzinach. — Dla współdzielni i Kółek Rolniczych stosowny rabat.

ŁYŻWY hurtownie i detalicznie poleca
J. KATZ, Lwów, Fabryczna 8.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Matera e włosienne, Ottomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SIÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

Latarki elektryczne, baterye, żarówki zapasowe, hurtownie i detalicznie poleca **Jakób Rosenmann** **LWÓW AKADEMICKA 26**

SZELAK
orange T. N.
w skrzyniach po 75 kg. 11797

BIURO CHEMICZNE
Leon Abraham
Lwów, plac, Bilczewskiego 3
Adres telegraf.: „Chemikalia“ Lwów. :—: Telefon Nr. 561.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1355 Lwów, piątek 15. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Przesyłka pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.561.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. za miejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 3000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp.
1/2 stronicy . . . . 100.000 „
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 „

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

RAUT KOŁA AMATORSKIEGO „SZTUKA"

odbędzie się w sobotę dnia 23. grudnia 1922 W „JAD CHARUZIM".

Zaproszenia do nabycia w sekretaryacie Koła Rutowskiego 23. l. p. od 7—9 wieczorem. 118 0

Żydzi!

Kongres syoński karlsbadzki uchwalił przed rokiem przeniesienie głównego biura Keren Kajemeth Lejisrael (Żydowskiego Funduszu Narodowego) do Erec Israel.

I oto słowo to stało się ciałem.

Odtąd i na przyszłość koncentrować się będzie praca Keren Kajemeth w stolicy naszego narodu, w Jerozolimie.

Po raz pierwszy rozchodzii się dziś odzew nasz do Was z tego miejsca, przed którym korzą się serca wszystkich dzieci Izraela.

Nowy okres naszej pracy poczyna się teraz i nowy okres Keren Kajemeth, najpopularniejszego tworu Ludu Żydowskiego. Jest to poważna chwila w życiu naszego narodu i naszej organizacyi, która żąda od nas wytężenia wszystkich sił dla najważniejszej i najpilniejszej pracy.

Geulath Admath Jisrael. — Wyzwolenie Ziemi Żydowskiej!

Ta praca wymaga nietylko pieniędzy, ale i czasu. Po 40-letniej działalności Chowewe-Syonistów, barona Edmunda Rotszylda, organizacyi syonistycznej i rozmaitych osób prywatnych, odkupiiono dotąd nie więcej jak 3 proc. całej ziemi żydowskiej!

Cyfra ta wskazuje jasno i dokładnie, jak niepewna jest podstawa ekonomiczna naszego narodu w świętej ziemi. Żadne deklaracye polityczne, ani też największa imigracya nie mogą nam tak długo zapewnić silnego stanowiska, jak długo przeważna część ziemi — podstawa każdego politycznego ustroju społecznego w Palestynie — nie znajdzie się w naszem posiadaniu.

Jeszcze niedawno rozpatrywano w kołach syońskich kwestyę, czy przy zakupnie ziemi w Erec Israel, przeważać ma zasada „nacyonalizacyi ziemi", idei wspólnej własności ziemi, czy też ma się obok tego pozostawić zakup gruntów osobom prywatnym.

Lata ostatnie dały odpowiedź na to pytanie. Podczas gdy Keren Kajemeth nabył w 1921—22 około 50.000 dunamów, podczas gdy Edmund Rotszyld przeznaczył rozległe tereny na cele osiedli żydowskiej, przedstawiają się zakupy ziemi poczynione przez towarzystwa i osoby prywatne bardzo skromnie.

Jest zatem oczywistem, że Keren Kajemeth jest dziś jedynym rzeczywistym czynnikiem polityki agrarnej dla naszej ziemi, a jeżeli Keren Kajemeth nie wyzwoli ziemi palestyńskiej, zostanie Ziemia Święta po wieczne czasy ziemią obcych, taką, jaką jest dziś.

Na wieki... gdyż nikt z nas nie wie, co przyszłość przynieść może!

Dziś konieczne są ogromne zakupy ziemi i jest też dość wielkich właścicieli ziemskich, którzy znajdują się w przykrych stosunkach finansowych, oferują nam rozległe tereny ziemskie do zakupna. Dają nam tem samem sposobność i możność odzyskania ważnych połaci naszej Ojczyzny.

Ogólne położenie gospodarcze Palestyny zacznie się wkrótce, dzięki pracy państwa mandatowego, żydowskiej imigracyi i przemysłowemu rozwojowi kraju — polepszać. Rząd zapowiada ponadto założenie banku agrarnego dla ulżenia ciężarów hipotecznych nietylko pracującym fellahom, ale też i wielkim właścicielom ziemskim, a wtedy z pewnością cena ziemi osiągnie wysokość inną, niż dzisiaj! Pominąwszy to, nie wiemy też zupełnie, jakie ustawy, tyczące się zakupna ziemi, uchwali zwołać się mający wkrótce palestyński parlament.

Jak możemy więc my, jak może nasz Naród siedzieć w tych warunkach z założonemi rękoma, wyczekiwać lepszych dni, zamiast zakupić teraz tyle ziemi, ile tylko jest możliwem. Nie wolno nam bowiem zapominać, że w ciągu naszej 40-letniej działalności ceny gruntowe w Erec Israell systematycznie i stale wzrastały i że Naród nasz wiele milionów stracił jedynie dlatego, że nie kupował w odpowiedniej chwili grunta w Palestynie.

Wierzymy, że jest możliwem wkrótce dochody Keren Kajemeth znacznie powiększyć. Nawet najskrajniejsi przeciwnicy politycznego syonizmu rozumieją i kochają ideę Geulath haarec, Wyzwolenia Ziemi. Ta idea jest tak prosta i tak zrozumiałą, że nie potrzeba specyalnego natężenia i zbyt wielkiej propagandy, by móc wytłumaczyć znaczenie Keren Kajemeth. Pokażcie tylko ludowi te obszary, które Keren Kajemeth nabył w dolinie Jezreel w Galilei i Judei, pokażcie mu tereny nasze, na których powstały nowe miasta ogrodowe, Jaffie, Haifie i Jerozolimie, pokażcie to Ludowi, a to wystarczy, by go zagrzać do czynnej pomocy dla naszej pracy.

Niech pojmie lud nasz, jak wiele zdziałał dziś już Keren Kajemeth przy pomocy drobnych zaledwie, zupełnie niewystarczających środków. Opowiedzcie ludowi, że malaryczne okolice zostały osuszone, drogi

Widoki rządu koalicyjnego.

Czwartek przyniesie ostateczną decyzyę w sprawie nowego rządu.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa, 14. grudnia. Dzisiejsze poufne narady przedstawicieli Centrolewu, poprzedzone posiedzeniami klubów PPS., Wyzwolenia, PSL., i NPR. nie dały wprawdzie w dalszym ciągu pozytywnych rezultatów ale przyniosły zapowiedź nowego zwrotu. Jeżeli dać wiarę informacyom, pochodzącym z centrowych kół poselskich, istnieje zamiar utworzenia rządu koalicyjnego, obejmującego wszystkie stronnictwa sejmowe polskie, włączając i prawicę. Pośrednictwa mają się podjąć NPR-cy, którzy podobno rozpoczęli już wymianę zdań z pp. Głąbińskim, Dubanowiczem i Korfantym. Zadaniem rządu koalicyjnego byłaby naprawa skarbu. Dopiero gdyby kluby prawicowe odrzuciły tę propozycyę, wówczas stałaby się aktualną koncepcya rządu lewicowego.

Nie przesądzając wyniku starań o utworzenie koalicyi, można już dziś powiedzieć, że poza NPR. również i PSL. zasadniczego projektu tego nie odrzuca.

Koła poselskie podkreślają, że czwartek musi przynieść decyzyę ostateczną w sprawie nowego rządu.

Koło żydowskie wobec sprawy szynkarzy.

Warszawa, (telef.). Deputacya szynkarzy małopolsikch, która bawi od kilku dni w Warszawie, odbyła konferencyę z Witosem i innymi posłami małopolskimi rozmaitych klubów, była dziś przyjęta przez prezzydyum Koła żydowskiego w osobach Dr. Thona i Dr. Reicha. Deputacya otrzymała zapewnienie, że Koło żydowskie poprze słuszne postulaty szynkarzy małopolskich.

W sprawie nieprzyjmowania urzędników żyd. do służby państwowej.

Warszawa, (telefonem). Na czwartkowem posiedzeniu Sejmu posłowie Dr. Reich i Rosmarin zgłoszą wniosek nagły do laski marszałkowskiej w sprawie nieprzyjmowania do służby państwowej urzędników-Żydów w Małopolsce Wschodniej

„ALBA“ Nowo otwarty dział
ka z ugr. por. Pierwszorzędnych
Lwów Toalet damskich
ul. Halicka 21 Modele wied. i paryskie

wybudowane, drzewa zasadzone, że ugory zostały użyźnione, że obszary od niepamiętnych czasów opuszczone, zamieniły się na centra osiedlcze, które w niedługim już czasie należeć będą do najlepszych i najładniejszych osiedli palestyńskich.

Taką pracę uznać muszą z całego serca, choćby nawet wbrew swej woli, nawet najwięksi nasi przeciwnicy.

Niestety, dochody Keren Kajemeth w ciągu ostatnich dwóch lat zmalały i dlatego jednem, jedynem możecie teraz przejąć się hasłem: Admatejnu, zarim ochlim ota geulah hi koraat! Ziemia nasza — niszczą ją obcy — woła o zbawienie!

Praca dla Geulath Haarec musi iść przed każdą inną — przed wszystkiem, gdy siedzisz i gdy wstajesz, gdy idziesz twą drogą, nie zapomnij, że lud twój na wygnaniu żyie i że twoja Ojczyzna w kajdanach leży. Każda inna robota syońska pozostanie bez błogosławieństwa, jak długo nie wypełnimy nakazu: „Pidjon Szwujim“ i nie wykupimy Erec Israel.

Jerozolima, Kislew 5683.

Dyrektorjum palestyńskie: przew. Usyszkin, S. A. van Vriesland, agr. I. Walkansky.

Biuro centralne: przew. agr. I. Ettinger, Dr. A. Granowsky, Dr. A. Zweig.

Z konwentu seniorów.

Echa ponadziałkowych zaburzeń.

Warszawa, (telef.). Dziś odbyło się posiedzenie Konwentu Seniorów, na którem z ramienia Koła żydowskiego uczestniczyli Dr. Thon i Dr. Reich. Na wstępie marszałek Rataj zwrócił się do Konwentu z prośbą o upoważnienie go do wezwania rządu w sprawie zamknięcia ulicy Wiejskiej przed wszelkiemi manifestacyami. również marszałek ma zażądać, aby rząd pociągnął do odpowiedzialności tych funkcyonaryuszy policyi, którzy w poniedziałek nie przepuścili posłów do Sejmu.

Wicemarszałek Moraczewski domaga się rozszerzenia terenu zamkniętego, t. jest by zakazem objęto również plac Trzech Krzyży i Al. Ujazdowskie. Konwent na to się zgodził.

Pos. Rudziński (Wyzwolenie) porusza sprawę zatargu pomiędzy senatorem Zubowiczem a przedstawicielem „Gazety Warszawskiej“ p. Olszewskim i domaga się zakazu wstępu dla p. Olszewskiego do Sejmu. Poseł Głąbiński żąda, by przedtem Konwent zapoznał się z tą sprawą w bezstronnem oświetleniu.

Wywiązuje się polemika między pp. Głąbińskim a Rudzińskim, w której Rudziński zwraca uwagę, że nie można tolerować napadów czynników pozasejmowych na posłów i senatorów w gmachu sejmowym. Jeżeli Konwent nie da satysfakcyi, wówczas „Wyzwolenie“ musiałoby się chwycić samoobrony.

Marszałek Rataj stwierdza, że urzędowo nie otrzymał żadnej skargi w tej sprawie, będzie mógł zająć stanowisko, gdy taka skarga wpłynie.

P. Dr. Thon zwraca uwagę na pogróżki ekscesów antyżydowskich, zapowiedzianych na czwartek i żąda od marszałka, by zwrócił na to uwagę rządu.

Marszałek Rataj odpowiedział że jako marszałek nie jest do tego upoważniony, może brać w obronę tylko posłów. Interwencye jego innego rodzaju w imieniu Sejmu możliwe są tylko po upoważnieniu Konwentu Seniorów.

Poseł Rudziński „Wyzwolenie“ dzieli obawy Dr. Thona.

Poseł Dr. Reich: Skoro ostatnim razem pociągnęliśmy post factum rząd do odpowiedzialności nietylko za zniewagę posłów, ale za wszystkie awantury uliczne, Obecnie winniśmy działać w ten sam sposób prewencyjnie. Kompetencya marszałka jest także i z tego powodu formalnie uzasadniona, bo wszelkie ekscesy w mieście odbijają się ujemnie na pracy Sejmu. W razie odmowy marszałka interweniowanie u rządu stawiam wniosek formalny, by Konwent udzielił marszałkowi formalnego upoważnienia.

Marszałek Rataj: W prawie kompetencyi tej nie dopatruję się, jednak interweniując u rządu w sprawach poruszonych, zwrócę w charakterze posła także uwagę na obawy przez posłów żydowskich żywione.

Z kolei Konwent rozpatrzył projekt podziału klucza komisyjnego między kluby. Wyłoniły się wątpliwości, szczególnie ze strony lewicy, wobec czego załatwienie tej sprawy odroczono do czwartku. Marszałek Rataj proponuje w końcu, aby czwartkowe posiedzenie Sejmu ograniczyło się do załatwienia spraw formalnych. Za tem oświadczył się pos. Dr. Reich ze względu na konieczność zachowania rzeczowości w pracy Sejmu. Pp. Głąbiński i Moraczewski godzą się na to pod warunkiem, że marszałek oznajmi z trybuny, iż wobec podania się rządu do dymisyi, wnioski nagłe w sprawie zajść ostatnich znajdą się na porządku dziennym. gdy ławy rządowe będą obsadzone.

Warszawa, 13. grudnia. (Pat). Dzisiaj popołudniu marszałek Sejmu Rataj zwołał posiedzenie Konwentu Seniorów celem dokonania podziału miejsc w komisyach sejmowych, według planu opracowanego przez kancelaryę sejmową. Na propozycyę posła Moraczewskiego i Bagieńskiego postanowiono sprawę odroczyć do jutra, celem włączenia do protokołu pewnych poprawek. W związku z wypadkami z 11. bm. oświadczył marszałek, że zamierza wystąpić do ministra spraw wewnętrznych z propozycyą, aby wydał rozporządzenie, zakazujące gromadzenia się większych tłumów w okolicy gmachu sejmowego i aby pociągnięto do odpowiedzialności tych funkcyonaryuszy policyi, którzy ze złej woli czy też z niedbalstwa uniemożliwili przybycie do Sejmu posłom i senatorom w poniedziałek 11. bm. na uroczysty akt zaprzysiężenia. Co do czwartkowego plenarnego posiedzenia Sejmu oznajmił marszałek, że posiedzenie to będzie miało charakter formalny, gdyż rząd będzie już w stanie dymisyi. Na posiedzeniu tem będzie odesłany do komisyi szereg pilnych ustaw, celem przygotowania materyału do dyskusyi na plenum. Najbliższe posiedzenie po feryach świątecznych zostanie zwołane na 28. bm. Na posiedzeniu tem rozpatrywany będzie projekt ustawy o trybunale stanu i prowizoryum budżetowem za pierwszy kwartał 1923, oraz nowy premier wygłosi prawdopodobnie expose rządowe.

Millerand - Pilsudski.

Warszawa. (Pat.) Naczelnik Państwa otrzymał od prezydenta Rzeczypospolitej francuskiej następującą depeszę: W chwili gdy Wasza Ekscelencya z własnej woli opuszcza najwyższe stanowisko, na które 4 lata temu powołały pana zaufanie i wdzięczność narodu, pragnę korzystając z tak pochlebnego dla mnie stosunku osobistego nawiązanego przez nas w ciągu naszego przeszłorocznego spotkania dać wyraz zarówno uczuciu mojej niezmiennej przyjaźni dla Waszej Ekscelencyi jako też pełnej wdzięczności za skuteczną i wydatną pomoc, którą rząd francuski i jego przedstawiciele zawsze u Waszej Ekscelencyi znajdowali. Francya nie zapomni nigdy, że przez pana właśnie odnowione i utrwalone zostały tradyycjne węzły przymierza, które łączą oba nasze kraje.

—o—

Millerand - Narutowicz.

Warszawa. (Pat.) Prezydent Rzeczypospolitej Narutowicz otrzymał od prezydenta Rzeczpospolitej francuskiej następującą depeszę gratulacyjną: Proszę Waszą Ekscelencyę o przyjęcie moich serdecznych i szczerych powinszowań z okazyi wyboru na prezydenta Rzeczpospolitej. Jestem przekonany, że rządząc się demokratyczną konstytucyą, której pierwszym tak szczęśliwem wykonaniiem był wybór pana, Polska dopełni swych wielkich przeznaczeń ku pożytkowi pokoju świata i dalszego zacieśnienia węzłów, które łączą nasze sprzymierzone kraje. Uczucia, których dał pan tak liczne dowody w szczególności w okresie pańskiego urzędowania powiększają jeszcze moje pełne zaufanie w świetność Polski w czasie pańskiej prezydentury.

Do Prezydenta Narutowicza.

Warszawa. (AW). Prezydent Rzeczypospolitej otrzymał w dalszym ciągu depesze gratulacyjne od fińskiego ministra spraw zagranicznych Venneli, premiera serbskiego Pasicz, rumumuńskiego ministra spraw zagranicznych Duca, oraz dyrektora Politechniki w Zurychu i wielu innych.

Warszawa. (Pat.) Dziś o godz. 12 w południe złożył Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej wizytę poseł włoski Tomassini i wyraził prezydentowi z polecenia włoskiego prezydenta ministrów Mussoliniego oraz w imieniu własnem najszczersze życzenia i wyrazy uczucia radości z powodu wybrania go na ten wysoki urząd.

—o—

Dziś obejmie nowy Prezydent władzę.

Warszawa 13. Pisma donoszą że dzisiaj o godz. 17 udała się do Belwederu Rada Ministrów w pełnym składzie, celem pożegnania ustępującego Naczelnika Państwa.

Warszawa 13. Uzupełniając urzędowy komunikat o przekazaniu władzy przez p. Naczelnika Państwa p. Prezydentowi Rzeczypospolitej komunikują pisma wieczorne co następuje: Jutro o godz. 12 w południe odbędzie się w Belwederze uroczystość przekazania władzy Nowo obranemu Prezydentowi Rzeczypospolitej w uroczystości tej towarzyszyć będzie premier Nowak, marsz. Sejmu Rataj, marsz. Senatu Trąmpczyński i inni. O fakcie przekazania władzy wydany będzie protokół, poczem p. Narutowicz obejmie natychmiast władzę. Tego samego dnia p. Prezydent Rzeczypospolitej przyjmie p. Prezydenta Ministrów który wręczy mu dymisyę gabinetu. Według przypuszczenia dymisya na razie nie będzie przyjęta, aż do czasu wyjaśnienia sytuacyi parlamentarnej, któraby wskazywała, na jakich siłach będzie można oprzeć przyszły rząd.

Dementi.

Warszawa. (PAT) Ministerstwo spraw zagranicznych komunikuje: Wiadomość jaka okazała się w prasie o tem, jakoby p. prezydent Rzeczpospolitej wezwał delegata przy Lidze narodów por. Askenazego do Warszawy jest nieprawdziwa.

—o—

Żydzi!

Zbliża się święto Chanuki — Wielka Rocznica Narodowa, rocznica czynu makabejskiego, który niezapomniany tkwi w żywej pamięci narodu żydowskiego. Niema Żyda, któryby w tych dniach z dumą nie wspominał bohaterskich Makabeuszy, którzy życie swe poświęcili w obronie gnębionego narodu.

Lecz czyż sama pamięć, samo wspomnienie jest wystarczającem uczczeniem narodowych bohaterów? Czyż czyn ich nie jest testamentem działania dla dobra ziemi, którą oni krwią swą zrosili, a która teraz, po długich wiekach historycznego snu, zwraca się znów ku rozprószonym po świecie swym dzieciom i nowego, wielkiego domaga się czynu?

Centrala Żyd. Funduszu Narodowego, wielki instrument odrodzeniowy żydostwa, przeniesiony niedawno do ziemi naszych Ojców śle oto z Jerozolimy posłanie do całego żydostwa i domaga się wytężenia sił, ofiarnego pospieszenia z pomocą dla urzeczywistnienia świętej Idei, mającej ziemię świętą w wieczyste Narodowi Żydowskiemu oddać posiadanie.

Żydzi! W dniach Chanukowych, w dniach narodowej uroczystości, w świetne Święto Makabeuszy niech nikt nie zapomni złożyć ofiarę na Żyd. Fundusz Narodowy, na jedyną instytucyę powołaną do zebrania środków dla pomnożenia i zwiększenia stanu posiadania narodu żydowskiego w Erez Israel.

Wielkoduszna ofiara na Żyd. Fundusz Narodowy jest jedynem godnem uczczeniem bohaterów, którzy życie swe narodowi złożyli w ofierze!

—o—

Centrala Żyd. Funduszu Narodowego dla Wschodniej Galicyi

Dr. Lauterstein, E. Katz.

„ALBA“ Ska z ogr. por. Lwów ul. Halicka 21 — Nowo-otwarty dział Jumpery, Sweatery, parasolki-pończochy jakość pierwszorzędna

Z konferencyi lozańskiej.

Wiedeń 13. „N. Fr. Presse“ z Lozanny: Przybył tam wczoraj b. turecki minister skarbu Dżawid bej, powołany przez Ismeda paszę z powodu trudności jakich nastręcza kwestya długu ottomańskiego między Francyą a Turcyą. Oczekują, że kwestya sporne będą szybko wyrównane, gdyż nastręczają one trudności raczej techniczne niż rzeczowe.

Bordeaux 13. Według doniesień „Tempsa“ z Lozanny sprawa porozumienia z rzeczoznawcami tureckimi w kwestyi ustroju cieśnin zdaje się być na dobrej drodze dzięki pojednawczym tendencyom sprzymierzonych. Dziennik zaznacza, że naogół dokonano już w projekcie sprzymierzonych tych zmian, których domagali się rzeczoznawcy tureccy. Obecnie pozostaje jeszcze do rozstrzygnięcia szereg punktów, które zostaną w najbliższym czasie poddane dyskusyi.

—ooo—

Międzynarodowy kongres pokojowy.

Haga. Pat. Przemawiając na międzynarodowym kongresie pokojowym Radek popierał walkę klas przy pomocy akcyi zbrojnej. Vandervelde zaznaczył w swej odpowiedzi, że bolszewicy uczyniliby lepiej, gdyby uwolnili Gruzyę i nie wykonywali wyroków śmierci na socyalistach. W dalszym ciągu oświadczył Vandervelde, że jeżeli z jednej strony wojna powinna być zwalczana wszelkimi możliwymi środkami, to z drugiej strony należy utrzymać słuszne prawa do obrony Francyi i Belgii, oraz ich prawa do odbudowy zniszczonych okolic.

Z posiedzenia regulaminowej komisyi senackiej.

Warszawa. Pat. Na dzisiejszem posiedzeniu regulaminowej komisyi senackiej rozpatrywano w dalszym ciągu projekt regulaminu wewnętrznego. Przyjęto w drugiem czytaniu szereg artykułów dotyczących porządku dziennego obrad wniosków formalnych i głosowania. Następne posiedzenie jutro o godz. 14.

—o—

Konferencya w Moskwie zamknięta.

Moskwa. 13. XII. (Pat). Wobec zamknięcia konferencyi rozbrojeniowej delegacya polska opuszcza dziś Moskwę i przybędzie do Warszawy w piątek.

—o—

Prof. Baudouin de Courtenay.

Warszawa, 10. grudnia.

(i). W pierwszem głosowaniu odbytem dla wyboru prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej padło 103 głosy na nazwisko sędziwego profesora, stojącego zdala od aktywnego życia publicznego. Prof. Baudouin de Courtenay skupił wokół swej osoby wszystkie głosy mniejszości narodowych, reprezentowanych w Zgromadzeniu Narodowem.

Nie wyszedł z urny jako pierwszy w państwie obywatel, nie mógł być wybranym i — nie miał zostać wybranym. Wiadomo, że kandydaturę tę wysunęły stronnictwa mniejszościowe li tylko jako demonstracyjną i wiadomo również, że demonstracyę tę postanowiono i przeprowadzono bez wiedzy najpopularniejszego — jak się okazuje — w kołach mniejszości narodowych w Polsce Polaka.

W demonstracyi tej tkwi jednak głębszy sens. Wskazując na osobę prof. Courtenay, mniejszości narodowe nie zamierzały wcale skupić większości głosów Zgrom. Narod. na tę kandydaturę. Wiedziały z góry, że to wykluczone. Chciały tylko przez rzeczywisty udział w głosowaniu i uniknięcie oddania białych kartek, zamanifestować, że nie ograniczają się do roli protestujących przeciw złemu porządkowi ale że zgłaszają się z gotowością pozytywnej pracy państwowotwórczej o ile ich gotowość zrozumianą i przyjętą zostanie przez tego w pierwszym rzędzie, na kogo wybór ich pada. Tego dowód złożyły mniejszości w drugiem zaraz głosowaniu, w którem odrazu zrezygnowały z własnego kandydata, przerzucając głosy swe na najbardziej odpowiadającego im kandydata polskich stronnictw.

Niemniej jednak wchodzi do historyi Polski i do historyi walk mniejszości narodowych w Polsce o prawo do życia — nazwisko sędziwego prof. Courtenay jako symbol osobistości, żywej i istniejącej, zdolnej do przyciągnięcia wszystkich ludzi dobrej woli i wzbudzenia zaufania do Polski u wszystkich jej obywateli a tem samem do postawienia państwa polskiego w pierwszym szeregu państw nowoczesnych i praworządnych.

Na razie głosu tego nikt nie słucha i słyszeć nie chce. W chwili, gdy piszę te słowa gmach Sejmu otacza silny kordon policyi i wojska, broniący przystępu tłumowi rozagitowanemu przez nieodpowiedzialnych suwerenów chjenowskich. Tłum woła o głowę nowo-obranego prezydenta, jakkolwiek nie jest nim kandydat mniejszości ale tylko osobistość, która zdołała obok wszystkich polskich stronnictw lewicowych skupić także głosy mniejszości. Pod znakiem innego symbolu powiązi wojujący obóz nacyonalistyczny ludność, idącą na jej pasku do walki. Prowadzi ją do walki o inny cel, o Polskę, jako prywatną własność uprzywilejowanych obywateli.

A jednak cały naród polski i Polska jako całość z chlubą i dumą wspominać będą kiedyś nazwisko prof. Courtney'a, który wśród powodzi ego rozwydrzenia zachował wzrok trzeźwy, sąd jasny i serce szlachetne, który na istotę i zadania ojczyzny nie pod pryzmatem prywaty się zapatrywał i który możnością zdobycia zaufania uciśnionych przed światem zaświadczył, że choć wielu wokół najduje się grabarzy dobrego imienia Polski, ale nie brak też takich, którzy imieniu temu cześć przynoszą.

Głosy mniejszości rzucone na prof. Baudouin de Courtenay, były głosami zaufania dla męża, reprezentującego godnie ideę sprawiedliwości.

Po odroczeniu konferencyi londyńskiej.

Głosy prasy włoskiej i angielskiej.

Rzym. Pat. Prasa włoska omawia obszernie konferencyę londyńską „Messagero“ pisze: Spodziewamy się, że odroczenie konferencyi nie oznacza bynajmniej, aby między sojusznikami nastąpiły poważniejsze rozbieżności co do problemu niemieckiego. Utrzymanie, aż do ostatnich możliwości jednolitego frontu angielsko-francusko-włoskiego leży zarówno w interesie ententy, jakoteż w interesie pokoju europejskiego.

„Giornale di Roma“ pisze, mimo wysiłków podjętych ze strony angielskiej i włoskiej nic nie zdołało wzruszyć Poincarego. Prowadzi on politykę, która uwolniona od frazesów dyplomatycznych oznacza, iż Francya dąży do zajęcia węglowego zagłębia Ruhry. „Piccolo“ stwierdza, że Poincare był niewzruszony w swoich zamiarach okupowania zagłębia Ruhry.

„Il Mondo“ dowodzi, że powodem niepowodzenia konferencyi londyńskiej, tak jak wszystkich poprzednich konferencyi, oraz prawdopodobnie tych, które odbędą się w przyszłości, jest to, że przystępuje się do badań danego problemu z punktu widzenia finansowego i technicznego, podczas gdy powinno się rozpocząć jego badanie z punktu widzenia politycznego. Mówi się o gwarancyach finansowych, mając na myśli gwarancye polityczne, szuka się środków o budowy ekonomicznej Europy a zapomina się o równowadze politycznej.

Leafield. Pat. Prasa angielska omawiając konferencyę premierów ujawnia pewien żal z powodu odroczenia decyzyi, jednocześnie jednak z zadowoleniem przyjmuje fakt, że uniknięto wszelkiego naglego działania. „Times“ podkreślają że osobiste antagonizmy nie grały żadnej roli w sprawie odroczenia decyzyi. „Daily Chronicle“ twierdzi, iż niema w Anglii stronnictwa, któreby popierało propozycyę rządu francuskiego w sprawie zajęcia zagłębia Ruhry. „Daily Telegraph“ zaznacza, że rząd angielski uświadamia sobie że Francya, która tyle przecierpiała z powodu wojny z Niemcami i dziś boryka się z trudnościami ekonomicznymi, głucha jest na argumenty

„ALBA“ Ska z ogr. por. **Lwów ul. H licka 21** TANIE PODARKI NA GWIAZDKĘ 1 fl. perf my 1 fl. wody kolońskiej, 1 fl. wody do ust, 1 pasta do zębó v, 1 myd łko to let., 1 shampowia razem 6 przedmiot w 500 Mkp.

iż osłabienie ekonomiczne Niemiec może stanąć wpoprzek dążeniom Francyi.

Leafield. (Pat.) W Izbie Gmin wygłosił Bonar Law o konferencyi w Londynie prz mówienie, w którem udzielał między innymi wyjaśnień: Uważa iśmy za wskazane zastanowić się nad ogólną sumą jaką możnaby uzyskać od Niemiec, sojusznikom zaś, którzy nie otrrymali wszystkiego, czego się cpodziewali, uznałem za właściwe powiedzieć. że jesteśmy gotowi zredukować nasze pretensye. Za znaczyłem jednak, że skłonni bylibyśmy ponieść pewne ofiary tylko wtedy, gdybyśm wiedzieli, że w ten sposób można dojść do zał twienia sprawy odszkodowań. Nie warto by jednak decydować się na podobne ustępstwa, gdyby sprawa odszkodowań miała być w dalszym ciągu otwarta.

Paryż. Pat. Wolff. Poincare oświadczył wobec dziennikarzy, że entente cordiale nie będzie naruszona i dodał: nigdy nie powiedzia em, że myślałem o tem, by jak zastawu użyć okup cji zagłębia Ruhry, lub innych obszarów. W każdym razie — dodał — nie będzie powzięta taka akcya, któraby wymagała użycia choćby jednego żołnierza. Z drugiej jednak strony jest też pewne, że minął już czas pogróżek bez czynu. Jestem stanowczo zdecydowany, nawet gdybyśmy pozostali izo owani wystąpić przeciw Niemcom. W każdym razie przed 15 stycznia nie będzie żadnych zarządzeń. Jeżeli odroczono dyskusyę do 2 stycznia to nie oznacza to jeszcze żadnej straty czasu.

Wiedeń. (AW.) „W. Alg. Zeit.“ i N. Fr. Presse“ podają z Paryża n iepotwierdzone i tendencyjne wiadomości jakoby między Millerandem, Poincarem i poszczególnymi członkami gabinetu francuskiego zachodziły poważne różnice zapatrywań, wobec czego nie jest wykluczone przesilenie gabinetowe. Paryski korespondent „N. Fr. Presse“ twierdzi, że dalsze rokowania między sojusznikami mają na celu umożliwienie kompromisu. W Paryżu ogólnie sądzą, że sytuacya wyjaśniłaby się znacznie, gdyby Niemcy przedłożyły nowe, rozumne i bardziej wyczerpujące propozycye, aniżeli te, które wysłali do Londynu.

Leafield, 13. grudnia. (Pat). Odpowiedź, jakiej premierzy zebrani na konferencyi londyńskiej udzielili „Excelsiorowi“, stwierdza, że w obecnych warunkach niemieckie propozycje nie usuwają trudności, jakie się napotyka przy rozwiązaniu sprawy odszkodowań.

Nauen, 13. grudnia. (Pat.) Na posiedzeniu Rady ekonomicznej, na którem był obecny prezydent Rzeszy Ebert, oświadczył kanclerz Cuno, że nigdy jeszcze nie było tak potrzebne skupienie wszystkich sił ekonomicznych dla znalezienia rozwiązania zadań, które zaciężyły na ekonomicznem życiu Niemiec.

Paryż. 13. XII. (Pat). Wolff. — Prezydent ministrów Poincare po powrocie z Londynu przyjął przedstawicieli prasy, którym oświadczył między innymi, że konferencya dała bardzo ciekawe wyniki w kwestyi długów międzysojuszniczych. Mianowicie przyniosła ona cofnięcie noty Balfoura oraz możliwość uregulowania długów Francyi względem Anglii, przy pomocy bonów skarbowych seryi C., niezależnie od stanowiska St. Zjednoczonych.

—o—

Ameryka zajmuje się żywo zagadnieniami europejskiemi

Londyn, 13. XII. (Pat). Biuro Reutera donosi z Waszyngtonu, że w Białym Domu oświadczono, że rząd amerykański żywo zajmuje się zagadnieniami europejskimi a w szczególności kwestyą odszkodowań i że wobec tych zagadnień nie zajmuje bynajmniej stanowiska obojętnego.

Gdańsk, 13. XII. (Pat). W dniu 12. b. m. wysoki komisarz Hacking wydał decyzyę w sprawie utworzenia przez Polskę na terytoryum w. m. Gdańska dyrekcyi kolejowej, obejmującej pewne linie kolejowe na terytoryum polskiem, oraz koleje na terytoryum wolnego miasta. Wysoki komisarz stwierdza, że żądanie to niema podstaw prawnych. Co się tyczy dogodności, to sprawa przemawia na korzyść rządu polskiego. Trudno jednak, aby kwestya dogodnościi górowała nad prawem w tym wypadku. Wobec tego generalnym komisarz stwierdza, że Polska niema prawa utrzymania na gdańskiem terytorjum dyrekcyi kolejowej, administrującej kolejami innymi, aniżeli tymi,, które leżą w obrębie terytorjum w. m Gdańska, o ile w tym względzie nie dojdziie do porozumienia z w. m. Gdańskiem.

O ochro ę mniejszości w Turcyi.

Lozanna. (PAT) Na posiedzeniu komisyi politycznej omawiano sprawe ochrony mniejszości. Curzon podkreślił konieczność włączenia do traktatu klauzul mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa mniejszościom chrześcijańskim w Turcyi i Turkom w Europie. Barrere, Garroni i Venizelos zaaprobowali propozycyę Curzona. Ismet pasza dał historyczny zarys poruszonego zagadnienia, poczem zaznaczył, iż kwestya mniejszości zostanie uregulowana wówczas, jeżeli zaniechaną z stanie interpelacya z zewnątrz oraz jeżeli nastąpi wymiana ludności tureckiej i greckiej. Curzon wyraził niezadowolenie z odpowiedzi delegacyi tureckiej.

—o—

Polityczny attache angielski przy światowej syjon. organizacyi.

Jerozolima. (ŻBK.) Na ostatniem posiedzeniu palestyńskiej egzekutywy syonistycznej przywitał przewodniczący M. Usyszkin pułkownika Kishe'a, który otrzymał stanowisko politycznego attache przy syonistycznej egzekutywie. W odpowiedzi swej zaznaczył pułownik, że trudność zadania potęguje jego wolę wzięcia na si bie odpowiedzialności związanej z jego stanowiskiem.

Z życia żydowskiego.

— **Arabowie bojkotują wybory** Z Jerozolimy donoszą: Agitacya arabska w kierunku bojkotowania wyborów do Rady ustawodawczej rozwinęła się w niezwykły sposób. Biorą w niej udział arabscy burmistrzowie szeikowie i inne oficyalne osobistości. Sekretarz arabskiej egzekutywy ogłasza publicznie, że muzułmańsko-chrześcijańskie stowarzyszenie postanowiło wysłać agitatorów do wsi w Galilei celem agitacyi przeciw wyborom. To samo czyni stowarzyszenie arabsko-chrześcijańskie w Jerozolimie.

— **Klątwa na syonistów.** Z Pragi donoszą, że przed niedawnym czasem ortoksyjne biuro w Preszburgu rzuciło klątwę na syonistów i mizrachistów, oświadczając że są wrogami wiary. Klątwa która jest bardzo ostra zakazuje wszelkich stosunków towarzyskich w szczególności zaś zawierania małżeństw z syonistami. Obecnie donoszą, że rabin z Munkacza Schapira poszedł jeszcze dalej i obłożył klątwą także członków „Agudas-Israel“

— **Kamenew i Lunaczarski o teatrze „Habimah“.** Zastępca przewodniczącego Rady komisarzy ludowych odwiedził niedawno hebrajski teatr w Moskwie. Po przedstawieniu wpisał do księgi gości następujące słowa: Ucieleśnienie w obrazach duszy narodu, który jest wielki przez swe cierpienia i potężny w swych dziełach jest rzeczą wielką. „Habimah“ zapisała swe imię w historyi kultury. Teatr odwiedził również komisarz oświaty Lunaczarski wyrażając się o nim z wielkiem zadowoleniem.

Wybory do Rady Izby Lekarskiej we Lwowie.

Lwów 11 grudnia.

Przy pierwszych wyborach do Rady Izby Lekarskiej we Lwowie w dniu 10. grudnia 1922 r. członkami Rady Izby wybrani zostali lekarze:

Sęk F., Kohlberger W., Hinze R., Papee J., Kuhn A., Kwiatkiewicz S., Zgórski K., Szymański H, Opieński J., Zadurowicz E., Wachnianin M., Zielński I., Halban H., Chalbazany D. Walichiewicz T., Kubisztal St., Herscher I., Bendel S., Świtalski M., Pelczar Z., Milewski T., Domaszewicz A., Zalewski T., Kułakowski R., Nowicki W., Sawicki A., Ferensiewicz M., Zabłocki St. Andrzewski M., Wajgiel E., Czechowicz F., Porycki B., Allerhand H., Korolewicz B., Porajewski J., Moszkowicz J., Drzymalik S., Pisek W.

Ponieważ na 39 mających być wybranymi Członków Rady Izby tylko 38 otrzymało większość bezwzględną głosów, odbędzie się powtórne głosowanie na 1 Członka Rady w dniu 14. stycznia 1923 od godz. 9 do godz. 21 w biurach Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia we Lwowie.

Z sali koncertowej.

Koncert kompozytorski A. Stadlera.

Lwowskie Towarzystwo śpiewackie „Bard“ urządziło w niedzielę koncert złożony wyłącznie z utworów Alfreda Stadlera. W koncercie tym współdziałali oboje chóru i kompozytora, który dyrygował, pani Celina Nahlikówna, Romuald Cyganik i orkiestra Tow. „Zespół młodych muzyków“. Ogólne wrażenie z koncertu było dodatnie, przekonaliśmy się, że p. Stadler jest kompozytorem, obdarzonym talentem, który wprawdzie na razie nie kroczy jeszcze po drogach zupełnie oryginalnej, lecz który ma jeszcze przyszłość przed sobą i przy dalszej energicznej pracy a zwłaszcza przy zastosowaniu większej dozy samokrytycyzmu niezawodnie dojdzie do dobrych rezultatów. To cośmy słyszeli na onegdajszym koncercie, a więc znana nam już Uwertura do opery „Warszawianka“, dalej utwory chóralne z solem sopranowem i towarzyszeniem orkiestry, ballada „Alpuhara“ i wreszcie pieśni solowe znalazły poklask i uznanie pomimo niejednych usterek w wykonaniu. Sola, jakoż pieśni solowe wykonali bardzo dobrze pna Nahlikówna i p. Cyganik, akompaniował zaś p. Wojnarowicz.

Alfred Plohn.

Z sali odczytowej.

Bruno Jasieński i Współczesna poezya rosyjska.

Wieczór Jasieńskiego poświęcony był współczesnej poezyi rosyjskiej tj. porewolucyjnej. Prelegent pragnął dać obraz siły i wyzbycia się młodych tematów, któ-

„ALBA“ Nowo-otwarty dział
Ska z ogr. por. Wyborowej
Lwów garderoby dzie innej
ul Halicka 21

re są tej literatury cechą wybitną obok mozolnego trudu nad rzuceniem na papier wizerunku nowego człowieka, tego, który jest tej rewolucyi nosicielem i wykładnikiem. Pobieżnie scharakteryzował prelegent futuryzm i maginizm i akmeizm i inne kierunki. Nie słyszało się jednak ani słowa o Bloku, o Sewerjaninie. Nie widziało się ani przez chwilę egzotyzmu poezyi robotnika, nie czuło się tej potęgi z której wyrosła i którą do gruntu nacechowana jest poezya mesyanistów ros. W drugiej części odczytu p. Jasieński odczytał szereg utworów, wprowadzając w atmosferę kultu proletaryatu. (F.).

—o—

Rozprawa przeciw komunistom.

Ośmnasty dzień.

Do godz. 12. w południe trwało przesłuchanie kom. Iwachowa w tym kierunku, gdzie każdy z alegatów rozprawy, a więc wszystkie odezwy, listy, pisma itp. znaleziono. Świadek mając przed sobą poważny plik notatek i aktów, udziela szczegółowych wyjaśnień zasłaniając się tu i ówdzie tajemnicą urzędową. Po wyczerpaniu tej części przesłuchania przewodniczący rozprawy wzywa świadka do podania, co wie o każdym z oskarzonych. Po scharakteryzowaniu osoby osk. Królikowskiego i dr. Grosserowej zabiera głos obrońca dr. Duracz, który stwierdza że świadek zamiast podawać informacye mogące mieć znaczenie dla rozprawy zeznaje w charakterze i w tonie eksperta a nawet oskarzyciela, porównując dowody rzeczowe, zestawiając je i ważąc ich prawdziwość.

Prokurator zaznacza w tem miejscu, że dowód przeciw osobom, biorącym udział w ruchu konspiratywnym nie może być przeprowadzony w sposób taki jak to jest praktykowane w zwyczajnym procesie. Jeżeli więc świadek mówi o źródłach konfidencyjnych to w niczem to dowodowi temu nie ubliża.

Obr. dr. Grek: Wczorajsza uchwała trybunału co do sposobu przesłuchania świadka została zupełnie mylnie zrozumiana i zastosowana. Nie ulega kwestyi, że jest rzeczą obojętną skąd pochodzi dowód ale należy badać jego wiarygodność i prawdziwość. To, co tu cytuje świadek jest poniekąd karykaturą dowodu. Nie chcę w niczem ubliżać panom szpiegom czy konfidentom, ale to co oni mówią nie musi być wiarygodne. Ich zeznania mogą być dyktowane chęcią zysku, zawiścią, zemstą itp. Nie wystarcza tedy powiedzieć „wiem to z źródeł konfidencyjnych“ aby tego rodzaju twierdzenie było pełnowartościowym dowodem. Proszę tedy by trybunał zechciał na podstawie swej uchwały badać świadka tylko co do tych faktów, co do których ma wiadomości z własnego spostrzeżenia i co do których jako świadek może być słuchany.

Obrońca dr. Landau stwierdza, że świadek zamienił swą rolę, wdając się w argumentacyę i popierając oskarzenie.

Trybunał po naradzie postanowił przesłuchać świadka tylko w zakresie jego własnych spostrzeżeń.

Świadek zeznaje, że od posterunkowego Dąbrowskiego, który inwigilował Senyka wie, iż Senyk wraz z osk. Popielem nieśli jakąś walizę do kolei poczem wyjechali do Przemyśla. W kawiarni de la Paix, w kawiarni Ziemiańskiej i innych lokalach widywał przodownik Jędrzejów dr. Grosserową w towarzystwie Kriłyka, Senyka, Szneidra, Wańtucha, Teśluka i in. Do mieszkania Cichowskiego przy ul. Japońskiej wchodzili rozmaici oskarzeni.

Sędzia przyś.: Z tego, że wołał pan na konferencyi „gdzie Olga“ wynika, że wiedział pan z góry o tem, kogo pan zastanie na konferencyi.

Świadek: Tak, mogłem się tego domyśleć. Wiedziałem, że będą tam członkowie C. K., były członek C. K. Jung i wiedziałem że będzie tam jakiś delegat z Warszawy.

Sędzia przyś.: Jaką rolę odegrali Spiegel i Herzmann?

Świadek: Leon Spiegel nie był ani na chwilę konfidentem. Gdy schwytano go na sali, oświadczył, że chce wyjść ..... Gdy wyprowadzono go, skorzystał z tego że byłem w sąsiedniej sali. Tam przystąpił do mnie i oświadczył, że chce wszystko wyznać, co dotyczy jego i organizacyi. Kazałem wraz z innymi aresztować go, a wkrótce potem przesłuchałem go. Zeznania jego wyświetliły mi cały szereg nieznanych mi kwestyj. Ponieważ w chwili zeznań załamał się w komuniźmie i złożył mi tak wyczerpujące zeznania, uznałem za stosowne wypuścić go na wolność.

Sędzia przyś.: A Herzmann?

Świadek: Co do osób, które ze mną pracowały, oraz co do sposobu, jak doszedłem do pewnych informacyj, nie udzielam wyjaśśnień.

Sędzia przyś.: Gdzie miała odbyć się konferencya?

Świadek: Albo w gmachu starej dyrekcyi kolejowej, albo też pod pozorem wycieczki poza Lwowem, albo w zabudowaniach śśw. Jura. Że konferencya odbędzie się, dowiedziałem się późną nocą w piątek, d. 28. września (konferencya odbyła się w dwa dni później, t. j. w niedzielę).

Sędzia przyś.: Ponieważ oskarzeni twierdzą, że policya inspirowała sprawę, proszę mi powiedzieć, czy wpływał pan na to, by konferencya odbyła się w św. Jurze?

Świadek: Absolutnie nie. Już położenie cerkwi utrudniało mi możność przychwycenia uczestników. Z okna mógł ktoś z uczestników spostrzec maszerujący oddział policyjny i zaalarmować uczestników, którzy mogli zmieszać się z tłumem nabożnych w cerkwi. Ponadto szereg powikłanych kurytarzy utrudnia sytuacyę.

Sędzia przyś.: Czy wszyscy uczestnicy konerencyi byli panu znani z ich działalności, czy też zastał pan tam także takich, których pan nie znał?

Świadek: Tak! Byli i tacy. Np. Korbutiak, Meszaros, Moysa, Dus, Cybruch, Bergmann, Helo.

Prokurator: Ciągle tu mówią o prowokacyi. Proszę mi tedy powiedzieć, czy w swych czynnościach urzędowych uczynił pan kiedykolwiek coś, coby można nazwać prowokacyą lub co koliduje z ustawą?

Świadek: Absolutnie nie! Konfidentom nie wolno było inspirować czynności.

Obrońca Dr. Landau: Czy p. Spiegel był konfidentem?

Świadek: Wnioskuję, że nie.

Dr. L.: A skąd pan to wie?

Świadek: Sam Spiegel mi to oświadczył Zresztą w mojej działalności urzędowej absolutnie nie.

Dr. L.: A czy wiadomo panu, że ustawa zezwala na wypuszczenie na wolność tylkko tego, kto sam z własnej woli jeszcze przed odkryciem zbrodni, żalem powodowany, wyjawi zbrodnię. Dlaczegoż więc wypuścił pan na wolność zbrodniarza przyłapanego już na uczestnictwie w czynie karygodnym?

Świadek: Uważałem, że Spiegel załamał się w komuniźmie. A zresztą odpowiem na to mej przełożonej władzy.

Dr. L.: A czemu o zeznaniach tak ważnych, jak Spiegla, które spowodowały pana aż do wypuszczenia go na wolność, niema ani słowa w pańskiem doniesieniu.

Świadek: Nie chciałem narażać Spiegla na nieprzyjemności ze strony komunistów.

Dr. L.: A czemu innych oskarzonych, ktrzy zeznali obciążająco dla drugich, nie uwolniono?

Przewodniczący: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: Proszę o uchwałę trybunału.

Trybunał uchwala uchylenie.

Dr. L.: Jakiem prawem uniemożliwił pan prokuratorowi ściganie Spiegla?

Przewodniiczący: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: Proszę o uchwałę trybunału

Trybunał uchwala uchylenie.

Dr. L.: Czy znana jest panu sprawa Bergera?

Świadek: Tak, został skazany na kilka miesięcy więzienia.

Dr. L.: A czy wiadomo panu, że p. Leon Spiegel zetknął się z tą sprawą, że urzędował w tej sprawie i występował w niej?

Świadek: Nie.

Dr. L.: Oświadczył pan, że nie leżało to w pańskiej intencyi, by zjazd odbył się w świętojurskich budynkach. A czy może mi pan powiedzieć, że nie życzył sobie tego także Herzmann?

Przewodniczący: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: Czy na zapodaniach t. zw. „konfidentów“ można polegać, czy zasługują oni na zaufanie? Czy dobierał ich pan osobiście, czy kto inny?

Świadek: Dobieram ludzi ja.

Dr. L.: Wedle jakich zasad?

Świadek: Nie odpowiadam na to pytanie.

Dr. L.: Czy byli płatni?

Przewodniczący: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: Czy ci ludzie wstępowali do partyi komunistycznej?

Przewodn.: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: A czy nie mogło się zdarzyć, że „źródło“ takie fałszywie coś doniosło?

Świadek: Cytowałem z dowodami.

Dr. L.: Dlaczego rewizyi nie dokonano w sposób ustawą przepisany?

Świadek: Nie było czasu na to.

Dr. L.: A czy u Ustrzyckiej spisano protokół?

Świadek: Tak, jej zeznania są fałszywe.

Dr. L.: W doniesieniu pańskiem czytamy, że p. Królikowski ma bujną przeszłość kryminalną. Co pan ma przez to na myśli? Czy siedział w więzieniu i kiedy?

Świadek: Tak, w carskiem więzieniu.

Dr. L.: I na tej podstawie mówi pan o bujnej kryminalnej przeszłości?

Świadek: No tak!

Dr. L.: A dlaczego pisze pan w swem doniesieniu, że na wypadek uwolnienia p. Królikowskiego zastrzega pan sobie „wydanie go celem zastosowania przepisów administracyjnych“.

Świadek: Dostawienie p. Królikowskiego zastrzegł sobie pewien oddział wojskowy.

Dr. L.: Jakiż to?

Świadek: Nie powiem.

Dr. L.: Niechże pan powie: defenzywa.

Świadek: Tak.

Dr. L.: A czy wiadomo panu, że defenzywie zakazano mieszać się w sprawy osób cywilnych?

Świadek: Wiem o tem!

Dr. L.: Na jakiejże podstawie prawnej pisze pan o wydaniu go panu?

Przewodn.: Uchylam to pytanie.

Dr. L.: Zrzekam się dalszych pytań i protestuję.

Na tem rozprawę odroczono.

—o—

„ALBA“ Ska z ogr. por. Lwów ul. Halicka 21 Nowo otwarty dział Wykwintnej bielizny damskiej

Ze sportu.

Doroczne Walne Zgromadzenie Żydowskiego Klubu Sport. we Lwowie, odbyte onegdaj stało na bardzo wysokim poziomie. Zarząd Klubu z prezesem honorowym p. Dyrektorem Schotzem na czele rozwinął w roku bieżącym szeroką i owocną działalność. Zbudowano własne boisko i wywalczono miejsce w pierwszej kl sie LZOPN. Walne Zgromadzenie wyraziło jednogłośnie podziękowanie Prezesowi honorowemu Dyr. Schotzowi i ustępującemu Zarządowi i udzieliło mu absolutoryum.

W skład nowego Wydziału weszli: P. Dr. Roller prezes, pp. Dr. Steissel i Bodek wiceprezesi, p. Schargel senior sekretarz, p. Finkelstein skarbnik, p. Wittels zastępca, jako członkowie wydziału: pp. Dr. Better, Dr. Erb, Klein, Finsterbusch, Dr. Fleischer, Beigel junior, Begleiter, Dr. Fall i Neuwelt, jako zastępcy: pp. Dr. Fruchter, Hefter i Weinreb. Naczelnictwo sportowe: p. Szlesser naczelnik, p. Schargel junior zastępca, p. Schreier gospodarz. Komisya rewizyjna: pp. Beigel senior i Blank. W uznaniu zasług wybrano członkami honorowymi pp. Seeliga i Blanka. Sąd honorowy: pp. Dr. Manner, Dr. Enser, Dr. Finsterbusch, Dr. Kapper, Dr. Philipp i Dr. Fruchter.

NADESŁANE.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann otworzył kancelaryę we Lwowie przy ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Czwartek »Coppelia«.
Piątek »Dzieci Ziemi«.

Repertuar Teatru Nowości.

Czwartek »Japonka«.
Piątek »Słomiana wdówka«.

Repertuar Teatru Małego.

Czwartek »Gobelin«.
Piątek »Sublokatorka«.

TEATR ART. LIT. „U L“
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XII.
Od 9 do 19 grudnia r. b.

1) »Spr tna Zuzia« operetka.
2) Dział koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Noskowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

— **Premiera w teatrze »BAGATELA«** Rejtana 3. Od poniedziałku 11. grudnia b. r. nowy program: Część pierwsza: farsa »Gdybyście wiedzieli«. Część koncertowa: Ordonówna, Bronowski, Mirski, Osmolska. Część trzecia: krotochwila: »Jelinek«.

„Coppelia“ trzyaktowy balet Delibesa, wystawiony z całym przepychem kostyumów i dekoracyi, oraz świetnie grany przez pierwszorzędnych tancerzy jak pp. Kisanowa, Fortunato, dalej Biczówna, Łozińska. Faliszewski, Ciesielski, Morawski i cały corps de balet powtórzony będzie dziś i w sobotę.

— **Po raz ostatni „Gobelin“. Dziś to jest we czwartek daje Teatr Mały po raz ostatni doskonałą farsą Zalewskiego** z Rasińskim w świetnej roli paskarza Kulbasa.

— **„Słomiana wdówka“** nowa operetka przedewszystkiem cieszyć się będzie dużem powodzeniem dzięki kapitalnemu typowi jaki tworzy p. Tatrzański. Akt drugi, prawie komedjowy, wzbudza nieustannie śmiech audytoryum z powodu naprawdę nieprześcignionej gry Tatrzańskiego. Piękne postacie tworzą p. Brzeska i Rapacka a stylowe tańce ożywią całość.

— **Posiedzenie Rady miejskiej, które odbędzie się we czwartek dnia 14-go grudnia 1922 o godz. 6 wieczorem w sali posiedzeń Rady miej. w Ratuszu. Porządek dzienny: Podwyższenie taryfy podatku ładunkowego. Spr. p. r. Felsztyn. Podwyższenie podatku od biletów wstępu do kinoteatrów. Zamknięcie rachunkowe z administracyi teatrów miej. za sezon 1921/22. Regulamin obrad Rady miej. (dyskusya ogólna).**

— **Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej dla Wsch. Galicyi:**

1) wzywa swoich mężów zaufania i komitety lokalne o bezzwłoczne nadesłanie wszystkich bloków podatku partyjnego wraz z wykazami płatników i zebranych na podatek partyjny za ubiegły rok 5582 kwot, względnie reszty, gdyż akcya zbiórkowa za rok 5682 już zakończona i musimy w najbliższych dniach zamknąć rachunki;

2) wzywa ponownie w myśl odezwy swej umieszczonej w „Chwili“ i „Tagblacie“ z 29 listopada br celem rozwinięcia szerszej akcyi na rzecz utworzonego przy Egzekutywie „Funduszu pracy palestyńskiej i kulturalnej“;

a) o urządzenie w każdej miejscowości w najbliższych tygodniach wieczorku lub przedstawienia, którego dochód ma być przeznaczony w całości na tenże Fundusz,

b) o nadesłanie spisu osób, mogących złożyć jednorazowo po 2000, 5000, 10.000, 20.000 mkp. itd. na powyższy Fundusz.

— **Z powodu zasp śnieżnych** został wstrzymany z dniem 11. grudnia aż do odwołania ogólny ruch na linii Jaworów—Lwów.

— **Pociągi pospieszne Kraków-Gdańsk.** W dniu 15 grudnia będzie uruchomiona między Krakowem a Gdańskiem i z powrotem nowa para pociągów pospiesznych Nr. 1401 i 1402, które będą miały wagony sypialne. Odjazd z Gdańska godz. 18.25 przyjazd do Krakowa 10.10, odjazd z Krakowa 17.40, przyjazd do Gdańska 9.20. Przejazd podróżnych tymi pociągami odbywać się będzie na tych samych warunkach, jakie obecnie obowiązują na przejazd pociągiem pospiesznym 409 i 410 na linii Kraków—Poznań. Z dniem wprowadzenia tych pociągów wstrzymuje się bieg wagonu sypialnego między Poznaniem a Krakowem przy pociągach Nr. 409 i 410.

— **Redakcya „Mo ii“** wzywa współpracowników do nadsyłania artykułów, pod adresem J. Berber, Lwów Jachowicza 18.

— **W sprawie emigracyi do Meksyku.** Stowarzyszenia żydowskie w Meksyku przestrzegają emigrantów, pragnących wyjechać do tego kraju, a cierpiących na choroby oczu, że portowe władze sanitarne z niezwykłą skrupulatnością badają emigrantów, odsyłając z powrotem chorych najlżejszego nawet stopnia.

— **Płace urzędników sowieckich.** „Wcik“ ustalił minimum w miesiącu grudniu, które wynoszą w Moskwie i Piotrogdzie 34 miliony miesięcznie, w miejscowościach najtańszych zaś między 12 a 19 milionów, przy otrzymywaniu deputatów, wartość odlicza się od pensyi.

— **Echa zamachu n Hardena.** Przed sądem przysięgłym w Berlinie rozpoczął się proces przeciw sprawcom zamachu na Hardena. Na ławie oskarżonych zasiadają ziemianin Herbert Weichart i księgarz Albert Grenz. Główny sprawca zamachu Ankerman jak wiadomo zbiegł.

— **Laureaci nagrody Nobla.** W Sztokholmie odbyło się uroczyste wręczenie nagród Nobla. Nagrodę fizyki za r. 1921 otrzymał prof. Einstein, nagrodę fizyki za r. 1922 Bohr, nagrodę chemii za r. 1922 Anglik Aston, nagrodę literatury poeta hiszpański Bonavente Jacinto.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości giełdy zbożowej.

Lwów, dnia 13 grudnia 1922.

Obroty ożywione, ogólny obrót 90 ton.

Transakcye w pszenicy po 59000 i 59500 loco Lwów, w życie po 39300 loco Bolki wielkie, po 39000 loco Bełz, i po 39000 loco Lwów, oraz w owsie po 38000 loco Sokal. Zapotrzebowanie w zbożu twardem i owsie przewyższa podaż. Strączkowe i otręby poszukiwane.

W ziemniakach przemysłowych zapotrzebowanie lokalne. Popyt za sianem i słomą dobrej jakości.

Tendencya silnie zniżkowa, usposobienie bardzo ożywione.

Następne zebranie giełdy zbożowej odbędzie się w piątek dnia 15 grudnia 1922 o godz. 11-tej przedpołudniem.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 13 grudnia 1922.

W akcyach skromne obroty przy kursach utrzymanych. Za Naftę płacono 4.350, 4.300, 4.350. Za Ojkosy 20.250, 20.000 Za Zieleniewskiego 16.500. Za Gafoty 2.500, 2.000, 1.900 i 2.000. Za Parowozy 6.900, 7.000, 7.250. Za Pociski 2.900. Za Sierszy elektr. 2100. Za Karpality 4.300. Za Rakszawę 14.250. Za Bank Hip. 1.750, 2000. Za Ziemski Bank Kred. 1.900, 1.850, 2.000. Za Bank Rolniczy 5.150.

Targ pieniężny bardzo ożywiony a kursa dewiz zachodnich dalszą uzyskały zwyżkę.

Transakcye w Zurychu 3.425 3450 3.475 3.465, w Belgii 1.180, w dolarach 18.300 18.350 18 300, w Paryżu 1.300, w Pradze 578 58[illegible], w Berlinie 222.5 226 225.5, we Wiedniu 26 25, w Londynie 84,500 84.000 83.750 83.500.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 13 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 18100—00000, kanad 18000—00000, marniem. 2·28—2·30, leje 105·00—108·00, fr. franc. 1250—00 0, fr. szwajc. 3350—3400 kor. czeskie 565.00—570·00, funty szterl. 82000—83000, liry włoskie 870—000 Wiedeń 26—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3500—0000, guldeny holenderskie 6900—0000, fr. belg. 1150—0000, Berlin 2·20—0·00, Praga 575·00—000·00, lewy 100—00, kor. austr 26·50—00 00.

Tendencya silna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 13. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900—2100, Impex 350 450, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 475—525, Zieleniewski 16500 17500, Parowozy 6500— 7500, Trzebinia fabryka maszyn 8000— 8050, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4000—4500, Siersza el. I-III. 2300-2600 Oikos 21000— 4000, Pezet 3000 3500, Trzebinia ul. 10500—11500, Krakus 4000—4500. Ćmielów 10500—11500, Górka 25000—28000, Siersza 16500—17500

T. P. G. 16000—17000, Chodorów 26000 28000, Pocisk 3000—3500

Dolary ameryk. 17750—18750, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1270 1820 franki szwajcarskie 8425—8525 franki belgijskie 1150·00 funty szterlingi 83500—85500, marki niem. 2·15—2·35, kor. austr. 0·25 0·27 korony czechosł. 565·-585·00, liry włoskie 900—950, lejer rum. 000·00—000·00 korony węgierskie 0·00-8·00 korony duńskie 0000·00—000·00 floreny holenderskie 7400·—7600.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 13 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 18375.00 18275·00 dolary kanadyjskie 18200—00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·25 0·00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 000·00

Czeki na Belgię: 1200·00 1190·00, Berlin 2·21 2·25 — Gdańsk 2·22½, 2·25 Londyn 84500—84900·00—84700·00 Paryż 1306·00 1300·00, N. Jork 18375 18225 Szwajcaryę 3482·50 3475·00 Wiedeń 0·26 — 0·00, Włochy 931·00, Holandya 7425, Praga 590·00—582·00

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03½—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 13 bm. Berlin 0·06⅜, Praga 16·65— Nowy Jork 528·25 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 3·2½, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·35, Zagrzeb 1·65, Warszawa 0·03¼ Paryż 37·35 Londyn 24·40, Holandya 212·00, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 13. bm. Berlin 0·06½, Holandya 212·05 Nowy Jork 528·00, Londyn 24·49, Paryż 37·40, Medyolan 26·37, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 00·00, Praga 16·65, Budapeszt 0·23, Zagrzeb 1·65, Bukareszt, 3·20 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 13 bm. Amsterdam 28450·00, Zurych 13·4350, Berlin 8·55, Kopenhaga 14735·00, Bruksela 4804·00, Chryst. 13485·00 Sztokholm 19180, Zagrzeb 214·75, Budapeszt 30·65 Bukareszt 00·00 Londyn 328700, Praga 2227·00, Medyolan 3526·00, N. Jork 70.975·00 Paryż 5014·00, Sofia 544·50, Warszawa 3·95—4·05.

Marki niem. 8·70, marki polskie 3·75—4·05, fr. franc. 4955·00, szwajc. 13315·00, fr. belgijskie 4545·00, lewy bułgarskie 523·00, lei rumuńskie 417·00, liry włoskie 3192·50, funty szterl. 000000 dolary amer. 70.600·00 noty holenderskie 28300·00 noty duńskie 14570·00, noty norweskie 13330·00, czeskie 2210.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 18. bm.:

Renta majowa 1200·00, austr. renta koronowa 1000, węgierska renta koronowa 8.200, Losy tureckie 480·000—, Renta lutowa 2600·00 Anglobank 86·200 Bankverein 200·00 Bodenkreditanstalt 64·00, Kreditanstalt 420·00, Bank depozytowy 14800 Laenderbank 80000, Merkury 21000 Unionbank 47000·—, Ziwnosteńska banka 800.000 Kolei półn. 10·100·000 Kolej południowa 174900 Alpiny 31·5·000, Berg- und Huetten 25·00·000 Krupp 353.000 Poldihütte 690·00, Praget Eisen 1,360.000, Rima 313·000, Skoda 920·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 470.000 Fanto 000.000·—, Galicia 7,500.000 Schodnica 800.000, Gal. Karpaty 1,340·000—, Koleje austryackie 720·000 Losy węgierskie 000·—, Priorytety kolei półn. 55400·— Kolej Lwów-Czern. 325·000, Bank obrotowy 20·00.

NADESŁANE.

Markus Glaser — Helena Redlich
Złoczów — Rawa Ruska
zaręczeni w grudniu 1922.

DROBNE OGŁOSZENIA

POMOC LEKARSKA.

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Atoyka 1 (róg Pańskiej)

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów elektrolizą brodawek, znamion. 11549

Dr. Maksymilian Roller
ord. W CHOROBACH DZIECI od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10 71

Dr. Regina Reichenstein = Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8—9 i od 2—4 pl. Halicki 7 nad kawiar. Centr.).

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—5.

KUPNO — SPRZEDAŻ

Meble używane kupuje, sprzedaje z 10 lat, komisowo, oglądać 10—1, 3—4 Gródecka 55, I. p. ganek lewo 11851

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

MEBLE-HAUS, Lwow, Krasickich 10-a poleca ze składu wacce i kamienie młyńskie. 11372

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

DWA pokoje i kuchnia z przynależnościami obok przystanku tramwajowego zamienię chętnie na takie same lub większe w śródmieściu albo boczna śródmieścia, warunki dogodne do Administracyi pod »Gotowa«. 11813

WOLNE POSADY.

Lepsza panna Żyd. z prowincyi do 7-mioj dziewczynki i pomocy w gospodarstwie domowem za dobrem wynagrodzeniem zostanie przyjęta. Dobre referencye wymagane. Zgł. w Administracyi »Podpora gospodnia«. 11845

Poszukuję pedagoga ewent. wychowawczynię do 7 letniego chłopca na wieś do dworu. Zgłoszenia Ringler, Słonecznа 11 a. 11816

Poszukuję panny do domu do nauki gry fortepianu. Zgłoszenia Reia 9, I p., drzwi 4. 11828

INTERESA HANDLOWE.

Lekarza jako spólnika poszukuje Zakład dentystyczny we Lwowie. Zgłoszenia do Administracyi pod »Lekarz«. 11824

Wspólnika z kapitałem celem rozszerzenia przedsiębiorstwa handlowego we Lwowie poszukuje. Oferty pod »M. 10« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 1. 11817

Do obszernego frontowego lokalu celem rozszerzenia interesu (handel skór i przyborów szewskich) poszukuję wspólnika z kapitałem 5—6 milionów Mp. Zgłoszenia do Adm. pod »Kupiec«.

Wynagrodzenie dam za wskazanie odpowiedniej miejscowości na prowincyi z lokalem na otwarcie kancelaryi adwokackiej. — Zgłoszenia do Administracyi »Chwili« pod »Kawaler«. 11836

Bez odstępnego tylko za włożeniem odpowiedniego kapitału przyjmę jako spólnika odpowiednią osobę lub pannę do sklepu obszernego przy bardzo ruchliwej ulicy. Informacye z grzeczności: Sklep korzenny, Mochnackiego 26. 11810

MAŁŻENSTWA.

TRZY BOGINIE mają list w Administracyi Bibljogr. 11872

ROŻNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, »filety« wykonuje Chmielewska, Chorążczyzna 24. 11563

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

Wyjeżdżam do Wiednia 18. bm. wracam około 1. stycznia. Przyjmuję zlecenia między 2—3 popoł. Żółkiewska 10 mieszkanie. 11871

NAUKA i WYCHOWANIE

Ogólnego wykształcenia, niemieckiego, polskiego, historyi, literatury, korespondencyi bon tonu, udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, II. p.

Szkoła gry na fortepianie Adeli Rotter-Hochfelderowej Bernsteina 1, II. p. 11457

Poszukuję nauczyciela do angielskiego i geometryi wykreślnej do III. klasy realnej Sykstuska 44, drzwi II. 11866

BATOREGO 3ł. »Ecole francaise«. Najszybsze wyuczenie stenografii, jakoteż języków obcych. Rodowite siły.

POSAD POSZUKUJĄ.

Kupiec lat 30 zupełnie zaufany poszukuje jakiegokolwiekbądź zatrudnienia (branża obojętna) jako inkasent, kasyer lub t. p. może zastąpić buchaltera. Złoży poważną kaucyę. Zgłoszenia pod »Kupiec« do Biura ogłoszeń Scherera, Pasaż Hausmana. 1813

Urzędnik naftowy z dłuższą praktyką biurową poszukuje zajęcia popołudniowego w jakimkolwiek przedsiębiorstwie jako buchalter-bilansista lub korespondent zagranicznych języków: niem., franc. i angielskiego. Zgłoszenia w Adm. »Chwili« pod »Naftowiec«. 11839

Magazynier młyna z dłuższą praktyką poszukuje posady w młynie lub w innem przedsiębiorstwie ewent. przyjmie pracę biurową. Łaskawe zgłoszenia M. Wagner dla I. Pozena, Gródecka 7.

Ukończona praktyczna gospodyni poszukuje posady u wdowca lub starszego pana dobrze sytuowanego, posiada długoletnie świadectwa. Zgłoszenia pod »S. F.« do Admin. 11868

Ogłoszenia.

Firma „Stroje damskie“
Acker i Blank pl. Maryacki 8
przyjmie zdolną sprzedawczynię tylko z pierwszorzędną praktyką.

Akwizytorzy
do zbierania ogłoszeń
zostaną przyjęci na korzystnych warunkach „TRYBUNA KUPIECKA“, przy Lw. Stow. Kupców, HETMAŃSKA l. 6/II. p.

Poszukuje się celem założenia
FABRYKI LIKIERU
spólnika fachowca
Z KAPITAŁEM.
Bliższe informacye. Biuro dzienników Brücka Kościuszki 2. 11864

Prośba do Pana Złodzieja.

Dnia 28. bm. skradziono mi w pociągu odchodzącym ze Lwowa o godz. 3-ej popoł. do Tarnopola walizkę skórzaną. Proszę Pana Złodzieja przynajmniej o zwrot mojej KSIĘGI KASOWEJ WRAZ Z ZAPISKAMI, która jest dla niego bez użytku a dla mnie stanowi wielką stratę. Książkę tę proszę wysłać pod opaską pod adresem 12874

R. Kniez, Podwołoczyska.

Emigranci i Reemigranci!

Kto chce mieć przyjemną i wygodną podróż do Ameryki,
Kto chce otrzymać wiadomości o wszelkich rozporządz. konsula amer. w sprawie wiz, affidavitów itp.,
Kto chce otrzymać wiadomości o rozporządzeniach władz w sprawie paszportów, obywatelstwa i t. p.,

Niech się zgłosi do popularnej linii:

„CZERWONEJ GWIAZDY"
„RED STAR LINE"

we Lwowie: ul. Sykstuska 29
w Tarnopolu: ul. Mickiewicza 31

które wysłało w ostatnim okresie emigracyi prawie połowę wszytkich emigrantów do Ameryki.

Okręty „RED STAR LINE" z oddzielnemi kabinami III. klasy na 2, 4 i 6 osób odchodzą co tydzień z Antwerpii i Gdańska.
CENTRALA w WARSZAWIE: ul. Marszałkowska l. 137 gdzie zwracać się należy do wydziału lwowskiego.
FILJE: Lwów, Tarnopol, Równe, Kowel, Wilno, Grodno, Brześć, Lublin.

Baczność reemigranci! Reemigranci mogą dostać pozwolenie na wyjazd do Ameryki bez affidavitu. Bliższych informacyi udzielają nasze biura.

Uwaga: W biurach naszych pisze się bezpłatnie depesze i listy w języku angielskim do krewnych w Ameryce. Listy wysłane są do Ameryki najszybszą pocztą lotniczą. Biura też chętnie udzielają ustnie i pisemnie wszelkich informacyi w sprawach emigracyi.

MOTORY dynamomaszyny, żarówki, telefony oraz wszelkiego rodzaju materyały elektotechniczne najlepszej jakości i po najtańszych cenach firma **Bernard Panzer**, — Lwów, Kopernika 17. 11378

Śniegowce NAJTANIEJ U FIRMY **„The Gentleman"** **Lwów, pl. Halicki 12.** (róg BATOREGO).

Papiery introligatorskie
Pudełka aptekarskie
Kasetki na pomadki
Pudła na kapelusze
POLECA 11881
KARTON, Chorążczyzna 9.

Firanki	Kapy na łóżka
Portyery	Materye meblowe
Chodniki	Story do okien
Dywany	Karnisze mosiężne
Linoleum	Ceraty
Tapety	Narzuty na otomany

poleca w największym wyborze 11861
E. Kiczales i A. Margulies
LWÓW, SYKSTUSKA L. 18.

Tor kolejki polowej
długości 1- o kilometra, na 60 cm. szerokości progów, 55—65 m/m wysokość szyn kupimy. — Zgłoszenia pod „L. W." do Firmy MERKUR, ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 82. 11711

Kobiety
które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer-trasse 109/14. 10788

OGŁOSZENIA
po cenach redakcyjnych przyjmuje Biuro Dzienników i ogłoszeń SOKOŁOWSKI, JAGIELLOŃSKA 7. 11859

WOLNE POSADY.

Praktykant zostanie natychmiast przyjęty u firmy Berkel i Amer Reiter i Ska, Pasaż Hausmana 9. 11861

Mundantki retynowanej piszącej biegle na maszynie systemu »Underwood« poszukuje kancelarya adwokacka Dr. Józefa Rabinera, Kopernika 10. Zgłoszenia po 7 wiecz. 11865

Inserujcie W CHWILI.

Mechaniczna Pracownia wyrobów
TRYKOTOWYCH
Warszawa Nalewki 33 m. 91
Ch. Wajcberg
Ceny przystępne
Warszawa, Nalewki Nr. 33 m 91
Poleca ZAKIETY damskie JUMPERY, REFORMY
oraz ubranka dziecięce dla chłopców i dla dziewcząt w wielkim wyborze naj. mode'e

Przybył na skład świeży transport
HERBATY ANGIELSKIEJ
w oryginalnem nowem opakowaniu własnej marki
„SIBUNION"
MARKA SIBUNION LONDON OCHRONNA
W paczkach 1/2—1/4—1/8 funt. Wagi netto.
Skład główny: WARSZAWA, Bielańska 18
TELEFONY: 10—72, 507—88, 258—14.
ODDZIAŁY: w POZNANIU, Garncarska 3
we LWOWIE, Batorego l. 36
w WILNIE, Dobrocz nny 2.
w KRAKOWIE, Wrzesińska 4
11862

Na Święta!
KAPELUSZE
PLUSZOWE, FILCOWE
marki Habig — Borsalino — Pless
we wszystkich kolorach i fasonach poleca
R. WALDMANA SYN, ODDZIAŁ DETAILICZNY **LWÓW, KAZIMIERZOWSKA 9.**

RYBY WĘDZONE szproty, bittlingi, marynaty rybne, jakoteż ryby surowe dla fabryk konserw rybnych dostarcza
Firma BRCIA TARTAKOWER, LWÓW, UL. KAZIMIERZOWSKA L. 21. — TEL. 591
wagonowo, jakoteż w mniejszych ilościach po cenach konkurencyjnych. Dla P. T. Restauracyi dzikie kaczki etc. Wobec drożyzny mięsa i drobiu poleca się zamówienia na ryby i dziczyznę już dziś uskuteczniać. — Towar absolutnie świeży.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Dzisiejszy numer zawiera 10. stronic.

Nr. 1356 Lwów, sobota 16. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

PRENUMERATA: [illegible] we Lwowie 3750 Mk, zamiejscowa 4000 Mk. [illegible] 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 000 Mk., ogłoszenia za pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza [illegible] główkiem . 485.000 »

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 9 ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.151.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Z obrad Sejmu.

Pp. Daszyński i Stroński o wypadkach poniedziałkowych.

Warszawa, 14. XII. (Pat). Na IV. posiedzeniu Sejmu marszałek Rataj zawiadomił o zwolnieniu inż. Kamieńskiego z urzędu ministra spraw wewnętrznych i poruczeniu tymczasowego kierownictwa tego ministerstwa p. Ludwikowi Darowskiemu, dotychczasowemu ministrowi pracy. Następnie pos. Łuckiewicz dopełnił przysięgi. Marszałek oznajmił, że otrzymał następujące pismo: Mam zaszczyt zawiadomić, że w dniu dzisiejszym złożyłem prezydentowi Rzeczypospolitej prośbę o zwolnienie mego gabinetu. Podpisany: Nowak. — Marszałek wyjaśnił, że jeżeli mimoto nie odwołał posiedzenia plenarnego Sejmu, to dlatego, że uważa za rzecz konieczną, żeby wpłynęły projekty ustawowe przedłożone przez rząd i aby komisye mogły przystąpić do pracy nad niemi.

Następnie bez dyskusyi odesłano w pierwszem czytaniu do odpowiednich komisyi następujące przedłożenia rządowe: Prowizoryum budżetowe na I. kwartał 1923, projekt ustawy o trybunale stanu, o trybunale kompetencyjnym, o uregulowaniu stosunków celnych, o izbach rolniczych, o zcalaniu gruntów. Sprawa wyboru 4 członków i 2 zastępców do komisyi kontrolnej długów państwowych została zdjęta z porządku dziennego, jak również wniosek nagły pos. Korfantego i tow. w sprawie wprowadzenia na G. Śląsku waluty polskiej, oraz wniosek nagły pos. Gdyka i tow. w sprawie wzrastającej ustawicznie drożyzny. Po przemówieniu pos. Brownsforda uchwalono nagłość i meritum wniosku o zawieszeniu krzyża na sali sejmowej.

Na tem porządek dzienny został wyczerpany i przystąpiono do wniosków nagłych. W związku z zajściami z 9, 10, i 11 b. m. zgłosiły kluby Wyzwolenia, Piasta, i PPS. wniosek w sprawie rychłego wniesienia projektu o ochronie Rzeczypospolitej. Te same kluby w innym wniosku domagają się zaprzysiężenia urzędników na konstytucyę. Powyższe kluby zgłosiły wniosek nagły w sprawie wrogich manifestacyi w dniu zaprzysiężenia prezydenta. Związek Ludowo-Narodowy, Chrześcijańska demokracya i klub chrześcijańsko-narodowy zgłosiły wniosek w sprawie wyboru komisyi śledczej do zbadania działalności socyalistycznych bojówek (sic!), klub PSL., NPR. w sprawie wrogich dla państwa manifestacyi w dniach 9, 10 i 11 b. m., wreszcie koło żydowskie w sprawie zaburzeń ulicznych i bezczynności władz. Przystąpiono do motywowania nagłości powyższych wniosków.

Pos Daszyński stwierdza, że wniosek PPS. nie jest wymierzony przeciwko armii, lecz przeciwko tym, którzy chcą wywołać zamieszki. Pos. Stroński stwierdza, że wniosek Wyzwolenia, Piasta i

sek o ochronie Rzeczypospolitej jest podyktowany głęboko wpojonem uczuciem troski o byt i niepodległość Rzeczypospolitej, konstytucyi i wymiaru prawa wobec wszystkich obywateli. Podłożem zajść jest ciemnota polityczna i zupełny brak pojęcia o najprostszych funkcyach prawnych powołanych do rządzenia organów Rzeczypospolitej. Została zdeptana pierwsza zasada demokracyi, mianowicie zasada panowania większości, a administracya nie umiała zabezpieczyć gwarantowanych przez konstytucyę praw. Destrukcya usiłuje przeniknąć w głąb armii polskiej. Granice geograficzne polskie wymagają konsolidacyi i obrony przez mur solidarnych piersi obywateli, a stać się mogły wskutek knowań bezbronnymi wobec wrogów. Najważniejszą jednak rzeczą jest groźba wojny domowej, do której hasło daje ten, kto nie polega na woli większości i kto znieważa i hańbi wolno obranego prezydenta. Niech nie myślą ci, że lud miejski i wiejski ustąpi przed dyktaturą mniejszości. (Wrzawa na prawicy). Do wojny domowej jednak jeszcze nie doszło. Większość ma władzę nad Sejmem, a prezydent Rzeczypospolitej nie jest obalony. Dlatego najwyższy czas, aby Sejm i rząd zrozumiały swoje zadania. Wniosek zmierza do tego, aby wrzód zdrenować i pomódz prawu do zwycięstwa. Nie żądamy niczego więcej, jak odpowiedzialności, a na kogo ona spadnie, ten jej się poddać musi. (Oklaskii na prawicy).

Polskie życie publiczne nie może być dalej dżunglą afrykańską, w której buszuje kilkunastu hultajów klasowych. Jeżeli panowie sądzicie, że krew przelana wczoraj jest dobrym tematem dla waszych kpin, to znajdziecie ocenę u współczesnych i u potomności. Wasz faszyzm albo zginie w Polsce i Rosyi, albo rozbije głowę o demokracyę, lub też Polska zapłaci wojną domową. (Oklaski na lewicy).

Przeciw nagłości zabrał głos poseł Stroński, (ND). (Wielka wrzawa na lewicy). Powodem pożałowania godnych wypadków na ulicach Warszawy było sobotnie głosowanie nad wyborem prezydenta Rzeczypospolitej. Panowie z lewej strony Izby zarzucają, że akt wyboru był prawny. Zatem żadna manifestacya nie była dozwolona. Z pewnością nikt tego wyboru nie podaje w wątpliwość. (Nieustanna wrzawa na lewicy). Ale zwracam uwagę, że manifestacye społeczeństwa odbywają się nietylko przeciw bezprawiom, lecz także przeciw takim zjawiskom życia politycznego, które ogół lub część ogółu uważa za niepożądane. Kiedy przed rokiem w tej sali uchwalono utworzenie Senatu, co nie było bezprawiem, wtedy panowie z lewicy urządzili manifestacye uliczne. (Na lewicy wrzawa i sprzeciwy). Kiedy Sejm prawomocną uchwałą powierzył utworzenie rządu Korfantemu w lipcu, panowie urządziliście manifestacyę uliczną. (Wrzawa na lewicy i sprzeciwy). A więc niema powodu, by inne zwyczaje polityczne obowiązywały dla jednej części społeczeństwa a inne dla drugiej. (Nieustanna wrzawa na lewicy). Pierwsza manifestacya odbyła się w niedzielę zupełnie spokojnie. Posłowie z prawicy, którzy w niedzielę przemawiali, nawoływali do uznania wyboru prezydenta. (Wrzawa i sprzeciwy), i do pracy a nie do zaburzeń. Te wszystkie rzeczy są dokładnie stwierdzone. Natomiast w poniedziałek przyszło rzeczywiście do wykroczeń karygodnych, ponieważ niektórych posłów nie wpuszczono do Sejmu a nawet na niektórych podniesiono rękę. W sprawie zajść poniedziałkowych konieczne są dochodzenia prawne i wymiar kary, tam gdzie należy. Ale zwracam uwagę, że gdy to dochodzenie się odbędzie, to panowie (zwracając się do lewicy), dowiecie się o rzeczach, o których dzisiai nie wiecie, a które będą przez świadków stwierdzone. Dalej omawiał mowca wśród nieustannej wrzawy na lewicy i różnych okrzyków szczegóły zajść poniedziałkowych.

W głosowaniu przyjęto jednomyślnie nagłość trzech wniosków PPS., PSL., oraz Koła żydowskiego. Nagłość czwartego wniosku trzech klubów prawicy o wybranej komisyi śledczej dla zbadania działalności bojówek socyalistycznych przyjęto większością prawicy i centrum. Następnie co do wniosku formalnego pos. Barlickiego, aby przystąpić do meritum wniosku pierwszego, zgodzono się na głosowanie oddzielne.

Ani jeden wniosek nie uzyskał większości co do tego, aby dyskusya nad jego meritum odbyła się natychmiast. Wobec tego wnioski odesłano do odnośnych komisyi. Marszałek zamknął posiedzenie, oświadczając, że termin następnego posiedzenia zzostanie podany. Komisye będą zwołane jutro. Marszałek zmierza zwołać posiedzenie plenarne jeszcze przed Nowym Rokiem, a to w celu załatwienia najpilniejszych spraw. (Koniec posiedzenia go. 19'25)

—o—

Uroczystość przekazania władzy prez. Narutowiczowi.

Warszawa, 14. XII. (Pat). Kancelarya cywilna Naczelnika Państwa komunikuje: Dnia 14. bm. o godz. 12-ej odbył się uroczysty akt przekazania władzy przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej Gabrjelowi Narutowiczowi.

Naczelnik Państwa nie chcąc dopuścić do ponownego pohańbienia godności Polski, polecił zamknąć kordonami wojska wyloty ulic prowadzących do Belwederu. O godz. 12-ej Prezydent Rzpltej w powozie Naczelnika Państwa, eskortowanym przez szwadron przyboczny, udał się ze swego mieszkania w Łazienkach do Belwederu.

Prezydent Rzpltej udał się do apartamentów na pierwszem piętrze, gdzie przyjął go Naczelnik Państwa w otoczeniu prezydenta ministrów, marszałka Sejmu, marszałka Senatu i ministrów. Naczelnik Państwa powitał Prezydenta Rzpltej, zaznaczając, że przyjmuje go w szarej kurtce legionowej, w której przed czterema laty wszedł do Belwederu i w której pragnie go opuścić. Następnie Naczelnik Państwa oświadczył, że oprócz protokołu urzędowego, wymaganego przez ustawę, żądać będzie sporządzenia protokołu dodatkowego, zawierającego stwierdzenie stanu jego kasy osobistej, stanu kasy, ruchomości i funduszów dyspozycyjnych oraz inwentarza ruchomości stanowiących własność skarbu państwa. Następnie Naczelnik Państwa, Prezydent Rzpltej i wszyscy zgromadzeni udali się do sali audyencyonalnej. Szef kancelaryi cywilnej przedstawił panu Prezydentowi Rzpltej swego następcę Dra Łepkowskiego oraz urzędników kancelaryi cywilnej Naczelnika Państwa i przedstawicieli protokołu dyplomatycznego. Potem przedstawili się panu Prezydentowi Rzpltej oficerowie adyutantury generalnej. Naczelnik Państwa wraz z Prezydentem Rzpltej, prezesem Rady ministrów, marszałkiem Sejmu i marszałkiem Senatu udali się następnie do sąsiedniego salonu, gdzie Prezydent Rady ministrów odczytał protokół Zgromadzenia Narodowego, stwierdzający wybór i zaprzysiężenie Prezydenta Rzpltej Gabryela Narutowicza, poczem odczytał protokół aktu przekazania władzy. Pod protokołem złożyli podpisy: Naczelnik Państwa, Prezydent Rzpltej, tudzież wymienione w nim osoby. W chwili podpisania protokółu baterya dział ustawiona w parku Łazienkowskim oddała przepisową salwę 25 strzałów, muzyki odegrały hymn narodowy, wojsko sprezentowało broń. Następnie Prezydent Rzpltej w towarzystwie min. spraw wojsk. i świty udał się na dziedziniec pałacowy, gdzie orkiestry odegrały hymn narodowy, a kompania honorowa oddała honory. Adyutant generalny złożył Prezydentowi Rzpltej raport. Prezydent Rzeczypospolitej przeszedł przed frontem oddziału, poczem odbyła się defilada. Szwadron przyboczny powitał Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej trzykrotnem: Niech żyje! Następnie Prezydent Rzpltej udał się wraz ze świtą i świadkami aktu przekazania władzy na zaproszenie Naczelnika Państwa do sali jadalnej na śniadanie, w czasie którego Naczelnik Państwa wygłosił następujące przemówienie:

Panie Prezydencie jako jedyny oficer polski w służbie czynnej, który dotąd nigdy przed nikim nie stawał na baczność staję otó na baczność przed Polską, którą Ty reprezentujesz. Wznoszę toast: Pierwszy Prezydent Rzpltej Polskiej niech żyje: Wymawiając ostatnie słowa, Naczelnik Państwa stanął w postawie służbowej.

Prezydent Rzpltej odpowiedział w te słowa: Panie Marszałku, są w życiu rzadkie chwile których najlepszym wymogiem jest korne milczenie. Do takich chwil zaliczam dzisiejsze. Są rzadcy w historyi ludzie, których oceniać nie wolno współczesnym bo nie dorośli do objęcia ogromu ich zasług. Do takich ludzi Pan Panie Marszałku, należysz. Jeśli mimoto mówić muszę, to dlatego, że wymaga tego odemnie twardy obowiązek tej służby, do której po ciężkiej z samym sobą walce stanąłem, obowiązek tem cięższy, że spełniany dotąd przez człowieka tej miary co Pan Panie Marszałku.

To też jeżeli co w tej chwili otuchy mi dodaje, to wiara, że Polsce i nadal sił swoich skąpić nie będziesz. Nazwałeś mnie Panie Marszałku, pierwszym obywatelem Rzpltej. Tytuł ten nadało mi prawo. Pozwól, że w stosunku do Ciebie użyję tytułu, który Ci nadaje historya. Wznoszę toast: Najzasłużeńszy Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który ją wskrzesił, zbudował i przed wrogami obronił, Marszałek Józef Piłsudski niech żyje!

Po śniadaniu Naczelnik Państwa wraz z prezydentem Rzeczypospolitej i ministrami odbył dłuższą konferencyę, poczem pożegnawszy się z Prezydentem Rzpltej. i ponowiwszy serdeczne życzenia, o godz 1'30 żegnany przez najbliższe swe otoczenie, opuścił Belwed r. Prezydent Rzpltej został w Belwederze który obrał sobie jako swoją rezydencyę.

Z konferencyi lozańskiej.

Lozanna. Pat. Delegacya turecka przesłała do prezydyum konferencyi notę, w której żąda utworzenia dla sprawy cieśnin morskich specyalnej podkomisyi. Z tem samem żądaniem wystąpiła również delegacya rosyjska.

Lozanna 14. PAT Odpowiadając na wczorajsze propozycye Curzona oświadczył Ismed pasza, że Turcya jest wprawdzie gotowa dać w stosunku do mniejszości narodowych i religijnych dowody jak najlepszej chęci, stanowczo jednak odrzuca wszelką kontrolę obcą w tym zakresie.

—ooo—

NA MARG NESIE.

Sfinks wierzchosławicki.

W Wierzchosławicach, we wsi sławnej obecnie na całą Polskę odnalezono Sfinksa. Różnił się cokolwiek od swoich staroegipskich siostrzyc. Przedewszystkiem był płci bezspornie niepięknej. Miał parę przebiegle latających oczu bez wiecznego a z bardzo doczesnym uśmiechem. Skądkolwiek kto w nie patrzał, czy z prawicy czy z lewicy, miał wrażenie, że spojrzenie tych oczu ku niemu jest skierowany. Był zagadkowy i dwuposiaciowy jednak, jakby pochodził z Karnaku czy Memfis. A co najważniejsze — milczał. W chwilach, gdy najbardziej pożądano od niego odpowiedzi, rozwiązania zagadki bytu — Sfinks milczał.

Niegdyś u stóp Sfinksa stawał Napoleon Bonaparte, patrzął w jego oczy zagadkowe i z milczenia dziwnego Stworu wyczytał niespodziewane swe wyniesienie.

Stanęli więc w momencie decydującym prawicowi napoleonidzi w Warszawie przed swojskim, wierzchosławickim Sfinksem i prawili:

»Rzeknij nam! Kto ma zostać prezydentem państwa? Trąmpczyński?«

Sfinks milczał.

»Morawski? Głąbiński?«

Sfinks ciągle milczał.

»Może hrabia Zamojski?«

Sfinks milczał — a nikomu z pytających nie przyszło na myśl, że i Sfinks może także mieć ambicye i że było imię, zdolne zerwać pieczęci tajemnicy z ust zagadkowej istoty, jaką jest:

Sfinks wierzchosławicki.

Hehe.

O pomoc dla starego świata.

Paryż. Pat. Wedle doniesień z Waszyngtonu gabinet na dłuższem posiedzeniu obradował nad sytuacyą w Europie. Po posiedzeniu oświadczono, że rząd omawiał szczegółowo kwestyę przyjścia z pomocą staremu światu, który znajduje się w poważnej sytuacyi. Rozwiązanie wielkich zagadnień, a zwłaszcza kwestyi odszkodowań jest ogólnym problemem całego świata. Prezydent Harding sądzi, że zasady zawarte w układzie 4-ech mocarstw dotyczącym oceanu Spokojnego mogłyby być zastosowane w Europie.

Napady na bezbronną ludność cywilną w Delatynie.

Delatyn 14 grudnia

Miasteczko nasze było dnia 9 bm. widownią strzelanin ulicznych i gorszących napadów na spokojnych mieszkańców żydowskich. Kilku nietrzeźwych oficerów stacyonowanego tutaj wielkopolskiego batalionu 58 pp. z porucznikiem Holzerem ne czele zatrzymywało przechodniów z zapytaniem czy są Żydami. Na twierdzącą odpowiedź znęcano się brutalnie nad bezbronnymi, w ten sposób iż bito ich po twarzy i kopano nogami po poprzedniem powaleniu na ziemię. Pobito między innymi: Bendita Friedfertiga, Izraela Weissa, Leiba Rozera i Arnolda Lifschütza. Temu ostatniemu »zdjęto« również kalosze. Poważanemu tut. kupcowi p. Izydorowi Türklowi, przechodzącemu przypadki m ulicą przyłożył por. Holzer rewolwer do piersi wołając: »Dlaczego się Pan Żydem urodziłeś?« »W tej chwili zostanie Pan zastrzelony!« Türkel odsunął skierowaną weń broń w górę, a w tej samej chwili wystrzelił por. Holzer kilkakrotnie, nie trafiając na szczęście nikogo. Otrzeźwiony widocznie strzałami bohater darował życie Türklowi po nałożeniu nań ustnej »kontrybucyi« w postaci 350 desek.

Nie obeszło się przy tych awanturach i bez tragikomicznego epizodu. Między ofiarami świętego zapału młodych adeptów Marsa znalazło się także i dwóch Polaków.

Pechowcami tymi byli „istinno" polski sędzia S. oraz urzędnik s dowy K.

Nieubłagani obrońcy ojczyzny nie dając wiary uroczystym zapewnieniom co do »prawomyślności« i polskości obu panów, mieli w sposób wyraźny a dobitny dać im odczuć ich rzekomą przynależność do mniejszoś i narodowych...

Z posiedzenia Tymcz. Rady miejskiej.

Nowa podwyżka cen biletów tramwajowych, światła elektrycznego i gazu. Dalsza dyskusya nad sanacyą teatru.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego zabrał głos r. Laskownicki, który w krótkiem przemówieniu dał wyraz hołdu dla nowoobranego Prezydenta Rzeczypospolitej i wniósł, ażeby Rada miejska, imieniem miasta wysłała do Prez. Narutowicza pismo wraz z życzeniami pełnej i owocnej pracy dla kraju. Wniosek ten wśród oklasków przyjęto.

Przystąpiono następnie do sprawy podwyższenia cen biletów tramwajowych, światła elektrycznego i gazu, do którego widział się zmuszonym magistrat z powodu nadmiernej zwyżki cen węgla.

Po dyskusyi przyjęte zostały następujące rezolucye i wnioski: Rada miasta Lwowa wyraża zdumienie z powodu postawienia miejskich zakładów użyteczności publ. na 20 miejscu pod względem kolejności dostawy węgla i protestuje przeciw tej uchwale, jako godzącej w interesa ludności i żąda postawienia na 3 ciem miejscu na równie z zakładami państwowymi.

Komisye elektryczna, gazowa i wodociągowa przedłożą odpowiednie wnioski w sprawie ingerencyi państwa w gospodarkę węglową kopalń.

Rada miejska oświadcza się przeciw wprowadzeniu podatku węglowego oraz przeciw systematycznemu podwyższeniu frachtu kolejowego za przewóz węgla.

Wreszcie uchwalono podwyżkę cen biletów tramwajowych, światła elektrycznego i gazu. Z dniem 17 grudnia (sobota) ceny biletów tramwajowych wynosić będą: bilet wprost 160 Mp., z przesiadaniem 200 mp., dworcowy 300 mp., poranny i wojskowy 120 mp., pakunkowy wprost 160 mp., pakunkowy z przesiad. 200 mp., kontrolny 400 mp. Karty abonamentowe miesięczne: dla dowolnej jazdy 20.000 mp., dwukrotnej jazdy 8.00, szkolna wprost 3000 mp., szkolna z przesiad. 4000 mp. Kupon na 10 jazd wprost 1460 mp., z przesiad. 1800 mp. Dzieci poniżej roku nie płacą biletu.

Ceny za prąd elektryczny do oświetlania mieszkań za klwt-godz. 500 mp., lokali zarobkowych 1200 mp., do motorów 500 mp., kinoteatrów 2000 mp. Czynsz mierników podwyższa się o 50%.

Ceny za gaz dla oświetlania i opału 520 mp. za m³, do motorów 480 mp. za miesiąc grudzień bez względu na termin odczytania stanu gazomierzy.

Wszyscy abonenci światła gazowego z wyjątkiem abonentów gazowych za mieszkanie mają złożyć zaliczkę w wysokości należytości za miesiąc grudzień dla zasilenia funduszu obrotowego gazowni.

Następnie r. Schneider przedłożył ponownie Radzie wniosek w sprawie zaciągnięcia 200 milionowej pożyczki celem pokrycia dotychczasowych niedoborów teatrów miejskich i subwencyonowania ich dla sanacyi stosunków. Jak na poprzedniem posiedzeniu Rady wniosek wywołał dalszą żywą dyskusyę, w której zabrał głos r. dr. Majerski, który podniósł m. i. brak ustalonego repertuaru, wady administracyi, brak porządnego dostępu do teatru Nowość i etc., i r. Sudhof, który zaznaczył, że gmina nie będzie w stanie pokryć nigdy niedobór teatrów m., co poważnie odbija się na ludności. Jedynym środkiem sanacyi jest oddanie teatru w ręce prywatne. W końcu zabiera głos r. Włodzimirski, który ostro wystąpił przeciw w dzierżawieniu teatru osobom prywatnym Na tem dyskusyę odroczono do następnego posiedzenia.

—o—

Rozprawa przeciw komunistom.

(Dziewiętnasty dzień rozprawy).

Dzień dzisiejszy obfitował w szereg ciekawych momentów. Przez przeszło 3 godziny przesłuchiwano komisarza Iwachowa a obrona i oskarzeni zasypywali go pytaniami. Szereg tych pytań przewodniczący uchylił a na wiele innych świadek odmówił odpowiedzi. Pod koniec rozprawy wystąpiła obrona z sensacyjnemi rewelacyami naprowadzając dowody rzeczowe na fakt, że Leon Spiegel pełnił usługi konfidencyalne

Przesłuchano dwu świadków, których zeznania były małoznaczące poczem kontynuowano przesłuchanie komisarza Iwachowa.

Dr Einäugler: Czy Spiegla rewidowano na sali?

Świadek: Tak jak każdego innego, poczem kazałem go odstawić do aresztów policyjnych.

Dr. E.: Co znaleziono przy osobie Spiegla?

Św.: Ponieważ materyałów tych nie dołączyłem do aktu oskarzenia uważam, że nie potrzebuję odpowiadać na to pytanie.

Dr. E.: Czy zeznania Spiegla przyjmował pan komisarz bezkrytycznie czy też kontrolował je pan?

Św.: Owszem kontrolowałem.

D. Duracz: Co to jest konfident?

Przewod.: Uchylam to pytanie.

Dr. D.: Jaka jest różnica między wywiadowcą a konfidentem?

Przew.: Uchylam.

Dr. D.: Czy konfidenci przysięgają?

Przew.: Uchylam.

Dr. D.: Czy wiadomo panu, że ktoś będąc członkiem partyi był konfidentem?

Przew.: Uchylam.

Dr. D.: W takim razie pytanie teoretyczne: Czy jeżeli ktoś należy do partyi i zgłasza się jako konfident czy zostaje przyjęty?

Św.: Jeśli ktoś pracował w partyi, to to nie stanowi przeszkody. Bada się kwalifikacye moralne.

Dr. D.: Czy konfident jest stałym urzędnikiem czy kontraktowym?

Przew.: Uchylam to pytanie.

Dr D.: Przypuszczalnie i to pytanie zostanie uchylone: Czy konfident pobiera płacę od sztuki?

Przew.: Oczywiście uchylam.

Dr. Hankiewicz: Czy „gdzie Olga" wołał pan komisarz tym samym głosem jak tu przez dwa dni na rozprawie (Świadek mówie bardzo przyciszonym głosem. Uw. spraw.).

Św.: Nie mogę skontrolować swego głosu.

Dr H.: czy dał pan rozkaz na sali konferencyjnej „ręce do góry" i odwrócenia się twarzą ku ścianie?

Św.: Rozkaz pierwszy dałem, co do

NOWOŚĆ
Do znanej od lat »» 30 firmy «« nadszedł wielki transport znanej marki „Del-ka"
Alfred Fränkel, Hetmańska 6
OBUWIA w najmodniejszych fasonach i pierwszorzędnej jakości — światowo i sprzedaje takowe po konkurencyjnie niskich i stałych cenach. — Wielki wybór damskich kamaszy sukiennych do sznurowania po 2000 Mk. para.

drugiego nie przypominam sobie jakobym miał go wydać.

Dr. H.: Jak długo trzymali oskarzeni ręce do góry.

Św.: Nie wiem.

Dr. H.: Czy Spiegel po zwolnieniu siedział jeszcze w areszcie.

Św.: Niewiadomo mi.

Z kolei stawia dr. Dawydiak pytanie odnoszące się do osoby Hermana. Obrońca kreśli świadkowi sylwetkę tego osobnika a świadek stwierdza że zgadza się mniej więcej. Czy Herman należał do partyi komunistycznej tego świadek nie wie.

Dr. Hankiewicz: Czy przynależność do partyi komunistiycznej wystarczy aby aresztować kogoś?

Św.: O ile zostanie stwierdzone że prowadził wrogą działalność wówczas aresztuje się go.

Osk. Królikowski: Czy p. komisarz podtrzymuje swoje twierdzenie, że ja byłem przewodniczącym Centr. Kom.

Św. Tak jest, miałem informacye w tym kierunku od moich funkcyonaryuszy.

Osk. K.: A czy p. komisarzowi wiadomo, że większa część informacyi jest zmyślana?

Św. nie daje odpowiedzi. Gdy osk. Królikowski porusza kwestyę bicia przewodniczący odbiera mu głos.

Osk. Grosserowa: Czy znał pan skład personalny Centr. Kom.

Św.: Owszem, co do niektórych osób.

Osk.: Czy z pseudonimów czy z nazwisk.

Św.: Niektórych z pseudonimów, niektórych z nazwisk.

Osk.: Gdy pan wpadł na salę wywoływał pan komisarz trzy pseudonimy: Olga, Jasiński, Wasylków.

Św.: Tak.

Osk.: Czy miał p. komisarz relacye o zebraniach w kawiarni „de la Paix".

Św.: Podałem osoby które stwierdzą.

Osk.: Czy przypomina sobie pan komisarz, że otwierając moją torebkę zdziwił się. że tak mało pieniędzy.

Św.: Tak.

Osk.: Na jakiej podstawie twierdzi p. komisarz, że żyłam dostatnio.

Św.: Kawiarnie, wyjazdy itd.

Osk.: Czy przypomina sobie p. komisarz że mówił mi iż grozi mi kara śmierci przyczem powiedział pan że ja pójdę na wymianę. Zarazem oświadczył pan, że „pójdzie raczej pieszo do Warszawy i nie dopuści do tego".

W tem miejscu wstaje sędzia przysięgły Szafrański i oświadcza: My tracimy tu czas całymi tygodniami a ława oskarzonych traktuje sprawę jak operetkę. Padają tu bowiem ironiczne uwagi.

Zeznaje z kolei św. kapitan Dąbrowski, który w roku 1919 bawił. w Mińsku. O osobie osk. Cichowskiego otrzymywał informacye od osób trzecich. Słyszał, że żadnego oficyalnego stanowiska Cichowski w rządzie sowiecko-bolszewickim nie zajmywał. Żadnych konkretnych faktów działalności osk. C. przytoczyć nie może. Świadek czytał w „Głosie" i „Młocie" artykuły pióra Cichowskiego, w których tenże deklarował swoje komunistyczne stanowisko.

Adwokat Akser wnosi na odczytanie dokumentu załączonego do aktów, z którego wynika że Hermann był konfidentem policyi prowadzonym w ewidencyi pod nr. 21. Następnie dr. Einägler cytuje cały szereg świadków robotników z Nadwórnej i Stanisławowa na okoliczność że Leon Spiegel był prowokatorem i konfidentem policyi. Powołuje na świadka funkcyonaryusza policyi Schwarza na stwierdzenie faktu, że wiedział o tem iż Spiegel należy do głównych konfidentów, a nadto świadków którzy wykazać mają, że Spiegel zakładał tajne kółka komunistyczne a następnie je „wsypywał", co mu nie przeszkadzało grozić, że takiego kto zdradzi organizacyę usunie kulą i trucizną; dalej świadków którzy zeznać mają, iż Spiegel dyktował referaty a potem je wręczał policyi albo też dostarczał pewnym osobom bibułę komunistyczną, u których następnie przeprowadzono rewizyę i bibułę kwestyonowano. Obrońca wnosi na zarekwirowanie całego szeregu aktów sądu karnego w Stanisławowie z których wynika, że Spiegel stał na usługach policyi.

Obrońca Duracz przedkłada trybunałowi legitymacyę „szpiclowską" Leona Spiegla wystawioną przez naczelnika defenzywy M. Snarskiego oraz markę nr. 7. Z dalszych rewelacyj obrońcy wynika, że Spiegel zgłosił się w poselstwie rosyjskiem w Berlinie i ofiarował tam swoje usługi szpiegowskie przeciw rządowi polskiemu. Propozycyi tej nie przyjęto a wówczas Spiegel starał się nawiązać kontakt z polską partyą komunistyczną. W tym celu zgłosił się u niejakiego p. Dresdlera, proponując mu informowanie o działlności defenzywy warszawskiej, jakoteż swoje usługi przeciw defenzywie polskiej. Obrońca deponuje kwit potwierdzający odbiór 1000 mk. niemieckich wręczonych przez Dresdlera Spieglowi, tytułem zaliczki za pełnienie usług szpiegowskich.

Prokurator zgadza się na wniosek dra Aksera natomiast sprzeciwia się innym wnioskom obrony jako dla sprawy nieistotnym. Spiegel nie staje w procesie obecnym ani jako oskarzony ani jako świadek Prokurator zastrzega się że z informacyi obrońców dotyczących osoby Spiegla uczyni urzędowy użytek. Prokurator zauważa ,że tendencyą wniosków tych jest odsądzanie policyi.

Po replice adwokatów odroczono rozprawę do piątku.

Znowu sąd doraźny.

Lwów, 14. grudnia.

W dniu dzisiejszym zebrał się po raz czwarty sąd doraźny dla sądzenia sprawców morderstwa popełnionego dnia 5. grudnia b. r. na osobie Mikołaja Błudnego, zamieszkałego w Reklińcach.

Przed sądem doraźnym stanęli gajowy Mikołai Łatoszyński i szewc Piotr Kluczko, obaj oskarzeni o zbrodnię skrytobójczego mordu. Rozprawę prowadzi r. Mayer, jako wotanci zasiadają rr. Socha, Szulisławski i Malicki. Oskarzenie wnosi prokurator Sywulak, podsądnych bronią adwokaci Żywicki i Jankiewicz. Do rozprawy powołano cały szereg świadków.

Krytycznego dnia wieczorem wracał śp. Błudny w towarzystwie osk. Łatoszyńskiego do domu z lasu. Wkrótce Łatoszyński pożegnał pozornie towarzysza, a usadowiwszy się w odpowiedniem miejscu, strzelił do Błudnego raniąc go śmiertelnie. Po dokonaniu tego odebrał swej ofierze zdobycz w postaci strzelby, którą zaniósł do kłusownika P. Kluczki. Ten wraz z Michałem Burką namówili osk. Łatoszyńskiego do zbrodniczego czynu. Motyw zbrodni był dość naiwny. Kłusownikom zależało na tem, by śp. Błudnemu odebrać strzelbę i w ten sposób pozbawić go broni w zwalczaniu kłusownictwa i kradzieży leśnych.

Przesłuchany Łatoszyński przyznaje, że zastrzelił Błudnego, poczem poszedł do osk. Kluczki komunikując mu o dokonanem morderstwie. Kluczko bowiem swego czasu przyrzekł mu za dostarczenie dubeltówki Błudnego nagrodę 150.000 Mk., a nadto wynagrodzenie w formie strzelby lub dalszych 200.000 Mk. gdyby mu nie mógł dać strzelby. Przy tej okazyi wręczył Łatoszyńskiemu 20 nabojów, nakazując mu naciąć je, czego jednak Łatoszyński nie uczynił, strzelając zwykłemi kulami. Po mordzie okazało się jednak, że Kluczko ani mu nie dał pieniędzy ani strzelby.

Z kolei zeznaje osk. Kluczko, który przyznaje, że od osk. Łatoszyńskiego zabrał dubeltówkę zamordowanego ale zaprzecza, jakoby nakłaniał go do morderstwa Gdy Ł. przyniósł mu dubeltówkę zapytał skąd ją wziął. Osk. przyznaje, że trudnił się kłusownictwem.

Z kolei przesłuchano kilku świadków, poczem odroczono rozprawę do jutra.

Wyrok zapadnie prawdopodobnie jutro.

NADESŁANE.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann
otworzył kancelaryę we Lwowie przy ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

Druki i Stampilie
wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Wiedeńskie Auto-Lack
torby, nesesery i manicure
„NERPA" Specyalny magazyn wyrobów skórzanych i przyborów do podróży
Lwów, ul. Legionów l. 17
(Gmach Ziemskiego Banku Kredytowego).

NAJTAŃSZE MIEJSCE ZAKUPNA
WEŁNY NA SUKNIE, KOSTYUMY I UBRANIA
JEDWABIE, TRYKOTYNY, MARKIZETY
PŁÓTNA — ZEFIRY — PERKALE — FLANELE — BARCHANY
poleca nowo otworzona firma
ŻARKOWSKI-KUCZAMER i SCHWETLICH
Lwów, ul. Krakowska l. 23 (róg ul. Skarbkowskiej).
KRAKOWSKA 23
NAJTAŃSZE MIEJSCE ZAKUPNA

O syonizm.

— —

»I przycisnę Syon niby pieczęć do serca swego« (Z proroków).

Nic ciekawszego dla historyka, aniżeli rzut oka na historyę prądów, które się ścierały w ruchu syońskim w pierwszem stadyum jego rozwoju. Jak rozbijano się na zebraniach, konferencyach, kongresach w kwestyi tzw. polityki krajowej! Ileż bystrości umysłu, daru kombinacyi, swady, pilpulistyki zużyto na wykazanie, że polityka krajowa jest szkodliwą dla prawdziwego syonizmu! A przecież wszystkie wysiłki tzw. opozycyi rozbiły się o rzeczywistość życiową: zwyciężył zdrowy instynkt żydowskich mas europejskiego Wschodu, który to instynkt z niesłychaną siłą parł w kierunku aktywizmu narodowego na wszystkich polach życia. I tak siła pary, która w odwrotnym wypadku mogła była najwyżej podnosić przykrywkę rozgrzanego kociołka partyjnego (zjazdy i bezkresne dyskusye!), zużyta została na puszczenie w ruch maszyny narodowej: organizujący się, prowadzący własną politykę lud żydowski przechodzi okres państwotwórczy częściowo już w golusie; przygotowuje przyszłemu państwu godnych tego miana obywateli oraz dojrzałych, bo świadomych swej odpowiedzialności społecznej polityków. Pomijam fakt, którego szczegółowe wyłuszczanie słusznie uważaćby można za banalność: a mianowicie że bez polityki krajowej czyli bez gminy ludowej i własnej szkoły naród prędzejby wygasł kulturalnie, niżby się udało w Palestynie rozniecić nowe ognisko narodowego życia.

Lecz nie na tem koniec. Polityka krajowa jest też potężnym środkiem w budzeniu życiowych sił, w ludzie drzemiących. A ostatnie wybory są chyba najlepszą tego ilustracyą. Dzierżąc broń nowoczesną, kartkę wyborczą, silnie w dłoni, szedł cały lud nasz zwartą ławą do boju o swą wolność, o lepsze warunki bytu, o lepsze jutro. Widok masy w podobnych wypadkach jest poprostu zachwycający: słychać tętno wspólnego kroku i puls krążącej równomiernie w tysiącach organizmów krwi; przeżywa się upajającą theofanię witalizmu, owej potężnej siły, która wypływa z najgłębszych warstw duszy, a ujawnia się jako zbiorowy czyn „wszystkich za wszystkich"; która z tajnej, nieświadomej łączności krwi i losu powstała, manifestuje się jako świadoma celu i pewna drogi wola polityczna narodu.

Atoli mimo pełnego zrozumienia dla politycznego aktywizmu golusowego i mimo zachwytu, jakim nas przejmuje samo wspomnienie przeżytych dni „jedności i chwały", nie możemy przecież zasłonić oczu przed niebezpieczeństwem, jakie czystości idei syońskiej (a „syonizm" pochodzi, jak niektórym jeszcze wiadomo, od słowa „Syon"...) zagraża z tej strony. I to nie jakoby te dwa pojęcia, syonizm i polityka golusowa, teoretycznie ze sobą kolidowały, lecz raczej przez wzgląd na faktyczne tarcie, jakie się wywiązuje w świecie fizycznym — jako wynik niedość zgłębionego ustosunkowania tych dwóch kompleksów aktywizmu narodowego wobec siebie.

Zapanowało u nas na powierzchownem obserwowaniu zjawisk oparte mniemanie, że lud żydowski tylko dlatego tak żywe okazuje zainteresowanie dla polityki krajowej, ponieważ sfera jej działania obejmuje najżywotniejsze jego interesy; że idąc do walki wyborczej, masy spodziewają się na wypadek zwycięstwa polepszenia materyalnego bytu czyli innemi słowy: że wyłącznie wtedy kiedy idzie o konkretne cele, można z luźnej masy żydowskiej stworzyć jednolitą, dyscyplinowaną, zdatną do walki armię; że natomiast dla abstrakcyjnych idei nie posiadają nasze masy zgoła żadnego zrozumienia.

A przecież tak nie jest. I chociaż dla wielu brzmieć to będzie paradoksalnie, śmiemy twierdzić z całą stanowczością: przy wyborach zwyciężyła abstrakcyjną palestyńska myśl narodowa. Nie przeczymy, że dla świadomości szerokich warstw społeczeństwa żydowskiego pewien moment aktualności czyli względy gospodarczo-utylitarne odgrywają ważną rolę w ich stosunku do polityki krajowej. Lecz rozstrzygające są tu momenty, działające pod progiem świadomości — jak wogóle wszystkie ważniejsze akty indywidualne czy zbiorowe przygotowują się w laboratoryum podświadomości. Że Palestyna jest główną siłą motrową, wywiązującą energię narodową także w polityce golusowej, o tem najlepiej świadczy zwrot folkizmu w kwestyi palestyńskiej. A przecież był czas, kiedy i publicystykę folkistyczną dzieliła od syonistycznej niezgłębiona przepaść! Ale od chwili, kiedy deklaracya Balfoura rozniosła, niby róg messyaszowy, po świecie zwiastowanie polityczno-państwowego zmartwychwstania żydowskiego narodu, usunął się wszelki grunt pod nogami stronnictw i rozwiały się jak mgła wszelkie kierunki ideowe, które jak folkizm chciały fundować renesans narodowy na konkretnych danych żydowskiego życia. Czem jest folkizm obecnie, jeśli nie „ruchem" Pryłuckiego w Warszawie, Szabada we Wilnie i Strauchera w Czerniowcach? „Praktycznym" mędrkom się zdawało, że uda im się pociągnąć lud na drogę najmniejszego oporu, a lud przeciwnie, party potężną siłą narodowego instynktu życiowego ku abstrakcyjnej projekcyi narodowej przyszłości, podążył za tymi, co „fruwające w powietrzu budowali wieże" — tak wielką jest siła irracyonalistycznych idei w życiu narodów i ludzkości!*)

By użyć słynnego zdania papieża Grzegorza odnośnie do stosunku pomiędzy papiestwem a cesarstwem, można powiedzieć, że Palestyna jest słońcem, które swymi promieniami stwarza księżycowy blask polityki golusowej. Tylko przez wzgląd na Palestynę jako krystalizacyjny punkt politycznej woli narodu żydowskiego mają manifestacye tej woli także w golusie jakiś głębszy sens i znaczenie: jako pomost, rzucony poprzez przepaść dwutysiącletniego apolitycznego bytu ku nowotworzącym się formom politycznego życia, które podobnie jak przed upadkiem samodzielności politycznej polegać będzie — w to już dziś chyba nikt nie wątpi! — na Palestynie jako centrum politycznem i kulturalnem oraz na dyasporze jako na systemie planet, wirujących około swego życiodajnego ośrodka. I dlatego z chwilą, gdyby Palestyna — chwilowo jeszcze jako projekcya pewnej ideowej abstrakcyi, która jednakowoż już przed naszymi oczyma przybiera realne kształty — przestała udzielać polityce golusowej swych promieni, przemieniłaby się ta ostatnia w wygasłe, bezduszne i bezkierunkowe politykowanie.

I temu zapobiedz jest najważniejszem zadaniem obecnej chwili. Jesteśmy bowiem na pochyłej drodze, prowadzącej w przepaść wewnętrznej pustoty. Ważyłbym się użyć drastycznych słów: syonizm choruje u nas, specyalnie u nas na galopujące suchoty! Toteż wypada nam na nowo rozwinąć naszą chorągiew i przypomnieć sobie, co właściwie oznaczają jej niebiesko-białe kolory?

•

Syonizm jest największą abstrakcyą ludzkiego ducha. Być syonistą znaczy: odwrócić wzrok swój od całej wszechpotężnej

*) Ten sam proces rozkładu i upadku przechodzi od piętnastu prawie lat „Bund". Naturalnym jego spadkobiercą powinien być „Poale-Syon", jako ten ruch proletaryatu żydowskiego, który również nie na najłatwiejszej, bo na konkretnych warunkach i potrzebach życia opartej, lecz na trudniejszej drodze daleko idącej abstrakcyi szuka rozwiązania kwestyi żydowskiego proletaryatu. Lecz proces tu odbywa się w znacznie wolniejszem tempie, niż w stosunku „folkizm-syonizm", a to po części dlatego, że w świecie socyalistycznym sztywne formuły i programatyczne dogmaty mają dominujące znaczenie, po części zaś dlatego, że się poale-syonizm jakoś pod nieszczęśliwą narodził gwiazdą...

Cud Chanuki.

(Święto Makkabejskie).

W tych dniach, kiedy naród żydowski u nas w kraju i w całej Polsce objawia swój pęd do życia swobodnego i kiedy w Palestynie wyszło się już poza granice prób i intenzywną pracą buduje się osiedlę dla narodu żydowskiego, godzi się zwrócić oko do historycznej zjawy Makabeuszów.

Palestyna była w drugim wieku, przed zwykłą erą, pod panowaniem Seleucydów syryjskich, którzy się pastwili nad tą resztą ludu żydowskiego, który z dyaspory wrócił do arec. Mimo to rósł i wzrastał ten lud i rozwijał się wbrew „bogatym", „pseudokulturalnym" Żydom, którzy ulegli urokowi greckiej kultury, starali się wżyć w istotę ducha greckiego i przyjmowali nawet greckie imiona. Między wyznawcami praw Mojżesza, a przyjaciółmi Greków, którzy się zwali hellenistami, miała w niedalekiej przyszłości wybuchnąć walka na życie i śmierć.

Helleniści zwrócili uwagę Antyocha IV. z przydomkiem Epiphanes, na ten lud krnąbrny, który na własnej ziemi chciał czcić obcych bogów i skłonili go, by żydowski naród gwałtem zmusił do przyjęcia kultury helleńskiej, zwyczaju greckiego, kultu Zeusa i całego orszaku bogów olimpijskich.

Nawet arcykapłani, stróże świątyni, jak Jehoszua przezwany Jazonem, Menelaus i Onias III. ulegli szałowi hellenizacyi i zgodzili się na wprowadzenie kultu greckich bogów w świątyni Jahwego.

Za namową hellenistów Antyoch usiłował zamienić Jerozolimę na greckie miasto. Karą śmierci było zagrożone święcenie Sabatu, posiadania Tory, a świątynię Jahwego oddano Zeusowi olimpijskiemu.

Śpiewa o tym strasznym czasie psalm 74, mówi w mistycznych słowach księga Daniela.

Istnieje grecka księga o historyi rodziny hasmonejskiej z której wyszli bohaterscy Makabeusze. Czy istniał oryginał hebrajski tej księgi, nie wiadomo.

Z tej księgi wiemy, że w chwili najgłębszego upadku, pohańbienia świątyni, znaleźli się odważni mężowie żydowscy, którzy pod dowództwem kapłana prostego, Matatyasza prowadzili walkę z syryjskimi wojskami, by wyswobodzić nietylko ziemię ojczystą z niewoli syryjskiej, ale także kulturę rodzimą z ucisku hellenizmu.

Matatyasz zmarł w r. 167 przed zwykłą erą, a jego bohaterski syn Juda, którego nazwano Makkabi (młot) prowadził dalej walkę o naród i wiarę przeciw Syryjczykom i Efialtesom hellenistycznym. Szeregi wojsk syryjskich pobił Juda i w ten sam dzień, kiedy złożono pogańskie ofiary na ołtarzu Syonu, po 3 latach w grudniu 165 została świątynia oczyszczoną i napowrót poświęconą.

Lizyasz, dowódca wojsk syryjskich, który po niesławnej śmierci Antyocha, uzurpował sobie władzę nad państwem syryjskim, musiał zezwolić na swobodne wykonywanie kultu żydowskiego. Walka

rzeczywistości życiowej, znaczy wznosić się ustawicznie ponad powierzchnię życia, a być wpatrzonym w niebieską dal i — ku niej miarowo żeglować... Niczem konstelacye i zawieruchy polityczne, niczem sytuacye i prawa ekonomiczne — nad wszystkiem panuje, wszystko kształtuje nieprzeparta w o l a wpatrzonego w siną dal syonisty-marzyciela! Słowa te już brzmią odrobinę dziwnie, nieprawdaż? Już prawie rażą niejedno ucho, które się zaakomodowało do taniego zgiełku „politycznego" życia... Synoizm a — abstrakcya? Syonizm a — marzycielstwo?

A przecież był czas, kiedy owe pojęcia były dla wszystkich synonimami! A przecież był czas, kiedy umiano poprzez blask otoczenia gubić swój wzrok w mgle przyciągającej jak magnes oddali. Czas, kiedy to powstawały fantastyczne powieści jak „Altneuland" i „Podróż do Palestyny w roku 5800"; czas, kiedy to jeszcze powstawały piosenki, jak „Dort, wo die Zeder schlank die Wolke küsst"... Czy, uchowaj Boże, znikły z powierzchni ziemi cedry palestyńskie? Czy fale Jordanu szepcą dziś mniej czarownie, niż wtedy, czy fale morza, które się kołysze wzdłuż palestyńskich wybrzeży, straciły coś ze swego uroczego błękitu od czasu, kiedy poeta wyśpiewał swe o nich widzenie? — —

Nie, nic się tam na niekorzyść nie zmieniło. I owszem. Wiele się poprawiło, upiększyło. Dziś góry Syonu rozbrzmiewają silną pieśnią upojonych szczęściem nowego życia przybyszów; dziś wije się po pustynnej zresztą krainie złota wstęga rozkwitających osiedli, ośrodków nowego życia i nowego ducha. Lecz tutaj coś się zmieniło: zaprzestano marzyć, zaniechano abstrakcyi! Concretum pro abstracto — oto popularne hasło obecnej doby! Sejm to coś bliskiego, co można po kilkunastogodzinnej jeździe kolejowej oglądać na własne oczy — Dagamiah i Ein-Charod*) leżą po drugiej stronie morza i oglądać je można tylko oczyma ducha. I tak na całej linii: śmiałą, bujną fantazyę wyparł przyrosły do ziemi, nie sięgający poza horyzont zaścianka suchy, „praktyczny" umysł; w miejsce gorących porywów rozpanoszył się lodowaty, oschły obrachunek; idealizm zastąpił płaski utylitaryzm — Pegaz przeistoczył się w żółwia...

I przed tem niebezpieczeństwem musimy się mieć na baczności! I zaradzić złu póki nam nie wyżarło całkowicie duszy! Wypada nam znowu zdobyć się na wielki czyn abstrahowania od przesilnej rzeczywistości i gubienia wzroku w zamorskiej dali. Należy znowu przypieczętować Syon do serca, a nie, jak to się powszechnie dzieje, do — języka! Musimy przypomnieć sobie tę kardynalną prawdę, tę zasadniczą przesłankę irracyonalnego, abstrakcyjnego syonizmu: że jedna nowa osada, jedna nowa fabryka powstająca w Palestynie więcej waży na szali, niż wiele zwycięstw politycznych na arenie golusowego życia...

*

Lud nasz czuje tę prawdę w głębi swego serca. Jakiś głuchy głos wewnętrzny szepce mu ustawicznie w uszy: nie tutaj twoje zbawienie! Pomówcie z Żydem (każdym bez wyjątku!) w chwili kiedy zrzuca maskę praktyczności i mądralstwa — a częste są takie chwile u tych bohaterów Mendel'owskich! — a posłyszycie jęk: cóż z tego wszystkiego i jaki będzie tego koniec? Czują oni, że to wszystko powszednie. „bezduszne", co się wokół nas i przez nas t u t a j dzieje — że jednem słowem naród nie zazna spokoju i szczęścia, póki Szechina będzie błądziła w Golusie... I stąd owa niewymowna tęsknota za mesyaszem, za wybawieniem drogą cudu; i stąd ten połysk radości i dumy w oczach tak pamiętny dla nas z dni po — San Remo'wych!

Naród pragnie być wiedzionym ku p r a w d z i w e j wolności i chwale. To sens właściwy jak wszystkich dotychczasowych, tak i ostatniej imponującej manifestacyi jego zbiorowej woli. Czy zrozumiemy ten zew i to gorące pragnienie? — —

*

Syonizm wszedł w tory realnych czynów. Powtarzam banalność — lecz z rozmysłu to czynię. Idzie bowiem o podkreślenie słowa „czynów", kiedy zazwyczaj zadowalamy się słowem „realny": mówi się o realizacyi idei, a zapomina się chętnie, że pomostem, wiodącym z dziedziny abstrakcyi w świat rzeczy realnych jest — c z y n. Palestyna od trzech lat zmaga się z przepotężnemi siłami oporu. Walka to denerwująca, wyczerpująca, krew niby wampir wysysająca z organizmu żywych ludzi. A golus śpi lub budzi się — w czasie wyborów! Zaprawdę: albo to tylko przejściowe i przypadkowe albo — „spodlił się lud, do chwastu marnego podobny"..

* * *

Za kilka dni rozpocznie się w Galicyi wschodniej miesiąc K e r e n - H a j e s s o d. Od tego, jak on wypadnie czyli od tego, jak społeczeństwo, a przedewszystkiem legitymowani jego przywódcy oraz dorosła młodzież syońska nań zareagują, w dużej mierze zależeć będzie jasny sąd o tem, czy zaintonowany podczas wyborów hymn „jedności i chwały" był przygrywką do tryumfalnego pochodu idei syonistycznej po ulicy żydowskiej, czy też — jej marszem pogrzebowym...

Szlomoh H o r o w i t z.

*) Najpiękniejsze osiedla w nowej Palestynie. Uw. red.

JAKÓB STEINBERG.

Z CYKLU: WIECZORY.

Ścieżka bezruchu.

Czegoż zadumany przechodniu
spoglądasz na ścieżkę bezruchu?
— Minął cichy miłosny dzień,
już wieczór widzę w duchu.

Cóż ukaże nam półmrok
w tęczowej barw powodzi?
— Tam w zgasłych ognisk popiele
serce miłośne wschodzi...

Z hebr. przełożył A. Mandel.

Z życia żydowskiego.

— **Rząd rumuński przeciw ekscesom antyżyd.** Z Bukaresztu donoszą: W odpowiedzi na interpelacyę posła dra Sterna w sprawie ekscesów antyżydowskich w Klausenburgu oświadczył minister oświaty Angelesen, że wraz z ministrem spraw wewn. otrzymał od rządu polecenie najsurowszego stłumienia ekscesów. Sprawcy ekscesów klausenburskich zostaną jako przynoszący państwu nieobliczalne szkody surowo ukarani. Ministerstwo spraw wewn. poleciło prefektowi policyi w Klausenburgu bezzwłoczne zbadanie sprawy i złożenie osobiście relacyi w Bukareszcie.

W tym samym czasie antysemiccy studenci klausenburscy zwrócili się do rektora z żądaniem ustanowienia numerus clausus i dopuszczenia medyków żyd. jedynie do sekcyi trupów żydowskich W odpowiedzi na te postulaty rektor zawiesił na czas nieograniczony wykłady na wydziale medycznym.

— **Herbert Samuel a zeszłoroczny napad na Petach-Tikwah.** Wysoki komisarz Sir Herbert Samuel przyjął w ostatnim tygodniu kilka arabskich delegacyi które wystosowały doń prośbę o ułaskawienie herszta band Abu Kiszy. Jak wiadomo został skazany Abu Kisza w poprzednim roku na 15 lat więzienia, ponieważ był on głównym współwinowajcą w napadzie na kolonię żyd. Petach-Tikwę.

Sir Herbert Samuel przyrzekł delegacyi zbadać sprawę i uczynić wszystko co możliwe.

---

jednak trwała dalej, głównie skutkiem niecnych denuncyacyi hellenistów. Ich przywódca Jakim, z grecka Alkimus został w roku 162 przez króla syryjskiego zamianowany arcykapłanem, lecz Juda Makkabi i jego wierni, nie dopuścili go do świątyni.

Walcząc zwycięsko z Syryjczykami padł Juda bohaterską śmiercią w r. 161 przy starciu z przeważającą siłą Bakchidesa. Legenda za owych czasów powstała, opowiada, że gdy oczyszczono świątynię z symbolów pogańskich, okazało się, że nie ma w świątyni oleju, którym zasilano „wieczny" ogień w świątyni. Po poszukiwaniach znaleziono malutką flaszeczkę tego oleju, która świeciła przez 8 dni. Na pamiątkę tego zdarzenia święcą wierzący Żydzi dotąd święto Chanuka, w którym przez osiem dni zapalają świeczki makkabejskie, symbol wiary narodu w odrodzenie. Dynastya makabejska utrzymywała naród przez około 200 lat we względnej niezależności i swobodzie.

* * *

Jakże podobne są czasy obecne do czasów porywu hasmonejczyków.

I u nas mieliśmy hellenistów, którzy nas zaprzedawali, wprawdzie nie za misę soczewicy, ale za zaszczyty, mandaty i brzęczącą monetę, innym.

Generacya narodowych Żydów i syonistów, z której najlepsi już umarli, walczyła z wrogiem wewnętrznym — uparcie i przez długie lata. Na gruzach hellenistycznej „Ojczyzny" i „Goldmanówek" powstała „Przyszłość", „Wschód", szereg instytucyj narodowych, które obwieszczały narodowi radosną nowinę Syonu, miłość do narodu i dawnej ojczyzny.

W eniec stowarzyszeń po całym kraju świadczył o rozwoju idei syonistycznej i o ciągłym wzroście jej wyznawców.

I ta starsza generacya doczekała się tryumfu i tu w kraju i w Palestynie. Tu w kraju ostatni Mohikanie asymilacyi nie mieli już odwagi przeciwstawić się wytężeniu narodowej żydowskiej myśli, ujawnionej w czynie.

Z podziwienia godną karnością maszerowały masy ludu żydowskiego do urny wyborczej, nie bacząc na trudności, szykany i groźby.

To się nie stało przez noc i nie spadło z nieba, ale jest wynikiem przeszło 30-letniej pracy organizacyi syonistycznych. Wybór poważnej liczby posłów i senatorów do Sejmu Polskiego jest wykładnikiem sił naszego narodu.

Siły te ujawnią się także w Palestynie, w naszej dawnej Ojczyźnie. Deklaracya lorda Balfoura, uchwała w San Remo i ostatnie udzielenie mandatu Wielkiej Brytanii dla stworzenia osiedli żydowskiej w arec są to tylko ramy, a treść musi wypełnić święta praca i wysiłek całego narodu naszego. Przez pracę pionierów-kolonistów, szomrów i halucówpusta i zniszczona nasza dawna Ojczyzna zakwita, uświęcona pracą i wysiłkiem całej dyaspory.

Dr. Dawid Malz.

—o—

Zawiadomienie.

W dniach 15 bm. w piątek o godz. 4-tej popoł., w sobotę 16 bm. o godz. 9-tej rano oraz w niedzielę 17 bm. o godz. 4-tej popoł. odprawiać będzie modły sobotnie i chanukowe słynny nadkantor D. KATZMANN z potężnym chórem pod kierownictwem Prof. SZKOLNIKA w synagodze przy ul Szajnochy. 1188

W sobotę 16 bm. o godz. 6 wiecz. urządza Koło Kobiet w sali przy pl. Strzeleckim 4. z okazyi święta Chanu i. odczyt dr. Geuera p. t. MAKABEUSZE A NARODOWE ODRODZENIE ŻYDOWSTWA. — Goście mile widz ani.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Piątek »Dzieci Ziemi«.
Sobota godz. 3 pop. »Bracia Lerche«
Sobota godz. 7·30 wiecz. »Coppelia«.

Repertuar Teatru Nowości.

Piątek »Słomiana wdówka«.
Sobota »Japonka«.

Repertuar Teatru Małego.

Piątek »Sublokatorka«.
Sobota »Sublokatorka«.

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"

(Szaszkiewicza 5)

Sobota 16. grudnia godz. 7 wiecz. »Czekoladowy żołnierz« komedya Shawa.

Niedziela 17 grudnia godz. 3. popołudniu »Kateryna« opera N. Arkesa.

Niedziela 17. grudnia godz. 7, wiecz. »20 dni kozy« farsa S. M. Hennekena.

Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz, 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat W. Winniczenki.

TEATR ART. LIT. „U L"

OSSOLIŃSKICH 10.

Program XII.

Od 9 do 19 grudnia r. b.

1) »Sprytna Zuzia« operetka.
2) Dział koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orłan Noskowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z iżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

— **Jedyny gościnny występ Borysa Popowa.** Sławny baryton bohaterski Borys Popow nadworny artysta byłych cesarskich teatrów w Moskwie i Petersburgu wystąpi u nas raz tylko w „Balu maskowym" w niedzielę 17. b. m. P. Popow występował już u nas kilkakrotnie i każdym razem zachwycał słuchaczy swym przepysznym głosem, postawą i kulturą artystyczną.

— **Niedzielne popołudniowe przedstawienia.** Przedstawienia te celem umożliwienia jak najszerszym warstwom, będą stale zniżane o 50%. W Teatrze Wielkim w niedzielę popołudniu o godz. 3·30 pójdzie najnowsze dzieło Rittnera „Dzieci ziemi". Zniżki na te przedstawienia otrzymuje się bez żadnej legitymacyi.

— **Przedstawienia na prowincyi.** Dyrekcya Teatrów Miejskich zaznacza że przedstawienia na prowincyi nie są urządzane pod jej egidą nie bierze przeto żadnej odpowiedzialności ani za poziom artystyczny ani za dobór sztuk.

— **„Iwriah".** Sekcya hebr. Żyd. czyt. akad. „Iwriah", przystępuje w najbliższych dniach do zorganizowania sceny hebrajskiej, która będzie miała za zadanie rozpowszechnienie żywego słowa hebrajskiego wśród najszerszych warstw społeczeństwa żydowskiego. Wszyscy interesujący się tą sprawą zechcą zjawić się na plenarne zebranie »Iwrii«, które się odbędzie dziś w piątek o godz. 7·30 w lokalu »Merkaz Chaluzim« ul. Bernsteina 9 I p. Zebranie zakończy odczyt stud: pol. Barija pt. »O inscenizacyi pieśni nad pieśniami«. Goście mile widziani.

— **Sekcya galanteryjna przy Lwowskiem Stowarzyszeniu Kupców,** Hetmańska 6, II. piętro zaprasza wszystkich kupców tej gałęzi, na Zgromadzenie, które się odbędzie w sobotę, dnia 16. grudnia br. o godz. 7-mej wieczorem w sprawie wyboru nowego Wydziału i odebrania nowych cenników. 1189

— **„Emunah"** W piątek zebrania nie będzie; w wtorek 19 XII. o godz. 8. A. C., na którem wszyscy muszą się bezwzględnie zjawić. 11900

— **Keren Kajemeth** Otrzymujemy następujące pismo: W myśl uchwały Kongresu Karlsbadzkiego została przeniesiona Centrala Funduszu Narodowego do Jerozolimy. W akcyi funduszu narodowego znalazła wyraz tęsknota ludu żydowskiego do swej Ojczyzny. Keren Kajemeth to twór Żydostwa dyaspora cierpiącego, marzącego i dążącego do swego wyzwolenia. Na myśl o niem serca żydowska uderzają silniej a każda radość żydowska objawia się w składaniu datków na ten cel. W chwilach podniosłego nastroju, w uroczystych dniach narodowych myśli żydowskie zwracają się znowu ku Keren Kajemeth. Dziś obchodzi fundusz narodowy wielką uroczystość a wraz z nim całe Żydostwo. Dochodzi nas głos z Jerozolimy, z tego centrum naszych myśli i dążeń i woła o spełnienie obowiązków. Pamiętajmy o Geulath Erez Israel. W tym uroczystym dniu składałem na rzecz Keren Kajemeth kwotę 100.000 mp. dla uczczenia pamięci mego dziadka bł. p. Mojżesza Diamandsteina. Herman Fränkel. — (Kwota 100.000 mp. złożona została w Administracyi naszego pisma).

— **Walne Zgromadzenie „Ahawath Zion".** Dnia 10. bm. odbyło się w szkole hebr. przy ul. Rutowskiego 23, Walne Zgromadzenie nowo założonego towarzystwa »Ahawath Zion« które już w pierwszych dniach swego istnienia zdołało pozyskać kilkuset członków z najrozmaitszych sfer kupiectwa.

Zadaniem towarzystwa ma być: pielęgnowanie żydowskiej i hebrajskiej kultury i szerzenia jej wśród wolnomyślnego obywatelstwa żydowskiego rekrutującego się z sfer handlowych, przemysłowych lub wolnych zawodów — przez odczyty, referaty, zakładanie kursów i urządzenie biblioteki.

Walne Zgromadzenie zagaił tow. Grosskopf, poczem wybrano prezydyum, w skład którego wszedł p. Tartakower jako przewodniczący, a p. Schweller jako sekretarz. Red. Weinlös przedstawił cele i zadania nowo założonego towarzystwa, a wywody jego przyjęte zostały aplauzem. Po nim zabrał głos, członek egzekutywy syon. Dr. A. Rothfeld, który przedstawił zebranym obecne położenie w syonizmie po wyborach.

Następnie wybrano przez aklamacyę Wydział z 20 członków, któreg» u konstytuowanie się nastąpi w następnym tygodniu.

2-GA I KOŃCOWA SERYA

KISMET

przecudny dramat oryent. w 6 akt. p. t.

W NOC PRZEDŚLUBNĄ

MARYSIEŃKA KOPERNIK.

— Wreszcie na wniosek Dr. Meisla uchwalono jednomyślnie, że każdy członek towarzystwa lub też nowo wstępujący towarzysze muszą się wykazać, że spełnili obowiązek wobec »Keren Kajemeth« i Keren Hajessod«

— **Rejestracya rzemieślników i robotników kwalifikowanych dla Palestyny.** Biuro Palestyńskie we Lwowie (św. Anny 9) komunikuje, iż przyjmuje dalsze złoszenia rzemieślników i robotników kwalifikowanych, zamierzających wyjechać do Palestyny, na podstawie zapowiedzianego na styczeń kontygentu. Reflektujący na certyfikaty z tego kontygentu z pośród już zarejestrowanych do wyjazdu, zechcą o tem zawiadomić wyżej podane biuro najdalej do 27 grudnia br., przyczem mają podać, czy mają pełne koszta podróży, czy jadą sami, czy też z rodziną i kiedy definitywnie mogą być gotowi do wyjazdu. Reflektanci nowi dotychczas jeszcze niezarejestrowani, zechcą w tym samym czasie zarejestrować się osobiście, lub przez referentów palestyńskich ich miejsce zamieszkania i równocześnie przedłożyć świadectwa uzdolnienia zawodowego. Wszyscy reflektanci bez wyjątku, muszą z własnych funduszów pokryć pełne koszta wizów, jazdu i przewozu bagażu i narzędzi. Kontrola konsularna dla wybranych z pośród wszystkich zgłoszonych odbędzie się w terminie, który się później tą samą drogą poda do wiadomości publicznej.

— **Uroczysty wieczór ku czci twórcy „Esperanta"** d-ra L. Zamenhofa urządza Towarzystwo „Esperanto" w lokalu przy ul. Janowskiej 26, I. piętro dziś o godz. 7-mej. W program wieczoru wchodzi m. i. melodeklamacya esperancka i odczyt p. H. Schnützera p. t. Zamenhof jako twórca języka międzynarodowego „Esperanto".

— **Dyrekcya kolei państwowych komunikuje:** Po usunięciu zasp śnieżnych podejmuje się z dniem 13/XII. ogólny ruch na odcinku Lwów-Janów linii Lwów-Jaworów pociągiem mięszanym nr. 2653 (odjazd ze Lwowa 16·10).

W okręgu Dyrekcyi stanisławowskiej z powodu zasp śnieżnych został wstrzymany z dniem 12. grudnia przypuszczalnie na 2 dni ogólny ruch na odcinku Biała czortkowska — Zaleszczyki linii Czortków — Zaleszczyki, natomiast został podjęty także 12. grudnia po usunięciu zasp śnieżnych ogólny ruch pociągów na odcinku Terasin—Iwanie puste linii Wygnanka—Iwanie puste.

— **B. minister Kamieński — poseł Diamand.** „Robotnik" zamieszcza list otwarty posła Diamanda stwierdzający, że wiadomość podana przez tak zwany „Kuryer Czerwony" z dnia 11. bm. jakoby poseł Diamand użył mówiąc do byłego ministra spraw wewnętrznych wyrażeń „Łotr, łajdak i won" jest nieprawdziwą. Poseł Diamand słów wymienionych nie użył wcale.

FUTRA

PO CENACH ZNIŻONYCH

u ARTURA PEITZERA

Lwów, Pasaż Hausmana 5

KUPUJĘ: LISY, TCHÓRZE, KUNY, WYDRY i ZAJĄCE.

MEBLE krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy

J. SEINFELD, Lwòw, ul. Sykstuska 2 (w podwórzu)

NADESŁANE.

Leon Wolken-Dominik — Rózia Gurfein
Lwów Pruchnik
zaręczeni w grudniu 1922.

Z okazyi zaręczyn k. sio try Fanci Zw ben z p. Jakóbem Gärberem życzą różowej przyszłości
Dawidowie Zwebenowie.

Wiktorowi Kir chnerowi z okazyi zaręczyn z p. Żenią Fild z Koszyc dużo szczęścia życzy
Henryk Blidner.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 14 grudnia 1922.

Targ akcyi zaniedbany, natomiast w dewizach obroty bardzo wielkie. Transakcye w Chodorowie po 25000 24000 i 24250, w Nafcie 4300 4250 i 4300, w Cmielowie 9000 8900 i 8500, nieef. 7000 i 6850, w Parowozach 7000 i 7225, w Ojkosach 19750 19600 i 20000, w Gafocie 2200 i 2450, n eef. 1900 i 2000, w Pociskach 3100 i 3000, w PTH. 1885, w Wawelu 2500 i 2600, w Rakszawie 14250, w Karpalitach 4200, w ZBK. 1900 2000 2100, w Banku Hipotecznym 1900 i 2000.

Na targu dewiz płacono za Pragę 577 573 i 572, za Zurych 3450, 3440 i 3460, za Londyn 82500 83000 i 84000, za Budapeszt 777·50, za Holandyę 7200 i 7350, za Paryż 1270 1285 1286 i 1290, za Berlin 227 i 230, za Wiedeń 26 25 26·50, za Nowy Jork 18125, za Czerniowce 114, za franki francuskie 1275 i 1280, za funty 83200, za marki 228/223—16 tysiączki.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 14 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 18100—00000, kanad 17950—00000, marniem. 0·00—2·30, leje 106·00—108·00, fr. franc. 1285—1290, fr. szwajc. 3325—3350 kor. czeskie 565.00—570·00, funty szterl. 83500—00000, liry włoskie 830—840 Wiedeń 26—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3615—3620, guldeny holenderskie 7050—7100, fr. belg. 1150—1160, Berlin 2·20—2·25, Praga 570·00—000·00, lewy 100—00, kor. austr 25·00—26 00.

Korony srebne 1340.

Tendencya chwiejna.

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 14. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900—2100, Impex 350 450, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 475—525, Zieleniewski 17000 18500, Parowozy 6500— 7500, Trzebinia fabryka maszyn 8000 — 8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4200—4700, Siersza el. I-III. 2300-2700, Oikos 21000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10500—11500, Krakus 4000—4500, Ćmielów 10800—11800, Górka 28000—30000, Siersza 16500—17500 T. P. G. 16000—17300, Chodorów 26000 28000, Pocisk 3200—3700

Dolary ameryk. 17500—18250, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1270 1320 franki szwajcarskie 3425—3525 franki belgijskie 1200·00 funty szterlingi 83500—85.00. marki niem. 220— 2·45, kor. austr. 0·25 0·27 korony czechosł. 565·-575·00, liry włoskie 900—930, lejei rum. 000·00— 000·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 7200·—7400.

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 14 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 18075.00—18050·00 dolary kanadyjskie 00000—00000 fr. francuskie 0000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2 30 2 35, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1182 50 1180·00, Berlin 2·25 2·35 — Gdańsk 2 32, 2·37 Londyn 84250—84200 00—84300 00, Paryż 1300·00 1290·00, N. Jork 18050 18000 Szwajcarye 3475 00 3468 00 Wiedeń 0 26¼ — 0·26, Włochy 912·50, Holandya 7175, Praga 565·00—563·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 14 bm. Berlin 0·06⅛, Praga 16·25— Nowy Jork 527·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·23 Bukareszt 3.2⅛, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·35, Zagrzeb 1·60, Warszawa 0·03¼ Paryż 37 55 Londyn 24·43, Holandya 210·50, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 14. bm. Berlin 0·06⅝, Holandya 211·00 Nowy Jork 527·25, Londyn 24·51, Paryż 37·55, Medyolan 26·42, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·20, Budapeszt 0·22⅛, Zagrzeb 1·55, Bukareszt, 3 20 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 14. bm.:

Renta majowa 1300·00, austr. renta koronowa 1100, węgierska renta koronowa 11.000, Losy tureckie 490 000—, Renta lutowa 3400·00 Anglobank 86 100 Bankverein 36000 Bodenkreditanstalt 64 500, Kreditanstalt 46.300, Bank depozytowy 15300 Laenderbank 80000, Merkury 22300 Unionbank 50000·—, Ziwnosteńska banka 785.000 Kolej półn. 10,700·000 Kolej południowa 194900 Alpiny 321·000, Berg- und Huetten 2,600.000 Krupp 371.000 Poldihütte 690 000, Prager Eisen 1,358.000, Rima 333 000, Skoda 911·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 490.000 Fanto 940.000·—, Galicia 7,750.000 Schodnica 845.000, Gal. Karpaty 1,405·000—, Koleje austryackie 760·000 Losy węgierskie 000·—, Priorietety kolei półn. 615000·— Kolej Lwów-Czern. 350·000, Bank obrotowy 22500.

DROBNE OGŁOSZENIA

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Lokal na skład maszyn rolniczych, maszyn do szycia lub artykuły techniczne ewentualnie na biura do odstąpienia. Wiadomość z grzeczności Gewürz i Strich, Lwów, Jagiellońska 12. 11398

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Fabryka przetworów owocowych na rogu ulic Bilińskiego dworca Podzamcze zaraz do sprzedania. Zgłoszenia pisemne pod lit. »S. K.« do Administracyi »Chwili«. 11488

Kupię kompletne urządzenie kinowe. Moszkowicz, Kołłątaja 2. 11418

RÓŻNE.

Firma eksp dycyjna Inu M. bONES zawiadamia, że biura swoje przeniosła z ul. Mickiewicza 10 na UL. GRÓDECKĄ 5 a. 11650

MAŁŻENSTWA.

Starszego pana (światowca) o szerokim horyzoncie, głębokiem uczuciu, człowieka nieprzeciętnej miary — pozna niezwykle sympatyczną, fascynującą, niezależną panią. Po obopolnej sympatyi, małżeństwo możliwe, jako pieśń szczęścia. »Umiłowan ex Administracya. 11 98

POMOC LEKARSKA.

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL** ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 11810 PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692 ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5. w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 5.

Dr. Juliusz Monis ord w chorobach moczopłciowych od 8—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczanskiej), przedłużenie ul. Chorążczyzny.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. W. Lauterstein b. elew. klin. dermatolog. w Berlinie.
Lwów, Sykstuska 37 (róg Słowackiego). — Leczenie włosów, plam, znamion, elektrolizą lampą kwarcową 11723

POSAD POSZUKUJĄ.

Magazynier młyna z dłuższą praktyką poszukuje posady w młynie lub w innem przedsiębiorstwie ewent. przyjmie pracę biurową. Łaskawe zgłoszenia M. [illegible] dla I. Pozena, Gródecka 7.

[illegible] poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Magister« do Administr. 11837

Zarządca cegielni z długoletnią praktyką przyjmie zarząd lub kierownictwo cegielni. Zgłosz. Pańczyszyn. Stani ławów, Kazimierzowska l. 58.

Rutynowany technik dentysta z dłuższą praktyką zagraniczną obznajomiony w robotach złota i kauczuku obejmie posadę natychmiast, łaskawe zgłoszenia Filip Gottfried Gródek Jagiellońsk.

WOLNE POSADY.

Poszukuję pedagoga ewent. wychowawczynię do 7-letniego chłopca na wieś do dworu. Zgłoszenia Ringler, Słoneczna 11 a. 118 6

Przyjmę dziewczynę od 14-tu do 16-tu lat sklep komisowy Sobieskiego 10. 11842

Inteligentnej dobrze poleconej osoby, w średnim wieku, poszukuje do towarzystwa, właścicielka domu. Zgłoszenia 3 Maja 17, I. piętro na prawo od —4. 11891

BUCHALTERKA mająca za sobą pewną praktykę przez poważne przedsiębiorstwo poszukiwana. Oferty z podaniem warunków i referencye pod »Trwała posada« do biura ogłoszeń Sokołowskiego, Jagiellońska 7. 11914

Lepsza panna Żyd. z prowincyi do 7-letniej dziewczynki i pomocy w gospodarstwie domowem za dobrem wynagrodzeniem zostanie przyjęta Dobre referencye wymagane. — Zgłoszenia w Administracyi »Podpora gospodyni«. 11917

Poszukuje się panny do kasy C. Pollak, Kazimierzowska 13. 11902

Ogłoszenia.

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych poleca po najtańszych cenach firma **Malwina Immerglück, Lwów,** Jagiellońska 17. 11606

NAJLEPSZE OBUWIE
H. TENDLER
ul. Klińskiego 1 obok Kawiarni Wiedeńskiej.

Stare i połamane płyty
kupuje i płaci najwyższe ceny oraz zamienia GŁÓWNY SKŁAD GRAMOFONÓW I PŁYT **Gustawina Immerglück** Lwów Jagiellońska 17

11916 ZNANA STARA FIRMA
KLARA WERK
(ul. SKARBKOWSKA 7 dom własny)
poleca ogromny wybór płaszczy zimowych i wiosennych po cenach nader niskich.
SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETALICZNA

LÓD w każdej ilości pod dogodnymi warunkami dostarcza do kawiarń, restauracyj, cukierń i domów FABRYKA WODY SODOWEJ **Józefa PORDESA** we Lwowie przy ul. ZAMARSTYNOWSKIEJ l. 35.

BUCHALTER
rutynowany ze znajomością korespondencyi polskiej i niemieckiej potrzebny ZARAZ. Zgłosić się z referencyami w godz od 4—5. 1190
J. GANC, KOŚCIUSZKI 4.

Wody kolońskie
mydła do golenia, pudry, brylantyny, pomady itd.
poleca 11794
Fabryka chem.-kosm. „MOFPASA“
KRAKÓW, UL. ZIELONA 10.

Sanki, narty, łyżwy,
SWETERY i t. p. SANDOWA ciężarki, ROZCIĄGACZE stalowe, sprężynowe, LATARKI elektryczne, BATERYE za a-owe poleca 11543
J. ROSENMANN, Lwów, Akademicka l. 26
Warsztat reper. na miejscu.

Firma transportowa
Adolf Stern, LWÓW **Jagiellonska 11a**
zwraca uwagę P. T. Kupców i Przemysłowców na jej własne Oddziały w Hagenie, Remscheidzie i Dortmündzie, wysyłające dwa razy w tygodniu wozy zbiorowe do Małopolski.

SACHARYNĘ 11796
w tabl. w Polsce do handlu dopuszczoną wysyła za poprzed. nadesł. należyt. od 10 kartoników począwszy. — Kartonik 250 mk.
W. Maćkowiak
POZNAŃ, Traugutta 5.

Świeczki iluminacyjne
na drzewko »Meteor« pierwszej jakości,
Ognie bengalskie w proszku
(czerwone, zielone lub niebieskie)
Gumy do wycierania
ołówków, atramentu i do maszyn do pisania,
Gumy szmerglowe
do czyszczenia wszelkich przedmiotów żelaznych i metalowych,
Lak do pieczętowania oraz lak flaszkowy
(w różnych kolorach).
Kalafonię dla muzyków
wyrabia fabryka wyr. gumowych i chemicznych
M. Spira, Kraków-Podgórze.
PL. SERKOWSKIEGO 5 1696

„TOMOR“
„TOMOR“ jest to koszerne holenderskie masło roślinne światowej sławy i może być używane tak do mięsnych jakoteż do mlecznych potraw.
„TOMOR“ używany do wszelkiego pieczywa lub nasmarowany na bułce lub chlebie zastępuje w zupełności masło deserowe.
„TOMOR“ oszczędza w użytku połowę wydatków gospodyni a zatem nie da się zastąpić zwykłym tłuszczem kokosowym,
Fabryka »Tomor« holenderskiej firmy Van den Bergh pozostaje pod stałym nadzorem rabinatu warszawskiego.
Jeneralne Zastępstwo na Małopolskę i Śląsk Cieszyński:
ELIASZ REICH
Wiedeń, XVIII, Bastiengasse 50.
Zlecenia odsprzedawców wykonuje:
we Lwowie:
Max Freilich, Kotlarska 3
w Krakowie:
Salo Zimmet, Dietlowska 31.

OBUWIE
męskie, damskie i dziecinne, pierwszorzędne wyroby krajowe i zagraniczne marki 11915
KUX-STRAKOSCH-HELIA-MATHAN-e. t. c.
po cenach o 10% niżej niż wszędzie.
Baczność na firmę i Nr. domu 16 **Breitmann i Stam**
Lwów, ul. Sykstuska l. 16.

Łóżka składane z materacami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Ottomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SPÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

„PEBEDE“
Przedsiębiorstwo dla Przemysłu Meblowego i Fornierowego
Hurtownia Fornierów i Dom Meblowy
Kraków, ul. Szpitalna l. 7
(DOM POD RAKIEM). TELEFON 234.
Poleca po cenach fabrycznych konkurencyjnych ze składów w Krakowie lub z fabryki w Warszawie:
FORNIERY z drzew krajowych, szlachetnych i egzotycznych,
DYKTY rznięte i krajowe,
DESZCZUŁKI do robót piłeczkowych,
SZELAK w różnych gatunkach,
LISTWY rokoko.
Przy większych zamówieniach odpowiedni rarat.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ
WATELINY
Fabryki Sp. Akc. „TRYKOT“ w Łodzi
PNIOWER i SKA
LWÓW, UL. ORMIAŃSKA 2, I. PIĘTRO
HURT i DETAL. Ceny fabryczne.

„Rittera“
proszek drożdżowy i cukier waniljowy
wszędzie do nabycia!

Skóry
pasy transmisyjne, rymarskie, tapicerskie box i chevreau w różnych kolorach lakier, antylopy (dla konfekcyi) oraz wszelkie gatunki skór zagranicznych najtaniej SALOMON WINTER, Żółkiewska 5.
»» u firmy ««

BERSON
Obcasy i zelówki gumowe
BERSON
są trwałe i zachowują elegancję waszego obuwia

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

WINA KRAJOWE
znakomite w smaku, niczem nie ustępujące winom zagranicznym polecane przez powagi lekarskie rekonwalescentom i po operacyi a to:
Chateau d'or wino wytrawne
Vermouth
Wino deserowe
sprzedaje HURTOWNIE Pierwsza krajowa Wytwórnia win owocowych
„JABŁOWIN“, Bogusławskiego l. 9.
TELEFON NR. 6. 11913

Złotą i srebrą biżuteryę kupuje i sprzedaje :: najsumienniej ::
S. ALTHOLZ, LWÓW, PASAŻ HAUSMANA L. 5.
Baczność na firmę S. ALTHOLZ Nr. 5

OBRĄCZKI ŚLUBNE sprzedaje naitaniej.

OKULARY-CWIKIERY

LORNETKI-LORGNIONY

Klupy i Numeratory „Göhlera"

Termometry, Barometry, = Cukro = Wòdko = Kwasomierzy

DLA GORZELŃ

METRY różnego gatunku — **TAŚMY** miernicze — **INSTRUMENTA INŻYNIERSKIE.**

Telef. 458-459 POLECA **LEON APPEL** Telef. 451-459.

Lwòw, Legionòw 1.

11911

„OLKA" 35. RYNEK 35.

Specyalny skład wyrobów trykotowych poleca bieliznę trykotową, swaetery, szale jumpery pończochy, skarpetki rękawiczki jedwabne i wełniane i tp. we wszystkich gatunkach. HURTOWNIE! DETAJLICZNIE!

Ważne dla Emigrantów!

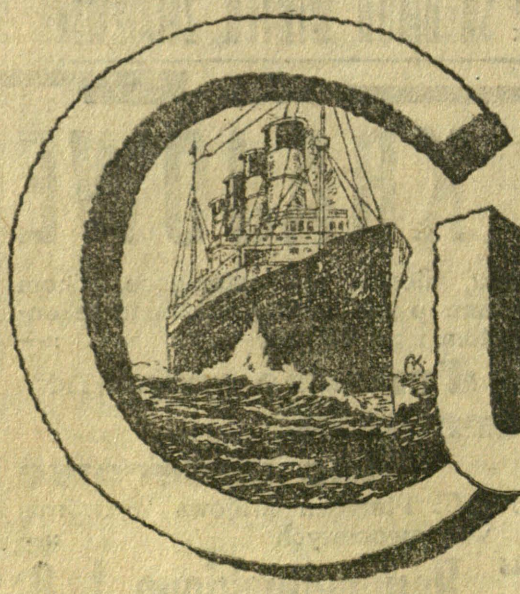

CUNARD LINE

LWÓW Sykstuska 37

Registracya dla pasażerów ze **Wschodniej Małopolski do Stanòw Zjednoczonych** wkrótce się skończy! — Prosimy przeto zgłosić się w biurze firmy **LINJI CUNARD WE LWOWIE. ul. SYKSTUSKA 37 jak najrychlej.** — Uważać na Nr. domu 37 ulicy Sykstuskiej.

DO KANADY mamy najszybsze i najwygodniejsze okręty!

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1357 Lwów, niedziela 17. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza [illegible] Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.156.

PRENUMERATA: [illegible] we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 65 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 185.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

RAUT KOŁA AMATORSKIEGO „SZTUKA"
odbędzie się w sobotę dnia 23. grudnia 1922 W „JAD CHARUZIM".
Zaproszenia do nabycia w sekretaryacie Koła Rutowskiego 23. I. p. od 7—9 wieczorem. 11983

D. M. C. Harland Niewski, Coats i Clark poleca po cenach fabrycznych
Ch. Meiseles i Ska Lwów, pl. Rzeźni 4 I. p. (dom Benczera).

W piekącej sprawie.

Delegacya sejmowa żydowska Galicyi Wschodniej weszła do sejmu z programem pozytywnym. Przedewszystkiem jednak działać musi w tym kierunku, by ochronić masy żydowskie od katastrof, jakie ściągnąć mogą na nie pewne ustawy, uchwalone przez konstytuantę.

Do takich należy w szczególności ustawa, która w życie wejść ma z końcem roku 1922, a która mając być wedle założenia swego źródłem uzdrawiającej etyki dla mieszkańców państwa, daleka od osiągnięcia tego celu, podcina egzystencyę tysięcy rodzin żydowskich.

Rozchodzi się o ustawę tzw. antialkoholiczną z dnia 23 IV 1920 dzpp. No 37, uchwaloną na wniosek posła p. Maczydłowskiej w ciągu trzech dni, bez gruntownych rozważań, bez obmyślenia konsekwencyj, a — co gorsza bez uwzględnienia specyficznych stosunków miejscowych czy nawet dzielnicowych, które wymagają całkiem szczegółowego traktowania sprawy.

Ustawa wspomniana ma na oku tłumienie pijaństwa i w tym celu wprowadza ograniczenia w sprzedaży napojów alkoholowych, ustala sposób usuwania szynków z gmin wiejskich i miejskich, w końcu zarządza redukcyę ilości miejsc sprzedaży w miejscowościach, w których istnieją przedsiębiorstwa gospodnio-szynkarskie.

Otóż przy całkowitem uznaniu doniosłości powyższego zagadnienia, zarzucić musimy — przynajmniej z punktu widzenia posłów Wsch. Galicyi — że ustawa załatwia się z kwestyą, bądźcobądź nader skomplikowaną, ogromnie prymitywnie, nie licząc się nawet z odrębnością już nie warunków faktycznych, ale bodaj urządzeń prawnych, obowiązujących w dzielnicy dawnej Austryi.

W odróżnieniu bowiem od byłej Kongresówki, gdzie prawo wyszynku dokonywało się na podstawie patentu, ulegającego peryodycznemu wznawianiu, opierało się i opiera to prawo według ustawodawstwa austryackiego, obowiązującego po dziś dzień dawnej Galicyi zatem także i w Galicyi Wschodniej, na warunkach przemysłu koncesyonowanego, czyli wypływa dla odnośnej osoby z aktów nadania, mieszczącego w sobie bezwarunkowe prawo wykonywania przemysłu, któreto prawo nawet po śmierci koncesyonaryusza nie gaśnie, a nawet przez władzę nie może być odebrane, ileże przechodzi natenczas samorzutnie na wdowę na czas wdowieństwa i małoletnie dzieci do chwili uzyskania pełnoletności.

Ustawa tedy, która, ustanawiając obecnie maksymalną ilość przedsiębiorstw gospodnio-szynkarskich, oznacza zarazem i termin do upływu którym szereg ponadliczbowych przedsiębiorstw winien być zniesiony, jest jawnem pogwałceniem praw dobrze nabytych dotychczasowych przedsiębiorców, którzy z praw tych, otrzymanych w drodze koncesyj przemysłowych, bez jakiejkolwiek rekompensaty mają być wyzuci.

Pomijając jednak stronę prawną rzeczy, zapytać należy, czy godzi się ludzi, któ-

Pan Darowski prezydentem ministrów.

Będzie to rząd prowizoryczny zanim utworzy się większość centrowo-prawicowa.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa, 15. 12. Jeżeli tempo dnia dzisiejszego będzie w dalszym ciągu utrzymane można się już w pierwszych dniach stycznia spodziewać utworzenia rządu parlamentarnego, opartego o pięć grup, w których skład wejdą: Związek Ludowo-Narodowy, Chadecya, Chrześcijańscy Narodowcy p. Dubanowicza, Piastowcy i NPR. Wcześniejsze sformowanie gabinetu takiego jest uniemożliwione z przyczyn natury technicznej, gdyż zbliżające się święta utrudniają kontynuowanie akcyi. Istnieją niewątpliwie znaczne jeszcze trudności, które wymagać będą przezwyciężenia, ale że wymienione grupy żywią szczere chęci przejęcia rządów w swe ręce, więc ich kompromis nie będzie tak trudny.

Jedną z takich trudności przedstawia odpowiedź trzech grup prawicy, udzielona Piastowcom. Odpowiedź ta brzmi:

„Do Polskiego Stronnictwa Ludowego w Warszawie.

Od chwili dokonania wyboru najistotniejszem dążeniem stronnictw naszych było utworzenie z ciał ustawodawczych większości polskiej, oparcie na tej większości rządów i wszystkich naczelnych władz Rzeczypospolitej.

Takiem jest stanowisko nasze i obecne.

Przeświadczeni, że jest to także zasada przewodnia rezolucyi powziętej przez P. S. L. dnia 11. bm., oświadczamy gotowość podjęcia w tej sprawie z panami oficyalnych rokowań".

Podpisani: Głąbiński, Chaciński i Dubanowicz.

Co prawica rozumie pod „wszystkiemi naczelnemi władzami Rzeczypospolitej" nie wymaga wyjaśnień. Prezydentura Rzeczypospolitej jest niewątpliwie objęta tem określeniem, a więc rezygnacya p. Narutowicza i ponowne zwołanie Zgromadzenia Narodowego?

Czy Piastowcy mimo całej swej ugodowości zgodzą się na podobny warunek, nie można przesądzić, ale że rejterada ich na tym punkcie godziłaby w powagę najwyższego urzędu w państwie, nie ulega najmniejszej wątpliwości.

Nie jest jednak wykluczonem, że zwrot powyższy użyty w odpowiedzi danej Piastowcom ma raczej służyć prawicy na jeszcze jeden atut, potrzebny w pertraktacyach gabinetowych i zadaniem jego jest wyłącznie wydobycie dla związku lud.-nar. obfitej rekompensaty.

Zanim rozmowy między stronnictwami sejmowemi przekroczą uciążliwą ścieżkę planów koalicyjnych, by przedostać się na gładki już teren pięcioporozumienia, to potrwać może kilka tygodni. Rządy w państwie spoczną w ręku dotychczasowego ministra pracy i tymczasowego kierownika ministerstwa spraw wewnętrznych p. Darowskiego. Stanie p. Darowski na czele gabinetu obecnego, w którym zajść mają minimalne zmiany. Ustąpiłby tylko p. Nowak, ewentualnie i minister skarbu p. Jastrzębski. Miejsce to objąłby b. minister Korytowski. Kierownictwo min. spraw zagranicznych spoczęłoby w ręku p. Kazimierza Olszowskiego, tego samego, który prowadzi w Dreźnie rokowania z Niemcami. Poza prezesurą gabinetu p. Darowski zachowałby kierownictwo ministerstwa spraw wewnętrznych. Zaś kierownictwo ministerstwa pracy objąłby p. Simon, podsekretarz stanu tego ministerstwa.

Konferencye dzisiejsze prezydenta Narutowicza z prezesami klubów polskich miały właśnie na celu poza sondowaniem opinii w sprawie utworzenia gabinetu parlamentarnego, informowanie się u leaderów sejmowych, jakie przyjęcie napotka mianowanie prowizorycznego gabinetu fachowego.

Na tych konferencyach, w których kolejno brali udział pp.: Głąbiński, (ZNL), Chaciński (ChD), Witos (Piast), Warchowiak (NPR), Thugutt (Wyzwolenie), Barlicki (PPS), tylko dwaj ostatni uznali próby gabinetu koalicyjnego za chimerę, natomiast przedstawiciele prawicy i centrum uznali wyjście takie za jedynie realne.

—o—

„A[illegible]A“ Nowo otwarty dział
[illegible]ka z ogr. por. Pierwszorzędnych
Lwów Toalet damskich
ul. Halicka 21 Modele wied. i paryskie

rzy długie lata strawili przy pracy w — mniej zapewne zaszczytnym i przyjemnym, ale wszak uczciwym i uznawanym przez państwo — zawodzie, w chwili, gdy przygarbieni wiekiem i strudzeni znojem, ciężko imać mogliby się innego zajęcia, oddać na pastwę głodu?

Wiemy, jak wielce niepopularnem jest ujmowanie się za sprawą, która — mimo swej słuszności — uchodzić mogłaby w oczach ludzi nieoryentujących się lub złośliwych za obronę pijaństwa; wiemy, że w zachodzącym wypadku tem trudniej wypadnie złagodzić ostrze ustawy, ileże — na podstawie szczególnej struktury ekonomicznej — zwłaszcza w Galicyi Wschodniej — największą ilość przedsiębiorców gospodnio-szynkarskich stanowią Żydzi, wszelako — magis amica veritas.

Boć jeśli ma być — choćby wedle postanowień ustawy — przeprowadzoną redukcya szynków, czy nie może takowa odbyć się w sposób racyonalny, bez wstrząśnień i bez rzucania niezliczonych warstw w otchłań rezygnacyi i poniewierki, co byłoby możliwem przez pozostawienie w mocy dotychczasowych koncesyj aż do ich wygaśnięcia i postanowienie niewydawanja nowych aż do chwili zmniejszenia się ilości koncesyj do normy ustawowej?

Jest zaś wśród tych unieszczęśliwionych obecnie moc wdów i sierót, które, wyposażone w arkusze szynkarskie, wydzierżawiają je innym, a posiadając w czynszu dzierżawnym jedynie źródło utrzymania, nieszczęśliwcy ci z chwilą raptownej redukcyi staćby się mieli tylko ciężarem dobroczynności publicznej.

Zdawałoby się, że co najmniej wprowadzony będzie dłuższy okres przejściowy, w którymby zagrożeni w swym bycie przedsiębiorcy byli w stanie obejrzeć się za jakąś inną możnością zarobkowania i szukać ostoi na przyszłość. Tymczasem jednem pociągnięciem pióra wyrzuca się na bruk około 300.000 przedsiębiorców (gdyż taka mniejwięcej jest ilość poszkodowanych) i przynajmnieij równą ilość pomocników-kelnerów.

Ustawa przewiduje wprawdzie okres przejściowy dwuletni, a mianowicie od 1. stycznia 1921 do 31 grudnia 1922, w którym redukcya miałaby być rozpoczęta i ukończona, ale tendencya ustawy, która chciała może w ten sposób dać dotkniętym możność przerzucenia się do innej gałęzi zarobkowania, z powodu nienależytego wykonania całkowicie chyba celu. Oto bowiem, zamiast już w roku 1921 wyznaczyć, które przedsiębiorstwa ulec mają redukcyi i uwiadomić o tem właścicieli tychże na czas, by mieli sposoby przeprowadzenia likwidacyi, władze wykonawcze zwlekały do ostatnich tygodni z wypełnianiem swego zadania i dopiero teraz, u końca roku, u kresu terminu likwidacyjnego, odrazu zamykają szynki i potęgują w dwójnasób krzywdę i ogrom zła, jakie wynikają już z treści ustawy.

Toteż w przeświadczeniu, że krzywda pozostaje krzywdą, bez względu na to, w jakiej intencyi została wyrządzoną, posłowie żydowscy Wschodniej Galicyi, zaalarmowani zresztą lamentem mnogich rzesz swoich wyborców, przy pomocy oczywistej stowarzysz. „Koła żydowskiego“, żądać będą zmiany ustawy lub conajmniej wydania rozporządzenia wykonawczego w tym duchu, że oznaczony w ustawie termin dwuletni dotrzymywany ma być faktycznie, że tedy nie ma brać początku, a zarazem i — końca z dniem 31. grudnia bieżącego roku, lecz że ma począć biec od chwili wszczęcia pierwszych kroków wykonawczych, zatem od chwili obecnej.

Na wszelki wypadek żydowska reprerentacya parlamentarna domagać się będzie rewizyi i poprawienia ustawy w tym kierunku, by takowa, miasto stać się dla ludności nurtem ożywczym i strumieniem wznowionej moralności życiowej, nie stała się dla niej ciosem zabójczym i przekleństwem.

Dr. Leon Reich.

W sprawie szynkarzy Wschod. galicyjskich.

Warszzawa, 15. 12. (Tel. wł.). Posłowie Dr. Rosmarin i Frostig interweniowali dziś u ministra skarbu w sprawie szynkarzy wschodnio-galicyjskich.

Po dymisyi p. N wa'a.

Warszawa. (Pat.) Prezydent Rzeczypospolitej przesłał prezydentowi Ministrów Nowako i następujące pismo: Przychylając się do przedstawionej mi 14 grudnia prośby o dymisyę zwalniam Pana z urzędu prezydenta ministrów wraz z całym gabinetem. Równocześnie poruczam Panu oraz wszystkim ustępującym Ministrom i Kierownikom ministerstw dalsze kierownictwo spraw państwowych aż do chwili powołania nowego rządu. Nadto zaś wobec złożenia przezemnie w myśl art. 24 ustawy z 27 lipca 1922 r. dziennik ustaw nr. 66 poz. 595 przy uwzględnieniu postanowień z art. 53 konstytucyi z 17 marca urzędu ministra spraw zagranicznych, poruczam Panu w tym okr sie przejściowym kierownictwo ministerstwa spraw zagranicznych. Podpisany: Warszawa 15 grudnia. Prezydent Narutowicz, Prezydent Nowak.

—o—

Gratulacye król. angielskiego dla pr z Narutowicz.

Warszawa, 15. 12. (Pat). Prezydent Rzeczypospolitej otrzymał od posła angielskiego w Warszawie Maksa Muellera następujące pismo: Panie Prezydencie. Działając na skutek instrukcyi otrzymanych od sekretarza stanu J. król. Mości dla spraw zagranicznych, mam zaszczyt wyrazić Waszej EEkscelencyi najszczersze życzenia rządu J. K. Mości, z powodu wyboru Pana na tak wysoki lecz trudny urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, oraz wyrazić niepłonną nadzieję, że okres, w którym Wasza Ekscelencya będzie spełniał Swoje wysokie funkcye, będzie okresem pokoju, postępu i pomyślności dla polskiego kraju. Czując się zaszczycony tą misyą powierzoną mi przez mój rząd, pragnę korzystać z tej sposobności, żeby wyrazić także moje własne najszczersze gratulacye i życzenia, zapewniając równocześnie Waszą Ekscelencyę o moim najwyższym dla niej szacunku.

—o—

Z obrad Senatu.

Warszawa. 15. PAT Dzisiejsze posiedzenie Senatu odbyło się pod przewodnictwem marsz. Trąmpczyńskiego. Na porządku dziennym była sprawa prolongowawania ostatecznego terminu w którym obowiązuje tymczasowy regulamin. Referent komisyi Senator Buzek przypomniał, że regulamin tymczasowy przyjęty przez senat miał obowiązywać do 19. grudnia, gdyż przypuszczalne, że komisya regulaminowa zdoła do tego czasu opracować osobny regulamin dla senatu. Komisya prac jeszcze nie ukończyła, wobec czego mowca w jej imieniu prosi o przedłużenie tego terminu do 31. stycznia 1923 i proponuje odpowiednią zmianę art. L tymczasowego regulaminu. Ponieważ nikt głosu nie zabierał, marszałek stwierdził, że propozycyę komisyi uważa za przyjętą.

Co do następnego posiedzenia senatu oświadczył marszałek, że trudno jest dzisiaj je wyznaczyć, przypuszcza jednak że ponieważ Sejm, miał zamiar zebrać się z końcem grudnia dla wysłuchania programu gabinetu, a w takim razie program będzie przedłożony i senatowi, możliwe jest, że w tym samym czasie wyznaczone będzie tak że posiedzenie Senatu. Jeżeli to nie nastąpi, to ferye świąteczne potrwają do dnia 10-go stycznia 1923.

—o—

Prawica przeciw wyborowi Żyda prezesem komisyi sejmowej.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.). Prawica urządziła dziś skandal na sejmowej komisyi zdrowia publicznego. Stało się to z tej przyczyny, że komisya wybrała przewodniczącym członka Koła żydowskiego posła Dr. Weinziehera, Do wyboru tego przyczynili się posłowie lewicowi. Prawica opuściła posiedzenie, aby zdekompletować zebranie i udała się do marszałka z protestem przeciwkotemu wyborowi.

Trzeba dodać, że wiceprezesem komisyi komunikacyjnej został wybrany poseł Dr Rubin Jonas.

—ooxoo—

Ukonstytuowanie się komisyi sejmowych.

Warszawa. Pat. W dniu dzisiejszym ukonstytuowały się następujące komisye sejmowe. Komisya opieki społecznej: przewodniczący Bigoński (ChD), zastępca Fiderkiewicz (Wyzwolenie), komisya konstytucyjna: przewodniczący ks. Lutosławski, zastępca pos. Jan Dębski, komunikacyjna: przew. p. Bartl (Wyzwolenie), zast Rubin Jonasz (Koło żyd), prawnicza: przew. dr. Marek (NPS.), zast. p. Miączkowski (ZLN), ochrony pracy: przew. ks. dr. Wójcicki (ChD.), zast. Reger (PPS) skarbowo-budżetowa: przew. pos. Głąbiński, zast. Osiecki, przemysłowo-handlowa: przew Wierzbicki (ZLN.), zast. dr. Dymowski (ChD.). sekr. Wiszniewski, komisya rolna; przew. Wilkoński zast. Staniszkis (ZLN), oświatowa: przew: pos. Sołtyk, zast Mandrys, regulamnowa: przew. dr. Rabski (NPR.), zast. Liebermann (PPS.), wojskowa: przew. Mączyński, zast. Kościałkowski Wyzwolenie), komisya do walki z drożyzną: przew. Arciszewski (PPS.), zast. Czuczmaj (Klub ukraiński), odbudowy kraju: przew. pos. Bryl, zast. Hryckiewicz, administracyjna: przew. Thuutt, zast. Ilski, spraw zagranicznych: przew. pos. Dąbski (Piast), zast. Seyda

—o—

Echa zajść pomiędzynarodowych.

Warszawa. (Pat.) Dzisiaj o godz. 12·30 p. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej p. Narutowicz złożył wizytę marszałkom Sejmu i Senatu. Marszałek Sejmu otrzymał od przewodniczącego Komisyi powołanej do zbadania zajść z 11 bm. w Warszawie następujący list: Do JWPana Marszałka Sejmu. Komisya powołana przez p. ministra spraw wewn. dla zbadania zajść, jakie się wydarzyły w dniu 11 bm. w stolicy, ma zaszczyt prosić p. marszałka o zakomunikowanie posłom, że współudział ich w należytem wyświetleniu powyższych zajść przez udzielanie zeznań byłoby dla komisyi niezmiernie cenne. Adres komisyi: Ministerstwo spraw wewnętrznych Nowy Świat 69 godz. urz. 13—14 gabinet podsekretarza stanu, telef. nr. 5732 przew. komisyi p. Lenc.

„ALBA“ Ska z ogr. por. Lwów ul. Halicka 21
Nowo-otwarty dział Jumpery, Sweatery, parasolki-pończochy Jakość pierwszorzędna

Podwyższenie taryfy kolejowej.

Warszawa. 15. PAT Ministerstwo kolei żelaznych komunikuje: W uwzględnieniu gwałtownego spadku marki polskiej w październiku i listopadzie roczącają ego za sobą odpowiednią zwyżkę wszystkich cen oraz kosztów utrzymania, ministerstwo kolei, celem zapobieżenia wzrostowi niedoboru eksploatacyi kolei państwowych, przekazało komitetowi taryfowemu Państwowej Rady kolejowej do opini projekt podwyższenia od 1. stycznia taryf tak towarowych jak osobowych o 100 proc. Komitet taryfowy na posiedzeniu 27 listopada wypowiedział się większością głosów za podwyższeniem obu taryf narazie tylko o 50 proc. z tem, że w styczniu poddane one będą ponownej rewizyi.

—o—

Poincare o sytuacyi.

Paryż, 15. 12. (Pat). Wolff. — Poincare oświadczył na posiedzeniu Izby, że żadne wydarzenia polityczne ubiegłego tygodnia nie dają powodu do jakiegokolwiek wzburzenia. Sytuacya ogólna nie pogorszyła się, przeciwnie doznała poprawy. Akcya rządu została przeprowadzona w pełnej zgodzie z parlamentem. Na konferencyi lozańskiej panuje zupełne porozumienie między aliantami, tak w kwestyi cieśnin, jak i w kwestyi mniejszości. Wystarczającym jest fakt, że porozumienie między aliantami doszło do skutku. Będziemy działali dalej w pełnem porozumieniu z naszymi sprzymierzeńcami, dochowamy wierności układowi zawartemu w Angorze. Francya nie pozwoli naruszyć swego moralnego stanowiska na Wschodzie i nie dopuści do jego zmniejszenia. Poincare zajął się następnie kwestyą ochrony mniejszości, oświadczając, że Turcya nie weźmie na siebie odpowiedzialności za zerwanie konferencyi pokojowej i niebezpieczeństwa nowej wojny.

Na konferencyi londyńskiej omawiano zagadnienia reparacyjne i kwestyę długów alianckich. Narady odbywały się w nastroju przyjaznym. Zarzut imperyalizmu niesłusznie postawiony Francyi nigdy nie znalazł echa w kołach angielskich. W Londynie przedstawił Poincare te same idee, które tenże i w Izbie wyjaśnił a nie potrzebował przeto zmieniać stanowiska w żadnym punkcie. Przechodząc do propozycyi niemieckiej powiedział Poincare, że chodzi tu o zniżenie długów, o moratoryum na przeciąg czterech do pięciu lat i to przez przyjęcie programu reform przedstawionego przez aliantów, odnośnie do ściągania podatków i stabilizacyi marki niemieckiej.

Francya, która z końcem roku wydała na Niemcy 100 miliardów franków, nie może zrzec się swego żądania. Długi aliantów, które ściągnęły 10 miliardów marek w złocie nie mogą być traktowane tak samo, jak długi niemieckie, albowiem zostały one zaciągnięte dla wspólnej obrony, chodzi tu o koszta wojny, zaś alianci mieli prawo powiedzieć, że koszty wojny, które pomiędzy siebie podzielili zapisane zostaną na ciężar Niemiec. Alianci chcieli się zrzec myśli odszkodowań za wszystkie straty i szkody i zarzucają tę myśl uznaną w artykule 232 traktatu wersalskiego, że odszkodowanie za wyrządzone szkody mają pierwszeństwo przed długami wojennymi. Nie mogą tedy żądać pomiędzy sobą zapłaty długów wojennych ani Niemcy nie naprawią szkód wojennych.

—o—

Ochrona mniejszości w Turcyi.

Lozanna. (Pat.) Na pierwszem posiedzeniu podkomisyi dla spraw mniejszości oświadczył Ismet pasza, że od czasu Mechmeda II mniejszości tureckie nadużywały nadanych im przywilejów i działały w porozumieniu z zagranicą, co było przyczyną ubolewania godnych zajść w ostatnich latach. Twierdzenie lorda Curzona o Armeńczykach polega zdaniem Ismeta na błędnych informacyach, albowiem pewne dane statystyczne mówią tylko o półtora miliona ludności ormiańskiej. Znaczna jej część znalazła się obecnie na terytoryach oderwanych od Turcyi.

Na pytanie Curzona czy nie znalazłaby się w Turcyi siedziba dla Armeńczyków, odpowiedział Ismet pasza, że istnieją inne państwa, których obszary są o wiele większe od tureckich i które, mogłyby dać u siebie siedzibę Armeńczykom a także obszary oderwane od Turcyi nadają się do tego. Dalej wspomniał Ismet pasza o gotowości Turcyi przystąpienia do Ligi Nar. natychmiast po zawarciu traktatu pokojowego. System kontroli w sprawie mniejszości byłby jednak dla Turcyi w każdym razie rzeczą bardzo drażliwą, gdyż obca kontrola zawsze bywała dotychczas okazyą do naruszania solidarności Turcyi przyczem za pretekst zawsze służą względy humanitarne. Ismet zaznaczył, że Turcya uzna prawa mniejszości ale wedle tych samych zasad jakie obowiązują państwa europejskie.

W odpowiedzi Curzon Wyraził radość z powodu, że Ismet pasza zajął stanowisko pojednawcze i dał wyraz nadziei rychłego dojścia do porozumienia. W kołach konferencyi lozańskiej uważają oświadczenie Ismeta paszy za poważny krok w kierunku definitywnego złagodzenia sytuacyi, która w ostatnich dniach stawała się bardzo naprężona. Wobec prawdopodobnego przystąpienia do Ligi Nar. jest bardzo możliwe, że wszelkie kwestye sporne dotyczące mniejszości narodowych odesłane będą do Ligi Nar. tak, że tymczasowe uregulowanie tych spraw w ramach traktatu pokojowego nie napotka jak się zdaje na większe trudności.

Wiadomości bieżące.

Belgrad. (AW). Pasicz złożył wczoraj misyę utworzenia gabinetu koalicyjnego, gdyż wszelkie jego usiłowania były bezowocne. Prezydent Skupczyny Lukinicz miał zaproponować królowi, by powierzył utworzenie gabinetu jednemu z członków klubu demokratycznego.

Budapeszt Pat. WBK. Minister spraw zagr. hr. Banfy podał się dziś do dymisyi. Regent Horthy powierzył tymczasowe kierownictwo ministrowi sprawiedliwości Daruvary.

•

Berlin. Pat. Na okres od 20 grudnia do 26 ago celne w złocie wynosi 189900 od sta.

•

Wiedeń. Pat. Koszta utrzymania w czasie od 15 listopada do 14 grudnia zmniejszyły się o 3 proc.

Z życia żydowskiego.

— **Zjednoczenie adwokatów żyd. w Jaffie.** Pod tą nazwą zrzeszyło się 12-tu zamieszkałych w Jafile i Tel-Awiw adwokatów żydowskich. Zjednoczenie udziela każdemu ubogiemu bezpłatnej porady prawnej.

— **Ustąpienie dyr. Salomona Schillera.** Kierownik gimnazyum hebrajskiego w Jerozolimie S. Schiller, który na tem stanowisku pozostawał przez lat 12 obecnie ustąpił. Dyrekcyę objął p. Mojżesz Calwary, były nauczyciel jednego z gimnazyów w Prusiech, potem żydowskiego gimnazym w Ponieświeżu.

— **Colonel Kisch w Palestynie.** Jak niedawno donieśliśmy przybył do Palestyny pułk. Kisch mianowany ostatnio „attache“ przy organizacyi syonistycznej w Palestynie. Kisch jest synem znanego sympatyka syonizmu H. M. Kischa. Podczas wojny odznaczył się na polach bitew w Francyi i Mozopotanii i był po zawieszeniu broni członkiem brytyjskiej delegacyi pokojowej. Od czasu konferencyi pokojowej pracował w odziele brytyjskim Allied Military Counell w Paryżu.

— **Drugi transport sierot żydowskich z Ukrainy do Palestyny.** Dzięki staraniom rabina Coocha wzięła na siebie grupa żydowskich kupców w Jerozolimie obowiązek utrzymywania 100 sierót ofiar pogromów na Ukrainie. Jeden z jerozolimskich rabinów udaje się w najbliższych dniach na Ukrainę, by tych 100 sierot przetransportować do Palestyny.

— **Łotwa nie podpisze deklaracyi o mniejszościach.** Poseł łotewski w Rzymie dr. Walter wręczył prezydentowi Ligi Narodów notę, która wyjaśnia, że Łotwa nie może podpisać deklaracyi, którą jej przedłożyła Liga Narodów w sprawie mniejszości. Jako przyczynę, podaje poseł łotewski, że niektóre punkty tej deklaracyi są w sprzeczności z konstytucyą łotewską.

— **Z Palestyny donoszą:** Na ostatniem posiedzeniu Towarzystwa dla popierania ruchu turystycznego w Palestynie rozpatrywano sprawę ożywienia turystyki w r. 1923. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz. Uchwalono rozwinąć szeroką propagandę na której koszta złożą po 100 f. szt. rząd palestyński i samo stowarzyszenie. Jako najwłaściwszy czas dla turystyki uznano miesiące kwiecień maj a nawet czerwiec (nie zaś jak dotychczas mianowano luty marzec), Gubernator jerozolimski gen. Storrs zobowiązał się zainteresować propagandą całą prasę.

•

Wkrótce przystąpi konsorcyum przemysłowe do budowy w Jerozolimie wielkiej fabryki cementu, w której znajdzie pracę 2000 robotników.

Z sali koncertowej.

Zofia Drexler-Pasławska, Herman Jadlowker.

Nieraz już występowała pani Zofia Drexler-Pasławska na estradzie koncertowej z wielkim wieczorem pieśni, współdziałając w innym koncercie a zawsze spotykała się z zupełnym uznaniem. Powodzenie towarzyszyło też jej ostatniemu koncertowi pomimo, iż publiczność nie stawiła się w takim komplecie na jaki artystka zasłużyła. Pani Drexler Pasławska, która wyszła z tej samej co pani Szymanowska szkoły p. Zofii Kozłowskiej jest dziś jedną z najlepszych pieśniarek, posiada piękny choć nie duży głos, którym bardzo umiejętnie włada, jest bardzo muzykalną i posiada znaczną inteligencyę, która objawia się zarówno w doborze jak i interpretacyi pieśni Nie goni za tanim efektem a dowodzi zawsze zupełnie oryginalny program, zawierający cały szereg we Lwowie jeszcze nie śpiewanych pieśni. Tym razem umieściła w propramie aż ośm nowości Debussyego, Mahlera, R. Straussa i Szymanowskiego a w tem także trzy pieśni Dr. Adama Sołtysa i W. Friemanna śpiewane z manuskryptu, które ogólnie się podobały. Poza tem słyszeliśmy jesze pieśni Scarlattiego, Bacha, Duparca, Melcera i i. a wszystkie wykonane były z dużym smakiem i bardzo artystycznie.

Doskonałego towarzysza miała śpie-

„ALBA“ Skład zegarków poleca perfumy francuskie: Cotty, Houbigant, Piver, Laporte, Pinaud, Renard fréres, d'Orsay, Lézrange
Lwów ul. Halicka 21

waczka w Dr. Edwardzie Steinbergerze, który rolę akompaniatora spełniał, jak zawsze zresztą bez zarzutu.

—o—

Inny wygląd zewnętrzny i charakter miał koncert znanego tenora opery berlińskiej Hermana Jadlowkera. Nazwisko Jadlowkera posiada taką siłę przyciągającą, że bez wielkiej reklamy wysprzedano bilety do ostatniego. Na koncercie zjawia się też publiczność, która w przeważającej części chyba nigdy przedtem na koncercie nie była i dla której w przyszłości agencye koncertowe winne wydawać specyalne przepisy jak się na koncertach zachowywać powinna. P. Jadlowker, który jest specyficznie operowym śpiewakiem wybrał program, złożony w znacznej części z pieśni, z których wykonywane w pierwszej części (Wolf, Brahms) nie nadają się dla tego śpiewaka. O wiele lepiej wykonane były pieśni rosyjskich i włoskich kompozytorów jakoteż arye operowe Naprawnika i Moniuszki (Halka). Pomimo tego, że głos Jadlowkera nie odznacza się już dzisiaj tą co dawniej fenomenalną świeżością i blaskiem musimy w nim podziwiać prawdziwego artystę, który sztukę śpiewania i frazowania doprowadził do szczytu doskonałości. Występy śpiewaków operowych w sali koncertowej nie dają ani artyście sposobności do rozwijania całego zasobu wiedzy i sztuki ani też słuchaczowi tej satysfakcyi i zadowolenia co skończona kreacya sceniczna. Dlatego też trudno ocenić należycie p. Jadlowkera opierając się wyłącznie na omawianym występie koncertowym, istnieje jednak podobno zamiar zaangażowania go na kilka gościnnych występów w operze lwowskiej a wówczas dopiero będziemy się mogli przekonać o tem, że sława światowa Jadlowkera ciągle jeszcze jest usprawiedliwiona. Nie ulega kwestyi, że dyrekcya teatru skorzysta z nadarzającej się sposobności i ściągnie Jadlowkera na kilka występów do Lwowa. I tym razem akompaniował Dr. Edward Steinberger.

Alfred Plohn.

Przekształcenie Administracyi podatków we Lwowie na pięć Inspektoratów skarbowych.

Izba Skarbowa we Lwowie komunikuje:

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z 4. października 1922, ogłoszonem w Dzienniku ustaw z 31. października b. r. Nr. 92, poz. 860, zniesiono z dniem 1 stycznia 1923 Administracyę podatków w Lwowie, a w jej miejsce utworzono pięć Inspektoratów skarbowych według pięciu dzielnic katastralnych, a to:

Inspektorat Skarbowy I. dla I-ej dzielnicy kat. m. Lwowa,

Inspektorat Skarbowy II. dla II-giej dzielnicy kat. m. Lwowa,

Inspektorat Skarbowy III. dla III-ej dzielnicy kat. m. Lwowa,

Inspektorat Skarbowy IV. dla IV-ej dzielnicy kat. m. Lwowa,

Inspektorat Skarbowy V. dla dzielnicy kat.: Śródmieście.

Inspektoraty te pozostaną narazie w dotychczasowym budynku Administracyi podatków (pl. Cłowy 1) agendy tejże jednak przechodzą z dniem 1. stycznia 1923 na właściwe terytoryalnie powyższe Inspektoraty skarbowe. Zwraca się przeto uwagę P.T. Publiczności na tę zmianę z wezwaniem, ażeby we własnym interesie wszelkie pisma skierowywała począwszy od powyższego dnia do właściwych terytoryalnie Inspektoratów skarbowych dla poszczególnych dzielnic m. Lwowa.

Rozprawa przeciw komunistom.

Punkt kulminacyjny, który bezwątpienia stanowiło trzydniowe przesłuchanie komisarza policyi Iwachowa minął. Jeszcze jeden incydent rozegrał się dziś z komisarzem Iwachowem z racyi przesłuchania wywiadowcy policyi Jędrzejki a potem rozpostarła się na sali sądowej nuda. Rozpoczęło się monotonne czytanie aktów i protokołów policyjnych, które nie interesują nikogo ani oskarżonych ani sędziów przysięgłych ani nawet audytoryum, które świeci pustkami.

Na wstępie rozprawy zakomunikował przewodniczący uchwałę trybunału dopuszczając na przesłuchanie w charakterze świadka wywiadowcy policyi Schwarza. Co do innych wniosków obrony ogłoszoną zostanie decyzya później.

Przed przystąpieniem do przesłuchania świadka Jędrzejki na skutek przedstawień jakoby komisarz Iwachów informował tego świadka co do poszczególnych osób, postanowiono w tej sprawie przesłuchać jeszcze p. Iwachowa. Otóż komisarz I. oświadczył że Jędrzejkę infomował o swych przypuszczeniach co do zakończenia procesu i ewentualnego wyniku. Obrońca dr. Landau natomiast przedstawia, że komisarz Iwachów w chwili gdy oskarzeni wchodzili na salę rozpraw informował świadka Jędrzejkę o poszczególnych oskarzonych i wymieniał mu ich nazwiska.

Po tym incydencie zeznaje zaprzysiężony świadek Jędrzejko. Z polecenia swych władz inwigilował niektórych oskarzonych, którzy schodzili się w kawiarniach na Wyrokim Zamku, w parku Kilińskiego. Na schadzkach tych widywał oskarzonych Senyka, Giżowską, Teśluka, Czurę, Junga, Grosserową, Weintucha. O czem mówiono tego świadek nie wie. Oskarzonych śledził na podstawie udzielonych mu rysopisów a o nazwiskach ich dowiedział się po aresztowaniach. W dalszym toku swych zeznań podaje, że poznaje jeszcze wśród oskarzonych Ursakiego, Schneidra, Cichockiego i Popiela. Tego ostatniego widział w ulicy Cłowej z koszykiem o podejrzanej zawartości (temu twierdzeniu zaprzecza osk. Popiel.). Na pytanie sędziego przysięgłego dlaczego wówczas osk. Popiela nie aresztował wyjaśnia, że nie otrzymał w tym kierunku żadnych dyspozycyj. Pozatem tłómaczy się świadek niepamięcią zwłaszcza że od czasu aresztowań upłynęło półtora roku.

Świadka Schwarza nie można było przesłuchać ponieważ nie zjawił się w sądzie podobnie jak jeszcze kilku innych świadków. Ostatecznie postanowiono niektórych świadków wezwać ponownie zaś co do innych odczytać ich zeznania. Następnie rozpoczęło się czytanie aktów.

Znowu sąd doraźny.

Lwów, 15. grudnia.

W drugim dniu rozprawy przeciwko Łatoszyńskiemu i Kluczce, oskarzonym o zamordowanie gajowego Błudnego w Rekilńcach kontynuowano przesłuchanie świadków Między innymi stanął przed sądem doraźnym Michał Hurko, pozostający w areszcie śledczym, jako podejrzanego o współudział w powyższej zbrodni. Świadek zeznał, że osk. Łatoszyński wspominał mu o śp. Błudnym, opowiadając, iż ten posiada bardzo dobrą strzelbę. Łatoszyński nakłaniał świadka do odebrania Błudnemu broni i do współudziału planowanej zbrodni. Hurko nie wierzył jednak, by plany osk. Łatoszyńskiego były poważne. Wprawdzie świadek przyrzekł Ł. swoją pomoc, lecz więcej od tego czasu z nim się nie widział. Następnie przesłuchano jeszcze funkcyonaryuszy policyjnych, którzy prowadzili docohdzenia przedwstępne.

Po zamknięciu postępowania dowodowego nastąpiły przemówienia końcowe. Prokurator Sywulak domagał się dla obu osk. kary śmierci. Po przemówieniach obrońców Batyckiego i Jankiewicza r. Mayer zamknął rozprawę. Wyrok sądu doraźnego ogłoszony zostanie w sobotę o godz. 10-tej rano.

Wystawa prac Leopolda Gottlicha.

Wystawa prac Leopolda Gottlieba w Salonie Sztuki (ul. Trzeciego Maja 12), dowodzi, że ekspresyonizm znajduje swoich zwolenników także wśród poważniejszych i starszych malarzy. Obrazy z epoki hiszpańskiej, jeszcze niepewne w kolorycie i niejasne w tendencyach malarskich demonstrują okres zmagania się z akademizmem, którego resztki przejawiają się w czystym rysunku i dobrem, psychologicznem ujęciu, nielicznych zresztą „akademickich“ portretów.

Pan Gottlieb nie jest krańcowym entuzyastą nowej sztuki, nie jest też jej prorokiem — raczej eksperymentatorem. Nęcą go bardziej możliwości techniczne w niej leżące, niż jej hasła. Nie wyzbył się też pewnej literackości w traktowaniu tematu i ta literackość właśnie ułatwi ogółowi oglądających zrozumienie nowego sposobu malowania.

Eksperyment swój robi tak. Wybiera sobie motyw, n. p. „W oberży“, „Mycie ryb“ czy „Linoskoczek“ i motyw ten przeprowadza poprzez rozmaity materyał malarski, przez obraz olejny, akwarelę i drzeworyty, uwzględniając w każdym wypadku swoiste właściwości danego materyału. Tworzą się w ten sposób cykle, które doskonale ilustrują zastosowanie całego aparatu techniki ekspressyonistycznej do — literackiej interpretacyi tematu.

Techniką ekspressyonizmu włada pan Gottlieb znakomicie. Używa jej z całem wyrafinowaniem i obojętnym chłodem człowieka kulturalnego, który mógłby równie dobrze i po akademicku malować — gdyby chciał.

Intellektualizm malarski Gottlieba przebija się najwyraźniej w jego olejach. Są one tworzone na zimno, z obliczeniem każdego efektu i dlatego w kompozycyi przejrzyste i bardzo dekoratywne. Kolorostyczna strona słabsza; barwy mdłe i — może rozmyślnie — nieco surowe. Rozwiązania tematowe ciekawe, ale — nie nowe.

W akwareli natomiast jest pan Gottlieb mistrzem. Realizują zupełnie inną funkcyę psychiczną i są wyrazem nietylko techniki — ale także przeżycia. Także ze stanowiska czysto malarskiego należy się im pierwszeństwo.

Nie znać tu zupełnie anemicznego sentymentu i bladości spotykanej zwyczajnie na akwarelach. Papier jest zupełnie kryty, tony soczyste i natężone, kontrasty umiejętnie wyzyskane, skale barwne doskonale skomponowane, poruszające się w niespodziewanych zestawieniach ciepłych fioletów, tonów ciemnych i brunatnych i dziwnej, zmieszanej z żółtem zieloności. Kompozycye ruchowo-rytmiczne sharmonizowane na motyw przewodni (podmalowane dyskretnie barwami jasnemi), działają również przyjemnie — i są prawie że muzykalne.

W drzeworytach przeprowadza Gottlieb konsekwentnie w myśl swoistego opracowania materyału, zasadę prostej linii w „sztychu“ drzewa, operuje chętnie paralelizmami ruchowymi, dzięki którym płaszczyzna drzeworytu się ożywia i wywołuje wcale niepoślednie wrażenie.

Krótko, pan Gottlieb jest bardzo subtelnym i nadzwyczajnie kulturalnym malarzem o znakomitej technice, a obrazy jego posiadają te wszystkie zalety, które się zwykły publiczności podobać. I. F.

Zjazd krajowy „Hitachdutu" w Polsce.

Dnia 4 stycznia otwiera się w Warszawie Zjazd krajowy Syonistycznej Partyi Pracy »Hitachdut« w Polsce o następującym porządku dziennym: 1) Otwarcie, 2) Stan obecny syonizmu, Palestyny, Hitachdutu, Dr. Ch. Arlozorof, Dr. A. Kacenelson, 3) Sprawozdanie z działalności Centralnego Komitetu, Józef Lewi, 4) Referat palestyński, I. Skwirski i J. Eiges, 5) Referat o pracy w golusie, Poseł A. Lewinson i Dr. O. Menasche, 6) O kulturze ludowej Jakow Fichman, 7) Cele i drogi naszego ruchu młodzieży, Prof. Saul Riger, 8) Sprawy organizacyjne, 9) Rezolucye, wybory.

Obrady toczyć się będą 4 wieczór oraz 5, 6, 7, 8 stycznia we własnej sali Przejazd 5/7. Uroczyste otwarcie, dostępne również dla publiczności, odbędzie się w jednej z większych sal warszawskich.

NADESŁANE.

Adwokat Dr. Anzelm Kleinmann
otworzył kancelaryę we Lwowie przy ul. GRÓDECKIEJ 3 a I p.

Żyd. T-wo gimn. „Dror"
urządza we środę 20 grud ia o god. 7.30 w sa i Teatru ukraińskiego przy ulicy Szaszkiewicza
Uroczysty wieczór muzyk.-gimnast.
celem uczczenia rocznicy powstania Makabeuszów.
Łaskawy współudział w części muzykalnej przyrzekli: p. Honner art. teatru miejskiego, p. Korngut-Suchowa i pani Ada Janowska artystka opery moskiewskiej.
Bilety do nabycia u firmy »Acker i Blank« i w księgarni »Bet Izrael«. 11954

Adwokat poszukuje lokalu na biur i mieszkanie na prowincy w miejscowości odpowiedniej ze względu na ilość osiadłych tam adwokatów, pożądane również objęcie wprowadzonej kancelaryi także za odstępnem w postaci udziału w dochodach. — Zgłoszenia do Administracyi po »Dr. K«. 11927

Dziś w sobotę o godz. 5 tej wiecz. urządza Koło Kobiet w sali przy pl. Strzeleckim 4 z okazyi święta Chanuki, odczyt Dra G yera p. t. Makabeusze a narodowe odroczenie Żydowstwa. — Goście mile widziani. 11906

Toynbehala
(ul. RUTOWSKIEGO 23 II. p.)
SOBOTA 16 grudnia godz. 3. popoł.
Dr. LEDER:
WALKA ORGANIZMU PRZECIW CHOROBOM (po hebrajsku).
SOBOTA 16 grudnia o godz. 7. wiecz.
Dyr. LAZAR SCHACHNER:
„MORRIS ROSENFELD" (jego działalność poetycka) część II. z recytacyami.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości giełdy zbożowej.

Ogólny obrót 100 ton.

Na Giełdzie transakcye w pszenicy po 61.000 loco Chorostków, w życie po 39.200 loco Wybranówka i po 40,000 loco Łanowce, oraz w owsie po 39.000 Tarnopol.

Silny popyt za zbożem twardem i owsem dobrej jakości przy słabej podaży.

Ofiarują przeważnie zboża sort pośledniejszych w szczególności pszenicy.

Silny popyt za strączkowemi przy bardzo miernej podaży.

Słoma i siano poszukiwane. W ziemniakach wielka podaż bez popytu.

Tendencya zwyżkowa utrzymuje się nadal, usposobienie ożywione. Następne zebranie Giełdy zbożowej odbędzie się w poniedziałek dnia 18. grudnia 1922 o godz. 5-tej popołudniu.

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 15 bm. Berlin 0·06⅞, Praga 16·15— Nowy Jork 527·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅝ Bukareszt 0.00, Wiedeń 0·0075 Medyolan 24·47½, Zagrzeb 1·55, Warszawa 0·03¼ Paryż 38 05 Londyn 24·51, Holandya 000·00, Sofia 0·00.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 15. bm. Berlin 0·07¼, Holandya 211·00 Nowy Jork 526·87, Londyn 24 49, Paryż 38 30, Medyolan 00·00, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·16, Budapeszt 0·22⅝, Zagrzeb 1·50, Bukareszt, 3 14 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·95.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Sobota godz. 3 pop. »Bracia Lerche«
Sobota godz. 7·30 wiecz. »Coppelia«.
Niedziela godz. 3·30 »Dzieci ziemi« (50 procent zniżki).
Niedziela godz. 7. »Bal maskowy«.

Repertuar Teatru Nowości.

Sobota »Japonka«.
Niedziela godz. 3. »Japonka«.
Niedziela godz. 7. »Słomiana wdówka«.

Repertuar Teatru Małego

Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela godz. 7. »Sublokatorka«.

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"
(Szaszkiewicza 5)

Sobota 16. grudnia godz. 7 wiecz. »Czekoladowy żołnierz« komedya Shawa.
Niedziela 17 grudnia godz. 3. popołudniu »Kateryna« opera N. Arkesa.
Niedziela 17. grudnia godz, 7, wiecz. »20 dni kozy« farsa S. M Hennekena.
Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz, 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat Wł. Winniczenki.

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program XII.
Od 9 do 19 grudnia r. b.
1) »Sprytna Zuzia« operetka.
2) Dział koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Nockowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.
Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urz dników 50 procent zniżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

Do naszych P. T. Czytelników.

Wobec tego, że Towarzystwo księgarń kolejowych »Ruch« nie sprowadza naszego pisma na prowincję, zwracamy uwagę P. T. Czytelników, że w podanych niżej miejscowościach, w których znajduje się filia »Ruchu«, można nabyć „Chwilę" jakoteż wszelkie inne czasopisma w następujących biurach dzienników:

w Brzeżanach w biurze p. Dobrowolskiej
w Borysławiu w biurze p. Fanny Ljnder
w Drohobyczu w biurze Tannego
w Drohobyczu w biurze p. Tunowej
w Podwołoczyskach w biurze p. Glasmana
w Przemyślu w biurze p. Wahla
w Przemyślu w biurze p. Zofii Freibetz
w Przemyślu w biurze p. Billerównej
w Rawie Ruskiej w biurze p. N. Rechesa
w Samborze w biurze p. Baumowej
w Samborze w biurze p. Kammermana
w Samborze w biurze p. Reginy Maier
w Samborze w biurze p. Raaba
w Stryju w biurze p. Sobla
w Tarnopolu w biurze p. Einlegera
w Tarnopolu w biurze p. Gellesa, p. Amaranta i p. Bardowej
w Złoczowie w biurze p. Landesberga.

„ALBA" Nowo-otwarta Spółdzielnia z ogr. por.
Lwów ul Halicka 21
Wyborowe garderoby dzie innej

—o—

— **Gościnny występ B. Popowa** bohaterskiego barytona b. stołecznych scen rosyjskich, który odbędzie się w niedzielę w Teatrze Wielkim wzbudził duże zainteresowanie tembardziej, że artysta wystąpi tylko jedyny raz. Ceny biletów nie zostały podwyższone.

— **„Lohengrin".** Genialne dzieło Ryszarda Wagnera ukaże się po raz pierwszy na naszej scenie we wtorek 19 bm. Dyrekcya wyposaży „Lohengrina" w cały przepych dekoracyjny i kostyumowy. Część tych kostyumów została sprowadzona z zagranicy te zaś które mogły być sporządzone w kraju, przygotowały nasze pracownie. D ryguje kapelmistrz Wolfstal, reżyseruje p. Okoński. W przedstawieniu biorą udział najcelniejsze siły naszej opery, ponad to pełne chóry. W poniedziałek wieczorem odbędzie się generalna próba, w skutek czego w dniu tym przedstawienia nie będzie. „Lohengrin" przygotowywany bardzo starannie będzie niejako wypadkiem dnia w naszem artystycznem życiu. W dzień premiery ukaże się wraz z programem podwójny numer „Zycia Teatralnego" zawierający artykuły o życiu i twórczości Wagnera oraz dokładną treść „Lohengrina".

— **Cykl odczytów** z zakresu sztuki i literatury odbędzie się staraniem samop. uczniów Szkoły dram. przy konserwatoryum. Pierwszy odczyt odbędzie się we wtorek dnia 19 grudnia b. r. w sali »Młodej Scenki« ul. Chorążczyzny 7.

P. Jan Parandowski wygłosi odczyt pt. »Kto wie?..« (o najnowszej sztuce i literaturze). Początek o godz. 8-mej wieczorem. Bilety do nabycia w »Księgarni Polskiej« B. Połonieckiego (ul. Akademicka) i w dzień odczytu przy kasie.

— **Koncert chanukowy w Templum,** który odbędzie się jutro (w niedzielę) zapewnia uczestnikom sposobność spędzenia kilku podniosłych godzin. W wykonaniu programu wezmą udział nadkantor Lwowicz, prof. Jan Rangl (na organach) wiolinczelista S. Glasberg i chór templowy. Program konceru jest bardzo bogaty i odznacza się bardzo starannym doborem utworów muzycznych i pieśni. Wypada nadmienić że dochód z wieczoru, który zainteresował żywo szerokie koła ludności żyd. — przeznaczony jest na cel bezsprzecznie jeden z najpiękniejszych a mian. na uzdrowisko sierót żydowskich w Dębinie. Bilety na koncert są do nabycia w księgarni »Beth Israel« (ul. Jagielońska) i w księgarni »Nowości« (ul. Kopernika) w dniu koncertu przy kasie. Zwraca się uwagę, że koncert odbędzie się punktualnie o godz. 5 popoł. (o nie jak podały afisze o 5·30).

Wielki Wieczór Makabeuszowski odbędzie się staraniem zakładów Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Średniej dnia 18. bm. o godz. 7·30 wieczór w sali teatru ukraińskiego, przy ul. Szaszkiewicza. Bilety w cenie po 2000 15 0 i 1000 Mp. do nabycia w Księgarni »Beth Israel« a w dniu uroczystości od godz. 6-tej przy kasie teatru. 11947

— **Konferencya krajowa »Hitachdutu"** odbędzie się w dniach od 24-26 grudnia. Prezydyum Hitachdutu wzywa wszystkie grupy lokalne do natychmiastowego dokonania wyborów na konfe-

„ALBA“ Ska[illegible] r. por.
Lwów
ul. Halicka 21
Nowo otwarty dział
Wykwintnej
bielizny damskiej

rencyę krajową i podania nazwisk delegatów najpóźniej do 20. b. m.

Kwoty należne za „Kartisej Hitachdut“ należy również do tego czasu przesłać.

— **Wyjazd Piłsudskiego do Wilna.** Z Warszawy donoszą: Marszałek Józef Piłsudski przenosi się na razie do prywatnego mieszkania. W najbliższych dniach wyjeżdża wraz z rodziną na kilkudniowy wypoczynek do Wilna, gdzie zamieszka u rodziny.

— **Wystawa obrazów.** W niedzielę dnia 17. bm. o godz. 10-tej przedpoł. nastąpi otwarcie wystawy zbiorowej prac art mal. Mieczysława Reyznera, oraz zbiorowej wystawy Marjana hr. Strzembosza z Monachium, połączonej z wystawą szkiców śp. Wł. Błockiego. Równocześnie trwać będzie wystawa Gwiazdkowa, prowadzona w charakterze wystawy nieustającej, obrazy zakupione na niej wydaje się natychmiast.

— **Nowa taryfa tramwajowa i światła elektrycznego.** Dyrekcya M. Z. E. zawiadamia, że w myśl uchwały Reprezentacyi miasta z dn. 13 bm. wchodzi w życie nowa taryfa M. K. E., oraz zakładu oświetlenia, a mianowicie: ceny biletów jazdy wynoszą: bilet wprost 160 mk, bilet do przesiadania 200 mk, bilet dworcowy 300 mk, bilet wojskowy i poranna 120 mk, bilet pakunkowy wprost 160 mk, bilet pakunkowy z przesiadaniem 300 mk, bilet kontrolny 400 mk

Ceny prądu elektrycznego za 1 kilowatt godzinę wynoszą do oświetlenia: mieszkań prywatnych mp. 600, do motorów mp. 500, lokali zarobkowych mk. 1200, do kinoteatrów mk. 2000.

Nowa taryfa M. K. E. obowiązuje od dnia 16. grudnia br., a nowa taryfa za prąd elektryczny zastosowaną zostanie do odczytów począwszy od 16. grudnia br. Niezależnie od tego od wszystkich odbiorców prądu elektr. z miejskiej elektrowni pobraną zostanie zaliczka z góry w wysokości faktury grudniowej z wyłączeniem mieszkań prywatnych.

— **Dyrekcya kolei państwowych** komunikuje: W okręgu dyrekcyi stanisławowskiej po usunięciu zasp śnieżnych podejmuje się z dniem dzisiejszym 14. bm. ogólny ruch pociągów na odcinku Kołomyja—Jasionów-polny linii Delatyn—Stefanesti oraz na odcinku Biała Czortkowska—Zaleszczyki linii Czortków—Zaleszczyki.

Ruch ogólny pociągów na przestrzeni Tarnopol — Podwołoczyska, zastanowiony dnia 29. listopada, podjęty został na nowo bez ograniczeń dnia 6. grudnia 1922 r.

— **Wydalanie uchodźców rosyjskich z Polski.** Minister spraw wewnętrznych wydał okólnik do władz drugiej instancyi aby przed 1. marca 1923 wysłały z Polski wszystkich uchodźców przybyłych nielegalnie do Polski (A. W.).

— **Głodówka więźniów politycznych.** Jak donosi „Swoboda“ ukraińscy więźniowie polityczni z powiatu tarnopolskiego i brzeżańskiego umieszczeni w Brygidkach rozpoczęli dnia 14. grudnia głodówkę. Więźniowie wystosowali pismo do prezesa sądu apelacyjnego w którem domagają się wypuszczenia na wolność względnie doręczenia im aktu oskarzenia do 20. grudnia jakoteż spełnienia postulatów aresztowanych pochodzących z powiatu stryjskiego i dolińskiego.

— **Przeniesienie gen. Hallera w stan nieczynny.** W związku z artykułem który się pojawił w „Kurjerze Polskim“ z dnia 1 grudnia Nr. 342 pt. „Przeniesienie generała Hallera w stan nieczynny“ szef gabinetu ministerstwa spraw wojskowych zawiadamia: Gen. Józef Haller złożył dn. 27 listopada br. za numerem 2317 w adjutanturze raport do ministra spraw wojkkowych o przyjęciu mandatu do Sejmu oraz przekazaniu agend generalnego inspektora armii, zastępcy generałowi brygady Antoniemu Kaczyńskiemu. Na podstawie tego raportu min. spr. wojskowych rozporządzeniem Nr. 50940/vg. z dn. 9 grudnia br. przeniósł generała broni Józefa Hallera w stan nieczynny na okres kadencyi sejmowej.

— **W niedzielę** dnia 17. grudnia br. o godz. 7. wieczorem, w Sali Kasyna miejsk. ul. Akademicka 13, powtórzy prof. J. Zwierzchowski eksperymenta z zakresu suggestyi na jawie, stosowanej przez fakirów indyjskich, jak suggestya węchu czucia, smaku, zmiany ciężaru, halucynacya, suggestya narzucona na pewien przeciąg czasu, suggestya masowa i inne ciekawe eksperymenta, które poprzedzi krótkie słowo wstępne eksperymentatora. — Bilety w cenie 3000, 2000, i 1000 mkp. wcześniej do nabycia w składzie papieru p. Stanisława Gabriela ul. Legionów 3 i w dniu seansu od godz. 6. wiecz. przy kasie. 11921

— **Z karty żałobnej.** Dnia 15. grudnia 1922 zmarł we Lwowie po krótkiej słabości Maks Pillitzer, z zawodu fryzyer w 51 roku życia. Od 20 lat był zmarły czynnym członkiem stowarzyszenia »Jad Charuzim«, około rozwoju którego położył niespożyte zasługi. Był on dobrym szczerym Żydem i należał zawsze do tych, którzy, ilekroć sprawa żydowska tego wymagała, stawali w pierwszym szeregu pracowników. Jeszcze w czasie ostatnich wyborów występował z całym zapałem i energią w obronie sprawy narodowej. Cześć Jego pamięci!

— **Stowarzyszenie drobnych kupców miasta Lwowa** zawiadamia swych członków o zgonie swego nieodżałowanego członka Maksa Pilizera fryzyera i zaprasza ich do wzięcia gremialnego udziału w Pogrzebie który odbędzie się w niedzielę dnia 17 grudnia 1922 o godzinie 12 w południe z ul. Szpitalnej l. 33 Zarząd. 11963

W Drohobyczu można nabywać w biurze dzienników Tannego stemple weksle i znaczki pocztowe. 11936

— **Osobiste.** Michael Apisdorf ze Sokala, Cecylia Reichstein ze Lwowa zawiadamiają tą drogą krewnych i znajomych o swoich zaręczynach i z tej okazyi ofiarują na rzecz żydowskich sierót w Sokalu 5000 Mp., szkołę hebrajską 5000 Mp., Stow. »Hatechija« 5000 Mp. Stow. »Mizrachi« 3000 Mp., »Talmud Tora« 3000 Mp. 11934

— **Cukier na święta.** Licząc się z większym zapotrzebowaniem cukru na czas świąteczny związek cukrowników postanowił rzucić na rynek poza zwyczajną ilością cukru 250 wagonów dla byłego Królestwa kongresowego 450 wagonów dla b. ks. poznańskiego i 60 wagonów dla Małopolski.

— **Rabunek dolarów.** Dnia 3 bm wszedł do mieszkania Stanisława Hrynia we wsi Rudawie (pow. Dobromil) jakiś uzbrojony w karabin osobnik i przedstawiwszy się jako żandarm w służbie, zajął miejsce koło pieca. Hryń poczęstował »gościa« wódką i wdał się z nim w rozmowę, w czasie której żandarm narzekał na swoją ciężką służbę. Po chwili jednak przybysz się zerwał i rozkazał Hryniowi natychmiast sobie wręczyć rewolwer. Gdy Hryń wydał rewolwer, żandarm zabrał się do rabunku, przyczem z kufra zrabował 550 dolarów i 5500 mp. poczem zbiegł. Śledztwo w toku.

— **Z Kroniki policyjnej.** Franciszek Piasecki, dzierżawca dóbr w Nowosiółkach (pow. Przemyślany) wywołał wczoraj w stanie podpitym awanturę w teatrze »Bagatela«. Pan dzierżawca na dobre się rozkrzyczał, powodując tem popłoch na sali. Dopiero pomogła interwencya posterunkowego, który krzykliwego teatromana z prowincyi odprowadził na inspekcyę. — Eugenii Finsterbusch, zam. przy ul. Friedrichów 3 skradł nieznany sprawca który dostał się przez oderwanie zamku do mieszkania pościel. — Tekli Stuchli, dozorczyni zam. w realności przy ul. Sobieskiego 29 skradziono przez rozbicie kłódki garderobę i bieliznę wart. 200 tys. mp. — Drowi Dawidowi Reizesowi lekarzowi kasy chorych skradziono z poczekalni kasy przy ul. Brajerowskiej futro wartości 3 [illegible]ony marek. — Jan Moroz z Obroszyna (pow. Gródek) zostawił na pl. Solskich sanie z końmi a sam wszedł do sklepu celem zakupna chleba. Gdy po 5 minutach wyszedł koni z saniami już nie zastał. Szkoda wynosi 1 milion marek.

— **Wypadek automobilowy.** Wincenty Moravec, szofer zam. przy ul. Rahozy 6 jadąc autem na pl. Gołuchowskich najechał nieostrożnie na 13 letnią córkę Fogla Raucha, zam. przy ul. Berka, raniąc ją ciężko. Dziewczynkę w stanie nieprzytomnym odwiozło to samo auto do szpitala powszechnego.

——o——

— **Rada Nadzorcza Spółki Wydawniczej „Chwila“,** spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie, działając na podstawie upoważnienia Walnego Zgromadzenia Spółki z 23 listopada 1922 ogłasza subskrypcyę na podwyżkę kapitału Spółki.

Dotychczasowi udziałowcy mają prawo pierwszeństwa do subskrypcyi wykonać najdalej do dnia 25 grudnia 1922.

Bliższych wyjaśnień co do warunków subskrypcyi udzielają zawiadowcy codziennie w lokalu Administr. »Chwili« Pasaż Hausmana l. 3, między godziną 11—12 przedpoł.

—ooxoo—

— **Mamy zaszczyt** niniejszem złożyć serdeczne podziękowanie p. Zygmuntowi Schorrowi za łaskawe odczytanie własnych utworów humorystycznych na dochód Żyd. Funduszu Nar. Za komitet Opiekunek Żyd. Fund. Nar. Regina Reichowa, Ewa Mehrerowa. 11946

——o——

(Pasaż Hausmana) צעירי יהודה
Dziś w sobotę 16. bm. o godz. 4. pp. referują tow.: Inż. J. Reiser i Dr. M Brustiger na temat: Nasze stanowisko wobec Krajowej Konferencyi »Hitachdutu«. Goście mile widziani. 11943

NEKROLOGIA.

Dnia 13. b. m. zmarł we Lwowie błp. MARKUS RICHTER kupiec z Janowa obok Lwowa, powszechnie lubiany i poważany.

Spokój jego popiołom!

Wiadomości handlowe.

Lwów, 15 grudnia 1922.

Na targu akcyi pewne ożywienie przy kursach wyższych.

Transakcye w Chodorowie po 25 000, w Nafcie 4.200, Ćmielowie nieefkt. 6 800 6.750, w Ojkosach 20.000 21.000, w Gafocie 2.600 3.000 3.100. w Gafocie ni ef. 2.200 2.300 2.350, w Karpalitach 4.400, w Rakszawie 14.500, w Pociskach 3.000 3.025 3.100, w PTH. 1.750 1900 1850, w

Pol. Tow. Budowlanym 3.600 3.500, w Parowozach 7.100 6 800, w Pezecie 3.000, w Sierszy elekt. 2.100, w Banku Hip. 1.800 1825 1.900 2.000, w Ż. B 1.975 2.100.

Na targu pieniężnym Berlin i Wiedeń wyższy, Praga słabsza.

Za Berlin płacono 235 247, za marki niem. 235 240, za Pragę 565 563 561, za Zurych 3.430 3 460, za Londyn 84.500 83.750 84.100, za Czerniowce 113 114, za Paryż 1.285, za Budapeszt 7·75 7·85, za Wiedeń 26·.5 26·50 26·40, za Belgię 1.175 1.180, za korony czeskie 562, za dolary 18.200, za lei 110.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 15 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 18050—00000, kanad 17900—00000, marniem. 0·00—2·40, leje 110·00—000·00, fr. franc. 1270—1280, fr. szwajc. 0000—3350 kor. czeskie 560.00—000·00, funty szterl. 83000—00000, liry włoskie 870—880 Wiedeń 25—26, rbl. setki 0·.0—0·00, kor. duńskie 3650—0000, guldeny holenderskie 7000—7100, fr. belg. 1130—11 0, Berlin 2·30—0·00, Praga 570·00—000·00, lewy 100—00, kor. austr 00·00—00 00.

Tendencya chwiejna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 15. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900—2100, Impex 350 450, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 475—525, Zieleniewski 17000 18000, Parowozy 6500— 7500, Trzebinia fabryka maszyn 8000—8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4200—4700, Siersza el. I-III. 2300-2700 Oikos 21000—24000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 10500—11500, Krakus 4000—4500, Ćmielów 10800—11800, Górka 27000—29000, Siersza 16500—17500 T. P. G. 16000—17300, Chodorów 25000 27000, Pocisk 3500—4000

Dolary ameryk. 17500—18500, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1270 1325 franki szwajcarskie 3425—3525 franki belgijskie 2000·00 funty szterlingi 83500—8550). marki niem. 220—255 kor. austr. 0 25 0·27 korony czechosł. 555·-575·00, liry włoskie 900—930, lejer rum. 000·00— 000·00 korony węgierskie 0·00-0 00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 7200·—7400.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 15 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17975.00 - 18050·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 1295 00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2 40 2 42½, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 1190·00 1180·00, Berlin 2·40 2 47½ — Gdańsk 2·45, 2·42½ Londyn 84100—84000 00—84300 00 Paryż 1300·00 1297·50, N. Jork 17950 18075 Szwajcarye 3460 00 3470 00 Wiedeń 0 26¼ — 0·26½, Włochy 912·50, Holandya 7275, Praga 560·00—565·00

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 15 bm. Amsterdam 28350·00, Zurych 13410·00, Berlin 9 45, Kopenhaga 14785·00, Bruksela 4569·00, Chryst. 13435·00 Sztokholm 19 05, Zagrzeb 1897 5, Budapeszt 29·75 Bukareszt 00·00 Londyn 328900, Praga 2137 00, Medyolan 3546·00, N. Jork 70.675·00 Paryż 5094 00, Sofia 544·50, Warszawa 3·55—3·65.

Marki niem. 9·60, marki polskie 3·35—3·65, fr. franc. 5035 00, szwajc. 13320 00, fr. belgijskie 4610·00, lewy bułgarskie 523·00, lei rumuńskie 389 00, liry włoskie 35'2.50, funty szterl. 327900 dolary amer. 70.300·00 noty holenderskie 28200·00 noty duńskie 146 0 00, noty norweskie 13280·00, czeskie 2120.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 15. bm.:

Renta majowa 1500·00, austr. renta koronowa 1200, węgierska renta koronowa 11.000, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 3400·00 Anglobank 89 000 Bankverein 33100 Bodenkreditanstalt 00.000, Kreditanstalt 42.500, Bank depozytowy 14500 Laenderbank 78000, Merkury 22800 Unionbank 45000·—, Ziwnosteńska banka 760.000 Kolej półn. 10.500·000 Kolej południowa 222000 Alpiny 328·000, Berg- und Huetten 2,650.000 Krupp 375.000 Poldihütte 710 0.0, Prager Eisen 1,500.000, Rima 342 000, Skoda 929·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 515.000 Fanto 1,000.000·— Galicia 7,950.000 Schodnica 870.000·, Gal. Karpaty 1,505·000—, Koleje austryackie 787·000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 66800·— Kolej Lwów-Czern. 000·000, Bank obrotowy 22000.

NADESŁANE.

Dużo szczęścia na nowej drodze życia nowożeńcom p. Rózi i M nkowi Silberman życzą Majerowie Wolfowie.

Z okazyi zaręczyn kochanego Sala Halperna z Tarnopola z p. Steiglerówną ze Zbaraża najserdeczniej gratulują

bracia Misio i Wilo.

DROBNE OGŁOSZENIA

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Fortepian Bilgle handlowy z 3 pedałami mało używany okazyjnie do sprzedania Zimorowicza 10, parter od 4—6.

Fabryka przetworów ropnych na Zniesieniu blisko dworca Podzamcze zaraz do sprzedania. Zgłoszenia pisemne pod lit. »S. K.« do Administracyi »Chwili«. 11·88

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

M. STEINHAUS, Lwow, Krasickich 16-a poleca ze składu wałce i kamienie młyńskie. 11372

Dom nowy niepodlegający ochronie lokatorów znaczny dochód do sprzedania. Wkład 60 milionów Adwokat Bund, Mickiewicza 22. 11955

DOBRZE PROSPERUJĄCA kompletnie urządzona fabryka wraz z realnością okazyjnie do sprzedania. Wkład około 60.000.000 Mp Zgłoszenia do Administr. »Chwili« pod »Fabryka«. 11942

MAŁŻENSTWA.

36 cioletnia panna o wysokiej kulturze i etyce bardzo przystojna, gospodarna i posażna (8. 00.000) wyjdzie za mąż za Żyda na stanowisku, na chętnie j wdowca, szukającego towarzyszki życia i przyjaciółki, któryby spokojnie powierzył wychowanie swoich dzieci. Zgłoszenia pod »Szczęśliwe pożycie«. 11937

SCHADCHEN mający znajomość w lepszych rodzinach żydowskich poszukiwany. Zgłoszenia pod »Schadchen« do Admin s racyi. 11935

Kawaler lat 26, przystojny, czynno bezpodatkowy, fachowiec branży drzewnej, z poważnej lecz ubogiej rodziny, ożeni się z panną do lat 24, która dopomoże mu w usamodzielnieniu w tym fachu. Sprawę traktuje poważnie. Anonimy pozostają bez odpowiedzi. Zgłoszenia pod »Energiczny« do Administracyi. 11964

WOLNE POSADY.

Poszukuje panny do sklepu i prowadzenia kasy. Zgłoszenia Fruktualia, Pisarz Hausmana 5.

Panna pisząca biegle maszynie i władająca poprawnie językiem niemieckim, zostanie zaraz na godziny popołudniowe przyjętą. Oferty pod »Comerz« do Biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 1.

Fabryka Ultramarynu poszukuje energicznej kobiety do nadzorowania robotnic. Zgłoszenia w biurze Słoneczna 26. 11952

POMOC LEKARSKA.

Dr. Regina Reichanstein = Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8 9 i od 2—4 pl. Halicki 7 nad kawiar. Centr.)

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpit. wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Academicka 10 (róg Gliniany)

Okulista Dr. M. Lautenstein
b. demonstrator i elew. oper. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 11682

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej LWÓW, ul. KORALNICKA 8. (od pl. Akademickiego) 11507

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7. ordyn. od 8—9 i od 12—6.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych
Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. Lwów, Słowackiego 4, naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Anna Kogutowa
przyjmuje w chorobach skórnych i wenerycznych od godz. 3—4 SYKSTUSKA 43 a. 11929

ROŻNE.

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

Hafty ręczne, wyprawy ślubne, filety wykonuje Chmielewska, Chorążczy na 21, parter. 11423

Z powodu braku innego zajęcia podczas festyn świątecznych, naprawiam bieliznę, ceruję pończochy itp. Łaskawe zgłoszenia do Admin. »Chwili« pod »Praca«. 11932

Zdolna krawczyni poszukuje robotę po domach. Zgłoszenia do Adm. pod »Z olna«.

Zgubione zwolnienie wojsk. z P. K. U. na imię Marek Katz unieważniam. 11943

NAUKA i WYCHOWANIE

Szkoła gry na fortepianie Adeli Rotter-Hochfelderowej Bernsteina I, II. p. 11457

KURS DO MATURY gimnazyalnej (wszystkich typów). Kursy gimnazyalne do klas poszczególnych. Wpisy: Łyczakowska 34, III. p. od g. 11 12. 1 928

Języka niemieckiego, literatury uczy nauczycielka rutynowana. Uprasza sie adres podać do Adm. pod »Niemka«. 11·25

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Lokal na skład maszyn
rolniczych, maszyn do szycia lub artykuły techniczne ewentualnie na biura do odstąpienia. Wiadomość z grzeczności Gewürz i Strich, Lwów, Jagiellońska 12. 11398

Poszuję mieszkania składającego się z 2 pokoi, kuchni z komfortem w okolicy ul. Sapiehy, Potockiego, Gródeckiej i t. p. Wiadomość Magazyn mebli Abrahama Hermelina, Rejtana 6. 11959

4 pokoje, kuchnia przedpokój, balkon z wszelkim komfortem w najzdrowszej okolicy śródmieścia, do zamiany na takież lub większe bliżej Rynku, ul. Ruskiej, Podwale, Halickiej. — Pośrednictwo wykluczone. Zgłosz. do Administracyi pod »Korzystna zamiana«. 11960

Kawaler kupiec poszukuje pokoju umeblowanego u rzy inteligentnej rodzinie, cena obojętna. Zgłoszenia do Administracyi pod »B. S.«

Pokoju umeblowanego z całem utrzymaniem dla starszej pani poszukuje się. Zgłoszenia pod »A. B.« do Administracyi. 11944

RZĄD POSZUKUJĄ.

Zarządca cegielni z długoletnią praktyką przyjmie zarząd lub kierownictwo cegielni. Zgłosz. Pańczyszyn. Stani ławów, Kazimierzowska l. 58

Magazynier młyna z dłuższą praktyką poszukuje posady w młynie lub w innem przedsiębiorstwie ewent. przyjmie pracę biurową. Łaskawe zgłoszenia M. ... dla I. Pozena, Gródecka 7.

Sklepowy [illegible] obejmie zaraz posadę lub zarz d. Zgłoszenia przyjmuje Lustig, Lwów, Konopnickiej 14. 11924

Kupiec lat 30 zupełnie zaufany poszukuje jakiegokolwiekbądź zatrudnienia (branża obojętna) jako lukasent, kasyer lub t. p. może zastąpić buchaltera. Złoży poważną kaucyę. Zgłoszenia pod »Kupiec« do Biura ogłoszeń Scherera, Pasaż Hausmana. 1'8 3

SOLICITATOR ADWOKACKI wszechstronnie rutynowany i samoduchnie pracujący z praktyką prowincyonalną, kawaler, piszący biegle na maszynie, władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie obznajomiony z buchalteryą poszukuje posady u adwokata lub w jakimś przemyśle we Lwowie. Łaskawe zgłoszenia u n. Kufalskiego Lwów, Wodna 3 1 p. 11'40

INTERESA HANDLOWE.

Fachowczyni z dwudziestu kilkuletnią praktyką z działu manufaktury i konfekcyi męskiej i z odpowiednim kapitałem poszukuje spólnika posiadającego lokal w śródmieściu. Zgłoszenia do Adm. pod »A. B.« 1178

Do dobrze prosperującego hurtownego sklepu bławatnego na odpowiedniej ulicy poszukuję spólnika fachowca z kapitałem 10,000.000 Mk. — Zgłoszenia do Adm. pod »S. E.« 11950

Ogłoszenia.

Ekspedyenta kolejowego poszukuje Polski Lloyd Lwów, ul. Kościuszki 22. Zgłosz nia osobiste w godzinach popołudniowych.

BUCHALTER

rutynowany ze znajomością korespondencyi polskiej i niemieckiej potrzebny ZARAZ. Zgłosić się z referencyami w godz. od 4—5. 11901

J. GANC, KOŚCIUSZKI 4.

11916 ZNANA STARA FIRMA

KLARA WERK

(ul. SKARBKOWSKA 7 dom własny)

poleca ogromny wybór płaszczy zimowych i wiosennych po cenach nader niskich.

SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETAJLICZNA.

WAZELINA marki „Columbia"

W BECZKACH

WAZELINA marki „Columbia„

w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —

FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY

„COLUMBIA"

L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Skórki zajęcze i króliczе

kupują we wszelkich ilościach zarówno od producentów, jak też od handlarzy, najchętniej we większych pozycyach POLSKO - HOLENDERSKIE ZAKŁADY dla wyrobu materyału na kapelusze

Bielsko, skrzynka poczt. 25.

Taniej niż we Lwowie

można kupić wszelką biżuteryę, oraz podarki z chińskieg i prawdziwego srebra tylko u firmy

S. Teichman, Tarnopol,

UL. MICKIEWICZA 8. 11734

Związek Absolw. Gmn. Żyd.

Dziś o godz. 7-mej zebranie w lokalu „Zirej Jehuda". Sprawy ważne! 11922 Fisch, H hn.

Unieważniam

dokumenta wojskowe SALOMONA EHRLICHA z Smolnika ur. w roku 1897 wydane przez P. K. U. w Sanoku, które zostały niedawno zgubione. 11926

Maszyny do zyci wszelkich systemów, części składowe do tychże, latarki karbitowe, karbit, latarki kieszonkowe,

BATERYE, ŁYŻWY

poleca hurtownie i detaliczuie

A. Friedfeld, Lwów, Jagiellońska 9

Likiery i wódki najprzedniejsze

są jedynie u firmy 11823

„POLONIA"

Zrzeszenia fabrykantów liki rów i wódek

WE LWOWIE, RYNEK L. 3.

Zamówienie wagonowo uskuteczni się w 24 godzinach. — Dla współdzielni i Kółek Rolniczych stosowny rab t.

»AFIKA« Marek Seide

Lwów, ul. Kołłątaja 5 (w podwórzu). 11793

posiada zawsze na składzie:

PAPIERY WSZELKIEGO RODZAJU i FORMATU

PRZYBORY DRUKARSKIE: Regały, szufle, wierszowniki i t. p.

MASZYNY DRUKARSKIE, masy do wałków, farby drukarskie i t. p.

Zastępstwo na Polskę odlewni czcionek i linii mosiężnych POPELBAUMA we WIEDNIU.

Zastępstwo na wschodnią Małopolskę fabryki przyborów drukarskich T. Kaldyka i Ska w Poznaniu.

Firanki	Kapy na łóżka
Portyery	Materye meblowe
Chodniki	Story do okien
Dywany	Karnisze mosiężne
Linoleum	Ceraty
Tapety	Narzuty na otomany

poleca w największym wyborze 11860

E. Kiczales i A. Margulies

LWÓW, SYKSTUSKA L. 18.

Czekolada BAŁTYK jest najlepszą.

Wszędzie do nabycia.

Bogaty wybór pomników granitowych, marmurowych, tarnopolskich i rembowskich i t. p. poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów, PŁICHOWSKA 14 11 1

Ważne dla Pań!

Najstarszy instytut „De Beaute" wykonuje według żurnali francuskich najnowsze fryzury, ondulacye, farbowanie włosow z „Henne" mycie głowy, masaż twarzy i pielęgnacya rąk. Siły zagraniczne

ROZA SCHMITZLER

Lwów, ulica 19. Łyczakowska 19

GORSETY!!!

Ceny konkurencyjne bo na Łyczakowie

Polecam najnowszego fasonu gorsety, opaski biodrowe, na piersi i rozmaitego rodzaju, przyjmuje też napiawki i czyszczenia Wykonanie solidne.

HELA FASS, Łyczakowska 18.

Papiery introligatorskie

Pudełka aptekarskie

Kasetki na pomadki

Pudła na kapelusze

POLECA 11281

KARTON, Chorążczyzna 9.

Rok założ. 1860. :—: Rok założ. 1860.

Zawiadamiamy Szan. P. T. Publiczność, że mamy na składzie

znakomite pod gwarancyą naturalne

WINA

austryackie

węgierskie:

Muscateller, Szamorodny

czerwone: Burgunder, Kwiat z Erlau, Dalmatyńskie

lecznicze:

Prawdziwa hiszpańska Malaga firmy Disdier Hermanes Malaga.

STARE TOKAJSKIE WYTRAWNE STARE TOKAJSKIE SŁODKIE najstarszych i najlepszych roczników **aromatyczne i pod gwarancyą naturalne** poleca — Główny Skład w n firmy

Max Wixall Syn, we Lwowie, Krakowska 14

—« T l 805. »—

Oryginalne Perfumy

i **PUDRY** francuskiej firmy **„COTY«** do nabycia hurtownie i detajlicznie w Perfumeryi

J Chamysza, Lwów, Sykstuska 2.

Inserujcie W CHWILI.

Erdal

najlepsza **PASTA DO OBUWIA**

w puszkach ¼ kilowych do nabycia w Hurtowni Marka Wilder, **WILDERA, Lwów, Szpitalna l. 8.**

Kopyta lwowskiej fabryki „Model" zawsze na składzie

firmy **Schnapek Thiman, Bcia Eichman** ulica Żółkiewska 16

OTOMANY

Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materym blowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki, Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca **E. KORENBLIT, Lwów, Brzegowska 4** hurtow. i detajl.

Na bale i wieczorki! Konfetti i Koriandoli poleca najtańsza hurtownia papieru i przyborów do pisania

BRACIA GROSSKOPF i SKA, LWÓW, PASAŻ HAUSMANA 3.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.

»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1359 Lwów, wtorek 19. grudnia 1922. Rok I

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Nadrzyteść pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 162.151.

PRENUMERATA: miesięcznie w L wie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczyny nowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8.00 Mk. drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
1/2 stronicy . . . . 100 000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 185.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Na tropie winowajców zbrodni.

Kto będzie Prezydentem Rzeczypospolitej?

Warszawa, 17. 12. (Telef.). W ciągu dnia dzisiejszego dokonano licznych aresztowań pośród wojskowych z najbliższego otoczenia b. gen. Hallera, oraz działaczy „Rozwoju". Aresztowania nastąpiły po rewizyi w lokalu „Rozwoju", której wyniki dały bardzo obciążający materyał.

Oczyszczenie ministerstwa spraw wewnętrznych.

Warszawa, 17. 12. (Telef.). Generał Sikorski nie na żarty zabrał się do oczyszczenia atmosfery, panującej w ministerstwie spraw wewnętrznych. Nie minęło 12 godzin od chwili objęcia władzy, gdy usunięci zostali ze stanowisk wszyscy ci wyżsi urzędnicy departamentu ministerstwa spraw wewnętrznych, na których bezpośrednio spada odpowiedzialność za rozzuchwalenie się agitacyi rozwojowców i innych czynników, co doprowadziło do tragicznych wypadków. I tak zostali usunięci komisarz rządu na m. Warszawę, p. Borzęcki, którego miejsce zajął p. Anusz, dyrektor dep. bezp. publ. Urbanowicz, którego miejsce objął pułk. Bajer; nacz. wydziału Giliński, na którego miejsce wszedł podprokurator Jastrząb, wreszcie zwolniony został ref. biura prasowego pa Mańkowski, a jego miejsce zajął kpt. Libicki.

*

Warszawa, 17. 12. (Telef.). W kołach parlamentarnych lewicowych lansowana jest w dalszym ciągu kandydatura marsz. Piłsudskiego na prezydenta Rzpltej. Opinia wskazuje na marszałka Piłsudskiego, jako na jedyną indywidualność, której autorytet uznałoby całe państwo i zagranica. Jak słychać jednakże Józef Piłsudski ociąga się z decyzyą, gdyż uważa pracę swą w armii w obecnej chwili za bardziej celową.

Liczne komentarze wywołała uchwała komisyi parlamentarnej trzech klubów prawicowych, zakomunikowana oficyalnie Piastowcom, w której Narod. Dem. proponuje utworzenie polskiej większości dla wyboru prezydenta. Skądinąd dochodzą słuchy, że wśród narodowej demokracyi istnieje tendencya zaproponowania kompromisowej kandydatury prof. uniw. jag. Morawskiego.

Znamienne jest jednak, że wśród P. S. L. poczynają obecniebrać górę elementy, zdające sobie sprawę z ohydy w związku z endecyą, a które rozgoryczone terrorem endeckim, gotowe są raczej rozbić klub aniżeli pójść pod komendę endecyi.

Zupełną jasność sytuacyi utrudnia stanowisko Wyzwolenia, które i tym razem zamierza wystąpić z własną kandydaturą w osobie energicznego b. min. kolei Bartla.

Opowiadają również, że hr. Zamojski zawiadomił podobno kluby prawicowe, że o prezydenturę Rzpltej ubiegać się więcej nie będzie.

Socyaliści wysuwają w dalszym ciągu kandydaturę Wojciechowskiego.

—o—

W Kole żydowskiem.

Warszawa, 17. 12. (Telef.). Na wieść o wypadkach sobotnich przybyli natychmiast zewsząd posłowie i senatorowie żydowscy do Warszawy. Ze Lwowa stawili się posłowie: Dr. Reich, Dr. Rosmarin, Frostig, Dr. Silberschein, oraz senator Dr. Ringel. Zwołano natychmiast posiedzenie prezydyum Koła żydowskiego, poświęcone omówieniu sytuacyi politycznej. Mowcy bez wyjątku objawili oburzenie z powodu zbrodni i wyrażono zgodną opinię, że reprezentacyi żydowskiej w Zgromadzeniu Narodowem nie wolno ustąpić terrorowi endecyi. Większość posłów żydowskich wbrew rozsiewanym pogłoskom, jakoby posłowie żydowscy i innych mniejszości narodowych mieli na znak protestu absentować się na Zgromadzeniu Narodowem, oświadczyła się za tem, by przedstawiciele żydowscy wraz z reprezentantami innych mniejszości narodowych poparli z całej siły lewicę polską w jej ciężkich zmaganiach z reakcyą. Ostateczna decyzya Koła żydowskiego zapadnie w poniedziałek, na który to dzień zwołało prezydyum plenum Koła żydowskiego

—o—

Skład materyałów i przyborów detalicznych
ul. HETMAŃSKA Nr 8, pierwsze piętro

P. P. S. zbliża się do Bundu.

Warszawa, 17. 12. (Telef.). W kołach politycznych zwrócono uwagę na zbliżenie P. P. S. do „Bundu". Już na pogrzebie ofiar poniedziałkowych „Bund" był oficyalnie reprezentowany, a znakomity pisarz żydowski Szalom Asz złożył imieniem amerykańskiego dziennika „Vorwärts" wieniec z białoczerwonych róż. Widać stąd, że w P. P. S. bierze górę przekonanie, że należy skoncentrować wszystkie demokratyczne elementy bez względu na narodowość, wyznanie do walki z reakcyą

Marszałek wzywa posłów.

Warszawa, 17. 12. (Telef.). Marsz. Rataj rozesłał depesze z wezwaniem natychmiastowego przybycia posłów do Warszawy. Wyzwolenie wezwało wszystkie swoje organizacye prowincyonalne, aby wysłały delegacye na pogrzeb prezydenta ś. p. Narutowicza

Piłsudski szefem sztabu gen.

Warszawa 17. grudnia. (Pat.) „Kuryer Warszawski" podaje: „Marszałek Józef Piłsudski został powołany przez ministra spraw wojskowych w porozumieniu z Radą ministrów na stanowisko szefa sztabu generalnego.

—o—

Rozkaz do armii.

Warszawa, 17. 12. (Pat.). „Polska Zbrojna". Rozkaz do armii. Żołnierze. Po raz pierwszy w dziejach ojczyzny naszej spadła na naród nasz plama skrytobójstwa, popełnionego ręką zbrodniczą na uświęconej osobie głowy państwa. Dnia 16. grudnia 1922 r. w Warszawie został zamordowany prezydent Rzpltej Polskiej, Gabryel Narutowicz. W tej tragicznej chwili armia pamięta, gdzie jest jej honor i obowiązek. Gdy ojczyźnie grozi anarchia, a wróg czyha na moment jej słabości, armia zawrze tem silniej swoje szeregi, zachowując spokój, opanowane nerwy, żelazną dyscyplinę i pełny posłuch dla władz ustanowionych prawami narodu. Ojczyzna może być spokojna, dopóki wojsko zachowa nieskazitelną duszę i nietkniętą moralność. Przetrwa ona wtedy najcięższe czasy. Armia polska chyli czoło przed zwłokami pierwszego obywatela i nieskazitelnego człowieka, który poległ jak żołnierz, na najwyższym posterunku państwa.

Z powodu zgonu prezydenta Rzpltej Polskiej, na znak żałoby polecam wywiesić na gmachach państwowych chorągwie o barwach państwowych, opuszczone na pół masztu. Wobec śmierci prezydenta Rzpltej nakazuję nałożenie przez oficerów żałoby (przepaska krepowa na lewem ramieniu, na przeciąg 6 tygodni. (Rozkaz Dz. Min. S. W. Nr. 217) Sosnkowski, gen. dyw.

Niefortunny oręż.

Znacie zapewne przysłowie niemieckie: Haust du meinen Juden, so hau ich deinen Juden.

Nigdzie nie znalazło ono tak powszechnego i.... dosłownego zastosowania, jak w walce stronnictw polskich. Kiedy bowiem prawica zaczęła w trakcie gorączki wyborczej atakować lewicę na punkcie jej — Żydów, lewica uważała za najstosowniejsze, odpłacać pięknem za nadobne i wyszukiwać wśród prawicy również — Żydów lub przynajmniej wychrztów. I wówczas rozpoczęło się jedyne w swoim rodzaju widowisko: prawica krzyczała: Perl, Diamand, Liebermann, Ehrenberg itd., a lewica odpowiadała Lewin-Stroński, Jawitz-Pannenkowa, Ornstein, Oreński itd.

I jak w owej noweli Jana Piotra Hebla wyładowała się kłótnia dwóch pocztylionów na plecach ich żydowskich pasażerów, tak u nas najgłośniej wrzał spór „zasad", kiedy ku uciesze gawiedzi wywlekano wzajemnie Żydów z przeciwnego obozu.

I już wtedy podnosiliśmy niejednokrotnie, że tego rodzaju metoda walki jest, conajmniej po stronie lewicy, nietylko grubym nietaktem, ale także skończoną niedorzecznością z punktu widzenia szczerej i prawdziwej demokracyi. Cóż bowiem znaczy to wzajemne wyrzucanie sobie Żydów? Chyba nic innego, jak przyznanie, że program przeciwnika jest dobry, a tylko przymieszka żydowska w jego obozie stanowi kamień obrazy. Wroga zwalcza się najostrzej i najgłośniej na najczulszym jego punkcie. Prawica, przesiąknięta nawskróś duchem reakcyi i antysemityzmu, czyniła poniekąd konsekwentnie, „piętnując" po przeciwnej stronie współudział żydowski (ściślej mówiąc: współudział zasymilowanych jednostek żydowskich). Ale cóż myśleć o lewicy, naśladującej ten sam rodzaj walki? A więc wszystko jest na prawicy w porządku — prócz tych paru wychrztów i niedochrztów, którzy zamącają czysto aryjski jej charakter? A więc gdyby nie Stroński, Ornstein i... Lutosławski, w którego krwi także pokutuje pono z przed paru generacyj przymieszka żydowska, byłaby prawica nasza bez skazy, bez zarzutu? Zamorscy, Ilscy, Sadzewicze — nie wystarczają? I czy, wkońcu, w ten sposób walczy się o zwycięstwo myśli demokratycznej, iż utrwala się w bezkrytycznym tłumie kłamstwo szowinistycznej reakcyi o mniejwartościowości żydostwa jako takiego?

To wszystko mieliśmy do wytknięcia lewicy polskiej i to nieraz jej już wytykaliśmy.

Ale to, na co sobie teraz, z powodu rokoszu endeckiego po wyborze Prezydenta, pozwolił krakowski socyalistyczny (!) „Naprzód", przechodzi wszelkie wyobrażenie i zasługuje na bezwzględne napiętnowanie.

Oto, co „Naprzód" pisze w artykule wstępnym pt. „Dzicz endecka" w numerze z 14 bm.: „Na czele tej dziczy endeckiej stanęli ludzie obłąkani. Przywodzi jej zajadły żydziak, ksiądz Lutosławski, który mimo że wychrzczony i że nosi sutannę, zachował w całej pełni znamiona rasowe swego pochodzenia żydowskiego i to w najchorobliwszej zdegenerowanej formie. Podjudza tę bezmyślną tłuszczę drugi żydziak Stroński, półkrwi semickiej, z matki żydówki. Te żydziaki najgłośniej wołają: „Huzia na żydów!", aby przez podniecenie najdzikszych instynktów zaprawić tłum do mordu i grabieży i w ten sposób dojść do władzy".

Dosłownie. —

Rozumiemy, że słowa powyższe pisane były w silnem podnieceniu. Ale stanowczo nie rozumiemy, jak w ten sposób walczyć może — demokrata, socyalista. W błąd autora popadlibyśmy, gdybyśmy dodali, że słowa te pisał p. Haecker albo p. Feldman, obaj — Żydzi....) Stanowczo nie rozumiemy, gdzie u tych menerów lewicy mieści się odczucie sytuacyi i respekt dla własnych zasad, skoro — świadomie czy nieświadomie — wytwarzają wśród mało krytycznych rzesz swych zwolenników tę samą atmosferę antysemicką, jaka stanowi najmocniejszy fundament ich wroga śmiertelnego ,reakcyjnej prawicy.

„Zajadły żydziak"... „znamiona rasowe pochodzenia żydowskiego"... — przecież w innym tonie nie pisze i Dwugroszówka pana posła Sadzewicza...

Przed niedawnym czasem wystosował Romain Rolland list do Henri Barbusse'a, który jest jak wiadomo sympatykiem bolszewizmu. Rolland pisze: Cele bolszewizmu są bardzo piękne i wzniosłe, **środki** jednak, do owych celów wiodące, nie różnią się w niczem od systemu panującego w państwach kapitalistycznych: terror, gwałt, ucisk... A w historyi ludzkości stokroć ważniejszą i istotniejszą rzeczą są środki, aniżeli cele. Cele, to bowiem abstrakcya, środki zaś, to życie, rzeczywistość.

Si magna cum parvis... Lewica nasza winna pamiętać, że nie wystarczy pragnąć demokracyi i postępu. Kto do tego celu nie zdąża środkami demokratycznymi i postępowymi, okręca sznurem własną szyję, a reakcyi pomaga do zwycięstwa. Nie ulega żadnej wątpliwości: kto w Polsce w antysemityźmie chce prześcignąć endecyę, ten zostanie sromotnie przez nią pokonany. Schlebianie antysemickim instynktom tłumu — to zaprawdę niefortunny oręż. Albowiem antysemityzm tłumu jest dziełem i domeną endecyi. Podtrzymać w jakikolwiek sposób nastrój antysemicki, znaczy przeto utrwalać potęgę endecką w Polsce. A niefortunne zwalczanie endecyi w rodzaju przytoczonego przykładu z „Naprzodu" — oto tylko mały przykład, jeden z wielu! — nie jest niczem innem, jak podtrzymywaniem atmosfery antysemityzmu w masach ludu polskiego.

W. Berkelhammer.

Po zamordowaniu śp. prez. Narutowicza.

Okólnik nowego premiera do wojewodów.

Warszawa, 17. 12. (Pat). Prezes Rady ministrów i minister spraw wewnętrznych rozesłał okólnik do wojewodów, następującej treści:

Przejmując w obecnym ciężkim momencie ministerstwo spraw wewnętrznych i podległych mu oddziałów i urzędów, żądać stanowczo będę: 1. Bezwzględnej karności, 2. Szybkości i sprawności w pracy, wykluczającej szkodliwy system biurokratyczny, 3. Inicyatywę w działaniu oraz zdecydowanej woli w przeprowadzaniu zamierzeń, 4. Bezwzględnej surowości w stosunku do siebie i podwładnych, 5. Jak najdalej posuniętego objektywizmu państwowego, który wymaga od każdego urzędnika wyrzeczenia się sympatyi i zobowiązań partyjnych. Dziś każdy urzędnik jest żołnierzem na posterunku. Jedyną sprawą, której służy i broni, jest tylko interes państwa. Kto nie poczuwa się, żeby mógł w tych warunkach sprostać obowiązkom, powinien sam zgłosić swoje ustąpienie, nie czekając, aż go usuną zwierzchnicy.

Panów Wojewodów wzywam do ścisłego przestrzegania tych zasad w urzędowaniu, którego celem jest utrzymanie praworządności i zupełnego spokoju w kraju.

Warszawa, 17. grudnia 1922.

Min. spraw wewn. Sikorski.

*

Warszawa 17. (Pat.) Z powodu zabójstwa pierwszego prezydenta Rzpltej, pan marszałek Sejmu, zastępujący prezydenta Rzpltej, otrzymał następujące depesze kondolencyjne:

Od prezydenta Rzpltej francuskiej: Głęboko oburzony nicnm zamachem, którego prezydent Rpltej stał się ofiarą, uważam za stosowne wyrazić Panu wzruszone wyrazy mego współczucia z powodu okrutnej straty, która dotyka Polskę. — Millerand.

Od posła polskiego w Paryżu:

Do głębi wstrząśnięty wiadomością o ohydnej zbrodni, dokonanej na osobie prezydenta Rzpltej, łączę się z Panem Marszałkiem w głębokim żalu i żałobie, która dotknęła społeczeństwo polskie.

Maurycy Zamoyski.

Od posła polskiego w Londynie:

W imieniu poselstwa, konsulatu i kolonii polskiej, proszę Pana Marszałka przyjąć wyrazy najgłębszego żalu z powodu tragicznej śmierci prezydenta Rzpltej, a także słowa potępienia dla zabójcy. Takich zbrodniczych czynów nie znała nasza historya. Skirmunt.

A dalej nadeszły depesze i listy kondolencyjne:

Od posła polskiego w Kopenhadze i Chrystianii: Aleksandra Dzieduszyskiego, od charge d'affaires polskiego w Pradze Badera, od marszałka Sejmu śląskiego, Wolnego, od komisarza Rzpltej Polskiej w Gdańsku p. Plucińskiego, od wojewody śląskiego i od delegata rządu w Wilnie, Walerego Romana.

Od Senatu woln. miasta Gdańska: Głęboko wstrząśnięci godnem przekleństwa zamordowaniem prezydenta Rzpltej Polskiej Narutowicza, wyrażamy polskiemu przedstawicielowi ludowemu w imieniu gdańskiego Senatu nasze najgłębsze współczucie i słuszne oburzenie z powodu tchórzliwego skrytobójstwa. — Dr. Treichel, prezydent, Dr. Lening, wiceprezydent, Gehl, drugi wiceprezydent.

Warszawa, 17. 12. (Pat). Prezes Rady ministrów otrzymał następującą depeszę od prez. min. Poincarego: Tragiczna śmierć pierwszego wybranego prezydenta Rzpltej Polskiej żywo poruszyła rząd francuski. — Rząd Republiki francuskiej głęboko przyłącza się do żałoby narodowej, jaka okryła Polskę.

Warszawa, 17. 12. (Pat). W dniu dzisiejszym złożyli panu ministrowi spraw zagr z poleceniaswoich rządów kondolencye z powodu tragicznego zgonu prez. Rzpltej ś. p. Gabryela Narutowicza, wszyscy akredytowan iw Warszawie przedstawiciele dyplomatyczni.

Rzym. 17. 12. (Pat). (Stefani). Wiadomość o zabójstwie prez. Narutowicza, podana przez prasę włoską w sobotę popołudniu, wywołała wielkie oburzenie wśród publiczności. Prasa wszystkich odcieni omawia z oburzeniem ohydną zbrodnię i podaje biografię zabitego prezydenta, podkreślając jego wyjątkowe zalety umysłu i patryotyzmu.

Bruksela, 17. 12. (Pat). Z powodu tragicznej śmierci prez. Narutowicza złożył rząd belgijski wyrazy współczucia na ręce posła polskiego w Brukseli.

Wiedeń, 17. 12. (Pat). Kanclerz austryacki Seipel, austr. min. spr. zagran. Grünberger i poseł franc. we Wiedniu Levefre Pontalis, natychmiast po otrzymaniu wiadomości o zabójstwie prez. Narutowicza złożyli w poselstwie polskiem we Wiedniu kondolencye. N. Fr. Presse dopatruje się w czynie mordercy objawów zdziczenia, które od czasu wojny opanowało Europę. Tragedya w Warszawie dowodzi, jak bardzo każde państwo potrzebuje spokoju. Arbeiter Ztg. widzi w morderstwie, popełnio-

nem na osobie prezydenta Polski, objaw ogólno-europejski, mianowicie wzmożenie się reakcyi i faszyzmu.

Praga, 17. 12. (Pat). Cała prasa czeska wyraża głębokie ubolewanie z powodu strasznego morderstwa popełnionego na osobie prezydenta Polski, i bez wyjątku poświęca zmarłemu tragicznie prezydentowi wyrazy najwyższej czci i uznania.

Ceremoniał pogrzebowy.

Warszawa. 17. 12. (AW). CiałoP rezydenta spoczywa w sali audyencyonalnej. Przy zwłokach ozdobionych wielką wstęgą „Orła Białego" pełnią wartę honorową ułani szwadronu przybocznego. Przez dzień dzisiejszy zabalsamowane ciało Prezydenta pozostanie w sali audyencyonalnej. Jutro rano odprawione będą egzekwie przy zwłokach Prezydenta. We wtorek eksportacya zwłok na Zamek Królewski. W czasie ekkportacyi ustawiony będzie kordon wojskowy od Belwederu do Zamku. Kordon otworzą dwa szwadrony szwoleżerów. Orszak żałobny postępować będzie w następującym porządku: Najbliższa rodzina Prezydenta, marszałkowie Sejmu i Senatu, rząd oraz szef sztabu, korpus dyplomatyczny, Sejm i Senat, generalicya, przedstawiciele władz i publiczność. Po obu stronach orszaku postępować będzie kordon ruchomy, który będzie tworzyć ruchomą przyboczna kompania prezydenta z pochodniami. Za orszakiem postępować będzie szwadron przyboczny prezydenta. Zamknie kondukt batalion piechoty z orkiestrą.

Śledztwo.

Warszawa, 17. 12. (AW). „Kuryer Polski" podaje szczegóły śledztwa. Okazuje się, że otoczenie odradzało prezydentowi udania się na wystawę. Prezydent jednak odrzekł, że nie chce być więźniem i dorzucił: „Mam zaufanie do swych rodaków". Gdy rozmówcy opierali się, odparł: „Jeśli mię zabiją, prędzej się to skończy". Nie chciałby tylko słyszeć świstów i krzyków, bo to obniża majestat Rzpltej.

Mordercę osadzono w więzieniu Mokotowskiem. Zachowuje się spokojnie. Ohydy swego postępku dotychczas nie rozumie. Śledztwo będzie dziś ukończone, a akty skierowane do sądu doraźnego.

W Warszawie.

Warszawa. 17. 12. (AW). W Warszawie panuje bezwzględny spokój. No ulicach miasta krążą wzmocnione patrole policyjne i oddziały wojskowe. Gmachy publiczne ubezpieczone wojskiem. Odezwa nowego premiera gen. Sikorsikego wywarła na ogół korzystne wrażenie, jakkolwiek wśród żywiołów skrajno-prawicowych wskazują na ustępy odezwy, które akcentują istnienie winnych poza głównym mordercą.

Warszzawa. 17. 12. (AW). Dowiadujemy się, że dekret zaprowadzający stan wyjątkowy dla m. Warszawy, został już podpisany. Nie wykluczonem jest, że moc dekretu rozciągniętą zostanie i na inne części państwa.

Warszawa. 17. 12. (AW). Na murach miasta rozlepiono odezwę gen. Sikorskiego, zawierającą między innymi następujące zdanie: „Oświadczam, ujmując w takim momencie ster rządu, że jestem zdecydowany przeprowadzić z całą bezwzględnością ochronę porządku prawnego i spokoiu wewnętrznego.

Ochrona giełd.

Warszawa. 17. 12. (AW). Władze skarbowe i finansowe wydały szereg zarządzeń, które mają na celu ochronę giełd pieniężnych od dotychczasowych wahań. Istnieje uzasadniona nadzieja, że zarządzenia te potrafią wpłynąć i na giełdy zagraniczne, które objawiły już pewne zaniepokojenie z powodu zamordowania prezydenta państwa.

—o—

Posłowie żydowscy wobec sprawy koncesyonaryuszy restaurac.-gosp.

Warszawa 16. grudnia (tel. wł.) W piątek d. 15. bm. posłowie Eisenstein, Frostig, dr. Rosmarin i dr. Sommerstein interweniowali w imieniu Związku posłów żyd. wschodnio-galicyjskich w ministerstwie skarbu i ministerstwie zdrowia publ. w sprawie gospodnio-restauracyjnej i przedłożyli postulaty koncesyonaryuszy. W szczególności wskazali posłowie na to, że podział koncesyi nie został dokonany w sposób sprawiedliwy.

Wiceminister skarbu Mikulecki oświadczył, że obecnie opracowuje się do ustawy antyalkoholowej z d. 23. IV. 1920 nowela która w pierwszych dniach stycznia będzie prawdopodobnie przedłożona sejmowi. Nowela ta uwzględni prawdopodobnie wielką część postulatów gosp.-szynkarskich koncesyonaryuszy.

Minister zdrowia Chodźko, który przyjął deputacyę w obecności referenta sprawy gosp. rest. oświadczył, że rekursy przeciw decyzyom lokalnych komisyi a następnie także rekursy od decyzyi województw mają moc wstrzymującą zamknięcie lokalów zarobkowych tych osób, którym koncesyi nie przyznano. Należy jednak baczyć na to, by rekursy były wnoszone w przepisanym terminie tj. do dni 14 po doręczeniu. W wypadkach w których spóźniono z uzasadnionych przyczyn wniesienie rekursów w przepisanym terminie zamykanie przedsiębiorstw gosp.-rest. nie będzie traktowane zbyt rygorystycznie. Lepiej jednak nie spaźniać terminu.

Minister rozpatrzy ewentualną konieczność wznowienia postępowania komisyj antyalkoholicznych w tych miejscowościach gdzie nie urzędowały one w sposób ściśle zgodny z postanowieniami ustawy. Min. zdrowia w końcu zaznaczył, iż również rekurs do ministerstwa zdrowia wstrzymuje wykonanie zaczepionej ustawy.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Poniedziałek generalna próba z »Lohengrina«
Wtorek 19. b. m. Teatr zamknięty z powodu przeniesienia zwłok śp. Prezydenta Narutowicza z Belwederu na Zamek Warszawski.

Repertuar Teatru Nowości.

Poniedziałek »Słomiana wdówka«.
Wtorek 19. b. m. Teatr zamknięty.

Repertuar Teatru Małego.

Poniedziałek »Sublokatorka«.
Wtorek 19. b. m. Teatr zamknięty.

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"

(Szaszkiewicza 5)

Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz. 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat Wł. Winniczenki.

TEATR ART. LIT. „U L"

OSSOLIŃSKICH 10.

Program XII.

Od 9 do 19 grudnia r. b.

1) »Spr tna Zuzia« operetka.
2) Dz ał kon ertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Noskowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent z izki. Sala dobrze ogrzana.

— **Rosyjsko-wschodnia izba handowa.** W ub. niedzielę nastąpiło w obecności przedstawicieli dyplomatycznych i handlowych państw wschodnich otwarcie rosyjsko-wschodniej Izby handlowej. Mowy powitalne wygłosili poseł nadzwyczajny perski, poseł turecki, przedstawiciele rządu Mongolii, Gruzyi i Buchary, następnie przedstawiciel Rosyi mówił o perspektywach rosyjskiego handlu ze wschodem.

—o—

Do naszych P. T. Czytelników.

Wobec tego, że Towarzystwo księgarń kolejowych »Ruch« nie sprowadza naszego pisma na prowincję, zwracamy uwagę P. T. Czytelników, że w podanych niżej miejscowościach, w których znajduje się filia »Ruchu«, można nabyć „Chwilę" jakoteż wszelkie inne czasopisma w następujących biurach dzienników:

w Brzeżanach w biurze p. Dobrowolskiej
w Borysławiu w biurze p. Fanny Ljnder
w Drohobyczu w biurze Tannego
w Drohobyczu w biurze p. Tunowej
w Podwołoczyskach w biurze p. Glasmana
w Przemyślu w biurze p. Wahla
w Przemyślu w biurze p. Zofii Freibetz
w Przemyślu w biurze p. Billerównej
w Rawie Ruskiej w biurze p. N. Rechesa
w Samborze w biurze p. Baumowej
w Samborze w biurze p. Kammermana
w Samborze w biurze p. Regény Majer
w Samborze w biurze p. Raaba
w Stryju w biurze p. Sobla
w Tarnopolu w biurze p. Einlegera
w Tarnopolu w biurze p. Gellesa, p. Amaranta i p. Bardowej
w Złoczowie w biurze p. Landesberga.

—ooxoo—

— **Wieczór Makabeuszowski** zakładów Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Śred. nie odbędzie się w poniedziałek 18 bm. Termin uroczystości zostanie później. podany. Bilety zachowują swą ważność

— **Rada Nadzorcza Spółki Wydawniczej Chwila«, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie, działając na podstawie upoważnienia Walnego Zgromadzenia Spółki z 23. listopada 1922 ogłasza subskrypcyę na podwyżkę kapitału Spółki.**

Dotychczasowi udziałowcy mają prawo pierwszeństwa do subskrypcyi wykonać najdalej do dnia 25. grudnia 1922.

Bliższych wyjośnień co do warunków subskrypcyi udzielają zawiadowcy codziennie w lokalu Administr. „Chwili« Pasaż Hausmana l. 3, między godziną 11—12 przedpoł.

—ooxoo—

W Drohobyczu można nabywać w biurze dzienników Tannego stemple weksle i znaczki pocztowe. 11936

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 17 grudnia 1922.

Dolar amer. 19.500, Marki niem. 3·00, kor. czeskie 570.

Tendencya silna.

Z Teatru Nowości.

»Słomiana wdówka« Blecha.

Wystawiona świeżo w Teatrze Nowości operetka Leona Blecha, kapelmistrza opery w Berlinie pt.: „Słomiana Wdówka" nie należy do najlepszych dzieł tego rodzaju a to zarówno z powodu słabego libretta jak i muzyki wprawdzie nie złej, lecz nie posiadającej niezbędnej w operetce lekkości i melodyjności.

Braki samego dzieła starali się zakryć przedewszystkim reżyser p. Kuligowski, który ją należycie przygotował i wystawił, jakoteż wykonawcy, którzy znowu ze swej strony czynili wszystko co było w ich mocy.

Największem powodzeniem cieszył się p. Michał Tatrzański, artysta doskonały, który stwarza zawsze arcykomiczne i bardzo charakterystyczne typy. Obok niego na plan pierwszy wysunęły się panie Felicya Brzeska i Halina Rapacka. Pani Brzeska jako księżniczka Ilza czyli rzekoma słomiana wdówka śpiewała i grała dobrze i wyglądała w pięknych kostyumach bardzo dobrze.

Pannę Rapacką powitaliśmy po dłuższej przerwie z żywem zadowoleniem, gdyż artystka ta wnosi na scenę zawsze dużo życia, temperamentu, czar młodości i urody. W partyi Bronki była pna Rapacka bardzo dobrą i otrzymała kilkakrotnie oklaski przy otwartej scenie. Także pan Władysław Świeży był tym razem dobry, oswoił się bowiem już ze sceną i tk w grze jak i śpiewie odpowiedział wymaganiom. Z innych wykonawców wymienić należy jeszcze pp. Sowińskiego, Kopczyńskiego, Kowalskiego, Szmidta i i. Menueta w akcie drugim odtańczyły pięknie panie Burkacka i Biczówna, zaś w akcie pierwszym wystąpił zespół baletowy z polką żołnierską. Przy pulpicie dyrygenta stał p. Wojnarowicz.

Alfred Plohn.

Ze sportu.

Cracovia do Danii.

Cracovia otrzymała zaproszenie od duńskiego klubu „Aarhus" na przyjazd w czasie Wielkiejnocy do Kopenhagi. Niewątpliwie przyjęcie zaproszenia uzależni Cracovia od zwolnienia 5-ciu jej graczy od dyskwalifikacyi.

Trenerzy „Polonii" Cracovii" i „Legii".

Dotychczasowy trener footbalowy „K. S. Polonia" Anglik Kimpton wyjechał już do swej ojczyzny, stąd podobno powróci ma po nowym roku na to samo stanowisko do „Cracovii".

„Polonia" stara się natomiast o nowego trenera, tym razem Węgra.

Trenerem „Legii" (dawniej Korony warszawskiej) został Ferencz b. gracz wiedeńskiej Admiry, a ostatnio trener stryjskiej „Pogoni".

O se on footballowy 19 3 r.

W. O. Z. P. N. zwrócił się do polskiego Związku piłki nożnej o zdecydowanie jeszcze przed nowym rokiem systemu mistrzostw, gdyż w przeciwnym razie kluby i związki, trzymane w niepewności do samej wiosny, nie będą w możności przygotowania sobie programu spotkań z drużynami zagranicznemi.

Związki warszawskie i krakowskie rozpisały już terminy rozgrywek o mistrzostwa okręgowe wedle starego systemu. Pierwsze rozgrywki rozpoczynają się z początkiem marca.

Ze Związ u polsk'ch związków sportowych.

Odbyło się posiedzenie pełnego zarządu Związku polskich Związków sportowych z udziałem członków zamiejscowych i delegatów 5 państwowych związków. Jedynie polski Związek piłki nożnej nie był reprezentowany przez nikogo, aczkolwiek uchwały, zapadłe na zebraniu, dotyczyć będą najbardziej właśnie jego członków.

Po omówieniu organizacyi kongresu, który ma się odbyć w Warszawie najdalej w połowie marca, przystąpiono do dyskusyi na temat uchwały walnego zgromadzenia P. Z. N. o bojkocie sportu czeskiego. Po obfitej wymianie zdań stwierdzono, że P. Z. N. nie miał prawa decydowania w takiej sprawie, gdyż kompetencye w tej mierze służą jedynie Z. P. Z. S. W dalszym ciągu jednak, rozważywszy dokładnie sytuacyę, jaka się wytworzyła dzięki stałemu szykanowaniu przez władze i prasę czeską, powzięło uchwałę, iż w tych warunkach nie widzi się możności utrzymywania jakichkolwiek stosunków ze sportem czeskim i nakazuje państwowym związkom wszystkich gałęzi sportu bezwzględne zastosowanie się do tego.

W celu utworzenia państwowego związku gimnastycznego poleczno prezydyum zwrócić się do towarzystw ogólnosportowych o zakładanie sekcyi gimnastycznych, któreby właśnie ukonstytuowały taki związek. Taką samą drogę działania wybrano dla organizacyi związków zapaśniczego i bokserskiego z jaknajstaranniejszem wyeliminowaniem z nich żywiołów „zawodowych", które w tych gałęziach sportu gnieżdżą się bezkarnie.

Pr f svonalizm w sp rc'e.

Budapeszteński klub sportowy „Turan" zamierza założyć sportowe towarzystwo akcyjne o kapitale zakładowym 100 milionów koron węg. Towarzystwo akcyjne ma się zająć wykształcaniem zawodowych sportowców, specyalnie w dziedzinie lekkiej atletyki.

Mi dzynarodowy kongres tennisowy. odbędzie się w końcu grudnia w Londynie, na który zostały zaproszone związki tennisowe wszystkich narodowości oprócz państw centralnych. Po raz pierwszy na kongresie tym będą obecnymi przedstawiciele Stanów Zjednoczonych i Japonii.

NADESŁANE.

Z okazyi zaręczyn kochanego Sala Halperna z Tarnopola z p. Steiglerówną ze Zbaraża najserdeczniej gratulują

bracia Misio i Wilo.

DROBNE OGŁOSZENIA

KUPNO — SPRZEDAŻ

MARKI ZAGRANICZNE, zdobycze, zdjęcia, k. p. stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

ROZNE.

Zakład robót ręcznych T. Willer i W. Fail, Zyblikiewicza 37, par er. 14351

Bandażysta Polaczek, Sandor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

Kalty ręczne, wyprawy ślubne, filety wykonuje Chmielewska, Chorążczy na 21, parter. 11423

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób wenerycznych i skórnych

Dr SCHWARZ b. Sekundaryusz szpit. powsz. **Lwów, Słowackiego 4,** naprzeciw gł. poczty. Leczenie plam brodawek, włosów elektrolizą i lampą kwarcową.

KURS DO MATURY gimnazyalnej (wszystkich typów). Kursy gimnazyalne do klas poszczególnych. Wpisy: Łyczakowska 34, III. p. od g. 11 12. 1 928

Literacko wykształcona nauczycielka, udziela nie mieckiego, polskiego, korespondencyi, literatury, historyi, ulica Kleparowska 4. II. p. 11990

NAUKA i WYCHOWANIE

BATOREGO 31. »Ecole francaise«. Najszybsze wyuczenie stenografii, jakoteż języków obcych. Rodowite si y.

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

Okulista Dr. M. Lauterstein
b. demonstrator i elew. op r. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 11682

Ogłoszenia.

GRUBE z znego rod.a u f.rmy **Kruman i Fruchter** RYNEK 29 w pasażu Andrioliego.

Wody kolońskie
mydła do golen a, pudry, brylantyny, pomady itd.
poleca 11794
Fabryka chem.-kosm. „MOPPASA"
KRAKÓW, UL. ZIELONA 10.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ
WATELINY
Fabryki Sp. Akc. „TRYKOT" w Łodzi
PNIOWER i SKA
LWÓW, UL. ORMIAŃSKA 2, I. PIĘTRO
HURT i DETAL. Ceny fabryczne.

SACHARYNĘ 11796
w tabl. w Polsce do handlu dopuszczoną wysyła za poprzed. nadesł. należyt od 10 kartoni ów począwszy. — Kartonik 250 mk.
W. Maćkowiak
POZNAŃ, Traugut a 5.

Vertex
z ciągnionego drutu
najtrwalsze lampki oszczędnościowe

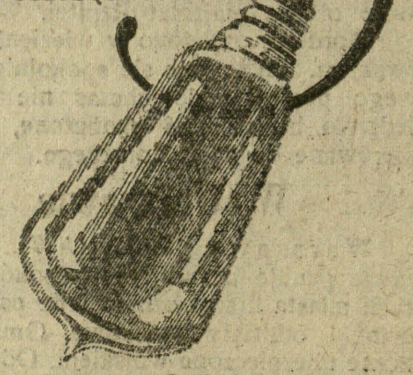

ZAKŁADY ELEKTRYCZNE
„VERTEX"
Warszawa, Marszałkowska 98.

Skórki zajęcze i króliczе
kupują we wszelkich ilościach zarówno od producentów, jak też od handlarzy, najchętniej we większych partyach POLSKO - HOLENDERSKIE ZAKŁADY dla wyrobu materyału na kapelusze
Bielsko, skrzynka poczt. 25.

Na Święta!
KAPELUSZE
pluszowe, filcowe, miękkie i twarde marki HABIG - BORSALINO - PLESS we wszystkich kolorach i fasonach poleca
ODDZIAŁ DETAILICZNY
R. WALDMANA SYN. LWÓW, KAZIMIERZOWSKA 9.

Inserujcie W CHWILI.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Przegląd Gospodarczy „CHWILI"

pod redakcyą Dra Ludwika Munda

Nr. 3. Lwów, dnia 18. grudnia 1922.

W sprawie naszej polityki podatkowej.

Państwo potrzebuje pieniędzy, oto prawda przemawiająca do nas z każdego preliminarza budżetowego i codziennie z każdej cedułki giełdowej tak walutowej jakoteż towarowej. Te coraz większe potrzeby pieniężne skarbu państwa tłumaczą się nie tyle mylną polityką podatkową, ile kwestyą walutową. Mylnem jest jednak zapatrywanie, jakoby odpowiednią polityką podatkową możnaby rozwiązać i kwestyę walutową. Zbytnie wyśrubowanie podatków może wprawdzie przyczynić się do chwilowej stabilizacyi waluty, ale tylko na okres kilkumiesięczny, a ciągłe nakładanie zbyt wysokich podatków musiałoby doprowadzić do zupełnego zniszczenia naszego życia gospodarczego. Minister Michalski przez pobór nadzwyczajnej daniny uzyskał stabilizacyę marki polskiej na okres półroczny. Przez ten czas mógłby on przez odpowiednią politykę zagraniczną, handlowo-przemysłową, społeczną i finansową w obszerniejszem tego słowa znaczeniu rozwiązać kwestyę walutową i w ten sposób skierować naszą gospodarkę skarbową na normalne tory. Minister Michalski zaniedbał niestety poza nadzwyczajną daniną państwową wszelkich innych zarządzeń skarbowych i z tego powodu znalazł się skarb państwa po wyczerpaniu dochodów z daniny państwowej w tem samem położeniu, w którem był przed objęciem rządów przez ministra Michalskiego. Po wyczerpaniu się bowiem dochodów z daniny państwowej musiał rząd tak za czasów Michalskiego, jakoteż za czasów obecnego ministra skarbu Jastrzębskiego dalej drukować nowe banknoty dla pokrycia kosztów utrzymania państwa. W miarę powiększenia się ilości banknotów w obiegu zmniejszyła się siła kupna marki polskiej i podskoczyły cyfrowo koszta utrzymania państwa. Minister skarbu musiał także z tych przyczyn przyjść z żądaniami o coraz to większe ilości marek polskich dla potrzeb państwowych. I tak to w nieskończoność, dopóki kwestya waluty nie będzie rozwiązaną.

Obecny Sejm musi przeto całkiem poważnie i stanowczo przystąpić do rozwiązania kwestyi walutowej. Droga prowadząca do uzdrowienia naszej waluty jest jednak daleka. W międzyczasie należy przeto zarządowi skarbowemu dać odetchnąć przez stabilizacyę waluty na jej choćby najniższym poziomie drogą znacznego podwyższenia obecnych podatków. To trudno, jeśli chcemy mieć dobrą walutę, musimy przez pewien czas cierpić i płacić wysokie podatki.

Im wyższe podatki, tem sprawiedliwszy i ostrożniejszy musi być wymiar tych podatków. Przy małych stopach podatkowych może mylny wymiar podatku być dla podatnika przykry, przy wysokich stopach podatkowych musi taki mylny wymiar podatnika w zupełności zniszczyć, czem się wyrządza naszemu gospodarstwu społecznemu niepowetowaną szkodę.

W pierwszym rzędzie muszą wszystkie warstwy społeczne równomiernie być pociągane do zapłaty tych podatków w miarę ich sił podatkowych. Dotychczas płaci niestety rolnictwo bardzo minimalny podatek. I tak zapłacono w pierwszym kwartale 1922 tytułem podatku gruntowego około 398 milionów marek, podczas gdy handel i przemysł zapłacił tytułem podatku przemysłowego i zarobkowego około 2.140 milionów marek, mimo iż 65 proc. ludności zajmuje się rolnictwem. Już te cyfry wykazują jak nieproporcyonalnie są rozłożone podatki przychodowe na rolnictwo z jednej strony a na handel i przemysł z drugiej strony. Również wykaz wpływów z podatków pośrednich (konsumcyjnych), wskazuje na to, że stosunkowo wyższe kwoty płaci z tego tytułu miasto aniżeli wieś. Już przez zrównanie bodaj ciężaru podatkowego wsi z obecnym ciężarem podatkowym miast uzyska skarb państwa bardzo znaczny dochód z wpływów podatkowych. Tak w mieście, jakoteż na wsi powinien czysty, względnie przeciętny dochód z przedsiębiorstwa handlowo-przemysłowego względnie gospodarstwa rolnego służyć za podstawę wymiaru podatku przychodowego.

Wymiar podatków bezpośrednich jest bardzo skomplikowany i kosztowny. Z tych tedy przyczyn musi państwo nie mające dotychczas dostatecznie wyszkolonego aparatu urzędniczego z konieczności i oszczędności jeszcze w bardzo wielkiej mierze opierać się na podatkach pośrednich (konsumcyjcyjnych). Również i te podatki należałoby równomiernie rozłożyć na miasta i wsie a dotychczasowy wynik wpływów z podatków pośrednich da ku temu dostateczne wyjaśnienie.

Ze względów oszczędnościowych należałoby także nie tyle w imię słuszności, lecz ze względów czysto praktycznych minimum egzystencyi bardzo znacznie podwyższyć, albowiem przy małych kwotach podatkowych wymiar więcej kosztuje aniżeli wynosi cała kwota podatkowa. Tą drogą poszła zresztą Francya, która z tych właśnie przyczyn podwyższyła w bieżącym roku bardzo znacznie minimum egzystencyi wolnego podatku dochodowego.

To ograniczenie ilości podatników podlegających podatkom bezpośrednim umożliwi takze władzom podatkowym bardziej dokładne i sumienne wymiary tych podatków, aniżeli to się dzieje dotychczas.

Jeden z kierujących urzędników w ministerstwie skarbu oświadczył wprawdzie, iż obecnie muszą wymiary podatkowe być gorsze, aniżeli przed wojną, gdyż obecnie płaci się podatki również w o wiele gorszych pieniądzach, aniżeli przed wojną. Twierdzenie jego jest jednak zupełnie mylne. Z powodu znacznego podwyższenia stopy podatkowej płaci bowiem podatnik tak znaczną ilość jednostek monetarnych tytułem podatków, iż w przeważającej ilości wypadków siła kupna tych monet znacznie przewyższa siłę kupna przedwojennych kwot podatkowych. Z tych tedy przyczyn muszą wymiary podatkowe być lepsze aniżeli przed wojną i należy podatnikowi w większej mierze dać możność skutecznej obrony przed mylnymi wymiarami podatkowymi aniżeli przed wojną.

Wielką bolączką naszej polityki podatkowej jest także fakt, iż między uchwaleniem ustawy podatkowej a płaceniem podatków następuje bardzo znaczna dewaluacya jednostek monetarnych, będących podstawą wymiaru podatku. Temu należałoby w ten sam sposób zapobiedz, w jaki się to czyni w Austryi t. j. przez uskutecznienie wymiarów w jednostkach podatkowych, któreby się mnożyło w dniu płatności przez odpowiedni iloczyn, odpowiadający różnicy siły kupna naszej waluty między dniem uchwalenia odnośnej ustawy a dniem zapłaty odnośnego podatku.

Wobec tego, iż wymiar podatków bezpośrednich jest dzisiaj skomplikowany i bardzo kosztowny należy ilość podatników ograniczyć tylko do tych wypadków, gdzie rozchodzi się o wielkie kwoty podatkowe. U innych podatników należy się z konieczności zadowolić podatkami pośrednimi, których wymiar jest znacznie tańszy i łatwiejszy.

Dr. Ludwik Mund.

O potrzebie zmiany ustawy o ochronie lokatorów.

Jedną z najważniejszych, najbardziej piekących kwestyi, szybkiej zmiany wymagających jest sprawa mieszkaniowa, albowiem ustawa o ochronie lokatorów z 18. XII. 1920 na obecne stosunki nie jest wystarczającą. Dwuletnie doświadczenie wykazało, że ta ustawa posiada wiele wad i luk, których wypełnienie przyczynić się może w znacznej mierze do uzdrowienia stosunków mieszkaniowych.

Ustawa o ochronie lokatorów spełnia swe zadanie społeczne, o ile zapewnia lokatorowi dach nad głową, chroni go przed swawolą i wyzyskiem ze strony gospodarza domu i temu ostatniemu odbiera możność pastwienia się nad jednostką finansowo słabą. O tyle też ustawa ta jest dobrodziejstwem dla osób o stałych dochodach, a szczególnie dla klasy pracującej, której jak najdalej idąca ochrona się należy.

O ile jednak lokatorowie tą ochroną dla celów mieszkaniowych i gospodarczych najemcy samego i jego członków rodziny się nie zadowalają, lecz najęte mieszkanie wzgl. lokal przemysłowy lub handlowy, uważają za przedmiot handlu i ciągnięcia jak najwyższych zysków z odstąpienia lub podnajęcia części najętych ubikacyj wszelka ochrona chybia celu i takiemu niesumiennemu wyzyskowi należy jak najenergiczniej zapobiedz, najsurowszemi postanowieniami prawnemi i to nietylko przepisami karnemi ale i poważnemi represyami prywatno prawnemi. Praktyka poucza, że lokatorowie za odstąpienie mieszkań, lokali, za podnajęcie części mieszkań pobierają wynagrodzenia bajońskie, wielomilionowe, a właściciel jest na takie machinacye prawie że bezradny. Doszło dziś do tego, że nie właściciel jest panem części najętego domu, ale lokator, który lokalem dysponuje swawolnie i mieszkanie z rąk do rąk jak piłka przechodzi, a każdy następny lokator za wyższem wynagrodzeniem mieszkanie następcy swemu oddaje. Pomoc sądowa przychodzi z reguły za późno a procesy ciągną się w nieskończoność. Rozwielmożniło się w tym kierunku pieniactwo na wysoką skalę, a sądy bardzo łagodnie sprawy traktują, tak że utrzymanie w mocy najsłuszniejszej awizacyi należy do rzadkości. Tyle zresztą różnorodnych wybiegów obmyśliła praktyka, że przy najskrupulatniejszem rozpatrzeniu sprawy, wypadku wyzysku właściciela pra-

wie że nie można pod istniejący paragraf subsumować. Jeśli lokator użycza swemu następcy swoją firmę, lub pozornie jest spólnikiem sublokatora, jeśli wynagrodzenie nie bierze lokator lecz obca jakaś osoba, trudno dociec prawdy i wymierzyć niesumiennemu lokatorowi zasłużoną karę. Bez woli i wbrew woli właściciela przekształcają najemcy mieszkania na lokale przemysłowe, zmieniają przeznaczenie na jakie lokal najęto; restauracyę, czy kawiarnię, przemieniają na handle i składy towarów hławatnych, odnajmują je za odstępnem dochodzącem nieraz kilkudziesięciu miliona właściciel prócz długiego i niepewnego procesu z takiej transakcyi, chyba tyle tylko zyskuje, że dom jego niszczeje bo przekształcenie mieszkań na lokale przemysłowe powoduje znaczne obciążenie sufitów, belek i dźwigarów zarysowanie sklepień i filarów.

Tego rodzaju machinacyom, na porządku dziennym będącym, a które z instytucyą ochrony lokatorów nie mają nic wspólnego, należałoby raz na zawsze kres położyć. Należałoby przyjąć postanowienie, że ani podnajęcie części mieszkania, ani odstąpienie całego mieszkania lub lokalu, ani zmiana przeznaczenia sklepu na jaki został pierwotnie najęty, ani przyjęcie spólnik. do sklepu lub mieszkania nie jest dozwolonem bez wyraźnej zgody właściciela pod rygorem rozwiązania umowy, przyczem orzeczenie w takich wypadkach musiałoby zapaść z możliwym pospiechem do kilku tygodni, bez prawa odwołania się strony do wyższych instancyj, aby pomoc sądowa udzieloną była na czas, a nie jak to się dziś niestety dzieje, po niewczasie.

Że czynsze najmu z powodu dewaluacyi pieniądza są śmiesznie niskie, i że w tym względzie konieczną jest zmiana jak najszybsza, na to wszyscy się godzą. Dziwna jednak rzecz, że mimo to, dotąd sprawa podwyższenia tych czynszów utknęła na martwym punkcie, i nie można się doczekać jej uregulowania, a na tem cierpi ogół mieszkańców, bo właścicielom brak środków na remont domów i stan realności z powodu nieuskutecznienia rekonstrukcyj na czas, pogarsza się i wiele domów przy ścisłej rewizyi należałoby całkiem zamknąć i lokatorów zdelożować. Igra się tu też lekkomyślnie z życiem ludzkiem.

W Austryi obecnie opracowano projekt, który uchwaliły już komisye parlamentarne i niebawem projekt ten ma się stać ustawą. Wedle tego projektu opłacać będzie lokator na koszta remontu 150 krotny czynsz przedwojenny, a ponadto dopłaci na podatki i koszta administracyi domu, na wodę, płacę dla dozorcy, oświetlenie klatki schodowej etc. stosunnkową kwotę. Co do tych ostatnich wydatków gospodarz domu musi prowadzić najdokładniejsze zapiski i dowody i na żądanie okazać je lokatorowi. Rzeczywista suma wydatków ma być między lokatorów zrepartowaną w stosunku do czynszu podstawowego przez nich płaconego. Projekt austryacki przewiduje jednak podwyższenie dalsze owej 150 krotnej kwoty jednak już nie na drodze ustawodawczej, tylko przez stałą krajową komisyę, która odpowiednio do zmienionych stosunków, od czasu do czasu ma, podwyżki na ogół lokatorów nałożyć. O ile zaś 150 krotna kwota w pewnym specyalnym wypadku na konieczne naprawy domu nie wystarczy, może urząd najmu rzecz na żądanie właściciela zbadać i czynsze odpowiednio podnieść, a zarazem uchwalić przez jak długi okres miesięcy ów podniesiony czynsz lokatorowie winni opłacać.

W ten sposób uzyska właściciel możność i środki do naprawy domu, a jest rzeczą słuszną, aby w pierwszym rzędzie ci, którzy z mieszkań i z ochrony ustawowej korzystają, utrzymywali realność w stanie używalnym.

Innowacye te i dla nas by się przydały. Projekt austryacki wprowadza też skrócone postępowanie przed osobną komisyą w której skład podobnie, jak w urzędach najmu, wchodzi jeden sędzia i dwaj laicy (jeden lokator i jeden właściciel) i wszystkie sprawy najmu a nawet spory awizacyjne podpadają pod orzecznictwo tych komisyj, a decyzya tych komisyi nie może być żadnym środkiem prawnym zaczepioną. Podobne postanowienie i dla nas by się przydało, przyczem jednak należałoby się postarać o dobór odpowiednich sił sędziowskich zaś element nieprawniczy musiałby być również należycie dobrany, i składać się z obywateli, o dobrej opinii.

W ten sposób odebranoby osobom ciągnącym z cudzego majątku bezprawne zyski zachętę do prowadzenia handlu mieszkaniami, ustałby niesumienny wyzysk a z drugiej strony wyższy czynsz zniewoli lokatora do odstąpienia właścicielowi niepotrzebnego mu większego w zamian za mniejsze do jego potrzeb zastosowane mieszkanie. Kto nie będzie mógł podnajmywać części mieszkania, a nie będzie miał środków do utrzymywania zbytnio obszernego mieszkania, ten sam z większego wzgl. droższego mieszkania zrezygnuje.

Dr. Abraham Landes.

•

Od redakcyi. Redakcya zgadza się nie z wszystkiemi wywodami powyższego artykułu. W szczególności byłoby nieszczęściem, gdyby sprawy awizacyjne chociażby wyjątkowo odjęto sądom powszechnym i przydzielono urzędom najmu. Dotychczasowe doświadczenia z urzędami najmu raczej domagają się jaknajwiększego ograniczenia ich zakresu działania a nie rozszerzenia. Ze względu na to, iż mieszkanie czy sklep przedstawia dla lokatora rzecz nieocenioną wobec niepokonalnych trudności w najęciu nowego lokalu, należałoby w tych sprawach ilość instancyi raczej powiększyć aniżeli ograniczyć. Wysoce niesprawiedliwie byłoby, gdyby np. wł. sklepu pozbawiono możności dowolnego używania swoich ubikacyi oczywiście bez uiszczenia przedmiotu najmu. Niesłusznemby chyba było pozbawić restauratora, któregoby na podstawie nowej ustawy o ograniczeniu lokali wyszynku napojów alkoholowych, pozbawiono koncesyi szynkarskiej, możności urządzenia sobie w tym samym lokalu innego przedsiębiorstwa zarobkowego jak handlu towarami spożywczymi.

Z drugiej strony należy się oczywiście sprzeciwić handlowi mieszkaniami, uprawianemu tu i ówdzie przez lokatorów poza plecyma wł. realności i zgodzić się na odpowiednią podwyżkę czynszu najmu przy uwzględnieniu naszej waluty.

„Żydowskie Przedsiębiorstwa Przemysłowe w Polsce"

według ankiety z 1921 r., opracowane pod kierownictwem Eliezera Hellera.

Ostatnio opuściły prasę dwie części pierwszego tomu wielkiego dzieła statystycznego pt. „Żydowskie Przedsiębiorstwa Przemysłowe w Polsce". Wspomniane dwie księgi obejmują m. Warszawę i województwo Warszawskie. Następne tomy mają objąć Łódź-miasto i województwo Łódzkie (tom II), Białystok-miasto i województwo Białostockie (tom III), województwo Kieleckie i Lubelskie (tom IV), województwo Krakowskie (tom V), województwa Lwowskie, Tarnopolskie i Stanisławowskie (tom VI), województwa Nowogródzkie, Poleskie i Wołyńskie (tom VII), Litwę Środkową (tom VIII) oraz ogólne zestawienie wyniku ankiety z 1921 roku (tom IX). Tomy drugi i trzeci są już w druku i w najbliższym czasie opuszczą prasę; następnie jest już całkowicie przyszykowany do druku tom VI (Galicya Wschodnia); pozostały tomy są jeszcze w opracowaniu.

Całkowite dzieło, tak treść jak i tabele analityczne, zostało opublikowane w 3-ch językach: polskim, angielskim i żydowskim.

„Żydowskie Przedsiębiorstwa Przemysłowe w Polsce" są jedyną podstawową pracą na polu badania obecnego stanu i struktury gospodarczej Żydów w Polsce. Za wyjątkiem przestarzałej pracy o położeniu ekonomicznem fabryk żydowskich i przemysłu żydowskiego w byłej Kongresówce, wydanej w r. 1904 przez Żydowskie Towarzystwo Kolonizacyjne (ICA) w dwutomowym zbiorze pod tytułem „Zbornik materyałów ob ekonomiczeskom położeniji jewrejew w Rosii" (w języku rosyjskim) i „Recneil de materiayx sur la situation ecconomique des israelites en Russie" (w jęzzyku francuskim) oraz pracy dra Józefa Tennenbauma pt. „Żydowskie problemy gospodarcze w Galicyi" opartej na wynikach powszechnego spisu ludności z 1910 roku — nie mieliśmy dotychczas żadnych ściślejszych wiadomości dotyczących żydowskiej struktury gospodarczej, a że brak objektywnego zobrazowania stanu gospodarczego Żydów polskich dał się już oddawna odczuć wiedzą najlepiej żydowscy działacze społeczni oraz organizacye zajmujące się sprawami odbudowy i przebudowy żydowskiego życia gospodarczego.

Szczęśliwą przeto była myśl p. inżyniera Eliezera Hellera, który zainicyował przeprowadzenie ankiety o żydowskich przedsiębiorstwach przemysłowych w Polsce. Lecz wszystkie jego zamiary spełzłyby na niczem gdyby nie zrozumienie doniosłości sprawy przez ówczesnego naczelnego dyrektora amerykańskiego JDC, p. dra B. Bogena, który umożliwił inicyatorowi przeprowadzenie i opracowanie ankiety. B. Heller uznał, że najaktualniejszą i zasługującą na większa uwagę jest sprawa żydowskiego przemysłu i rękodzieła. Wobec tego, właśnie, całą swoją akcyę pokierował tylko w jednym kierunku — w kierunku zbadania żydowskich przedsiębiorstw przemysłowych. Z wyjątkiem b. zaboru pruskiego, gdzie stopień skupienia ludności żydowskiej jest bardzo nieznaczny, zostały zbadane wszystkie części składowe Rzeczypospolitej, przyczem uwzględniono wszystkie miejscowości liczące ponad 3 tysiące głów ludności żydowskiej, oraz, w niektórych wypadkach, nawet i mniejsze miejscowości, o ile były siedzibą prcay wytwórczej.

Zaznaczyć należy, że z powodu ograniczonych funduszów i braku wykwalifikowanych sił, dzieło p. Hellera nie jest dziełem statystycznem w ścisłym znaczeniu tego słowa, gdyż jednoczesność dochodzeń nie jest w niem przestrzegana; również nie obejmuje ono w zupełności wszystkie jednostki statystyczne, gdyż bądź o egzystencyi niektórych wcale nie wiedziano, bądź też nie wszyscy chętnie udzielali żądanych informacyi, jednakowoż dzieło p. Hellera zostało uwieńczone pomyślnym rezultatem, gdyż w samej Warszawie opisano 12.414, w Łodzi 6322, Lwowie 2512, Białymstoku 1823 zakładów i warsztatów przemysłowych, ogółem zaś w całem państwie przeszło 70.000 żydowskich przedsiębiorstw przemysłowych.

Zadaniem p. Hellera było nie opracować monografię o stanie żydowskich przedsiębiorstw przemysłowych, lecz przedłożyć społeczeństwu spis przemysłowy; cel ten został faktycznie osiągnięty.

Ankieta zawierała prócz ogólnych danych, również pytania co do stopnia czynności zakładu, czasu pracy, liczby i jakości użytych maszyn, liczby robotników zatrudnionych w zakładzie (w sezonie i nie w sezonie, Żydów i nie-Żydów, mężczyzn, kobiet i dzieci), zatrudnienia robotników poza zakładem, systemu płacy, sprawy gospodarczej niezależności zakładu, organiza-

cyi nabycia surowców i zbytu wyrobów, stosunków kredytowych, stosunków przedwojennych i w czasie wojny.

Nie możemy narazie jeszcze żadnych wysuwać wniosków co do ogólnego stanu żydowskiego przemysłu w Polsce na zasadzie tylko pierwszego tomu zawierającego dane statystyczne dotyczące Warszawy i województwa Warszawskiego. Jednakowoż jedną rzecz możemy już stwierdzić, a mianowicie: twierdzą, że Żydzi nie są narodem produkcyjnym, narodem twórczym, lecz składają się przeważnie z handlarzy i pośredników. Dzieło niniejsze udowadnia, nie tylko że Żydzi zajmują się przemysłem i rękodziełem, lecz że niema faktycznie ani jednej gałęzi przemysłu w której Żydzi nie byliby reprezentowani, a to nie w charakterze kapitalistów, lecz w charakterze wytwórców. Wystarczy o ile wskażemy, że Żydzi pracują nie tylko w przemyśle odzieżowym i modniarskim, w którym oni są najliczniej reprezentowani, w przemyśle spożywczym, drzewnym i skórzanym, lecz i w przemyśle metalowym, kamiennym, wyrobu maszyn, włókienniczym (b. licznie), papierniczym, chemicznym, budowlanym. graficznym i nawet górniczym i hutniczym.

Ciekawem zjawiskiem jest, że wojna wszechświatowa b. wiele przyczyniła się do rozwoju żydowskiego przemysłu i rękodzieła. Przed wojną z pogardą odnoszono się do robotnika i rzemieślnika, uważając ich za „am-honorez", dopiero podczas wojny spostrzeżono się, że handel i pośrednictwo nie mogą być podstawą gospodarczą narodu, lecz praca produkcyjna. Żydzi zaczęli się, wobec tego, bardzo szybko industryalizować. Jak wszystko wogóle żydowskie, jest i ten objaw dość specyficznym; a mianowicie: żydowskie uprzemysłowienie idzie przeważnie w jednym tylko kierunku: odzież, galanterya i włókiennictwo.

Dobitnie i jaskrawo uwydatnia to praca p. Hellera. Nie znajdujemy w niej ani jednego subjektywnego zdania, ani jednej własnej oceny; jest ona nawskróś objektywna; na tem właśnie polega cała wartość tej pracy. Będzie to dopiero zadaniem ekonomistów-teoretyków wyciągać z tego dzieła odpowiednie wnioski,ekonomistów zaś praktyków — zastosowywać się w swojej działalności na polu gospodarczem do potrzeb żydowskiego przemysłu i do jego celów.

Miejmy nadzieję, że JDC który dotychczas popierał dzieło p. Hellera hojną ręką, nie zaprzestanie na tem i doprowadzi dzieło do końca.

A. Prowalski.

Z posiedzenia lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej

Ósme z rzędu w roku bieżącym posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta Leopolda Baczewskiego. Po zdaniu sprawozdania przez st. referenta Izby Dr. Wachtla z zabiegów Prezydyum Izby w kierunku wstrzymania redukcyi miejsca wyszynku i sprzedaży napojów alkoholowych, uchwaliła Izba na wniosek r. Chajesa podjęcia kroków w sprawie powołania do komisyi dla walki z alkoholizmem we Lwowie dwóch do trzech doradców z grona członków przemysłu gospodniorestauracyjnego, którzy współdziałając w tej komisyi mieliby za zadanie informowanie, które miejsca powinny uledz redukcyi.

Referent Jasiński omówił szczegółowo nieuszanowania przez W. M. Gdańsk zawartej między Polską a tem miastem umowy podpisanej w dniu 24 października 1921. Mimo przyjętego zobowiązania Gdańsk nie tylko uważa polskie przedsiębiorstwo za cudzoziemskie. ale wprowadza szereg rozporządzeń i szykan, mających na celu stawianie trudności obywatelom polskim w Gdańsku, nadto wnosi do Sejmu Gdańskiego szereg projektów i ustaw, zmierzających do ograniczenia w nabywaniu nieruchomości przez obywateli polskich, w przyjmowaniu ich do służby w przedsiębiorstwach handlowych i tp.

Referent stawia imieniem Prezydyum Izby rezolucyę, która ma być przedstawioną Rządowi, domagającą się użycia jak najenergiczniejszych środków, nie wyłączając zarządzeń odwetowych, aby bronić stanowiska obywateli polskich w Gdańsku i aby wprowadzić w życie podpisaną umowę z dnia 24 października 1921, którą Izba jednogłośnie uchwaliła.

Z porządku dziennego po wybraniu delegatem Izby do Państwowej Rady handlowo-przem. r. Dr. H. Kolischera st. ref. Dittrich podał do wiadomości, że Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło statut powyższej Szkoły dla handlu zagranicznego we Lwowie oraz że zarządziło dokonania wyboru kuratoryi tej szkoły. Izba uchwaliła upoważnić Prezydyum Izby do powołania w skład kuratoryi odpowiedniej ilość i członków poszczególnych korporacyi które przyczyniły się większymi datkami do organizacyi szkoły, do zmiany statutu w kierunku powołania do kuratoryi dwóch przedstawicieli reprezentacyi gminy miasta Lwowa, nadto dokonała Izba wyboru 12 członków Izby, którzy wejdą w skład kuratoryi Szkoły a mianowicie: Wiktora Chajesa, Alfreda Frenkla, Kazimierza Gubrynowicza, Dr. Marcina Horowitza, Dr. Kazimierza Ihnatowicza, Adama Kauczyńskie o Bolesława Lewickiego, Maurycego Rapaporta, Dr. Jana J. Rickera, Michała Ulama, Jakóba Wixla i Alfreda Zachariasiewicza.

Wśród burzliwych oklasków Izba przez usta r. Chajesa złożyła Prezydyum i Biuru Izby gorące podziękowanie za tak rychłe powołanie do życia pierwszej akademii eksportowej.

Z kolei Dr. Wachtel omówił szczegółowo projekt ustawy aptekarskiej, opracowany przez Ministerstwo Zdrowia. Wedle referatu Prezydyum Izby rozesłało projekt ten organizacyom narodowym do zaopiniowania, następnie poddało szczegółowym obradom Sekcyi przemysłowej Izby. Opracowany przez Rząd projekt ustawy zdążającej do prawnego unormowania stanu aptekarskiego i zarobkowości aptekarskiej zawiera szereg postanowień, które nie odpowiadają interesom obrotu jak i postulatom stawianym do zakładów o wyższej użyteczności publicznej.

I tak wedle projektu zakres uprawnienia aptek publicznych ograniczony jest do sprzedaży detalicznej środków leczniczych i zapobiegając chorobom z wykluczeniem handlu hurtownego tymi środkami, poza artykułami przez apteki publiczne wytwarzanemi. Ograniczenie to nie jest słuszne z tego powodu. ponieważ wiele aptek mniejszych zwłaszcza prowincyonalnych zaopatruje się bezpośrednio w wielkomiejskich aptekach. (Art. 2) Z drugiej strony jednak zakres uprawnienia przemysłowego jest w ten sposób określony w art. 4 i 5, że drogueryom które dotychczas miały prawo sprzedaży wielu środków, byłoby odjęte to prawo, przez co byt ich byłby zagrożony. Wykaz zatem środków aptecznych, winien być w ten sposób ułożony, by drogueryе nie były ukrócone w swoich uprawnieniach w dalszym ciągu. Zakłady handlowe, prowadzące handel środkami leczniczymi, miałyby być z chwilą wejścia w życie ustawy zamknięte a zasoby znajdujące się w nich mają uledz konfiskacie na rzecz skarbu Państwa bez względu na to, czy zakłady te posiadały zezwolenie na prowadzenie handlu lub nie. Przepis ten nieda się niczem uzasadnić. Biorąc pod uwagę choćby ze względu sprawiedliwości społecznej, należy zakładom zarobkowym. którym się odbiera uprawnienia, dać możność do przeprowadzenia likwidacyi interesu. Te momenty przemawiają za ustanowieniem czasu przejściowego, w którym daną byłaby tym zakładom dana sposobność do zlikwidowania. W razie śmierci koncesyonaryusza wdowa po nim byłaby uprawnioną wedle projektu do prowadzenie apteki najwyżej przez 10 lat od śmierci męża. Ponieważ żadne ustawodawstwo nie ogranicza w ten sposób prawa wdów, lecz zezwalają na prowadzenie zarobkowości przez cały czas wdowieństwa, winno unormowanie zatem tego postanowienia nastąpić wedle dotychczasowych zasad. (art. 22).

Wśród taksatywnie wyliczonych wypadków cofnięć koncesyi z urzędu (w art. 25), może być cofnięta koncesya także w razie trzykrotnego niesumiennego przekroczenia w ciągu roku taksy aptekarskiej. Przepis ten mógłby niejednokrotnie narazić koncesyonaryusza na stratę prawa prowadzenia apteki, który bez złego zamiaru i winy przekroczył taksę. Prawo karania za to przekroczenie winno być pozostawione. Izbom aptekarskim w drodze dyscyplinarnej.

O ile chodzi o uzdolnienie fachowe jest ono wedle zapatrywań sfer interesowanych zbyt łagodnie unormowane. Wedle projektu do uzyskania tytułu aptekarza wystarcza trzyletnia praktyka po uzyskaniu stopnia magistra farmacyi W ciągu trzech lat nie można uzyskać wszechstronnych wiadomości praktycznych i fachowych, okres ten winien być przedłużony conajmniej do lat 5-ciu, a przy ubieganiu się o koncesyę na aptekę postępowanie konkursowe winno uwzględniać tych kandydatów, którzy wykażą się conajmniej 10-letnią praktykę zawodową. (Art. 65).

W końcu projekt przechodzi z dotychczasowego dwurodzajowego systemu — o ile chodzi o b. zabór austr. — aptek osobistych i personalnych, do systemu jednolitego aptek opartych na koncesyi osobistej. Apteki realne mają wygasnąć w ciągu lat 30 od wejścia w życie ustawy, przyczem jednak projekt nie przewiduje żadnego odszkodowania dla właścicieli aptek, jakkolwiek wedle przepisów konstytucyi wywłaszczenie może nastąpić tylko za odszkodowaniem. W tym względzie należałoby domagać zastosowanie projektu do postanowień konstytucyi.

Wnioski referenta jak i dodatkowy wniosek r. Dr. Ihnatowicza oraz r. Rubla w sprawie przynależności właścicieli aptek do Izb h. i p., niezależnie od przyszłego ustroju Izb aptekarskich. Izba przyjęła jednogłośnie i poleciła Prezydyum Izby wystosowanie w myśl zapadłych uchwał opinii do Min. Zdrowia.

W myśl referatu dr. Wachtla Izba uchwala wydać opinię, wedle której inżynier cywilny budownictwa jest nie tylko uprawniony do wykonywania planów, itp czynności, ale do obejmowania i prowadzenia i zapisywania budów w zakrez jego uprawnienia wchodzących.

Po zaapelowaniu do członków Izby przez ref. Jasińskiego w sprawie wzięcia udziału w wystawie w Katowicach oraz zgłaszania się na członków Austryacko-Polskiej Izby handlowej we Wiedniu, uchwalono by Prezydyum Izby interweniowało w sprawie zarządzonych przez niektóre władze skarbowe egzekucyi i z tytułu podatku od obrotów (wn. nagły r. Gruft) i odnieść się do Min. Poczt i Telegrafów w sprawie podwyższenia stawki

za wysyłanie towarów za zaliczeniem pocztowem (wn. n. Dr. Ihnatowicz) i odnieść się o Min. Kolei Żelaznych w sprawie utrudnień w kolejowym ruchu eksportowym (wn. n. r. M. Ulama i Kieslera), w końcu wniosek r. Munda w sprawie wadliwego funkcyonowania kasy towarowej we Lwowie przy wypłacie zaliczek towarowych.

Kredyty państwowe dla przemysłu i handlu.

Z pośród instytucyi państwowych udzieliły reprezentantom handlu i przemysłu pożyczki następujące instytucye: Polska Kasa Krajowa Pożyczkowa, Pocztowa Kasa Oszczędności, Skarb Państwa, Ministerstwo dla Handlu i Przemysłu, Polski Bank Odbudowy i Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego. W ciągu 9 miesięcy br. przyznała Polska Kasa Krajowa Pożyczkowa przemysłowi kredytu dyskontowego na przeszło 130 miliardów a kredytu lombardowego na przeszło 145 miliardów. Z kredytów dyskontowych na więcej korzystały przemysł włókienniczy, naftowy i metalowy a z lombardowego spirytusowy, cukrowniczy, metalowy i włókienniczy. Pocztowa Kasa Oszczędności udzieliła w ciągu 10 miesięcy b. r. zakładom przemysłowym na środki obrotowe za gwarancyą banków prywatnych pożyczek w kwocie 9,8 miliarda mp. z czego przypada na przemysł metalowy 26,4 proc., spożywczy — 18,1 proc. i chemiczne 11,4 proc. Skarb Państwa udzielił kredytów w kwocie 9 i pół miliarda marek p lskich głównie takim gałęziom przemysłu jak budowa parowozów, wagonów, produkcya amunicyi i przemysł lotniczy. Pozat m udzielił Skarb Państwa gwarancyi dla kredytów zagranicznych przemysłowi parowozów na ogólną kwotę 1,960.000 szwedzkich koron.

Ministerstwo dla handlu i przemysłu udzieliło w roku bz. 84 przedsiębiorstwom pożyczek na sumę 102 milionów. Oprócz tego udzieliło to ministerstwo dalszych pożyczek ulgowych dla przemysłu z funduszu udzielonego przez P. K. O. za gwarancyą Polskiego Banku Krajowego w kwocie 300,000.000 mk. Wobec wyczerpania się tego funduszu powiększyła go P. K. O. o dalsze 300,000.000 marek.

Państwowy Bank Odbudowy udzielił do końca października br. na odbudowę budynków w przemyśle pożyczek na 4,300.000 mk. a na odbudowę instalacyi maszynowych około 15,000.000 mk. Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego mające gwarancyę państwową do sumy 20 milionów funtów szterlingów nie rozwinęło dotychczas należycie swej działalności. Drobny przemysł i rękodzieło uzyskał dotychczas od Skarbu Państwa pożyczek na sumę 512,000.000 mk. Ogólna suma kredytów państwowych udzielonych do końca października br. na rzecz przemysłu wynosi około 377 miliardów. Całą tę akcyę kredytową cechuje decentralizacya. Akcyą tą zajmuje się bowiem 7 instytucyi kredytowych o charakterze rządowym i półurzędowym, które zasilają przemysł głównie w środki obrotowe.

O kredytach lombardowych P. K. K. P.

W celu zapobieżenia brakowi funduszy obrotowych w przemyśle, wynikłym wskutek braku zbytu na gotowe wyroby lub wskutek ogólnej konjunktury handlowej, Oddziały P. K. K. P. są upoważnione do wydania zakładom przemysłowym pożyczek pod zastaw magazynowanych gotowych wyrobów względnie surowców. Oddziały P. K. K. P. wypłacają pożyczki do wysokości 5,000.000 Mk. na zasadzie zaświadczenia Wydziału Przemysłu i Handlu odpowiedniego Urzędu Wojewódzkiego; sumy wyższe — na zasadzie takiegoż zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Pożyczki te wydane są wyłącznie na cele produkcyjne t. zn. tylko przedsiębiorstwom przemysłowym lub rzemieślniczym dla utrzymania ich w ruchu i są oprocentowane w wysokości 7 proc., do czego dochodzi ćwierć procent prowizyi kwartalnie. Nadto składa dłużnik w P. K. P. tytułem dalszego zabezpieczenia, weksel depozytowy z własnym podpisem. Odpowiednio ostemplowane podania o uzyskanie kredytu lombardowego, adresowane do odpowiedniego Oddziału P. K. K. P. niezależnie od sumy pożyczki, należy wnosić przez Wojewódzki Wydział Przemysłu i Handlu, który je po zaopiniowaniu, zależnie od sumy pożyczki, skieruje bądź do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, bądź też bezpośrednio do odpowiedniego Oddziału P. K. K. P. Podanie powinno zawierać opis zakładu przemysłowego, wyszczególnienie powodów i udowodnienie braku gotówki obrotowej, zestawienie towarów, przeznaczonych do zlombardowania z wyszczególnieniem ich cen rynkowych w chwili obecnej, ostatni bilans oraz zamknięcie rachunków strat i zysków na dzień pierwszy miesiąca, w którym podanie zostało złożone, preliminarz wydatków na najbliższe półrocze, opinię właściwego Inspektora Przemysłu co do potrzeby udzielenia kredytu, wysokość kredytu i terminy spłaty. Wysokość kredytu nie może przewyższać 30 procent wartości lombardowanego towaru przyczem kwalifikowanie i szacowanie towarów lombardowanych będzie dokonane przez ekspertów P. K. K. P. Pozostawienie towaru oddawanego pod zastaw w P. K. K. P. w składzie otwartym, zależne jest od decyzyi Ministerstwa Skarbu. W tych więc wypadkach, gdy zachodzi ku temu potrzeba, przemysłowiec zainteresowany powinien jednocześnie zwrócić się z odpowiedniem podaniem do Ministerstwa Skarbu, Dep. Kredytowy, przez Wydział Przemysłowy Urzędu Wojewódzkiego, co da temuż urzędowi możność zajęcia w tej sprawie stanowiska.

Kronika gospodarcza.

Waluta.

Dotychczas otrzymała Polska z masy likwidacyjnej banku austro-węgierskiego 7½ milionów złotych koron.

— **Nowe rub'e sowieckie** Sownarkom postanowił puścić w obieg nowe znaki państwowe pod nazwą: państwowe znaki pieniężne R. S. F. R. S. typu 1923 Jeden rubel równać się będzie dawnemu milionowi.

Podatki.

Patenta podatkowe należy jaknajrychlej wykupić dla uniknięcia grzywien a ewentualnie nawet zamknięcia sklepu. Termin do wykupna patentów mija bezwzględnie 31. grudnia br. Termin ten nie będzie pod żadnym warunkiem przedłużony a jak nas informują, wystąpi władza podatkowa z całą srogością przeciwko tym, którzy w terminie nie wykupią patentów.

Poczta.

Do Węgier mogą być wysłane jako próbki towarowe tylko takie wzory towarów, które ze względu na ilość nie przedstawiają wartości handlowej i nie podlegają opłatom celnym.

Kolej.

Dziennik urzędowy ministerstwa kolei żelaznych z dnia 1. grudnia 1922 Nr. 34 ogłasza nowe przepisy o postępowaniu przy ujawieniu brakujących i bezdowodowych przesyłek bagażu i towarów oraz ich uszkodzeń.

Cło.

W nr. 106 Dz. Ust. z dn. 7 grudnia 1922 ogłoszono rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie zmiany wysokości mnożnika celnego (poz. 992). Chodzi w danym wypadku o mnożnik 500 (t. j. dopłata do zasadniczej stawki 49 900 proc.), który zostaje na mocy art. 14 rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 o taryfie celnej podniesiony do 1000 (t. j. dopłata 99.900 procent.

Rozporządzenie wchodzi w życie 7-go dnia po ogłoszeniu, uważając dzień następny po ogłoszeniu za pierwszy w tej rachubie, czyli 14-go grudnia.

Dotychczasowa wysokość dopłaty celnej 49.9 0 proc. (mnożnik 500) będzie stosowana do towarów nadanych wcześniej i zalegających = według zwykłych norm w przeciągu miesiąca.

Różne.

Wywóz drzewa z Polski przybrał w ostatnich miesiącach większe rozmiary. Podczas gdy dawniej znaczna część eksportu drzewa szła do Niemiec, to od czasu spadku waluty niemieckiej z jednej strony a intenzywniejszej pracy około odbudowy zniszczonych okolic we Francyi z drugiej strony, idzie cały eksport drzewa prawie wyłącznie do Francyi.

— **Obniżenie wizy czeskiej. Konsulat czesko słowacki w Krakowie komunikuje, że został upoważniony obniżyć opłatę za wizy na wjazd do Czechosłowacyi o 50 proc. dla kupców, o ile się wylegitymują listem polecającym której z izb handlowych czeskosłowackich.**

Wywóz strzyżonych skórek owczych z Rumunii dozwolony, natomiast wywóz wełny i nie-trzyżonych skórek owczych jest nadal zakazany.

Wzrost bezrobotnych w Austryi.

Z końcem czerwca b. r. było bezrobotnych 33.486, z końcem sierpnia 31 574, z końcem września 33.421, z końcem października 57.304. Na wsparcia dla bezrobotnych wydaje w ostatnich czasach rząd tygodniowo 3 miliardy koron.

Polepszenie się bilansu handlowego Austryi.

W trzecim kwartale b. r. powiększył się w stosunku do poprzedniego kwartału export o 10% zaś import o 69% tak, iż export stanowi 66% importu, podczas gdy on poprzednio obejmywał tylko 62% exportu.

Bezrobocie w Czechach.

Z końcem września br. było bezrobotnych 137.000 a w połowie października 167.000.

Wywóz chmielu z Czech.

We wrześniu br. wywieziono z Czech 10.654 q chmielu a mianowicie 1616 q do Belgii, 1618 do Francyi, 1038 do Gdańska, 538 do Japonii, 720 do Niemiec, 924 do Austryi 1488 do Ameryki, 1190 do Szwecyi i 626 do Szwajcaryi.

Spadek drożyzny na Węgrzech. W listopadzie br. zmniejszyły się poraz pierwszy koszta utrzymania na Węgrzech przeciętnie o 0·87% Podskoczyły tylko wynagrodzenia za świadczenie państwowe (poczta, kolej towary, przy których koszta transportu odgrywają wielką rolę.

— **Głód w Krymie. W Symferopolu odbył się zjazd komisyi do spraw głodowych, na którym ustalono, że wobec nieurodzajów głód na Krymie uległ zaostrzeniu.**

—o—

Nr. 1360 Lwów, środa 20. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.561.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. — zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed nią 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 300 Mk. najmniej 10 w. — 8000 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 65 Mk., matrymonialne prywatne korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
1/61 stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Red. odpowiedzialny: Dr. Henryk Rosmarin.

Żałoba demokracyi.

Kiedy malarz Niewiadomski oddał zniena cka trzy strzały w plecy Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Gabryela Narutowicza, ugodził on nie tylko jednostkę, nie tylko najwyższego urzędnika Państwa i uświęcony symbol majestatu państwowego, ale — przedewszystkiem — ideę demokracyi w Polsce.

O demokracyę bowiem toczy się bój historyczny w odrodzonej Rzeczypospolitej. O ludowładztwo, o postęp, o światło — zmagają się dwa obozy na arenie polskiego życia politycznego. Podobnie jak w całej Europie, ma się rzecz i u nas. Reakcya jeszcze raz zbiera wszystkie swe siły do ostatecznego ataku. Orgeszyzm w Niemczech, faszyzm we Włoszech, biały terror na Węgrzech, Chjena w Polsce — wszystko to jest różnolitym wyrazem jednego i tego samego zjawiska. I niechaj go rozmaici teoretycy w stylu Bluehera, Nowaczyńskiego i innych nazywają górnolotnie renesansem nacyonalizmu, w istocie jest to tylko nowa faza starej, przedwojennej reakcyi społeczno-politycznej, ubranej tym razem w piórka wybujałego kultu najbrutalniejszego szowinizmu.

A że dominującym i najgłośniejszym rysem bojującej reakcyi jest — u nas, jak i wszędzie — antysemityzm, to rzecz ogólnie wiadoma. Propaganda antysemicka stała się dziś w Europie niemal hasłem, „szibolet" reakcyi. Dlatego po wyborze Narutowicza motłoch, karmiony „ideałami" endecyi, dwa miał życzenia: Precz z Narutowiczem! Precz z Żydami!

Narutowicz był jaskółką, zapowiedzią zwycięstwa demokracyi polskiej. Wydawało się na chwilę, że polska myśl postępowa bierze górę, kiedy to Narutowicz — mimo szalonej presyi endeckiej — oświadczył śmiało i w bolesnem zdecydowaniu na spełnienie swego żądania aż do końca, że urząd Prezydenta z rąk większości Zgromadzenia Narodowego przyjmuje. Z rąk — większości. Większości równouprawnionych obywateli Rzeczypospolitej.

Ta decyzya Pierwszego Prezydenta była tryumfem demokracyi.

Tylko chwilowym.

Endecya, wierna swym zasadom, przemilczała, że kandydaturę Narutowicza wysunęło Wyzwolenie a losy jej rozstrzygnął Piast, a w nieprzebierającej w środkach swej agitacyi jedno tylko obwieszczała gawiedzi: że Narutowicza wybrali — Żydzi. Pisała: „ich" prezydent, prezydent mniejszości"...

Ciemne duchy z pod znaku Chjeny, „Rozwoju" (!), organizacyj młodzieży faszystowskiej wydały z siebie inkarnacyę swych uczuć i myśli — skrytobójczego mordercę.

Nie Narutowicza trafiły kule mordercy. Narutowicz był na nie przygotowany. On zdawał sobie sprawę z roli swej męczennika demokracyi polskiej. Gratulującemu mu na kilka chwil przed zamachem posłowi angielskiemu odpowiedział, iż raczej należy mu kondolować.

Ale demokracyę polską ugodziły w samo serce trzy kule endeckiego fanatyka. Młodą, słabą, pierwsze zaledwie czyniącą

Rezolucye Koła Żydowskiego.

Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta.

Warszawa 18. XII. Koło Żydowskie obradowało pod przewodnictwem p. Grynbauma przez cały dzień dzisiejszy. Omawiano sytuacyę wytworzoną wskutek tragicznej śmierci pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej. W dyskusyi, która miała charakter bardzo ożywiony wzięli udział z posłów galicyjskich pp. dr. Reich, dr. Rosmarin, Reizes i Frostig. Uchwalono następującą rezolucyę:

1)Koło Żydowskie potępia jaknajostrzej niecny mord, dokonany na osobie najwyższego reprezentanta Rzeczypospolitej i godzący w dostojeństwo Państwa Polskiego i w podstawy ustroju praworządnego, opartego na woli większości obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

2)Koło Żydowskie uważa zamach za konsekwencyę wszczętej przez ugrupowania prawicowe po wyborze prezydenta akcyi odwetowej zato, że nie udało się im narzucić swej woli znacznej większości Narodowego Zgromadzenia a przezto podważyć podstawową konstytucyjną zasadę równości wszystkich obywateli państwa bez różnicy wyznania i narodowości, którą chciałyby zastąpić demagogicznem hasłem o większości „czysto polskiej".

3)Koło Żydowskie stwierdza, że zamordowanie prezydenta jest ogniwem w łańcuchu aktów gwałtu i nienawiści dokonywanych bezkarnie od lat czterech przez stronnictwa reakcyi oraz wynikiem bezustannego szczucia i judzenia przeciw mniejszościom narodowym zwłaszcza przeciw Żydom.

4) Koło Żydowskie oświadcza, że ludność żydowska nie da się odstraszyć żadnymi objawami terroru, nie pozwoli pozbawić siebie należnych jej praw obywatelskich, należnego udziału tak w pracy nad rozwojem Państwa Polskiego i szczęściem jej ludów jak i w zarządzie sprawami Państwa i że nadal z całą konsekwencyą walczyć będzie o swe prawa zagwarantowane konstytucyą".

Uchwalono następnie wziąć gremialny udział w pogrzebie śp. Narutowicza.

Na tem posiedzeniu omawiano sytuacyę polityczną i uchwalono następującą rezolucyę:

Koło Żydowskie po omówieniu sytuacyi politycznej poleca prezydyum aby w pertraktacyach z stronnictwami sejmowemi miało na względzie, by osoba kandydata na prezydenta Rzpltej dała gwarancyę, że stać będzie na straży konstytucyi zagwarantowanej równości wszystkich obywateli Rzeczypospolitej.

—o—

W przededniu Zgromadzenia Narodowego.

Kandydatury.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta)

Warszawa 18. XII. Jak dotąd mało jest nadziei, aby Zgromadzenie Narodowe załatwiło w pierwszem głosowaniu wybór prezydenta Rzeczypospolitej. Narazie wypłynęły wprawdzie tylko dwie kandydatury, ale mają one poparcie tylko tych klubów, które je lansują. Kandydatami tymi są gen. Sikorski lansowany przez P.S.L. i Wojciechowski którego polecają socyaliści. „Wyzwolenie" namyśla się i ma dopiero w ciągu wtorku powziąć decyzyę. N.P.R. pójdzie niewątpliwie za Piastem. Kandydatura gen. Rydza Śmigłego lansowana prywatnie przez niektórych posłów Wyzwolenia nie jest jeszcze oficyalnie brana pod uwagę. Żywe rozprawy wywołało w kołach parlamentarnych stanowisko Piastowców. Klub P.S.L. zwrócił się początkowo do swego prezesa p. Witosa, proponując mu postawienie kandydatury. P. Witos odmówił. Wówczas Ludowcy postanowili wypowiedzieć się za gen. Sikorskim, omijając dotychczasowego kandydata p. Wojciechowskiego. Na dwu posiedzeniach centrolewu odbytych dziś w sejmie starano się bezskutecznie uzgodnić stanowisko lewicy, by móc na Zgromadzeniu Narodowem wystąpić z wspólną kandydaturą. We wtorek o 10 przedpoł. mają narady być konstynuowane. Trzy kluby prawicowe nie otrzymawszy dotąd odpowiedzi od P.S.L. na znany list swej wspólnej komisyi parlamentarnej nie zajęły również stanowiska. Mówią, że na prawicy widzianoby chętnie prof. Morawskiego o ile byłby to kandydat, który potrafiłby oprzeć się na większości polskiej.

kroki w życiu publicznem odmłodzonego państwa, polską ideę demokratyczną — powalić zamierzał obłąkany (nie fizycznie, ale ideowo) wyraziciel polskiej reakcyi.

Dlategoto oznacza śmierć Gabryela Narutowicza żałobę demokracyi. Demokracyi wogóle, demokracyi polskiej w szczególności.

Pogrążeni w bolu i bezmiernym smutku stoimy nad trumną Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i sobie oraz wszystkim żywiołom demokratycznym w Polsce wołamy na pociechę: Pracować, nie rozpaczać!

W. Berkelhammer.

—o—

Po zgonie Prezydenta.

Warszawa. (Pat.) Z Rzymu nadeszła od kardynała sekretarza stanu na ręce J. Eminencyi nuncyusza apostolskiego arcybiskupa Lauri'ego depesza następującej treści, którą zakomunikował arcybiskup Lauri panu ministrowi spraw zagranicznych:

Ojciec św. żywo dotknięty zabójstwem prez. Narutowicza, które pogrążyło w smutku szlachetny naród polski tak potrzebujący pokojowej owocnej pracy, zanosi modły o spokój wieczny Zmarłego i o specyalną opiekę boską, która połączy umysły duchem miłosierdzia i zgody chrześcijańskiej.

Rzym. (Pat.) Wiadomość o zamordowaniu Prezydenta Rzeczypospolitej śp. Gabryela Narutowicza wywołała tu wrażenie jak najgorsze. Dzienniki zaznaczają, że Polska nie dojrzała jeszcze do tego, aby rządzić się samodzielnie i walki partyjne kontynuowane tam są na wzór dawnej Polski, która wskutek intryg i niezgody wewnętrznej skazana została na podział. Wybitne osobistości ze sfer watykańskich zostały głęboko poruszone wiadomością o morderstwie, nie potrafiły jednak ukryć uczuć rozczarowania na punkcie polskiej mądrości politycznej i polskiej racyi stanu.

Prasa włoska podkreśla, że Polska, która zaledwie uzyskała to, iż została uznana jako państwo praworządne o tendencyach pokojowych i zasadach demokratycznych, przez fakt popełnionego morderstwa sama zaprzecza swej dojrzałości politycznej. Wiadomość o zamachu na bułgarskiego ministra spraw wewnętrznych, która nadeszła w tym samym czasie co wiadomość o zamordowaniu śp. Prezydenta Narutowicza, ułatwiła prasie włoskiej przeprowadzenie analogii między akcyą polityczną w Polsce, a metodami politycznymi na Bałkanie. Dzienniki poświęcają osobie zmarłego prezydenta pochlebne artykuły i wzmianki, podkreślając, że dzięki jego charakterowi, wiedzy i dłuższemu pobytowi w Szwajcaryi dawał on rękojmię przestrzegania w swej polityce zasad istotnie demokratycznych.

Berlin. (Pat). Minister spraw zagranicznych Rzeszy Rosenberg wyraził tut. posłowi polskiemu swoje współczucie z powodu zamordowania prezydenta Narutowicza.

Głosy prasy berlińskiej.

Berlin. (Pat). Cała prasa niemiecka przynosi wyczerpujące sprawozdania o zamordowaniu prezydenta Rzeczypospolitej Narutowicza i potępia przy tem jednomyślnie sprawcę zbrodni. Poszczególne pisma odpowiednio do politycznego zabarwienia przypisują temu wypadkowi odpowiednie znaczenie.

„Kreuzzeitung" pisze, że morderstwo to jest objawem wielkiej akcyi planowej polskich faszystów przeciw lewicy. „Lokal Anzeiger" sądzi, że zdarzenie to mieć może również jak najgorsze skutki dla Niemców w Polsce oraz dla innych mniejszości narodowych. Wedle „Deutsche Allgemeine Zeitung" zamordowanie prezydenta Narutowicza rzuca charakterystyczne światło na całą konsolidacyę państwową Polski. Imperyalistyczny militaryzm francuski, który w państwie polskiem tworzy sobie usłużnego wasala okazał się i tutaj czynnikiem szkodliwego rozkładu. „Vos. Zeitung" nie uważa wprawdzie morderstwa za dowód, jakoby Polska nie była dojrzała do utworzenia uporządkowanego państwa, jednakże zdaniem dziennika wydarzenie to oraz jego następstwa pokażą Europie, czego się można spodziewać od Polski. „Berliner Boersen Zeitung" mówi o międzynarodowej epidemii morderstw politycznych. „Berliner Tagblatt" spodziewa się, iż ohydne morderstwo, które wyszło z rozgorączkowanej atmosfery walki politycznej otworzy narodowi polskiemu oczy. Pozatem wypowiada dziennik nadzieję, że wypadek ten, nie wywrze żadnego wpływu na tok rokowań polsko-niemieckich. „Vorwaerts" jest zdania, że haniebny ten czyn wzmocni ideę demokratyczną w Polsce. „Rote Fahne" pisze o znakach międzynarodowej faszystowskiej burzy. Zdaniem dziennika wypadek ten może wywrzeć szkodliwy wpływ na stosunki w Niemczech i miejscowy faszyzm może znowu podnieść głowę.

Warszawa. (Pat.) Na wiecu wczorajszym aryści-plastycy uchwalili jednomyślnie zainicyować wzniesienie pomnika ku uczczeniu śp. prez. Narutowicza i postanowili w tym celu ogłosić konkurs bezpłatny polecając jego rozpisanie towarzystwu „Rzeźba". Następnie uchwalono zwrócić się do społeczeństwa o wyłonienie Komitetu Budowy, do redakcyi zaś wszystkich pism polski o otwarcie listy składek. Na razie składki przyjmuje Towarzystwo artystyczne, Trębacka 10. Jednocześnie uchwalili artyści ofiarować państwu portret śp. Gabryela Narutowicza i w tym celu w najbliższym czasie zbiorą się delegaci wszystkich stowarzyszeń artystycznych dla powzięcia ściślejszej decyzyi w związku z wykonaniem portretu.

Warszawa. (Pat.) Komisaryat rządu na m. st. Warszawę wydał polecenie aresztowania wszystkich osób, kolportujących wiadomości obliczone na wywoływanie paniki i podniecanie umysłów. Wzywa się szerokie koła społeczeństwa o niedawanie posłuchu żadnym wersyom obliczonym na wywoływanie niepokojów i o wskazywanie organom bezpieczeństwa publicznego osób winnych szerzenia paniki.

Lublin. (Pat). Na skutek inicyatywy tut. biskupa zarządzono tu na dzisiaj uroczyste nabożeństwa za duszę pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej śp. Gabryela Narutowicza. Uroczyste nabożeństwo odbędzie się również w synagodze.

Lwów. (Pat). W związku z zakazem urządzania widowisk publicznych dyrekcya Policyi wyjaśnia, że wszelkie widowiska jak przedstawienia w teatrach, kinoteatrach, koncerty, produkcye muzyczne w kawiarniach i restauracyach itd. mają być wstrzymane we wtorek jako w dzień przeniesienia zwłok śp. prezydenta Rzeczypospolitej Narutowicza z Belwederu do Zamku oraz w piątek jako w dniu pogrzebu.

List Sieroszewskiego do inteligencyi polskiej.

Warszawa. Znany literat Wacław Sieroszewski ogłosił następujący list otwarty do inteligencyi polskiej:

„Morderstwo, dokonane na Gabryelu Narutowiczu przez E. Niewiadomskiego, malarza i literata, rzuca posępną plamę na całą inteligencyę polską. Morderstwu temu towarzyszyły okoliczności szczególniej nikczemne: prezydent Narutowicz był w godzinie zamachu gościem artystów-malarzy, do których grona należał zabójca; prezydent Narutowicz został zastrzelony z tyłu; morderca, którego znałem, który przyznawał się do narodowej demokracyi i był zupełnie normalny przez całe swoje długie życie nie brał nigdy udziału w zamachach ani na Moskali, ani na Niemców, tych okrutnych gnębicieli Ojczyzny, ale podniósł zbrodniczą rękę na rodaka, Najwyższego przedstawiciela Niepodległej Polski. Cechy powyższe — uległość i potulność względem rządów obcych oraz nikczemna zdradzieckość i krwawa napastliwość na rodaków, były i są charakterystyczne dla ideologii narodowo-demokratycznej. Dopóki ideologia ta nie zostanie zniszczona w narodzie Polskim, nie będzie spokoju w naszej Ojczyźnie. A nie zostanie ona zniszczona dopóty, dopóki moralni sprawcy zbrodni Niewiadomskiego nie zostaną przez władze pociągnięci do odpowiedzialności i odpowiednio do swego postępku ukarani.

Zwracam się do tej części inteligencyi, w której niezagasło poczucie prawa, honoru i uczciwości, aby całą siłą i wszelkiemi środkami poparła Rząd, gdy Rząd walkę z tym trądem politycznym rozpocznie.

— Wacław Sieroszewski. 16. grudnia 1922 roku".

•

Warszawa. (AW). Wobec tego, że w prasie z wielu stron zwrócono uwagę na nieobecność przed gmachem „Zachęty" jakoteż w samym gmachu władz bezpieczeństwa w związku z przybyciem na otwarcie Salonu Zimowego Prezydenta Narutowicza przedstaw. „Ajencyi Wschodniej" zwrócił się do b, p ezyd nta min. Darowski go z p ośbą o wyjaśnienie. P. Darowski oświadczył, że właściwie sprawa ta jest już dostatecznie jasną na skutek informacki ze strony najbliższego otoczenia śp. Prezydenta. P. Darowski oświadczył, że ani on, ani departament bezpieczeństwa o zamiarze prezydenta (odwiedzenia „Zachęty") ni byli powiadomieni. Dla p. Darowskiego było to tem okropniejsze, że zarówno samemu ś. p. Prezydentowi jak i jego najbliższemu otoczeniu znany był pogląd gabinetu, że Prezydent przez czas krótki nie powinien się był udzielać nietylko ze względu na swe bezpieczeństwo osobiste lecz i ze względów politycznych Na dłuższej konferencyi udało się ministrowi spraw wewnętrznych przekonać przedstawicieli kancelaryi cywilnej Prezydenta, że Prezydent nie powinien wziąć także udziału z wyłuszczonych powyżej względów także i w uroczystem nabożeństwie, które miało się odbyć w katedrze św. Jana w niedzielę. W tym celu tez nabożeństwo odroczono do Nowego Roku, kiedy to spodziewano się uspokojenia opinii publicznej. Prezydent Narutowicz stanowisko to p. Darowskiego akceptował w zupełności i jeżeli udał się do „Zachęty" to uczynił to na własną rękę nie zawiadamiając o tem nikogo. P. Darowski oświadcza, że gdyby był powiadomion o zamiarze Prezydenta odwiedzenia wystawy byłby się temu bezwzględnie sprzeciwił.

Rzym. (Pat.) Organ faszystów „Giornale di Roma" kończy artykuł poświęcony morderstwu, które zostało popełnione na osobie prezydenta Rzpltej Polskiej, następującymi słowami: Polska znajduje się obecnie w sytuacyi krytycznej. Dwie uzbrojone partye, walczące ze sobą, nie zdają sobie najwidoczniej sprawy z tego, że Polska otoczona przez wrogów, może utrzymać swój byt wyłącznie na siłach własnych. Przeciwnie, zdają się one czynić wszystko celem osłabienia kraju. Polska występuje obecnie jako nowa groźba konfliktów. Rosya i Niemcy z pewnością nie posiadają się z radości, widząc co się dzieje w Warszawie. Tak jak w przeszłości, partye w Polsce zwalczają się bez opamiętania, pogrążając kraj w kompletną dezorganizacyę.

Gen. Sikorski o sytuacyi.

Konferencya prasowa.

Warszawa. (Pat.) Dziś wieczorem w prezydyum Rady ministrów odbyła się konferencya z przedstawicielami prasy stołecznej, na której prezydent ministrów gen. Sikorski wygłosił przemówienie, które w streszczeniu brzmi, jak następuje:

Dziękując Panom za przybycie na moje zaproszenie na dzisiejszą konferencyę, z góry zaznaczam, że przywiązuję olbrzymią wagę do roli, jaką prasa odgrywa w społeczeństwie. Z tej racyi więc chcę się z Panami podzielić ze spostrzeżeniami w sprawie sytuacyi bieżącej.

Rząd, któremu przewodniczę, nie jest rządem partyjnym, jest jednakże rządem politycznym w dobrem tego słowa znaczeniu. Wszyscy pragniemy uspokojenia wzburzonych umysłów. Wiem, że środkami policyjnymi dokonać się to nie da. To też apeluję do pomocy Panów, powtarzając swoje wezwanie, któremu dałem wyraz w odezwie z przed dni kilku. Istotnie sytuacya jest ciężka. Nie wdając się w ocenę wypadków zaznaczam, że zagranica omawia położenie w Polsce w sposób dla nas niemiły. Nie cytując głosów zbyt przykrych, podam depeszę, jaką otrzymałem z Rzymu. (Tu mowca odczytuje depeszę ogłoszoną przez P.A.T. a podaną przez nas na str. 2. dzisiejszego numeru — Przyp. red.) Zaznaczam, że z innych krajów przychodzą wieści jeszcze bardziej pessymistyczne, jeżeli chodzi o podkreślenie naszego rzekomego nieprzygotowania do samodzielnego życia państwowego. Po wypadkach, jakie miały miejsce w Warszawie, stwierdzić muszę, że szereg różnych korespondentów pism obcych wysłał depesze obliczone na użytek Moskwy i Berlina, specyalnie przesadzając ilość zabitych, rannych itp. w dniu 11 bm.

W tych warunkach zdajecie sobie Panowie sprawę, jak dalece konieczne są środki dla naprawy Rzpltej, i to nietylko w dziedzinie skarbowej ale i ekonomicznej. Podczas gdy nas najbardziej zdezorganizowano, sąsiedzi konsolidują się, skupiając siły. Niestety konsolidacyi tej u nas skonstatować nie można. Gdy do tego wszystkiego dodam, że sytuacya, w której walka dwóch obozów doszła już do tego napięcia, że korzyści z niej pragnie wyciągnąć trzeci, a mam tu na myśli komunistów, jasnem się wydaje mi wezwanie do pracy nad uspokojeniem społeczeństwa.

Kraj jest pod wrażeniem mordu dokonanego na osobie pierwszego prezydenta Rzpltej, niemniej przeto ktoś celowo rozpuszcza szereg nieprawdopodobnych plotek o rzekomem zamordowaniu gen. Hallera, posła Godlewskiego, marszałka Rataja i mnie jako prezydenta ministrów. Mówią głośno o jakichś zamachach stanu i tym podobnych sprawach. Są to oczywiście brednie. Ale chwila wymaga od nas bezwzględnego opanowania umysłów i stworzenia atmosfery pokoju i pracy. Prasa, którą Panowie zastępujecie, w tym właśnie kierunku powinna działać. Zaznaczam, że ze swej strony wydałem wszelkie zarządzenia mające na celu opanowanie umysłów, rozbrojenie faktyczne, a w szczególności moralne, bez którego nie ma rozbrojenia faktycznego.

Jeżeli mówię o rozbrojeniu, to dlatego, że pomimo jako szef sztabu propagowałem ideę stopniowego wojskowego przygotowania za pośrednictwem poszczególnych organizacyi cywilnych. Dziś jednak wydałem rozkaz odebrania broni wszystkim tym organizacyom i zmagazynowania jej na posterunkach wojskowych. Zaprowadzony przez rząd w porozumieniu z panem marszałkiem Sejmu, zastępującym prezydenta Rzpltej, stan wyjątkowy w Warszawie, nie ma na celu nic innego, jak tylko obronę spokoju i ładu społecznego przed wystąpieniami nieobliczalnych jednostek czy grup. Zarządzenie to okaże swój skutek, jeżeli Wy, Panowie, w swoich organach uniknięcie chociażby na pewien czas wzajemnego judzenia i oskarżania o ile przestaniecie chwytać t. zw. senzacye, które jedynie szerzą zamęt i chaos w społeczeństwie.

Wzywam Was Panowie do wprowadzania spokojnego tonu do dzienników i niezmuszania mnie do zawieszania lub konfiskaty drukowanego słowa. Ze swej strony obiecuję Wam, że skoro zmuszony okolicznościami, wziąłem jako karny żołnież obowiązki prezydenta rządu, wypełnię je konsekwentnie, z pełnem poczuciem odpowiedzialności. Tego samego wymagać będę od wszystkich urzędników, a niedbalstwa a tem bardziej złej woli nawet przez 24 godzin tolerować nie będę. Od tego zamiaru konsekwentnego przeprowadzenia akcyi mającej na celu uzdrowienie położenia w Polsce, zaprowadzenia ładu i porządku nie odciągnie mnie ani podejrzenia ani żadna groźba. Pierwsze nie są uzasadnione, druga bezskuteczna. Dobre rezultaty osiągnę jednak w tym wypadku, gdy w pracy mojej dopomogą mi wszyscy miłujący kraj obywatele. O tę pomoc apeluję do Panów jako przedstawicieli opinii społeczeństwa.

Z Lozanny.

Rosyjski projekt żeglugi w cieśninach.

Lozanna. 18. PAT Szwajc. Agencya Rosyjska delegacya przedłożyła dziś popołudniu konferencyi pokojowej projekt regulaminu dla żeglugi w cieśninach morskich i na morzu Marmara. Wedle postanowień ogólnych tego projektu, przyznaje się w czasach pokojowych okrętom handlowym bez względu na flagę prawo zupełnie swobodnego przejazdu. Przejazd natomiast okrętów wojennych łącznie z łodziami podwodnemi, z wyłączeniem tureckich, jest zabroniony. Dalszy punkt projektu reguluje przejazd przez cieśniny w czasach wojennych, przy równoczesnej neutralności Turcyi. W tym wypadku nie może żaden okręt wojenny ani też statek powietrzny wojskowy mocarstw neutralnych przejeżdżać przez cieśniny.

Drugi ustęp reguluje kwestyę przejazdu przez cieśniny w czasach wojennych przy równoczesnym udziale Turcyi. W tym wypadku okręty handlowe mocarstw neutralnych mogą zupełnie swobodnie przejeżdżać przez cieśniny z zastrzeżeniem prawa kontroli dla Turcyi. W wyjątkowych wypadkach ma być także dozwolony przejazd neutralnych okrętów wojennych.

Ustęp trzeci omawia gwarancye. Turcya zastrzega sobie prawo utrzymania w strefie cieśnin wojsk lądowych, morskich i powietrznych, budowę stałych twierdz i pól minowych oraz punktów oparcia lądowych i morskich.

Ustęp 4-ty zawiera postanowienia techniczne, przewiduje ustanowienie komisyi międzynarodowej dla przestrzegania interesów żeglugi handlowej. Komisya składać się ma po jednym przedstawicielu z państw nadbrzeżnych Morza Czarnego i po jednym przedstawicielu Niemiec, Stanów Zjednoczonych, Francyi, Anglii, Włoch i Japonii. Przewodnictwo obejmuje delegacya turecka. Siedzibą jest Konstantynopol.

Postanowienia końcowe przewidują, że zawierając układ, mocarstwa wypracują i podpiszą w ciągu trzech miesięcy akty międzynarodowe regulaminu, w których Morze Czarne uznane będzie za morze śródziemne w odniesieniu do państw nadbrzeżnych. Regulamin ma pozostać w mocy w ciągu lat 10. Po upływie tego terminu umożliwiona ma być prolongacya lub rewizya.

*

Leafield. 18. grudnia. (Pat.) Polradio. Z Lozanny donoszą, że postanowiono tam nie przerywać konferencyi na Boże Narodzenie, lecz prace dalej prowadzić, z wyjątkiem kilku dni świątecznych.

—o—

Ameryka zamierza rozwiązać problem reparacyi.

Paryż. (Pat.) Havas. „Petit Parisien" donosi z Waszyngtonu, że obecnie rozważają tam następujące projekty: 1) Zwołanie konferencyi gospodarczej, 2) Sprawa pożyczki dla stabilizacyi marki niemieckiej, 3) wyrok rozjemczy, celem definitywnego ustalenia zobowiązań reparacyjnych. Wyrok taki byłby wydany przez komisyę nieurzędowo. Jako członków komisyi wymieniają Amerykanów Pierponta Morgana i Roota. Główną przeszkodą dla konferencyi gospodarczej stanowi sprawa długów międzysojuszniczych w Stanach Zjednoczonych. Zupełne anulowanie lub zniżenie tych długów jest zależne od kongresu, który jednak nie okazuje skłonności do tego. Co się tyczy pożyczki niemieckiej, to określają jej wysokość od półtora miliarda dolarów w górę. Oświadczają jednak, że tego rodzaju inicyatywa ze strony rządu St. Zjednoczonych nie może być dyskutowana i jeżeli pożyczka miałaby być wyłożona, to może to uczynić tylko konsorcyum banków amerykańskich za zezwoleniem rządu, w każdym razie domaganoby się znacznych gwarancyj.

Załatwienie piekących spraw Europy

Londyn. (Pat.) „Daily Scatch" donosi z Waszyngtonu, że prez. Harding zamierza za pośrednictwem ambasadorów St. Zjednoczonych zaproponować w przyszłości dwa układy międzynarodowe, mające częściowo zastąpić traktat wersalski, odnośnie do sprawy bezpieczeństwa i pokoju światowego, oraz ekonomicznej odbudowy głównych państw zainteresowanych. Jeden z tych układów miałby być podpisany przez państwa sprzymierzone, drugi zaś przez sprzymierzonych, oraz przez b. państwa nieprzyjacielskie.

—o—

Szlachetna myśl w szlachetnym kraju

Budapeszt. (Pat.) WBK. Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie Związku węgierskich faszystów. Przemawiał między innymi pos. Friedrich.

—oOo—

Wiadomości bieżące.

Paryż. (Pat.) Poincare przyjął na audyencyi ambasadora niemieckiego Meiera

*

Belgrad. (Pat.) Nowa Izba będzie liczyła wedle nowej ordynacyi wyborczej nie jak dotychczas 419 posłów, lecz 313. A mianowicie: Serbia 112, Bośnia i Hercegowina 48, Chorwacya 66, Slawonia 55, Dalmacya 16, Banat 34, Czarnogóra 7, Belgrad 2, Zagrzeb 2, Lublana 1

*

Dublin. (Pat.) Reuter. Wczoraj opuścił ostatni oddział wojska angielskiego wolne państwo irlandzkie. Wojsko było manifestacyjnie żegnane przez ludność.

*

Premie świąteczne

za oddaniem niniejszego wycinka przy zakupnie jednej pary obuwia wydaje bezpłatnie firma

HENRYK POST i Ska Lwów, Pańska 7. (u zbiegu placu Bernadyńskiego i ulicy Asnyka.

Warszawa. (Pat.) Jak się dowiaduje „Kurjer" ministerstwo spraw wojskowych wydało zarządzenie, by wobec obchodzonej w Polsce 100-letniej rocznicy urodzin Pasteura, w oddziałach dla sanitaryuszy oraz centrach sanitarnych armii polskiej odbyły się odczyty i pogadanki na temat działalności znakomitego uczonego.

*

Berlin. 18. 12. (Pat). „Berl. Ztg. am Mittag" donosi, że Radek przybył znowu z Holandyi do Berlina, skąd ma zamiar udać się na 14 dni do Hagi Fakt, że Radek otrzymał od rządu niemieckiego pozwolenie na przybycie do Berlina, tłumaczą tem, że za poprzedniego swego pobytu w Niemczech zgodził się na to, by pozostawać pod nadzorem policyjnym.

Wniosek nagły

posłów dra Richa, dra Rosmarina i tow. z »Koła żydowsk.« w sprawie nieprzywrócenia do służby urzędników żydowskich we Wschodniej Małopolsce

Z chwilą objęcia urzędowania przez Władze Polskie we Wschodniej Małopolsce w maju 1919 r. polecono wszystkim żydowskim pracownikom wstrzymać się od służby, aż do dalszego zarządzenia, które odnośne Ministerstwa miały niebawem wydać.

Setki długoletnich pracowników różnych kategoryi służby i to przeważnie o świetnych kwalifikacyach znalazły się nagle bez żadnego zaopatrzenia skazane wraz ze swojemi rodzinami na głód i nędzę. Całą winą ich było, że w myśl przepisów prawa międzynarodowego pełnili nadal służbę, co uczyniło zresztą wielu pracowników narodowości polskiej i innych.

Zapowiedziane zarządzenie ministeryalne co do dalszego losu tych pracowników nie nadchodziło przez długie miesiące mimo kilkakrotnych ustnych i pisemnych próśb, przedstawionych bezpośrednio ówczesnym ministrom przez deputacye pracowników samych oraz wybitnych obywateli żydowskich.

Dopiero z końcem 1920 r. ustanowiono tzw. komisyę rehabilitacyjną, która przy udziale kilku wybitnych obywateli Żydów miała co do każdego pracownika Żyda z osobna wydać opinię czy należy go przyjąć do służby.

Prace tej komisyi, trwające długie miesiące wydały bardzo nikły rezultat, gdyż zdecydowano przyjąć bardzo nielicznych pracowników poszczególnych działów służby państwowej z zupełnem wykluczeniem pracowników kolejowych, którym naogół odmówiono przyjęcia oraz częściowem pominięciem urzędników i urzędniczek pocztowych tudzież nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych i średnich.

Wskutek tego przedłużały się cierpienia tych niewinnych ofiar, które w przeważającej części zmuszone były korzystać wprost z dobroczynności publicznej i pozbywać się ostatków swego dobytku, aby wyżywić siebie i swe rodziny, ile że znalezienie odpowiedniego zajęcia nie było tak łatwe.

Nieliczni podali się dobrowolnie na emeryturę według normy austryackiej, uzyskując w ten sposób bodaj minimalną możność zaopatrzenia. Byli to przeważnie funkcyonaryusze kolejowi, którym spensyonowanie było możliwe ze względu na dłuższy czas, przepędzony w służbie austryackiej.

Po upływie dłuższego czasu ustanowił Rząd ponownie tzw. komisyę międzyministeryalną która przez szereg dalszych miesięcy zastanawiała się już we własnem gronie nad dopuszczeniem żydowskich pracowników do służby, włączając tym razem również funkcyonaryuszy kolejowych.

Ponieważ komisya ta czyniła to etapami, dostawali się do służby w długich odstępach czasu nieliczni tylko pracownicy kolejowi — pierwsi z nich dopiero w sierpniu 1921 r.

Tu jednak podnieść należy fakt znamienny. Z pomiędzy rehabilitowanych wracają do służby tylko nader nieliczni, — przeważającą część młodych pracowników, z których kilku nie dosięgło jeszcze 10-ciu lat służby posyła się przedwcześnie na emeryturę, płacąc im pełne pobory zaledwie za dwa miesiące wstecz od chwili rehabilitacyi, a przechodząc do porządku nad poborami zaległymi za cały czas przymusowego niepełnienia służby tj. za pełne dwa lata.

Wobec tego, że kilku, jak wyżej powiedziano, nie miało za sobą 10-ciu lat służby nie przyznano im nawet emerytury, lecz wypłacono im jednorazową odprawę, nie wliczając do służby owych dwuch lat wakansu.

Po upływie dalszego roku, — bo dopiero we wrześniu 1922 r. dopuszcza się do służby kilkunastu pracowników kolejowych, pensyonując równocześnie wielu rehabilitowanych.

Krzywda przedstawia się tem jaskrawiej, ile że zarówno prezydenci ministrów, jak Paderewski i Skulski, jak i poszczególni referenci wobec delegacyi obywateli Żydów, domagających się jej naprawy wyraźnie uznali i przyznali, że ten stan rzeczy jest dla odnośnych urzędników żydowskich krzywdzący i musi być usunięty.

Bilans przedstawia się następująco:

ze 150-ciu usuniętych ze służby pracowników kolejowych wróciło do służby zaledwie 43, reszta to rehabilitowani, lecz lecz spensyonowani.

Co do 9-ciu rehabilitacya nie jest skończona mimo upływu 3-ch lat.

W trzech wypadkach odmówiono rehabilitacyi, przyczem komisya oparła się na udowodnionych faktach jakichś wykroczeń, lecz na złośliwych donosach i plotkach.

Wobec powyższego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Rząd,

1) aby przyjął do służby wszystkich dotąd rehabilitowanych, a pomimo to emerytowanych pracowników żydowskich we Wschodniej Małopolsce.

2) aby przyspieszył ukończenie rehabilitacyi dotąd nierehabilitowanych pracowników,

3) aby wypłacił rehabilitowanym pełne pobory za czas przymusowego wstrzymywania się od służby.

4) aby wznowił co do 3-ch niesłusznie nierehabilitowanych postępowanie rehabilitacyjne, przy którem należałoby się powodować tylko faktami niezbicie udowodnionymi.

Z życia żydowskiego.

— **Echa ekscesów antyżydowskich w Jassach.** Komisya sądowa dla zbadania przyczyn antysemickich ekscesów w Jassach ukończyła już swoje prace i cały zebrany materyał oddała rządowi. Pierwszym krokiem rządu w kierunku ukarania przestępców było pozbawienie katedry prof. Salei Cadreinu, który szerzył pogromową agitacyę.

Pisma rumuńskie donoszą, że ekscesy antyżydowskie w Jassach zostały stłumione przy pomocy wojska. Wojsko użyło broni palnej, oddając kilka salw do demonstrujących studentów. Dwaj akademicy zostali zabici.

— **Działalność banku Brandejsa w Palestynie.** Bank grupy Brandejsa udzielił do dnia dzisiejszego pożyczek w kwocie 70.000 egipskich funtów. Z funduszów tych w samej Jerozolimie zbudowano 150 domów,

— **Żydowska młodzież akademicka na Litwie** reagując na wykroczenia antysemickie na wszechnicach litewskich postanowiła zorganizować się w jedno zrzeszenie bez względu na odcień partyjny. Charakterystyczne jest że utworzeniu zrzeszenia przeciwstawiła się nowoutworzona frakcyjka Żydów Litwinów. Oczywiście ten sprzeciw małego odłamka młodzieży nie zaważył na szali.

— **Organizacya żydowskich kolonistów w Palestynie.** Ogólna odbyła się w Tel-Awiw konferencya żydowskich kolonistów Palestyny, na której uchwalono założyć ogólną organizacyę żydowskich kolonistów w całej Palestynie z siedzibą w Tel-Awiw. Konferencya przyjęła szereg rezolucyj, mających na celu polepszenie gospodarczego położenia kolonistów w kraju.

— **Prawa „Waad Leumi".** Prezydyum „Waad Leumi" rozpoczęło z Sir H. Samuelem pertraktacye w sprawie uznania prawa Waad Leumi do nakładania podatków i uznania gmin żydowskich jako osoby prawne. Negatywne stanowisko rządu angielskiego wobec tej ostatniej wywołuje wśród ludności żydowskiej tem większe rozgoryczenie, że gminom żydowskim nawet za czasów panowania tureckiego prawo to było przyznane.

— **Otwarcie uniwersytetu jerozolimskiego** ma nastąpić przed świętami wielkanocnemi. Otwarty będzie na razie fakultet filozoficzny. Wykłady zgłosili m. i.: prof. L. Ginzburg z Nowego Jorku, prof. Margulies z Filadelfii, prof. Tabiner z Berlina, prof. Kraus z Wiednia, rabin Czerniewski rabin dr. Chajes i prof. Yahuda z Madrytu.

— **Apel sir A. Monda do Żydów.** Na bankiecie który się odbył 10. bm. w Londynie z ramienia loży Bnei Brith, poświęcił sir Alfred Mond większą część swej mowy bankietowej widokom syonizmu w Palestynie, przyczem skierował gorący apel do wszystkich Żydów o poparcie przy pracy nad utworzeniem żydowskiej siedziby narodowej. M. i. wywodził sir Mond co następuje: Jestem oddanym syonistą. Kto takim nie jest, nie był nigdy w Palestynie. Chciałem się przekonać, czy syonizm jest tylko pięknym snem, czy też ma praktyczne możliwości rozwoju i w tym celu pojechałem do Palestyny. Gdybym się przekonał, że syonizm nie ma żadnych widoków rozwoju, odwróciłbym się od niego. Sir Mond wyjaśnił dalej, że już jako minister był przekonanym syonistą i pozostanie nim teraz, kiedy stoi poza rządem i cieszy się, że będzie mógł obecnie więcej czasu poświęcić syonizmowi. Jeszcze Herbertowi Samuelowi oświadczył, że chętnie porzuci swoje rządowe stanowisko, o ile tylko tem syonizmowi więcej będzie mógł być pożyteczny.

Wiele już osiągnięto. „Mandat — mówił dalej sir Mond — pomimo iż miał wielu wrogów, został ratyfikowany i musimy dążyć do tego, żebyśmy nie utracili owoców naszych trudów. Jest największym błędem Żydów, że sprzeniewierzają się sami sobie. Naród angielski zwykł podziwiać tylko takich ludzi, którzy pozostają wiernymi swemu narodowi". Sir Mond wskazał też na wielką sympatyę, jaką się cieszy syonizm wśród kół nieżydowskich, politycznych i niepolitycznych. Wkońcu wyraził sir Mond przekonanie, że arabska opozycya też rychło minie

— **Deputacya żydowska u króla rumuńskiego.** Król rumuński Ferdynand przyjął deputacyę żydowskich organizacyj, która w imieniu żydostwa rumuńskiego prosiła o ochronę przed agitacyą antyżydowską. Członkowie deputacyi zaznaczyli, że następstwem tej agitacyi były liczne ekscesy i że zagrażają one pokojowi w całym kraju.

Rząd zabronił wszystkich zebrań tak zwanych „istinnych Rumunów", którzy są zorganizowani na wzór włoskich faszystów. Rząd uczynił rektorów i inspektorów rumuńskich wszechnic odpowiedzialnymi za wszelkie zajścia w tych instytucyach oraz zagroził im na wypadek ponowienia się zaburzeń wytoczenia kroków dyscyplinarnych. (Ż. B. K.)

— **A-c dzieło logiki.** Wiedeńskie pismo rządowe „Reichspost" broni żądania „numerus clausus" na wszechnicach austryackich i pisze m. i. „że kwalifikacye naukowe człowieka nie są rzeczą najważniejszą. Jak jest możliwe, by cygan, indyanin lub australski murzyn będąc ostoją wiedzy światowej stał się równocześnie profesorem lub rektorem austryackiej wszechnicy, tak nie może nim też być żydowski uczony. Nie jest bowiem rzeczą istotną wiedza, ale interesy państwowe i interes narodowy. Dziennikarze żydowscy nie mają żadnego powodu do irytacyi z powodu artykułów rektora Dienera i postulatów niemieckich studentów w sprawie numerus clausus". (Ż. B. K.)

—o—

Officer „armii" Pronaya dla celu „numerus clausus."

Znany grafik i malarz Jan Mühlfeith, który jako oficer detachement Pronava brał udział w ekscesach antyżydowskich jego band, podczas ostatniego swego pobytu we Wiedniu oddał 1000 koron węgierskich, jako datek na rzez żydowskich akademików, któ zy musieli wyjechać z Budapesztu z powodu panującego na t mtejszym uniwersytecie „numerus clausus". W jednym z pism budapeszteńskich opisuje Mühlfeit okropne stosunki, wśród jak ch żyją nieszczęśliwe ofiary „numerus clausus" w Wiedniu.

Studenci zarabiają na życie jako tragarze, zamiatacze ulic i chwytają się najpodrzędn ejszych zajęć, byle tylko mieć środki na utrzymanie. Mühlfeit apeluje do swoich kolegów, by i oni poszli za jego przykładem i ofiarami pieniężnemi pospieszyli ofiarom „numerus clausus" z pomocą.

III. Konferencya krajowa „Hitachdutu" Galicyi Wschodniej.

W niedzielę dnia 24. grudnia br. rozpocznie się we Lwowie o godz. 3 pop. w sali „Cirei Jehuda" (Pasaż Hausmana l. 5) III konferencya krajowa „Hitachdutu" i potrwa do wtorku dnia 26 bm.

Porządek dzienny konferencyi jest następujący:

1) Zagajenie — Dr. K. Schwarz. 2) Wybory prezydyum, biura i komisyi. 3) Sytuacya w ruchu światowym i podstawy ideowe „Hitachdutu" — Dr. A. Katzinelsohn (członek Naczelnej Centrali w Berlinie) i Dr. N. Melzer. 4) Sprawozdanie z działalności ustępującego Waad Poeil i frakcyi sejmowej „Hitachdut" — poseł Cwi Heller. 5) Sprawy palestyńskie: a) ruch chalucowy i emigracya — Sz. Kolkier i Dr. Bickels; b) Keren Hajesod, F. N. i Bank Robotniczy — Dr. J. Rosenzweig. 6) Nasze żądania polityczno-ekonomiczne — Dr. N. Bruestiger. 7) Nasze zadania kulturalne — prof. E. Fuhrman. 8) Referat organizacyjny (statut, budżet) — poseł Dr. A. Silberschein. 9) Wybór nowego kierownictwa.

—o—

Z sali koncertowej.

Koncert I. Manna i B. Lwowicza.

Onegdaj odbył się w przepełnionej sali „Jad Charuzim" koncert Ignacego Manna i p. Lwowicza, nadkantora tutejszego templum, który niedawno temu przybył do Lwowa w miejsce p. Seitza.

P. Lwowicz odśpiewał (niestety przy akompaniamencie fortepianu, a nie organów lub choćby fisharmonii) pięć utworów synagogalnych, w tem trzy własnej kompozycyi i dwie „pieśni żydowskie" Roskina.

Posiada on nie zbyt silny, lecz dobrze wyszkolony i pięknie brzmiący tenor o barytonowem zabarwieniu, którym włada umiejętnie (bardzo piękne tony głosowe.) Wykazuje na ogół kulturę śpiewaczą tego stopnia, jaką rzddko się spotyka nawet u wybitnych przedstawicieli śpiewu synagogalnego. Gdy ponadto dodamy że p. Lwowicz odznacza się niezwykle wyraźną i piękną dykcyą hebrajską, zrozumiemy gorące przyjęcie, jakiego doznał ze strony publiczności.

Najlepiej wypadły w wykonaniu p. Lwowicza jego własny „Bruch szmej" oraz Bruna „Mipnej chatuejnu". W p. Lwowiczu, śpiewaku jeszcze młodym, który przy dalszej pracy dopnie niewątpliwie wysokiego stopnia artyzmu, zyskał żydowski muzykalny Lwów siłę niepośledniej miary.

P. Manna walory śpiewackie są powszechnie znane. Co do programu nie wiemy, czy p. Mann poszedł za przykładem dyrekcyi lwowskiej opery nie mogącej się wydobyć z zaczarowanego koła „Żydówki", „Carmeny", „Toski"; ;;Rigoletta" itd. czy też za nieuzasadnionym zwyczajem, wedle którego dla koncertu na cele dobroczynne nie należy się silić na „lepszy" program. Dość, że zaprezentował nam i aryę z „Toski" i aryę z „Carmeny" i wreszcie nawet „La donna e mobile" z „Rigoletta". Wszystko to wraz z pieśniami synagogalnemi na jednym programie...

Czyżby p. Mann nic innego w swym repertuarze nie posiadał? Ale publiczność klaskała i darzyła frenetycznymi oklaskami śpiewaka, który tego wieczora nawet nie był szczególnie dysponowany.

Akompaniował dyskretnie p. Kopf.

W zastępstwie Jarg.

Rozprawa przeciw komunistom.

(Dwudziesty drugi dzień rozprawy).

Wielki proces polityczny przeciw komunistom stracił na aktualności i zainteresowaniu. Dowodzą o tem próżne ławy w audytoryum a nawet ławy dziennikarskie. Monotonne czytanie rozmaitego rodzaju aktów, pism i broszur nikogo nie interesuje a aktów tych jest tak wiele, że o zakończeniu rozprawy przed świętami jak się tego spodziewano w kołach sądowych nie ma mowy. W bieżącym tygodniu w dniach święta obrządku greckokatolickiego jakoteż w dniu pogrzebu prezydenta Narutowicza (w piątek) rozprawa nie odbędzie się. Wedle zapatrywań ławy obrońców bieżący tydzień poświęcony będzie czytaniu aktów oraz redakcyi pytań dla sędziów przysięgłych. W przyszłym tygodniu z powodu świąt rozprawa toczyć się będzie przez trzy dni, które wypełnią wywody końcowe stron a mianowicie prokuratora i pewnej części obrońców. Dopiero po nowym roku zapadnie werdykt ławy przysięgłych.

W dniu wczorajszym przesłuchano św. Hamaja kand. adwokatury, którego zeznania nie zawierały żadnych nowych szczegółów. Nastąpiło czytanie aktów przerwane dwukrotnie nowymi wnioskami obrony. I tak zgłoszono wniosek na powołanie całego szeregu świadków między innymi posła komunistycznego Łańcuckiego oraz na zarekwirowanie aktów z defenzywy warszawskiej. Następny dzień rozprawy w środę.

NADESŁANE.

Druki i Stampilie

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Zyd. T-wo gimn. „Dror"

urządza we środę 20 grud ia o god. 7.30 w sali Teatru ukraińskiego przy ulicy Szaszkiewicza

Uroczysty wieczór muzyk.-gimnast.

celem uczczenia rocznicy powstania Makabeuszów.

Łaskawy współudział w cz ści muzykalnej przyrzekli: p. Horner art. teatru mi jskiego, p. Korn ut - Sucho owa i pani Ada Janowska artystka opery moskiewskiej.

Bilety do nabycia u firmy »Acker i Blank« i w księgarni »Bet Izrael«. 11954

Drowi Maksymilianowi Führerowi

plac Bema 4 za skuteczne i bezinteresowne wyleczenie mnie z ciężkiej choroby wewnętrznej składam serdeczne „Bóg zapłać". Schumanowa

Poszukujemy do natychmiastowego objęcia większy lokal na biuro możliwie w centrum miasta. Pośrednictwo wynagrodzone. Oferty prosimy nadsyłać pod „Spółka" dla przemysłu drzewnego i leśnego w Krakowie ulica Długa l. 34.

PODZIĘKOWANIE.

Wp. Ignacy Baruch, K. M., Samuel Leder, Bodzanowski, Leon Sachs (wszyscy w Warszawie), oraz Denowa z Radomia złożyli na ręce posłanki WP. Melzerowej i dat i w ogólnej kwocie 110.000 Mk. na rzecz Zakładu sierot wojennych żyd., imienia Róży Melzerowej. — Za te hojne datki składają w imieniu Ofiarodawców serdeczne podziękowanie — Zarząd zakładu i Wydział Koła Kobiet żydowskich.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Wtorek 19 bm. Teatr zamknięty z powodu przeniesienia zwłok śp. Prezydenta Narutowicza z Belwederu na Zamek Warszawski.

Środa »Copelia« Bilety zakupione na sobotę są ważne na to przedstawienie.

Czwartek »Lohengrin« opera w 3 aktach R. Wagnera »premiera«, Bilety zakupione na wtorek ważne na to przedstawienie.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Wtorek 19. b. m. Teatr zamknięty.
Środa »Japonka«. Bilety z soboty ważne.
Czwartek »Słomiana wdówka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Wtorek 19. b. m. Teatr zamknięty
Środa »Jastrząb« premiera.
Czwartek »Jastrząb«,

—o—

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"

(Szaszkiewicza 5)

Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz. 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat Wł. Winniczenki.

TEATR ART. LIT. „U L"

OSSOLIŃSKICH 10.

Program XII.

Od 9 do 19 grudnia r. b.

1) »Spr tna Zuzia« operetka.
2) Dział koncertowy z udziałem pp. Borkowskiej, Orlan Noskowskiej, Chrzanowskiego.
3 »Herod-Balet« farsa w 1 akcie.

Początek o 8 wiecz. W poniedziałki i piątki dla pp. urzędników 50 procent zniżki. Sala dobrze ogrzana.

—o—

TEATR LITER.-ART. „BAGATELA" (ul. Rejtana).

1) »Gdybyście wiedzieli« farsa, 2) Kaminski. Mirski, Ordonówna, Bronowski, Cesmoska w swoich repertuarach, 3) »Jedlinek« farsa.

—o—

JUŻ WYSZEDŁ

KALENDARZ

DZIENNIKA „CHWILA"

NA ROK 1923

5683|5684

DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY

= ZAWIERA PRACE: =

Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA

CENA EGZ. 1500 Mk.

Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

— **Koncert chanukowy w templum** odbędzie się w czwartek 21. bm. punktualnie o godz. 5-tej popołudniu.

— **Dziś 19. bm. jako w dzień przeniesienia zwłok ś. p. prezydenta Gabryela Narutowicza młodzież szkolna weźmie udział w nabożeństwie żałobnem urządzonem przez dyrekcye szkół, poczem dzień ten będzie wolny od nauki szkolnej. Jeżeli z powodu opóźnienia powyższe zarządzenie nie zostanie w jakiej miejscowości w powyższym terminie wykonane, należy je wykonać 20 lub 21 grudnia.**

— **Premiera „Lohengrina" odbędzie się we czwartek w Teatrze Wielkim. Bilety zakupione na wtorek są ważne na czwartek.**

— **„Jastrząb" Croisseta. Teatr Mały** występuje w środę z bardzo ciekawą i oryginalną komedyą p. t. „Jastrząb", która przez długi czas nie schodziła z repertuaru stołecznych scen a w samym tylko Wiedniu grana była blisko dwieście razy.

Główne role grają p. Rasińska, utalentowana świetna artystka oraz p. Żytecki, który reżyseruje sztukę. Oboje mają wielkie pole do popisu w tej przepysznej komedyi trzymającej uwagę widza w napięciu od początku do końca. Poza tem w innych główniejszych rolach występują pp. Pillerowa, Niemirycz, Brzeski, Czaki, Dębowicz i Bystrzyński.

— **Teatry będą zamknięte** we wtorek 19. bm. w dzień przewiezienia zwłok ś. p. Prezydenta Narutowicza z Belwederu na Zamek Warszawski, w piątek 21. w dzień pogrzebu ś. p. Prezydenta Narutowicza i w sobotę w Wigilię Bożego Narodzenia. Od niedzieli przez wszystkie dni świąteczne teatry grać będą popołudniu i wieczorem.

— **Nabożeństwo żałobne** jako w drugą rocznicę śmierci śp. Dawida Rubenzahla, urządza się w zakładzie sierot im. Zmarłego przy ul. Janowskiej l. 78 we czwartek 21. grudnia br. o godz. 6. wieczorem.

— **Kto wie?** Pod tym tytułem odbędzie się dziś (we wtorek) o godz. 8 wiecz. w sali „Młodej Scenki" (Chorążczyzny 7) odczyt J. Parandowskiego o sztuce i literaturze najnowszej.

— **A. H. V. „Hasmonea". Dziś we wtorek na budzie o godz. 8-mej A. H. C. Obecność wszystkich konieczna. Sprawy ważne. Dr. Henryk Graf senior. Dr. Henryk Kahane sekretarz.** 11203

— **„Emunah". Dziś we wtorek 19. grudnia o godzinie 8. A. C., na którem wszyscy muszą się bezwzględnie zjawić.**

— **Posiedzenie Tymcz. Rady miejskiej odbędzie się w środę 20. grudnia 1922 o godz. 6-tej w sali posiedzeń Rady.**

— **Komunikat Dyrekcyi kolejowej. Po usunięciu zasp śnieżnych został podjęty z dniem 15. grudnia br. na odcinku Sokoli-Sianki linii Lwów-Sianki ruch pociągów osobowych.**

Począwszy od 1. stycznia 1923 znosi się z powodu słabej frekwencyi ruch pociągów podmiejskich nr. 2133 (odjazd ze Lwowa 14·35) i nr. 2134 (przyjazd do Lwowa 19·25) kursujących między Lwowem a Komarnem.

— **Egzekutywa Organizacyi syonistycznej dla Galicyi Wschodniej** komunikuje:

1) Syonistyczne (ogólne) bloki szeklowe na r. 5683 jeszcze nie nadeszły. Natychmiast po ich otrzymaniu bloki roześlemy do wszystkich miejscowości.

2) Celem należytego przygotowania akcyi szeklowej wzywamy wszystkie organizacye miejscowe względnie komitety lokalne o ustanowienie specyalnych komisyi szeklowych pod przewodnictwem komisarza szeklowego, który odpowiedzialnym będzie i wobec komitetu lokalnego i bezpośrednio wobec Egzekutywy za bloki szeklowe i za przeprowadzenie całej akcyi.

Nazwiska komisarzy szeklowych oraz skład komisyi szeklowej należy podać do wiadomości Egzekutywy w ciągu 5-ciu dni od tego ogłoszenia, abyśmy mieli w tym czasokresie w ręku adresy wszystkich komisarzy szeklowych, którym bezpośrednio szekle wysłane zostaną. Równocześnie należy nam zapodać ewentualne życzenia komitetów w sprawie ilości bloków przesłać się mających.

3) Stanowiska miejscowego komisarza szeklowego nie można atoli powierzać osobom, które w r. 5682 nie wywiązały się należycie ze swego zadania i mimo naszego wezwania dotąd ostatecznego rozliczenia szeklowego za rok 5682 nie dokonały względnie reszty bloków nie zwróciły.

— **Koncert Plattównej, Manna Modzelewskiej.** W sali Polskiego Tow. Muzycznego wystąpią w piątek 22. grudnia br. o godzinie 8 wieczorem p. Franciszka Platówna i p. Ignacy Mann oraz art. dram. p. Wanda Modzelewska z koncertem, z którego część czystego dochodu ofiarują na cele kulturalno-oświatowe żołnierza polskiego. Przy fortepianie p. Karol Lewicki.

— **W małej salce.** Towarzystwa Esperanckiego odbyła się dnia 15. b. m. uroczystość z okazyi rocznicy urodzin twórcy Esperanta, dra L. Zamenhofa. Wśród licznych punktów programu cieszyła się zwłaszcza wielkiem powodzeniem melodeklamacya w języku esperanckim. Widać było, iż język ten, o którym wie się już, że jest bardzo łatwym do nauczenia się, brzmi też nadzwyczaj dźwięcznie i pięknie. Licznie zgromadzona publiczność świadczyła o znacznej już ilości sympatyków tej pięknej idei.

— **Ruchomości uchodźców z Wiednia.** Z transportów zbiorowych uchodźców z Wiednia pozostają we Lwowie dotychczas niepodjęte różne ruchomości jako to: meble, woreczki, koszyki, małe kuferki z rzeczami itp. sprzęty domowe, które z powodu braku dokładnych adresów właścicieli tychże nie mogą być dostawione wzgl. dalej wyekspedyowane.

Interesowani mogą ruchomości te oglądać każdego czwartka między godziną 11 a 12 najpóźniej do dnia 18. stycznia 1923 w firmie „Globus", Kościuszki 5.

— **Z kroniki policyjnej. W restauracyi Leona Horaka, w Rynku 12, zabawiało się przy kieliszku wesołe grono gości, składające się m. i. z Kazimierza Brysza i Teofila Jabłońskiego i Maryi Hunki. Nie długo panowała harmonia, z niczego powstała bójka i awantura, przyczem wyrządzono właścicielowi szkodę na sumę 150.000 Mk. Całe towarzystwo oddano do aresztów celem wytrzeźwienia.**

Swojej chlebodawczyni Dorze Słomowicz, zam. w Rynku 29, skradła służąca Marya Górniak, buciki i 3 kg. tytoniu oraz bieliznę. Wierną służącą przyaresztowano.

Brennera Karola, notowanego i karanego kieszonkowca, zam. przy ul. Słonecznej 35, przytrzymano wczoraj w chwili gdy złodziejaszek manipulował przy kieszeniach osób w urzędzie pocztowym przy ul Wałowej, poczem oddano go posterunkowemu.

Do sklepu z obuwiem Menscha przy ul. Ruskiej wszedł celem zakupna towarów Izak Agizona, zam. pod Dębem 18, w tow. jaki goś osobnika. Podczas gdy Agizona prosił właściciela o wymianę banknotu 5000 Mk., drugi skradł w międzyczasie parę damskich bucików. Na szczęście zauważyła to właścicielka i buciki odebrała. O u odstawiono do komisaryatu, gdzie przy rewizyi znaleziono u tych osobników 32 sztuk żelazek i nożyce do do przecinania blachy. Obu niebieskich ptaków zamknięto w aresztach policyjnych.

— **O trupy dla celów naukowych.** W dziennikach warszawskich czytamy: Wczoraj o godz. 1 popoł. odbył się w prosektoryum wiec medyków w sprawie dostarczania trupów w celach naukowych. Do prezydyum powołano p. Gawareckiego.

Referat wygłosił p. Litwin. Zgłoszono dwa projekty rezolucyi. Jeden wzywający Żydów do dostarczania trupów żydowskich już od dnia 8. stycznia r. p. Drugi utworzenia mieszanej komisyi, któraby rozpoczęła akcyę celem umożliwienia kolegom — Żydom dostarczania trupów.

Większością 117 na 33 przeszła rezolucya według projektu prawicowego. Wobec tego Żydzi złożyli oświadczenie protestacyjne i opuścili salę. Wiec dokonał wreszcie wyboru komisyi egzekutywnej.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 18 grudnia 1922.

W dziale akcyi większe obroty tylko w Chodowie i Ojkosach. Za pierwsze płacono 27.500 27.250 27.000, za drugie 2 .000 23.750 23.500 23.350 23.000 23.750. Poratem transakcye w Nafcie po 4.300, w Ćmielowie nieef. 7,900, w Gafocie 3.100 3.200, nie f. 2.500, w Zielen'ewskim 18.250 w PTH. 1.900, w Rakszawie 15.500 15800 15.700, w Pol. Głobie 850 825 800, w Z. B. K. 2.200 w Banku Hip. 2.000.

Na targu pieniężnym kursa dewiz zachodnich słabsze, Berlin i Wiedeń wyższy.

Za marki niem. płacono 3.20 325, 3 200, za Berlin 3.35 3.4', za Lei 110, za Czerniowce 114 117 115 118. za kor. austr. 27, za kor. czeskie 550, za Wiedeń 28 28·5, za Pragę 553 551, za Zurych 3.600 3.500 3.525, za Budapeszt 7·75 7·70, za Paryż 1.325, za Bukselę 1.285, za Medyolan 840, za Londyn 85.500 86.250.

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 18 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer 18500—20000, kanad 00000—18400, mar niem. 0·00—3·20, leje 110·00—000·00, fr franc. 1350—0000, fr. szwajc. 0000—3500 kor. czeskie 540.00—000·00, funty szterl 84000—00000, liry włoskie 830—000 Wiedeń 26½—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor

duńskie 3700—0000, guldeny holenderskie 7000—0000, fr. belg. 1270—0000, Berlin 0·00—3·30, Praga 550·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 24·00—00 00.

Złoto rubl. 96000.

Tendencya chwiejna.

Kursa Giełdy Krakowskiej.

Kraków 18. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900—2100, Impex 350 450, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 475—525, Zieleniewski 17000 18000, Parowozy 6500— 7000, Trzebinia fabryka maszyn 8000— 8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4000—5000, Siersza el. I-III. 2300-2700 Oikos 22000--25000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 9000—10000, Krakus 4000—4500, Ćmielów 10000—11·000 Górka 27000—29000, Siersza 18000—20000 T. P. G. 16000—17300, Chodorów 25000 27000, Pocisk 3500—4000

Dolary ameryk. 17900—18900, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1325 1425 franki szwajcarskie 3700—3600 franki belgijskie 0000·00 funty szterlingi 88000—00000 marki niem. 3·00— 3·50, kor. austr. 0·26 0·28 korony czechosł. 530·-550·00, liry włoskie 925—975, leje rum. 000·00— 000·00 korony węgierskie 0·00—0·00 korony duńskie 0000·00—000·00 guldeny holenderskie 0000·—0000.

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 18 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 18250.00 - 18100·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 000·00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00 000-00·000 marki niem. 3·05 3·00, korony czeskie 555·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 1252·50 1250·00, Berlin 3·05 2 97½ — Gdańsk 3·00, 2 97½ Londyn 84000—84400·00—84200·00 Paryż 1366·00 1372·50, N. Jork 18250 18000 Szwajcaryę 0000·00 0000·00 Wiedeń 0·00 — 0·26¾, Włochy 930·00, Holandya 0000, Praga 000·00—556·00

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 18 bm. Berlin 0·09⅜. Praga 15·60— Nowy Jork 526·75 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅝ Bukareszt 3·05, Wiedeń 0·0075 Medyolan 27·40, Zagrzeb 1·40, Warszawa 0·03¼ Paryż 40·20 Londyn 24·52, Holandya 211·00, Sofia 3·90.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 18. bm. Berlin 0·09—, Holandya 211·00 Nowy Jork 527·00, Londyn 24·52, Paryż 40·10, Medyolan 27·10, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 15·20, Budapeszt 0·22⅜, Zagrzeb 1·35, Bukareszt, 3·05 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·90.

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 18 bm. Amsterdam 28250·00, Zurych 13410·00, Berlin 11 65, Kopenhaga 14635·00, Bruksela 4859·00, Chryst. 13385·00 Sztokholm 68930, Zagrzeb 174·75, Budapeszt 29·20 Bukareszt 00·00 Londyn 328500, Praga 1947 00, Medyolan 3616·00, N. Jork 70.665·00 Paryż 5344 00, Sofia 589·50, Warszawa 3·45—3·55.

Marki niem. 11·55, marki polskie 3·05—3·55, fr. franc. 5285 00, szwajc. 13320 00. fr. belgijskie 4810·00, lewy bułgarskie 518·00 lei rumuńskie 000 00, liry włoskie 3582.50, funty szterl. 827700 dolary amer. 71.290·00 noty holenderskie 28125 00 noty duńskie 14470 00, noty norweskie 13280·00, czeskie 1930.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 18. bm.:

Renta majowa 1250·00, auste. renta koronowa 0000, węgierska renta koronowa 11.000, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 2400·00 Anglobank 88 000 Bankverein 33800 Bodenkreditanstalt 78 000, Kreditanstalt 44.950, Bank depozytowy 14200 Laenderbank 18000, Merkury 22500 Unionbank 45000·—, Ziwnosteńska banka 730.000 Kolej półn. 11,300·000 Kolej południowa 2 00000 Alpiny 375·000, Berg- und Huetten 2,600 000 Krupp 870.000 Poldihütte 640 0.0, Prager Eisen 1,275.000, Rima 342 000, Skoda 825·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 000.000 Fanto 1,100.000·— Galicia 8,4 0.000 Schodnica 1,200.000 Gal. Karpaty 1,650·000—, Koleje austryackie 835·000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 647000·— Kolej Lwów. Czern. 350·000, Bank obrotowy 23000

NADESŁANE.

Sali Bindel — Samuel Berger
zaręczeni
Lwów, w grudniu.

Erna Dicker — Zygmunt Reitman
Kopanki Kałusz
zaręczeni w grudniu 1922.

Państwu Hermanom Menkesom z okazyi srebrnych zaślubin serdeczne życzenia zasyłają Zygfrydowie Schwarzowie.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

Starszy Magister farmacyi obejmie zaraz posadę lub zarz d. Zgłoszenia przyjmuje Lustig, Lwów, Konopnickiej 14. 11924

Kupiec lat 30 zupełnie zaufany poszukuje jakiegokolwiekbądź zatrudnienia (branża obojętna) jako inkasent, kasyer lub t. p. może zastąpić buchaltera. Złoży poważną kaucyę. Zgłoszenia pod »Kupiec« do Biura ogłoszeń Scherera, Pasaż Hausmanna. 11853

Inteligentny fachowiec z działu towarów białostockich sukiennych dobrze wprowadzony chwilowo zajęty w większej firmie życzy sobie zmienić posadę z takąż Firmą, która zechce wprowadzić towar Białostocki. Zgłoszenia listowne pod: »Ambicya« do Admin 11200

Asystentka farmacyi poszukuje posady. Zgłoszenia pod »Farmacya« do Biura Ogłoszeń Adolfa Gelfesa, Tarnopol, Wałowa 2. 11998

INTERESA HANDLOWE.

Fachowczyni z dwudziestu kilkuletnią praktyką z działu manufaktury i konfekcyi męskiej i z odpowiednim kapitałem poszukuje spólnika posiadającego lokal w śródmieściu. Zgłoszenia do Adm. pod »A. B« 11787

Wkładem 10 milionów marek przystąpię do spółki technicznej, handlowej lub fabryki. Zgłoszenia do Administracyi pod »Inżynier«. 11205

ROZNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, »filety« wykonuje Chmielewska, Chorążczyzna 24. 11356

Firma eksportowa Inż. M. BONES zawiadamia, że biura swoje przeniosła z ul. Mickiewicza 10 na UL. GRÓDECKĄ 3 a. 11650

Panna biurowa z lepszego domu znajdzie umieszczenie. Józefa 3/II. p. n prawo. 112 4

MAŁŻENSTWA.

Młoda, ładna panna pozna b. miłego mężczyznę z lepszej rodziny — żywego usposobienia i muzykalnego. Cel towarz. Zgłoszen. Adm. pod »Uroczą«. 11 21

KORESPONDENCYE.

Słomiana wdówka niedziela Piękne vis-a-vis proszę o znak życia pod »Zainteresowany«.

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Poszukuję pokoju z kuchnią z komfortem. Wiadomość Leiter, Szopena 8, II. p. 11989

Mam obszerny lokal sklepowo urządzony przy ul. Legionów i szukam spólnika fachowca z kapitałem, celem założenia interesu, mogę również kilka milionów włożyć. Pisemne zgłoszenia pod »Lokal« do Administracyi »Chwili«. 11211

KOMUNIKATY

Z okazyi urodzin syna tut. nauczyciela FILIPA WEISBERGA zebrano 1.00 Mkp. na rzecz Keren Kajemet. 11913

POMOC LEKARSKA.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były ekw. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 1.

Dr. Juliusz Monis ord w chorobach moczopłciowych od 3—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczanskiej), przedłużenie ul. Chorążczyzny.

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej LWÓW, ul. KORALNICKA 8. (od pl. Akademickiego) 11507

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8 - 9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—6.

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Kocioł parowy rurowy 49 m² pow. ogrz. zbiorników, lokomobile wszystkie używane w dobrym stanie do sprzedania. Inż. Wołosenka, Potockiego 58. Fabryka. 11974

Maszyna wodny s. d. wej i cylindry do sprzedania. Inform. Dawid Winterfeld, Trembowla.

SPRZEDAM 3 piętrową kamienicę przy ul. Boimów 50 zawierającą tylko 4 mieszkania. Jedno mieszkanie wolne dla kupującego kamienicę. Wiadomość ul. Halicka 1, III. p. u gospodyni tylko do 10-tej rano. 11201

Magazyny suterenowe przy ulicy Sykstuskiej elektrycznie oświetlone do wynajęcia. Wiadomość »Wetchan« ul. Kopernika 16. 11 09

WOLNE POSADY.

Poszukuje rutynowane panny do dzieci. Wiadomość Brett i Pordes, Legionów 35 119 2

Osoba inteligentna, któraby się zajęła domem i wychowaniem 2 dziewczynek 6 i 8 letniej poszukiwana. Dąbczańskiej 7, III/15 boczna Ossolińskich (między 2 4). 11970

Panna pisząca biegle maszynie i władająca poprawnie językiem niemieckim, zostanie zaraz na godziny popołudniowe przyjętą. Oferty pod »Comerz« do Biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 1.

„Argentum" fabryka wyr. metal. stal. i galwan. Lwów, Gródecka 47, poszukuje agenta podróżującego za prowizyą. 1 223

Poszukuje się samodzielnego i rutynowanego buchaltera pracującego już w branży żelaznej do prowadzenia ksiąg. Wiadomość biuro składów żelaza Lwów, ul. Słoneczna l. 39. Tamże poszukiwany młody praktykant do biura. 11217

Ogłoszenia.

Papiery introligatorskie
Pudełka aptekarskie
Kasetki na pomadki
Pudła na kapelusze
POLECA 11881
KARTON, Chorążczyzna 9.

MEBLE

krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy

J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11971

Firma transportowa

Adolf Stern, LWÓW Jagiellońska 11 a

zwraca uwagę P. T Kupców i Przemysłowców na jej własne Oddziały w Hagenie. Remscheidzie i Dortmündzie, wysyłające dwa razy w tygodniu wozy zbiorowe do Małopolski.

1916 ZNANA STARA FIRMA

KLARA WERK

(ul. SKARBKOWSKA 7 dom własny) poleca ogromny wybór płaszczy zimowych i wiosennych po cenach nader niskich.

SPRZEDAŻ HURTOWNA I DETAJLICZNA

WAZELINA marki „Columbia"

W BECZKACH

AZELINA marki „Columbia„

w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —

FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY

„COLUMBIA"

L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Sanki, narty, łyżwy,

SWETERY i t. p. SANDOWA ciężarki, ROZCIĄGACZE stalowe, sprężynowe, LATARKI elektryczne, BATERYE zapasowe poleca 11543

J. ROSENMANN, Lwów, Akad micka l. 26

Warsztat reper. na miejscu.

OTOMANY Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki roaharowe, Łóżka składane, Materyem blowe, Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki Dywany, Karnisze mos. i ceraty po cenach fabr. poleca **E. KORENBLIT, Lwów, Brzeżowska 4** hurtow. i detajl.

Fotograficzne i kinematograficzne artykuły aparaty kinowe, projekcyjne, fotograficzne. Płyty wszelkich gatunków. Papiery fotogr. i chemikalja po cenach fabrycznych poleca:

„SNAPSHOT" Sk. z ogr. odp. Lwów 3 Maja 11a

Kobiety

które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.

Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez

El. BOCK Wiedeń, VI.,

Gumpendorfer-trasse 109/14. 17880

OBUWIE różnego rodzaju u firmy **Kruman i Fruchter** RYNEK 29 w pasażu Andriolego.

NAJLEPSZE OBUWIE

H. TENDLER

ul. Kilińskiego 1 obok Kawiarni Wiedeńskiej.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

PRZEMYSKIEGO TOWARZYSTWA DYSKONTOWEGO stow. z ogr. p. odbędzie się dnia 27. grudnia 1922 o godz 3 pop. w lokalu Tow. przy ul. Fraciszkańskiej 23.

Porządek dzienny:

1. Zmiana statutu w myśl ustawy o współdzielniach. 2) Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej. 3) Wnioski. 11214

PRZEMYSKIE TOWARZYSTWO DYSKONTOWE

Przemyśl, 18. grudnia 1922.

I. J. Thumim m. p. Samuel H. Babad, m. p.

Wezwanie Wkładkowców.

Przemyskie Towarzystwo Dyskontowe wzywa wszystkich P. T. Wkładkowców oraz osoby mające wierzytelność z rachunku bieżącego — aby najpóźniej do dnia 31 grudnia b. r. zechcieli się zgłosić z książeczkami celem odbioru swoich wkładek wzgl. wierzytelności z procentami.

Po upływie tego czasu pozostałe niepodjęte wkładki i wierzytelności obliczone z procentami po dzień 1 grudnia b. r. zostaną umieszczone na książeczki wkładkowe Kasy oszczędności miasta Przemyśla na odpowiedzialność i rzecz interesowanych i złożone do depozytu sądowego.

Przemyśl 18 grudnia 1922.

Przemyskie Towarzystwo Dyskontowe

I. J. Thumim m. p. Samuel H. Babad m. p.

Na karnawał!

Jedwabie,
markizety,
trykotyny, fulary,

T. Fuhrman, Skarbkowska 23 Ip.

Buchaltera bilansisty

pierwszorzędn j siły do natychmiastowego wstąpienia poszukuje się. — Oferty przesyłać pod „Pierwszorzędny" do Biura dzienników Buchstaba, ulica Legionów 21. 11209

WYPŁATAMY

KRZESŁA TRZCINĄ

Lwów, Kopernika l. 23 (Kostykarnia).

Stare i połamane płyty

kupuje i płaci najwyższe ceny oraz zamienia GŁÓWNY SKŁAD GRAMOFONÓW I PŁYT Lwów Jagiellońska 17 **Malwina Immerglück**

OBUWIE

męskie, damskie i dziecinne, pierwszorzędne wyroby krajowe i zagraniczne marki 11220

KUX - STRAKOSCH - HELIA - MATHAN e. t. c.

po cenach o 10% niżej niż wszędzie.

Baczność na firmę i Nr. domu 16 **Breitmann i Stam**

Lwów, ul. Sykstuska l. 16.

KOBIETY

Kiedy zachodzi wstrzymanie albo zupełny zanik regularności miesięcznej, bądźcie bez obawy. Ja pomagam i oszczędzam wasze zdrowie i przynoszę nową dagę do życia. Urzęd wo zbadane i uznane za dobre. Zwracajcie się natychmiast do

K. Fesq

Hamburg Pe str. 95 A. 220. 11174

WOLNE POSADY.

Panna pisząca biegle na maszynie i obznajomiona z buchalteryą jakoteż praktykant do biura elektrotechnicznego poszukiwane. Oferty pod »Elektra« do Biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11211

Poszukuję panny do 7 letniego chłopca, władającej językiem polskim niemieckim oraz obeznanej z gospodarstwem domowem. Zgłoszenia przyjmuje Dyr. Hochsinger, Stanisławów, Słowackiego 3. 11277

Inserujcie W CHWILI.

Wystrzegać się falsyfikatów!!

Wobec tego, iż osoby złej woli podszywają się pod naszą firmę, wypuszczając na rynek kakao pod nazwami o podobnem brzmieniu i w opakowaniu, zbliżonem do naszego, zwracamy szczególną uwagę konsumentów na poniższą markę fabryczną

ŻĄDAJCIE TYLKO ORYGINALNE KAKAO **VAN HOUTEN**

z przytoczoną marką fabryczną

C. J. VAN HOUTEN & ZOON, Weesp (Holandja)

Kakao Van Houten przez swą wydajność w użyciu najtańsze.

JENERALNA REPREZENTACYA:

B. RONES, Warszawa, ŚNIADECKICH No 20 TEL. 74—11.

Do wyrobu

Dachówek cementowych

polecamy najbardziej udoskonaloną

maszynę rolkową pat. „Lauszera"

Dzienna produkcya do 800 sztuk, jak również wszelkie inne maszyny i formy do wyrobu cegieł, pustaków, rur kanałowych, sączków do drenowania, słupów parkanowych i t. p.

Fabryka maszyn 11216

Braci Hoffmann

w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 154.

Na żądanie wysyła się katalog Nr. 75 bezpłatnie

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką

Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.

»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11

Nr. 1361 Lwów, czwartek 21. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.251

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Koło żydowskie a wybory na Prezydenta Państwa.

W dniu dzisiejszym przystąpi Zgromadzenie Narodowe do wyboru następcy tragicznie zmarłego Pierwszego Prezydenta Polski. Niezależnie od grozy dni ostatnich a może właśnie wzmocnieni poczuciem, że tylko człowiek stojący poza namiętnościami stronnictw może być następcą skrytobójczo zamordowanego Gabryela Narutowicza oddadzą elektorzy swój głos. Padają nazwiska kandydatów i niewątpliwie wszyscy reprezentanci dobrej woli w poszczególnych stronnictwach ważą tym razem znacznie sumienniej autorytet osobistości kandydatów na przyszłego prezydenta, któremu przyjdzie zasiąść na krwią niewinną zbroczonym fotelu.

Zgon Gabryela Narutowicza głęboko wstrząsnął całą ludnością żydowską. Niema w państwie polskiem obywatela Żyda, któryby nie odczuł, że cios, który nagle powalił go na ziemię, zwrócony był przeciw żydostwu, za to, że przez oddanie głosów na niego a przeciw kandydatowi reakcyi zamanifestowało swą ufność w program człowieka reprezentującego objektywność i kulturę na najwyższem państwowem stanowisku. Prawica jednak dążyła do osadzenia na fotelu prezydyalnym manekina, któryby był powolnym narzędziem jej deterministycznego programu, programu ujarzmiania, gnębienia i rugowania obywateli niepolskiej narodowości. W dążeniu do dopięcia swego celu, poszła tak daleko, że poważyła się zakwestyonować prawa wybrańców mniejszości narodowych do oddania głosu przy wyborach, na prezydenta, zapominając, że podczas walki o konstytucyę musiała pod wpływem opinii całego cywilizowanego świata ustąpić nawet na punkcie warunków postulujących możność starania się kandydata o godność prezydenta państwa.

Polityka Koła Żydowskiego, któremu cała ludność żydowska powierzyła pieczę o swe interesy, nie może zawieść pokładanego w niem zaufania i w jakikolwiek sposób uchylić się od spełnienia obowiązku współdecydowania w wyborze przyszłego Prezydenta Państwa. Byłoby niewybaczalnym błędem gdyby pod terrorem endecyi przez jakiekolwiek zaniechanie dopomogła do tego by przyszłość Polski potoczyła się torem najskrajniejszego szowinizmu narodowego, torem „Rozwoju“ i tych legalnych a pod pozorem legalności bezprawie szerzących czynników, które wnoszą w kraj i państwo atmosferę wojny wszystkich przeciw wszystkim. Posłowie i senatorowie żydowscy mają najlepszą wolę uniknięcia wszelkiego zaognienia i rezolucya Koła Żydowskiego polecająca prezydyum swemu, aby w pertraktacyach z stronnictwami miała na względzie, by osoba kandydata na prezydenta Rzplitej dała gwarancyę, że stać będzie na straży konstytucyjnie zagwarantowanej równości wszystkich obywateli państwa — jest najlepszym dowodem dobrej woli i dążenia do podniesienia poziomu motywów politycznych na realne i demokratyczne wyżyny.

Przez tę uchwałę pragną elekci żydowscy, aby odpowiedzialna troska o przyszłość państwa uświadomiła się stronnictwom i żeby pod obuchem tej odpowiedzialności głębiej sięgnęli i głębiej poszukali za osobistością, pierwszego obywatela państwa. Zadaniem głowy państwa jest reprezentowanie jego całości, wraz z jego strukturą narodowościową i klasową i trzeba rąk godnych, wyrozumiałych i dobrych, trzeba indywidualności wybitnej i niepowszedniej, aby kierowała sterem państwa mimo wybujałych w niem przeciwieństw, nie była zaś przez demagogię kierowana. Poczucie odpowiedzialności elektorów żydowskich nie zawiedzie. Imię wypisane na kartkach, które dziś złożą do urny będzie z pewnością z imion wchodzących w rachubę — najgodniejsze.

Dr. Henryk Rosmarin.

Kto zostanie Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej?

Narady stronnictw. — Prawica milczy. — Marszałek Rataj konferuje z przywódcami klubów.

(Telefonem od naszego warszawskiego korespondenta).

Warszawa 19 XII w nocy. Próby uzgodnienia stanowiska stronnictw centrowo-lewicowych na środowem Zgromadzeniu Narodowem nie dały jeszcze pozytywnego wyniku. Przez cały dzień dzisiejszy obradowały na przemian kluby sejmowe, zarządy, prezydya i wspólne komisye parlamentarne. W związku z tem sugerowano poszczególnym stronnictwom rozmaite nazwiska kandydatów ale w rezultacie nie dało się ustalić żadnej wspólnej kandydatury. Dwie najwybitniejsze frakcye ludowe Wyzwolenie i Piastowcy szachują jedna drugą, nie powzięły nawet obowiązujących uchwał, które pozwoliłyby oryentować się kogo też życzyłyby sobie widzieć prezydentem Rzeczypospolitej.

Z pogłosek i rozmów wiadomo jest jednak, że Piastowcy polecają gen. Sikorskiego lub Wojciechowskiego, czyniąc to bez nacisku, gotowi według jednych zaakceptować każdą inną bezpartyjną kandydaturę, a według drugich czekając na wysunięcie p. Witosa przez jakiekolwiek ugrupowanie lewej lub prawej strony. Oprócz tego mówiono również o hrabiu Lasockim jako ewentualnym kandydacie P.S.L. ale zdaje się że szło tu raczej o rekonesans manewrowy aniżeli o poważną próbę.

Socyaliści nie szczędzą natomiast trudu, by umożliwić panu Wojciechowskiemu wybór i rozwijają w tym kierunku energiczną agitacyę. Akcyi tej udzielają również poparcia koła pozasejmowe zbliżone do marszałka Piłsudskiego, które w tym kierunku wywierają podobno nacisk na reprezentacye parlamentarne mniejszości narodowych.

Tugutowcy i nadal uprawiają swoją politykę nieufności, która w znacznym stopniu utrudnia porozumienie. Wobec pp. Sikorskiego i Wojciechowskiego zajmują oni stanowisko negatywne zaś na swojem dzisiejszem posiedzeniu brali pod uwagę pp. Bartla, gen. Żeligowskiego, Kucharzewskiego i gen. Rydz-Śmigłego. Ta ostatnia kandydatura odpada jednak wobec kategorycznej odmowy generała.

Radziły również kluby prawicowe ale oczekując na wynik narad stronnictw lewicowych nie zajęły stanowiska. Pod wieczór mówiono o prof. Morawskim jako kandydacie prawicy, wieczorem wypłynęło jeszcze nazwisko p. Ponikowskiego.

Może być, że jutrzejsze przedpołudnie przyniesie wreszcie jakąś decyzyę, inaczej wybory mogą przynieść niespodziankę. Obawy te uzasadniają pogróżki dochodzące z kół P.S.L., że na wypadek gdyby pod czas głosowania Wyzwolenie usiłowało, jak to było przy wyborze śp. Narutowicza, postawić Piastowców w sytuacyi aut-aut, ludowcy w tym wypadku zachowają się odmiennie. Pogróżki te nie noszą wprawdzie poważnego charakteru ale lekceważyć ich stanowczo nie można.

Z prawdziwem zadowoleniem należy przyznać, że marszałek Rataj czyni z swej strony również wszystko, aby utorować stronnictwom sejmowym stworzenie platformy umożliwiającej jednomyślny wybór prezydenta.

W tym celu odbył p. Rataj szereg konferencyj z przywódcami klubów, m. i. z posłem dr. Thonem. Marszałek wychodzi ze słusznego założenia, że ostatnie wypadki w Polsce zrobiły fatalne wrażenie zagranicą a zwrot ku lepszemu może przynieść tylko jednomyślny wybór prezydenta Rzeczypospolitej

——o——

Narady Koła Żydowskiego.

Warszawa 19. grudnia godz. 12. w nocy. (tel. wł.) Koło Żydowskie obradowało dziś nad sytuacyą, nie powzięło jednak żadnych uchwał, odraczając posiedzenie do środy godz. 10. przedpołudniem. Równocześnie upoważniono prezydyum do prowadzenia pertraktacyi z innymi klubami.

Deklaracya klubu ukraińskiego.

Klub posłów i senatorów ukraińskich uchwalił następującą deklaracyę:

„Pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, śp. Gabryel Narutowicz, wybrany głosami demokracyi polskiej i t. zw. „mniejszości" został zabity.

„Ten mord polityczny jest odgłosem niezadowolenia, zwróconego także przeciwko nam — Ukraińcom. Artykuły prawicowej prasy polskiej są przepełnione zniewagami i nieposzanowaniem nas, jako odrębnego narodu. Niniejszym ogłaszamy całemu zorganizowanemu społeczeństwu polskiemu iż na naszych ziemiach odwiecznie tworzymy większość, a nie mniejszość. Nie pozwolimy traktować siebie, jako obywateli drugorzędnych.

„Zwracamy się do naszego narodu z wezwaniem o zachowanie spokoju w kraju, o niebranie udziału w partyjnej walce bratniego narodu polskiego i skupienia, jak jeden mąż, wszystkich sił około swoich organizacyi i prawnych przedstawicieli w przekonaniu, że zdołają oni bronić prawa i godność swojego narodu".

Identyczna rezolucye powziął też klub poselski i senatorski białoruski.

Przeniesienie zwłok Prezydenta na zamek królewski.

Warszawa. (Pat.) Eksportacya zwłok Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z Belwederu na Zamek odbyła się dziś o godz. 12 w południe, poprzedzoną mszą św., którą odprawił J. Eminenncya ks. kard. Kakowski przy zwłokach. Kondukt żałobny otwierały ugrupowania polityczne, zawodowe i społeczne, a więc szły: Delegacya socyalistycznej partyi ze sztandarem, młodzież akademicka, delegacya Sokoła, delegacye różnych korporacyi, liczne delegacye włościańskie w strojach ludowych, niosąc wieńce ze zbóż, traw i cierni. Następnie jechał gen. Kuliński na koniu, a za nim oddział ułanów, piechota, artylerya polna, artylerya konna, i oddział konnicy, poczem szły zakony, seminarya, a następnie w ośm koni zaprzężony karawan z trumną Prezydenta Republiki przykrytą sztandarem Rzeczypospolitej. Za trumną szła rodzina, marszałkowie Sejmu i Senatu, Rada ministrów in corpore, korpus dyplomatyczny, misya wojskowa, Sejm i Senat w komplecie, generalicya, wyżsi urzędnicy państwowi oraz delegacya wojskowa. Następnie jechała gwardya przyboczna.

Kondukt zamykała piechota, za którą postępował olbrzymi tłum publiczności. Na pl. Zamkowym ustawiły się delegacye z wieńcami i kompania honorowa, która oddała honory. Trumnę ze zwłokami złożono w sali rycerskiej, a delegacye kolejno złożyły hołd. Na tem zakończyła się eksportacya. Podczas pochodu panował porządek wzorowy. Po obu stronach jezdni z Belwederu do Zamku zajęły miejsce liczne tłumu, które z poważnem skupieniem brały udział w żałobnym pochodzie. Przy zwłokach w sali rycerskiej palą się światła, okryte kirem, a w salach bocznych muzyki grają na przemian hymny żałobne. Przy zwłokach ustanowiono straż honorową.

Gen. Haller wyzywa na pojedynek.

Warszawa 19. grudnia godz. 12. w nocy. (tel. wł.) W kołach sejmowych wywołała senzacyę wiadomość, że p. generał Haller wyzwał posła Kościałkowskiego byłego kapitana W.P., dotknięty słowami jakie mu rzucił w twarz p. Kościałkowski po zamordowaniu prezydenta Narutowicza. Słowa te brzmiały:

„Generale na pana spada krew przelana w tej chwili".

Aczkolwiek wyzwanie koliduje z kodeksem honorowym, gdyż nastąpiło 54 godzin po obrazie, mimo to p. Kościółkowski nie odmówił gen. Hallerowi satysfakcyi i wyznaczył swych sekundantów.

Tak samo wyzwał gen. Haller siedmiu autorów listu otwartego legionistów wystosowanego doń na łamach „Kuryera Porannego". (Tekst tego listu podajemy poniżej. — Przyp. red.)

List otwarty legionistów do gen. Hallera.

Warszawa (Telef.). „Kuryer Poranny" zamieszcza list otwarty do gen. Hallera, który wywarł wielkie wrażenie w Warszawie, a który podpisali Henryk Szczygliński, artysta malarz, oficer rezerwowy, Stanisław Buczyński, kanonier 1 p. art., Wojciech Jastrzębowski, były kapral 1 p. leg., Czesław Młodzianowski, były ułan 1 p. leg., Tadeusz Hartleb, były kuryer do rady regencyjnej, dr. Michał Wyrostek były szef sztabu, Stefan Czarnowski, kap. rezerwowy były dowódca 51 p. dyw. Hallera. List ten opiewa:

„Panie Generale! Wezwaniu Twemu do broni stało się zadość. Padły strzały. Milczeć dłużej nie możemy. My legioniści, którzy znosiliśmy, jak setki i tysiące naszych towarzyszy innych brygad, trudy i znoje, mimo usilnych starań sprawców dzisiejszych strzałów, czyniących waśnie między nami, znosiliśmy i walczyliśmy zgodnie „dla Ciebie Polsko i dla Twojej chwały". Potem przez szereg lat znosiliśmy więcej, niż przeżyte trudy wojenne i to w imię Polski, I to był nasz błąd.

Milczeliśmy, gdy robiono cię bohaterem a to, że zmuszony uchwałą korpusu oficerskiego, przeszedłeś przez austryackie szańce pod Rarańczą.

Milczeliśmy, kiedyś ty wysyłał kuryerów do Wilhelmów i Karolów, a jednocześnie tym samym kuryerem prosiłeś o opiekę gen. Rydza-Śmigłego.

Milczeliśmy, kiedyś bezduszność i bezteściwość swą posunął do żebrania opieki dla swojej osoby u strupieszałej rady regencyjnej.

Milczeliśmy, gdy robiono cię bohaterem z pod Kaniowa, choć nim wcale nie byłeś.

Milczeliśmy, gdy potem w lat parę zbrodnicze jednostki robiły cię jedynym obrońcą Warszawy.

Myśmy milczeli, a tyś, Panie generale Józefie de Hallenburg-Haller także milczał i hołdy odbierał.

Milczeliśmy w imię ofiarności dla Polski. Myśmy ofiary składali, tyś je p. generale przyjmował.

To była cicha umowa dla Polski i dla jej chwały.

Tyś ją p. generale zerwał. Stanąłeś po stronie tych, dla których każda droga, nawet po trupach dobra, byle dojść do władzy. Na wezwanie Twoje, p. generale, padły strzały. — I tu drogi nasze się rozchodzą.

Milczeć dłużej nie możemy! Przyjm od nas byłych swych żołnierzy tych słów parę prawdy".

Kondolencye.

Łódź. 19. 12. (AW). Dziś o 11-tej rozpoczęło się tu dwugodzinne bezrobocie na znak żałoby i protestu przeciw zamordowaniu ś. p. Narutowicza.

Belgrad. 19. Z powodu niecnego zamachu, którego ofiarą padł Prezydent Rzpltej Polskiej J. król. Mość król Aleksander wyraził swoje ubolewanie posłowi polskiemu Okęckiemu, ponadto kondolencye złożyli rząd i ciało dyplomatyczne.

Londyn. 19. 12. (Pat). Wielki ochmistrz dworu odwiedził w poniedziałek posła Skirmunta i wyraził mu kondolencye w imieniu króla Jerzego.

Praga. 19. 12. (Pat). Do poselstwa polskiego przybył p. min, Benesz i złożył polskiemu charge d'affaires Baderowi w imieniu rządu czechosłowackiego wyrazy współczucia, wspominając serdecznie stosunek osobisty, jaki go łączył ze zmarłym Prezydentem Narutowiczem, prosił min. Benesz o zapewnienie rządu polskiego o szczerem i żywem ubolewaniu rządu czechosłowackiego z powodu tragicznego wypadku, który dotknął państwo polskie, i o niezachwianej wierze w moc i pomyślną przyszłość Polski.

Haga. 19. 12. (Pat). Minister spraw zagranicznych oraz przedstawiciele obcych państw osobiście złożyli w poselstwie polskiem kondolencye.

Sofia. 19. 12. (Pat). Król po nadejściu wiadomości o zabójstwie prez. Narutowicza wysłał marszałka dworu do polskiego posła Grabowskiego, aby wyraził mu w imieniu króla kondolencyę. Również minister spraw zagranicznych złożył natychmiast osobiście w poselstwie kondolencye imieniem rządu bułgarskiego. Kondolencye złożyło również ciało dyplomatyczne, oraz mnóstwo osób ze społeczeństwa bułgarskiego.

Warszawa. (Pat). Dziś giełda warszawska na znak żałoby była zamknięta.

Warszawa. (Pat). Rumuński prezydent ministrów Bratianu przesłał na ręce marszałka Sejmu p. Rataja następujący telegram: Z głębokiem oburzeniem i bolesnem wzruszeniem dowiedziałem się wraz z moimi kolegami o okropnej zbrodni, która przecięła kres życia wybitnego męża stanu kierującego losami Polski. Boleść nasza jest tem większa, że mieliśmy sposobność poznać jego uczucia oraz znaczenie jakie przywiązywał do przyjaźni i sojuszu naszych dwóch krajów złączonych nierozerwalnymi więzami uczucia oraz realnych interesów.

Chrystjania. (Pat). Wiadomość o zamordowaniu prezydenta Rzeczypospolitej Narutowicza wywarła tu głębokie wrażenie. Prezydent ministrów Blehr złożył polskiemu charge d'Affaires osobiście kondolencye. We czwartek odbędzie się w kościele św. Ola żałobne nabożeństwo za duszę zmarłego tragicznie prezydenta.

Wilno. (Pat). Ukazała się tu odezwa, która odnośnie do morderstwa dokonanego na prezydencie Rzeczypospolitej podkreśla, że naród polski nigdy nie mordował swych najwyższych przedstawicieli, potępia ostro to morderstwo, zaznacza, że na podstawie konstytucyi wszystkie ugrupowania polityczne mogą pracować i dążyć do swoich celów w sposób legalny podkreśla dalej, że mordy prowadzą do wojny domowej a wojna domowa do osłabienia państwa, wzywa obywateli aby stanęli w obronie ładu, porządku i do spokojnej pracy, wzywa rząd aby wystąpił energicznie przeciw wszelkim próbom zakłócenia spokoju z jakiejkolwiek strony by one wyszły, wyraża nadzieję, że do dal-

szych prób tego rodzaju nie dojdzie a wreszcie wyraża cześć dostojnej pamięci zmarłego prezydenta. Odezwę podpisały: stronnictwo prawicy narodowej, Unia narodowo-państwowa, chrześcijański Związek zawodowy, Zjednoczenie narodowe, polskie stronnictwo demokratyczne, P. S. L., Związek Rad ludowych.

Lozanna. (Pat). Dziś w południe prezydent Związku szwajcarskiego Haab i szef dep. politycznego Notta złożyli posłowi polskiemu w Bernie Modzelewskiemu wizytę kondolecyjną oświadczając, że Szwajcarya bierze udział w żałobie narodu polskiego.

Łódź. (Pat). Dziś wojewodzie łuckiemu z powodu tragicznego zgonu prezydenta Rzeczypospolitej złożyły kondolencye ugrupowania polityczne na Wołyniu jak Narodowy Klub demokratyczny, PSL. Piast, PSL. Wyzwolenie, PPS. Rady Ludowe, Straż kresowa, Związki zawodowe a także przedstawiciele wołyńskiego związku ziemian oraz przedstawiciele gminy i społeczeństwa żydowskiego. W dniu 19. grudnia odbędzie się uroczyste żałobne nabożeństwo pontyfikalne w katedrze a równocześnie odbędą się nabożeństwa w kościele ewangelickim i w synagodze. W całem województwie panuje spokój.

Znamienne słowa posła angielskiego.

Warszawa 19. grudnia godz. 12. w nocy (tel. wł.) Z kół dyplomatycznych dowiadują się, że w dniu zamordowania śp. prezydenta Narutowicza przedstawiciele cudzoziemskich państw w Warszawie wydali dyspozycye pakowania rzeczy, mniemając, że mord ten jest hasłem do wybuchu rewolucyi. Obecna jednak sytuacya i energiczne zarządzenia premiera Sikorskiego uspokoiły dyplomatów zupełnie; dają oni temu wyraz w rozmowach z politykami polskimi. Poseł angielski Mac Müller wyraził się podobno na pogrzebie śp. Narutowicza wobec jednego z wybitnych polityków prawicowych jak następuje:

„ Dotąd miałem wątpliwości który odłam społeczeństwa polskiego posiada większe wpływy. Obecnie doszedłem do przekonania że porządek w Polsce i ład w państwie może tylko zaprowadzić rząd wyłoniony przez lewicę sejmową".

Słowa posła Müllera były żywo komentowane w kołach sejmowych.

Morderca stanie przed sądem doraźnym.

Warszawa. (Pat.) Na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 19. grudnia omawiano kwestyę przekazania sądowi doraźnemu sprawy mordercy Eligiusza Niewiadomskiego, zabójcy Prezydenta Rzpltej, który ze względu na oburzający charakter zbrodni, wymagającej stanowczej i natychmiastowej represyi, według zarządzenia rządu ma być stawiony przed sądem doraźnym. Ustalono że zabójstwo Prezydenta Rzpltej zagrożone zostało w art. 99. kodeksu karnego w związku z art. 15. przepisów przechodnich tegoż kodeksu karą śmierci. Stwierdzono dalej, że w dniu 1 maja 1919 wniesiono do Sejmu projekt ustawy w przedmiocie sądów doraźnych, który przewiduje, że do orzecznictwa sądów doraźnych należeć mają między innymi przestępstwa przewidziane w art. od 99—102, że jednak w sprawozdaniu Komisya sejmowa nietylko że opuszcza powyższy artykuł, ale również zaznacza wyraźnie, że tzw. przestępstwo polityczne tj. właśnie przewidziane w art. od 92—102 wyłączone są z pod postępowania sądu doraźnego. Sejm ustawodawczy mając przed sobą zarówno pierwotny projekt (druk sejm. 425) jakoteż sprawozdanie Komisyi i załączony do niego projekt zmieniony (druk sejm. nr. 690) przyjął projekt komisyi zgodnie i stanowczo, wyłączając w ten sposób zbrodnię przewidzianą w art 99 z grupy przestępstw podległych sądom doraźnym. Wobec tak niewłaściwego brzmienia ustawy i stanowiska sejmu, rząd wbrew swemu przekonaniu widzi się zmuszony odstąpić sprawę mordercy Niewiadomskiego sądowi doraźnemu. Równocześnie Rada Ministrów uchwala wniosek nagły o uzupełnienie ustawy o sądach doraźnych i włączenie do właściwości tych sądów także zbrodni przewidzianych w art. 99. kodeksu karnego. Rada Ministrów przyjęła do wiadomości, że rozprawa przeciwko Niewiadomskiemu rozpocznie się dnia 29 grudnia br.

Choroba Piłsudskiego.

Warszawa. (Pat). Szef Sztabu generalnego Marszałek Józef Piłsudski wczoraj zaniemógł. Zaziębienie i gorączka nie pozwolą mu na wzięcie udziału w pogrzebie pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej.

—o—

Stan wyjątkowy w Warszawie.

Warszawa. 19. 12. (AW). Dnia 19. b. m. na ulicach Warszawy rozlepiono rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych w sprawie wykonania zarządzeń stanu wyjątkowego. §. 5. tych rozporządzeń zakazuje posiadania wszelkiej broni, palnej lub siecznej.

—o—

Komunikat Rady Ministrów.

Warszawa 19. PAT Komunikat Rady Ministrów z dnia 19. grudnia br. Pan Prezydent Rady Ministrów zdał sprawozdanie z wydanych zarządzeń w związku z wypadkami dni ostatnich oraz z sytuacyą w kraju. Według raportów wojewodów spokój panuje w całym kraju. Poza sporadycznymi wypadkami sytuacya nie daje powodu do najmniejszego niepokoju, a zarządzenia władz okazały się celowe. Społeczeństwo w najszerszych masach z całem zaufaniem współdziała z rządem w celu utrwalenia ładu i porządku. Ustawodawstwo nasze wskazuje duże braki. Okazało się to również przy sposobności oddania sprawy mordu śp. Prezydenta Narutowicza sądom. Fakt ten wyjaśnia się w osobnym komunikacie.

W związku z ogólną sytuacyą uchwalono ostatecznie stylizacyę wniesionego poprzednio do Sejmu suwerennego projekt ustawy o ochronie obszarów, konstytucyi, niektórych organów, godeł, oraz stosunków sąsiedzkich Rzpltej Projekt złożony będzie niezwłocznie Sejmowi a uchwalenie jego umożliwi należytą ochronę konstytucyi oraz autorytetu władz na niej opartych.

Zgodnie z opinią J. Eminencyi kardynała Kakowskiego postanowiono zwłoki śp. Prezydenta Narutowicza złożyć narazie w podziemiach katedry św. Jana oraz urządzić pogrzeb w nadchodzący piątek. Na temże posiedzeniu ustalono także żałobę po śp. Prezydencie Narutowiczu.

Poruszono sprawę drożyzny, która w ostatnich dniach przybrała zatrważające rozmiary, przyczem postanowiono zwrócić się

Książki.

Od czasu do czasu upominają się nas — zawsze piękne czytelniczki — o polecenie jakiejś „dobrej" książki do czytania. Dyskusya na temat dobra lub zła prowadziłaby dziś wśród ogólnego przeinaczania się wartości zbyt daleko, zainterpolowany więc fejletonista przechodzi pobieżnie książki, które przypadek na stół jego rzucił i notuje:

W polskim ruchu wydawniczym zachodzi obecnie przełom, który nie pozostanie bez dobroczynnego wpływu na rozwój kultury literackiej. Powstają wydawnictwa nie tyle liczące się prawami popytu i zbytu ile pewną celowością i jak np. w Niemczech książki wydane nakładem S. Fischera, Kurta Wolfa, Cassiera były pewną gwarancyą ich literackiej wartości, tak i w Polsce zaznaczać się daje troska pewnych wydawnictw o to, by firma ich wydrukowana na książce stawała się rękojmią wartości wydanego dzieła. Prym w tej wybitnie kulturalnej działalności wiedzie warszawskie wydawnictwo „Ignis", które skupia dokoła siebie najwybitniejsze talenty młodej literatury polskiej i które w zaznajamianiu czytelników z literaturą obcą wykazuje przewodnią myśl wyboru tylko istotnie znamiennych i wartościowych dzieł.

Tow. wydawniczemu „Ignis" zawdzięczamy więc udostępnienie czytelnikom pism znakomitego pisarza amerykańskiego Jacka Londona*). Świeży, ostry powiew idzie z dzieł przedziwnego pisarza uczuć silnych, męskich, piewcy twardej walki o byt i spotęgowanego życia. Nowele jego i powieści rozgrywające się przeważnie na śnieżnych polach podbiegunowych ziem działają na umysłowość współczesnego czytelnika z niemniejszą siłą, jak przed trzydziestu laty pierwsze utwory podobnego do Londona i z typu życia i z rodzaju talentu Maksyma Gorkiego i dziwić się tylko wypada że dzieła jego tłómaczone na wszystkie języki świata dopiero tak późno przedostały się do Polski. Obok Jack Londona wyszedł nakładem Ignisu nowy, staranny przekład wspaniałej powieści Rudjarda Kiplinga „Kim", w której znakomity pisarz angielski daje przepyszny obraz współżycia obok siebie dwu odrębnych światów, mozaiki narodowościowej Indyj i organizacyi angielskiej rządzącej nieprzebraną ludnością Indyj.

Z polskich autorów wyszły nakładem „Ignis" nowe wydania J. Tuwima „Czyhanie na Boga" Jana Lechonia „Karmazynowy poemat", Piotra Choynowskiego „Kij w Mrowisku", C. Norwida „Promethidion".

Wydawnictwo realizuje również obecnie bardzo piękną myśl wydania najważniejszych dokumentów historyi świata. Małą bardzo piękną biblioteczkę, tego rodzaju zainicyowały dwa tomiki, z których jeden zawiera tekst łaciński i polski oraz objaśnienia angielskiej „Wielkiej karty swobód".

Z drugiej strony rozpoczął Ignis wydawanie arcydzieł polskiej i obcej literatury w formie „Książek Ignisa" bardzo pięknych typograficznie i niedrogich tomików. Na pierwszy ogień poszedł przedruk pierwszego tomiku poezyi Ad. Mickiewicza którego pierwowzór ukazał się sto lat temu. Jako dalsze wyszły: Antologia pism Cypryana Norwida „Autoportret" z komentarzem R. Zięboviczа, nowele Villiersa de l'Isle Adama pt.: „Akedysseril", sławną nowelę R. L. Slevensona pt.: „Klub Samobójców" oraz „Łabędzia Woda" Adolfa Dygasińskiego.

Wydawnictwa Ignisu są skromne, ale pełne wyszukanego smaku i świadczą o celowej, poczuwającej się odpowiedzialności pracy kierowników Wydawnictwa.

Henryk Hescheles.

—o—

*) Jak London »Na szlaku«, »Serce kobiety« Nowelle) » ilk morski« powieść w 2 tomach. Ignis, Warszawa 1922. R. Kipling »Kim« powieść w 2 tomach Warszawa Ignis 1922.

DRAMAT BLASKÓW I CIENI W 7 AKTACH P. T.
REPUTACYA AKTORKI
wyświetlają wyłącznie „MARYSIEŃKA“ i „UCIECHA“ — w dniach 20. (środa), 21. (czwartek) i 23. (sobota) b. m.

do nadzwyczajnego komisarza dla walki z drożyzną, by przedstawił sprawozdanie z swej działalności, oraz wezwać prezesa komitetu ekonomicznego Rady Ministrów, aby do dni 10 przedłożył odpowiednio przygotowane wnioski w sprawie polityki wywozwoej środków pierwszej potrzeby z kraju, wezwać nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną do bezzwłocznego złożenia programu walki z paskarstwem, przyczem środki policyjne i administracyjne, jakkolwiek nie wystarczające, mają być stosowane do niesumiennych obywateli z całą surowością. Skonstatowawszy, że odnośne organa skarbu zalegają z wykonaniem wypłat, uchwalonych kilkakrotnie podwyżek dla emerytów, Rada Ministrów zleciła ministrowi skarbu bezzwłoczne zbadanie sprawy, usunięcia władz i pociągnięcia do odpowiiedzialności winnych ewentualnego zaniedbania oraz zdania relacyi o wykonaniu powyższych uchwał.

—o—

Z Lozanny.

Lozanna. 19. 12. (Pat). Delegacya turecka przedłożyła kontrpropozycyę w sprawie mniejszości narodowych, w której godzi się na główne klauzule, traktujące o mniejszościach narodowych, na które zgodziła się Polska, Rumunia i inne państwa.

Leafield. (Pat.) Popołudniowe posiedzenie komisyi w sprawie cieśnin otwarte zostało przez lorda Curzona, który poddał rewizyi propozycye sojuszników w sprawie kontroli cieśnin, oraz nakreślił te ustępstwa, jakie były proponowane w celu przyjęcia tureckich żądań, co do określenia ograniczenia demilitaryzacyi pasów neutralnych obrony morza Marmara. Delegat francuski Barrere starał się tłumaczyć zasady, według których sojusznicy opracowali swoje propozycye. W odpowiedzi na to Ismed pasza wymienił swoje punkty co do których jak się zdawało osiągnięta była wspólna zgoda. Żądał aby zmieniono projekty wniesione przez delegacyę turecką były rozpatrzone szczegółowo.

Następnie zabrał głos Cziczerin, który wniósł projekt zawierający 22 paragrafy, w sprawie cieśnin morskich. W mowie swojej Cziczerin zarzucał projektom sojuszników, że zawierają one intencye przeciwrosyjskie. Lord Curzon w odpowiedzi na przemówienie Cziczerina zapewnił go, że sojusznicy zachowują przyjacielskie stanowisko względem Rosyi, zaprotestował przeciwko taktyce zwlekania tak Rosyi jak i Turcyi, taktykę nazwał nie do zniesienia. Takie postępowanie — mówił Curzon — jest niedopuszczalne, nie można zezwalać na przedłużenie do nieskończoności prac konferencyi. W dalszym ciągu przemówienia Curzon zapewnił, że przedstawi punkt widzenia sojuszników na całokształt projektu, odmawia jednak żądaniu, aby na podkomisyi jeszcze raz była przeprowadzona dyskusya.

Paryż. (Pat). Z Lozanny donoszą, że rosyjska delegacya na dzisiejszem posiedzeniu pierwszej komisyi przedłożyła kontrprojekt w sprawie zregulowania cieśnin morskich. Projekt ten zawiera pięć rozdziałów i 22 artykuły. Projekt stwierdza, że pod nazwą cieśnin należy rozumieć Dardanele, morze Marmara, Bosfor, wyspy morza Egejskiego jak również wody terytorialne: Turcya ma zatrzymać suwerenność cieśnin. Wyspy samotrackie i Lennos mają być autonomiczne. Projekt przewiduje dalej uregulowanie przejazdu okrętów w czasie wojny i w czasie pokoju

Projekt nowej konferencyi rozbrojeniowej.

Waszyngton. (Pat). Senator Kind przedłożył w senacie rezolucyę upoważniającą prezydenta Hardinga do zainicyowania konferencyi rozbrojeniowej na którą zaproszone by były wszystkie rządy pozostające w stosunkach dyplomatycznych ze Stanami Zjednoczonymi. Konferencya miałaby doprowadzić do międzynarodowego układu w sprawie daleko idącego ograniczenia sił zbrojnych morskich i lądowych.

—o—

Nie będzie pomocy z Ameryki.

Londyn. (Pat). „Morning Post“ donosi z Waszyngtonu, że ani Harding ani Stany Zjednoczone nie przygotowują żadnego planu, który miałby na celu przyjście z pomocą Europie. Ameryka nie przeprowadza rokowań z żadnem państwem. Stany Zjednoczone nie będą łączyły sprawy odszkodowań niemieckich ze sprawą długów amerykańskich i nie zgodzą się na anulowanie lub wprowadzenie jakichkolwiek zmian w sprawie spłaty długów.

Londyn. (Pat). Z Waszyngtonu donoszą, że na konferencyi prasowej, która odbyła się w sobotę w dep. Stanu przedstawiciel rządu nazwał nieuzasadnionymi pogłoski o mającej nastąpić wkrótce akcyi Stanów Zjednoczonych w kierunku niesienia pomocy finansowej krajom europejskim. Przestrzegał on przed skutkami jakieby mogły nastąpić dla krajów europejskich gdyby prasa europejska w dalszym ciągu pogłoski takie rozpowszechniała.

—

Z życia żydowskiego.

Litwini proponują Żydom portfele ministeryalne.

Kowno. 19. 12. (AW). Od czasu opuszczenia przez posłów żydowskich Sejmu litewskiego nieprzejednane stanowisko wobec rządu nie uległo w niczem zmianie. Dla złagodzenia konfliktu proponowano im objęcie tek ministerstwa finansów, handlu i przemysłu. Żydzi jednak odpowiedzieli na tę propozycyę stanowczo odmownie.

Nowy dwutygodnik w Palestynie. Z dniem 1. stycznia 1923 r. poczyna wychodzić w Palestynie dwutygodnik p. t. „Mischar Vetaasia“ poświęcony sprawom handlu i przemysłu. (Ziko)

Gospodarstwo wodne w Palestynie W „Deutsche Allgemeine Zeitung“ ukazał się długi artykuł v. Würthenana, omawiający widoki elektryfikacyi w Palestynie przez dobre wykorzystanie sił wodnych kraju. Von Wärthenau wskazuje na to, że do robót elektryfikacyjnych należy bezwzględnie użyć zdolnych europejskich sił roboczych, gdyż praca apatycznych i leniwych mieszańców palestyńskich nie przyniesie owoców.

Minister holenders i o syonizmie. Z okazyi wyświetlenia znanego filmu palestyńskiego w Hadze obecny na sali holenderski minister oświaty dr. Visser oświadczył co następuje: Wyrażonemu życzeniu bym zabrał głos jako członek rządu, chętnie daję posłuch, gdyż uważam ruch syonistyczny jako jeden z najpiękniejszych wynurzeń prawdziwego uczucia narodowego. W dalszem swem przemówieniu wspomniał minister o swej podróży odbytej przed 20 laty do Palestyny i wyraził nadzieję że Żydzi całego świata popierać będą syonizm i fundusz narodowy, gdyż w syonizmie przebija się prawdziwa miłość ojczyzny.

Żydowskie studyum teatralne w Kownie. Żydowskie studyum teatralne w Kownie, istniejące rok czasu, osiągnęło już znaczne rezultaty. Pracą kierują wykwalifikowani nauczyciele według najnowszych prądów w sztuce teatralnej.

Żydowscy nauczyciele w szkołach miejskich we Wiedniu. Wskutek starań gminy żydowskiej we Wiedniu przyjęto ostatnio znowu 14 nauczycieli żydowskich do szkół miejskich i do szkół państwowych.

Z Palestyny. Syonistyczna Egzekutywa w Palestynie obliczyła, iż Żydzi posiadają obecnie w Palestynie 777 tysięcy hektarów ziemi, z których połowa leży jeszcze odłogiem.

Prof. Einstein nadesłał gimnazyum żydowskiemu „Heroliah“ w Jaffie wszystkie swoje dzieła.

W przeciągu miesięcy sierpień-październik założono w Palestynie 65 nowych szkół rządowych dla Arabów.

Dzielnica jemeńcka w Rischon Lecion. Niedawno odbyło się bardzo uroczyste otwarcie nowo wybudowanej dzielnicy Jemenitów obok Riszon Lecion pod nazwą „Szuwath-Cion“. Na rozbudowę jeszcze bardzo skromnej dzielnicy ofiarował zarząd winnic w R. Lecion 300 funtów zaś Ż. F. N. udzielił większej pożyczki. Wszystkie przemówienia i listy oraz telegramy związane z uroczystością dały zgodny wyraz radości, że prześladowanym przez tyle lat Jemenitom udało się uzyskać spokojny kąt.

Pamięci Prez. Narutowicza

Lwów 19. grudnia.

Dziś o godz. 1 w południe zebrała się Rada miejska, by oddać hołd cieniom tragiczn. zmarłego pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej śp. Narutowicza. Posiedzenie przy nader licznym komplecie otworzył prezydent Neuman poczem wygłosił żałobne przemówienie. Mowca potępił mord dokonany na osobie najwyższego dostojnika państwa i skreślił zasługi zmarłego. Prezydyum miasta wysłało telegram kondolencyjny i zarządziło wywieszenie czarnych flag na wszystkich budynkach miejskich. Na znak żałoby posiedzenie zamknięto. Przemówienia prez. Neumana wysłuchali radni stojąco.

* * *

— **W środę dnia 20.** grudnia br. o godzinie 9·30 przed południem odbędzie się w gminnej synagodze postępowej ul. Żółkiewska) żałobne nabożeństwo za spokój duszy tragicznie zmarłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej śp. Gabryela Narutowicza, — dla młodzieży szkolnej.

Zgon prof. Ben-Jehuda.

Jerozolima. 17. 12. (Ż.B.K.) Redaktor dziennika „Doar Hajom“ Ben Jehuda zmarł nagle.

Zmarły był jednym z najbardziej zasłużonych działaczy na polu odbudowy narodowej siedziby żydowskiej. Imię jego jest niezatartemi zgłoskami zapisane na niwie piśmiennictwa hebrajskiego; obok pracy publicystycznej, której był Ben Jehuda jednym z Koryfeuszy, redagował on na wielką skalę zamierzoną encyklopedyę hebrajską.

Jako jeden z najwybitniejszych znawców filologii hebrajskiej zaproszony on został przed wojną przez uniwersytet w Madrycie na katedrę semitologii.

Brał także czynny udział w życiu politycznem i grał w polityce palestyńskiej wybitną rolę.

—o—

Akcya szek.owa za rok 5683.

Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej dla Galicyi Wschodniej komunikuje:

1) Dziś właśnie nadeszły bloki szeklowe na rok 5683 i zostaną w tych dniach rozesłane. Należy przeto natychmiast poczynić wszelkie przygotowania do akcyi szeklowej i ustanowić komisye szeklowe pod przewodnictwem odpowiedzialnego wobec Egzekutywy komisarza szeklowego, który szekle natychmiast po ich nadejściu do komitetu lokalnego ma odebrać i do akcyi przystąpić.

2) Zwracamy uwagę komitetów lokalnych i ogółu syonistów, że w roku bieżącym szekle organizacyi krajowej (syonistyczne) mają kolor niebieski, szekle federacyi Mizrachi i „Hitachduth" mają inne kolory. Należy przeto przy nabywaniu szekla zwracać uwagę na jego kolor, by każdy kupił taki szekel jaki odpowiada jego przekonaniu.

3) Cena szekla wynosi w tym roku 500 mp. Równocześnie ze szeklem ma być pobrany możliwie od wszystkich szeklowców podatek partyjny w wysokości odpowiadającej zamożności płatnika najmniej jednak w kwocie 500 mp.

Płatnicy podatku partyjnego a to zarówno szeklowcy syoniści jak i szeklowcy hitachduthowi otrzymują jako potwierdzenie jednolity kwit z bloków wydanych przez egzekutywę tak jak w roku ubiegłym. Wysyłka bloków podatku partyjnego nastąpi również w najbliższych dniach.

Zwracamy uwagę, że uiszczenie szekla jest warunkiem uzyskania prawa wyborczego na kongres, zaś uiszczenie szekla i podatku partyjnego warunkiem uzyskania czynnego i biernego prawa wyborczego na konferencyę krajową. Ze względu na odbyć się mający w tym roku kongres oraz na konieczność zwołania w ciągu tego roku konferencyi krajowej — akcya szeklowa i podatku partyjnego nabiera dla organizacyi naszej szczególnego znaczenia.

Rozprawa przeciw komunistom.

W ostatnich dniach w toku rozprawy zgłosili obrońcy szereg wniosków na powołanie nowych świadków odwodowych. Z drugiej strony prokurator wniósł również na powołanie nowych świadków dowodowych. Wszystkim tym wnioskom sąd odmówił natomiast uwzględnił wniosek adwokata Greka dotyczący odczytania świadectwa moralności wystawionego osk. Meszarosowi przez technikę budapeszteńską, dalej postanowiono odczytać relacyę policyi wiedeńskiej o zwinięciu pisma „Świt" w styczniu 1921 roku, redagowanego w Wiedniu w swoim czasie przez osk. Langiera. W myśl wniosku dra Duracza postanowił trybunał załączyć do aktów rozprawy przedłożone przezeń dokumenta ilustrujące działalność konfidenta Leona Spiegla a mianowicie legitymacyę wystawioną na jego nazwisko przez defenzywę warszawską z podpisem naczelnika M. Snarskiego, jakoteż tak zwaną „morlę". Uwzględniono wniosek dalszy obrony, aby zażądać od sądu nadwórniańskiego, aktów, z których ma być wykazaną działalność konfidencka tegoż Spiegla. Ponadto trybunał wyraził swoją zgodę na odczytanie całego szeregu dokumentów dotyczących poszczególnych oskarzonych jakoteż broszury P. P. S.

Ze sportu.

Ż. K. S. „Hasmonea"

zawiadamia, wszystkich członków czynnych że aż do uzyskania własnej sali gimnastycznej, ćwiczenia salowe sekcyi piłki nożnej, lekko-atletycznej i zapaśniczej odbywać się będą w sali gimnastycznej przy ul. Ruskiej (gmach Dnistru): w poniedziałki i środy od godz. 8—9 wieczór, zaś w soboty od 4—6 popołudniu. Ćwiczenia odbywać się będą pod fachowem kierownictwem trainera. Wzywa się wszystkich do punktualnego jawienia się od środy tj. dnia 20. grudnia.

16. grudnia br. ukonstytuowało się Naczelnictwo Sportowe Klubu w następującym składzie:

Naczelnik sportowy: p. Szlesser.
Zast. Naczeln. sport.: p. Schargel, jun.
Kierownik sekcyi footbalowej: p. Schneider Aleks.
Kierownik sekcyi lekko-atletycznej: p. Beigel, senior.
Kierownik sekcyi zapaśniczej: p. Dr. Fleischer.
Sekretarz i kronikarz: p. Meller.

Utworzenie dalszych sekcyi odroczono aż do rozpoczęcia sezonu.

Tabela mistrzostw piłki nożnej w Austryi.

Rozgrywki o mistrzostwo piłki nożnej w Wiedniu zbliżają się ku końcowi. Poszczególne drużyny mają rozegrać co najwyżej po 2 3 gry. Zawody te mają dla finishu decydujące znaczenie, gdyż drużyny footbalowe zajmujące ostatnie trzy miejsca w tabeli wpadają do klasy drugiej, natomiast w ich miejsce wchodzą tylko dwie drużyny. Tabela przedstawia się obecnie następująco: Amatorzy 10 gier — 14 punktów, Admira 12 g. — 14 p., Rapid 10 g. — 14 p., Hertha 10 g. — 14 p., Sportklub 10 g — 10 p., Hakoah 11 g. — 10 p., Wacker 9 g. — 10 p., Vienna 8 g. — 8 p., Rudolfshügel 12 g. — 8 p., W. A. F. 9 g. — 8 p. Simmering 12 g. — 8 p., W. A. C 10 g. — 7 p. F. A. C. 9 g. — 5 p. Najgorsze szanse przejścia do klasy drugiej mają chwilowo licząc wedle straconych punktów: Rudolfs ühel 16 straconych p.. Simmering również tyle, W. A. C 13 p,

Tabela mistrzostw piłki nożnej na Węgrzech.

Rozgrywki sezonu jesiennego zakończone. Na pierwszem miejscu figuruje U. F. C. z 19 punktami, za nim kroczy dotychczasowy mistrz węgierski M. T. K. również tyle punktów lecz gorszy stosunek bramkowy, dalej F. T. C 15 p., Törekves 14 p., III. obwód 14 p., Vasas 12 p., żydowska drużyna Vivo atletikai klub 9 p., Kispesti 8 p., Zuglo 8 p., M. A. F. C. 7 p., B. T. C. 6 p., na ostatniem miejscu M. A. C. z jednym punktem.

Na tournee do Hiszpanii

wybiera się obecnie cały szereg drużyn węgierskich, austryackich, czeskich i niemieckich, by wykorzystać okres świąteczny dla rozegrania matchów z klubami hiszpańskimi. Do Hiszpanii wyjechały drużyny: wiedeńscy Amatorzy, czeskie Union Zizkov i Cechie Karla, budapeszteńska M. T. K.. I. F. C. Pforzheim.

—o—

NADESŁANE.

Wiedeńskie Auto-Lack
torby, nesesery i manicure
„NERPA" Specyalny magazyn wyrobów skórzanych i przyborów do podróży
Lwów, ul. Legionów l. 17
(Gmach Ziemskiego Banku Kredytowego).

Adwokat Dr. M. Raucher
prowadzi kancelaryę przy ul. Łyczakowskiej 38.

Toynbeehala
We czwartek 21. bm. o godz. 7·30 wieczorem w sali „JAD CHARUZIM" Bernsteina 11
Wieczór chanukowy
z programem muzykalno-wokalnym przy łaskawym współudziale pp. Dra M. Geyera jako mowcy i nadkantora B. Lwowicza.
Wstęp 1000 i 500 marek.
Bilety wcześniej do nabycia w Księgarni p. Siegla, pasaż Hausmana 8.

DOM MODLITWY przy ul. Berka Joselowicza „Bez-Zwi-Rab" złożył na rzecz głodnych Rosyan Mp. 22.000 w Admin. „Chwili". 12039

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Środa »Copelia«. Bilety zakupione na sobotę są ważne na to przedstawienie
Czwartek »Lohengrin« opera w 3 aktach R. Wagnera »premiera«, Bilety zakupione na wtorek ważne na to przedstawienie.
Piątek 22 b. m. Teatr zamknięty z powodu pogrzebu śp. Prezydenta Narutowicza.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Środa »Japonka«. Bilety z soboty ważne.
Czwartek »Słomiana wdówka«.
Piątek 22. b. m. Teatr zamknięty.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Środa »Jastrząb« premiera.
Czwartek »Jastrząb«,
Piątek 22. b. m. Teatr zamknięty.

—o—

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"
(Szaszkiewicza 5).

Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz. 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat Wł. Winniczenki.

TEATR LITER.-ART. „BAGATELA"
(ul. Rejtana).

1) »Gdybyście wiedzieli« farsa, 2) Kaminski, Mirski, Ordonówna, Bronowski, Osmo ska w swoich repertuarach, 3) »Jellinek« farsa

—o—

— **„Jastrząb" Croisseta** którego premiera odbędzie się dziś tj. w środę w Teatrze Małym należy do typu sztuk, zalatujących wprawdzie cokolwiek sensacyjnością tematu, zrobionych jednak z dużym smakiem artystycznym i sprawnością techniczną, Obok p. Rasińskiej i p. Zyteckiego wielkie pole do popisu będzie miał p. Brzeski Artysta rolę Renego grał doskonale na innej scenie i zdobył sobie zasłużone uznanie krytyki. P. Brzeski jeden z najzdolniejszych młodszych aktorów w tej dopiero roli będzie mógł w całym blasku okazać swe zdolności.

— **Premiera »Lohengrina«** zapowiada się doskonale genialne dzieło Wagnera ukaże się istotnie w całym przepychu kostyumowo dekoracyjnym, przygotowany pracowicie i z całym pietyzmem. Dla znawców i miłośników prawdziwego piękna premiera ta będzie świętem artystycznem.

— **Dziś środa o g. 730** wieczór chanukowy Żyd. T-wa gimn. **»DROR«** w sali Teatru ukrain. ul. Szaszkiewicza.

Na program złoży się:

1) przedmowa Dra Lesera sekr. org syońskiej;

2) śpiew: Herman Horner, art. teatru miejskiego;

3) gra na fortepianie: Drowa Korngut Sucherowa;

WYJĄTKOWO DLA WSZYSTKICH
PRZYBYWAJĄCYCH NA OKRES ŚWIĄTECZNY do Lwowa wyświetla „Kopernik" i „Pasaż" w środę (20), czwartek (21) i sobotę 22. b. m.)
OBIE SEKYE słynnego arcydzieła oryentalnego **„KISMET"**

JUŻ WYSZEDŁ
KALENDARZ
DZIENNIKA „CHWILA.
NA ROK 1923
5683|5684
DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY
= ZAWIERA PRACE: =
Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA
CENA EGZ. 1500 Mk.
Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

4) śpiew: Ada Janowska, art. teatru moskiewskiego;
5) recytacye p-na Münzerówna;
6) produkcye gimnastyczne.
Bilety do nabycia w firmie Aker i Blank (gmach Sprechera).

— **Senator Dr. M. Bienenstock** zaniemógł ciężko i nie może wskutek tego wziąć udziału w posiedzeniach Klubu i Senatu. Jak się dowiadujemy w stanie zdrowia chorego nastąpiło polepszenie i jest nadzieja, że Sen. Dr. M. Bienenstock będzie w najbliższej przyszłości mógł wrócić do obowiązków publicznych.

— **Zjazd pedagogów teatralnych.** Zwołany przez naczelną Radę Artystyczną w Warszawie I-szy Zjazd nauczycielstwa teatralnego w Polsce na dzień 19, 20 i 21 grudnia rb. został z przyczyn niezależnych od organizacyi odłożony na dni 9, 10 i 11 stycznia 1923 r.

— **Konfiskaty.** Skonfiskowany został Nr. 287 dziennika „Kurjer Lwowski" z dnia 20 grudnia br. za artykuł wstępny. Skonfiskowany został Nr. 286 „Dziennik Ludowy" z dnia 20 bm. za artykuł wstępny.

— **Dyrekcya kolei państwowych komunikuje:** Po usunięciu zasp śnieżnych podjęty został z dniem 17 grudnia br. ogólny ruch na linii Tarnopol-Zbaraż i Zbaraż-Łanowce.

— **Krakowska Dyrekcya kolei państwowych** ogłasza, że wprowadza z dn. 20. grudnia bieg bezpośrednich wagonów tranzytowych I., II. i III. kl. ze Lwowa przez Kraków-Dziedzice do Katowic przy pociągu nr. 204/712 oraz z powrotem przy pociągu nr. 725/203 z Katowic przez Dziedzice-Kraków do Lwowa.

— **Koncert Kirsanowej.** W sali Sokoła Zimorowicza 8 wystąpią 26 grudnia br. o godz. 8 wiecz. primabalerina p. Nina Kirsanowa i baletmistrz p. Aleksander Fortunato oraz tenor p. Michał Prawdzic i p. Mo zelewska z koncertem z którego część czystego dochodu ofiarują na sieroty wojenne. Przy fortepianie p. Karol Lewicki.

— **Dyrekcya Policyi wyjaśnia,** że wobec ustalenia dnia 23 tj. soboty jako dnia Wilii przedstawienia w teatrach, kinoteatrach, i wogóle wszelkie widowiska i koncerty mają być odwołane. Odbyć się one natomiast mogą w dniu następnym tj. 24. bm. w niedzielę.

— **Wydział Sekcyi włókienniczej** Lwowskiego Stowarzyszenia Kupców we Lwowie ul. Hetmańska 6 komunikuje:
Kupcy działu tekstylnego zechcą się zgłosić we własnym interesie w Sekretaryacie Stowarzyszenia dla podjęcia cennika codziennie w godzinach urzędowych.
12045

— **Izba Skarbowa komunikuje:** Siedziba Starostwa i Inspektoratu Skarb. w Lubaczowie. Wobec przeniesienia z dn. 1. stycznia 1923 siedziby urzędowej Starostwa dla powiatu cieszanowskiego z Cieszanowa do Lubaczowa, z równoczesną zmianą nazwy rzeczonego powiatu na powiat Lubaczowski, zostaje także siedziba urzędowa Inspektoratu Skarbowego dla wyżej wymienionego powiatu przeniesiona z tymsamym terminem z Cieszanowa do Lubaczowa, gdzie Inspektorat ten od czasu wojny światowej po czas ostatni faktycznie przebywał.

— **Centrala „Hechalucu" Lwów.** Centrala »Hechalucu« komunikuje: W niedzielę 31 grudnia br. o godz. 10 rano odbędzie się w sali „Ceirej-Jehuda" pas. Hausmana 5 Ip. doroczny zjazd wszystkich grup chalucowych z Galicyi Wschodniej. Porządek dzienny: 1) Zagajenie, 2) Sprawozdanie centrali, 3) Krótkie sprawozdania grup, 4) Dyskusia, 5) Nasza praca w przyszłości, 6) Wybór centrali, 7) Ewentualia. Wzywa się wszystkie grupy chalucowe do zwołania zgromadzeń plenarnych celem umówienia spraw zjazdu. Sprawozdania tych zgromadzeń oraz poda ia delegatów uprasza się nadesłać natychmiast do centrali „Hechalucu" Bernsteina 9 Ip.

— **Opłata gminna od biletów kinowych.** Rada miejska uchwałami z 7 i 14 grudnia 1922 r. postanowiła opłatę gminną na cele dobroczynności publicznej od biletów wstępu do kinoteatrów podwyższyć na 100 proc. Powyższe uchwały Rady miejskiej, podaje się niniejszem stosownie do przepisu par. 93 statutu król. stoł. m. Lwowa do powszechnej wiadomości z tem, że każdemu członkowi gminy wolno w ciągu dni ośmiu, od daty niniejszego obwieszczenia, wnieść do Magistratu odnoszące się do tego przedmiotu uwagi które przy zasięganiu wyższego zatwierdzenia będą przedłożone do decyzyi.

— **Aresztowania na Ukrainie.** Z Moskwy donoszą, że władze sowieckie na Ukrainie przeprowadziły liczne aresztowania w guberniach Mikołajewskiej, kremczuckiej i Jekaterynosławskiej. Uwięziono około 200 osób oskarzonych o należenie do organizacyi Petlurowców. Zdaniem prasy organizacye te zostały w ten sposób ostatecznie zlikwidowane.

— **Organizacya „Consul" w Austryi.** Prywatnie udało się zbadać, ze w Austryi utworzyła się organizacya »Consul« na wzór organizacyi »C« w Niemczech. Udało się także wydostać kopię sprawozdań z posiedzeń tej organizacyi. Z jednej takiej kopii wynika, że organizacya ta postanowiła usunąć 1548 austryackich Żydów, a m. i. barona Rotszylda. Sprawą tą zajęła się wiedeńska policya, która wszczęła dochodzenia.

—o—

— **Raut Koła opiekunek Żyd. Fund. Nar. we Lwowie,** zapowiedziany pierwotnie na 16 grudnia i odwołany z powodu tragicznej śmierci Prezydenta Państwa odbędzie się w czwartek dnia 28 bm. w sali „Jad Charuzim" o godz. 8 wieczór. Ponownych zaproszeń nie wysyła się. Zakupione bilety zatrzymują ważność.

— **Kółko amatorskie Tow. Haor we Lwowie** odegra w sobotę d. 23 grudnia o godz. 3 popoł. w sali ukraińskiego teatru im. Szaszkiewicza Chasie di Jisojme, dramat w 4 aktach J. Gordina. Czysty dochód na cele oświatowe. Bilety do nabycia w księgarni N. Segla, pasaż Hausmana, w handlu Diana Gottlieb, Krakowska 27, a w dniu przedstawienia przy kasie teatru od godz. 9 rano.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie

Ogłoszenie o wymiarze procentowego podatku w V. dzielnicy (śródmieściu) m. Lwowa.

Przewodniczący komisyi miejscowej do spraw podatku przemysłowego przy Administracyi Podatków we Lwowie dla V. dzielnicy Śródmieście podaje na zasadzie art. 111 ustawy o państw. podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 17 z roku 1922 poz. 140) do publicznej wiadomości, że dnia 15 grudnia 1922 roku zostaną rozesłane nakazy płatnicze podatku procentowego od zysku na rok 1922 od przedsiębiorstw nieobowiązanych do składania sprawozdań publicznych, osobistych zajęć przemysłowych i samodzielnych wolnych zajęć zawodowych.

Przeciw ustalonym sumom zysków, względnie zarobków, jak również wymierzonym kwotom podatku, mogą płatnicy na podstawie postanowienia art. 112 wyżej powołanej ustawy tudzież paragr. 37 rozp. Ministra Skarbu z dn. 30 stycznia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 z roku 1922 poz. 151), wnosić reklamacye do Komisyi miejscowej do spraw podatku przemysłowego przy Administracyi Podatków, w terminie najpóźniej do dnia 15. stycznia 1923 roku.

W tym samym terminie mają być zapłacone wymierzone kwoty podatku procentowego od zysku, gdyż wniesienie reklamacyi nie uchyla w myśl art. 118 powołanej ustawy obowiązku uiszczenia podatku w oznaczonym wyżej terminie.

Podatek nie zapłacony w tym terminie będzie przymusowo ściągnięty z doliczeniem odsetek za zwłokę.

Rozporządzenie dotyczące regulacyi handlu i ceł w Czechosłowacyi.

Od dnia 27. listopada br. począwszy opłata celna od lepszych gatunków jarzyn importowanych do Czechosłowacyi została podwyższona z pół proc. na 3 proc. fakturowej ceny.

Czeskie Ministerstwo Handlu pozwoliło na wywóz wzorów towarowych tekstylnych do wagi 5 kg bez zezwolenia i bez opłat.

Stała Wystawa polska w Londynie.

Polskie Tow. Wystaw Ruchomych w Warszawie, Elektoralna 2 przystępuje do zorganizowania stałej wystawy polskiej w Londynie. Zakłady przemysłowe, któreby reflektowały na wzięcie udziału w powyższej wystawie, zechcą się porozumieć bezpośrednio z Tow. Polskie Wystawy Ruchome.

Eksport skórek gęsich z Polski.

Do Biura Radcy Handlowego w Paryżu zwrócił się p. Gaston Alexandre, 21, rue d'Hauteville, w Paryżu, z prośbą o poinformowanie go czy w Polsce istnieją możliwości nabycia gęsiej skórki, niezbędnej do pasmanteryi. P. Gaston Alexandre pragnąłby nabywać ją w większych ilość-

ciach na początek 2000 tuzinów. P. Gaston Alexandre gotów jest przedsięwziąć podróż do Polski by udzielić na miejscu instrukcyi co do sposobu zabijania gęsi (zarzynanie na grzbiecie, by ochronić skórkę brzuszną, jako najcenniejszą część, zachowania puchu przy skórce etc.). P. Gaston Alexandre prosi również o informacye co do puchu gęsiego. Firmy, któreby mogły dostarczyć poszukiwanych skórek, zechcą podać adresy Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Ruchoma wystawa przemysłu polskiego w Rumunii.

Celem silniejszego wprowadzenia wyrobów polskich na rynki rumuńskie projektuje Zarząd „Targów Wschodnich" we Lwowie urządzenie ruchomej wystawy wzorów i próbek przemysłu polskiego w głównych centrach handlowych w Rumunii. W projekcie jest pokaz wzorków i próbek w Bukareszcie, Czerniowcach, Braile, Gałacu i Kiszyniewie. Kolejny objazd tych miast ma się rozpocząć w drugiej połowie lutego względnie z początkiem marca 1923 roku a przygotowania celem odpowiedniego pomieszczenia wystawy są już w toku.

Ze względu na korzystną obecnie konjunkturę na rynku rumuńskim chwila teraźniejsza jest szczególnie odpowiednia dla projektowanego przedsięwzięcia. Poważnym firmom naszym na eksport pracującym da ono dogodną sposobność do należytego wyzyskania licznych momentów sprzyjających obecnie nawiązaniu trwałych stosunków z odbiorcami rumuńskimi. Kierownictwo wystawy spoczywać będzie w ręku specyalnego delegata „Targów Wschodnich", który reprezentować będzie zarazem wszystkie uczestniczące firmy w których imieniu będzie mógł zająć się przyjmowaniem konkretnych zleceń odbiorców.

Stosunki gospodarcze polsko-francuskie.

Na posiedzeniu Izby Handlowej i Przemysłowej Francusko-Polskiej w Paryżu, które odbyło się z końcem listopada pod przewodnictwem senatora i ambasadora francuskiego p. M. J. Noulensa w obecności Radcy Stanu p. Alberta Tirmana, prezesa ekonomicznej misyi francuskiej do Polski, omawiano między innemi środki praktyczne, jakie podjąć należy celem wzmożenia stosunków polsko-francuskich na polu gospodarczem, ratyfikacyę francusko-polskiego ekonomicznego i przedwojenne wierzytelności francuskie w Polsce.

W dyskusyi, w której wzięło udział wielu z obecnych członków Izby przedstawił p. Franciszek Doleżal, radca handlowy Poselstwa polskiego w Paryżu, całokształt obecnej sytuacyi ekonomicznej i finansowej Polski, p. Etienne Taris zaś zdał sprawę z organizacyi Sekcyi francuskiej w II „Targach Wschodnich", której był dyrektorem i z rezultatów jakie odniosła. P. Albert Tirman zreasumował wreszcie wyniki podróży Misyi ekonomicznej do Polski. W dyskusyi wyłoniła się kwestya udziału francuskich wystawców w następnych „Targach Wschodnich" w roku 1923, przyczem uważano za stosowne celem dokładnego jej zbadania wejść w porozumienie z Komitetem Państwowym Radców handlu zagranicznego Francyi, Izba handlowa Francusko-Polska popiera projekt udziału Francyi w Targach z całą życzliwością. Prezydent Noulens zawiadomił wreszcie zebranych że zaproponował ministrowi spraw zewnętrznych, jako prezydentowi tegoż Komitetu Państwowego, zaproszenie na marzec 1923 roku misyi przemysłowców kupców i finansistów polskich do zwiedzenia najważniejszych centrów przemysłowych Francyi i głównych środowisk francuskiej Afryki północnej.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 19 grudnia 1922.

Na targu akcyi większe obroty tylko w Ojkosach po 23.000, 22.750, 23.000 i 23.500, pozatem skromne transakcye w Chodorowie po 26.750, 26.500, w Nafcie po 4.300, 4.250, w Ćmielowie po 10.000, 10,500, w nieef. po 8.000, 8.190, w Zieleniewskim po 17.000, 17.250, w Pezecie po 2.900, 2.850, w Rakszawie po 16.000, w Sierszy elek. po 2.100, 2.050, w Z. B. K. po 2.000, 2.300, w Pow. Banku Kred. po 550, w Banku Hip. po 1.900. i 2.000.

Na targu pieniężnym Praga i Berlin snacznie słabsze. Kursa dewiz zachodnich bez zmiany.

Za Pragę płacono 535, 540, 532, za Berlin 2.70, 2.62, za Wiedeń 28, 27·5, za Paryż 1.300, za Holandyę 7275, za Zurych 3.475, 3.485, za kor. czeskie 530, za dolary 18.00. 17.800 za Londyn 86.000, za Bruksele 1.225, 1.200.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 19 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 18300—18400, kanad 18200—00000, mar. niem. 2·60—0·00, leje 106·00—000·00, fr. franc. 1350—0000, fr. szwajc. 3500—3500 kor. czeskie 225.00—000·00, funty szterl. 84000—00000, liry włoskie 860—000 Wiedeń 28—00, rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3700—0000, guldeny holenderskie 7200—0000, fr. belg. 1325—0000, Berlin 2·60—0·00, Praga 530·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 27·00—00 00.

Złoto rubl. 00000.

Tendencya ustalona

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 19. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900–2100, Impex 400 500, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 475—525, Zieleniewski 16500 17500, Parowozy 6000— 7000, Trzebinia fabryka maszyn 8000 — 8500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800–2300 Polska Nafta 4000—5000, Siersza el. I-III. 2300-2700, Oikos 22000--25000, Pezet 3000 3500, Trzebinia tł. 9000—10000, Krakus 4000—4500, Ćmielów 10000— 4·000 Górka 25000—28000, Siersza 18000—20000 T. P. G. 16500—17500, Chodorów 25000 27000, Pocisk 2800—3300

Dolary amerykańskie 18000—19000, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1325 1425 franki szwajcarskie 0000—0 00 franki belgijskie 0000·00 funty szterlingi 00000—00000. marki niem. 2·45— 2·75. kor. austr. 0·26 0·28 korony czechosł. 510·-540·00, liry włoskie 925—975, leje rum. 000·00– 000·00 korony węgierskie 0·00–0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 0000·—0000.

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03¼—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 19 bm. Berlin 0·07⅜. Praga 15·10— Nowy Jork 527·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅜ Bukareszt 3.00, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·95, Zagrzeb 1·45, Warszawa 0·03¼ Paryż 39 20 Londyn 24·48, Holandya 210·65, Sofia 4·00.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 19. bm. Berlin 0·07⅜, Holandya 210·¾ Nowy Jork 527·25, Londyn 24·50, Paryż 39·00, Medyolan 26·95, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 15·07, Budapeszt 0·22⅜, Zagrzeb 1·45, Bukareszt, 3 00 Warszawa 0·03¼ Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 4·00.

—o—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 19. bm.:

Renta majowa 1200·00, austr. renta koronowa 800, węgierska renta koronowa 9,000, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 2500·00 Anglobank 86·000 Bankverein 33100 Bodenkreditanstalt 68.000, Kreditanstalt 42,800, Bank depozytowy 14000 Laenderbank 18100, Merkury 22500 Unionbank 46500·—, Ziwnosteńska bánka 712.000 Kolej półn. 10,500·000 Kolej południowa 196000 Alpiny 345·000, Berg- und Huetten 2,400.000 Krupp 360.000 Poldihütte 622 000, Prager Eisen 1,325.000, Rima 336 000, Skoda 000·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 550.000 Fanto 1,000.000·— Galicia 8,3 0.000 Schodnica 1,075.000 Gal. Karpaty 1,550·000—, Koleje austryackie 860·000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 632000·— Kolej Lwów-Czern. 338·000, Bank obrotowy 23500.

—o—

NADESŁANE.

Jakób Grebel — Jeta Gimpel
Bóbrka — Chodorów
zaręczeni w grudniu 1922.

Z okazyi zaręczyn Jakóba Segala z Panną Silberschützówną serdecznie gratuluje Oskar Bleich.

Z okazyi zaręczyn naszego brata Samuela z p. Salą Bindel gratulują najserdeczniej Ignacy i Rachela Berger.

Z okazyi zaręczyn p. Rózi Bochnerównej z Lwowa z p. Lewinem z Kamionki Str. gratulują serdecznie i życzą dużo szczęścia Abrahamie Mandlowie.

Schewe Silberschütz — Jakób Segal
Złoczów — Jezierna
zaręczeni w grudniu 1922.

Mania Freitag — Długacz Ozyasz
Lwów — Strusów
zaręczeni w grudniu.

Towach Markscheid - Jizchok Tenenbaum
Horodenka — Tarnopol
zaślubieni w Palestynie w grudniu 1922.

Z okazyi zaręczyn naszego współpracownika sekcyi dramatycznej p. Eisiga Blondera z panną S. Schnee jasnej przyszłości i Maseltow życzy
Sekcya dramatyczna »Hatchijah« w Sokalu.

DROBNE OGŁOSZENIA

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Maszyna wodna sadowej i cylindry do sprzedania. Inform. Dawid Winterfeld, Trembowla.

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

Połowę kamienicy jednopiątrowej do sprzedania. Wiadomość Lachs Ska malarska, Ruska 8.

Lampa stojąca 1.75 centymetrów, wysoka, salonowa z bronzu okazyjnie sprzeda E. Hausmann, Pasaż Hausmana 6. 12145

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Przy ul. Kazimierzowskiej 14, różne parcele i magazyny do wynajęcia. Wiadom. ul. Halicka, II. p. u gosp. tylko do 10-tej rano. 11226

Technik poszukuje pokoju z wikt. em. Zgłoszenia do Adm. pod »Do re wynajmienia«. 12038

Przy inteligentnej rodzinie poszukuje panna biurowa pokoju, ewentualnie z wik em. Zgłoszenia do Adm. »Chwili« pod »sumienna«. 12 5

MAŁŻENSTWA.

Sadzhen mający przystęp do lepszych sfer poszukiwany. Zgłoszenia pod »Kupcowa« do Administracyi 12049

POMOC LEKARSKA.

Dr. Regina Reichenstein = Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8 9 i od 2—4 pl. Halicki 7 nad kawiar. Centr.)

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

WOLNE POSADY.

Poszukuje rutynowane, panny do dzieci. Wiadomość ul. Potockiego 3, parter. 1192

Panna pisząca biegle maszynę i władająca poprawnie językiem niemieckim, zostanie zaraz na godziny popołudniowe przyjętą. Oferty pod »Comerz« do Biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21.

Kupiec lat 30 zupełnie zaufany poszukuje jakiegokolwiekbądź zatrudnienia (branża obojętna) jako inkasent, kasyer lub t. p. może zastąpić buchaltera złoży poważną kaucyę Zgłoszenia pod „Kupiec“ do Biura ogłoszeń Scherera, Pasaż Hausmana. 12050

Człowieka do pomocy magazyniera poszukuje Piekarnia Narodowa Zamarstynów, Lwowska 20.

Buchalter samodzielny natychmiast poszukiwany, z branży spedycyjnej mają pierwszeństwo. Zgłoszenia do Adm. pod »Spedytor« 12046

Rutynowaną mundantkę piszącą biegle na maszynie system »Underwood« poszukuje kancelarya adwokacka Dra Rabinera Kopernika 10. Zgłoszenia po 7 wieczorem. 12044

INTERESA HANDLOWE.

Poszukuję wspólniczki z 2 lub 3-ch pokojowem mieszkaniem celem założenia salonu krawieckiego. Zgłoszenia pod »Berno« do Administracyi.

Z wkładem 10 milionów marek przystąpię do spółki technicznej, handlowej lub fabryki. — Zgłoszenia do Administracyi pod »Inżynier«. 11205

Obejmę zastępstwo poważnych firm z działu spożywczego, łaskawe zgłoszenia do Adm. »Chwili« pod »Ustosunkowany«. 12035

ROŻNE.

Zakład robót ręcznych T. Willer i W. Faal, Zyblikiewicza 37, parter. 14951

Bandażysta Polaczek, Sambor. Illustrowane cenniki darmo. 1029

Do publicznej wiadomości.

Wszystkim Żydom, podaję do wiadomości, że handlarz walutą niejaki EDMUND FRUCHTER, rzekomo syonista nie tylko targnął się na mnie, ale chcąc mię zdepopularyzować w oczach przechodniów do których zwróciłem się o pomoc wykrzykiwał: ty cybuchu, ty Żydzie, ty parszywy syonisto. Udając się równocześnie na drogę karną sądową podaję to niesłychane postępowanie Żyda do wiadomośc ogółu. Fränkel Saul. 11212

POSAD POSZUKUJĄ.

WSZELKĄ CENĘ płaci Dr. praw z wykształceniem kupieckiem teoretycznem i praktycznem za wyrobienie posady w przedsiębiorstwie bankowem, naftowem lub wielkiem przemysłowem. Zgłoszenia pod »Popłatne« do Administracyi. 12041

Ogłoszenia.

Bogaty wybór pomników granitowych, marmurowych, tarnopolskich i trembowlskich i t. p. poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów, PILICHOWSKA 14 11561

Latarki elektryczne, baterye, żarówki zapasowe, hurtownie i detalicznie poleca **Jakób Rosenmann** LWÓW AKADEMICKA 26

Kupuję stare hebraj. książki
płacę najwyższe ceny. Księgarnia
Margulies, Lwów, Kazimierzowska 35.

KUPUJĘ WIERZYTELNOŚCI
i roszczenia rzeczowe wyprocesowane lub nie.
1198 Zgłoszenia pod »B. B.« do biura ogłoszeń »Małopolska Reklama« Lwów, Kopernika 16.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ
WATELINY
Fabryki Sp. Akc. „TRYKOT“ w Łodzi
PNIOWER i SKA
LWÓW, UL. ORMIAŃSKA 2, I. PIĘTRO
HURT i DETAL. Ceny fabryczne.

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych
poleca po najtańszych cenach firma
Malwina Immerglück, Lwów, Jagiellońska 17. 11606

Firanki — Kapy na łóżka
Portyery — Materye meblowe
Chodniki — Story do okien
Dywany — Karnisze mosiężne
Linoleum — Ceraty
Tapety — Narzuty na otomany
poleca w największym wyborze 1186
E. Kiczales i A. Margulies
LWÓW, SYKSTUSKA L. 18.

Maszyny do szycia wszelkich systemów, części składowe do tychże, latarki karbitowe, karbit, latarki kieszonkowe.
BAIERYE, ŁYŻWY
poleca hurtownie i detalicznie
A. Frierfeld, Lwów, Jagiellońska 9.

Likiery i wódki najprzedniejsze
jedynie u firmy 11823
„POLONIA“
Zrzeszenia fabrykantów likierów i wódek
WE LWOWIE, RYNEK L. 3.
Zamówienie wagonowo uskutecznia się w 24 godzinach. — Dla współdzielni i Kółek Rolniczych stosowny rabat.

Łóżka składane z matracami. Łóżka żelazne. Łóżeczka dziecinne. Materace włosienne, Otomany, Kanapki do rozkładania. Krzesła gięte. Karnisze metalowe oraz Meble wszelkiej jakości poleca Magazyn Mebli STEIL i SIÓŁKA — Lwów Kazimierzowska 28

Do składu tekstylnego
poszukuję bardzo zdolnego starszego subjekta, jakoteż młodego buchaltera. Reflektuję na pierwszorzędne siły. Posada do objęcia natychmiast.
Zgłosić się między 2—3 EHRLICH, — WAGOWA 1. —

Buchaltera bilansisty
pierwszorzędnej siły do natychmiastowego wstąpienia poszukuje się. — Oferty przesyłać pod „Pierwszorzędny“ do Biura dzienników Buchstaba, ulica Legionów 21. 11209

OBUWIE różnego rodzaju u firmy
Kruman i Fruchter
RYNEK 29 w pasażu Andriolego.

Skórki zajęcze i króliczе
kupują we wszelkich ilościach zarówno od producentów, jak też od handlarzy, najchętniej we większych partyach POLSKO - HOLENDERSKIE ZAKŁADY dla wyrobu materyału na kapelusze
Bielsko, skrzynka poczt. 25.

»GRAFIKA« Marek Seide
Lwów, ul. Kołłątaja 5 (w podwórzu). 11793
posiada zawsze na składzie:
PAPIERY WSZELKIEGO RODZAJU i FORMATU
PRZYBORY DRUKARSKIE: Regały, szufle, wierszowniki i t. p.
MASZYNY DRUKARSKIE, masy do wałków, farby drukarskie i t. p.
Zastępstwo na Polskę odlewni czcionek i linii mosiężnych POPELBAUMA we WIEDNIU.
Zastępstwo na wschodnią Małopolskę fabryki przyborów drukarskich T. Kaldyka i Ska w Poznaniu

„SAROTTI“
Ska Akc. w GDANSKU
dla fabrykacyi znanej światowej marki **czekolady, desertow, pralinezy** zawiadamia niniejszem, że oddała
GENERALNE ZASTĘPSTWO
p. Oswaldowi Scharglowi
we Lwowie, ul. Sykstuska 31
do którego wszelkie korespondencye i zamówienia mają być skierowane.

WOLNE POSADY.

Panna pisząca biegle na maszynie i obznajomiona z buchalteryą jakoteż praktykant do biura elektrotechnicznego poszukiwani. Oferty pod »Elektra« do Biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 11210

Fabryka bielizny »Samerb« ul. Słowackiego 16. poszukuje pierwszorzędnej przykrawaczki oraz zdolnej szwaczki. Zgłoszenia tamże między 2—3 1051

Inserujcie W CHWILI

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1362 Lwów, piątek 22. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

Cena egzemplarza 150 Mk.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3780 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr. 600 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200.000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Stanisław Wojciechowski.

Spuściznę po ofierze straszliwego mordu: po pierwszym Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej objął Stanisław Wojciechowski, przyjaciel i druh Józefa Piłsudskiego, wieloletni współpracownik jego na niwie uświadomienia ludu polskiego i organizowania go do walki z caratem, człowiek któryprzekonaniami swemi tkwił głęboko w walce najbardziej upośledzonych warstw o wyzwolenie narodowe i społeczne. Po tragedyi sobotniej zapanowała wśród wszystkich niezaćmionych namiętnościami walk partyjnych umysłów jednomyślność co do tego,że dla uniknięcia wszystkiego, coby ujemnie wpłynąć mogło na osłabiony wewnętrznemi tarciami organizm państwowy wybór przyszłego prezydenta zapaść powinien jednogłośnie. W klubach stronnictw powinno się było dokonać obliczenie szans poszczególnych kandydatów, a ten, który zapowiada skupienie największej ilości głosów, miałby bez współzawodnictwa przejść przez głosowanie w Zgromadzeniu Narodowem. W ten sposób po obrazach szarpiącej walki, jaką dały poprzednie wybory i smutne ich następstwa, dałaby Polska światu obraz jedności, Zgromadzenie Narodowe złożyłoby dowód, że tendencya konsolidacyi góruje nad tendencyami rozbicia. Tak się nie stało. Narodowa demokracya wystąpiła z manifestacyjną choć przyznać trzeba ugodową kandydaturą prof. Morawskiego, przeciw któremu wybrany został natychmiast w pierwszem głosowaniu tym samym składem głosów, co śp. Prez. Gabryel Narutowicz — pan Stanisław Wojciechowski.

Wyborem St. Wojciechowskiego na prezydenta państwa zamknięty został najsmutniejszy okres historyi Rzeczpospolitej Polskiej i może przyszłość dopiero ustali, jak wielką zasługę około opanowania sytuacyi i uratowania państwa ponieśli ci właśnie przeciw którym najbardziej srożyła się agitacya prawicy. Jak donoszą z Warszawy pierwszy, który w obliczu tragicznego wydarzenia ujął inicyatywę w swe ręce był marszałek Piłsudski. Ku niemu zwróciły się bezradne zrazu czynniki o pomoc i jego dyskretna inicyatywa nie zawiodła. Jeżeli rany zadane organizmowi państwowemu prędko się zrosną, będzie to niewątpliwa zasługa jego dobrej ręki i pełnego odpowiedzialności współdziałania, tych wszystkich, którzy chcieliby widzieć Polskę potężnem a praworządnem państwem. Poseł wielkobrytyjski dał wyraz opinii, z której strony należy spodziewać się uzdrowienia stosunków Polski i jeżeli taktyka stronnictw pójdzie po tej samej ideologicznej linii po której poszła wybierając St. Wojciechowskiego — prezydentem — należy się spodziewać, że społeczeństwu polskiemu

Stanisław Wojciechowski Prezydentem.

Warszawa. (Pat.) Marszałek sejmu otworzył posiedzenie zgromadzenia narodowego punktualnie o godzinie 12·15. Po wyznaczeniu sekretarzy w osobach pp. Glogera i Niedbalskiego marszałek ogłosił minutową przerwę dla zgłoszenia kandydatów. Po przerwie zgłoszono dwie kandydatury, prezesa akademii umiejętności w Krakowie prof Kazimierza Morawskiego i byłego ministra spraw wewnętrznych Stanisława Wojciechowskiego. Przystąpiono do głosowania.

Warszawa. (Pat.) O godzinie 12·50 marszałek sejmu otworzył po przerwie posiedzenie zgromadzenia narodowego i polecił sekretarzom odczytać regulamin wyborów. Głosowało ogółem 535 członków, ważnych głosów oddano 519, nieważnych 16, absolutna większość 260. Otrzymali: Stanisław Wojciechowski 298 głosów, prof. Morawski 221 głosów. Wobec tego rezultatu marszałek zawiadomił zgromadzenie że prezydentem został wybrany p. Stanisław Wojciechowski. Przystąpiono do odczytywania protokołu urzędowego. Następnie oznajmił przewodniczący marszałek Rataj, że dzisiaj o godzinie 19-tej odbędzie się posiedzenie celem złożenia przysięgi przez prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, w razie zaś gdyby on wyboru nie przyjął, będą dokonane na tem posiedzeniu nowe wybory.

Warszawa. (Pat.) Po odbytem głosowaniu marszałek zarządził przerwę poczem nastąpiło ogłoszenie wyniku głosowania (podane już przez nas w depeszy południowej). Po oświadczeniu marszałka że zawiadomi p. Stanisława Wojciechowskiego o wybraniu go na prezydenta, nastąpiło odczytanie protokołu, zawierający między innymi listę posłów, którzy nie głosowali. Są to pp. Bednarczyk, Bienensztok, ks. Brandys, Dutczak, dr. Fiderkiewicz, ks. Gerszтański, Królikowski, Lizak, Łańcucki, Pankratz, Pryłucki, Saraniewski, Średniawa, Tabor, Toczek, Wojtacza, Załuski i Ziemięcki. Wobec tego, że nikt nie zabierał głosu, marszałek oświadczył, że protokół został przyjęty i zapowiedział, że następne posiedzenie odbędzie się dziś o godz. 19.

Warszawa. (Pat.) Po ukończeniu Zgromadzenia Narodowego marszałek Trąmpczyński i wicemarszałek Moraczewski w zastępstwie marszałka Rataja oraz prezydent ministrów Sikorski udali się do p. Wojciechowskiego, aby mu zakomunikować, że został wybrany prezydentem. P. Wojciechowski oświadczył, że jako karny obywatel wybór przyjmuje. O godz. 19. na Zgromadzeniu Narodowem nastąpi zaprzysiężenie prezydenta. Po złożeniu przysięgi umieszczona w pobliżu gmachu bateryа odda 25 strzałów.

Życiorys Nowego Prezydenta.

Stanisław Wojciechowski urodził się 15. marca 1869 w Kaliszu W tym mieście ukończył gimnazyum, potem wstąpił na uniwersytet warszawski, gdzie kontynuował studya matematyczno-przyrodnicze. W r. 1890 aresztowany został przez władze rosyjskie za udział w tajnych organizacyach młodzieży. Po uwolnieniu emigruje do Szwajcaryi i Paryża. W r. 1893 aresztowany na życzenie władz rosyjskich zmuszony następnie po opuszczenia Francyi udaje się do Londynu, skąd pod przebranem nazwizkiem wraca do kraju, gdzie zamieszkuje w Wilnie, biorąc udział w pracach PPS. W r. 1895 udaje się do Anglii skąd wraca do kraju i od r. 1906 zajmuje się propagandą ruchu współdzielczego przyczem zakłada tygodnik »Społem« Z chwilą zorganizowania związków Stowarzyszeń współdzielczych zostaje jego dyrektorem. Po wybuchu wojny organizuje sekcyę żywnościową Centralnego Komitetu Obywatelskiego w Warszawie. Jako delegat C. K. O. wyjeżdża do prowincyi wschodnich królestwa dla niesienia pomocy ludności. Następnie jest prezesem Rady naczelnej między partyjnego zjednoczenia stronnictw polskich. Z Rosyi wraca w r. 1918 do kraju zaś 16 stycznia 1919 obejmuje Min. spraw wewn. w gabinecie prez. Paderewskiego, gdzie był reprezentantem umiarkowanej lewicy. Na tem stanowisku wytrwał do roku 1920 i położył niezwykłe zasługi w organizacyi podstaw administracyi politycznej Rzplte. Później był prezesem Państwowej Komisyi Oszczędnościowej oraz wykładał teoryę kooperacyi w wyższej szkole handlowej w Warszawie (AW).

Zaprzysiężenie.

Warszawa. 20. (tel.) godz. 23·30 Dzisiejsze drugie Zgromadzenie Narodowe na którem dokonano zaprzysiężenia nowowybranego prezydenta nie miało tego uroczystego charakteru jak podczas zaprzysiężenia ś. p. prez. Narutowicza. Tylko przewodniczący Zgromadzenia Narodowego marszałek Rataj i członkowie Rządu jawili się w strojach uroczystych.

P. Wojciechowskiego oklaskiwali Piastowcy, Thugutowcy i Socyaliści, natomiast prawica, a także mniejszości narodowe zachowały się zupełnie spokojnie

Mimoto stwierdzić należy, że wybór p. Wojciechowskiego nastąpił jedynie dzięki poparciu posłów mniejszości narodowych którzy swojem stanowiskiem

spadną z oczu łuski i że w należytem świetle okaże mu się siejąca rozprężenie działalność narodowej demokracyi.

Jako min. spraw wewnętrznych okazywał St. Wojciechowski zrozumienie zabezpieczenia praw obywatelskich żydostwa chociaż w wielu sprawach jak np. w sprawie obcokrajowców zajmował stanowisko negatywne. Jako człowiek, który wyszedł z innego okresu dążeń narodowych nie przebił się jeszcze wówczas przez postulaty zupełnego równouprawnienia narodowościowego żydostwa. Mimo to z jego imieniem wiąże się wiele zarządzeń, który w najcięższych czasach żydostwa galicyjskiego niejednokrotnie łagodziły namiętności i przynosiły ulgę. Tradycya osobistych przejść, zacność oraz niewątpliwa dobra wola Prezydenta Wojciechowskiego są rękojmią, że w wszystkich wewnętrznych zagadnieniach państw kierować się będzie poczuciem sprawiedliwości, szczerej demokracyi i wskazaniami konstytucyi Rzeczpospolitej Polskiej.

Henryk Hescheles.

Orędzie Nowoobranego Prezydenta.

Warszawa. (Pat.) Prezydent Rzpltej podpisał w dniu 20 grudnia br. następujące orędzie: Polacy. Bogu Wszechmogącemu i tobie Narodzie polski ślubowałem ustawy konstytucyjnej przestrzegać i bronić, a dobru powszechnemu wiernie służyć. Poprzednik mój śp. Prezydent Rzpltej Gabryel Narutowicz poległ z ręki opętanej szałem nienawiści. Ponury cień padł na odradzające się państwo polskie, na moralne podstawy naszego życia zbiorowego. Nienawiść wytwarza niepokój, a nieład rujnuje życie rodzin i państwa. Rzeczpospolita swoją dostojność i moc czerpie przedewszystkiem z cnót i pracy swoich obywateli. Proszę Boga Wszechmogącego i ciebie Narodzie polski, abyśmy zdołali usunąć uczuć i czynów zło długoletniej niewoli i wojny, zgodnie wykonać testament naszych przodków, zbudować jedną niepodległą Rzeczpospolitą, silną miłością i pracą swych obywateli pod opieką praw przez nich ustanowionych. Wszyscy bez różnicy niech mają w pamięci słowa Adama Mickiewicza: „O ile polepszycie dusze wasze, o tyle polepszycie prawa wasze". Ślubujmy dawać w życiu publicznem wyraz utajonej tęsknoty do braterskiego współdziałania dla dobra wszystkich. Najpilniejszą potrzebą — to trwały rząd, silny zaufaniem Sejmu, i budżet, wypełniony podatkami obywateli. Żaden geniusz jednostki, żaden dyktator bez was i za was tego nie zrobi. Zrobić to może zgodny wysiłek narodu. W imieniu Rzeczypospolitej wołam do was obywatele: skłaniajcie się do zgody w sprawach dobra powszechnego. Ona jest pierwszym warunkiem wiernego wykonania ustawy konstytucyjnej, uzdrowienia życia konstytucyjnego i wychowania obywateli godnych imienia polskiego. — Warszawa 20 grudnia 1922. Prezydent Rzpltej Polskiej Stanisław Wojciechowski, prezydent Rady ministrów Wł. Sikorski.

•

Warszawa. (Pat.) Dziś o godz. 21 złożyli wizytę prezydentowi Rzpltej marszałek Sejmu Rataj i marszałek Senatu Trąmpczyński.

—o—

Warszawa. (Pat.) Jutro o godz. 5. popołudniu odbędzie się posiedzenie Rady ministrów.

—o—

pragnęli zaznaczyć, że idzie o jaknajrychlejsze uspokojenie kraju i uniknięcie dysonansów.

Warszawa. (Pat.) Dnia 20 bm. o godz. 18.30 szwadron przyboczny i lando reprezentacyjne Rzpltej przybyły do siedziby prezesa Rady ministrów, który pod eskortą szwadronu udał się do mieszkania elekta Stanisława Wojciechowskiego, przy ul. Smolnej 16. skąd towarzyszyli mu do gmachu Sejmu, do którego przybyli o godz. 19. Elekta przyjął u drzwi Sejmu dyrektor kancelaryi sejmowej i poprowadził go do pokoju marszałka. Po stwierdzeniu przez przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego, iż członkowie Zgromadzenia zajęli swoje miejsca, prezes Rady ministrów zaprowadził elekta na salę obrad. Elekt stanął przy stole na którym znajdował się krucyfiks i Konstytucya Rzpltej. Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego zapytał elekta, czy urząd prezydenta Rzpltej przyjmuje. Po otrzymaniu odpowiedzi twierdzącej, wezwał go do złożenia przysięgi. Nowo obrany prezydent Rzpltej podniósł dwa palce do góry, a trzymając lewą rękę na Konstytucyi Rzeczypospolitej, powtórzył słowa roty przysięgi za przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego. Po złożeniu przysięgi przewodniczący Zgromadzenia Narodowego stwierdził, że art. 59. konstytucyi stało się zadość, poczem nowo obrany prezydent Rzpltej opuścił salę w towarzystwie prezesa Rady ministrów. Zarówno przy wprowadzeniu elekta na salę obrad Zgromadzenia Narodowego, jak również podczas składania przysięgi i przy opuszczeniu sali, wszyscy bez wyjątku członkowie Zgromadzenia Narodowego stali na swoich miejscach. Po złożeniu przysięgi wzniesiono okrzyk: Niech żyje Prezydent Rzeczypospolitej. Na uroczystości obecni byli wszyscy członkowie gabinetu z gen. Sikorskim, prezydentem Rady ministrów, oraz korpus dyplomatyczny z msr. Lauri na czele. Obecni również byli wojskowi przedstawiciele misyi obcych i wyżsi urzędnicy państwowi, oraz licznie zgromadzona publiczność.

—o—

Delegaci Koła Żyd. u Nowego Prezydenta.

Warszawa. 20. XII (tel. g. 23·30) Natychmiast po wyborze prezydenta państwa udali się do p. Wojciechowskiego delegaci prezydyum Koła Żydowskiego pp. dr. Thon, dr. Reich i dr. Braude i złożyli nowemu prezydentowi serdeczne gratulacye.

—o—

Troskliwość marszałka Rataja..

Warszawa. 20. (tel.) godz. 23·30 W Kołach posłów żydowskich żywo omawianą jest interwencya p. Rataja u posła dr. Thona w tym kierunku, by skłonić posłów żydowskich do oddania białych kart k w czasie dzisiejszego wyboru prezydenta Rzpltej. Marszałek Rataj motywował swą interwencyę tem, że pragnie by przyszły prezydent uniknął zarzutu Chjeny, że jest żydowskim prezydentem.

Dr. Thon dał na tę propozycyę odpowiedź taką na jaką podobne propozycye zasług ją.

Posłowie żydowscy solidarnie poza jednym Pryłuckim głosowali na p. Wojciechowskiego.

—o—

„Gazeta Warszawska" o wyborze.

Warszawa. (Pat.) „Gazeta Warszawska" pisząc o dokonanym wyborze Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta Rzpltej Polskiej zaznacza: Jakkolwiek nie był on naszym kandydatem, przyznać musimy, że jestto człowiek poważny, mający niewątpliwie zasługi wobec społeczeństwa. W czasie wojny na emigracyi w Rosyi szedł on z obozem narodowym i był nawet prezesem Zjednoczenia międzypartyjnego w Rosyi. Jako człowiek prawy i polityk wytrawny, na stanowisku prezydenta Rzeczypospolitej będzie on reprezentantem całej Polski, nie zaś poszczególnych partyi.

Prezydent nie przyjął prośby o dymisyę gabinetu.

Warszawa. 20. PAT Po przyjęciu urzędowania przez Pana Prezydenta Rzpltej Polskiej, prezydent gabinetu gen Sikorski złożył panu prezydentowi prośbę o udzielenie dymisyi całemu gabinetowi. Pan Prezydent do prośby się nie przychylił.

—o—

Nowy okólnik min. Sikorskiego.

Minister spraw wewnętrznych wydał następujący okólnik do podległych mu władz.

Wobec ukonstytuowania się Sejmu i Senatu obowiązuje art. 2. konstytucyi w myśl którego organami władzy zwierzchniczej są Sejm i Senat, prezydent Rzpltej z podległym mu rządem. W związku z tem organa władzy zwierzchniczej a w szczególności osoba Prezydenta Rzpltej, jako przedstawiciela Państwa na zewnątrz i szefa władzy wykonawczej winne być otoczone specyalnym szacunkiem ze strony wszystkich obywateli Państwa. Wszelkie zatem wystąpienia, zmierzające do obniżenia ich autorytetu, winne spotkać z jak najenergiczniejszem przeciw działaniem ze strony władz powołanych opartem na odnośnych przepisach prawnych. Zwracając na powyższy szczegół uwagę Panów, polecam w razie stwierdzenia w druku wystąpień obniżających powagę, godność i autorytet organów władzy zwierzchniczej oraz w razie nieposzanowania władz państwowych kierować się odnośnymi postanowieniami zawartymi w ustawach karnych.

(—) Sikorski. (AW)

Po zgonie śp. prezydenta Narutowicza.

Warszawa. (Pat.) Jutro o godz. 11. rano zbiera się Sejm celem uczczenia pamięci tragicznie zmarłego prezydenta Rzeczypospolitej śp. Gabryela Narutowicza. W tymże samym celu zbierze się o godz. 12. Senat.

Warszawa 20. PAT Jutro o godz. 11 rano odbędzie się posiedzenie Sejmu dla uczczenia pamięcia śp. Prezydenta Narutowicza. Na posiedzeniu tem zjawi się rząd in corpore.

Warszawa. (Pat.) Pan marszałek Sejmu Maciej Rataj, sprawujący tymczasowo godność prezydenta Rzpltej, otrzymał od prezydenta Stanów Zjednoczonych Hardinga depeszę treści następującej: Głęboko oburzony pełnem zgrozy morderstwem, popełnionem na osobie prezydenta Rzpltej Polskiej Narutowicza, przesyłam dotkniętej żalem rodzinie Zmarłego oraz rządowi polskiemu w imieniu rządu i narodu Stanów Zjednoczonych wyrazy szczerego ubolewania oraz zapewnienie o mojej własnej głębokiej sympatyi. Podp.: Prezydent Stanów Zjednoczonych Harding.

Warszawa. (Pat.) „Ekspress" zamieszcza list zarządu związku oficerów rezerwistów, emerytów, weteranów i zarządu głównego związku inwalidów potępiający ostatnie wypadki i wzywający byłych wojskowych do zachowania spokoju i nie brania udziału w jakichkolwiek walkach partyjnych. Podpisani oświadczają, że do walk takich nie dopuszczą i przestrzegają tych, którzyby do walki podburzali.

Warszawa. (Pat.) „Gazeta poranna" podaje za pismami żargonowymi, że dokonano znowu wielu aresztowań wśród grup studentów.

Wiedeń. (Pat.) Wczoraj w kościele polskim na Rengweggasse odprawiono zostało uroczyste żałobne nabożeństwe za spokój duszy św. pamięci prezydenta Narutowicza.

Przed konferencyą krajową Hitachdutu.

W dniach 24 do 26 bm. obradować będzie we Lwowie konferencya krajowa Hitachdutu. Konferencya stała się dla nas w tej chwili koniecznością.

Chcemy wiedzieć ilu zwolenników mamy za sobą. Jestże prawdą, że wielka część społeczeństwa syońskiego jest w naszych szeregach, jestże prawdą, że pracująca młodzież żydowska gromadzi się dookoła sztandaru Hitachdutu. Dla nas jest konferencya krajowa przeglądem naszych sił. Chcemy wiedzieć z kim, dla kogo bój toczymy.

I jak z jednej strony, odpowiedzialni kierownicy chcą wiedzieć z kim w bój idą tak z drugiej strony muszą nasi towarzysze wiedzieć, o co bój się toczy. Cel, program muszą im jasno przyświecać. Konferencya krajowa ma być rozstrzygającym krokiem na drodze do poznania programu, poznania dróg i celów naszego ruchu. Ponadto: życie stawia nas wobec problemów, których sami rozwiązać nie chcemy. Zbyt wielką jest odpowiedzialność. Jakież znaczenie miałoby rozwiązanie, któreby nie znalazło należytego echa w szeregach naszych zwolenników? Nasze barki są za słabe, by mogły dźwigać całą odpowiedzialność. Wołamy towarzyszy z dala i z blizka, by wzięli na się część odpowiedzialności, odpowiedzialności przed moralnym imperatywem myśli Hitachdutowej, przed losem ruchu syońskiego i przyszłością ludu żydowskiego. Konferencya zastanowi się nad bilansem roku ostatniego. Są bilansy dwojakiego rodzaju: wewnętrzny i zewnętrzny. Bilans zewnętrzny to bilans powodzeń i zdobyczy. Bilans ten będzie aktywny: zdobyliśmy odpowiednie zastępstwo w egzekutywie, dostaliśmy na światowej konferencyi w Berlinie program, jakiś pewny grunt pod nogami, byliśmy współzwycięzcami przy wyborach, uzyskaliśmy własnych zastępców w sejmie i senacie.

Bilans wewnętrzny to bilans sumienia. W zgiełku dnia, w wirze walk nie mieliśmy czasu wglądnąć w siebie, zgłębić i rozszerzyć myśl Hitachdutową. Nie doszliśmy do rzeczywistej, czy to twórczej czy też wychowawczej pracy. Nasze siły były wiązane niepłodną walką w łonie organizacyi syońskiej.

Ulegliśmy. Zacietrzewienie frakcyjne nie miało zrozumienia dla naszych pobudek. Przepaść rozwarła się między nami a prawym odłamem organizacyi. Konferencya zastanowi się nad tem czy i w jaki sposób można tę przepaść usunąć.

Weszliśmy w lecie do egzekutywy syońskiej. Było rzeczą jasną, że wielka mniejszość organizacyi nie może być wykluczona z kierownictwa. I nie mogła się sama z współkierownictwa uchylić. Musiała przejąć część odpowiedzialności. Nie doceniono nadzwyczajnej trudności, jaka leżała w problemie, że w jednej i tej samej organizacyi występuje grupa jako jednolita wola, gdy podczas inni są niespojeni, zatomizowani. Nie widziano trudności, lub zamykano oczy, by jej nie dostrzedz.

Wkrótce potem wyjechaliśmy na konferencyę światową w Berlinie. W Berlinie zarysowuje się linia wypadkowa między tendencyami etycznemi z prawej, a postulatami klasowego socyalizmu z lewej strony. Rezultat konferencyi berlińskiej da się krótko ująć:

1) Hitachdut dąży do odbudowy Palestyny na zasadach socyalistycznych.

2) Hitachdut bierze na się pracę golusową.

3) Hitachdut odrzuca walkę klasową jako ekonomiczną i polityczną broń mas żydowskich i odkłada myśl wstąpienia do którejkolwiekbądź międzynarodówki. Program berliński ogranicza się do tych ogólnych zasad. O tyle jest on niezupełny. Program partyi politycznej musi obejmować oprócz części ogólnej: zasad i celów, także część szczegółową — postulaty, które są rezultatem stanowiska zajętego wobec życia, postulaty na polu polityki ekonomicznej i socyalnej, kulturalnej i szkolnej, na polu prawa i administracyi, tudzież stosunków międzynarodowych.

Ale i części ogólnej nie należy uważać za ostateczną. Jest kwestyą, czy idąc drogą konstruktywnego socyalizmu w Palestynie unikniemy walki klasowej. Jest kwestyą, czy stojąc wobec gigantycznego zadania przeniknięcia Palestyny naszą pracą i krwią, wolno nam rozpryskiwać siły, zużywać się w beznadziejnej walce golusowej. Czyż nie poznaliśmy, że uzdrowienie i uratowanie żydostwa może nastąpić tylko na własnej ziemi, tylko przez własną pracę na własnej ziemi, podczas gdy miliony Żydów golusowych prędzej lub później zgniecione zostaną pod kołami dziejów światowych? Ale czy z drugiej strony wolno nam, nam którzy chcemy być partyą ludową zamykać oczy przed cierpieniami dnia? Chociażby żydostwo golusowe było tylko rezerwoarem z którego czerpiemy żywotne siły dla odbudowy Palestyny, czyż może nam być rzeczą obojętną, czy i jak długo rezerwoar wytrzyma zewnętrzne ataki.

I ogólna strona naszego programu jest problematyczną, nieustaloną, wymaga głębokiego rozważenia. Konferencya krajowa ma nam umożliwić bezpośrednią wymianę myśli, ma przyspieszyć tempo krystalizacyi naszych zamiarów i dążeń.

Hitachdut jest partyą polityczną. Każda partya polityczna jest z natury rzeczy ekspanzywną. Tembardziej partya młoda, o niezużytych energiach, przejęta wiarą w swe cele, w swą przyszłość.

Nasze cele polityczne są jasne. Chcemy być czynnikiem decydującym w łonie organizacyi syońskiej, by ją napełnić duchem aktywności i socyalnej odpowiedzialności. Gdybyśmy byli partyą proletaryatu a prawy odłam organizacyi przyjęty światopoglądem kapitalistycznym, musiałyby się nasze drogi rozejść. Ale kapitalizm i proletaryat dwa bieguny europejskiego życia gospodarczego nie stanowią struktury żydowskiego ciała gospodarczego.

W rzeczywistości nie mamy ani kapitalizmu ani proletaryatu, lub w znikomej tylko mierze. Mamy formy mieszane. Podstawa socyalna nie dzieli nas zatem od ogólnych syonistów. Ponadto dążymy do tego samego: utrzymania i odnowienia życia żydowskiego. Lecz podczas gdy ogólni syoniści sądzą, że możliwe jest samo wyzwolenie narodowe, doszliśmy do przekonania, że nie ma dla nas wyzwolenia narodowego bez wyzwolenia socyalnego, bez wyzdrowienia ekonomicznego. Jesteśmy chorym organizmem, bo o nienaturalnej strukturze gospodarczej, brak nam związania z ziemią, brak stosunku do pracy, brak radości z pracy płynącej. Organizacya syońska dążąca do uratowania, uzdrowienia życia żydowskiego musi się stać prędzej czy później — partyą pracy. Nasze poznania, cele muszą się stać wspólnem dobrem całego syonizmu. Na tem tle zrozumiałą będzie nasza walka. Gdy dążymy do supremacyi w organizacyi syońskiej, nie chodzi nam o jakieś ambicye frakcyjne czy osobiste lecz o los ruchu, los myśli syońskiej.

Lecz nie tylko na organizacyi syońskiej, na całem społeczeństwie żydowskiem chcemy wycisnąć swe piętno. To nas poprowadzi do walki o te ciała, w których żydostwo autonomicznie się wyżywa, do walki o gminy żydowskie. Gmina żydowska jest dla nas pierwszorzędnem politicum. W niej, i przez nią urzeczywistnimy specyalne postulaty naszego programu, naszą politykę socyalną i ekonomiczną, naszą politykę administracyjną, kulturalną i szkolną. Żydowska gmina musi się stać nerwem społecznego życia żydowskiego w golusie, korytem, którem ono samodzielnie płynąć będzie. Stoimy przed dwoma ciężkiemi zadaniami: odbudową Palestyny i reprodukowaniem szerokich warstw w kraju. I gdy dzisiaj staje się jasnem, że organizacya syońska nie ma sił, by zupełnie podołać pierwszemu zadaniu i musi się odwołać do ogólnego kongresu żydowskiego, jakżeż mogłaby podołać drugiemu zadaniu, równie ciężkiemu a może jeszcze cięższemu. Żadna partya nie ma tych sił i tych środków, by dokonać takiego dzieła. Tylko gmina żydowska obejmująca całość społeczeństwa, wyposażone we władzę autonomiczną, a przepojone naszym duchem mogłaby skutecznie przeprowadzić proces przewarstwowienia we wielkim stylu. Wszelkie próby w tym kierunku przedsięwzięte ze strony partyi są kroplą, która się zatraca we wielkiem morzu życia.

Nasi towarzysze i ci, którzy jeszcze nimi nie są, muszą zrozumieć czego chcemy. Jasność zamierzeń spotęguje dynamikę działań. Musimy się stać prądem, który ożywi zgnuśniałe społeczeństwo żydowskie. Syonizm stał się wygodną tradycyą. Tak dalej być nie może. Musi się znowu stać ruchem rewolucyjnym, bo rewolucyonizującym całą smutną, nienaturalną rzeczywistość żydowską, ruchem pędzącym nasze życie ku nowym, zdrowym formom.

Nasi przeciwnicy muszą nas zrozumieć. Nie czas na bratobójczą walkę. Rozwaga musi zwyciężyć. Reakcya przeciwko Hitachdutowi może być psychologicznie zrozumiałą, nie zdoła się jej jednak usprawiedliwić wobec myśli syońskiej i przyszłości ruchu.

Dr. Nuta Brüstiger.

*

Uwaga: Umieszczamy powyższe wywody jednego z kierowników frakcyi „Hitachduthu", i zaznaczamy, że z ich treścią w szczególności z częścią polemiczną artykułu się nie godzimy i że w najbliższym czasie zajmiemy stanowisko wobec poruszonych w artykule problemów. — Przyp. red.

Do min. Skrzyńskiego.

Warszawa. (Pat.) Minister spraw zagranicznych otrzymał następujący telegram od francuskiego prezydenta ministrów Poincarego: Dziękuję Waszej Ekscelencyi za telegram który Wasza Ekscelencya wysłał do mnie, obejmując urząd ministra spraw zagranicznych i za uczucia wobec Francyi, które przy tej sposobności był pan łaskaw wyrazić. Głęboko wzruszony Pańskiemi słowami serdecznemi, pospieszam ze swej strony zapewnić Pana o pełnem poparciu przez rząd francuski polityki sprawiedliwości i pokoju, zgodnej z wspólnem dążeniem obu naszych krajów. Podp.: Poincare.

—o—

Prace komisyj.

Warszawa. (Pat.) Marszałek Sejmu Rataj wystosował listy do przewodniczących komisyi sejmowych skarbowo-budżetowej, prawniczej, regulaminowej i konstytucyjnej, w których zakomunikował, że aczkolwiek plenarne posiedzenie Sejmu ma się odbyć dopiero po 10-tym stycznia 1923, to jednak marszałek pragnąłby, aby wyżej wymienione komisye mogły odbyć posiedzenie po 1. stycznia roku przyszłego.

—o—

Z Lozanny.

Żądania Turków.

Lozanna. (Pat.) Szwajc. Ag. Telegr. Dzisiejsze posiedzenie komisyi w sprawie cieśnin, oczekiwane z wielkiem naprężeniem, przybrało obrót zgoła nieoczekiwany. Ismed pasza oświadczył, że Turcy zmierzają tą samą drogą co alianc w kwestyi przejazdu okrętów handlowych, żądają jednakże uwzględnienia kilku postul tów, a między tymi z zwolenia na utworzenie na półwyspie Gallipoli garni onu w ilości oznaczonej prz z aliantów. Dalej żądają zniesienia t. zw. statków stacyjnych i ograniczenia kompetencyi międzynarodowej komisyi dla ochrony cieśnin. Komisya ta nie może się mieszać do administracyi latarń morskich, demilitaryzacyi i t. p., lecz może tylko sprawować kontrolę nad przyjeżdżającymi i wyj żdżającymi okrętami wojennymi. W końcu Turcy żądają raz jeszcze autonom i dla wysp Lemnos i Samotrake, oraz n edopuszczenia Greków do komisyi cieśnin. Lord Curzon stwierdził z zadow oleniem, że Turcy przyjmują ogólne wytyczne projektu al antów, ponieważ ich zastrzeżenia, dotyczące raczej wykonania postanowień, aniżeli samych zasad. Co się tyczy półwyspu Gallipoli, należałoby dopuścić żandarmeryę, a ponieważ różnica między garnizonem a żandarmeryą polega na tem, że ta ostatnia nie posiada artyleryi, żądanie to nie powinno napotkać na poważne trudności. Także kwestya okrętów stacyjnych załatwić się da w sposób prosty, ponieważ obawy tureckie są nieuzasadnione. Nie można zaprzeczyć, że Konstantynopol jest miastem morskiem, i podobnie jak pozwolono ambasadorom w Paryżu, czy Londynie na utrzymywanie samochodów, tak samo musi się pozwolić na używanie okrętów stacyjnych. Bompard złożył następnie kilka oświadczeń w sprawie okrętów stacyjnych i prosił Ismeda paszę, aby w tym względzie poczynił ustępstwa. W końcb Barrere stwierdził, że jego wczorajszy apel do Turków nie był daremny i wyraził radość, że uczyniono wielki krok naprzód i że nastąpiło obecnie zbliżenie się do ogólnego porozumienia.

Lozanna. (Pat.) Na posiedzeniu komisyi dla spraw cieśnin Curzon oświadczył, że kontrpropozycye rosyjskie są absolutnie nie do przyjęcia i zaznaczył że sojusznicy skłonni by byli do poczynienia w sprawie cieśnin i wybrzeży dardanelskich j dnego lub dwóch ustępstw na rzecz Turcyi. Na w ęcej ustępstw sojusznicy zgodzić się nie będą w stanie. Delegacya serbska, rumuńska i bułgarska przyjęły propozycyę sojuszników Ostateczna decyzya ma zapaść dziś.

Lozanna. 20. PAT Wolff. Lord Curzon zawiadomił dziś pełnomocn ka francuskiego Barrere, że z przyjaźni dla Francyi gotów jest zgodzić się aby traktat, który będzie odpisany w Lozannie był zredagowany tylko w języku francuskim.

Wiedeń. 20. PAT N. Fr. Presse donosi z Lozanny, że w kwestyi mniejszości narodowych zaznaczyło się ostre pr eciwieństwo mi dzy Turkami i krajami bałkańskimi. Turcy określają pojęcie mniejszości na podstawie religii, cz mu stanowczo sprzeciwiają się delegaci bałkańscy. Pojęcie mniejsz ści na podst wie religii, mogłoby doprowadzić do odnowienia jedności islamu.

Grac. 20. PAT Tagespost donosi z Belgradu, że w Belgradzie i Zagrzebiu zniesiono dziś wszelkie ogr niczenia w handlu dewizami. Od dziś dozwolony jest wolny handel dewizami, a zastępcy ministerstwa skarbu na giełdzie zostali odwołani.

—o—

Stany Zjednoczone a sprawy reparacyjne.

Londyn. (Pat.) Daily Sketch donosi z Waszyngtonu, że St ny Zjednoczone zaproponowały Fr ncyi nieurzędowo utworzenie międzynarodowej komisyi finansowej, któraby pośredniczyła w rozstrzygnięciu kwestyi odszkodowań. Wedle informacyi tegoż dziennika ambasador niemiecki miał oświadczyć Hugesowi, że o ile Ameryka byłaby przekonaną o bezstronności takiej komisyi Niemcy skłonne są do przyjęcia jej decyzyi.

Leafield. (Pat) Cała prasa począwszy od konserwatywnego spektora przyrzeka poparcie Bonar Lawowi, jego stanowiska w sprawie odszkodowań.

Paryż. (Pat.) Wolf. N. Y. Herald donosi z Waszyngtonu, że między Stanam Zjednoczonymi a Francyą toczyły się nieof.cyalne rokowania w kwestyi reparacyi.

Wiedeń. (AW.) Kwestya ewentualnego współudziału Stanów Zjednoczonych w uregulowaniu sprawy reparacyjnej dominuje w dalszym ciągu nad wszystkiemi innemi kwestyami polityki międzynarodowej. Charakterys yczne, że niektóre pisma angielskie oświadczają jawnie jakoby pogłoski o projekt wanej pożyczce amerykańskiej były tylko manewrem giełdowym.

Wiedeń (AW) »N. W. Abendblatt« odnośnie do pożyczki amerykańskiej dla Niemiec zaznacza, że prawdopodobnie amerykańskie koła działają w tej sprawie z przezornością bankierską i gotowe są udzielić Niemcom kredytu dopiero po ich gospodarc em skonsolidowaniu się, oraz tylko za zgodą Francyi.

Paryż (AW) Radio donosi z Waszyngtonu: Stany Zjednoczone mają zamiar zaprosić mocarstwa europejskie do, po jęcia pon wnych usiłowań w sprawie ustalenia planu regulacyi kwestyi reparacyjnej Stany Zjednoczone gotowe są wziąść udział w komisyi, któraby stwierdziła zdolność Niemiec do świadczeń reparacyjnych W zamian za to Rząd Stanów okazałby gotowość do koncesyi w sprawie długów międzysojuszniczych.

Waszyngton. (AW) »W. Journal« donosi, że opór przeciw planom reparacyjnym rządu Stanów Zjednoczonych zaznacza się wśród kół Kongresu coraz wyraźniej. Senator Borah ogłosił oświadczenie, w którem jawnie zwalcza plan interwencyi rządu, uważając ją tylko wtedy za możliwą, gdyby sprzymierzeni zmienili zasadniczo swe stanowisko wobec Niemiec.

—o—

Tajna konferencya eserów w Berlinie.

Warszawa 20. XII. godz. 23.30 (telef.) Poseł Czapiński, który reprezentował partyę P.P.S. na zjeździe haskim, w drodze powrotnej zatrzymał się w Berlinie, gdzie wziął udział w tajnej konferencyi zagranicznych grup eserów. Mimoto, że p. Czapiński witał zjazd imieniem socyalistów polskich był bardzo serdecznie witany. Konferencya, w której ton nadawali Kiereński. Czernow i Aksentiew, uchwaliła rezolucyę w sprawie narodowościowej. Rezolucya ta stoi na stanowisku powrotnego zjednoczenia ziem i narodów, które odpadły od dawnej Rosyi. Z komentarzy wynika, że uchwała eserów dotyczy Litwy, Łotwy, Gruzyi i Aserbejdżanu. Środkiem zjednoczenia ma być nie przemoc fizyczna, ale federacye i umowy handlowe. Prywatnie eserzy wyjaśnili, że rezolucya ta nie dotyczy Polski. Zapewnienie to jednak nie jest wcale uspakającem, gdyż eserzy rosyjscy nie uznają wcale traktatu ryskiego.

—ooo—

Nowy Prezydent przejmuje władzę.

Warszawa. (Pat.) O godz. 19.30 w salonach recepcyjnych Sejmu zgromadzili się nowo wybrany prezydent p. Stanisław Wojciechowski, marszałek Sejmu i przewodniczący Zgromadzenia Narodowego p. Rataj, zastępca marszałka p. Moraczewski, prezydent Rady ministrów gen. Sikorski, nadto rząd in corpore i członkowie domu cywilnego i wojskowego prezydenta Rzeczypospolitej. Prezydent Rady ministrów odczytał protokoły obu posiedzeń Zgromadzenia Narodowego, poczem szef kancelaryi cywilnej odczytał protokół przekazania i objęcia władzy, w myśl brzmienia art. 24 regulaminu Zgromadzenia Narodowego, poczem prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie prezydenta Rady ministrów Sikorskiego, w otoczeniu szwadronu przybocznego udał się na Zamek królewski dla złożenia hołdu zwłokom śp. prezydenta Rzpltej Narutowicza. Prezydent Rzpltej ukląkł przed ołtarzem i dłuższy czas trwał w modlitwie. Na Zamek przybyli również członkowie rządu. Następnie prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie prezydenta ministrów z eskortą szwadronu przybocznego udał się do pałacu Belwederskiego. Rząd poprzedzał go w automobilach. Wszyscy zebrali się w żółtej sali. Na ulicy Belwederskiej i dziedzińcu pałacowym ustawiły się dwie kompanie przyboczne pana prezydenta Rzeczypospolitej, jeden batalion piechoty, jeden szwadron kawaleryi oraz 1 baterya artyleryi, wreszcie orkiestra dowództwa miasta i pułku piechoty, oddając honory przy dźwiękach hymnu narodowego. W przedsionku pałacu powitał prezydenta Rzeczypospolitej szef kancelaryi cywilnej i adjutant generalny, który zaprosił prezydenta do sali audyencyonalnej, gdzie przedstawiono prezydentowi Rzpltej wszysttkich członków domu prezydenta Rzpltej. Nasttępnie prezydent Rzpltej w towarzystwie ministra wojny udał się na dziedziniec pałacowy, gdzie adjutant generalny złożył panu prezydentowi raport. Pan prezydent przeszedł przed frontem oddziału przybocznego, poczem nastąpiła defilada kompanii przybocznej. Szwadron przyboczny wzniósł trzykrotny okrzyk: Niech żyje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Następnie pan prezydent udał sie do swoich apartamentów.

Ułatwienia imigracyi do Palestyny.

Warszawa. „Hajnt" donosi: Z Jerozolimy dochodzi radosna wiadomość o znacznym sukcesie prof. Weitzmana, który bawiąc obecnie w Palestynie pertraktował w kwestyach aktualnych z Sir H. Samuelem.

Pułk. Kish attache polityczny przy organiz. syon. wręczył w imieniu prof. Weitzmana i w imieniu własnem Sir Samuelowi memoryał w którym żądał: 1) bezzwłocznego nawiązania kontaktu między rządem palestyńskim a Jewisch Agency, 2) zniesienia ograniczeń w sprawie żydowskiej imigracyi i 3) udzielenia większego zasiłku dla szkolnictwa żydowskiego.

Wyso i komisarz w odpowiedzi swej na memoryał oświadczył co następuje:

Rząd palestyński gotów jest współpracować z „Jewish Agency" w następujących sprawach żydowskich: rząd uchyli pewne ograniczenia imigracyjne celem umożliwienia spotęgowania imigracyi żydowskiej. Naogół sprawa emigracyjna będzie załatwiona później wedle nowych ustaw krajowych. O ile na to pozwoli finanse kraju jest rząd gotów udzielić szkolnictwu żydowskiemu większego zasiłku.

Jerozolima (Ż. B. K.) Prof. Weitzmana odwiedził konsula włoskie-

Wieczór poezyi Ber Horowitza

ze współudziałem poety oraz artystki „Młodej Scenki“ **p. T. Roth**, odbędzie się dziś, czwartek w stowarzyszeniu „Ceirej-Jehuda“ (Pasaż Hausmana 5) o g. 7·30 wiecz. Słowo wstępne wygłosi red. J. Spiegel. — Bilety do nabycia w Księgarni „Beth Israel“ (ul. Jagiellońska 15) w Księgarni p. M. Siegla (Pasaż Hausmana) a wieczorem przy kasie. — 12075

i francuskiego. W najbliższym czasie opuszcza prof. Weitzmann i udaje się do Europy celem wzięcia udziału w posiedzeniu Egzekutywy świat. org. syon.

Reprezentacya Ukrainy sow. w Wiedniu.

W i e d e ń. AW. Oprócz istniejącego dotychczas we Wiedniu przedstawicielstwa Rosyi sowieckiej utworzoną została samodzielna reprezentacya Ukrainy sowieckiej, kierownikiem której jest Naum Kałużny.

Wedle dalszych doniesień reprezentacya zachodniej republiki istniejąca dotychczas zawiesiła swą działalność.

Z życia żydowskiego.

Kampania przeciw Najwyższej Radzie Muzułmańskiej. Z Jerozolimy donoszą: Najwyższa Rada Muzułmańska, która jako instytucya o szerokich kompetencyach powołaną jest do stania na straży religijnych interesów mahometan zaczęła od pewnego czasu zajmować stanowisko wobec kwestyj politycznych. I tak zupełnie jawnie stanęła po stronie egzekutywy arabskiej, którą popiera pieniądzmi i wpływem, absentowała się demonstracyjnie podczas uroczystości przysięgi Sir Samuela na konstytucyę itd. To stanowisko Rady wywołało żywe niezadowolenie w kołach ortodoksyi arabskiej, której poważna część zamierza rozpocząć akcyę zmierzającą do rozwiązania obecnej Rady i zastąpienia jej nowym składem osób przywiązanych do spraw religii.

Z Rady miejskiej.

Budżet.

Lwów. dnia 20 grudnia.

Na dzisiejszem posiedzeniu Rady miejskiej przedłożył ref. r. Dr. Sawczyński Radzie miejskiej do uchwalenia sprawozdanie budżetowe za rok 1922. Rada miejska przedłożony preliminarz budżetu funduszu gminy i zakładów miej. na rok 1922 przedstawiający sumę wydatków w kwocie 1.718,505 575 Mp., sumę dochodów 1.370,854.338 Mp. i niedobór stąd wynijący w kwocie 347,651.237 Mp., przejęła. Dla ilustracyi podajemy niektóre cyfry, przedstawiające wydatki gminy w r. 1922 w porównaniu z cyframi z r. 1914. I tak n. p. wydatki na reprezentacyę wynosiły w r. 1922 — 11,599.250 Mp.; w r. 1914 — 107.900 koron, na administracyę w r. 1922 380,352.683 Mp.; w r. 1914 — 1,887.806 koron, na cele zdrowotności i aprowizacyi w r. 1922 — 52,660.666 Mp.; w roku 1914 — 355.923 kor., na instytucye kulturalne w r. 1922 375,846.427 Mp.; w roku 1914 — 2,366.221 kor. Rubryki dochodów przedstawiają się natomiast w przykładach następująco: W r. 1922 dochody z instytucyi kulturalnych wynosiły — Mp. 280,323.526 Mp. z instyt. dobroczynności publicznej — 56,516.652 Mp., z podatków 652,147.060 Mp.

Następnie przedstawił referent wnioski:

Rada miasta poleca Prezydyum miasta i Magistratowi by na pokrycie powyższego niedoboru użyto przedewszystkiem rzeczywistych nadwyżek dochodów, a o ile te nadwyżki na pokrycie powyższego niedoboru nie starczą poleca Rada miasta Prezydyum pokrycie reszty niedoboru długoterminową pożyczką.

Na czas od 1. stycznia 1923 do 30 marca 1923 upoważnia Rada niniejszą uchwałą Prezydyum i Magistrat do pobierania dochodów w myśl dotychczas powziętych przez Radę uchwał prawomocnych i do pokrywania wydatków miasta w granicach sum uchwalonych w budżecie funduszu miejsk. na rok 1922 do wysokości jednej czwartej części tychże sum. Wydatki przekraczające tę granicę przedłoży Prezydyum miasta Radzie miejskiej do uchwalenia.

Rada miasta wzywa Prezydyum i Magistrat miasta, by preliminarz budżetu funduszu Gminy tudzież Zakładów i fundacyi zarządzanych przez miasto natychmiast wzięto pod obrady i przedłożono Komisyi budżetowej tak by Rada miejska mogła otrzymać preliminarz budżetu na rok 1923 najdalej z początkiem marca 1923. — Wnioski powyższe zostały jednogłośnie przyjęte.

W końcu przyjęto również wniosek r. Terenkoczego, wzywający prezydyum do przedłożenia w najkrótszym czasie (do 4 miesięcy) budżetu na rok 1923, w ten sposób, aby dyskusya nad stosunkami gospodarczymi miasta oraz ewentualną pożyczką mogła być przeprowadzoną do 15. lutego.

—o—

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Zabroniony kongres trudowców.

Swoboda donosi: Prezydyum dyrekcyi policyi we Lwowie zawezwało do siebie prezesa „Narodnego Komitetu“ dra. Wł. Baczyńskiego celem spisania protokołu w sprawie zamierzonego zwołania Narodnego Zjazdu względnie kongresu ukraińskiej narodowej partyi trudowej. Równocześnie zakomunikowano prezesowi, że policya zabrania odbycia Zjazdu gdyż zagraża on publicznemu bezpieczeństwu i dobru publicznemu. Na wypadek zwołania zjazdu użyte będą wszelkie środki policyjne, by nie dopuścić do jego odbycia. Jako motywa tego zarządzenia podaje policya antypolskie i antypaństwowe stanowisko ukr. narodowej partyi trudowej.

Zakończona głodówka więźniów politycznych.

»Swoboda« podaje: Głodówka więźniów politycznych pochodzących z powiatu dolińskiego i stryjskiego a umieszczonych we więzieniu w Brygidkach rozpoczęła się we wtorek 12 bm. a zakończyła się w piątek 16 bm. o godz. 11-tej przedpołudniem. W Brygidkach zjawił się prokurator i sędzia śledczy z zapewnieniem, że śledztwo zostanie ukończone do dwóch a najdalej do trzech tygodni.

O posłach z włościańskiego stronnictwa ukr. tak zw. »chliborobach«.

Czytamy w „Swobodzie“: Koło lokalu galicyjskich „chliborobów“ stoi stale czteru policyantów w ubraniach cywilnych, którzy strzegą posłów. Nawet w niedalekiej drodze z lokalu klubowego do sali posiedzeń towarzyszy każdemu posłowi jeden z aniołów stróży. Chliborobi wydali w Warszawie odezwę do ukraińskiego narodu ziemi galicyjskiej. W odezwie tej przyrzekają posłowie narodowi ukraińskiemu wiele rzeczy między innymi autonomię.

—o—

Niesłychane wypadki w Brodach.

Owoce agitacyi »Rozwoju«.

Brody, 19 grudnia.

Brody są od szeregu dni widownią zajść które budzą zrozumiały niepokój w całej okolicy. Smutne wrażenie robi również że prasa lwowska rozdmuchuje poszczególne wydarzenia w Brodach do rozmiarów fantastycznych i rozwija tylko chorobliwe maniactwo mas. Szczególnie cynicznie i niesumiennie działa w tym kierunku od szeregu dni lwowska „Gazeta Poranna“, która nie z publicystycznego punktu widzenia lecz dla ohydnej „senzacyi“ poświęca szpaltowe telegramy i artykuły „cudowi“ w Brodach podniecając w ten sposób bezkrytyczne masy i grając na najniebezpieczniejszej strunie duszy tłumu na skłonności do zabobonów.

Oczywiście pierwsze w tej aferze skrzypce dzierży osławiony „Rozwój“ który nie szczędzi trudów. by doprowadzić do poważnych ekscesów.

Sytuacya przedstawia się następująco:

W mieście naszem znajduje się większy dom stanowiący własność J. Kristiampollera w którym mieści się m. i. 30 sklepów żydowskich. Kamienica ta była ongiś za czasów cesarza austryackiego Józefa II. siedzibą klasztoru Benedyktynów. Z powodu pożaru który pochłonął był większą część budynku znieśli sami Benedyktyni klasztor sprzedali gruzy do rąk prywatnych poczem w drodze kupna dostał się też ten dom przed 100 laty w ręce żydowskie a przed 60 laty w posiadanie rodziny Kristiampollerów.

W piątek 9 bm. wtargnęła garstka awanturników wysłanych przez tutejszych szowinistów pod komendą p. K atki, znanego specyalisty miasta Brodów do robienia „imprez“ rozwojowych, do dużej sali krzycząc, że myjącej podłogę służącej miała się tam okazać Matka Boska poczem „zarekwirowali“ salę dla „odrodzonej kaplicy“. Wszelkie interwencye u tutejszych władz były bezskuteczne. Postawiono natomiast wartę celem strzeżenia dobra kościelnego, które w mgnieniu oka zostało przetransportowane do tej sali. Przez całą noc odbywało się w sali nabożeństwo które skończyło się wczesnym rankiem... pobiciem kilku z pociągu wracających Żydów.

W niedzielę 11 bm. odbyło się zgromadzenie podjudzonego tłumu. na którem przemawiali organista kościoła i tutejszy lekarz powiatowy dr. Stenzel sam przechrzta znany „rozwojowiec“. W swych przemówieniach opisali „cud“ który się wydarzył i wzywali obecnych do obrony świątyni. Chcieliby chętnie kamienicę odkupić, lecz z powodu braku funduszów muszą się ograniczyć do powiedzenia właścicielom domu (ku zadowoleniu obecnych) że Pan Bóg zapłaci. Lecz nie na tem koniec.

W poniedziałek 11 bm. (jest to dzień targowy w Brodach) działalność „nabożnych“ przybrała już rozmiary nieco szersze. Mianowicie w dniu tym wpadła grupka podżegaczy do żydowskich sklepów tegoż domu, gwałtem je eksmitując. Dzięki przypadkowej interwencyi policyi

JUŻ WYSZEDŁ

KALENDARZ

DZIENNIKA „CHWILA,

NA ROK 1923

5683|5684

DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY

= ZAWIERA PRACE: =

Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA

CENA EGZ. 1500 Mk.

Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

państwowej nie udała się im ta sztuczka. — Tegoż samego dnia został wezwany pan J. Kristiampoller do notaryusza Fastnachta prezesa tutejszych „rozwojowców" celem „załagodzenia" sprawy. W rzeczywistości domagał się pan Fastnacht odnajęcia mu domu, gdyż jak oświadczył pobożni nie są w stanie, całej kamienicy kupić. P. Kristiampoller na propozycyę tą zgodzić się nie mógł, a to ze względu na kilkadziesiąt sklepów żydowskich.

Wkrótce potem udał się p. Kristiampoller do województwa w Tarnopolu prosząc o interwencyę. Na polecenie p. wojewody Olpińskiego wyjechała do Brodów delegacya urzędowa celem spisania protokołu. Dowiedziawszy się o tem urządzili „pobożni" którym mniej zdaje się na świątyni jak na żydowskich sklepach zależy, demonstracyę pod gmachem Starostwa i domagali się od delegacyi aby kamienicy nie wydano. — Wszelkie dalsze interwencye spełzły na niczem.

W poniedziałek 18 bm. wysłano uczniów gimnazyalnych między którymi widziano również i brata profesora gimnazyalnego Ernesta na rynek gdzie się znajduje w grę wchodząca kamienica, poruczając im nabożną misyę wyciągania kupujących z żydowskich sklepów i szerzenia hasła bojkotowania tych sklepów. Na zapytanie posterunkowego pełniącego tamże służbę dlaczego to toleruje odpowiedział że demonstanci mają na to specyalne pozwolenie. Dopiero po interwencyi stowarzyszenia kupców w Brodach kilku policyantów rozpędziło tak zbożnie pracującą młodzież a kilku nawet na kilka minut aresztowano.

Dzisiaj t. j. 19 bm. ukazały się w Brodach pisane afisze z napisami: „Precz z Żydami, z mordercami," „Nie kupujcie u Żydów, bojkotujmy Żydów, swój do swego po swoje, precz z Żydami«.

Jak od drobnostki jarmarcznej dochodzi do poważnych zaburzeń, świadczy następujące z kolei wydarzenie:

W Brodach grasuje od dłuższego czasu szajka kieszonkowców z niejakim Mamockim na czele, która od dłuższego czasu operuje po kieszeniach przejezdnych włościan. W tym celu manipulują złodzieje jakąś grą w fanty która polega na tem, że po włożeniu stawki, może gracz wygrać jakiś przedmiot. Ma się rozumieć, że ukrywa się pod tem jakiś szwindel, tak, że nigdy się nie zdarza by ktoś coś wygrał. Grze przypatruje się policya i tłumy gapiów przy tej okazyi okradanych

Premie świąteczne

za oddaniem niniejszego wycinka przy zakupnie jednej pary obuwia wydaje bezpłatnie firma

HENRYK POST i Ska Lwów, Pańska 7. (u zbiegu placu Bernadyńskiego i ulicy Asnyka.

Otóż w piątek 15 bm. podczas takiej gry przyszło do bójki między złodziejami a rekrutami z pośród których jeden przegrał pokaźną sumę. Ofiarą tej bój i padł jeden rekrut k óry w kilka godzin potem zmarł z otrzymanych ran. Dwu innych pobitych odwieziono do szpitala powszechnego. Tutejszy „Rozwój" zatarł ręce i wykorzystawszy chlubnie okazyjną sposobność zaczął kolportować pogłoskę że Żydzi zamordowali dwóch rekrutów. Na dany znak zaczęto bić Żydów a patrole kawaleryi stacyonowanej w mieście wysłane celem zachowania ładu i spokoju, same końmi tratowały przechodzących Żydów bijąc ich przytem nahajkami. Nie obeszło się też bez aresztowań. Aresztowano Żyda p. Hosenbanda kupca, który pospieszył z pomocą pobitym rekrutom, i na rozkaz komisarza podatkowego Jurkiewicza, p. Wenglera którego kawalerya przywiązując do koni pociągnęła do koszar gdzie go doszczętnie pobito, p. Meislera recte Stryjera handlarza skór, Wieczorem pobito kupcową Oleskierową i poważanego kupca Partere, Schet a Grünberga, Simona Kargera (tego ostaniego w obecności policyi państwowej, kawaleryi i policyi miejskiej.

Nadto niewyśledzeni sprawcy napadli na Abrahama Jizchoka Szwarzmana kupca z Radziwiłłowa wracającego o g. 5·30 z naładowaną furą przez ul. Kolejową do domu i zaczęli go bić. Gdy pobity zwrócił się do przejeżdżającej pod komendą podporucznika patroli kawaleryi z prośbą o pomoc, jej komendant podporucznik dowiedziawszy się że to Żyd zawołał: „Daj mu raz" a sam zlazł z konia i pobił proszącego o pomoc nahajką do tego stopnia, że Schwarzmanna bezprzytomnego przywieziono do szpitala żydowskiego.

Tejże samej nocy powybijano w kilkunastu bożnicach i w wielu domach żydowskich wszystkie szyby powodując milionową szkodę.

W sobotę rano napadnięto I. Dachesa kupca przy ul. Ułanów Krechowieckich l. 15 i zaczęto mu brodę obcinać, Na jego krzyk przybiegł posterunkowy który też dwu sprawców aresztował. W południe zjawiła się patrol kawaleryi przy tej samej ulicy i zaczęła widać dla uczczenia nazwy ulicy spokojnie przechodzących Żydów tratować końmi i bić nahajkami.

Komendantem tej patroli był plutonowy którego każdy z pobitych rozpozna. Podkreślić należy że oficerowie z dala przypatrywali się temu, nie starając się temu przeszkodzić.

*

Na podstawie dochodzeń i przesłuchania pobitych jakoteż naoeznych świadków zajścia aresztowano kilku ze złodziei a aresztowanych Żydów uwolniono. Okazuje się z konfrontacyi z pobitymi że rekruta zabił najprawdopodobniej niejaki Prokowicz syn tutejszego szewca. W każdym razie Prokowicz przyznał się że brał udział w bójce.

NADESŁANE.

Lekarza - dentysty

(ewentual ie spółka) poszukuje zakład dentystyczny. Zgłoszenia do Biura dzienników Scherera, Pasaż Hausmana pod »Denty ta spółka«. 12079

Toynbeehala

We czwartek 21. bm. o godz. 7·30 wieczorem w sali „JAD CHARUZIM" Bernsteina 11

Wieczór chanukowy

z programem muzykalno-wokalnym przy łaskawym współudziale pp. Dra M. Geyera jako mowcy i nadkantora B. Lwowicza.

Wstęp 1000 i 500 marek.

Bilety wcześniej do nabycia w Księgarni p. Siegla, pasaż Hausmana 8.

Druki i Stampilie

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

Kupców Zbożowych

Zaprasza Wydział Stowarzyszenia na WALNE ZGROMADZENIE, które odbędzie się w sobotę 23 grudnia 1922 o godzinie 5 popoł. w małej sali Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie ulica Akademicka l. 17 pierwsza brama I. p.

Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy i o liczny punktualny udział uprasza 12070

Prezydyum Stowarzyszenia.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Czwartek »Lohengrin« opera w 3 aktach R. Wagnera »premiera«, Bilety zakupione na wtorek ważne na to przedstawienie.

Piątek 22 b. m. Teatr zamknięty z powodu pogrzebu śp. Prezydenta Narutowicza.

Niedziela godz. 3·30 »Betleem Polskie«.
Niedziela godz. 7 »Bal maskowy.
Poniedziałek godz. 8·30 »Dzieje salonu«
Poniedziałek godz 7. »Lohengrin«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Czwartek »Słomiana wdówka«.
Piątek 22. b. m. Teatr zamknięty.
Niedziela godz. 3·30 »Sybilla«
Niedziela godz. 7. »Słomiana wdówka«
Poniedziałek 8·30 »Manewry miłosne«.
Poniedziałek godz. 7. »Bajadera«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Czwartek »Jastrząb«,
Piątek 22. b. m. Teatr zamknięty.
Niedziela godz. 8·30 »Sublokatorka«.
Niedziela godz 7 »Jastrząb«.
Poniedziałek 3·30 »Roztwów prof. Pytla«.
Poniedziałek godz 7. »Sublokatorka«

—o—

Ukraiński Narodowy Teatr „Besidy"

(Szaszkiewicza 5)

Czwartek 21. grudnia godz. 7. wiecz, 25-letni jubileusz reż. Al. Zaharowa »Grzech« dramat W. Winniczenki.

TEATR LITER.-ART. „BAGATELA (ul. Rejtana).

1) »Gdybyście wiedzieli« farsa, 2) Kamiński. Mirski, Ordonówna, Bronowski, Osmolska w swoich repertuarach, 3) »Jolinek« farsa.

—o—

TEATR ART. LIT. „U L"

OSSOLIŃSKICH 10.

Program świąteczny od 20. do 31. grudnia r. b.
1) »Straszny morderstwo« Sketch 2 Wielki dział koncertowy pp. Noskowskich, Borkowska, Orlan, Chrzanowski, Bujon, Trenom, 3) S. Sliwinski jako Wilhem II. 4 »Złota Reduta«, operetka. Początek o godzinie 8 wieczór.

— Na premierze „Lohengrina", która odbędzie się dzisiaj t. j. we czwartek, drzwi na widownię z chwilą rozpoczęcia uwertury oraz każdego aktu będą bezwarunkowo zamknięte. Służba teatralna

otrzymała w tym względzie energiczne polecenia nie wpuszczania nikogo aż po ukończeniu aktu. Dokładna treść opery będzie w programach, które jak zwykle kosztować będą 180 Mp.

— **Sprzedaż biletów na przedstawienia świąteczne.** Kasy teatralne sprzedawać będą bilety wstępu do wszystkich teatrów miejskich w następującym porządku: wn czwartek do 9—12 i od 4—7; w piątek i w sobotę od 9—2; w niedzielę, poniedziałek i wtorek od 9—12 i od 4—7.

W dnie świąteczne dążą zwykle do teatrów tłumy publiczności. Dyrekcya chcąc więc ułatwić nabycie biletów wszystkim, już tak wcześnie rozpoczyna ich sprzedaż,

— **Repertuar świąteczny teatrów miejskich** przedstawia się w tym roku bardzo interesująco. W teatrze Wielkim z nowości pójdą „Coppelia", „Lohengrin", poza tem „Betleem Polskie" i najlepsze opery. W teatrze Nowości najbardziej ulubione operetki. W teatrze Małym „Jastrząb", „Sublokatorka" i najlepsze sztuki bieżącego repertuaru. We wszystkich teatrach od niedzieli począwszy odbywać się będą przedstawienia popołudniu i wieczorem.

— **Nabożeństwo za spokój duszy śp. prez. Narutowicza.** Zarząd izraelickiej Gminy wyznaniowej urządza w piątek dnia 22. grudnia 1922 o godzinie 10-tej przed południem w gminnej synagodze postępowej żałobne nabożeństwo za spokój duszy tragicznie zmarłego I-go Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej śp. Gabryela Narutowicza.

— **Wieczór poetycki Bera Horowitza.** Dziś o godz. 7·30 odbędzie się w Stow. „Ceirei Jehuda" wieczór poetycki młodego poety żydowskiego, współpracownika wiedeńskiej „Kritik" Bera Horowitza. Oprócz autora weźmie w nim udział art. „Młodej Scenki" pna Tosca Rothówna. Słowo wstępne wygłosi red. Z. Spiegel.

— **Ministerstwo skarbu komunikuje** że p. minister Skarbu Jastrzęski z powodu choroby nie będzie przyjmować aż do odwołania.

— **Województwo lwowskie komunikuje,** że ministerstwo spraw wewnętrznych wstrzymało przeniesienie starosiwa z Cieszanowa do Lubaczowa aż do dalszego zarządzenia.

— **Raut K. A. „Sztuka"** odbędzie się zamiast w sobotę, w niedzielę dnia 24 grudnia 1922 w sali »Jad Charuzim«. Nieodebrane zaproszenia wydaje Sekretaryat Koła przy ul. Rutowskiego 23. I. p. do soboty 23. b. m. od 7=9 wiecz. 12072

— **Jak hulali rekruci w Rawie Ruskiej.** Dnia 13 bm. przybyli do Rawy Ruskiej celem stawienia się do przeglądu wojskowego chłopi Kiszczak Adam, Siarczyński Michał Muc Iwan i Kołojec Iwan z Lubyczy Kniaziej oraz Klimko Michał, Juryniec Michał i Juryniec Oleksa z Lubyczy Kameralnej i Kazimierowicz Michał z Szaleńska w pow rawskim. Rekruci o wczesnej godzinie wtargnęli do restauracyi Benedykta Stokhamera gdzie zrabowali wino. Wybiegłszy na ulicę wśród krzyków, »hura, chłopci, teper nema prawa żydiwskoho ni pańskoho tylki nasze« poczęli okładać kijami przechodniów żydowskich, Rekrut Kiszczak spotkawszy Gitlę Wolf uderzył ją kijem po głowie, tak silnie, że bezbronna kobieta upadła bez przytomności na ziemię. Po chwili przybiegł Klimko Michał, zadał leżącej tak silne ciosy, iż Wolfowa wyzionęła ducha. Następnie Kiszczak napadł na Matkę Milmeister, którą również poczęstował pałką w głowę, a gdy ta zasłoniła się przed dalszymi razami ręką, napastnik silnem uderzeniem złamał jej prawe przedramię. Banda rozhulała się na dobre. Wnet Juryniec Michał w towarzystwie reszty wpadł do mieszkania Kesslera Mendla, gdzie po wybiciu szyb zrabowali w mniemaniu że to wódka flaszkę octu. Rekruci napadli wkońcu na stragan Heni Fuhr, której zabrali pieczywo. Wkrótcu zdołano awanturujących się rękrutów przyaresztować. Sprawcy zostali następnie oddani sądowi okręgowemu karnemu we Lwowie.

— **Znowu napad bandycki.** Dnia 7 grudnia napadło na drodze między Wańkowcami a Burczycami nowemi (pow. samborski) dwóch uzbrojonych osobników na kupca Mendla Dienstaga, powracającego z Sambora. Jeden z napastników z okrzykiem „stój, ręce do góry" zażądał od Dienstaga wydania pieniędzy. Dienstag jednak nie stracił przytomności i rzucił się do ucieczki. Ucieczka nie powiodła się i w rezultacie zrabowano mu gotówkę 100 tys. marek. Po dokonanym rabunku pobiwszy dotkliwie swą ofiarę napastnicy zbiegli w kierunku Błozwy dolnej. Wszczęte natychmiast dochodzenia wykazały że czynu dopuścił się Stefan Mydlak z Modryc (pow. Drohobycz) niedawno wypuszczony z więzienia. Mydlaka aresztowano.

— **Zwolnienie ostatnich jeńców niemieckich.** Rząd francuski uwolnił pięciu ostatnich jeńców niemieckich, którzy znajdowali się w Tulonie. Rząd niemiecki nieurzędowo uznał, że akt ten jest dowodem humanitarności rządu francuskiego.

—o—

— **Osobiste.** Onegdaj odbyły się w Rzeszowie zaręczyny Juliusza Reicha ze Lwowa z pną Lusią Lionówną. 12076

Wiadomości handlowe.

Lwów, 20 grudnia 1922.

Na targu papierów dywidendowych większe transakcee w Ojkosach i w Chmielowie. Za pierwsze płacono 23.250, 23.500, 23.000, 23.250, i 23.500, za drugie 10,250 i 10.000, pis. 8.250, 8.150, i 8.500,

Pozatem płacono Rakszawę 16.000, 17.000, za Parowozy 4.500, za Bank Hip. 1.900, 2.000, za Ojkosy 23.250, 22.750, nieef. 21.500, Za Zielieniewskiego 17.250, za Gafotę 3.100, 3.150, nieef. 2.500.

Na targu pieniężnym kursa dewiz zachodnich osłabione.

Transakcye w Londynie po 85.500, 86.000, w Dol. po 18.250, 18.200. w Nowym Yorku 18.300, w Belgii 1.200 we Wiedniu po 27.60, 27.25, w Berlinie po 2.75, 2.68, w Paryżu po 1.335, w Pradze po 535, 530, w Amsterdamie 7.300, w koronach czeskich po 530, w Budapeszcie po 7.50, w Zurychu po 3.425, w Czerniowcach po 112 i 105.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 20 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17600—17800, kanad 17400—17600, mar. niem. 2·40—2·60, leje 104·00—106·00, fr. franc. 1300—1325, fr. szwajc. 3400—3425 kor. czeskie 535.00—538·00, funty szterl. 83000—84000, liry włoskie 730—740 Wiedeń 26·50—27·50 rbl. setki 0·00—0·00, kor. duńskie 3550—3600, guldeny holenderskie 7100—7200, fr. belg. 1200—1250, Berlin 2·50—2·60, Praga 535·00—540·00, lewy 120—00, kor. austr. 26·00—00 00.

Złoto 10 rubl. 96·000—97·000 20 kor. 69·000—70·000, Npo 65·000—67·00.

Srebro 1300. Tendencya rezerwowana.

Poza giełdą tendencya zniżkowa przy dużej podaży z powodu realizacyi po stosunkowo wysokich kursach. Dolary ofiarowano popołudniu po 17.600 bez nabywców, natomiast korony czeskie nieco silniejsze. Marki niem. słabe.

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03—

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 20 bm. Berlin 0·07⅞, Praga 15·80— Nowy Jork 529·00 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅝ Bukareszt 3.05, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·95, Zagrzeb 1·45, Warszawa 0·03 Paryż 39 40 Londyn 24·44, Holandya 210·50, Sofia 3·95.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 20. bm. Berlin 0·07⅞, Holandya 210·90 Nowy Jork 529·00, Londyn 24·43, Paryż 39·50, Medyolan 27·00, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 15·75, Budapeszt 0·22⅝, Zagrzeb 1·45, Bukareszt, 3.05 Warszawa 0·03 Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·94.

NADESŁANE.

Z okazyi zaślubin p. Kimlównej z p. Rosenbaumem gratulują serdecznie

Meier Neuman z żoną. 12059

Z okazyi zaręczyn naszego byłego prezesa p. Mechla Apisdorfa z p. Cecyli Reichstein gratuluje i życzy dużo szczęścia

Stowarzyszenie Hatch'ja w Sokalu.

Z okazyi zaręczyn naszego ukochanego brata Mechla Apisdorfa z Cecylią Reichstein gratulują serdecznie

Rodzeństwo Apisdorf.

DROBNE OGŁOSZENIA

MAŁŻENSTWA.

Szadchen mający przystęp do lepszych sfer poszukiwany. Zgłoszenia pod »Kupcowa« do Administracyi. 1 049

ROŻNE.

Artystyczne hafty wyprawy ślubne, »filety« wykonuje Chmielewska, Chorążczyzna 24. 11356

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Technik poszukuje pokoju z wiktem. Zgłoszenia do Adm. pod »Dobre wynagrodzenie«. 12033

Biuro (sklep) składające się z jednej ubikacyi i przedpokoju w okolicy Placu Akademickiego do ustąpienia. Zgłoszenia pod »W. 4.« do Administracyi »Chwili«. 1 081

NAUKA i WYCHOWANIE

KURS DO MATURY gimnazyalnej (wszystkich typów). Kursy gimnazyalne do klas poszczególnych. Wpisy: Łyczakowska 34, III. p. od g. 11 12. 1 928

Nauczyciel hebrajskiego języka (akademik) z długoletnią szkolną praktyką poszukuje lekcyi albo posadę we Lwowie. Adres: ul. Królowej Jadwigi 26 (II. piętro), mieszkanie Jaworskiej, nauczyciel Cytrynel. 12060

BATOREGO 34. école francaise. Najszybsze wyuczenie stenografii, jakoteż języków obcych. Radowita siły 12077

Student matury. poszukuje lekcyi na wyjazd. Zgłoszenia wraz z podaniem warunków do administracyi pod »Matematyk«. 12077

INTERESA HANDLOWE.

Spólnika 5—6 milionami do zaprowadzonego sklepu z obuwiem jako trzeci spólnik poszukiwany. Zgłoszenia do Adm. pod »K. T«. 12069

Przystąpię z kapitałem jako spólnik do sklepu obuwia. Zgłoszenia do Adm. pod. »Pierwszorzędny fachowiec«. 12 63

Mam lokal w najruchliwszej części miasta poszukuje spólnika z kapitałem. Oferty pod »E. M.« do biura Buchstaba, Legionów 21. 12068

Dla piersiowo chorych!

Każdy lekarz ordynuje przy wszelkich chorobach dróg oddechowych, uporczywym kaszlu i t. d., najlepszy, e ynie wypróbowany środek 15059
„SULFOCOL LAOKOON“ w każdej aptece — do nabycia —
Zakłady chemiczne „LAOKOON“, Sp. z ogr. odp. we Lwowie, Lindego 6.

„OLKA“
35. RYNEK 35.

Specyalny skład wyrobów trykotowych poleca bieliznę trykotową, swaetery, szale jumpery pończochy, skarpetki rękawiczki jedwabne i wełniane i tp. we wszystkich gatunkach. HURTOWNIE! DETAJLICZNIE!

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Połowa kamienicy jednopiętrowej do sprzedania. Wiadomość Lackiego Smolarska a Rusa 8. 12036

Maszyna wodyodowej i cylindry do sp.zd - nia. Dawid Winterfeld. 12061

POSAD POSZUKUJĄ.

WSZELKĄ GENĘ płaci Dr. praw. z wykształceniem kupieckiem teoretycznem i praktycznem za wyrobienie posady w przedsiębiorstwie bankowem, naftowem lub wielkiem przemysłowem. Zgłoszenia pod »Poplatne« do Administracyi. 12041

Manipulant z branży przemysłu drzewnego i eksplotator lasów wyrobu towarów miękich i twardych przeważnie na eksport zagraniczny poszukuję posady w firmach drzewnych tutejszych jakoteż zagranicznych. Łaskawe zgłoszenia pod »Manipulant« do Admin. 1 0 4

Koncypient ze substytucyą obejmie posadę we Lwowie. Zgłoszenia pod »Samodzielny« do Administracyi. 12078

POMOC LEKARSKA.

Dr. Maksymilian Roller
ord. W CHORÓBACH DZIECI od 2—4
UL. KLEPAROWSKA 4, II p. 10 71

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—6.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 5.

Dr. Juliusz Monis ord. w chorobach moczopłciowych od 3—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczańskiej), przedłużenie ul. Chorążczyzny

Okulista Dr. M. Lauterstein
b. demonstrator i elew. oper. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 1168

Lekarz chorób wenerycznych i skórnych **Dr. A. NADEL**
ordynuje od godz. 12—1 i od 3—5 popołud. 11973
PLAC HALICKI L. 7. (nad kawiarnią Centralną)

Dr. Zofia Wepper Sekund. Szpit. powsz.
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
od 3—5 JANOWSKA 26 — Usuwanie włosów
elektrolizą, brodawek, znamion. 11549

WOLNE POSADY.

Zdolny rutynowany, samodzielny buchalter znajdzie posadę we fabryce mydła Pańeńska 27.

Poszukuję rutynowanej panny do dzieci. Wiadomość Brett i Pordes, Legionów 35. 11972

Apteka Józefa Grossa w Dzieduszycach poszukuje praktykanta. Zgłoszenia listowne skierować tamże. 1 078

Lepsza panna do 6-letniej dziewczynki na popołudnie bez wiktu za dobrem wynagrodzeniem zostanie przyjętą. Kufer, pl. Gołuchowski 4, sklep.

Ogłoszenia.

ZASTĘPCA
dobrze zaprowadzonej w Polsce **niemieckiej fabryki chemicznej** ze składem we Lwowie **poszukuje urzędnika-podróżującego** d'a **Wschodniej Małopolski.** Panowie z branży mają pierwszeństwo. Zgłoszenia pod „Acterische Oele« do biura ogłoszeń „**Małopolska Reklama**“ Lwów, Kopernika 16. 1208

Papiery introligatorskie
Pudełka aptekarskie
Kasetki na pomadki
Pudła na kapelusze
POLECA 11881
KARTON, Chorążczyzna 9

Do składu tekstylnego
poszukuję bardzo zdolnego starszego subjekta, jakoteż młodego buchaltera. Reflektuję na pierwszorzędne siły. Posada do objęcia natychmiast.
Zgłosić się między 2—3 EHRLICH, WAGOWA 1. —

Buchaltera bilansisty
pierwszorzędnej siły do natychmiastowego wstąpienia poszukuje się. — Oferty przesyłać pod „Pierwszorzędny“ do Biura dzienników Buchstaba, ulica Legionów 21. 11209

POŃCZOCHY
męskie, damskie i dziecinne we wielkim wyborze oraz towary bławatne poleca hurtownia
skład pończoch **MAKS KIESLER** **LWÓW SŁOWACKIEGO 9**

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska l. 2. (w podwórzu). 11971

Kobiety
które są mądre nie trwożą się tylko chronią się zapomocą mego wielekroć wypróbowanego aparatu ochronnego. W szczególnych wypadkach żądają natychmiast kobiety mego stale napewno działającego zupełnie nieszkodliwego środka specyalnego.
Proszę informować się — Mp. 400. — Porto zwrotne doliczyć. — Przesyłka ściśle dyskretna przez
El. BOCK Wiedeń, VI.,
Gumpendorfer-trasse 109/14. 17880

Ważne dla Pań!!!
W hotelu Georg'a od dnia 27. do 31. b. m. włącznie będzie się odbywała na nadchodzący **KARNAWAŁ**
sprzedaż paryskich modeli
..... kwiatów .....
i innych ozdób do sukien.
Obejrzenie nie obowiązuje kupca.

WYPŁATAMY
KRZESŁA TRZCINĄ
Lwów, Kopernika l. 23 (Koszykarnia).

Ważne dla Fotografów i Amatorów.
Wszelkie artykuły po najprzystępniejszych cenach poleca z bogato zaopatrzonych magazynów — **Skład fotograficzna „SNAPSHOT“, LWÓW, UL. 3-GO MAJA L. 11 a.** 11966

NA KARNAWAŁ!
Stroje balowe wykwintne
wykonuje zaszczytnie znana
Pracownia sukien damskich J. GROSS
Lwów, ul. Sykstuska 40.
Siły techniczne z Warszawy. Rok zał. 1904.

WOLNE POSADY.

Poszukuję panny do 7 letniego chłopca, władającej językiem polskim niemieckim oraz obeznanej z gospodarstwem domowem. Zgłoszenia przyjmuje Dyr. Hochsinger, Stanisławów, Słowackiego 3. 11277

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.

Nr. 1368 Lwów, sobota 30. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.154.

PRENUMERATA: Miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. [illegible] 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz petitowy ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 000 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 820 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz milim 350 Mk. najmniej 10 w. — 3500 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65 — Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
1/2 stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

◆◆ HURTOWNY SKŁAD ŻELAZA FIRMY BARDACH i PILLINGER

sprzedaje żelazo szlabowe, taśmowe, gwoździe, okucia budowlane i kuchenne, ocyle, podkówki, osie do wozów, oraz wszelkie inne towary żelazne i narzędzia rzemieślnicze po cenach przystępnych ◆◆

LWÓW, UL. SŁONECZNA L. 39 ◆◆ (LOKAL FRONTOWY).

Clara pacta.

Wiadomość podana onegdaj telefonem z Warszawy, że w najbliższych dniach pojawić się ma drugie orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej zwrócone tym razem do ogółu obywateli, w odróżnieniu od pierwszego orędzia „do Polaków", zmusza nas do powtórnego zabrania głosu w sprawie, której na tem miejscu niedawno dopiero poświęciliśmy uwagę.

Wcześniej, niż można się było spodziewać pojawia się wiadomość, potwierdzająca skrupuły przez nas wyrażone z powodu chaotycznego pomieszania pojęć, posiadających znaczenie nie tylko teoretyczne ale także praktyczne.

Głoszenie w prasie nacyonalistycznej haseł o czysto-polskiej większości uważać można jako pobożne życzenie, jako punkt programu stronnictwa politycznego, który ono zamierza dopiero wcielić w czyn, uczynić zeń integralną część „konstytucyjnych" zasad rządzenia państwem i w państwie. Że jednak nawet stronnictwa z tem hasłem najaktywniej występujące, nie uważają, iż ono już dziś jest wyrazem polskiego prawa konstytucyjnego najlepiej świadczy ich stosunek do pierwszego i drugiego wyboru Prezydenta Sprowokowane awantury uliczne i niecny zamach na osobę wybrańca narodu dowodzą właśnie, że stronnictwa te metodą gwałtu zrealizować chciały to, czego drogą prawa urzeczywistnić nie było można. A było to niemożliwe dlatego, bo nikt nie śmiał podnieść twierdzenia, że wybrani w myśl ustaw obowiązujących posłowie — bez względu na to przez kogo i jako czyi reprezentanci — nie mają prawa współdecydować swoimi głosami w każdej sprawie, która wymaga parlamentarnego załatwienia.

Jednakowoż terror publicystyki endeckiej zdziałał w tym względzie cuda. Zdołał on skruszyć nawet lewicowe stronnictwa, które nie mogą się zdobyć na odwagę otwartego przeciwstawienia się błędnej zasadzie endeckiej ideologii i same one mówiąc o większości, głoszą hasło względnej większości polskiej, a więc z wyeliminowaniem formalnem mniejszości narodowych. Naturalnie, że wobec tego coraz częściej ujawnia się ten chaos pojęć w enuncyacyach oficyalnych, aż jako uświęcenie tego chaosu i jego korona, zaprezentowana została opinii publicznej wiadomość o podwójnem orędziu prezydenta Rzeczypospolitej — do Polaków i osobno do — ogółu obywateli.

Gdzież w świecie spotkać dziś można drugi wypadek podobnego podkreślenia z autorytatywnej strony (kryje akt ten podpis odpowiedzialnego premiera gabinetu) dwurodza owości obywateli jednego i tego samego państwa.

Wątpimy też, czy w Polsce ktoś miałby odwagę w jasnej enuncyacyi oficyalnej stwierdzić fakt istnienia obywateli dwóch klas Stwierdzenie takie będące wręcz bezprawne, nie oparte na żadnej zasadzie politycznego prawa, dziś obowiązującego. Przy układaniu konstytucyi, mimo żywych w tym kierunku tendencyi nikt się nie odważył pod okiem świata takiego horrendum statuować... Droga, jaką zdaje się obierać rząd albo ktoś w rządzie — pod wpływem hałasu z ław prawicy, idzie poprzez niejasność i chaotyczne pomieszanie pojęć, do celu — zachwiania wiary w prawo pisane, równe dla wszystkich.

Zanim chaos, w ten sposób powstały, przerodzi się w zwyczaj i prawo zwyczajowe, przedstawiciele żydowscy i zapewne innych mniejszości narodowych,

Prace Sejmu.

Warszawa. 28. 12. (Tel. wł.). Dotąd nie został jeszcze ustalony termin zwołania Sejmu dla dalszego konstytuowania przerwanej wskutek świąt sesyi. O ile wiadomo, Sejm ma się zająć obecnie preliminarzem budżetowym na pierwszy kwartał 1923, ale właśnie dlatego wydaje się wątpliwe, by obrady plenarne mogły się rozpocząć wcześniej, aniżeli w połowie stycznia. Projekt preliminarza budżetowego wniesiony został już przed kilkoma tygodniami, ale przewodniczący komisyi skarbowo-budżetowej Dr. Głąbiński zwołał posiedzenie tej komisyi dopiero na 8. stycznia Jeżeli komisya tylko pobieżnie zechce zapoznać się z preliminarzem, wówczas tydzień czasu stanowczo jej nie wystarczający.

Z innych komisyi sejmowych zwołane zostały dotąd komisya konstytucyjna na 8. stycznia i administracyjna na 9. stycznia.

Warszawa. 28. 12. (Tel. wł.). Podczas urlopu p. marszałka Rataja, który udaje się na kilkudniowy odpoczynek do Zakopanego, pełnić będzie obowiązki marszałka — wicemarsz. Osiecki.

Warszawa. 28. 12. (Tel. wł.). Projekt ustawy o ochronie obszaru państwa, konstytucyi, godeł państwowych i Prezydenta Rzeczypospolitej, wniesiony przez rząd jeszcze do Sejmu ustawodawczego, nie był z powodu braku czasu rozpatrywany, wskutek czego minister spraw wewnętrznych zgłosił dzisiaj ponownie projekt ten do laski marszałkowskiej.

Warszawa. Pat. W związku z wiadomościami. jakie się ukazały w prasie warszawskiej o możliwem odłożeniu terminu zwołania plenarnego posiedzenia Sejmu w czasię późniejszym niż 10 stycznia roku przyszłego oświadczył marszałek sejmu Rataj, że postanowienie zwołania sejmu około 10 stycznia zmianie nie ulegnie, i że dokładne oznaczenie daty zwołania zależne jest jedynie od przygotowania przez komisyę materyału dla plenum.

—o—

Śledztwo w sprawie knowań antypaństwowych

Warszawa. 28. 12. (Tel. wł.). — W związku z aresztowaniem powieściopisarza Ligockiego, jednego z wybitnych organizatorów związku Hallerczyków, stwierdzają tu, że wypadki warszawskie przybierają coraz szersze rozmiary. Śledztwo zaś nie może już ograniczyć się do samej Warszawy, sięga ono i na prowincyę a zwłaszcza do Wielkopolski, skąd ostatnimi czasy nadchodziły niepokojące wieści o uprawianych przez niektóre żywioły knowaniach antypaństwowych.

—o—

zażądają z powołaniem się na niesporne postanowienia „uświęconej ustawy konstytucyjnej“, jasnej ! niechaotycznej odpowiedzi na pytanie: Dlaczego rząd przyczynia się do pomnożenia chaosu?

Dr. Abraham Insler.

Konferencyi lozańskiej grozi rozbicie.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse“ donosi z Lozanny: Tematem rozmów wczorajszych w kołach konferencyi był memoryał angielski wystosowany do Ismeta paszy w sprawie Mossulu. Lord Curzon odpowiadał na pretensye tureckie co do Messulu nietylko w imieniu Anglii lecz także w imieniu innych mocarstw. Wedle zgodnych wiadomości wczorajsze tajne posiedzenie komisyi miało przebieg burzliwy. Memoryał angielski dotyczy miasta i wilajetu mossulskiego. Mocarstwa są zdania, że cały wilajet należy do Iraku na podstawie zwycięstwa aliantów nad Turkami. Wilajet mossulski winien być w całości przyłączony do królestwa Mezopotamii. W sprawie tej nie uczynią mocarstwa żadnych ustępstw.

Ismet pasza powołał się w tej sprawie na pakt narodowy Angory. Ismet zaprotestował przeciw obsadzeniu Mossulu przez mocarstwa po rozejmie wbrew prawu międzynarodowemu. W każdym razie, nie przesądzając sprawy wilajetu Turcya nie mogła się zrzec miasta Mossul.

„N. Fr. Presse“ donosi dalej, że delegaci rosyjscy pod najrozmaitszymi pretekstami starali się być dopuszczeni do dyskusyi w kwestyi Mossulu. Cziczerin ponowił swe propozycye wobec wielkich towarzystw naftowych Scheel i Standard Oil Comp., którym ofiaruje koncesye na Kaukazie i spodziewa się że w ten sposób będzie mógł brać udział w rokowaniach w sprawie Mossulu albowiem towarzystwa te są w Mossulu finansowo silnie zaangażowane. Z kół angielskich oświadczają, że propozycye rosyjskie przynajmniej dotychczas zostały odrzucone, ponieważ zdaniem tych kół powinna być najpierw uregulowana kwestya Mossulu a potem dopiero mogłyby być rozpatrzone propozycye rosyjskie

*

Lozanna. Pat. Wedle doniesienia biura Reutera z Lozanny, zachodzi poważne niebezpieczeństwo, że konferencya rozbije się jeżeli Turcy będą dalej obstawali przy swojej dotychczasowej metodzie. Kierownicy deleg. państw sprzymierzonych będą prawdopodobnie mogli za kilka dni przedłożyć Turkom swoje postanowienia, a wówczas Turcy staną przed decydującem zapytaniem, czy postanowienia przyjmują, czy też oficyalnie odrzucają. Jest jasnem, że obecny stan nie może długo potrwać.

Lozanna 28. grudnia. (Pat.) Delegaci aljantów zebrali się wczoraj na posiedzenie celem zajęcia stanowiska co do ogólnej sytuacyi na konferencyi. W posiedzeniu, któremu przewodniczył lord Curzon, brali udział Garroni, Barrere i pierwszy amerykański delegat Chila. Obradom tym przypisują wielkie znaczenie. Postanowiono, aby komisye zestawiły dotychczasowe wyniki prac konferencyi, które będą służyły do wypracowania projektu traktatu pokojowego. Słychać, że sytuacya ogólna jest trochę naprężona, lecz konferencya dyszła już do takiego punktu, w którym nie ma już wiele miejsca na ustępstwa.

Londyn. (Pat) Decyzyę komisyi reparacyjnej uznającą uchylenie się Niemiec od dostaw drzewa, uważają dzienniki za wydarzenie, które będzie miało istotny wpływ na konferencyę paryską.

W obliczu ważnych wypadków.

Francya szuka pretekstu do zajęcia Nadrenii. — Opozycyjne stanowisko Anglii. — Mussolini nie weźmie udziału w konferencyi paryskiej.

Paryż. (Pat.) Wolff. „Petit Parisien“ pisze, że jak się zdaje z Angli wychodzi pogłoska, jakoby Francya chciała wykorzystać uznanie uchybień ze strony Niemiec i w razie potrzeby wdrożyć odrębną akcyę na prawym brzegu Renu. Dziennik zaprzecza tym pogłoskom i powiada, że nie należy zbytnio przesądzać znaczenia uchwały komisyi reparacyjnej Stwierdzone częściowe uchybienie ze strony Niemiec umożliwi rządowi francuskiemu wystąpienie w odpowiednim czasie wobec aliantów, by przyłączyli się stanowczej polityki wobec Niemiec.

Londyn. (Pat). Omawiając ostatnią decyzyę komisyi odszkodowań w sprawie uchybienia Niemiec w wykonaniu dostaw budulca dla Francyi, „Times“ piszą, że decyzya ta ma nie wielkie znaczenie, albowiem zdaniem „Timesa“ należy ją rozumieć tylko w ten sposób, że Niemcy zobowiązane będą do zapłaty w gotówce wartość niedostarczonej ilości. W Paryżu — piszą „Times“ — decyzya komisyi odszkodowawczej jest oceniana jako fakt zasadniczego znaczenia, mogący też wpłynąć na przebieg narad premierów koalicyjnych dnia 2. stycznia. Wygląda to tak — kontynuują „Times“ — jak gdyby rząd francuski zamierzał całą decyzyę komisyi odszkodowań w błahej stosunkowo kwestyi wykorzystać, czyniąc z niej ważny punkt narad na najbliższej konferencyi. Jeżeli taką jest istotnie intencya rządu francuskiego, ubolewamy bardzo, że mogą być czynione tego rodzaju usiłowania w kierunku wywarcia presyi na przebieg i wyniki konferencyi. Opinia angielska nie jest przygotowana do rozpatrywania kwestyi odszkodowań z punktu widzenia sankcyi karnych i gwarancyi. Nikt w kraju naszym nie pragnie, aby nas wciągnięto w bezpłodne spory do spraw, które bądź co bądź są w gruncie rzeczy nawet drugorzędnemi w porównaniu ze sprawą ogólnego kryzysu ekonomicznego. Dla nas wielkie znaczenie miałaby już ta okoliczność, że Niemcy gotowe byłyby wypełnić swoje zobowiązania, t. zn. zapłacić tyle, ile można od nich żądać, aby zapłaciły.

Natomiast opinia angielska stanowczo sprzeciwia się temu, aby jakiekolwiek środki przymusowe miały być skuteczne dla uzyskania od Niemiec żądanych sum.

My ze swej strony środki takie uważamy w najlepszym razie za nieprowadzące do celu, skoro w razie ich zastosowania możnaby uzyskać zaledwie tylko niewielką sumę w gotówce, równocześnie zaś zastosowanie tych środków mieściłoby w sobie prawdopodobieństwo powodowania dalszego rozstroju i tak już złej finansowej sytuacyi Niemiec, a już w każdym razie uniemożliwiłoby stopniową poprawę tej sytuacyi. Poprawa li tylko może wyłącznie zapewnić regularną i systematyczną spłatę należnych odszkodowań. Powyższy komunikat „Timesa“ w jasnem świetle przedstawia opinię angielską w sprawie odszkodowań. Wśród angielskich kół politycznych panuje przeświadczenie, że ze strony Anglii nie może znaleźć poparcia żaden taki plan, któryby miał powodować nowe trudności w stosunkach ekonomicznych i finansowych. Zwłaszcza duże tu budzi niezadowolenie możliwość wysunięcia na pierwszy plan tak drugorzędnej sprawy, jak dostawa budulca. Z drugiej strony nikt tutaj nie może też odczuwać specyalnej sympatyi dla Niemiec, skoro dopuściły one do tego, że znalazły się w tak trudnej sytuacyi, w jakiej obecnie pozostają.

Rzym (Pat. Po konferencyi z włoskim ambasadorem Londynie Dalla Toretta Mussolini postanowił nie brać udziału w konferencyi paryskiej i polecił zastąpić się ambasadorowi włoskiemu w Paryżu

*

Berlin. (Pat.) Polradio. Rząd Rzeszy w dalszym ciągu pertraktuje z przedstawicielami przemysłu w sprawie gwarancyi w związku z obowiązaniami odszkodowawczemi. Odpowiedni projekt będzie przedłożony rządowi na specyalnem zebraniu rzeczoznawców ekonomicznych i w ciągu następnych kilku dni zostanie prawdopodobnie wręczona państwom sprzymierzonym.

X. Zjazd sowietów.

Moskwa. (Pat.) W teatrze wielkim nastąpiło uroczyste otwarcie X. wszechrosyjskiego zjazdu sowietów. Otwarcia dokonał przewodniczący wszechrosyjskiego centralnego komitetu wykonawczego Kalinin. Porządek dzienny zjazdu zawiera sprawozdanie centralnego komitetu wykonawczego i Rady komisarzy ludowych o wewnętrznej i zagranicznej polityce, sprawozdania o stanie przemysłu, gospodarki rolniczej, oświaty i finansów oraz sprawa utworzenia związku sowieckich republik socyalistycznych.

Moskwa. (AW). Dnia 27. bm. niespodziewanie, mimo zapowiedzianej na 29. b. m. mowy Trockiego, zjazd sowietów został zamknięty. Na ostatniem posiedzeniu uchwalono szereg rezolucyi pod znakiem jednomyślności. Jednomyślnie też wybrany został nowy skład WCIKa w liczbie 270 posłów i 116 kandydatów. Zjazd uchwalił wydać odezwę do wszystkich narodów świata, w której ostrzega robotników i włościan wszystkich narodów przed grożącą ną. Odezwa podkreśla, rzekome posługi pacyfistyczne Rosyi sowieckiej oraz cytuje kolejne etapy rzekomego rozbrojenia rosyjskiego. Ostatnie słowo na zjeździe otrzymał przedstawiciel komunistów łotewskich Trustin, który swą entuzyastyczną mowę zakończył słowami: Łotewska klasa robotnicza nie przestanie walczyć do czasu, póki nie zostanie stworzona Łotwa sowiecka, żyjąca w federacyi z Rosyą.

Moskwa. (AW). „Izwiestija“ ogłaszają rezolucye zjazdu w kwestyi zjednoczenia republik sowieckich. Zjednoczenie to będzie dokonane specyalnym aktem, który ma być uchwalony przez WCIKa i zostanier atyifkowany po pierwszym zjeździe Związku Republik. Akt ten opracowuje specyalna delegacya, którą zjazd wyznaczy. W skład jej wejdą wybitni komuniści: Kalenin, Trocki, Rykow, Kamieniew. Czurupa, Sokolnikow i inni.

Podwyżka taryf kolejowych.

Warszawa (AW) Taryfa osobowa na naszych kolejach będzie jak wiadoma podwyższona o 50%, towarowa o 100%. Zmiana nastąpi teoretycznie o godz. 24 z dnie 31. XII 1922 na 1. I. 1923. Praktycznie natomiast podwyżka zależeć będzie od terminu rozpoczęcia podróży. Ponieważ poprzednie zmiany taryfowe wypływały zawsze pewne nieporozumienia co do ścisłego terminu władze kolejowe wyjaśniają, że cena biletu zależy od jego daty. Wszyscy ci podróżni, którzy na Sylwestra zdążą kupić bilet i wyjechać przed północą będą korzystali z taryfy obecnej t. j. tańszej nawet wówczas gdyby podróż przeciągnęła się do następnego dnia i dłużej.

Reorganizacya sposobu urzędowania władz naczelnych.

Energiczne zarządzenia Rady ministrów

Warszawa. (Pat.) Rada Ministrów uchwaliła. W przedmiocie formuły przysięgi służbowej i przyrzeczenia służbowego funkcyonaryuszy państwowej służby cywilnej, aby do chwili uchwalenia tej ustawy przez Sejm, panowie ministrowie zarządzili bezzwłocznie zaprzysiężenie urzędników niezaprzysiężonych w podwładnych im resortach na zasadzie dotychczasowych przepisów.

Pozatem Rada ministrów kontynuowała obrady nad uzdrowieniem administracyi państwowej. W tym względzie postanowiono powołać komisyę pod przewodnictwem pana prezydenta Rady ministrów, która rozpocznie przedewszystkiem opracowywać zasady organizacyi i sposób urzędowania naczelnych władz państwowych. W celu usunięcia braków w działalności poszczególnych urzędów, zalecono panom ministrom ustanowienie, bez powiększenia dotychczasowych etatów, w obrębie swoich resortów inspektorów do przeprowadzania kontroli w urzędach podległych ministerstwu, pod bezpośrednim nadzorem właściwych panów ministrów.

W ministerstwach zaprowadzi się przedkładanie właściwemu ministrowi przez dyrektorów departamentu oraz naczelników wydziałów peryodycznych krótkich sprawozdań, obejmujących dane o biegu spraw aktualnych i czynnościach służbowych z tem, że pierwsze sprawozdanie za lata ubiegłe do r. 1922 włącznie, należy złożyć do 1 lutego 1923 r. W motywach powyżej uchwalonych wniosków podniesiono konieczność i pilność poprawy istniejących w państwie stosunków aż do przeprowadzenia zasadniczego w tej dziedzinie programu.

—o—

Morderca Niewiadomski przed sądem

Warszawa AW Rozprawa przeciw Niewiadomskiemu odbędzie się 30-go bm. w nadchodzącą sobotę. Zainteresowanie sprawą nadzwyczajne. Wszystkie bilety wstępu już wyczerpane. Otrzymali je w pierwszej linii senatorowie członkowie Sejmu członkowie najwyższej magistratury sądowej oraz prasy. »Kuryer Poranny« donosi, że oskarżony mimo zrzeczenia się w pierwszej chwili obrońcy obecnie zmienił stanowisko w tym względzie i obronę powierzy prawdopodobnie adwokatowi Kijeńskiemu. Obwiniony będzie on o przewinienia zawarte w artykule 99 kodeksu karnego Przepisy te przewidują w wyjątkowych wypadkach wymiar kary śmierci.

Jak donosi „Kuryer Polski“ w najbliższem otoczeniu śp. Prez. Narutowicza powzięto decyzyę, by powierzyć adwokatowi Franciszkowi Paschalskiemu w rozprawie przeciw Niewiadomskiemu obronę powództwa cywilne o zracyi spraw natury moralnej. Decyzyę tę powzięto wobec przewidywanego oddania obrony oskarżonego jednemu z warszawskich obrońców prawdopodobnie adwokatowi Kijeńskiemu.

Warszawa. 28. 12. (Tel. wł.). Na sobotnim procesie mordercy Niewiadomskiego występować będzie ądw. Paschalski jako przedstawiciel powództwa cywilnego. Zgłoszenie powództwa cywilnego ograniczone zresztą do 5.000 Mk. wywołane zostało obawą, że nie wszystkie momenty, towarzyszące zbrodni, będą należycie uwydatnione.

Warszawa. (AW) Skład sądu w procesie Niewiadomskiego ma być następujący: przewodniczy sędzia Laskowski, z udziałem sędziów Kozakiewicza i Krasowskiego. Oskarża prokurator Rudnicki. W kołach sejmowych zwracają uwagę na fakt, że w tak ważnym ze względów państwowych procesie nie uczestniczy prezes sądu okręgowego, względnie jego wiceprezes

•

Warszawa. (AW) Rada familijna, która zajęła się interesami prywatnymi śp. Narutowicza powierzyła opiekę nad nieletniemi dziećmi zamordowanego p Leopoldowi Skulskiemu, b. prezesowi Gabinetu.

Szlachetna myśl w szlachetnym kraju.

Krucyata przeciw Żydom.

Budapeszt. Otrzymujemy następuce ciekawe szczegóły z konstytucyjnego posiedzenia węgierskiego związku faszystów w którym wzięło udział przeszło 6.000 osób. Wszyscy obecni przybrani byli w czarne koszule. Przewodniczący poseł Chili otworzył posiedzenie przemową w której oświadczył między innemi, że ruch faszystowski na Węgrzech nie jest ruchem wyznaniowym; przeciwnie faszyści węgierscy są za największą tolerancyą religijną. Faszyści są jedynie przeciwnikami gospodarczej suprymacyi żydowskiej.

Z kolei zabrał głos b. poseł Hornynszki który wystąpił z bardzo ostrą przemową przeciwko Żydom, którzy zdaniem jego wyzyskują na każdym kroku na swą korzyść naród węgierski. Jesteśmy zaprzysiężeni, oświadczył w dalszym ciągu Zoltan i nie powinniśmy się cofać nawet przed rozlewem krwi. Należy utworzyć chrześcijańską gospodarczą dyktaturę i majątki, które powstały po roku 1914 powinny być jako niemoralne, poddane rewizyi. Pracę destrukcyjną należy stłumić.

Następnie zabrał głos Stefan Frydrych. Oświadczył on, że wkrótce wybuchnie powstanie przeciwko Entencie od Hamburga począwszy, aż do Bagdadu. — Wojna światowa zbliża się. Nie należy się dziwić jej obecnej środkowej fazie.

Uczciwą rękę węgierskiego faszyzmu należy podać, zdaniem Frydrycha, cierpiącemu narodowi niemieckiemu z którym Węgrzy razem przelewali krew na polach bitew. Także należy ją podać braciom turańskim, oraz kroatom i słowakom. Najstraszniejsza część wojny światowej nastąpi dopiero teraz; będzie nią wyprawa krzyżowa przeciwko Entencie, walka na śmierć i życie.

W chwili gry Frydrych, kończąc swą mowę, oświadczył, że odjeżdża do Rzymu celem widzenia się z Mussolinim, rozległy się huczne oklaski i wiwaty na rzecz nowej wojny z Ententą. W końcu posiedzenia został utworzony statut, według którego do nowego związku mogą być przyjmowani tylko nieskazitelni chrześcijanie. Związek będzie złożony z założycieli, członków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

—o—

Pomost ugody miedzy grupą Brandeisa a organizacyą syon.

N. Jork. Dnia 7. grudnia odbyła się wspólna konferencya zastępców syonistycznej organizacyi w Ameryce i przełożeństwa Palestine Developpement Council (Grupa Brandeisa). Konferencya ta zwołaną została na skutek rezolucyi, uchwalonej na ostatnim Kongresie amerykańskiej syonistycznej organizacyi. Z grupy Brandeisa wzięli udział w konferencyi: Prezes sędzia Julian Mack, pani Fels, rabin dr. Stefan Wise, red. »Tagblattu« G Bublik i Sal. Rosenblum, który przed kilku dniami wrócił z podróży po Palestynie.

Syonistyczna organizacya zastąpiona była przez Mozesa Rothenberga, prezesa komitetu. sędziego Jakóba Mozesa i pp. Louisa Robinsona, Williama Teppskina i S. Abla. P. Rottenberg przedstawił w imieniu swojem i swoich towarzyszy partyjnych propozycyę, aby konferencya przedewszystkiem zajęła się doprowadzeniu do zgody między obu grupami i wyszukała drogi, celem pozyskania dla wspólnej pracy dawnych kierowników syonistycznych, którzy obecnie stoją na czele grupy Brandeisa.

Na tę propozycyę odpowiedział Rottenbergowi sędzia Mack, że członkami grupy Brandeisa są także niesyonici co pod pewnymi względami ogranicza kierownictwo w jego czynnościach. Natomiast może wziąć jego grupa udział w wszelkich przedsięwzięciach dook ła gospodarczej odbudowy Palestyny. Z tego założenia wychodząc, uważa grupa Brandeisa projekt elektryfikacyi Palestyny inż. Rutenberga za przedsiębiorstwo czysto ekonomiczne, które ma dla rozwoju Palestyny olbrzymie znaczenie.

Wobec tego oświadczenia sędziego Macka uchwaliła konferencya po dyskusyi przystąpić do pertraktacyj nad przeprowadzeniem tego planu i stworzyć fundusz, potrzebny dla jego realizacyi przez sprzedaż udziałów (akcyj). Desygnowany z przedstawicieli obu grup subkomitet otrzyma zlecenie natychmiastowego wyrobienia szczegółowego planu pracy. Subkomitet ten musi baczyć dokładnie na to, ażeby przez tę wspólną kampanią nie ucierpiały ani akcya Keren Hajesod, ani Joint lub innych wielkich żydowskich instytucyi. Subkomitet zaproponuje też zarząd tych funduszów do którego mają wejść członkowie syon. organizacyi w Ameryce i grupy Brandeisa w równej liczbie.

Z życia żydowskiego.

— **Wiadomości z Palestyny.** Po pierwszym roku istnienia banku robotniczego w Palestynie można obecnie zbilansować krótką, lecz owocną działalność tej nowej placówki, stworzonej przez żydowskie zrzeszenia robotnicze przy wydatnym współudziale organizacyi syonistycznej. Kapitał akcyjny banku wynosi 30.000 funtów. Akcye zostały już rozsprzedane na połowę kapitału zakładowego. Wszechświatowa organizacya syonistyczna udzieliła bankowi pożyczki w sumie 23.712 funtów, a depozyty wynoszą 7211 funtów Mimo krótkiego istnienia, udało się bankowi wybić się wśród instytucyi służących odbudowie Palestyny. Jego to głównie dziełem jest usunięcja bezrobocia jakie niedawno temu objęło do 3000 robotników żyd. Bank objął na własny rachunek różne przedsiębiorstwa, założył szereg kooperatyw robotniczych udzielił pożyczek różnym instytucyom robotniczym na sumę 43.430 funtów.

Jest pełna nadzieja, że bank świetnie będzie się rozwijał.

Akcye jego notuje się na giełdzie już obecnie o 12,5 proc. powyżej nominalnej wartości.

Akcya zwyczajna Banku Rob. kosztuje 22 i pół szylinga ang

•

W przeciągu zimy bieżącej z portów amerykańskich wyjdą wprost do Haify cztery okręty Red Star Line i White Star Line.

Trzeci okręt „Adryatic“ przybędzie do Hajfy w dniu 15. marca z większą ilością amerykańskich syonistów którzy zamierzają przepędzić święta wielkanocne w Jerozolimie. Wycieczka ta została zorganizowana przez Towarzystwo „Ole Regel Leerec Izrael“ w New-Yorku

•

W czasie swego pobytu w Egipcie odbył Dr. Weizman szereg konferencyi z przy-

wódcami arabskimi, stojącymi w kontakcie z Palestyną, m. i. z emir Lud-Pallą, achmed Zeki-Paszą, El-Sudą, El-Bacrą i innymi. Konferencye poświęcone były sprawie stosunków arabsko-żydowskich.

W Haifie został ku czci Dr. Weizmana zorganizowany przez Szukri-Hasana, prezydenta narodowo-muzułmańskiego zgromadzenia wielki bankiet powitalny. Mała córeczka Szukri-Hasana wręczyła Dr. Weizmanowi bukiet kwiatów, witając go przemową w języku hebrajskim. W bankiecie uczestniczyło wielu arabskich matablów.

Piąte zebranie Waad Leumi. W artykule dra Glücksona, p. t. »Bilans« omawiającym sprawozdanie z V. zebrania Waad Leumi w Palestynie, wskazuje dr. Glücksohn m. i. na to:

1) Że Wysoki Komisarz, który po pierwszej sesyi Waad Leumi wyraźnie zaznaczył, że uznaje Waad Leumi jako oficyalne prawne zastępstwo palestyńskiego Żydostwa, teraz waha się uznać Waad Leumi.

2) Jedną z najważniejszych uchwał, które Zgromadzenie delegatów powzięło jest prawo do nakładania podatków na swoich członków, celem pokrycia wewnętrznych potrzeb.

3) Stosunek rządu do problemu imigracyjnego nie daje rękojmi, że rząd jest gotów, wspierać Żydów przy budowie swej siedziby narodowej.

— Zjazd gmin Zyd. w Rumunii. W połowie grudnia odbył się w Rumunii zjazd żydowskich gmin.

Rumuński minister oświaty Banu powitał zjazd w imieniu rządu zaznaczył że Zydzi rumuńscy wykazali podczas wojny światowej patryotyzm co zmusza rząd rumuński do specyalnej nad nim opieki.

Sędzia agitatorem Rozwoju

Kołomyja 26. grudnia.

Ogólne oburzenie wywołuje tu postępowanie prezesa senatu apelacyjnego w Kołomyi który nie bacząc na swe stanowisko w sądownictwie, bierze bardzo żywy udział w agitacyi antysemickiej i propagandzie „Rozwoju“ tej organizacyi bojkotowej która tak smutnemi zgłoskami zapisała się w ostatnich tygodniach w życiu państwowem Polski.

Na wielkim wiecu „Rozwoju“ w Kołomyi wygłosił p. Dobrucki programową mowę, w której apelował do PPS aby jako „szczerzy Polacy i antysemici“ wstąpili także w szeregi „Rozwoju“, poczem! w brutalny i ohydny sposób atakował Zydów i żydostwo, wygłaszając insynuacye o laniu przez Zydów smoły gorącej i roztopionego ołowiu na żołnierzy polskich itp. Zapytujemy pana prezydenta Sądu apelacyjnego, czy uważa za dopuszczalne, by aktywny sędzia mający wzbudzić zaufanie w swoją bezstronność u wszystkich obywateli w podobny sposób podcinał autorytet władz i przyczyniał się do szerzenia rozstroju.

Akcya szeklowa za rok 5863.

Egzekutywa Organizacyi Syonistycznej dla Galicyi Wsch. komunikuje:

I. Wszystkie komitety lokalne prosimy o nadesłanie nam pokwitowania na otrzymane bloki szekłowe, jakoteż o podanie nam imienia, nazwiska i dokładnego adresu ustanowionego w danej miejscowości komisarza szeklowego, odpowiedzialnego za całą akcyę szeklową i bloki.

II. Bloki podatku partyjnego zostały już rozesłane do wszystkich miejscowości z wyjątkiem tych, w których znajduje się z roku ubiegłego dostateczna ilość takich bloków. Prosimy o zapodanie nam, czy ewentualnie potrzebne nadesłanie dalszych bloków.

III. Przypominamy, że równocześnie ze szeklami należy pobrać także podatek partyjny za r. 5683 w wysokości najmniej 500 Mp. Rozumie się, że osoby, których stan majątku lub dochodów na to pozwala, winni opłacać wyższą kwotę na podatek partyjny, ewentualnie zażąda się od nich później stosownej dopłaty. Podatek ten opłacają także szeklowcy hitachduthowi i komitety lokalne winny komisarzowi szeklowemu z „Hitachduthu“ oddać do dyspozycyi stosowną ilość bloków podatku partyjnego i czuwać nad jego pobraniem tudzież bloki wraz z pieniądzmi następnie odebrać i nam nadesłać.

IV. Ze względu na to, że tegoroczne bloki szeklowe są oznaczone numerem tylko na okładce, wskazanem jest, aby komitety lokalne ten sam numer umieściły także na każdym kwicie szeklowym odnośnego bloku i na odcinku pozostającym w naszych rękach.

V. Akcyę szeklową należy przeprowadzić energicznie tak, aby w ciągu kilku tygodni ją móc zakończyć. Pieniądze uzyskane za szekle i podatek partyjny oraz zużyte bloki należy co tydzień przesyłać Egzekutywie.

—o—

Jak rząd zrealizował liczne zapowiedzi regulacyi poborów urzędn.

Z kół urzędniczych piszą nam:

W ostatnich miesiącach ukazują się w prasie stale i w regularnych nieomal odstępach czasu wiadomości z Warszawy, — przeważnie podawane przez PAT., a więc zaopatrzone w etykietę autentyczności — o podwyżkach, regulacyi, normalizacyi poborów urzędniczych. Lansowanie tych pogłosek ma jeden tylko, jak się okazało efektywny, skutek: oto wiadomości o podwyżce pensyj urzędniczych dają producentom asumpt do „przerachowania cen“, z którego to procederu tajnikami mieliśmy się już „zaszczyt“ zapoznać w czasach chronicznego naszego przesilenia gospodarczego. Ponadto pogłoski te, stanowiąc autorytatywny dowód dalszej dewaluacyi pieniądza, wzmagają panikę walutową.

Warto tedy nareszcie stwierdzić, jak się naprawdę przedstawia sprawa pensyj paryasów finansowych ludności miejskiej, zwanych urzędnikami: Do bieżącego miesiąca podwyżki poborów wedle mnożników (które są grubo problematycznem odzwierciedleniem szalonych skoków drożyzny) — umożliwiały jaką taką jeśli nie egzystencyę, to przynajmniej wegetacyę rodzin urzędniczych.

W miesiącu bieżącym gdy drożyzna osiągnęła szczytowe chyba punkta tragicznego sejsmografu wstrząśnień gospodarczych państwa, radosną była wiadomość, zapowiadająca zasadniczą i radykalną z dn. 1. stycznia 1923 przeprowadzić się mającą sanacyę niedoli urzędniczej. Z tem większą w realizacyę tej informacyi patrzono nadzieją, że w jakiejś komisyi sejmowej utonął swego czasu projekt takiej regulacyi. Myślano, że rząd widząc nędzę swych pracowników wydobył ten projekt i że uczyni to, co dyktuje konieczność.

Z wszystkich informacyj, o których iluzyryczności wyżej wspominamy — prawdziwą ale i tragiczną okazała się tylko ostatnia, Spadła ona na urzędników jak grom i spotęgowała rozdrażnienie i rozgoryczenie do niebywałych granic. „Zasadnicza“ i „radykalna“ regulacya płac przyznaje urzędnikom z styczniem 1923 r. pobory, które wynosić będą znacznie mniej niż to, co urzędnicy łącznie z dodatkami otrzymali w grudniu. Rozpaczliwą wobec tego sytuacyę urzędników zailustruje najlepiej przykład. Młodszy urzędnik pobierać będzie pensyę nie przekraczającą 100.000 marek, a jeśli mieszkając na peryferyach używa miesięcznego biletu tramwajowego, uiśści za bilet ten piątą część swej płacy t. j. 20.000 Mk. (o ile „tymczasowa“ rada miejska nie zdecyduje się na nową w międzyczasie podwyżkę).

Taką jest tragedya pracowników państwa, która jest więcej niż okropną. Jeśli nowy Sejm nie wpisze tej piekącej sprawy w porządek dnia spraw niecierpiących zwłoki, stanie w obliczu wypadków, które nie dadzą się przewidzieć.

—ooo—

Protest wolnych zawodów przeciwko śrubie podatkowej.

Wczoraj odbyło się w wielkiej sali obrad Izby handlowej zebranie członków wolnych zawodów: adwokatów, lekarzy, inżynierów i notaryuszy zwołany przez Izbę adwokatów, Izbę lekarską, Izbę inżynierską oraz notaryalną we Lwowie.

Sala była szczelnie zapełniona uczestnikami wśród których zauważyliśmy senatorów adwokata dra Ringla, inż. prof. Thuliego, oraz posłów: adw. dra Leona Reicha, dra Henryka Rosmarina i dra Emila Somersteina. Zebranych powitał prezes Izby adwokatów dr. Kamiński. Do prezydyum powołano pp. prez. Kamińskiego, prez. Izby lekarskiej dr. Pappego i prez. Izby inżynierskiej inż. Gąsiorowskiego.

Prezydent Kamiński przedstawił oburzenie panujące wśród szerokich warstw wolnych zawodów wywołane ostatnimi wymiarami procentowego podatku od zysku. Wymiary te pozostają w rażącej sprzeczności z faktycznymi dochodami członków tych zawodów. Wskazują one na to, iż władze skarbowe pod tym względem grzeszą zupełną nieznajomością stosunków. Te okoliczności spowodowały prezydya wymienionych Izb do podjęcia wspólnej energicznej akcyi w tak poważnej kwestyi, grożącej wprost ruiną inteligencyi skupionej w wolnych zawodach. W myśl uchwały powziętej przez prezydya powyższych Izb otwiera niniejsze zebranie celem zastanowienia się nad sytuacyą wytworzoną temi wprost dziwacznymi wymiarami procentowego podatku od zysku.

Następnie rozwinęła się obszerna dyskusya, w której zabierali głos pp.: adw. Dr. Al. Landes, inż. Libański, adw. Dr. Mund, lekarz Dr. Aleksiewicz, prof. ądw. Dr. Nowotny, lek. Dr. M. Świtalski, poseł Dr. E. Sommerstein, członkowie komisyi podatkowych p. Berliński i p. Hoszowski oraz poseł Dr. Reich Leon.

Wszyscy mowcy przedstawili szczegółowo niedokładność graniczącą z kompletną ignorancyą stosunków ujawnioną przy wymiarze tych podatków. Podniesiono przytem, iż główną winę ponosi władza podatkowa, która bez wszelkich dochodzeń z wprost karygodnem niedbalstwem przygotowuje wnioski dla obywatelskich komisyj podatkowych, których członkowie nie mogą znać stosunków wszystkich podatników.

Podniesiono również, iż władze wymiarowe wcale nie przestrzegają przytem po-

stanowień ustawy dotyczących ochrony prawnej podatników. Ta tandetna robota wymiarowa oto główna przyczyna obecnych niebywałych wymiarów. Ponieważ dotychczasowe interwencye w Izbie skarbowej pozostały mimo kilkakrotnych przyrzeczeń prezydenta Bugny bez skutku (możliwie wskutek instrukcyj otrzymanych z Warszawy), domagali się mowcy bezzwłocznej interwencyi wprost w ministerstwie skarbu w Warszawie.

W myśl powyższych wywodów uchwalono wkońcu następujące rezolucye:

1) Uznając, że naprawa obecnego położenia skarbu państwa wymaga wielkich ofiar ze strony całego społeczeństwa, oraz że pierwszym do tego krokiem jest sprawiedliwe i równomierne nałożenie ciężarów podatkowych na wszystkie klasy ludności, stwierdzają obecni na dzisiejszem zebraniu członkowie lwowskich Izb: adwokackiej, lekarskiej, inżynierskiej i notaryalnej, że wyrażona wyż zasáda została przez nadmierne i krzywdzące, oraz bez wszelkich dochodzeń uskutecznione wymiary podatków bezpośrednich, dokonane ostatnio przez władze okręgu lwowskiej Izby skarbowej, w odniesieniu do wyzwolonych zawodów tendencyjnie naruszoną i spaczoną.

Dopatrując się w powyższem stanowisku władz skarbowo-wymiarowych nowego zamachu na klasę ciężko zarobkującej inteligencyi, zagrożonej przez to w podstawach bytu, postanawiają członkowie reprezentowanych na dzisiejszem zebraniu wolnych zawodów podjąć i przeprowadzić konsekwentną walkę ze stronniczo stosowanym, bo do zupełnego wyczerpania i ruiny jednej tylko klasy ludności prowadzącym systemem fiskalnym.

W tym celu wzywają i upoważniają swe przełożone władze (izby) do wdrożenia jak najenergiczniejszej akcyi u wszystkich miarodajnych czynników, aby też władzom wymiarowym lwowskiej Izby skarbowej nietylko zwróciły uwagę na niewłaściwe, bo zz krzywdzącem obciążeniem wolnych tylko zawodów połączone stosowanie ustaw podatkowych, ale zarazem spowodowały rzeczone władze do sumiennej rewizyi i sprostowania ustalonych już, niesłusznych i nadmiernych wymiarów podatku od zysku, oraz wstrzymania, względnie ograniczenia płatności tychże, aż do czasu ukończenia postępowania reklamacyjnego i rekursowego.

2) Wzywa się prezydya powyższych Izb do wysłania delegacyj do Warszawy.

3) Zwrócenie się do posłów i senatorów: adwokatów, lekarzy, inżynierów i notaryuszy o interwencyę w powyższej sprawie.

4) Tworzy się komitet dla powyższej akcyi, w której skład wchodzą prezydya wszystkich Izb, posłowie i senatorowie obecni na tem zebraniu z prawem kooptacyi dalszych członków.

Koncert chanukowy.

Inicyatywa urządzenia koncertu chanukowego w templu wyszła w ubiegłym roku z łona Żyd. Tow. Muzycznego. Koncert chóralny wówczas urządzony (dwukrotnie powtórzony) zapoznał szerokie warstwy ludności żydowskiej z muzyką synagogalną w dobrem wykonaniu.

W roku bieżącym wyręczył je komitet zajmujący się uzdrawianiem żyd. sierót wojennych w Dębinie, za którego staraniem odbył się onegdaj koncert chanukowy ze współudziałem nadkantora p. B. Lwowicza, p. prof. Jana Rangla, wiolonczelisty, p. S. Glasberga i chóru templowego.

O zaletach śpiewackich p. nadkantora Lwowicza mieliśmy sposobność pisać niedawno temu. Zalety te uwydatniły się jeszcze we większym stopniu w milieu, do którego i p. Lwowicz przywykł, i w którem śpiew synagogalny jest stosowniejszy, oraz na tle chóru organów. Szczególnie podnieść należy doskonałe wykonanie bardzo pięknego „Ma towu“ Sulzera, oraz umiar i smak artystyczny, jaki okazał p. Lwowicz przy odśpiewaniu „błogosławieństw“ (brachot) podczas zaświecenia świeczek chanukowych.

Że p. prof. Rangl jest mistrzem gry na organach, jest powszechnie znane. Odegrał Callaertsa „marche triomphale“ op. 30 oraz Böllmanna piękną tocattę op. 35, którą słyszeliśmy już raz na wspomnianym we wstępie zeszłorocznym koncercie Ż. T. M. Szczególne słowa uznania należą się p. prof. Ranglowi, jako akompaniatorowi, w którym to charakterze wykazał niezwykłe walory artystyczne.

Słowa pełnego uznania należą się również wiolonczeliście p. Glasbergowi, który odegraniem Poppera „Wspomnienie“ op. 1 i Godarda „Berceuse“ wykazał, że posiadł i tajniki techniki swego instrumentu i wielką subtelność w odczuciu granego utworu.

O chórze templowym nie da się niestety twierdzić, jakoby stał na wysokości zadania. Należałoby go skompletować a przedewszystkiem koniecznie dlań trzeba się wystarać... o dyrygenta.

Publiczności niestety zebrało się nie bardzo wiele.

W zastępstwie Jarg.

Nowa placówka gospodarcza

W dniu 26. grudnia b. r. przekształcona została „Samopomoc kredytowa i gospodarcza Centralnego Żydowskiego Komitetu ratunkowego“ w „Centralny Związek Kredytowy“ i obejmuje obecnie swoją działalnością wszystkie żydowskie kasy kredytowe współdzielcze, znajdujące się na terenie Galicyi, a zasilane kredytem Jointu Distribution Commitee względnie Iki.

W odnośnem Walnem Zgromadzeniu uczestniczyli reprezentanci kasy rzemieślniczej i współdzielczego banku handlowego we Lwowie, Związków kredytowych w Jarosławiu, Rawie ruskiej, Złoczowie, Samborze i Czortkowie oraz „Spółdzielni“ w Tarnopolu, oraz delegat Wydziału odbudowy Jointu w Warszawie p. Prowalski.

Przewodniczący poseł Dr. Emil Sommerstein referował statut, oparty na tej przewodniej zasadzie, by nowa instytucya objęła swoją kontrolą wszystkie żydowskie kasy kredytowe współdzielcze, starała się dla nich o kredyt w Joincie względnie Ice i skutecznie propagowała ideę kooperacyi kredytowej celem zorganizowania i ufundowania kredytu dla gospodarczego żyd. stanu średniego.

Do Zarządu wybrano pp.: posła Dr. Emila Sommersteina, Salomona Bilbla, Dr. Zygmunta Majbluma, Dr. Józefa Mandla, Dr Nutę Brüstigera i Dr. Joachima Verständiga, a pp. Józefa Ornsteina, Mojżesza Silbera i Dawida Barta jako zastępców, do Rady senatora Dr. Fischla Rosenstreicha, posła Karola Eisensteina i pp. Maksa Glasermanna, dyr. Izydora Kittnera, Dr. Adolfa Segalla, Dr. Maurycego Ettingera, oraz zastępców pp. arch. Leopolda Reissa, Dr. Hermana Parnasa i inż. Samuela Baralla.

Wszyscy wybrani są w myśl statutu członkami zarządu względnie Rady należących do Związku kas kredytowych.

Nowa instytucya przystąpiła do Związku rewizyjnego żydowskich towarzystw współdzielczych w Warszawie.

Należy się spodziewać, że stanie się ona dźwignią naszego życia gospodarczego i skutecznie będzie działać na polu uproduktywnienia i gospodarczego przewarstwowienia.

2 SERYA I PRZEDOSTATNIA »Za kulisami Monte-Carlo«. Wielki egzotyczny dramat w 6 akt. p. t. SERYA 2
„NOCE MAROKAŃSKIE“
Marysieńka Oryginalne zdjęcia walki byków w Barcelonie. Cudowne widoki wybrzeży Gibraltaru i Marokka. Kopernik

W sprawie lwowskiego kahału.

Organizacya syonistów m. Lwowa (Komitet lokalny) na plenarnem posiedzeniu odbytem dnia 25. grudnia br. pod przewodnictwem dra Ringla, uchwaliła jednogłośnie następującą rezolucyę: Zważywszy, że gmina żydowska we Lwowie od roku 1916 pozbawiona jest reprezentacyi pochodzącej z wolnego wyboru że dalsze trwanie rządów komisarza rządowego jest jaskrawem naruszeniem praw samorządu przysługującego jej na podstawie ustawy z 19. marca 1890 roku i statutu, że ten stan anormalny nie jest faktycznymi stosunkami obecnie już wcale uzasadniony, czego choćby dowodem że w szeregu miast prowincyonalnych wybory ostatnio zostały rozpisane uchwala organizacya syonistów miasta Lwowa zwrócić się do kompetentnych władz a to do województwa lwowskiego oraz Magistratu m. Lwowa z żądaniem aby zarządziły natychmiastowe rozpisanie wyborów do zarządu gminy wyznaniowej we Lwowie.

Walne Zgromadzenie Związku nauczycieli religii.

Dnia 27. bm. odbyło się we Lwowie Walne zgromadzenie Związku nauczycieli religii mojż. szkół powszechnych. Po zagajeniu przez p. Schaechnera wybrano prezydyum zjazdu, w skład którego weszli pp. Bernfeld (Stryj), Kitaj (Złoczów) oraz Posarine i Koenig ze Lwowa. Zjazd przywitał inspektor tej nauki w szkołach lwowskich rabin dr. Freund.

Referat na temat: „Nasze zadania“ wygłosił p. Greif (Lwów). Referent przedstawił dotychczasowy stan i sposób nauczania religii mojż. w szkołach powszechnych.

Nawiązując następnie do tradycyi żydowskiej i do historyi wychowania u nas podał sposoby ożywienia i przystosowania nauki religii do nowych prądów nauczania i do wymogów i ducha czasu. Referent poruszył też inne sprawy odnoszące się do stanowiska nauczyciela rel. w społeczeństwie żydowskiem.

Po dłuższej a rzeczowej dyskusyi przekazano rezolucye i wnioski do rozpatrzenia i wykonania wydziałowi.

Dokonano następnie wyboru wydziału, w skład którego weszli pp.: Schaechner (Lwów) jako przewodniczący, Waltuch (Żółkiew) jako zast przew., Posnine (Lwów) jako sekretarz, Roth (Lwów) jako skarbnik oraz Czermak (Lwów), Fuerst (Komarno). Fellner (Chorostków), Kitaj (Złoczów), Nacht (Monasterzyska).

Rozprawa przeciw komunistom.

Lwów, dnia 28 grudnia.

Na wstępie dzisiejszej rozprawy odrzucił trybunał ostatnio przez obronę zgłoszone wnioski w kierunku powołania całego szeregu świadków. Trybunał postanowił również odrzucić wnioski postawione już w toku rozprawy dzisiej-

Teatry Świetlne „Wanda" i „Warszawa"
od soboty 30. grudnia Największy szlagier sezonu
Lukrezzia Borgia
monumentalny dramat w 7 aktach.

szej przez obr. dra Dawydiaka i dra Prystasza.

Wobec zachorowania obr. adw. przys. Duracza przebywającego obecnie w Warszawie obrona w związku z zamknięciem postępowania dowodowego postawiła wniosek na odroczenie rozprawy do wtorku o godz. 10 rano, z tem że gdyby do tego czasu adw. Duracz nie zjawił się na rozprawie, jego funkcye obejmie inny członek ławy obrońców.

Trybunał przedłożył obronie pytania dla sędziów przysięgłych w liczbie 87 Celem umożliwienia obrońcom ewent. postawienia wniosków rozprawę odroczono do piątku o godz. 9 przedpoł.

JUŻ WYSZEDŁ
KALENDARZ
DZIENNIKA „CHWILA"
NA ROK 1923
5683|5684
DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY
= ZAWIERA PRACE: =
Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA
CENA EGZ. 1500 Mk.
Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

NADESŁANE.

Syonistyczna
partya pracy „Hitachduth"
W SOBOTĘ 30. grudnia b. r. o godzinie 2·30 popoł. w sali „Domu narodnego" referować będą na temat:
Konferencya krajowa „Hitachduthu"
(sprawozdanie)
tow.: Gelehrter M., i Kirchner Z.
Goście mile widziani.
Komitet Lokalny „Hitachduthu"
Stanisławów.

Adwokat
Dr. Zygmunt Atlas
przeniósł kancelaryę 12235
na ul. SYKSTUSKĄ l. 10. I. p.

Bal Maskowy
urządza dnia 31 grudnia w Noc Sylwestrową Z. M. Ż. »Doraźna Pomoc« w sali Jad Charuzim przy ul. Bersteina 11
Strój balowy i kostyumowy.
Wstęp ściśle za imiennymi zaproszeniami które wydaje Sekretaryat przy ul. Halickiej l. 20 od 7—9 wiecz.
12248

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.
Piątek »To co najważniejsze«.
Sobota o godz. 3·30 »Bitlem«, jasełka
Sobota 7·30 »Coppelin«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.
Piątek »Słomiana wdówka«.
Sobota »Japonka«.

—o—

Repertuar Teatru Małego.
Piątek »Jastrząb«.
Sobota »Subiokatorka«.

—o—

TEATR LITER.-ART. „BAGATELA"
(ul. Rejtana).
1) »Gdybyście wiedzieli« farsa, 2) Kaminski, Mirski, Ordonówna, Bronowski, Osmo ska w swoich repertuarach, 3) »Jlinek« farsa

—o—

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.
Program świąteczny od 20. do 31. grudnia r. b.
1) »Straszne morderstwo« Sketch 2 Wielki dział koncertowy pp. Noskowskich, Borkowska, Orlan, Chrzanowski, Bajon, Trenom, 3) S. Sliwinski jako Wilhem II. 4) »Złota Reduta«, operetka.
Początek o godzinie 8 wieczór

— **»To co najważniejsze«** Premiera tej komedyi, która odbędzie się dzisiaj t. j. w piątek w Teatrze Wielkim w dużym stopniu zainteresuje wszystkich tak publicznoś ć szukająca nowych wrażeń jak i wytrawnych znawców sztuki teatralnej tematem swym i sposobem opracowania tego tematu. Reżyseruje niezawodny Rasiński grają wybitne siły naszego dramatu.

— **»Przechodzień«** B. Katerwy na tle dramatu wspolczesnego. Pod tym tytułem odbędzie się w czwartek d. 4 stycznia 1923 o godz 8 wiecz. w sali „Młodej Scenki" (Chorążczyzny 7) wieczór dyskusyjny red. Henryka Heschelesa. Bilety do nabycia w składzie nut Seyfartha ul. Akademicka 6 a w dniu odczytu przy kasie.

— **W sobotę** dnia 30 bm. o godz. 11-ej odbędzie się zebranie rodziców uczniów żydowskiego gimnazyum klasycznego Zygmuntowska 17. 12257

— **Koncert** pp. artystów opery lwowskiej Płótownej i Manna oraz art. dram. Modzelewskiej z Warszawy odbędzie się dziś 29 grudnia b. r. w Sali Polskiego Towarzystwa Muzycznego. 12260

— **Przestroga dla P. T. Abonentów telefonicznych.** Pol. Ska. telefoniczna we Lwowie komunikuje: Zwracamy uwagę P. T. Abonentów na możliwość zgłaszania się noworocznikówoszustów. Noworocznik wysłany przez werkmistrzy i monterów Polskiej Akc. Ski. Telefonicznej we Lwowie, jest zaopatrzony w legitymacyę z pieczęcią firmy. Tych którzy będą się zgłaszać bez legitymacyi z wyż zacytowaną pieczęcią, należy uważać za oszustów i jako takich wydać w ręce Policyi.

— **Z kroniki kradzieży.** Do żyd, zakładu sierót za Zbrojownią dostali się nieznani sprawcy przez otwarte okno jadalni, poczem po rozbiciu kłódki skradli z magazynu w wielkiej ilości artykuły żywnościowe. Następnie nożem kuchennym usiłowali wyciąć dziurę w drzwiach prowadzących do kancelaryi, lecz podczas tej roboty zostali spłoszeni.

Katarzyna Rybczak służąca skradła „na odchodnem" swej chlebodawczyni Michalinie Kozłowskiej, zam. przy ul. Akademickiej 12, 130 tysięcy marek. Przeprowadzona w mieszkaniu Rybczak rewizya wykazała wiele garderoby i przedmiotów pochodzących z kradzieży, do których Rybczak się przyznaje,

— **Uniwersytet w Łodzi.** Kuryer Warszawski podaje: Rada szkolna łódzka postanowiła przedsięwziąć kroki w celu wybudowania uniwersytetu w Łodzi. W tym celu powstanie komitet organizacyjny, który zajmie się zbieraniem funduszów i postara się o otwarcie pierwszych semestrów.

— **Echa memoryału akademików żyd.** Komitet Wykonawczy żydowskich akademickich instytucyi samopomocowych komunikuje w uzupełnieniu wzmianki o memoryale, złożonym dn. 5. b. m. Panu Ministrowi W. R., iż wiadomość, jakoby żydowscy studenci wogóle nie korzystali z instytucyi „Bratnich Pomocy" nie jest ścisłą.

Komitet zwraca uwagę na fakt, że z „Bratniej Pomocy" Politechniki Lwowskiej korzystać mogą również i studenci Żydzi. Byłby to zatem wyjątek, potwierdzający regułę...

— **Charków-Kijów-Praga.** Wkrótce nastąpić ma otwarcie komunikacyi powietrznej na linii Charków-Kijów-Praga. Opłata za przejazd pasażerski z Pragi do Charkowa wynosić ma 900 koron czeskich.

— **Rozpaczliwe położenie fakultetu medycznego we Wiedniu.** Znany na całą Europę tutejszy uniwersytecki instytut anatomiczny znajduje się w przededniu zamknięcia. Przyczyną tego jest brak dostatecznych funduszów. Fundusze bowiem rządowe oraz dodatki z graniczne nie są nawet w stanie pokryć abonamentu medycznych dzienników zagranicznych. Przedewszystkiem zaś cierpi instytut na brak trupów do prosektoryum.

Zaledwie 50 trupów otrzymuje instytut rocznie, podczas gdy zapisanych jest słuchaczy przeszło 1800. Brak funduszy nie pozwala na zakupienie większej ilości zwłok, co utrudniają również bardzo wysokie ceny środków konserwu-

NAJTAŃSZE MIEJSCE ZAKUPNA
KRAKOWSKA 23
WEŁNY NA SUKNIE, KOSTYUMY I UBRANIA
JEDWABIE, TRYKOTYNY, MARKIZETY
PŁÓTNA — ZEFIRY — PERKALE — FLANELE — BARCHANY
poleca nowo otworzona firma
ŻARKOWSKI-KUCZAMER i SCHWETLICH
Lwów, ul. Krakowska l. 23 (róg ul. Skarbkowskiej).
KRAKOWSKA 23
NAJTAŃSZE MIEJSCE ZAKUPNA

jących i transporty ciał z prowincyi, które są bardzo drogie.

— **Bodaj być śpiewakiem.** W końcu stycznia 1923 r. przyjeżdża do Warszawy znany artysta p. Batistini na kilka występów gościnnych, ktore odbędą się w Filharmonii. P. Batistini, jak się dowiadujemy, otrzymuje za każdy wystep 10 milionów mk., oprócz mieszkania. Bilety w pierwszych rzędach będą kosztowały prz szło 30 tysięcy mk., na galeryi zaś 5000 mk.

— **Miejska kolej elektryczna** zawiadamia, że wszystkie karty wolnej jazdy z r ku 1922 ważne są do 31 stycznia 1923 roku.

— **Ochotnicza Straż pożarna „Sokół"** we Lwowie urządza w niedzielę dnia 31 grudnia 1922 o godz. 9 wiecz. „Redutę Sylwestrową" w salach Izby rękodzielniczej.

—o—

— **Sztylet i trucizna** podły podstępny mord — oto środki jakimi posługiwał się nikczemny Cezar Borg'a pan Rzymu i Włoch. Siostra jego Lukrezzia straciła męża, pięknej córce złotnika wypalił tyran oczy, pomimo upomnień dobrotliwego papieża Aleksandra Cezar popełniał zbrodnię za zbrodnią. Oto krótka treść dramatu w 7 aktach p. t. LUKREZZIA Borgia w którym zobaczyny także rezydencyę papieską, watykan, wspaniałe jego wnętrze, salę gdzie odbywa się wybór papieża i szturm na siedzibę Cezara, które wyświetlają od soboty 30 grudnia teatry świetlne „Wanda" i „Warszawa". 12202

—ooo—

— **Kółko amatorskie Tow. »Haor« we Lwowie** odegra w sobotę d 30 grudnia o godz. 3 popoł. w sali ukraińskiego Teatru im. Szaszkiewicza: »Chasie di Jisraime«, dramat w 4 aktach J. Gordina. Czysty dochód na cele oświatowe. Bilety do nabycia w handlu Diana Gottlieb, Krakowska 27, a w dniu przedstawienia przy kasie teatru od godziny 9. rano.

Wiadomości handlowe.

Lwów, dnia 28 grudnia 1922

Po tygodniowej pauzie rozpoczęła dzisiejsza giełda bardzo wysokimi kursami przy nader żywych obrotach. Najbardziej poszukiwane były akcye Zieleniewskiego i Ojkosy pierwsze po 21.000 do 22.750, drugie po 25.750 i 26.000.

Poza em transakcye w Gafocie po 3.000, nieef. 2.400, w Nafcie po 4.200, 4.300, w Chmielowie po 13.000, 13.750, 15.000, nieef. po po 9.000 i 9.250, w Chodorowie po 27.000, 27. 50 i 27.500, w Parowozach po 5.300, 5.400, 5.300, 5.250, 5.400, 5.500, w Pociskach po 3.200, 3·100, 3.350, w Sierszy el. k. 2.100, w P. T. H. 1.850, 1.900, w Karpalitach po 4.300, w Ra'szawie po 18.500 i 18.000, 18.500, w Z. B. K. po 2.100, w Banku Hip. po 2.000, w Powszechnym Banku Kredytowym 550, w 4½, T. K. Z. 107.

Rynek walut również był bardzo ożywiony. Za Czerniowce płacono 111, za Berlin 2.60, 2.30, za Dol. 17 900, 17.800, za Londyn 82.750, 83.400, 83.000, za Belgię 1.190, 1.180, 1.190, za Holandyę 7.200, 7.250 i 7.225, za Budapeszt 740, 770, za Zurych 3.40 , 3.450, 3 420 i 3.425, za Wiedeń 26.5, 26.35, za kor. czeskie 548, 555, 550, za Dinary 242, 227, za Paryż 1.325, 1.390, 1.325, 1.300 i 1.310, za Nowy York 17.800, 17.900, za Pragę 555, 556, 550.

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 28 grudnia 1922.

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17750—00000, kanad 17500—00000, mar. niem. 2·45—2·50, leje 100·00—105·00, fr. franc. 1300—1320, fr. szwajc. 3400—0000 kor. czeskie 545.00—550·00, funty szterl. 82000—82000, liry włoskie 850—860, Wiedeń kor. 26·50—00·00 rbl. setki 0·00—0·00 duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 7000—0000, fr. belg. 1200—0000, Berlin 2·40—0·00, Praga 550·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00 00.

Złoto 00 rubl. 00·000—00·000 00 kor. 00·000— 00·000 Tendencya spokojna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 28. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900 - 2100, Impex 000 000, Polski Glob 600—800, Żegluga Polska 450—525, Zieleniewski 19000 21000, Parowozy 5800— 6200, Trzebinia fabryka maszyn 8000 — 9000, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4300—5000, Siersza el. I III. 2000-2500, Oikos 22000--25000, Pezet 2500 3000, Trzebinia tł. 10 000—11000, Krakus 3800—4200, Ćmielów 13000—15000 Górka 25000—28000, Siersza 17000—19000 T. P. G. 16500—17500, Chodorów 26000 28000, Pocisk 3200—3800

Dolary ameryk. 17300—18300, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1250 1350 franki szwajcarskie 3300—3400 franki belgijskie 1150 00 funty szterlingi 82000—84000. marki niem. 2 10— 2·50, kor. austr. 0·25 0·27 korony czechosł. 530·-560·00, liry włoskie 875—925, leje rum. 100·00— 120·00 korony węgierskie 0·00-0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 7000·—7300.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 28 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 17900.00 - 18125·00 dolary kanadyjskie 17925-00000 fr. francuskie 1300 00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2 30 0 00, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00 - 000·00

Czeki na Belgię: 0000·00 0000·00, Berlin 2·27½ 2 23 — Gdańsk 2 27½, 2 44 Londyn 82600—83700 00—83400 00 Paryż 1305·00 1295·00, N. Jork 17850 18100 Szwajcarya 3430·00 3420·00 Wiedeń 26·25 — 26·50, Włochy 912·50, Holandya 0000, Praga 545·00—560·00

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03 —

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 28 bm. Berlin 0·06½, Praga 16 45— Nowy Jork 527·75 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·22⅝ Bukareszt 3.10, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·65, Zagrzeb 1·45, Warszawa 0·03 Paryż 37 80 Londyn 24·50, Holandya 209 75, Sofia 3·70.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 28. bm. Berlin 0·06⅜, Holandya 209·75 Nowy Jork 527·75, Londyn 24·45, Paryż 37·80, Medyolan 26·67, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·47, Budapeszt 0·22⅝, Zagrzeb 1·45, Bukareszt, 3 10 Warszawa 0·03 Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·70.

—ooxoo—

NEKROLOGIA.

FANNY WOHL
Z DOMU SCHÜTZ
zmarła po długich i ciężkich cierpieniach dnia 27. grudnia b. r.
Na obrzęd pogrzebowy, który odbędzie się dnia 29. grudnia b. r. o godzinie 12 pop. z domu żałoby przy ulicy Szaszkiewicza 1, zapraszają w nieutulonym żalu pogrążone
12239 DZIECI.

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 28. bm.:

Renta majowa 1150·00, austr. renta koronowa 820, węgierska renta koronowa 9.800, Losy tureckie 000.000—, Renta lutowa 2000·00 Anglobank 93.800 Bankverein 34600 Bodenkreditanstalt 74 500, Kreditanstalt 43.700, Bank depozytowy 14000 Laenderbank 17900, Merkury 22300 Unionbank 48000·—, Ziwnosteńska banka 770.000 Kolej półn. 11,000·000 Kolej południowa 205000 Alpiny 381·000, Berg- und Huetten 00,00 000 Krupp 348.000 Poldihütte 0000 00, Prager Eisen 1,265.000, Rima 357 000, Skoda 801·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 590.000 Fanto 1,180.000·— Galicia 0,000.000 Schodnica 1,140.000 Gal. Karpaty 1,700·000—, Koleje austryackie 900·000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 610000·— Kolej Lwów. Czern. 355.000, Bank obrotowy 22500.

NADESŁANE.

Fradel Zuckermann Busk — Maks Lippert Bochnia
zaręczeni, Chanuka 5683.

Nuńcia Münzerówna Wydra p. Brody — Osyasz Kaczek Złoczów
zaręczeni w grudniu 1922.

Mendel Trachtenberg Sokal — Bronia Reiber Przeworsk
zaręczeni w grudniu 1922.

Z okazyi zaręczyn p. Eisiga Blaudera z p. S. Schneeówną gratuluje i życzy dużo szczęścia
Stowarzyszenie »Hatchija«
w Sokalu.

DROBNE OGŁOSZENIA

POSAD POSZUKUJĄ.

Kwalifikowana nauczycielka z kilkuletnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady, najchętniej w domu Żyd. sierót. Łaskawe zgłoszenia pod »Wychowawczyni« do Adm. 1 189

Dentysta technik z praktyką wiedeńską poszukuje posady. Józef Weissberg, Horodenka. 121·8

POMOC LEKARSKA.

Dr. Aleksander Rosenberg
Specyalista chorób kobiecych i akuszer
LWÓW, SYKSTUSKA 2. 11754

Dr. Juliusz Monis ord w chorobach moczopłciowych od 3—5 pop. ul. CYTADELNA 7 (Dąbczanskiej). przedłużenie ul. Chorążczyzny.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. N. GOLDSTEIN
były elew. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej 10692
ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5.
w niedziele i święta od 9—12 Kraszewskiego 3.

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—6

ROŻNE.

Sumę w kwocie 5000 Mp. wygraną w grze towarzyskiej składają na rzecz sierót żydowskich Anusa Zwirn, Beno Gottlieb, Simon Juni. 12247

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Fabryka wyrobów metalowych w ruchu będąca, natychmiast do sprzedania. Cena 35 mil. Mp. Zgłoszenia pod »Fabryka« do Administracyi. 12187

Sprzedam młyn, murowane budynki dwa walce jeden kamień i tartak. Zgłoszenia do Admin. »Chwili« pod »Młyn«. 12165

Prasy do siana poleca M. STEINHAUS, Lwów, Krasickich 18—a. 12256

MARKI ZAGRANICZNE zbiory, zapasy kupuje stale Aug. A. SZCZERBAN, ul. Wronowska 10. 11373

INTERESA HANDLOWE.

Jako spólnik przystąpię z kapitałem do zaprowadzonego lub zaprowadzić się mającego sklepu obuwia. Zgłoszenia do Adm pod »pierwszorzędny fachowiec« 12241

NAUKA i WYCHOWANIE

Słuchacz filozofii (Hebraista) przyjmie posadę nauczycielską lub guwernerkę. Zgłoszenia z podaniem warunków pod »Wyjazd« do Administracyi. 12146

ENGLISH for the youth and grown-up people from beginning to highest accomplishment. Calls from 2—3. J. Vida, Rynek 12, 1/1. 12250

Na cytrze, mandolinie, forte, ian e wyucza w krótkim czasie zn ny profesor muzyki. Szkoła muzyczna, Bielowskiego 3. 12258

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Dam mieszkanie z komfortem 4 pokojowe w śródmieściu w Lublinie poniosę koszta transportu mebli za mieszkanie 5—6 pokojowe we Lwowie z ewentualną dopłatą. Wiadomość pisemnie Hotel Europejski B. M. 12162

4—6 pokoi z centralnem ogrzewaniem (bez kuchni) na piętrze w śródmieściu, zamienię na 7—8 ubikacyi w parterze, nadających się na zakład przemysłowy. Zgłoszenia pod »Zamiana« do Administracyi. 12252

Dla zamożnego przyjezdnego jest elegancko urządzony salon do wynajęcia. Przyjmę na utrzymanie gimnazyalistkę z zamożnego domu. Halpern, skład papieru, Pasaż Hausmana. 12140

Studentka filozofii poszukuje przy inteligentnej rodzinie ciepłego pokoiku z całem utrzymaniem. Zgłoszenia nadesłać do Inżyniera Schneidra, Lwów, plac Strzelec 2/II. 1 9

WOLNE POSADY.

Poszukuję panny do chłopczyka 2-giej klasy normalnej do domu na 2 godziny popołudniu z hebrajskiem, pierwszeństwo mają grający na skrzypcach. Zgłoszenia: Kleparów 9, I. p. drzwi 4.

Koncypienta zupełnie rutynowanego, zdolnego i samodzielnego poszukuje adwokat Safir w Tłustem 12229

Zakład dentystyczny Legionów 29 poszukuje praktykanta. 12241

Praktykanta przyjmie zaraz Mag. galanter. i papieru Pordes, Batorego l. 6. 12146

Kasyerka zdolna z dłuższą praktyką w tym zawodzie poszukiwana do sklepu z dużym obrotem detalicznym. Oferty pod szyfrą »Kasyerka« nadesłać do Adm. »Chwili«.

Modystka rutynowana płacząca biegle na »Unterwoodzie« ewentualnie także »Continental« zostanie przyjęta. Zgłoszenia między 4—5 pop. KANCELARYA ADWOKATÓW DRA FINKLERA I DRA MARKA LÖWENHERZA WE LWOWIE UL. SYKSTUSKA 36. 1 261

Korrespondenta lub korrespondentkę biegłej w polskim i niemieckim języku z wiadomościami buchalteryi przyjmie Dyrekcya dóbr I. C. A. Słobodka leśna poczta Korszów. 12272

Fabryka bielizny »Samerbo« Słowackiego 16 poszukuje zdolnych szwaczek. Robotę wydaje się też do domu. 122 4

Ogłoszenia.

Fisharmonium marki Fulda 3½ głosowy z kombinacyami akordowymi w stanie prawie nowym do sprzedania. Oglądnąć od 3—5 TARNOWSKIEGO 21, II. p. na prawo. 12265

»GRAFIKA« Marek Seide
Lwów, ul. Kołłątaja 5 (w podwórzu). 11793
posiada zawsze na składzie:
PAPIERY WSZELKIEGO RODZAJU i FORMATU
PRZYBORY DRUKARSKIE: Regały, szufle, wierszowniki i t. p.
MASZYNY DRUKARSKIE, masy do wałków, farby drukarskie i t. p.
Zastępstwo na Polskę odlewni czcionek i linii mosiężnych POPELBAUMA we WIEDNIU.
Zastępstwo na wschodnią Małopolskę fabryki przyborów drukarskich T. Kaldyka i Ska w Poznaniu.

MEBLE
krajowe i wiedeńskie pierwszorzędnej jakości po cenach umiarkowanych u Firmy
J. SEINFELD LWÓW, ul. Sykstuska L 2. (w podwórzu). 11971

CZAR ELEGANCKIEJ KOBIETY
Magazyn nowości dla Pań otwożono W PASAŻU MIKOLASCHA. 12170

KARBID w oryginalnych bębnach, hurtownie oraz w puszkach kilowych poleca po najtańszych cenach firma
Malwina Immerglück, Lwów, Jagiellońska 17. 11606

1 klg. ZŁOTA
wart jest tuzin nożyków zapasowych do golenia znanej marki »ALFERS« **S. FEDERA** tak twierdzą Panowie, którzy je stale używają. Kto o tem wątpi raczy się przekonać. Wyłączny skład wysyłkowy
S. FEDERA, Lwów, Sykstuska 7.
Dla odsprzedawców dogodne warunki 12257

Termosowe flaszki oraz wkładki zapasowe po cenach ściśle fabrycznych poleca **S. FEDER,** Lwów, SYKSTUSKA 7. 9970

PANOWIE kupują najpewniejsze hygieniczne tylko u **GUMY**
S. FEDERA, Lwów, ul. Sykstuska 7.

Sanki, narty, łyżwy,
SWETERY i t. p. SANDOWA ciężarki, ROZCIĄGACZE stalowe, sprężynowe, LATARKI elektryczne, BATERYE zapasowe poleca 11543
J. ROSENMANN, Lwów, Akademicka l. 26
Warsztat reper. na miejscu.

Papiery introligatorskie
Pudełka aptekarskie
Kasetki na pomadki
Pudła na kapelusze
POLECA 11581
KARTON, Chorążczyzna 9

Do wyrobu
Dachówek cementowych
polecamy najbardziej udoskonaloną
maszynę rolkową pat. „Lauszera"
Dzienna produkcya do 800 sztuk, jak również wszelkie inne maszyny i formy do wyrobu cegieł, pustaków, rur kanałowych, sączków do drenowania, słupów parkanowych i t. p.
Fabryka maszyn 12251
Braci Hoffmann
w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 154.
Nie żąda się wysyła się katalog Nr. 75 bezpłatnie.

„Riffera"
proszek drożdżowy i cukier waniljowy
wszędzie do nabycia!

RUTYNOWANY MAGISTER
farmacyi poszukuje posady we Lwowie od 1. stycznia pod „L. 1923" do Admin.

Motor Diesel 60 HP.
gazowy 16 HP. walce młyńskie porcelanowe 450×300 stalowe 600×300 gater 650
DOSTARCZY **LWÓW**
TOPAS Mickiewicza 24,

Handlowiec-agent
dla **biura i podróży** poszukiwany — JÓZEF KARRACH, KOŚCIUSZKI. 1 271

Diesel motor ropowy 40—45 HP. prawie nowy dostarczy natychmiast ze składu: **»PION«, Lwów, Lwowska 48**
TEL. 476. 12149

Ważne dla Pań! W hotelu Georg'a od dnia 27. do 31. bm. włącznie będzie się odbywała na nadchodzący **karnawał sprzedaż paryskich modeli kwiatów** i innych ozdób do sukien. Ob jrzenie nie obowiązuje kupna.

POSAD POSZUKUJĄ.

DYPL. inżynier architekt poszukuje posady profesora szkoły średniej do rysunków odręcz. geometryi lub matematyki. Pod »Inżynier 1892« do Adm. 12221

WOLNE POSADY.

Poszukuje się panny obznajomionej w prowadzeniu książki kasowej piszącej biegle na maszynie do korespondencyi polsko-niemieckiej. Zgłoszenia Bardach i Pillinger, Lwów, Słoneczna 39.

Poszukuje się do wychowania trzyletniego chłopczyka starszej inteligentnej panny lub pani która również przy gospodarstwie domowem dopomódz potrafi. Oferty nadesłać pod szyfra »Inteligentna« do Admin. »Chwili«. 12249

„SAROTTI"
Ska Akc. w GDANSKU
dla fabrykacyi znanej światowej marki **czekolady, desertów, pralinezy** zawiadamia niniejszem, że oddała
GENERALNE ZASTĘPSTWO
p. Oswaldowi Scharglowi
we Lwowie, ul. Sykstuska 31
do którego wszelkie korespondencye i zamówienia mają być skierowane.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock »Drukarnia Lwowska« Lwów, Kopernika 1

Nr. 1369 Lwów, niedziela 31. grudnia 1922. Rok IV.

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena egzemplarza 150 Mk.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.251.

PRENUMERATA: miesięcznie we Lwowie 3750 Mk. zamiejscowa 4000 Mk. zagr. 4500 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. milim 100 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. milim. 300 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 400 w tekście i przed kr 900 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 620 M., gratulacye i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz-milim 310 Mk. najmniej 10 w. — 3100 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 55 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 65— Mk., tłustym drukiem podwójnie.

Cała stronica . . . 200 000 Mkp.
Pół stronicy . . . . 100.000 »
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . 485.000 »

Redaktor naczelny: Dr. Henryk Rosmarin.

D. M. C. Holland Niewski, Coats i Clark poleca po cenach fabrycznych
Ch. Meiseles i Ska Lwów, pl. Rzeźnicki 4 I. p. (dom Benczera).

Zewnątrz i nawewnątrz.

Życie polityczne współczesnego państwa w formie, jaką nadaje mu praca ustawodawcza Izb reprezentacyjnych, jest rezultatem posunięć taktycznych, ścierania się i kompromisów stronnictw. Nowoczesna demokracya nigdy prawie nie zastosowuje bezpośredniego wyrażania woli ludu, plebiscytu, jak to czyniła w pewnych okresach demokracya ateńska. Stronnictwo jest organem, wyrazem jej woli, jest łącznikiem pomiędzy trudną do ogarnięcia syntezą interesów poszczególnych warstw, narodowości, idei i interesów a ustawodawczym i wykonawczym obrazem tej syntentycznej woli. Parlamentaryzm polegający na ścieraniu się programów partyjnych jest najbardziej ekonomicznym środkiem wyrażenia woli ludu, ale zaletę tę okupuje bardzo dotkliwą wadą ustroju demokratycznego, tą mianowicie, że stronnictwa obok właściwości reprezentowania pewnych warstw i interesów — są organizmami samodzielnemi, rządzącemi się lub rządzonemi przez konflikty w własnym łonie, przez wewnętrzną grę interesów, ambicyi osobistych i osobistych celów. Wynika stąd smutny a bardzo jaskrawo w stosunkach partyjnych demokracyi polskiej następujący objaw, że stronnictwom reprezentowanym w Sejmie warszawskim brak jest a nie skrystalizowanych programów, że wszystkie one przedstawiają na wewnątrz obraz rozdarcia, podobnego temu, które cechuje Sejm jako całość.

Brak programu wytwarza brak konsekwencyi w jego realizacyi i wywołuje ten skutek, iż np. stronnictwo ludowe tak dalece nieświadome jest kierunku programowego polityki swej iż może z dnia na dzień prawie zmieniać postawę i stanowisko i z tem samem prawdopodobieństwem pójść jutro z prawicą jak wczoraj szło z lewicą i naodwrót.

W polskich stronnictwach sejmowych panują obecnie tak głębokie fermenty, że wszelki rozważny polityk operujący kategoryami nie dni i tygodni, lecz miesięcy i lat nie mógłby ich programów brać w rachubę, jako wartości stałych. Jeżeli przejdziemy enuncyacye i wydarzenia ostatnich dni, spostrzeżemy jak znamienne zaszły i zachodzą zmiany w strukturze wewnętrznej stronnictw i jak iluzorycznem jest liczenie się na zewnątrz z programem ich, jako zasadą stanowiska jakie zajmą. Tak zwane stronnictwa lewicowe zasadniczo stojące na zasadzie obowiązującej konstytucy zawahały się jasnem i stanowczem postawieniem sprawy podczas wyboru prezydenta dowieść, że uważają reprezentacyę mniejszości narodowych za równouprawniony czynnik, a nietaktowna prośba marsz. Rataja, pod naporem endecyi aby Koło żydowskie nie głosowało, stanowi unikat słabości zasad.

Gdyby przejść po kolei każde stronnictwo polskie, wahania i zmiany wewnętrzne wytłumaczyłyby niejeden zdumiewający krok na terenie zewnętrznej. Stronnictwo narodowo-demokratyczne, w którem do niedawna istniały fermenty nawołujące do stworzenia programu socyalnego, w którem niedawno jeszcze po dokonanych wyborach do Sejmu pojawiały się głosy o potrzebie rewizyi taktyki itp. skostniało obecnie w grupę obszarniczo klerykalną. Z programowego przemówienia wygłoszonego niedawno przez posła Głąbińskiego wynika, że jednym pozytywnym (!) punktem programu endecyi jest negacya współpracy gospodarczej i obywatelskiej żydowstwa, walka z niem na śmierć i życie. Przez to samo zindentyfikowało się najliczebniejsze stronnictwo parlamentarne Polski zupełnie z etyką i poziomem „Rozwoju".

Największy chaos panuje w stronnictwie Ludowem „Piast", które ze względu na jego pośrednią pozycyę pomiędzy lewicą a prawicą, najbardziej może mimo klęski przy wyborach zaważyć na szali przyszłości państwa. W stronnictwie ludowem panuje dziś przeciw indywidywidualno-oportumstycznej polityce p. Witosa podwójna opozycya, prowadzona z jednej strony przez odłam ludowców z Kongresówki wzdragających się sprzedać reakcyi za misę soczewicy wolnościowej i demokratycznej tradycyi stronnictwa. Z drugiej strony i w poważnej grupie wschodnio-galicyjskiej nie znajduje myśl przymierza z endecya

Alarmujące wieści z Lozanny.

Trudno dojść do zgody z Turkami. -- Grecya mobilizuje?

Warszawa 29 grudnia (tel. wł.) Wiadomości nadchodzące z Lozanny posiadają charakter alarmujący. Raport Rombolda uważany jest powszechnie za stwierdzenie faktu, że nie można dojść do zgody z Turkami.

Londyn. (Pat.) Reuter. Koła polityczne potępiając nieufne stanowisko delegacyi tureckiej w Lozannie, wyrażają przypuszczenie, że delegacyi tureckiej idzie o przeciągnięcie rokowań lozańskich do czasu konferencyi paryskiej, aby przez to wytworzyć nowe komplikacye.

Berlin. (Pat.) Moskiewski sprawozdawca „Berliner Tagebl." donosi, że Zgromadzenie Narodowe w Angorze zabroniło delegacyi tureckiej podpisania układu w Lozannie bez poprzedniej zgody Zgromadzenia Narodowego na ten układ.

Porozumienie w sprawie Mossulu.

Wiedeń. (Pat.) „N Fr. Presse" z Lozanny: Pomiędzy Anglią a Stanami Zjednoczonymi nastąpiło porozumienie w sprawie Mossulu. Turcy oświadczają obecnie, że gotowi są wznowić dyskusyę w sprawie Mossulu, nie mogą jednak żadną miarą zgodzić się na to, aby Turcyi odebrano prawa suwerenne nad wilajetem mossulskim, natomiast skłonni są przyznać kapitalistom zagranicznym rozległe koncesye naftowe. Jeden z delegatów tureckich wyraził się w następujący sposób: Jeślibyśmy w kwestyi Mossulu ustąpili, to podczas naszej powrotnej podróży do Angory bylibyśmy powieszeni na pierwszej lepszej gałęzi.

Lozanna. Pat. Szefowie delegacyi sprzymierzonych poczynili kroki celem doprowadzenia do ostatecznego rezultatu konferencyi. Utworzono specyalny komitet dla skoordynowania pracy. Komitet łącznie z komisyą prawniczą zredaguje projekt traktatu pokojowego, który będzie przedłożony Turkom do podpisania lub odrzucenia.

—o—

Czy do nowej wojny?

Rzym. (Pat.) Do tutejszych kół politycznych donoszą z Aten, że w ateńskich kołach wojskowych zapanowało widoczne podniecenie. Donoszą o nowem przegrupowaniu wojsk greckich w Tracyi.

Rzym. (Pat.) WBK. Dzienniki donoszą o rzekomej mobilizacyi w Grecyi. Armia grecka ma być skoncentrowana w sile 30.000 ludzi koło Demir Hissar. Mobilizacya ta — zdaniem dzienników — ma pozostawać w związku z grożącem zerwaniem konferencyi lozańskiej. Równocześnie pojawiły się pogłoski o bliskiej mobilizacyi w Jugosławii.

Londyn. (Pat.) Reuter z Malty. Jak słychać odpłynięcia angielskiej floty śródziemnomorskiej na wody Bliskiego Wschodu przypisać należy niepomyślnym wiadomościom z Lozanny. Jak słychać rozkaz ten dotyczy wszystkich okrętów tej floty.

zwolenników, gdyż sojusz z endecyą osłabiłby agitacyjną, siłę stronnictwa które tylko właśnie jako przeciwny biegun endecyi zdołało utrzymać się przy wyborach. Nie najmniejszą wątpliwość w tej mierze stanowią sprawy programowe mianowicie kwestya, jak sprawa reformy rolnej, na której opiera siła propagandystyczna stronnictwa da się urzeczywistnić w sojuszu z zapamiętałym wrogiem reformy i zaprzysięgłą obszarnictwu partyą.

Brak skonkretyzowanego programu jest też piętą Achillesową „Wyzwolenia" stronnictwa, które wskutek niejasności i niepewności ideowej Piasta, rozpoczęło zdobyczny pochód propagandystyczny i zdołało skupić pod swoimi sztandarami znaczniejszy od ludowców, bardziej aktywny i wartościowy zastęp ludowcowej inteligencyi. Pewne przesunięcia dadzą się także zauważyć w PPS. gdzie po okresie letargu, zdobywają aktywniejsze elementa, elementa reprezentujące organizacye zawodowe coraz wyraźniejszy wpływ. Zmiany i te przekształcenia nie są jeszcze ostateczne; przeciwnie młody parlamentaryzm polski stoi może u progu przemian, które zarysują jaśniej programy stronnictw i uwydatnią właściwej strukturę społeczną państwa polskiego, która w dzisiejszych warunkach w ogólnym zamęcie i chaosie pojęć, nawet mimo czystych naogół wyborów nie jest precyzyjnie w przedstawicielstwach partyjnych w Sejmie reprezentowana.

Henryk Hescheles.

Reorganizacya ministerstwa spraw wewn.

Warszawa. (AW) „Przegląd Wieczorny" podaje, że w niektórych wydziałach ministerstwa spraw wewnętrznych nastąpi reorganizacya wewnętrzna. Również ministerstwo spraw wewnętrznych zamierza ustalić ściślejszy niż dotąd kontakt z prasą, celem informowania jej o bieżących zarządzeniach ministerstwa. W tym celu między innymi zwoływane będą konferencye prasowe pod przewodnictwem ministra spr. wewnętrznych, względnie naczelnika oddziału prasowego.

—o—

Konferencya prez. Wojciechowskiego z marsz. Ratajem.

Warszawa. (AW.) Dnia 29 bm. rano prezydent Wojciechowski konferował z marszałkiem Ratajem o bieżących sprawach politycznych, przyczem omawiano również kwestyę ustalenia terminu rozpoczęcia sesyi sejmowej.

Warszawa. (AW.) Program uroczystości noworocznych poza wizytami urzędowymi, które złożą prezydentowi Rzpltej rząd, Sejm, Senat, korpus dyplomatyczny przedstawiciele urzędów i instytucyi społecznych obejmie również nabożeństwo w Katedrze św. Jana, paradę wojskową, oraz złożenie przez prezydenta wieńca pod pomnikiem Mickiewicza.

—oOo—

O wydanie posłów Witosa i Łańcuckiego.

Poznań. Prokurator sądu okręg. w Poznaniu zażądał od Sejmu wydania posła Witosa za artykuł umieszczony w majowym numerze „Włościanina", a nawołujący w ściańskie poznańskie do udziału w kongresie P. S. L. Prokurator sądu okr. w Warszawie zażądał od Sejmu wydania komunistycznego posła Łańcuckiego za odezwę, wydaną w listopadzie, w której omawiał wybory do Sejmu i Senatu w sposób ubliżający administracyi państwowej.

Dookoła problemu reparacyjnego.

Plan reparacyjny Bonar Lawa.

Po ostatniej decyzyi komisyi odszkodowań.

Paryż. Komisya odszkodowań podaje następujący tekst decyzyi przyjętej na posiedzeniu komisyi jednomyślnie: Komisya odszkodowań w wykonaniu prawa interpretacyi przysługującego jej na mocy p. r. 12. aneksu 2-go części 8-mej traktatu wersalskiego postanawia, że słowo „uchybienie" użyte w par. 17-tym ma to samo znaczenie co wyrażenie „uchybienie umyślne" użyte w par. 18. tego aneksu.

Berlin. (Polradio). Zarówno koła polityczne niemieckie jak i prasa omawiają szeroko ostatnią decyzyę komisyi odszkodowań w sprawie niemieckich dostaw drzewa. Półoficyalne wyjaśnienie pochodzące z kół niemieckiego ministerstwa odbudowy wskazuje, że dostawy podkładów kolejowych dla Belgii oraz desek dla Francyi zostały w całości wykonane a nie wykonano tylko dostaw dotyczących wyłącznie transportu słupów telegraficznych. Przyczyną niewykonania ma być wedle opinii angielskiej spadek waluty niemieckiej.

Paryż. (Pat). Wedle doniesień z Londynu Bradbury zamierza podać się do dymisyi. Potwierdzenia jednak tej wiadomości nie ma. Pewne względy atoli przemawiają za tem, że Bradbury więcej do Paryża nie powróci, chyba że uzyska poparcie Bonar Lawa.

Barthou w rozmowie z dziennikarzami oświadczył, że Francya nie zamierza przy swoich propozycyach powoływać się na ostatnie uchybienia Niemiec w zakresie dostaw drzewa, lecz będzie się powoływała na art. traktatu wersalskiego przyznający aliantom generalną hipotekę na całym państwowym majątku niemieckim. Jednakże i ostatnie uchybienia w sprawie dostaw drzewa mogą również ze swej strony pociągnąć za sobą pewne sankcye karne jak np. najściślejszą kontrolę lasów państwowych na lewym brzegu Renu

Anglia poczyni nowe ustępstwa.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse" z Londynu: Wedle opinii wpływowych polityków angielskich Bonar Law na konferencyi 12. stycznia poczyni nowe ustępstwa ze strony Anglii. Jeżeli Francya na plan angielski się nie zgodzi, wówczas Anglia usunie się zupełnie od udziału w sprawach kontynentalnych.

Nowy projekt Bonar Lawa.

Londyn. (Pat.) Wedle informacyi dzienników Bonar Law przedstawi jutro Radzie Ministrów nowy projekt w sprawie odszkodowań, przewidujący z jednej strony redukcyi długu niemieckiego, z drugiej zaś strony zastosowanie sankcyi karnych w razie uchybienia zobowiązań. Projekt ten w razie zaaprobowania przez Radę Ministrów będzie następnie przedstawiony na konferencyi w Paryżu 2 stycznia br.

Londyn. (Pat.) Wolff. Dyplomatyczny sprawozdawca „Daily News" pisze że nie jest jeszcze pewne, czy Bonar Law przedłoży na dzisiejszej Radzie gabinetowej konkretny plan reparacyjny, można jednak przyjąć napewne, że Bonar Law weźmie w każdym razie plan taki ze sobą do Paryża. Plan ten nie jest jeszcze ostatecznie ustalony, a główne jego zarysy przedstawiają się w następujący sposób: 1) redukcya zobowiązań reparacyjnych niemieckich do sumy leżącej w obrębie możności płatniczej Niemiec, oraz energiczne kroki na wypadek, gdyby Niemcy nie zgodziły się na to. 2) Zebranie wszystkich niemieckich zobowiązań wobec aliantów w jeden jedyny plan płatniczy. 3) Uwolnienie Niemiec od wszystkich spłat podczas pierwszych 3 lub 4 lat i redukcya spłat podczas dalszego krótkiego terminu, 4) Suma 50 miliardów w złocie rozłożona na pewną liczbę lat powinna być wystarczająca. 5) Niemcy muszą przy pomocy specyalnych układów dyskontowych wypłacić swoje zobowiązania, a mogą to uczynić tylko przy pomocy pożyczek zagranicznych. 6) Specyalna rola Francyi w tym uregulowaniu polegałaby na przyjęciu niemieckich bonów reparacyjnych dla zapłaty długów alianckich wobec Anglii. Oprócz tego zaś skreślonoby częściowo długi francuskie. Co do nieskreślonych długów mogłoby być zmienione brzmienie noty Balfoura. Sprawozdawca dodaje, że pewne z przytoczonych powyżej projektów mogą zostać jeszcze zmienione przed konferencyą paryską. Pozatem wypadki w Paryżu i Waszyngtonie mogą jeszcze przybrać taki obrót, że angielski plan wogóle nie zostanie przedłożony.

•

Londyn. (Pat) Curzon przybędzie w niedzielę do Paryża i odbędzie z Bonar Lawem konferencyę w sprawie reparacyi.

•

Paryż: (Pat.) Prasa waszyngtońska zamieszcza telegram, jaki otrzymał prezes Izby handlowej St. Zjednoczonych Barnes od niemieckiego Zjazdu handlowo-przemysłowego w Berlinie. Telegram ten mówi, że niemieccy przemysłowcy widzieliby chętnie to, gdyby komisya amerykańska zbadała gospodarczą sytuacyę Niemiec i ustaliła sumy reparacyjne któreby Niemcy mogły zapłacić. Barnes odpowidział propozycyą odłożenia tej sprawy do zebrania się konferencyi paryskiej.

•

Berlin. (Pat.) Według »Vossische Ztg.« Narady gabinetu Rzeszy w sprawie propozycyi niemieckiej, będą w najbliższych dniach ukończone i projekt propozycyi zostanie przedłożony państwom sprzymierzonym.

•

Paryż. (Pat) W komisyi dla spraw zagranicznych Izby oświadczył przewodniczący Reybol, że Niemcy w czasie od 1. stycznia do 30 września b. r. dostarczyły odszkodowań w naturze na 147 milionów marek w złocie, z czego 140 milionów przypada na dostawy węglowe.

•

Bruksela. (Pat.) Polrad. Na posiedzeniu Senatu minister Yaspar oświadczył w sprawie stanowiska Belgii w kwestyi odszkodowań co następuje: Niemcy muszą ponosić odpowiedzialność za uchybienia w wykonaniu swych zobowiązań. Nie zgodzimy się nigdy na udzielenie zwykłego moratoryum bez uprzedniego uzyskania należytych gwarancyi.

—ooo—

Sprawa rozdziału austryckowęg. długu.

Paryż. (Pat.) „Temps" donosi, że komisya reparacyjna kontynuowała sprawę rozdziału austryacko-węgierskiego długu między państwa sukcesywne. Przyjęto podstawę, wedle której podział ów ma nastąpić. Pewne państwa sukcesyjne wyraziły także życzenie poczynienia zastrzeżeń co do pewnych punktów. Państwom udzielono terminu do 31 grudnia. Austryaccy i węgierscy delegaci zostaną przesłuchani w pierwszych dniach stycznia.

—o—

Przed zamknięciem rachunkowem Najwyższej Izby Kontroli Państwa.

Warszawa. (Pat.) Dziś o godz. 12 odbyły się pod przewodnictwem marszałka Sejmu Rataja narady w sprawie zamknięć rachunkowych najwyższej Izby Kontroli Państwa. W naradach wzięli udział oprócz marszałka Rataja prez. min. Sikorski, minister skarbu Jastrzębski wraz z dyrektorem skarbowym Czauderna i prezes Najwyższej Izby Kontroli Zarnowski w towarzystwie p. Bala. Marszałek zwrócił uwagę na nienormalną sytuacyę, jaką wynika z zestawienia 7 i 9 artykułu konstytucyi ze stanem rzeczy, przedstawionym w piśmie najwyższej Izby Kontroli do marszałka Sejmu w sprawie zamknięć rachunkowych. Mianowicie zamknięcia czasowe wbrew brzmieniu konstytucyi są przedkładane z ogromnem opóźnieniem.

P. Czauderna udzielił w imieniu ministra skarbu wyjaśnień w sprawie opóźnień, zwracając uwagę na następujące momenty. 1) Brak jednolitej instrukcyi kasowej i rachunkowej, 2) odmienny układ preliminarzy budżetowych dla każdego z b. zaborów, 3) niestosowanie się w b. zaborze rosyjskim do okręgów budżetowych 4) nieustalenie terminów ulgowych, 5) brak w kasach skarbowych preliminarzy budżetowych, 6) brak kontroli ze strony władz centralnych, wogóle kontroli nad poszczególnymi organami prowincyonalnymi. Wszystkie te okoliczności uttrudniają bardzo pracę nad zamknięciami rachunkowymi.

Po dłuższej dyskusyi na propozycye marszałka postanowiono, aby wezwać odnośne czynniki do ustalenia procedury, któraby umożliwiła przestrzeganie artykułów 7 i 9, a więc ministerstwo skarbu, Najwyższą Kontrolę następnie Sejm. Procedura powyższa będzie polegała na tem, że Ministerstwo skarbu w terminie od 3—4 miesięcy opracuje zamknięcie rachunkowe na rok 1923, Najwyższa Izba Kontroli w następnym terminie od 4—6 mies. wygotuje wnioski dla Sejmu, który przypuszczalnie we wrześśniu 1923, a więc przed uchwaleniem budżetu na r. 1924 będzie mógł przedłożyć dane o gospodarce rządu w r. 1922. Co się tyczy zamknięć rachunkowych na r. 1922, to te przeprowadzone będą w powolniejszem tempie. Dla usankcyonowania powyższej uchwały wniesie rząd w porozumieniu z Najwyższą Izbą kontroli odpowiednią ustawę.

—o—

Zapobieżenie powtarzającym się wypadkom kolejowym.

Warszawa. (Pat.) Minister kolei żelaznych zwrócił uwagę na zbyt często powtarzające się wypadki kolejowe, spowodowane przez lekkomyślne zaniedbanie podstawowych przepisów bezpieczeństwa ruchu ze strony personalu służby wykonawczej. Celem wyjaśnienia istotnych przyczyn obniżenia się sprawności i obowiązkowości personalu, wyznaczył miniister kolei żelaznych specyalną komisyę, złożoną z przedstawicieli odpowiednich działów służbowych Komisya ta ma zbadać przyczyny mnożących się wypadków i przedłożyć sprawozdanie do 15 stycznia.

Niezadowolenie wśród związków zawodowych w Niemczech.

Berlin. (Pat.) Wczoraj odbyły się narady kanclerza Rzeszy z przedstawicielami centralnych związków zawodowych w sprawie zarobków oraz w kwestyi obecnego położenia gospodarczego Niemiec. Odpowiedź kanclerza na postulaty Związków zawodowych wywołała niezadowolenie związków, które żądały niepodnoszenia cen chleba, ponieważ wywołuje to wzburzenie w sferach robotniczych. Nadto domagają się podpodniesienia zarobków i wskazywano na niewłaściwy system ściągania podatków.

—oxoo—

Obroty giełdowe w Rosyi.

Moskwa. (Pat.) Komisaryat finansów przedłożył rządowi sowietów do zatwierdzenia projekt dekretu, który przewiduje zezwolenie na dokonanie obrotów giełdowych w zagranicznej i dewizach

—o—

Stany Zjednoczone a Europa.

Waszyngton. (AW.) Rezolucya senatora Boraha w sprawie interwencyi Stanów Zjednoczonych w Europie wywołała w całej Unii żywą dyskusyę. Rząd zapatruje się na tę rezolucyę sceptycznie, wątpiąc, czy uda się ją wprowadzić w życie. W międzyczasie toczą się rokowania między grupą Boraha, a departamentem państwowym, od których wyniku zależeć będzie stanowisko Białego Domu.

Waszyngton. (Pat.) Na posiedzeniu senatu senator Lodge wygłosił przemówienie w którem zwalczał wniosek senatora Boraha, dotyczący zwołania konferencyi międzynarodowej w Waszyngtonie.

—o—

OSTATNIE TELEGRAMY.

Warszawa. (Pat.) »Przegląd Wieczorny« donosi: Minister wyznań i oświecenia publicznego mianował dyrektorem Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie n. Karola Tichego, znanego artystę malarza dotychczasowego dyrektora kursów pedagogicznych dla nauczycieli szkół rysunkowych.

•

Warszawa. (AW.) Główny urząd statystyczny przystępuje do przeprowadzenia statystyki urzędników cywilnych na całym obszarze Rzpltej. W tym celu rozesłano już do wszystkich urzędów odpowiednie formularze.

•

Warszawa 29 grudnia (tel. wł.) Prasa czeska donosi, że wiedeński Rotszyld przyjął poddaństwo czeskie, by w ten sposób uzyskać zwolnienie z pod sekwestru swych dóbr.

Warszawa (Pat.) Do biura sejmowego nadszedł z różnych okręgów wybkrczych szereg protestów przeciwko nieprawidłowości przy wyborach do Sejmu 5 listopada. Protesty te rozpatrzy komisya regulaminowa. Jest ich 124.

•

Waszyngton. (Pat.) Prezydent Harding podpisał wczoraj projekt ustawy, według której Austryacy i Niemcy mogą pretensye swoje o zwrot skonfiskowanych w czasie wojny majątków zgłaszać do 2 stycznia 1923.

•

Konstantynopol. (AW.) „Telegraphen Com." donosi, że rząd angielski skonfiskował cały majątek zdetronizowanej dynastyi tureckiej, przekazując go na własność państwa.

— Żydowska Katedra we frankfurckim uniwersytecie. Dyrektor „wolnej żydowskiej akademii" dr. phil. P. Rozenzweig otrzymał zaproszenie z uniwersytetu frankfurckiego do objęcia katedry dla religii i etyki żydowskiej. (ZBK)

— Z ruchu narodowościowego w Egipcie. Kairo. (ZBK) Rząd egipski wypowiedział znowu ostatnio posadę trzydziestu urzędnikom angielskim, i jako gratyfikacyę dał im w sumie 47.000 funtów. Stanowiska urzędników angielskich zajmą Egipcyanie.

Premier Sikorski do urzędników i funkcyonaryuszy państw.

Warszawa. (Pat.) Do wszystkich pp. urzędników i funkcyonaryuszy państwowych: Przyjmując w obecnem ciężkiem położeniu odpowiedzialność za rządy w państwie, zwracam się do wszystkich PP. urzędników i funkcyonaryuszy państwowych z wezwaniem ścisłego wypełniania przyjętych obowiązków rzetelnego i szczerego współdziałania w przebudowie Rzeczypospolitej a w szczególności do przestrzegania zasad, którego od podległym mi władz i urzędów w urzędowaniu stanowczo wymagać będę:

1) Bezwzględnej karności. 2) Szybkości i sprawności pracy wykluczającej szkodliwy system biurokratyczny. 3) Inicyatywy w działaniu oraz zdecydowanej woli w przeprowadzaniu zamierzeń. 4) Bezwzględnej surowości w stosunku do siebie i do podwładnych. 5) Jak najdalej posuniętego objektywizmu państwowego, który wymaga od każdego urzędnika zrzeczenia się w służbie sympatyj i zobowiązań partyjnych.

Dziś każdy urzędnik jest żołnierzem na posterunku. Jedyną sprawą której służy i broni jest tylko i wyłącznie interes państwa. Kto nie poczuwa się, aby mógł w tych warunkach sprostać obowiązkom, winien sam zgłosić swe ustąpienie, nie czekając, aż go usuną zwierzchnicy. Przy wykonywaniu czynności urzędowych urzędnicy powinni zawsze pamiętać o tem, że są sługami państwa, i społeczeństwa i że pierwszym ich obowiązkiem jest stać na straży obowiązujących przepisów i święcić przykładem poszanowania praw których są obrońcami i wykonawcami. Urzędnik na każdym posterunku winien zapoznać się i wżyć się w potrzeby społeczeństwa a dążąc z całą konsekwencyą do przeprowadzenia wytkniętych celów, nie ograniczać się do bezdusznego względnie zbyt formistycznego załatwiania aktów, gdyż tylko utrzymując ścisłą łączność z przejawami życia społecznego, odpowie włożonemu na jego barki zadaniu zgodnie z interesem publicznym. Przy spełnianiu aktów urzędowych poczucie własnej odpowiedzialności towarzyszyć musi każdemu urzędnikowi. Ucieczkę przed odpowiedzialnością za własne czyny urzędowe i spychanie jej na innych, uważać będę za opieszałość i niedbalstwo. Należy również wykorzenić ugruntowany niestety w administracyi państwowej zwyczaj komisyjnego załatwiania spraw jako bardzo szkodliwy, ograniczając się bezwzględnie do ustawowo przewidzianych wypadków. Ponieważ obecny stan państwa tak ze względów gospodarczych jak i finansowo państwowych wymaga jak najdalej idącej oszczędności, dla której racyonalną podstawę stanowi reforma administracyjna i jak najdalej posunięte uproszczenia panującego dziś systemu, uważam przeto za swój pierwszy obowiązek wystąpienia z zasadniczą inicyatywą w tej sprawie.

Los i byt urzędników i wszystkich funkcyonaryuszy państwa leży mi bardzo na sercu. Rząd, któremu przewodniczę, nie omieszka zrobić wszystkiego, aby zapewnić urzędnikom i pracownikom państwowym odpowiednie uposażenie i uwolnić ich od trosk materyalnych, podnosząc jednak równocześnie bardzo znacznie skalę wymagań stawianych im ze strony państwa. Cel ten będzie można osiągnąć dopiero po przeprowadzeniu wydatnych oszczędności w dziedzinie organizacyi państwa oraz łącznie z uporządkowaniem budżetu państwowego.

Nie wątpię, że PP. urzędnicy wobec poważnego położenia i w zrozumieniu ciążącej na nich odpowiedzialności dołożą sił i wytrwałości w pracy nad poprawą i gruntowaniem państwowości własnej i spełnią tem samem przypadające im obowiązki względem Ojczyzny i sumienia. — Prezydent ministrów Władysław Sikorski.

Morderca śp. prez. Narutowicza przed sądem.

Warszawa 29 grudnia (tel. wł.) Morderca pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej, który dotychczas nie skłaniał się przyjąć obrony i zrzekł się powołania świadków odwodowych, zmienił dziś swoje stanowisko. Prokuratorowi, który wręczył mu akt oskarzenia udzielił Niewiadomski następującego pisma: Wprawdzie w pierwszej chwili zrzekłem się świadków odwodowych i obrońcy, ponieważ jednak w interesie publicznym leży dokładne wyjaśnienie sprawy a mam podstawy do obawy, że bez udziału adwokata jako osoby urzędowej wyjaśnienie to nie mogłoby być zupełne przeto upraszam o wyznaczenie mi obrońcy z urzędu. Wobec tego sąd wyznaczył mu dziś obrońcę z urzędu w osobie adw. Kijeńskiego wskutek tego nie ulega już wątpliwości, że powództwo cywilne rodziny śp. Narutowicza zostanie zgłoszone i popierane będzie w sądzie przez adwokata Paschalskiego.

W kołach adwokackich zwracają uwagę, że wyznaczenie obrońcy z urzędu zwykło dokonywać się przez powoływanie ich według porządku alfabetycznego nazwisk. Wyznaczenie adw. Kijeńskiego jest wobec tego dość niezwykłe; wiadomo, że rodzina zamieerzała przedstawić adw. Kijeńskiego jako obrońcę oskarzonego.

Warszawa. (AW.) „Przegląd Wieczorny“ podaje pogłoskę, że rozprawa Niewiadomskiego może być odroczoną ze względu na konieczne zapoznanie się ze stanem sprawy i nieprzygotowanie obrony.

Dalsze rewizye.

Warszawa 29 grudnia (tel. wł.) Władze przeprowadziły rewizyę w mieszkaniu pani Popowskiej wdowy po prokuratorze Sądu Najwyższego, u której znaleziono kulomiot ręczny wraz z kompletnymi nabojami.

Sytuacya uchodźców rosyjskich w Polsce.

Warszawa. Rosyjski komitet opieki nad uchodźcami ogłosił komunikat w sprawie sytuacyi prawnej cudzoziemców w Polsce. Obrady nad tym projektem toczyły się w min. spraw wewnętrznych.

Projekt przewiduje podział Rosyan na trzy grupy: 1) zamieszkujących w Polsce przed wojną, ci mają otrzymywać paszporty bezterminowe, bez wszelkich ograniczeń, 2) przybyłych do Polski w czasie od 1. sierpnia 1914 r. do dnia 12 października 1920 r., ci będą otrzymywać karty pobytu z terminem jednego roku, 3) przybyłych z Rosyi i Ukrainy sowieckiej po 12. X, 1920, ci będą podlegać wysiedleniu, o ile nie przedstawią dowodów, że mają prawo do azylu politycznego. Przedstawiciele organizacyi rosyjskich pp. Butienko i Jewreinow uznali projekt za zupełnie zadowalający.

Z PRASY UKRAIŃSKIEJ.

Ukraińcy przeciw antysemityzmowi.

»Swoboda« omawiając ostatni pobór, w Wsch. Galicyi i pozostające z nim w łączności poszczególne wypadki ekscesów antyżydowskich zaanżowanych przez poborowych Ukraińców zauważa m. i.:

Ciekawą jest rzeczą, że tylko na Żydów rzucili się pijani poborowi. Lecz teraz chyba nie ma powodu we wsi ukraińskiej do antysemickich nastrojów. Pożyczania pieniędzy na lichwiarski procent należy do przyszłości. A to był jedyny atut w szerzeniu antysemityzmu na wsi. Młoda generacya z czasów wojny nie gnębi tyle. Więc skąd wzięły się owe trzy wypadki ekscesów przeciw Żydom (w Brodach, Rawie Ruskiej i Mościskach), ekscesów, które roztrąbiła prasa polska bardzo gorliwie. »Swoboda« pisze dalej, że poborowym wmówiono iż można »pohulać« wśród Żydów. Ta próba wywołania na zewnątrz wrażenia nastrojów antysemickich wśród włościaństwa ukraińskiego charaktery tyczną jest dla metod walki z narodem ukraińskim. Chodzi o wywołanie wrażenia na zewnątrz, że masy ukraińskie to element anarchistyczny, który utrzymać może w karbach tylko Polska.

W końcu czytamy: Nie potrzeba przypominać że w 1919 roku za czasów władzy ukraińskiej Galicya Wschodnia była na wschodzie samotną rafą wśród morza pogromów, rafą na której nie zapisano w tym czasie ani jednej ofiary pogromu. Wśród ukraińskich mas narodowych stwierdziła się zapatrywanie, że jak długo Żydzi nie występują przeciw żywotnym zmaganiom narodu ukraińskiego, jak długo oni nie zdeklarowali się wrogami tych zmagań, antysemickie występy są zbrodnią nie tylko z stanowiska ogólno-ludzkiego ale i narodowego.

Bratnia Pomoc Politechniki lwow. a młodzież żydowska.

Przed kilku dniami pojawił się w kilku pismach polskich protest Towarzystwa Bratniej Pomocy Politechniki Lwowskiej przeciw memoryałowi wniesionemu przez Komitet Zyd. Akadem. instytucyi samopomocowych uczelni polskich w którym to memoryale zaznaczone było, iż studenci Zydzi z ogólno-akadem. instytucyi „Bratnich Pomocy“ korzystać nie mogą. Odnośnie do tego protestu otrzymujemy obecnie od komitetu wykonawczego żydowskich akadem. Instytucyi samopomocowych następujący odpis pisma: wystosowanego do Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego w Warszawie: Warszawa 23. grudnia 1922 r. Do Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. L. dz. 26)/22. Dnia 5. bm. delegacya nasza złożyła memoryał Panu Ministrowi WROP. W memoryale tym zaznaczyliśmy iż studenci przyznający się do narodowości żydowskiej z instytucyi „Bratnich Pomocy“ korzystać nie mogą. Wskutek niedopatrzenia nie podkreśliliśmy, iż z instytucyi „Towarzystwa Bratnia Pomoc Politechniki Lwowskiej« korzystać mogą również studenci-Zydzi, co niniejszem prostujemy.

Manifestacya inteligencyi lwowskiej w sprawie podatkowej.

(m) Poraz pierwszy może w Polsce odbyło się dnia 28. grudnia 1922 poważne zgromadzenie w sali instytutu technologicznego inteligencyi tutejszej. Adwokaci, lekarze inżynierowie i notaryusze przyszli na to zgromadzenie, na którym nie było ani jednego zgrzytu. Poważna troska spowodowała to zebranie inteligencyi tutejszej zawodów wolnych, które w całości w walce o środki do bytu, zostali w tyle, może na najbardziej szarym końcu.

Straszna krzywda podatkowa zniewoliła te wolne zawody do wołania na alarm.

Władze podatkowe zapomniały zupełnie o obowiązkach obywatelskich, a śruba podatkowa podcina podstawy nawet skromnej egzystencyi przeważnej części tych pracowników, którzy są przedstawicielami pracy umysłowej, niedocenianej w chaosie powojennym.

Jednogłośną była na tem zgromadzeniu wola dania państwu tego, co mu się należy.

To jednak, czego władza podatkowa żąda od wolnych zawodów, przewyższa zdolność świadczenia tej inteligencyi.

Dziś te zawody nie są tak bardzo ponętne i nie są wcale lukratywne. Hyperprodukcya w adwokaturze sprawia, że ci adwokaci, którzy się trudnią adwokaturą w ścisłym słowa tego rozumieniu, a nie uciekają się do innych przemysłów, mają dochody, które ledwie wystarczają na skromne utrzymanie.

Inteligencya we wschodniej Galicyi jest warstwą społeczną, która nie skorzystała wcale z różnych możliwości, które innym zawodom umożliwiły zdobycie w krótkim czasie milionów i miliardów.

Więcej nawet niż grożąca, z nieoględnego opodatkowania tej inteligencyi proletaryazya jej — jest policzkiem jej przez Władze podatkowe wymierzonym.

Inteligencya złożyła swe zeznania do podatku dochodowego skrupulatnie i uczciwie a licząc się z ciężkiem położeniem Państwa, raczej więcej niż mniej fasyonowała.

Na podstawie tej fasyi, którą władze podatkowe wzięły za podstawę podatku dochodowego, wymierzono podatek dochodowy inteligencyi.

Na podstawie tych samych zeznań wymierza się obecnie podatek od zysków, przyczem się dziesięciokrotnie i więcej podnosi stawkę dochodu.

Na zgromadzeniu każdy z mowców wyrażał żal, że władze podatkowe traktują inteligencyę, jako oszustów podatkowych, bo imputują jej nieuczciwość w zeznaniach podatkowych.

Przeciw temu musi się inteligencya, wolne zawody, bronić z całej siły.

W obronie inteligencyi powinna stanąć prasa i przedstawiciele sejmowi każdego odcienia po stronie słusznych żądań zawodów wolnych, bo nie rozchodzi się tu o żaden polityczny postulat, ale o umożliwienie bytu warstwie, która jest Państwu potrzebna.

Ustawa na której rząd przy ustalaniu tego podatku się opiera jest przejęta z ustawodawstwa rosyjskiego, w polskiej redakcyi nie tylko nie poprawiono jej, ale owszem pogorszono ją, gdyż w rosyjskiej ustawie podlegali podatkowi przemysłowemu przemysłowcy i kupcy, a zatem zawody produkujące i przetwarzające, tudzież zawody handlowe, nie zaś zawody wolne.

Trzeba dużej dozy sofisteryi, by pociągnąć pracę wolnych zawodów, pod pojęcie produkcyi przemysłowej. Jeżeli adwokat broni oskarzonego, lekarz ratuje ciężko chorego, inżynier rysuje plany, notaryusz sporządza, lub uwierzytelnia dokumenty, by miały zupełną wiarygodność, to wszystko są czynniki niejako publiczne, a nie mają nic z przemysłem do czynienia.

Ustawa jednak jest ustawą i musi być respektowaną.

Rząd centralny może atoli nakazać władzom wymiarowym, by wymiary te uskuteczniały w ten sposób, by były sprawiedliwe. Zasada „Justitia fundamentum regnorum“ odnosi się nietylko do królestw, ale także, a może w wyższej mierze do republik, jako doskonalszej formy organizacyi państwowej.

Sądzimy, że apel inteligencyi o sprawiedliwy wymiar podatku nie minie bez echa

—o—

Rozprawa przeciw komunistom.

Dwudziesty siódmy z rzędu dzień rozprawy poświęcony był w całości debacie pytaniowej. Trybunał przedłożył sędziom

przysięgłym 87 pytań. Odnośnie do pierwszych dziewięciu oskarżonych (od Królikowskiego do Żuchowskiego) idą pytania w kierunku zbrodni zdrady głównej zagrożonej karą śmierci i pytanie ewentualne w kierunku zbrodni zaburzenia spokoju publicznego. Odnośnie do dalszych oskarżonych pytania w kierunku dalszego ich udziału w zbrodni zdrady głównej oraz zaburzenia spokoju publicznego.

Obrońcy oskarżonych zarządali zmiany pytań wystylizowanych przez trybunał, motywując swoje wnioski tem, że pytania przedłożone sędziom przysięgłych nie zawierają konkretnie sprecyzowanych czynów popełnionych przez podsądnych. W sprawie tej przemawiali dr. Akser, dr. Grek i dr. Landau i zgłosili 480 nowych pytań kontrolnych, dodatkowych i ewentualnych. Prokurator sprzeciwił się zmianie pytań. Trybunał ogłosi uchwałę na sobotniej rozprawie, poczem nastąpi wywód końcowy prokuratora Gürtlera.

—o—

NADESŁANE.

GRÜSS i DONNER
KANTOR WYMIANY
LWÓW III MAJA 8.
WSZELKIE TRANSAKCYE BANKOWE

Ostrzeżenie.

Zawiadamiam P. T., że M. S. Schwarzfeld były wspólnik firmy M. **Schwarzfeld i Z. Weiss** przestał być wspólnikiem firmy. Wszelkich wpłat do rąk Schwarzfelda uskuteczniane nie uznaję. Handel w/n prowadzony nadal pod f-mą Zygmunt Weiss znacznie rozszerzony. — Dziękując P. T. Klienteli za łaskawe względy proszę o dalsze odwiedzanie mojej piwnicy ZYGMUNT WEISS,
12279 Lwów, Skarbkowska 4.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY **Dr Karola Atlasa**
LWÓW, UL. KOCHANOWSKIEGO L. 11.
otwarty od 9—1 i 3—6. 12307

DZIŚ t. j. w sobotę 30 b. m. o godzinie 5 pop. odbędzie się staraniem **„KOŁA KOBIET ŻYD"** w sali przy pl. Strzeleckim 4 **ODCZYT p. Róży Melzerowej** na temat »Kobieta w polityce«.
Goście mile widziani. 12281

Towarzystwo Kolonii Ochronek ogrodniczych dla dziatwy i młodzieży żydowskiej we Lwowie
zaprasza niniejszem swych członków na
WALNE ZGROMADZENIE
które odbędzie się w sali Kahału przy ul. Bernsteina 12 w niedzielę dnia 14 stycznia 1923 o godzinie 4 tej pop. z następ. porządkiem dziennym:
1) Odczytanie protokołu z ost. Walnego Zgromadzenia;
2) Sprawozdanie czynności ustępującego Wydziału;
3) Zestawienie kasowe za rok 1922;
4) Wybór nowego Wydziału;
5) Wnioski i interpelacye.
W razie braku komitetu odbędzie się następne Waln. Zgromadzenie z niezmienionym porządkiem dziennym bez względu na ilość członków w tym samym dniu o godz. 5-tej pop.
Za Wydział Tow.:
Antonina Schotzowa m. p. Inż. Borys Czaczkes
sekr. prz. w.

BAL MASKOWY
urządza dnia 31. grudnia w noc sylwestrową Ż. M. Ż. **»Doraźna Pomoc«** w sali »Jad Charuzim« przy ul. Bernsteina 11. Strój balowy kostyumowy i maskowy. — Wstęp ściśle za imiennymi zaproszeniami, które wydaje Sekretaryat w biurze Spółki transportowej »Cracovia« przy ul. Halickiej 20 od 7—8 wiecz. 12243

NOCE MAROKAŃSKIE

prześliczny egzotyczny dramat w 6 akt. w MARYSIEŃCE i KOPERNIKU.
ORYGINALNE ZDJĘCIE WALKI BYKÓW W BARCELONIE.
2 i ostatnia serya »Za kulisami Monte-Carlo« Ellen Richter w głównej roli. — — — — — 1 serya w kinoteatrze »Pasaż«.

Spirytus

rektefikowany i denaturowany sprzedaje w miarę zapasów likiernikom i innym uprawnionym odbiorcom
HURTOWNIA SPIRYTUSU DLA MAŁOPOLSKI I ŚLĄSKA
we Lwowie ul. Kościuszki 7, II. p.
codziennie od godziny 10-tej do 12-tej przedpołudniem. 12304

Toynbechala, Rutowskie o 25/II. p.
Sobota 30. grudnia 3 popoł. prof. Izrael Hahn: »J. L. Gordon« (po hebr.)
Sobota 30. grudnia o 7 wiecz. Inż. Henryk Feuerstein: »Rok 1922 w historyi powszechnej«. 12303

Druki i Stampilie

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI J. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4.

KRONIKA.

Repertuar teatru Wielkiego.

Sobota o godz. 8·30 »Betleem«, jasełka.
Sobota 7·30 »Coppelia«.
Niedziela godz. 8·30 »Betleem«.
Niedziela godz. 7. »To co najważniejsze«.
Poniedziałek godz. 3·30 »Betleem«.
Poniedziałek godz. 7·30 »Coppelia«.

—o—

Repertuar Teatru Nowości.

Sobota »Japonka«.
Niedziela godz. 3·30 »Manewry jesienne«.
Niedziela godz. 7 »Japonka«.
Poniedziałek godz. 3·30 Słomiana wdówka«.
Poniedziałek godz. 7 »Japonka«

—o—

Repertuar Teatru Małego.

Sobota »Sublokatorka«.
Niedziela godz. 3·30 »Sublokatorka«.
Niedziela godz. 7 »Sublokatorka«.
Poniedziałek godz. 3·30 »Sublokatorka«.
Poniedziałek godz. 7 »Roztwór prof Pytla«.

—o—

UKRAIŃSKI NARODOWY TEATR
(UL. SZASZKIEWICZA 5.)

W niedzielę 31 grudnia popołudniu o 3-ciej »Paliwoda« ludowa komedya ze śpiewami i tańcami w 4 aktach. Wieczorem o godz. 7-mej »Czekoladowy żołnierz« komedya w 3 aktach Bernarda Shava.
W poniedziałek 1. stycznia 1923 r. popołudniu o 3-ciej »Miłość cygańska« operetka F. Lehara, wieczorem o godz. 7-mej »Szaławita« komedya w 5 aktach K. Glińskiego.

—o—

TEATR LITER.-ART. „BAGATELA"
(ul. Rejtana).

1) »Gdybyście wiedzieli« farsa, 2) Kaminski, Mirski, Ordonówna, Bronowski, Osmolska w swoich repertuarach, 3) »J. Ilinek« farsa

—o—

TEATR ART. LIT. „U L"
OSSOLIŃSKICH 10.

Program świąteczny od 20. do 31. grudnia r. b.
1) »Straszne morderstwo« Sketch 2 Wielki dział koncertowy pp. Noskowskich, Borkowska, Orlan, Chrzanowski, Bijon, Trenom, 3) S. Siwinski jako Wilhem II. 4 »Złota Reduta«, operetka.
Początek o godzinie 8 wieczór.

— **„To co najważniejsze".** Niezwykle ciekawa i oryginalna sztuka Jewreinowa, która obiega obecnie wszystkie sceny europejskie grana na naszej scenie, wywoła napewno nietylko zainteresowanie lecz i gorącą dyskusyę, jak to miało miejsce dotychczas wszędzie po premierze. Krytyka zagraniczna przyznała pierwszorzędne walory sceniczne dziełu Jewreinowa, które tak bardzo odbiega od poziomu współczesnych sztuk. Reżyser Rasiński opracował całą rzecz doskonale a gry artystów pp. Rasińskiego Justiana, Hierowskiego, Pelińskiego Rygiera, Ładosiównej Dębickiej i innych stoi na wysokości zadania.

— **Jedyne przedstawienie „Portweru prof. Pytla"** świetnej groteski Winawera odbędzie się w poniedziałek wieczorem w Teatrze Małym. Świetne typy stwarzane przez Dyr. Czarnowskiego Justiana, Rygiera, Bilińską-Czarnowską, Rybicką i t. d. raz jeszcze rozśmieszać będą tłumnie zebraną publiczność.

»Coppelia« prześliczny balet Delibessa, który stale jest wysprzedany powtórzony będzie w sobotę i w poniedziałek, w Teatrze Wielkim.

— **Konfiskata „Chwili".** Skonfiskowany został Nr. 1368 dziennika „Chwila" z 30. grudnia 1922 za artykuł wstępny.

— **Z konferencyi krajowej Hitachdutu.** W uzupełnieniu sprawozdania z ostatniej konferencyi »Hitachdutu« podajemy poniżej treść zagajenia przewodniczącego p. J. Rosenzweiga, które brzmi: Jesteśmy nie tylko z nazwy, ale i na podstawie naszej faktycznej działalności partyą pracy. Pełny program pracy mamy też przed sobą na konferencyi obecnej. Czas, jaki stoi nam do dyspozycyi, jest niestety krótki i każdą chwilę przeto musimy zużytkować dla pracy pozytywnej

To było też powodem, żeśmy na porządku dziennym nie zamieścili, objętych zwyczajem mów powitalnych instytucyi i poszczególnych osobistości.

— **Sądy doraźne.** Ministerstwo spraw wewnętrznych na żądanie ministerstwa sprawiedliwości zwróciło się do województwo z poleceniem opracowania wniosków co do miejscowości oraz przestępstw, na które rozciągniętą ma być działalność sądów doraźnych od 1. stycznia 1921. Na podstawie tych wniosków nastąpi uzgodnienie poglądów wspomnianych ministerstw, poczem sprawa przedstawiona będzie do uchwały Rady ministrów.

— **Odebranie debitu wied. „Arbeiter Zeitung".** Rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych odebrano debit wiedeńskiemu dziennikowi „Arbeiter Ztg."

— **Podwyższenie opłat za miejsca w wagonach sypialnych.** W związku z podniesieniem taryfy osobowej na polskich kolejach państwowych, wchodzi z dniem 1. stycznia 1923 w życie także podwyższenie opłat za miejsca w wagonach sypialnych o 50 procent. Opłata jednostkowa za miejsca sypialne wynosić będzie na odległość do 200 klm. 45 Mk., od 201—300 klm. 36 Mk., a za każdy dalszy kilometr 27 Mk., co równa się cenie biletu trzeciej klasy na pociąg pospieszny. Najniższa należność za miejsce sypialne wynosić będzie 10.800 Mk. Wobec powyższych zasad kosztować będzie miejsce sypialne ze Lwowa do Krakowa 13.950 Mk., ze Lwowa do Piotrowic — 17.190 Mk., a ze Lwowa do Warszawy przez Rozwadów-Lublin 19.620 Mk., zaś z Krakowa do Warszawy 14.490 Mk. Opłata za zamówienie miejsca sypialnego wynosi 1200 Mk.

JUŻ WYSZEDŁ

KALENDARZ

DZIENNIKA „CHWILA"

NA ROK 1923

5683|5684

DZIAŁ PUBLICYSTYCZNY
= ZAWIERA PRACE: =

Dra Abrahama INSLERA
Dra M. N. GELBERA
Dra M. KANFERA
Henryka TREJWARTA
Dra Filipa KORNGRÜNA
Dra M. BIENENSTOCKA

CENA EGZ. 1500 Mk.

Do nabycia w administracyi „Chwili", we Lwowie, pasaż Hausmana l. 3. — Odsprzedawcom odpowiedni rabat.

— **Raut »Koła Opiekunek Żyd. Fun duszu Narod.«**, który odbył się wczoraj w sali Jad Charuzim, cieszył się zasłużonym sukcesem, co było zasługą bardzo ruchliwego Komitetu Opiekunek Żyd. Fund. Nar., a szczególnie pni Leonowej Reichowej, Ewy Mehrerowej, Sabiny Feuersteinowej i rabinowej Freundowej. Wśród publiczności, która licznie jawiła się na wieczorze, zauważono m. i. senatora Dr. M. Ringla i posłów: Dra Reicha, Dra Schreibera. Dra Rosmarina, p. Pomeranz-Melzerową, Dra Inslera i redaktora Frostiga. ponadto zaś prezesa egzekutywy Dra E. Schmoraka i Dra Al. Hausmana. Zaszczycili również wi czór swą obecnością rabini Dr. Guttman i Dr. Freund. Wieczór wypełniła bogata część muzykalno-wokalna, w której wzięli udział: chór Ż. T. Muz., pna Ritterówna, która wykonała bardzo pięknie Etiudę Chopina, oraz pna Tosca Rotówna z prześliczną recytacyą utworu Bialika. Wieczór zakończyły tańce prowadzone przez p. M. Glasa.

— **Kradną.** Doniesiono policyi, że jacyś dwaj nieznani mężczyźni wchodzą do rozmaitych sklepów złotniczych celem skupywania towarów. Niby zajęci oglądaniem polecanej biżuteryi korzystają z nieuwagi właściciela i kradną drogocenne przedmioty.

—o—

WYJAŚNIENIE. W pewnych 2 kinoteatrach, wyświetlać się od dziś mający dramat w 7 aktach p. t. „Lukrezzia Borgia" niema niema nic wspólnego z 2-seryowem światowej sławy arcydziełem (w 14 aktach) Ryszarda Oswalda p. n. „LUCREZIA BORGIA". Arcydzieło „Lucrezia Borgia" reżyserowane przez Ryszarda Oswalda ukaże się niebawem na ekranach najwytworniejszych kinoteatrów lwowskich. Główne role bohaterów i bohaterek w dramacie R. Oswalda odtwarzają najsłynniejsi artyśc i artystki świata tej miary co: Liane Haid, Lyda Salmonowa, Conrad Veidt, Albert Bassermann, Paweł Wegener, Mary Douce. — Za prawdziwość powyższego twierdzenia „PARIGLOR"

Lwów, Kopernika 12.

—o—

Zapraszamy wszystkich krewnych i znajomych na ślub nasz, który odbędzie się w piątek 5-go stycznia 1923 r. o godz. 1-szej w poł. w domu p. Nüssenbaumów, plac Maryacki 5, III. p.

Bronia Landau 12233 **Markus Fiderer.**

—ooo—

— **Kółko amatorskie Tow. »Haor« we Lwowie** odegra w sobotę d 30 grudnia o godz. 8. popoł. w sali ukraińskiego Teatru im. Szaszkiewicza: »Chasie di Jisojme«, dramat w 4 aktach J. Gordina. Czysty dochód na cele oświatowe. Bilety do nabycia w handlu Diana Gottlieb, Krakowska 27, a w dniu przedstawienia przy kasie teatru od godziny 9. rano.

Nowa taryfa podatku doch. od poborów służbowych.

Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 112 ustawy z 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 890) zarządza, aby pobór podatku dochodowego przypadającego wedle przepisów Działu II ustawy z 4 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 232) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę poczynając od 1 stycznia 1923 r. był dokonywany wedle skali następującej:

L. p.	Roczna wysokość wynagrodzenia w tysiącach mk. ponad	do	Stopa procent
1	2000	2400	0.3%
2	2400	3000	0.4%
3	3 00	3600	0.5%
4	3600	4800	0.7%
5	4800	7200	0.9%
6	7200	9600	1%
7	9600	12000	1.4%
8	12000	15600	1.7%
9	15600	19200	2%
10	19200	22800	2.5%
11	22 00	26400	3%
12	26400	30000	3.5%
13	3 000	34000	4.5%
14	34000	38000	5.5%
15	38000	42000	7%
16	42000	46000	8.5%
17	46000	50000	10%
18	50000	52000	11.5%
19	52000	55 00	13%
20	55000	58000	13.6%
21	58000	62000	14.3%
22	62000	66000	15%
23	66000	70000	15.7%
24	70000	75000	16.5%
25	75000	80000	17.3%
26	80000	85000	18 1%
27	85000	90000	18.8%
28	90000	95000	19.5%
29	95000	100000	20.2%
30	10 000	10 000	20.9%
31	105000	110000	21.6%
32	110000	115000	22.3%
33	115000	120000	23%
34	120000	180000	24%
35	180000	240000	25%
36	240000	300000	26%
37	300000	360000	27%
38	360000	450 00	28%
39	450000	540000	29%
40	540000	720000	30%
41	720000	900000	31%
42	900000	1200000	32%
43	1200000		33%

Niniejsze zarządzenie ma moc obowiązującą aż do uregulowania w drodze ustawodawczej sprawy potrąceń podatku dochodowego na rok 1923.

Wiadomości handlowe.

Lwów, dnia 29 grudnia 1922

Na targu efektów nadal usposobienie mocne. Transakcye w Chodorowie po 27250 i 27500, w Nafcie 4300, w Cmielowie nieef 9300 i 9250, w Ojkosach 25000, 25500, 25300 i 25500, w G focie 3 30 i 3000, w Zieleniewskim 21500, 21750, 21700, 21750, 21800, 21400 i 22000, w Parowozach 5500, 5650, 5750 i 5600, nieef. 48 0, w Z B. K. 2300, w Sierszy el. 2050, 2150 i 2200, w P. T. H 1900, 1950 i 1925, w Pociskach 8600, 3650 i 3750, w Rakszawie 19000, w Galicyi 1,600,000, w Banku Hipotecznym 1900 i 2000, w Pezetach 2800, w P. B. K. 550 i 600.

Kursa walut utrzymane. Płacono za Medyolan 915 i 935, za Nowy York 17900, 17950 i 1800, za Zurych 3400, 3410 i 3400, za Londyn 83 00, 82750, 82250 i 830.0, za Berlin 247½, 250, za Paryż 1305 1315, 1300 i 13 5, za Belgię 1160 i 1175, za Pragę 547, 552 553 i 557, za Wiedeń 26½, 25 i 25, za Amsterdam 7 25, za Franki szwajcarskie 3425 za Dolary 17925, za Franki francuskie 1310 i 1295, za Budapeszt 750

—o—

Z giełdy nieoficyalnej.

Lwów, 29 grudnia 1922

Kursa popołudniowe: Dolar amer. 17900—18000, kanad 17750—00000, mar. niem. 0·00—2·50, leje 000·00—000·00, fr. franc. 1300—0000, fr. szwajc. 3300—0000 kor. czeskie 540.00—000·00, funty szterl. 83000—00000, liry włoskie 000—000, Wiedeń kor. 00·00—00·00 rbl. setki 0·00—0·00 duńskie 0000—0000, guldeny holenderskie 0000—0000, fr. belg. 1200—0000, Berlin 0·00—0·00, Praga 000·00—000·00, lewy 000—00, kor. austr 00·00—00 00.

Złoto 00 rubl. 00·000—00·000 00 kor. 00·000— 00·000. Tendencya spokojna.

—o—

Kursa Giełdy krakowskiej.

Kraków 29. grudnia 1922.

PTH. I—III. 1900 - 2100, Impex 000 000, Polski Glob 700—900, Żegluga Polska 450—525, Zieleniewski 20000 22000, Parowozy 5000— 6000, Trzebinia fabryka maszyn 8500 — 9500, Lemiesz 00000—00000 Automotor 1800—2300 Polska Nafta 4300—5000, Siersza el. I III. 2000-2400, Oikos 22000--25000, Pezet 2500 3000, Trzebinia tł. 10 00—11000, Krakus 3800—4200, Ćmielów 14000—16000 Górka 25000—28000, Siersza 18500—19500 T. P. G. 16500—17500, Chodorów 27000 30000, Pocisk 3500—4500

Dolary ameryk. 17300—18300, dolary kanadyjskie 00000-00000 franki francuskie 1250 1350 franki szwajcarskie 3300—3400 franki belgijskie 115000 funty szterlingi 82000—84000, marki niem. 2·10— 2·60, kor. austr. 0·25 0·27 korony czechosł. 530·-560·00, liry włoskie 875—925, leje rum. 100·00— 120·00 korony węgierskie 0·00–0·00 korony duńskie 0000 00—000·00 floreny holenderskie 7000·—7300.

—o—

Kursa giełdy warszawskiej.

Warszawa 29 grudnia 1922.

Dolary ameryk. 179 0.00 - 17375·00 dolary kanadyjskie 00000-00000 fr. francuskie 1297 00 0000·0 franki szwajcarskie 0000·00 franki belgijskie 0000·00 funty szterl. 00.000-00·000 marki niem. 2·49 2·53, korony czeskie 000·00—000. kor. austryackie 000·00—000·00

Czeki na Belgię: 1188·00 1196·00, Berlin 2·46 2·42½ — Gdańsk 2·44, 2·43 Londyn 82650—83150·00—83000·00, Paryż 1300·00 1303·50, N. Jork 17850 17925. Szwajcarya 3428·00 3422·00 Wiedeń 26·50 — 26·60, Włochy 915·00, Holandya 0000, Praga 555·00—547·50

—o—

Kurs dewiz.

Warszawa 0·03 —

Zurych. (Pat.) Kursa początkowe dewiz z dnia 29 bm. Berlin 0·07, Praga 16·50— Nowy Jork 527·75 Austr. noty kor. stemp. 0·0076 Budapeszt 0·21¾ Bukareszt 3.10, Wiedeń 0·0075 Medyolan 26·62, Zagrzeb 1·40, Warszawa 0·03 Paryż 38·30 Londyn 24·49, Holandya 209·75, Sofia 3·70.

Zurych. (Pat.) Kursa giełdy końcowej, z 29. bm. Berlin 0·07¼, Holandya 209·75 Nowy Jork 528·50, Londyn 24·52,

Dla piersiowo chorych!

Każdy lekarz ordynuje przy wszelkich chorobach dróg oddechowych, upor czywym kaszlu i t. d. najlepszy, jedynie wypróbowany środek 1506⁹

„SULFOCOL LAOKOON“ w każdej aptece — do nabycia —

Zakłady chemiczne „LAOKOON“, Sp. z ogr. odp. we Lwowie, Lindego 6.

Paryż 38·55, Medyolan 26·70, Bruksela 00·00, Kopenhaga 000·00, Sztokholm 000·00 Chrystyania 000·00, Madryt 00·00 Buenos Aires 000·00, Praga 16·55, Budapeszt 0·21⅜, Zagrzeb 1·40, Bukareszt, 3·10 Warszawa 0·03 Wiedeń 0·00·75 kor. austr. stempl. 0·0076 Sofia 3·70.

—ooxoo—

Kursa giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń. (PAT). Giełda wiedeńska z 29. bm.:

Renta majowa 1090·00, austr. renta koronowa 840, węgierska renta koronowa 9.100, Losy tureckie 500 000—, Renta lutowa 2600·00 Anglobank 109 000 Bankverein 35900 Bodenkreditanstalt 75 000, Kreditanstalt 44.900, Bank depozytowy 13900 Laenderbank 17600, Merkury 22900 Unionbank 49000·—, Ziwnosteńska banka 741.000 Kolej półn. 11,100·000 Kolej południowa 208000 Alpiny 383·000, Berg- und Huetten 2,450 000 Krupp 355.000 Poldihütte 636·00, Prager Eisen 1,200.000, Rima 371 000, Skoda 816·000·— Zieleniewski 00.000, Apollo 575.000 Fanto 1,195.000·— Galicia 9,200.000 Schodnica 1,175.000 Gal. Karpaty 1,798·000—, Koleje austryackie 917·000 Losy węgierskie 000·—, Prioritety kolei półn. 624000·— Kolej Lwów-Czern. 360.000, Bank obrotowy 22000.

Wiedeń. Kursa austryackiej Centrali dewiz z 29 bm. Amsterdam 27860 00, Zurych 13235 00, Berlin 9 35, Kopenhaga 14460·00, Bruksela 4644·00, Chryst 13260·00 Sztokholm 18780, Zagrzeb 174·75, Budapeszt 27·65 Bukareszt 00·00 Londyn 325600, Praga 2137·00, Medyolan 3526·00, N. Jork 70.175·00 Paryż 5074·00, Sofia 474·50, Warszawa 3·75—3·75.

Marki niem. 9·20, marki polskie 3·45—3·75, fr. franc. 5015·00, szwajc. 13195·00, fr. belgijskie 4585·00, lewy bułgarskie 453·00, lei rumuńskie 881·00, liry włoskie 3492.50, funty szterl. 321800 dolary amer. 79·875·00 noty holenderskie 27710·00 noty duńskie 14295·00, noty norweskie 13110·00, czeskie 2120.

—o—

NADESŁANE.

Bernard Gimpel Necha Weininger
Strzyłki,
zaręczeni w grudniu 1922.

Do zaręczyn mojej k. siostry z p. B. Gimplem życzy dużo szczęścia
Adela z narzeczonym.

Z okazyi zaręczyn naszego tow. Jakóba Grebla z p. Jetką Gimpel gratuluje serdecznie
Młodzież żyd. w Bóbrce.

Siesel Beitel Jakób Schrage
Giniany
zaręczeni w grudniu 1922.

Z okazyi zaręczyn naszej kochanej kuzynki Siesel Beitel z p. Jakóbem Schragerem życza dużo szczęścia Brecia Reinherz.

Z okazyi zaręczyn p. Siesel Beitel z p. Jakóbem Schragerem zasyłamy tą drogą serdeczne gratulacye.
Maier Fendrich i Józef Dreifus.

Z okazyi zaręczyn naszej kochanej kuzynki Siesel Beitel z p. Jakóbem Schragerem zasyłają najserdeczniejsze życzenia
Taube Schaffer i Frymcia Preiss.

DROBNE OGŁOSZENIA

INTERESA HANDLOWE.

Mam lokal w śródmieściu, poszukuję spólnika z kapitałem. Listy pod »Lokal« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 12226

Szukam wspólnika z kapitałem czterech do sześciu milionów Mkp. celem założenia fabryki. Ubikacye posiadam. Zgłoszenia do Administracyi pod »Rentowne«. 12289

KUPNO — SPRZEDAŻ.

Sprzedam młyn, murowane budynki dwa walce jeden kamień i tartak. Zgłoszonia do Admin. »Chwili« rod »Młyn«. 12105

Prasy do siana poleca M. STEINHAUS, Lwów, Krasickich 18—a. 12256

Fabryka wyrobów metalowych w ruchu będąca, natychmiast do sprzedania. Cena 35 mil. Mk. Zgłoszenia pod »Fabryka« do Administracyi. 12187

Fortepian krzyżowy doskonały do sprzedania. Listopada 34, parter na prawo od 2—6. 12302

MIESZKANIA, LOKALE i SKLEPY.

Słuchaczka filozofii poszukuje przy inteligentnej rodzinie ciepłego pokoiku z całem utrzymaniem. Zgłoszenia nadesłać do Inżyniera Schneidra, Lwów, plac Strzelecki 2/II. 12259

Korzystna zamiana pryncypalnej realności 3 piętrowej we Wiedniu z wolnem mieszkaniem na realność we Lwowie. Bliższa wiadomość u adw. Dra Hartmana, Halicka 1. 12301

POMOC LEKARSKA.

Okulista Dr. M. Lauterstein
b. demonstrator i elew. oper. I. kliniki okulist. we Wiedniu ord. od 9—10 i 3—5 SZOPENA 7. 11682

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. Michał Salpeter
ulica SYKSTUSKA 7, ordyn. od 8—9 i od 12—6

Specyalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. J. Mund b. sekund. szpitala wiedeń. i lwowskiego ordynuje
od 8—9, 12—1, 3—6 Lwów, Asnyka 1 (róg Pańskiej)

Dr. Regina Reichenstein - Nadlowa
ord. w chorobach skórnych i wener. dla kobiet od 8—9 i od 2—4 pl. Halicki 7 (nad kawiar. Centr.).

Sekundaryusz państw. szpit. powszechnego **Dr. J. Kurzrok**
ord. w chorobach wewnętrznych 10737
pl. STRZELECKI 2/II. p. od 3—5 pop.

Dr. Fryderyk Mahl
b. asystent kliniki skórno-wenerycznej LWÓW, ul. KORALNICKA 8 (od pl. Akademickiego) 11507

Dr. Anna Kogutowa
przyjmuje w chorobach skórnych i wenerycznych od godz. 3—4 SYKSTUSKA 43 a 11929

Specyalista chorób skórno-wenerycznych
Dr. IGNACY LÖWENHECK
ordynuje obecnie ul. TRYBUNALSKA 4
od 12—1 i od 3—6. 12278

Sekundaryusz szpitala izrael. **Dr. Emil Philipp**
ord. w chorobach wewnętrznych od 3—5 popoł.
we Lwowie ul. Wolność 12. 12292

POSAD POSZUKUJĄ.

Kandydat adwokacki poszukuje posady koncypienta. Zgłoszenia przyjmuje Anna Jurkiewicz, Śniatyn. 12257

Maturzystka poszukuje posady nauczycielskiej na wyjazd. Listy pod »Maturzystka« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 12297

Rutynowany buchalter z akademickiem wykształceniem poszukuje posady. Oferty pod »Labor« do biura ogłoszeń Buchstaba, Legionów 21. 1 298

Samodzielna buchalterka-bilansistka z działu spedycyjnego, poszukuje w większym przedsiębiorstwie odpowiedniej posady. Zgłoszenia w Adm. »Chwili« »Rutynowana 3«. 12277

DYPL. inżynier architekt poszukuje posady profesora szkoły średniej do rysunków odręcz. geometryi lub matematyki. Pod »Inżynier 1892« do Adm 12224

NAUKA i WYCHOWANIE

ENGLISH for the youth and grown-up people from beginning to highest accomplishment. Calls from 2—3. J. Vida, Rynek 12 1/1. 12250

Wpisy na pryw. KURSA HANDLOWE przygotowujące do egzaminów w Państwowej Akademii Handlowej a obejmujące: buchalteryę wszystkich systemów korespondencyę kupiecką i bankową, rachunkowość kupiecką i technikę handlu przyjmuje się w lokalu szkoły Ecole Reforme, ul. Pańska 14 codziennie od 10—1 i od 4—8 DO KOŃCA STYCZNIA 1923

NIEMIECKIEGO, polskiego, historyi, literatury korespondencyi udziela nauczycielka ulica Kleparowska 4, II p. 12290

WOLNE POSADY.

Praktykanta przyjmie zaraz Mag. galant. i papieru Pordes, Batorego l. 6. 12 46

Koncypienta zupełnie rutynowanego, zdolnego i samodzielnego poszukuje adwokat Safir w Tłustem 12202

Korrespondenta lub korrespondentkę biegłej w polskim i niemieckim języku z wiadomościami buchalteryi przyjmie Dyrekcya dóbr I. C. A. Słobodka leśna poczta Korszów. 12272

Ogłoszenia.

Na karnawał!
Jedwabie,
markizety,
trykotyny, fulary,
T. Fuhrman, Skarbkowska 23 Ip.

Diesel motor ropowy 40—45 HP. pr. nowy dostarczy natychmiast ze składu: »PION«, Lwów, Lwowska 48
TEL. 476. 12949

Termosowe flaszki oraz wkładki zapasowe po cenach ściśle fabrycznych poleca S. FEDER, Lwów, SYKSTUSKA 7. 2970

Handlowiec - agent
dla biura i podróży poszukiwany — JÓZEF KARRACH, KOŚCIUSZKI. 1.271

Już nadszedł świeży transport **ŁYŻEW**
pasek, sanek, nart, wiązań, plecaków i t. p. hurtownie i detalicznie poleca
Jakób Rosenmann, Lwów, Akademicka 26

Bogaty wybór pomników granitowych, marmurowych, tarnopolskich i trembowelskich i t. p. poleca najtaniej A. KRÓL, Lwów, PŁICHOWSKA 14 11551

1 kg. złota
wart jest tuzin nożyków zapasowych do golenia znanej marki »SALFERS« S. FEDERA. — Tak twierdzą Panowie, którzy je stale dotychczas używają. Kto o tem wątpi, racz się przekonać. Wyłączny skład wysyłkowy S. Federa, Lwów, ulica Sykstuska 7. 12267

Ważne dla Pań i krawczyń!
W hotelu Georg'a pokój Nr. 29 ostatnie dwa dni t. j. 30., 31. bm. będzie się odbywała na nadchodzący KARNAWAŁ
sprzedaż paryskich modeli kwiatów
i innych ozdób do sukien, — Obejrzenie nie obowiązuje kupna.

OBUWIE

ZWYCZAJNE i WYKWINTNE NA KARNAWAŁ U FIRMY
Kruman i Fruchter, Lwów, Rynek 29 (Pasaż Andriollego).

OTOMANY

Kanapki do składania, Wkłady do łóżek. Poduszki rosharowe, Łóżka składane, Materyerm blowe. Drelichy, Portyery, Kapy, Firanki tiulowe, Chodniki Dywany, Karnisze mos. i ce- raty po cenach fabr. poleca **E. KOREMBLIT, Lwów, Brajerowski 4** hurtow, detajl.

WSZELKIE PRZYBORY SZEWSKIE

po cenach konkurencyjnych — poleca 12193

Hurtownia przyborów szewskich

Schnapek, Thiman i B-cia Eichman

Lwów Żółkiewska 16.

Na bale i wieczorki! Konfetti i Koriandoli poleca najtańsza hurtownia papieru i przyborów do pisania
BRACIA GROSSKOPF i SKA, LWÓW, PASAŻ HAUSMANA 3.

Firanki
Portyery
Chodniki
Dywany
Linoleum
Tapety

Kapy na łóżka
Materye meblowe
Story do okien
Karnisze mosiężne
Ceraty
Narzuty na otomany

poleca w największym wyborze 1186
E. Kiczales i A. Margulies
LWÓW, SYKSTUSKA L. 18

Dlaczego?

Pan jeszcze nie zakupił towarów galanteryjnych u znanej firmy Rubin i Menlman, Lwów, Rzeźnicka 12 w podwórzu. 12105

CZAR ELEGANCKIEJ KOBIETY

Magazyn nowości dla Pań otwożono W PASAŻU MIKOLASCHA. 12170

BUCHALTERA

lub buchalterkę (bilansist.) oraz **Inżyniera-akwizytora** zaangażuje firma:
JULIUSZ WEIS, Przedsięb. Bud. Dróg Żelaznych i Dostaw dla Kolejnictwa, Lwów, ul. Potockiego 26. 1 275

POŃCZOCHY

męskie, damskie i dziecinne we wielkim wyborze oraz towary bławatne
POLECA HURTOWNIE I DETAJLICZNIE
skład pończoch **MAKS KESLER** LWÓW SŁOWEĆKA 9

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Członków „POMOCY KREDYTOWEJ" we Lwowie odbędzie się dnia 7. stycznia 1923 o godz. 4 pop. w szkole gospodarstwa domowego we Lwowie, Zygmuntowska 9. a w braku kompletu o godz. 5 pop. bez względu na ilość członków.

Porządek dzienny:

1) Uzgodnienie statutu w myśl ustawy o współdzielniach.;
2) podniesienie udziałów;
3) wybór Rady nadzorczej i Dyrekcyi w myśl nowego statutu. 12308

Rada nadzorcza.

Poznański Bank Ubezpieczeń
AJENCYA STANISŁAWÓW
»« **Gazowa 47** »«

poszukuje z dobrych zastępców obznajomionych działem ubezpieczeń 12299

Brokatowe
Srebrne
Złote
Doree
Jedwabne

Pantofelki na karnawał

oryginalnych modeli paryskich i wiedeńskich — poleca
Adolf Tombak
LWÓW, Legionów 29. »«

Wystrzegać się falsyfikatów!!

Wobec tego, iż osoby złej woli podszywają się pod naszą firmę, wypuszczając na rynek kakao pod nazwami o podobnem brzmieniu i w opakowaniu, zbliżonem do naszego, zwracamy szczególną uwagę konsumentów na poniższą markę fabryczną

ŻĄDAJCIE TYLKO ORYGINALNE KAKAO **VAN HOUTEN**
z przytoczoną marką fabryczną
C. J. VAN HOUTEN & ZOON, Weesp (Holandja)

Kakao Van Houten przez swą wydajność w użyciu najtańsze.
JENERALNA REPREZENTACYA:
B. RONES, Warszawa, ŚNIADECKICH No 20 TEL. 74—11.

WAZELINA marki „Columbia"
W BECZKACH
AZELINA marki „Columbia"
w blaszanych pudełkach à ¼ kg. (towar letni) — poleca —
FABRYKA CHEM. TECH. WYROBY
„COLUMBIA"
L. WITTELSA, Lwów, PANIEŃSKA 9.

Pan Simon Hellin i Simon Hellin

zgłosili się w naszej redakcyi z prośbą o sprostowanie, że nie są identyczni z sprawcą kradzieży futra w »Renesansie« niejakim 12256
Simonem Halinem.

Erdal
najlepsza
PASTA DO OBUWIA
w puszkach ¼ kilowych do nabycia w Hurtowni Markusa **WILDERA**, Lwów, Szpitalna l. 8.

BERSON

Obcasy i zelówki gumowe
BERSON
są trwałe i zachowują elegancję waszego obuwia

Berson - Kauczuk (sp. z ogr. odp.) Centrala: Kraków Straszewskiego 2.

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila« Spółki z ogr. poręką.
Redaktor odpowiedzialny: Leon Weinstock.
»Drukarnia Lwowska« Lwów Kopernika 11.